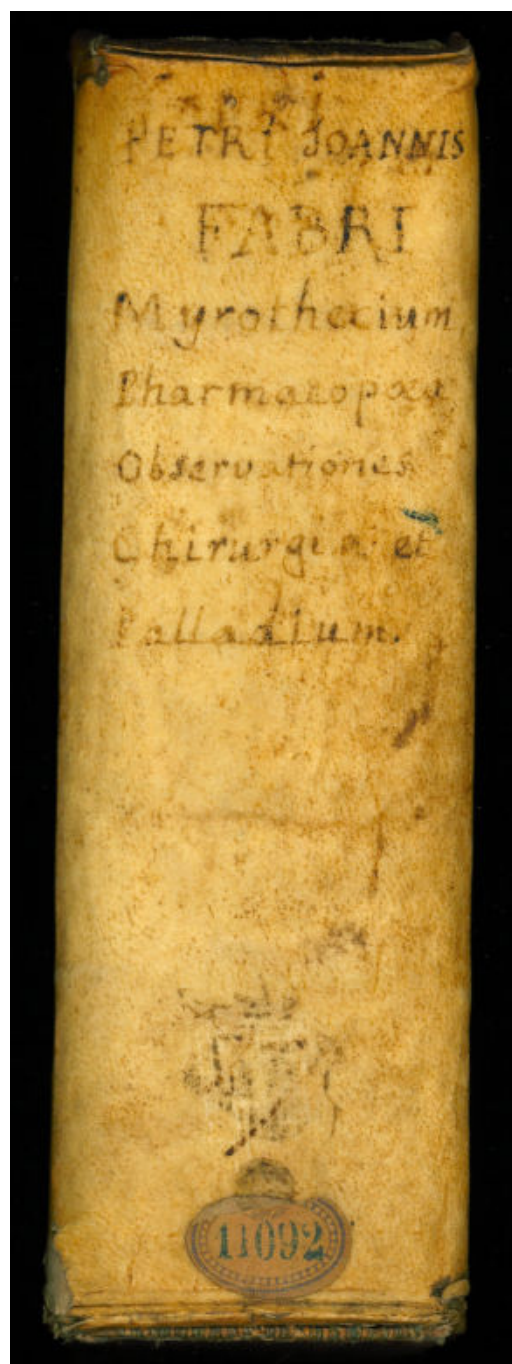
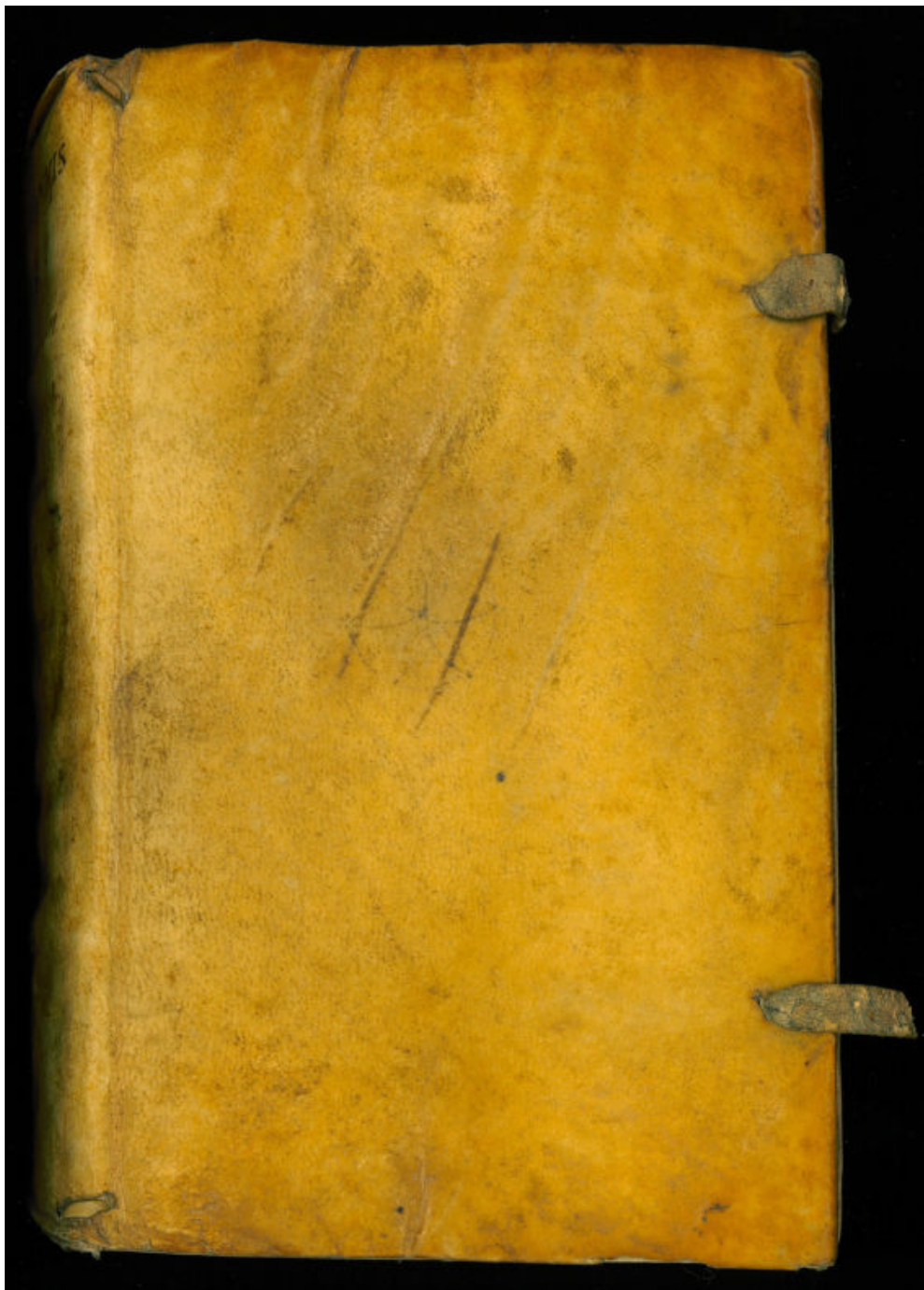

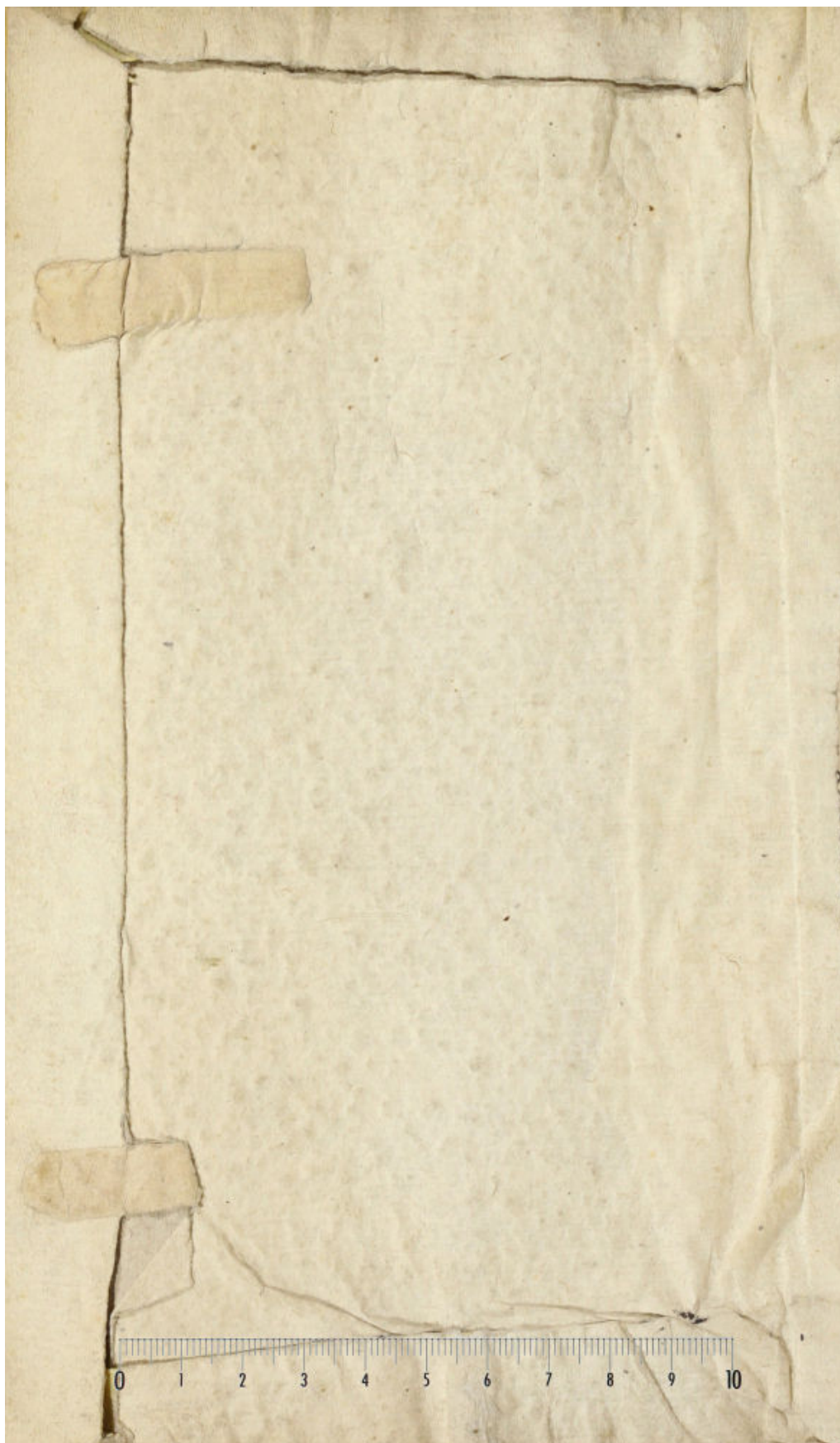
Fabre, Pierre Jean. *Myrothecium spagyricum; sive Pharmacopoea chymica, occultis naturae arcanis, ex hermeticorum medicorum scriniis depromptis abunde illustrata. Item : Insignes curationes variorum morborum, qui medicamentis chymicis, jucundissimâ methodo curati fuêre. Cum Chirurgia spagyrica, in qua de morbis cutaneis omnibus, spagyricè & methodicè agitur, & curatio eorum cita, tuta, & jucunda tractatur. Auctore Petro Joanne Fabro, Castrinovidarensi, doctore medico, ac Philosopho Monspeliensi.*

*Argentorati , sumptibus heredum Lazari Zetzneri.
Anno M. DC. XXXII., 1632.*

Cote : BIU Santé Pharmacie RES 11092(1)

112
Res 11092
MYROTHECIUM
SPAGYRICUM;
SIVE

PHARMACO-
POEA CHYMICA,

● OCCULTIS NATURÆ ARCANIS, EX HER-
meticorum Medicorum scriptis depromptis
abundè illustrata.

Item:

INSIGNES CURATIONES

VARIORUM MORBORUM, QUI MEDI-
camentis chymicis, jucundissimâ me-
thodo curati fuere.

Cum

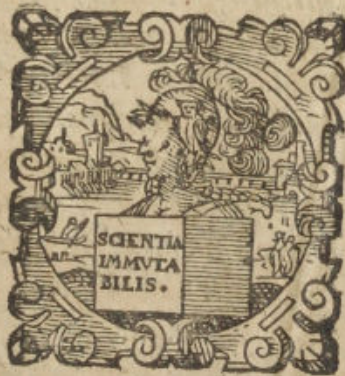
CHIRURGIA SPAGYRICA,

IN QUA DE MORBIS CUTANEIS OMNI-
bus, Spagyricè & Methodicè agitur, & Curatio eorum
cita, tuta, & jucunda tractatur.

AUCTORE

PETRO JOANNE FABRO,

Castrinovidarensi, Doctore Medico, ac Phi-
losopho Monspeliensi.

ARGENTORATI

Sumptibus Heredum LAZARI ZETZNERI.

ANNO M. DC. XXXII.

LECTORI
BENIVOLO

Τὴν ὕψίαν.

UT varie sunt, & perpetim mutabiles rerum humanarum vices, sic & artium, ac disciplinarum vicissitudines subindè accidere experimur. Chimia enim, ceu veritatis unica δοκιμασία, Physices firmissima basis, Pharmaceutice herculeum fulcrum, & totius Medicinae regia corona, in Arabia olim concepta, in Helvetia prognata, & in Germania enutrita, demum in Galliam, maturiori aetate profecta, tanta ibidem specimina edidit, ut illa ad patrium solum, cui omnia accepta fert, remittere non dubitavit. Sunt autem tractatus tres, Petri Ioannis Fabri, Medici & Philosophi Monspeliensis; Chemicis secretis undiq; referti, quos quamprimum in Gallus excusos vidimus, tum propter materiae dignitatem, tum exemplarium penuriam, tumq; pretii caritatem, nostris typis recudere, consultum visum fuit: Quò philiatris hac in parte nostrā opellam exhiberemus, & ad similia Spagyricorum volumina evolvenda, catcar aliquod adderemus: quod eò faciliùs nos prestituros speramus, quò peregrina domesticis sunt gratiora: Excipiet hanc trigam, si Lectori quidem grata fuerit, Palladium huiusmet authoris, transmutatorie artis fundamina examinans, in quo non minora Fabrilis artificia elucent, quàm in hac, arcana medica repertiuntur. Vtere ergo, Lector Candide, Laboribus nostris, & his mysteriis instructus, disce benè Valere.

Vale.

J. H. D.

VIRO CLARISSIMO DN.
JOAN. DE SENAUX,
IN SUPREMA TOLO-
fatum Curia Senatori Inte-
gerrimo.

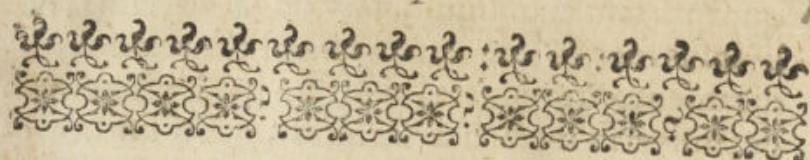
*Ornienti, an vigilanti appare-
re mihi visus est Apollo, incre-
pansque me, atque tarditatem
meam suggilans; Quid, in-
quit, moraris tamdiu Philo-
chymicorum pigerrime, rem
tuam, meamque, imò publicam, quantum pluri-
mum potes augere. Placet novo quod exstruas
templo immorari, id tu mihi vivo, Aegyptiorum,
Hermeticorumque marmore fabrica, inibi placet
nova in ara, novo in tholo, perfundi, etiam novo
thuris odore: illinc placet ut erumpat occultum
tot seculis natura, artisque lumen, mortalium
commodis, gratiaque impendendum. Hac ille
paucis: sed quæ animos tamen addidere, & mo-
rantem concitare ad fabrilia tractanda, & ad
hanc templi molem edificandam, in qua purum
ab impuro, venenum ab alimento, sanctum à pro-
fano, lucidum ab obscuro, ex lege tamen artis ac*
) (2 natu-

natura, suo unumquodque loco composui. Et me-
ritò tibi, VIRO CLARISSIMO, alumno Pal-
ladis, alumno Apollinis, pro foribus ac valvis A-
pollineæ hujus adis insigne, clarumque nomen esse
volui, quia & Apollinem & Palladem amas, te-
que amant illi. Me verò quia calumniatorum
turbacircumstrepet, tu qui in aditu ipso eris, ade-
ris & succurres innocenti, omnium saluti, omni-
um commodis prospicienti: & quoniam me dili-
gis, imò quoniam vis & potes, malevolorum in
me dicta factaque refelles atque comprimes. Vale,
Eastronovarrii, ad Calendas Iulii, Anni 1627.

Tui observantissimus servus

P JOANNES FABER,
Philochymicus.

MYRO-

MYROTHECII SPAGYRICI,

OCCULTIS NATURÆ ARCANIS, EX HER-
meticorum Medicorum scriniis depromptis,
abundè illustrati,

LIBRI PRIMI.

CAPUT I.

*De Spagyrica artis introductione in Me-
dicam artem.*

ARTEM compleri & perfici posse, unius
esse hominis, ita ut nihil addi possit,
non solum insipientis est concipere,
sed & temeritatis insigne symbolum
est tentare, cum vita brevis sit, unaqua-
quæq; Iverò ars longa, ὁ βίος βραχύς, ἢ δὲ τέχνη μακρὴ;
Ex Hippocratis oraculo fertur, Hippocratem tan-
tum medica valuisse arte, ut in ea nihil potissimum
ignoraret: at id eximiae & hyperbolicae laudis est
potius, quàm debita. Tantum quidem potui tHip-
pocrates in sua arte, ut omnibus sui temporis medi-
cis præcelluerit: tantumque adhuc præcelluit, ut
neinō medicorum huc usque culmen suæ perfe-
ctionis attigerit. Nihilominus tamen impræsentia-
rum perquam multa sunt, quæ ipsam medicam ar-
tem adeò decorant, ut si veterem medicinam recen-
ti æquipares, Medeïdibus herbis rugas deposuisse
dixeris, & florentissima, & consistenti vigere ætate:
A quo-

*Artes om-
nes im-
perfectæ
& incō-
pleta
sunt.*

quorum tamen omnium, salva tanti viri fama, obli-
 viosus fuerit Hippocrates: hæc sunt centena me-
 dicamentorum genera, quorum benignitate gau-
 det universa medicinae facultas, quod sint ægro-
 tantium delicatiorum benigne solatium, quæ ta-
 men omnia tempore Hippocratis, ex medicorum
 incuria in disquirendis naturæ arcanis, & diversis
 terræ plagis, ignota erant: Non enim Rheubar-
 barum amaram adhuc purgaverat bilem, nec Serra-
 acetosum lienis succum, nec dulcem pituitam A-
 garicum, nec Cassia, nec Saccharum, nec Manna,
 Pharmacopolarum pixides impleverant, nec infi-
 nitæ herbarum species, nec flosculorum fere my-
 riadum variegatæ imagines & icones, hortulos
 botanicorum illustrarant, & oculos hominum
 deluserant. Hac jam medica supellectile, in ægro-
 rum commoditatem, & solatium abundamus, quæ
 tamen seculo Hippocratis indigebamus. Luxu-
 riabat undique ellebori, peplii, & colocyntidos se-
 ges, ad morborum fere omnium curationem; jam
 verò benignorum nostrorum medicamentorum
 dulces halitus, feroces antiquorum medicamento-
 rum impetus adeò depresserunt, ut in morborum
 curatione, ad gustum gratissimas paratas potio-
 nes exhibeant medici; ita ut morbi fere jam sint
 hominibus deliciis potius quàm dolori, quod ra-
 tione medicamentorum dulcium cum deliciis cu-
 rentur. Addam & ego seculi istius medicamen-
 torum fertilitati & copię, Spagyricam artem, quæ
 ab antiquitatis antris evocata, Medicinam adeò
 decorat, ut ejus gratia, summum perfectionis atti-
 gisse dicere jam possimus. Purum enim illud, quod
 centro mixtorum occultatur, quodque solum na-
 turæ sedes est, & totius Medicinæ fundamen-
 tum, videri nec haberi potest absque Spagyricæ
 artis

artis adminiculo, cujus solius est, illud purum cognoscere, notum à centro mixtorum extrahere, rejectis extraneis, & extractum ægrotis porrigere. Viguit hæc ars inter arcana Ægyptiorum, nec nota fuit omnibus, sed sacris, & primogenitis Ægyptiorum, tanquam unicum & indelebile & incorruptibile familiæ patrimonium, à quo pecuniæ, & thesauri perennes scaturiebant. Floruit tempore Hermetis Trismegisti in Ægypto, circa annum mundi 2434. Deinde à Democrito tempore Hippocratis circa annum mundi 3537. inter arcana Democriti, ab Ægypto in Græcos translata fuit, & ab eodem Democrito, in medicinam introducta. Primus enim inter Græcos distillandi peritus fuit Democritus, distillationis autem peritiam didicit in Ægypto. Hippocrates verò et si summus in sua arte, quod Ægyptiorum sacris initiatus non fuisset, quod barbara secreta negligeret, distillandi illam peritiam non novit. Ideoque inter scripta sua, nullas aquas distillatas reperies. Auri tamen potabilis rudem aliquam videtur habuisse notitiam, cum lib. 1. de diæta dicat: Aurum operantes tundunt, lavant, molli igne liquant, forti autem non conflatur; ubi verò elaborarunt, ad omnia utuntur. His verbis ænigmaticis auri solutionem chymicam intellexisse videtur. Galenus tamen, et si ignarus spagyricæ artis fuerit, acumine ingenii sui subolfecit nonnulla, quæ ad artem spagyricam pertinent, quorum si perfectissimè peritus fuisset, Medicinam nobis dedisset auctiorem quàm fecerit. Libro enim undecimò, de simpl. medic. facult. capite undecimò scribit: quæ tenuium sunt partium medicamenta, iis quæ sunt crassarum partium, plus habent efficaciæ, etiamsi parem for-

*Quo tē-
pore vi-
guit Al-
chimia,
& quis
primus
inter
Græcos
fuit Al-
chymi-
sta.*

*Hippo-
crates
cur igna-
rus fue-
rit artis
spagyri-
cæ.*

*Medica-
mentorum
Spagyri-
corum
laus.*

*Cur in
dies sci-
entia no-
tior fiat.*

sortita fuerint facultatem, nimirum quia melius penetrent. Calidam etiam & ætheream vini substantiam separare summopere desideravit, eiusque separationis adinvenire secretum. Nam tenuissima illa pars vini efficacissima fuisset ex ipsiusmet ratione & argumento. Nos jam hæc, quæ non potuit excogitare Galenus, tenemus & scimus, & longè plura, adminiculo spagyricæ artis. Crassa etenim & quæ nullas fere habent agendi facultates ita attenuamus, ut attenuatione, potentissima evadant medicamenta. Quin & medicamenta ipsa intrinsecè permutantur, nam Cathartica, sudorifica fiunt: stiptica diuretica, & ea cathartica rursus. Et ea quæ temporalem seu annualem habent agendi potentiam, quæ anno peracto & mense suis omnibus agendi energiis perfunguntur & sterilia fiunt, in tantam excrescunt agendi potentiam, ut nunquam fere senescant, sed virili semper polleant facultate, modò præparationes spagyricas subierint. Hæc omnia tempore Hippocratis hominum ignavia sepulta erant, & ideo Medicina non adeò clarior hisce temporibus vigere potuit, quàm jam viget, etsi Apollinem, Æsculapium, & Machaonem, & Hippocratem, & Galenum cantet antiquitas. Si jam hi reviviscerent, hisce seculis invenirent homines thure & laude seipsis digniores, & adhuc posterioribus seculis florebant alii, omnibus præstantiores. Unaquæque enim ars, & scientia infinita est, cum ab infinito, nempe Deo originem habeat, ideoque indies Dei benignitate crescit, seu patefit eius notitia.

CAP.

*Quod medicamenta Chymica Medicinam
decorent.*

Sunt qui adeò futili, & inani ludibrio habent medicamēta chymica, & omne quod chymiam sapit, ut à primo limine torvis aspiciant oculis, & fastidiant illico: hos omnes caput istud ferit & lācinat. Sunt enim canes rabidi quos lumen & splendor Lunæ nostræ offendit & angit, ad quam allatrānt & ululant, sed eorum irriti sunt ululatus, cursus lunæ nostræ non retardatur, nec eius offenditur lumen, quin irradiet Medicinam, ægrotantium solatium, & quietem: qua enim ratione lumen istud obscurari posset eorum calumniis & inanibus verbis, quod in infimis terrarum antris, diu noctuque perluceat, quod occasum nesciat ullum: sed orientis radii fulgore semper perlustretur; nescit mortem, etsi circa illud, & per totam sui centri circumferentiam mors vigeat. Purum naturæ, medicinæ basis & fundamentum, lumen istud appello, quod luminis omnis sit author, & sit lumen ipsum naturæ: istud Purum Chymia docet, quærit, & inuentum pro summo medicamento & archipanaacea custodit: in omnibus naturæ mixtis Purum istud conservatur, tanquam formæ mixti sedes. At in his omnibus plus est impuri & heterogenei, quā puri illius, de quo est sermo, ideoque qui nullis aliis præparationibus quā naturalibus, purū istud ægrotis porrigunt, plus morbo favent, quā sanitati, quod plus impuri porrigant quā puri. Purum enim natura minimum produxit, copiosum verò & maximum impurum: ex creatoris mædictione in naturam, quæ jam tribulos & spinas hominibus parit, & producit. Datum est homini judi-

*Defensio
Alchy-
mia.*

*Medici-
na quid.*

*Purum
Larvum
in natura.*

cium & ratio, qua excogitet tribulos illos & spinas evellere, ut solo naturæ puro gaudeat. Quod Purum datum illi erat, ad vitam, ad gloriam, ad ornamentum, ad delicias, & ad alias vitæ suæ amœnitates; Impurum verò propter peccatum suum, ad dolores, ad morbos, & ad alios infinitos humanæ vitæ angores. Medicamenta ergo chymica, quia Purum istud naturæ purum putum habent, (aut rite preparata non sunt, nec in catalogum medicamentorum referri merentur, si lumen istud naturæ ab omnibus tenebris denudatum non contineant) possuntne cum tali lumine Medicinam obscurare, aut eam ipsam deturpare? ut clamitant nonnulli Medicorum pallio tenus & toga, qui modò digitis, aureis annulis ornatis, & bene curata pectili barba, & cæsarie, & lingua volubili se ægrotis præbeant, & ostendent, nihil aliud curant. Medicamenta non solum subtili indagine, sed etiam summo corporis sudore perquiri possunt: delicatas vobis displicet carbonibus inficere manus, ideo sibilo exploditis id omne, quod sudore & labore improbo paratur: bonum tamen posuere dii sudore parandum, quod solum in Medicina quærendum est, nec per odium rejiciendum, minusve unius in alterum convitiis exprobrandum. Quin potius omnes conatus, & studium nostrum in laudem Dei, & proximi utilitatem dirigendum est, ut optimis remediis humanam miseriam solemur, & artem experientiis comprobemus, quò indies Medicina certior & excultior evadat. Ad quem solum scopum collimant chymici omnes, posteritati prodesse cupiunt, ut eorum lucubrationibus, & laboribus, aliquid levaminis & solaminis habeat, ne in posterum humana corpora tot & tantis crassis potionibus graventur, quamobrem excogitarunt

reme-

remedia; quæ parum materiæ, & multum formæ habent, morbis fere cunctis convenientia, citò, tutò & jucundè purgantia, ut passim in toto hoc volumine manifestissimè experientia comprobabitur.

Chymicus medicus ad quid seergat.

C A P. III.

Medicamentum quid sit.

Galenus primo de simplicibus medicamentorum facult. cap. 1. generaliter Medicamentum dicit id omne quod naturam nostram alterare potest. Nos verò exactiùs medicamenti naturam examinando, Galeni definitioni addemus paucula, quibus medicamenti substantia notior erit, & similibus construemus verbis: Medicamentum est purum naturæ, quod naturam nostram læsam & morbo afflictam alterando succurrit & juvat: si nudis enim & crudis tantum verbis Galeni nihil addamus, Venenum etiam cum medicamento confundemus. Venenum enim naturam nostram alterat & immutat; at venenum in pejus, medicamentum verò in melius. Neq; medicamentum naturæ nostræ contrarium esset debet, nam si esset, morbo esse non posset, cui tamen contrariari & adversari natum est, pariter ac natura morbo est contraria: unde medicamentum simile naturæ esse debet, & morbo contrarium, & hoc pacto Hippocratica & Spagyrica axiomata de curatione morborum, quæ aiunt, Contraria contrariis rite apposita curantur, & Similia similibus conservantur, nullum habebunt dissidium, at idem sonabunt. Purum autem naturæ solum esse posse medicamentum asserimus, quod illud solum sit actionis capax & virtutis; est autem agendi principiū propter formam, quam

Medicamentum quid sit.

Medicamentum morbo contrarium esse debet, nō natura.

Medicamentum est puræ natura.

secum continet & fovet, nec unquam formæ cor-
rumpuntur & abeunt in chaos naturæ, quamdiu
pulum naturæ prædominatur impuro, & excre-
mentitio recremento: si verò istud prævaleat puro-
naturæ statim oritur corruptio, ut per corruptio-
nem, excrementa nimis copiosa separentur & ad-
datur de novo ex Cælo & astris descendens pulum
naturæ, quod veteri & sensili conjungitur & repa-
rat illud, & sic regeneratur, non sub eadem forma
quod ex tali corruptione pulum, non deveniat ad
eundem gradum perfectionis, & puritatis, qui gra-
dus formarum differentiam pariunt & generant.

*Forma-
rum dif-
ferentia
quod fa-
ciat.*

C A P. IV.

*Quæ differentia sit inter Medicamentum,
Alimentum, & Venenum.*

*Alimen-
tū quid.* **A**limentum est pulum naturæ, quod reparat
pulum naturæ deperditum, & à calore natu-
rali suo consumptum, ut hac refocillatione & re-
paratione, & omnia quæ egent alimento conser-
ventur, & diutius perdurent. *Venenū
quid.* Venenum vero è con-
tra, non est pulum illud, de quo esse omnium fit, &
conservatur, sed est impulum & excrementitium,
quid in mixtis puro contrarium: unde si pulum
conserveat, & foveat vitam, venenum destruet, ac
disperdet: unde Venenum definiri potest, id omne
quod vitæ fundamentum & basim disperdit & de-
struit sua contrarietate: vocamus impulum, vene-
num ut clarissimè intelligatur, quod residet & lati-
tat in mixtis venenatis, non omne esse venenum,
sed tantum illud ipsum quod puro contrarium est,
quod cum semper in quibusdam naturæ mixtis
prævaleat, ideò illa mixta venena sunt. Quod si
præparatione impulum illud auferatur, venena,
alexi-

alexiteria fiunt medicamenta, & cardiaca summa evadunt, quòd purum putum illud quod latitabat in mixto venenato impuro contrarium, vitæ sit fomes, & propugnaculum, nec unquam venenari potest, nisi ratione excrementi, quo trugere potest. Id manifestum est in serpentibus ferè omnibus, & venenis tum animalibus, vegetabilibus & mineralibus, è quibus omnibus Spagyrici Philosophi, suis præparationibus eliciunt summa medicamenta alexiteria, ut clarum est ex præparatione Vipera- rum, ex præparatione Tithymali, Elatiris & Elle- bori, ex præparatione Mercurii, Antimonii, & Ar- cenici, & aliorum multorum mineralium, è quibus omnibus mira eliciunt medicamenta Spagyrici.

Medicamentum ergo, medium inter venenum & alimentum, ab his duobus differt: primùm à vene- *Medica-*
no, quòd non noceat naturæ, sed potius læsæ & af- *mentum*
flicte succurrat. Ab alimento, quòd quamvis suc- *quara-*
currat naturæ, nihilominus tamen succurrendo in *ione*
eius substantiam reparando non transeat, ut ali- *differat*
mentum agere solet. Sunt quidem medicamenta *ab alimē*
quædam, quæ utriusque naturam, tum alimenti, *to & ve-*
tum medicamenti participant: at illa medicamenta *neno.*
id agunt, quòd levissima sint, & vim omnem suam in expellendo morbo non expendant; at quamprimùm naturæ conjuncta sunt ut unà morbum expellant, ex proxima & fere immediata similitudine quam habent cum natura, convertuntur in ipsam substantiam naturæ, relictis quibusdam qualitatibus levissimis morbo contrariis, quibus natura in morbum agit, & sibiipsi succurrit: vel natura ita roborata, vi sua innata morbum expellit, ut agere solet magno elixire ro-

borata.

A 5

CAP.

An medicamenta chymica ceteris omnibus sint præstantiora.

*Medicamenta
chymica
qua ratione
ceteris præ
stant.*

*In medicamentis
purgantibus
quæ
lateant
substantia
contraria.*

Certissimum est & luce clarius naturam, nihil producere perfectum, & omnibus numeris absolutum. Si maculæ ergo & imperfectiones naturæ, arte corrigi possunt, quod Ars perficit, perfectius est eo, quod natura producit: habet enim Ars id omne, quod natura habet, perfectam sumit enim ex ea naturam: & præterea cum perfectum illud naturæ, habeat aliquid manci, ars delet, & auferit, & perfectum illud, quod obscuratum erat vitiis suis & maculis naturalibus, postquam iis arte denudatum est, perfectius esse videtur. Natura quæcunque producit Medicamenta, siue mitissima sint, siue fortissima, aliquid semper dat illis conatum, quod medicamento contrarium est; in Rheubarbaro id claret, habet enim secum naturam quandam terrestrem & siccam, quæ medicamento repugnat, eiusque vires retundit, imò destruit. Tenuis enim illa substantia aërea & tamen quæ residet in Rheubarbaro quæ sola vim purgatricem habet, omnino contraria est, alteri substantiæ terrestri, & stipticæ. In elleboro verò, Colocyntide, & scammonia, latet substantia quædam acris, mordax, pungens & adurens, quæ ventriculus & intestina adeo vellicantur, ut ab eorum potu inflammationes incurrant & vehementes ægroti, quibus aliquando mederi non est possibile medicis, qui ignorant qualitates illas infringere, & substantiam illam permutare. In Antimonio verò & Mercurio, occultatur cruda quædam substantia, quæ universam corporis œconomiam disturbat, nisi auferatur. Si tamen illæ substantiæ

stantiæ separentur ex his omnibus medicamentis, quæ propter illas ipsas substantias, è pharmacopolarum thecis eliminantur. mira fient naturæ balsama, & purgantia medicamenta, quibus natura solatium capiet ingens, ut in sequentibus Deo dante docebitur. Si ergo nihil naturale ex omni parte beatum sit, & egeat arte, ut perficiatur; aut saltem quod perfectionem impedit & retardat, ab arte deleri necesse est, ut quod perfectum est videri possit, & vires pandere suas, quid impedit, quin medicamenta chymica cæteris omnibus sint præstantiora, cum præter perfectionem quam à natura obtinuerunt, ab arte chymica vindicentur ab omnibus, quæ perfectionem illam obscurare possunt, ita ut ab his vindicata, perfectiora videantur, cum nihil contrarium obtineant. Ab his etiam vindicata, actiones habent fortiores, & efficaciores: actiones enim omnes sunt à forma, actionum præstantia à nobilitate formæ, nobilitas formæ, à pura & nitida elementorum compositione, quæ tanquam pyxide in inferiori mundo detenta concluditur & conservatur. At chymia ad id solum inventa est, ut separet purum ab impuro, purum conservet illæsum. Sic illius puri forma præstantissima erit ex pura elementorum compositione, & proinde actio erit efficacissima, & consequenter medicamenta similiter erunt præstantissima; cum nobilitas à nobilitate & præstantia actionis dependeat. Addam præterea, in medicamentis chymicis nihil contrarii & adversi reperiri, ut in aliis, à quibus communis & vulgaris pharmacopolarum methodus, partes viribus adversis, & contrariis præditas separare non potest, nec pura ab impuris, salutaria à non salutaribus: quis enim eorum Arsenicum, Mercuriumque sublimatum
maxi-

maxima etiam dosi, nullo præbuito antidoto, ut Chymicorum multi faciant ebibere tentabit? Itaque medicamentorum chymicorum excellentiam propter eorum puritatem, quam chymix beneficio, pyronomix legibus, & regulis, sibi vendicant, cæteris omnibus antepone non erubescam.

C A P. VI.

*An Medicamenta Chymica fortius alterent
Naturam, ac perturbent reli-
quis aliis.*

*Medica-
menta
Chymica
non per-
turbant
naturam.*

N Escio quo fato factum sit, infinitos fere Medicos Hippocraticos in id erroris & opinionis devenisse, ut Medicamenta Chymica, inter deletæria collocent. Nescio an id evenerit ex temeraria quadam Antimonii & Mercurii malè præparati exhibitione quorūdam chymiculorum, qui omnibus ferè morbis præcipitatum quendam Mercurium, & in vitrum fusum & liquatū Antimonium porrigunt & exhibent: quos omnes ex schola Chymicorum eliminandos, imò ex physica chymica omnino detrudendos, & in perpetuum exilium relegandos, nec unquam revocandos censeo. Mercurius etenim & Antimonium, sic præparata, majorem quàm antea possident acrimoniam, qua velliant ventriculum & intestina: nihilominus tamen ex imperita nonnullorum Chymicorum præparatione, hæc medicamenta contemni non debent, nec multò magis alia, non secus ac Bucephalum Alexander non contempsit ex imperitia præfecti equilis, sed ipsemet considerata equi natura, mira arte sine verberibus tractavit equum, & tandem consensum ad cursum admisit, tum calcibus usus est, & molliter flexis habenis, equum eduxit & docuit,

fuit, quem planè tamen nullus adhuc tangere præ-
 feritate ausus fuerat: sic dicere possumus de medica-
 mentis Chymicis, si rite non præparentur, ferocissi-
 ma sunt, & naturæ nocent potius quàm profunt.
 Antimonium quidem & Mercurius ut à natura
 producuntur, venena sunt, & deleteria, propter
 crudum humidum radicale quod habent, quod co-
 quendum est, (non est tamen Antimonium & Mer-
 curius totus crudus & incoctus,) habent partes se-
 cum heterogeneous, coctas aliquas, aut saltem minùs
 crudas, quàm alias; alteras verò omnino crudas,
 quas separare oportet, aut saltem miro pyronomia
 artificio ad coctionem quandam perducere, & sic
 deleteria non sunt, & tutò offerri possunt infinitis
 ferè morbis, quibus mederi tantum possunt hæc
 medicamenta. Quòd si hæc prædicta medicamen-
 ta, & alia infinita, quæ ut à natura producuntur,
 deleteria sunt, arte Chymica possint ita præparari,
 ut deleteriam illam facultatem amittant, & in be-
 nignissima medicamenta, & balsama abeant, quì
 fieri potest ut fortius alterent naturam, ac pertur-
 bent reliquis aliis naturalibus, quæ nulla alia præ-
 via præparatione porriguntur, quæ secum habent
 omne, quod aliquàdo deleterium est, & venenum:
 imò ego ipse tanquam testis oculatus asserere pos-
 sum, Spargyricam artem tantum valere, in modera-
 tione, & melioratione medicamentorum ferocissi-
 morum, ut ex ipsis venenatissimis naturæ mixtis
 verum Saccharum & Mel elici possit, quod erit
 summum naturæ alimentum & condimentum; ni-
 hil enim in rerum natura reperiri potest, quin inci-
 nerari possit, & in salem converti: ex sale autem il-
 lo puro & puto, spiritus elici possunt, qui humidi-
 tate superflua relictæ, abeunt in crystallos saccharo
 & melle dulciores. In sequentibus hæc methodus
 clariùs

*Quid in
 Antimo-
 nio &
 Mercurio
 separandum
 est.*

clarius docetur, & manifestum est his omnibus, qui spiritum salis elicere norunt. Quamobrem depōnant quæso hi omnes, qui existimant medicamenta chymica deleteria esse, ex animo illam opinionem; nam mitissima sunt ut ratio dicat, & si rationi credere nolint, experientia ipsa saltem coget eos mutare sententiam.

C A P. VII.

An in præparatione Medicamentorum Chymicorum Cæli ratio sit habenda, & considerandi Planetarum influxus.

Cæli agunt in inferiora.

SUperiora in inferiora agere nemo Philosophorum ambigit, quod enim oculis ipsis cernitur, negari non potest; videmus siquidem singulis annis redeunte ad nos solē plantas emortuas, & arbores tabidas & exsuccas reviviscere, & viridem & succulentam induere pellem, quo potissimum tempore plantas & arbores succo abundant vitali, quod sole rarefactis terræ poris, alimentum copiosius ascendat ad radices plantarum & arborum. Nec solum arbores & plantæ, adventum solis persentiscunt, sed & animalia omnia; veris enim tempore ad prolem excitantur potius, quam alio tempore, quod semen eorum eo tempore potissimum turgat spiritibus animalibus solis adventu adauctis. Quin & mineralia etiam solis agnoscunt præsentiam, efflorescunt etenim copiosius, & minera copiosiores emittunt vapores, veris tempore, quam alio quovis: hinc certum est, omnia tunc temporis radicali turgere succo, ac multo maiori, quam alio quovis tempore: unde non ambigendum ullo pacto est, quin collectio medicamentorum tunc tem-

poris

poris plus valeat, quàm alio tempore, & præparatio
 identidem; nam purum quod quærimus in mixtis,
 ut medicinæ serviat, copiosius est eo tempore quàm
 alio. Addam ego, quod & spiritus volatiles cœlestes,
 qui è cœlo descendunt in terram, ad conservatio-
 nem mixtorum, copiosiores etiam sint, unde non
 solum terra & aqua turgēt illis spiritibus, sed etiā
 aër, & universum cœli concavum, spiritibus vitali-
 bus abundat: hinc fit ut in præparatione medicamē-
 torum chymicorum, dum à mixtis partes vitales à
 se invicem separantur, similia similibus jungantur
 per sympathiam & amorem, & crescat parū mixti
 purificandum & præparandum, convocatis ad se
 cœli spiritibus undiquaque vagantibus. At id in
 genere dictum sit, de præparatione medicamentor-
 um: generaliter etenim omnia crescunt veris tē-
 pore; at quia diversa sunt mixta, & singula singulas
 habent formas, & proprietates diversas, diversaque
 humida radicalia, quæ peculiari aliquo signo cœle-
 sti subjiciuntur, quod cum tali humido radicali
 habeat sympathiam, & connexionem quandam,
 qua humidum particulare mixtorum crescit & vi-
 get, modo signum suum cœleste supra horizon-
 tem luceat, & benignissimis fruatur solis aspecti-
 bus: quapropter, ad debitam & exactam mixtorum
 chymicè præparationem, non solum ver expectan-
 dum est, sed particularis & peculiaris planetarum
 & stellarum ortus contemplandus est; & potissi-
 mum ortus, & occasus planetarum qui sympa-
 thiam & connexionem naturalem habent cum
 mixtis præparandis: exempli gratia, nunquam ferrū
 præparandum erit, vt ex eo crocum, oleum, tinctu-
 ram, salē facias, quin Mars planeta supra horizon-
 tem cum sole colluceat, & illius benignissimis frua-
 tur aspectibus, & sint ambo, si fieri potest, in domo
 Leo.

*Omnia
 &c. e spī-
 ritibus
 abun-
 dant.*

*Ferrum
 quomo-
 do præpa-
 randum.*

Leonis, vel Arietis. Sic & plumbum, nisi cum Saturno Sol connectatur in Aquario, vel Capricorno, supra horizontem: nec ex stanno ullam essentiam extrahere, nisi cum Jupiter Soli connectatur in Piscibus vel Sagittario: & sic de reliquis omnibus quorum dum de particulari agemus methodo, clarissimè id docebimus; sic enim extracta, essentia, magisteria, & arcana chymica, stupenda erunt; virtutem siquidem fortissimam tunc temporis acquirunt.

C A P. VIII.

De Magisteriis animalium, & primò de essentia sanguinis humani.

Sanguinis arcanum.

Colligatur sanguis humanus ex Adolescentibus sanis, florido vividoque colore præditis, & quadratæ staturæ hominibus, Mercurio supra horizontem conjuncto cum Sole, in Geminis vel Virgine, quod solet potissimum contingere intra menses Maji & Augusti, singulis annis, ut ex ephemeridibus clarum erit cuilibet rimanti. Colligatur autem maxima in quantitate in vasis argenteis, aureis, vel saltem vitreis, & custodiatur in umbra cooperatus, ne pulvere sordido, & festucis contaminetur, donec concrescat, & serosum humorem omnem per se evomuerit, quem per inclinationem ejicies, & à sanguine concreto separabis. Hujus sanguinis concreti, & à seroso humore separati, accipe libras saltem, quinque quas citò permiscebis cum libris decem optimi spiritus vini à phlegmate puri, & simul conjunges in phiala vitrea fortissima, movendo & agitando materias, ut diluatur sanguis, & perquam optimè permisceatur spiritui vini. Hanc materiam optimè clausam in balneo tepido, aut cineribus

neribus tepidis digere per quatuor aut sex dies, donec spiritus perquam optimè tingatur, & sanguis sit omni ex parte dissolutus: Cave ne in digestionem calor invalescat supra naturalem calorem, quia tunc temporis sanguis coqueretur, & concrederet magis, nec dissolveretur. Dum dissolutus est sanguis, superpone phialæ caput alembici, & distilla lentissimo igne, & separa spiritum vini, donec guttæ stillantes incipiant lactescere: tunc temporis vas recipiens mutando, ignem pedetentim augebis, donec cesset distillatio, qua cessata ignem iterum multiplicabis, ut sal nive candidior ad caput alembici conscendat: hunc salem custodies & aquæ lactescenti prius egressæ conjunges. Feces deinde residuas fortissimo combures igne tamdiu donec albescant. Ex his salem elicies cum vini phlegmate puro & nitido ter aut quater distillato, sequenti methodo: Accipe has feces calcinatione albefactas, & his superpone phlegmatis vini maximam quantitatem & in catino argenteo vel stanneo bulliant (cave ne in cupreo) per horam: bullitione peracta & aqua frigefacta, impone phialæ, ut feces decidant omnes in fundo: deinde per inclinationem quod clarum erit effunde in alembicum & distilla, ad ficcitatem usque: salem iterum violentissimo calcina igne, & solve ut prius, & congela, & opus simile reitera, donec summopere nitescat sal, & purus putus, & clarus sit valdè. Hunc salem phialæ impositum optimè obturaturæ, reverberabis in furno reverberii, per quindecim dies, aut plus, donec colorem rubeum acquisiverit: hunc salem benedictum, coloratum, & tinctum dissolve in spiritu vini, quem separasti à tuo primo sanguine, dum sanguis cum eo digerebatur, & ponantur simul in digestionem lentissimam, donec perquam optimè tingatur spiritus vini: tinctum

B

ctum

Etum spiritum vini, clarum & nitidum per inclinationem effundes in alembicum, & in balneo lentissimo igne distillabis, donec cesset distillatio: tincturæ deinde quæ in fundo remansit, adde salem volatilem sanguinis quem conjunxisti cum aqua lactescente quam custodiendam præcepi. Sit autem saliste, & aqua lactescens septima distillatione purificata, antequam jungantur: conjuncta simul deinde circulentur lentissimo igne, & singulis octo diebus superposito capiti alembici vase circulatorio, separetur quicquid aquosum extrahi poterit, quod est reservandum pro summo arcano, in omnibus affectionibus oculorum: dum aquosum istud omne erit separatum, quod in fundo remanet custodiendum est, pro summo sanguinis arcano, & quinta essentia. Potest etiam brevius, sed non efficacius parari hoc arcanum, si sal volatile sanguinis purum putum separetur per sublimationem à sanguine, & in lentissimo igne ovo vitreo, optime clauso fixetur, donec colorem rubeum acquirat.

Vires & usus arcani sanguinis.

*Vires ar
cani san-
guinis.*

1. Balsamum est summum & vires naturales balsami longe superat, tum in conservandis à corruptione corporibus, tum in sanandis vulneribus cujuscunq; generis, tum in curandis ulceribus quibusvis, intrinsecè sumptum, & extrinsecè admotum.
2. Adversus pestilentem auram, dum omnia fere remedia negligit fortissima pestis, summo opere efficax, & præservativum.
3. Leporam incipientem susque deque tollit: antiquam verò mitigat eiusque ferociam reprimat, aded ut vita longiori fruantur leprosi, arcano prædicto utentes.

4. Pa.

4. Paralyfin & omnes nervorum affectiones extrinsecè admotum, & intrinsecè sumptum certissimè curat.
5. Podagram, quamcunque Arthritidem illico, & quàm citissimè lenit, & frequenti usu tutissimè sanat, & jucundè.
6. Hecticis, phthificis, catharrofis & tussientibus, summum est sanitatis asylum.
7. Hemicraniam, & quemcunque capitis dolorem frequens ejus usus tandem disperdit.
8. Quartanam, & omnem melancholiæ speciem curat.
9. Intellectum & omnes sensus acuit.
10. Senectutem fortissima juventutis conservatione, prohibet: canitiem retardat.
11. Vulnera & ulcera interiora, & exteriora brevissimo conglutinat tempore.
12. Omnibus demum morbis accommodatur, & vires amulatur fixi vitalis spiritus, ex centro terræ deprompti, quem antiqui omnes Philosophi vitæ nostræ verum & unicum propugnaculum dixerunt, & aurum Dei, quo utitur Deus ut omnia redimat à morte & annihilatione. Usus arcani sanguinis, sumitur cum aquis cinnamomi, anisi in jusculis, cum theriaca tempore pestis, ad quantitatem 3. j. jejunò ventriculo.

C A P. I X.

De quinta essentia cranii humani.

Sumat^{ur} cranium humanum sepulturæ non datum, eò quòd sal terræ his sepultus craniis ^{Arcanè} ^{crani} ^{humani.} illico conjungitur. Et caro dum resolvitur per corruptionem in salem abit qui ossa penetrat, & ^B ^a ^{iali}

fali ossis connectitur, aut si longius ambo permanent corrumpitur tandem cranium, & dissolvitur in corruptionem, quia sal tum internus, tum externus corrodunt illud, & dissolvunt. Sumatur ergo cranium quod diu noctuque cœli aperti, & Jovis frigidis injurii expositum est. Contundatur in frustula & ollæ novæ non vitreatæ imponatur, cooperiatur suo tegmento, & comburatur fortissimo igne, donec optimè candescat. Calix istius Cranii adhuc igne candens proiciatur in aquam Pæoniæ, aut florum Tiliæ arboris, aut in phlegma vini depuratum, & ter saltem distillatum, cui dissolutum sit parum salis vitrioli secundum artem & methodū nostram inferius suo capite, tertii libri relatum: deinde auferatur & iterum plusquam fortissimo igne comburatur & calcinetur, & candens adhuc projiciatur in eandem aquam, & simul per sesquihoram bulliant in catino stanneo, aut argenteo. Bullitione frigida facta, aquam impones vitreo vasi ut feces seponat. His sepositis, aquam clarissimam & limpida factam, per inclinationem in catinum stanneū aut argenteum, aut vitreum alembicum effundes, ad evaporandum quicquid erit humiditatis. Sal in fundo remanens calcinabitur fortissimo igne in tigillo forti, & adhuc calens & candens projicietur in aquas supradictas: iteretur opus donec sal ad summam devenerit puritatem & nitorem, quod in septima saltem calcinatione continget: habito huic sali puro & nitido conjunge spiritum dulcem vitrioli (fit autem dulcis si eum rectifies cum spiritu vini optimo, & à phlegmate puro) & serva in vase vitreo perquàm optimè clauso, aut si distilles super limaturam ferri ter aut quater, aut super corallæ rubea.

Vi es

Vires essentiae Cranii humani, & Usus.

1. Mirum & stupendum arcanum est, contra inveteratas, & recentes epilepsias, per idiopathiam capitis, & communicationem aliarum partium inferarum, vapores sursum ferentium contractas. *Vires & usus arcani cranii humani.*
2. Hemicraniam & vertiginem curat, ex quacunque causa ortum habeant.
3. Omnes sensus tum externos, & internos acuit.
4. Membrorum tremori succurrit, & convulsionum omnium speciebus.
5. Passionibus tandem omnibus capitis, tum frigidis, tum calidis, occulta quadam proprietate medetur.

Sumitur manè, jejuno stomacho, cum optimo vini spiritu, & noctu eundo cubitum, modò digestio peracta sit, hoc est tribus horis à cibo sumpto.

C A P. X.

De quinta essentia ossium humanorum.

S Umantur ossa humana, quæ per annum saltem terræ absconsa non erunt, abstergantur à pulvere, & vino perquam optimo madefiant in frustula contusa, per octo dies. Deinde ex his distilletur oleum per descensum, quod septima distillatione per retortam erit rectificandum, ut penetrandi summam acquirat potentiam: feces seu caput mortuum, quod remansit in distillatione per descensum, fortissimo combures igne, & ex calce illius elicies salem cum aqua ebulli. Purificatus hic sal ntidus & purus, conjungendus est cum oleo suo, & incorporandus, quod facillimè fiet, modò sal ntidus sit, & oleum summopere deputatum. Hæc au-

Arcanum sive humanorum.

tem! conjunctio si fieri potest ad majorem efficaciam facienda est, dum sol arietem ingreditur, quod fit vigesima prima die Martii, uniuscujusque anni, similisque conjunctio observanda erit in sale cranii humani cum spiritu vitrioli dulci. Tunc enim temporis partes omnes solidæ corporis humani succulentiores sunt, & plus humidi habent radicalis, quàm alio quovis tempore: addam quòd capiti Aries prædominationem quandam, & irradiationem vim inferentem habeat, & cum à capite, saltem à cranio, ossa omnia habeant originem, siquidem spinæ dorsi connectuntur, & spina capiti: ex consequenti. Aries etiam omnibus ossibus vim inferet, & potissimum dum Soli conjungitur.

Vires & usus essentia ossium humanorum.

*Vires ar-
cani os-
sium hu-
manorum.*

Non datur in rerum natura potentius medicamentum ne dicam balsamum prædicto, ad curandos & sedandos quoscunque dolores arthriticos: cariem etiam citissimè tollit & omne ossium vitiū corrigit. Applicatur autem tepidè balsami more cum gossipio partibus affectis: ad curandam autem arthritidem, purgandum erit corpus prius ter aut quater, pillulis ex Mercurio Spagyricè præparato, cum quibusdam granis extracti ellebori, & tunc temporis mirandos videbis effectus.

C A P. XI.

De quinta essentia humane carnis.

*Arcanum
humane
carnis.*

HÆc essentia mira est, & æquivalet arcano sanguinis, sed pauci sunt qui ejus rectam & debitam sciant præparationem. Theriaca est summa, & prævalet omnibus Theriacis, & serpentum omnium carnibus, quocunque modo præparatis: Similia enim

enim similibus congaudent & conservantur, modò illa quæ conservandis corporibus destinantur, incorrupta sint: incorrupta autem fit humana caro, sequenti methodo. Sumatur caro humana, adolescentis hominis violenta morte, ex justitia perempti; laudati sanguinis, & quadratæ staturæ si fieri potest, Sole Virginem ingrediente ad quantitatem librarum saltem trium, ex crure, lumbis, aut natis, projiciatur in optimum, & ab omni phlegmate depuratum vini spiritum, quem Alchool vini dicunt spagyrici, ut vini spiritus supernatet illi, ad tres aut quatuor digitos, & maneant simul in vase vitreo optimè clauso per tres aut quatuor dies. Deinde auferatur caro, & irroretur in catino vitreo frequentissimè spiritu salis ab omni phlegmate depurati. Catinus verò conservetur apertus in umbra, in loco ubi pulvis, nec aliæ festucæ, carnem inficere possint: dum autem caro maximam spiritus salis copiam ebiberit perquam optimè desiccadam permittes in eadem umbra & simili catino, versata semper undiquaque carne: hæc caro sic condita summum est humanæ naturæ solatium & vitæ suæ propugnaculum. Reservari potest in conservis vitreis ad usus suos; nihilominus tamen potest adhuc efficacius præparari, & in quintam essentiam redigi hac methodo. Sumatur hujus carnis sic conditæ lb j. & in pulverem redigatur, pulvis hic infundatur in perquam optimo vini alchoole, in eo scilicet, quod per circulationem fragrantissimum odorem adeptum est, & maneant in digestionem lentissimæ balnei per quindecim dies, donec tingatur in colorem sanguinis spiritus vini. Tinctum effunde per inclinationem in aliud vas vitreum circulatorium, & clausis optimè omnibus juncturis digere circulando, per octo dies, lentissimo igne, donec feces de-

posuerit omnes; tinctura iterum effusa in aliud vas quod optimè claudes, feces quę in fundo remanent prioribus fecibus conjunge, & bulliente balneo distilla ex his quicquid poterit humiditatis, illudq; humidum tincturę priori conjunge; feces deinde combure, & violentissimo calcina igne, donec albescant; & ex his, cum aqua cardui benedicti, aut florum tiliaę arboris, aut florum lilii convallii extrahe salem, quem calcinationibus, solutionibus, filtrationibus, & coagulationibus sæpius iteratis, in candidissimum reduces saccharum, quod conjūges priori tincturę. Et ex hac tinctura lentissimo calore balnei extrahes humidum aliquid, donec tinctura spissitudinem mellis acquisiverit, quę in vasis aureis digna est conservari, propter stupendas in sanitate conservanda virtutes, & in morbis quibusque pellendis.

Vires & usus quintę essentiaę humana carnis.

*Vires
humana
carnis
prapa-
rata.*

Virtutes hujus arcani reticere merentur, quodd tot tantęque sint, ut in earum enumeratione, hyperboles suspensionem adferat lectoribus: dicam tamen omnibus morbis accommodari, & Principes omnes, & Reges eo uti debere ad longissimę beatęque vitę usum.

Sumitur singulis matutinis horis, jejuno stomacho, in jusculeo pulli, vel forbili ovo, ad quantitatem trium, aut quatuor granorum.

C A P. XII.

De quinta essentia urine hominis.

*Arcanū
urinaę.*

QUamvis urina hominis sit reiectaneum excrementum, quod facultas excretrix hominum, tanquam quid inutile, imò & nocuum corpori humano

mano rejiciat; nihilominus tamen experientia quotidiana compertum habemus, scabiem & ulcera quædam cutanea leviufcula, fola urinæ lotionem curata & perfanata fuiſſe. Quod ſpagyricis Philoſophis indicavit, omnem urinæ ſubſtantiam excrementitiâ non eſſe: quamvis à natura ut excrementitia ejiciatur; non enim ita prudens & avara eſt natura, ut ſolum excrementum à corpore deponat: bonum enim cum malo connectum, ex impotentia ſeparationis, foras quotidie detrudit, imo aliquando bonum purum, ut in effloridi ſanguinis criſi contingit excrementitia ergò non eſt tota urinæ ſubſtantia, ſed in ea latitat aliquid puri, quod purum extractum, mirum eſt naturæ baſſamum ad curationem vulnèrum & ulcerum omnium, tum externorum, tum internorum. Extrahetur verò illud purum ſequenti methodo. Sumatur urina hominis ſani, cujuſcunque ſit ætatis modo non decrepita, Sole & Jove in Piſcibus exiſtentibus, & colligatur maxima in quantitate, ad libras circiter viginti. His adde ad celerioſiorem putrefactionem ſpiritus vini libras quinque, imponatur ſimul in vaſe vitreo optimè clauſo ad putrefactionem in ſimo calido per menſem donec nigreſcat per quam optimè urina, deinde diſtilla lentiffimo igne ut ſeparetur ſpiritus vini, quem cognosces ſtriis diſtillantibus in capite alembici, dum ceſſant prædictæ ſtriæ, muta recipiens, & collige phlegma urinæ, donec fumi albi apparuerint in capitello alembici, & in ſalem albiſſimū congelati fuerint. Hūc ſalē ſepara à capitello alembici, & cuſtodi in vitreo vaſe optimè clauſo, feces combure fortiffimo igne, & calcina tandiu, donec albefcant cineres, ex his deinde ſalem extrahe phlegmate proprio ſuo ſi vis, aut phlegmate vini, & calcina tandiu, & ſolve & congela, & iterum

R s

cal.

calcina solve & congela, donec sal albissimus sit, & purus ab omni fœculento excremento : hunc sallem priori conjunge, & adde his tertiam partem ponderis sui, vini spiritus, ab omni phlegmate vindicati, & serva, poterit etiam loco vini spiritus addi spiritus therebentinae rectificati, & servari.

Vires & usus essentia urina humane.

*Vires ar
e antiuri-
ne &
usus.*

1. Calculum renum vesicæque rumpit, & atterit, earumq; partium ulcera brevissimo conglutinat tempore.
2. Gonorrhoeam virulentam citissimè sanat, si cū eo granum unum aut alterum camphoræ dissolvas.
3. Vulnera ulceraque externa, eo peruncta ad cicatricem perducit.
4. Difficultatem meiendi quamcunq; cum spiritu therebentinae citissimè tollit.
5. Putrefactioni internæ resistit, necat vermes, & à febribus putridis præservat.
6. Tempore pestis, summum est contagionis præservativum.
7. Tumoribus applicatum tepide cum linteolis aut gossipio, ad maturitatem perducit.

Sumitur in aqua cinnamomi ad quantitatem granorum decem usque ad duodecim mane jejuno stomacho, & post potum deambulandum est si fieri potest. Eo enim modo purgat mitissimè, & urinas excitat.

Hæc sunt, amice Lector, quæ ex homine possunt extrahi, quæ tanta sunt ut sufficiant medico, ad curationem omnium morborum. Neque mirum est cum homo sit Microcosmus, & totius orbis compendium, in eo latitant virtutes totius mundi, nec eget

eget ipse aliis, quàm seipso, unde prudentissimum fuit illud oraculum *πῶς τε αὐτοῦ*. Sunt qui laudant quintam essentiam stercoreis humani, laudatque Galenus in libro de simplicibus medicamentorum facultatibus, stercus humanum peculiari suo capite, ad tumores aliquos gutturis mortiferos resolvendos, & pro arcano sui temporis enumerat, sed essentia urinæ humanæ vices ager illius, & quidem præstantiores, & delicatis hominibus non erit fastidio.

C A P. XVII.

De quinta essentia cervi.

SUmmendum est caput cervi, qui cornua recentia & valde tenera habeat, & vetera deposuerit, hoc caput pelle deposita, una cum cornibus, in frustula conscindendum est, & cum æquali quantitate sanguinis cervi vitreo vasi imponendum, & fimo equino calido putrefaciendum per mensem integrum, Sole & Mercurio, in Leone existentibus. Peracto mense putrefactionis, distillandum erit omne in balneo mariæ, aut in cineribus tepidis lentissimo igne. Ut si quid est spiritus separetur à phlegmate & aquoso humore. Quod cognosces in distillatione, si strias emittunt vapores, qui sursum ascendunt, & in liquidum humorem in capitello alembici convertuntur, evanescentibus striis mutandum est vas recipiens, & colligendum phlegma, donec spiritus albi & spissi conscendant. Tunc enim temporis permutandum iterum est vas, & aqua lactescens quæ egreditur seorsim colligenda est, & ignis augendus pederentim, donec omnis aqua alba egressa sit. Tunc iterum etiam augendus est ignis, sal sublimetur albus, & nitidus, qui lateribus capitelli alembici adhærebit, non secus, ac sal urinæ,

*Arcanum
cervi.*

nae, hic sal perquam optimè custodiendus est vitreo vasi optimè clauso: Spiritus verò, & aqua lactescens simul conjungendi sunt, & septem vicibus per distillationem purificandi. Deinde conjungendi sunt cum sale volatili, & iterum septem vicibus distillandi, mutato singulis vicibus alembico, aut saltem bene absterfo priori, feces verò prioris distillationis calcinandæ sunt fortissimo igne, & tanto, ut albescant. Ex his deinde cineribus albefactis extrahendus est sal, purificandus iteratis calcinationibus, filtrationibus, & solutionibus, ultima purificatione, hoc est, donec nullas in solutione emittat feces, nec ullo pacto turbet aquam quæ salem solvit. Hic sal deinde purus nitidusque factus, conjungendus est cum prioribus essentiis, sale volatili scilicet aqua lactescenti, & spiritu, & tandiu invicem circulandi, donec invicem conjungantur, nexu indissolubili.

Vires & usus essentia cervi.

1. Hoc arcanum est Epilepsiæ Rixotomon, radicibus enim tollit quamcunque Epilepsiam.
2. Omnibus Mæniæ speciebus succurrit & medetur.
3. Dolorem capitis inveteratum tollit & vertiginē curat.
4. In prolonganda vita, eaque sana conservanda, æque efficax ac arcanum sanguinis cuius vires æmulatur.

Sumitur ad quantitatem usque ad 3. j. in iusculis in ovo forbili, in aqua cinnamomi stillatitia, aut florum Tiliæ arboris pro Epilepsia.

C A P. XII.

De quinta essentia viperæ.

*Arcanū
Viperæ.*

Evisceratæ viperæ, capite caudaque abscissis, cutique

teque deposita, minutim inscindenda sunt, & vasi vitreo imponenda, cum spiritu salis, ad eminentiā quatuor digitorum sole existente cum Mercurio in domo gemini & insolanda per quindecim dies. Deinde distillandum est, quicquid poterit humiditatis, distillatum toties rectificandum, donec empyreuma nullum redoleat, & vasi vitreo reservandū, feces verò comburanda, & calcinanda donec albescant cineres, ex his demum sal extrahendum solutione, calcinatione, filtratione, & coagulatione, hisque sapissimè iteratis operationibus ad salis usque candorem summum, & puritatem, donec dulcis sit & lique scat, ut cera lenissimo igne, deinde conjungendum est, prædictus nobilis, & splendidus sal, in aqua sua, & ambo circulandi donec nexu indissolubili jungantur, & fiant unum inseparabile, interim si quid est humiditatis aquosæ, per balnei calorem tepidum, poterit separari. Quod reservari poterit separatim ad oculos albugine, nebulis, & cataracta læsos, & ad auræ pestiferæ fugam.

Vires & usus essentia viperarum.

1. Hoc arcanum est cordis potissimum, & vitæ solidum propugnaculum, idè omnibus veneni speciebus potentissimè, & efficacissimè resistit, eaque vincit.
2. Febres omnes pestilentes & malignas ad laudatam crism, & citissimam coctionem conducit.
3. Ab omni pestis & contagionis periculo custodit, fugat auram pestilentem, vapores, & corruptiones internas malignas, cerebrum, cor, & hepar infestantes, foras protendit & evincit per insensibilem transpirationem.
4. Morsibus serpentum & brutorum aliorum venena.

Vires & usus arcani viperæ.

nenatorum exterius appositum curat, & venenum mortificat.

5. Bubones pestilentes, & carbunculos & antraces exterius applicatum citò maturat eorumque dolores ingentes mitigat.
6. Cutem scabie & psora serpigine & herpete affectam absque dolore curat levemq; & politam reddit.
7. Lepram ipsam tutissimè, & certissimè curat, renovat enim totum sanguinem & purificat, hæmatosimque laudatam efficit, redactò ad temperiem moderatum & vitalem hepatis calore.
8. Vitam ergo ab omni morbi periculo custodit, longævam efficit, & beatam, & tandem cum prædictis sanguinis humani arcanis, est naturæ humanæ, summum & unicum in hac miseriarum valle solatium.

Sumitur singulis matutinis horis jejuno stomacho in aqua cinnamomi cardui benedicti, in aqua theriacali ad quantitatem ʒ. j. vel in aqua roris Solis, ad majorem efficaciam.

C A P. X V.

De quinta essentia carnis Lupi.

*Arcanum
Lupi.*

Sumat Lupinæ carnis recenter mactatæ lb. x. Arcenici mineralis lb. j. radicis siccae Aronis sive Iarri vel Serpentariæ majoris lb. ij. Fuliginis lb. j. s. aquæ Calcis lb. vj. misceantur omnia & contundantur, contundenda & incidenda incidantur, & imponantur vasi vitreo optimè clauso ad putrefaciendum in simo tepido per mensem integrum, deinde extrahatur quicquid poterit humiditatis, in lento balnei caloris, transferatur alembicum ad cineres.

heres & distillentur fortissimo igne, ad siccitatem usque, aqua distillata, ter aut quater rectificetur, feces comburantur igne ad albedinem usque, ex his extrahe salem cum aqua serpentariae aut Iarri, & purificetur ultima purificatione, donec feces nullas emittat, deinde dissolvatur in aqua sua ter aut quater rectificata, & maneant in digestionem tepida, per quindecim dies, deinde in lento balnei calore extrahatur omne humidum, quod eo calore ascendere poterit, reliquum quod in fundo remanebit custodi in vasis vitreis optimè clausis.

Vires & usus essentiae carnis Lupinae.

1. Lupum manifesta est occulta quadam proprietate curat. *Vires*
2. Cancrum etiam & nolimet tangere potentissimè mortificat & sanat. *Arcanum*
3. Scrofulas evellit & ulcera quaecunque maligna, phagedenica brevissimo tempore ad cicatricem perducit, exterius illinendo per se solum, vel cum oleo aliquo, sive cum oleo amygdalarum amararum, vel cum oleo vitellorum ovi, vel cum oleo mandragorae, ad dolores mitigandos, quos excitat inter agendum. *usus*

C A P. XVI.

De quinta essentia vulpeculae.

Sumat vulpes mas, verno tempore, & occidatur, & cum suo sanguine in vas vitreum imponatur in frustula coccinea: addatur aliquid vini alcohol ut superarent humida siccis, ad eminentiam quatuor digitorum, collocetur vas optimè clausum in fimo equino tepido, per mensem integrum, eoque transacto, distilletur quicquid poterit distillari, distillatum circulans. *Arcanum*
Vulpeculae

landum est, & deinde septies rectificandum : feces verò prioris distillationis calcinandæ sunt, donec albescant cineres, ex his sal extrahendus, & purificandus ultima purificatione, ut in omnibus superioribus essentiis factitatum est. Sal purus putus aquæ suæ rectificatæ conjungendus, & digerendus per octo dies, & deinde humidum supervacaneum extrahendum balnei calore, & reliquum servandū in vasis vitreis.

Vires & usus.

*Vires &
usus ar-
cani sul-
pecula.*

1. Mira quadam proprietate colicos dolores certissime sanat, imò gestans secum hoc arcanum vasi aliquo vitreo hermeticè clauso impositū, nunquam affligetur ventris & intestinorum dolore.
2. Dolores etiam podagricos tollit exterius illinendo, & curat interius fumendo.
3. Hydropicos mirabiliter sublevat, & aquas & vêtos sensim consumit.
4. Alopeciam sympathica agendi facultate exterius ungendo partes alopecia affectas, curat.
5. Nervis convulsis etiam medetur, fumitur mane in jusculis ad 3. j.

C A P. XVII.

De quinta essentia Calbulæ ad Icterus.

*Arcanū
galbulæ.*

P Fæ manibus habenda est maxima quantitas extracti stercoreis auferculi, qui veris tempore herbas pascuntur, paratum cum aqua Imperiali, deinde tres aut quatuor galbulæ tempore veris sunt accipiendæ & occidendæ, & in suo sanguine macerandæ per putrefactionem, per quindecim dies in fimo calido, deinde distillandæ, distillatum purificandum, ut in prioribus arcanis, feces comburendæ

da & calcinandæ, donec albescant cineres, ex his salem extrahere oportet, & limpidum candidum-quereddere, ut supra in superioribus arcanis factum est, sal demum conjungendus cum aqua sua pura puta, & circulandus per octo dies, ut si quid est fœculenti, in fundo resideat, quod per inclinationem separandum est, & totum reliquum purum, & à fecibus terrestribus vindicatum, aquæ Imperiali extracto stercoris anserculi imprægnatæ connectendum & servandum in vasis vitreis optimè clausis, ne respirent.

Vires & usus.

Icterus absque dubio curat si per mensem integrum, Ictero quocunque affectus eo utatur, singulis matutinis horis jejuno stomacho eundo deinde ambulandum si fieri potest per duas, aut tres horas. Sumitur autem in jusculis tenuibus ad quantitatem cochlearium duorum, aut trium singulis vicibus. Non erit artis culpa si ægrotus prius purgetur aliquo levi medicamento, cholagogo, & mittatur aliquid sanguinis si vires ferant, quod medico est contemplandum.

Vires & usus arcani galbula.

C A P. XVIII.

De quinta essentia Talpæ.

Calcinentur Talpæ cum Sulphure, calx imbibatur cum succo chelidonie ad eminentiam quatuor digitorum, & stent in digestionem per octo dies, in cineribus tepidis in vase vitreo optimè clauso, his transactis diebus, distilletur fortissimo igne succus chelidonie, & rectificetur ter aut quater, feces demum fortiter calcinandæ ad albedinem usque, ex his sal extrahendus purus pitus, iteratis calcinationibus, & solutionibus, & tandem aquæ suæ

Arcanum talpæ.

C

con-

Myrothecij Spagyrici,
contingendus, & servandus in vasis vitreis optimè
clausis.

Vires & usus essentia Talpæ.

*Vires &
usus ar-
cani tal-
pæ.*

Cancrum, tineam & herpes fortes curat, si ea
sæpissimè imbibantur, gossipiis ea essentia madefa-
ctis.

C A P. XIX.

De quinta essentia hirundinum.

*Arcanū
hirundi-
nis.*

SUmendæ sunt hirundines duodecim, aut vi-
ginti aut plus, & suffocandæ sunt, ut sanguis ea-
rum integer permaneat in venis, & minutim inci-
dendæ sunt, cum earum plumis, & imponendæ va-
si vitreo distillatorio, cum parum, videlicet cum
unciis quatuor aut quinque spiritus chelidoniæ
plantæ, (cujus spiritus extractio docetur infra pe-
culiari suo capite libri secundi hujus operis, & di-
stillandæ sunt in tenui calore, donec spiritus egres-
sus sit totus, tūc enim temporis augendus erit ignis,
donec humor omnis ascensus fuerit, caput mor-
tuum erit postea calcinandum fortissimo igne, do-
nec candescat, ex cineribus cum aqua chelidoniæ
sal erit extrahendus, & purificandus secundum ar-
tem, ut præmonstratum fuit antea, & conjungen-
dus cum humore suo egresso & aliquoties purifi-
cato, per rectificationem, redistillando septies.

Vires & usus.

Arcanum est Epilepticum summum, modo æ-
ger utatur eo ad ʒ j. singulis matutinis hōris jejuno
stomacho, per mensem, purgato prius corpore
aqua benedicta rulandi, quæ fit ex croco metal-
lorum loto, per infusionem in aqua chelidoniæ,
hujus infusionis sumitur ʒ j. ad purgandum, ut vi-
dere

dere est suo peculiari capite libri tertii hujus operis.

Mirum etiam est ophthalmicum contra omnes oculorum affectiones, si oculos intingant ægri guttulis hujus arcani, & interius fumant per aliquot dies ad quantitatem uncie unius.

Permixture fecibus hirundinum & incorporatū ad modum cataplasmati ad anginam est unicum & solum refugium, cum cætera omnia desperatæ salutis sunt, est enim tenuissimarum partium & summo opere penetrat & discutit omnes tumores eosque resolvit, addam quod & peculiari quadam proprietate hanc affectionem curat.

C A P. X X.

De quinta essentia perdicum, caponum & aliarum avium.

Sumendæ sunt aves, quas volueris in essentiam convertere, & his occisis, plumisque depositis cute & adipe omni, inscidendæ sunt in frustula cum ossibus omnibus, & phialæ vitreæ imponendæ, & balneo mariæ collocandæ, ut bulliant per quatuor horas, his transactis calidè versandum est, & phiala vitrea, quicquid humoris egressū est, ex carne avium, in aliud vas. Liquor prædictus depurandus est in balneo, donec feces nullas emittat, extractis fecibus singulis trinis diebus per inclinationē, & vase optimè clauso, in balneo bulliente, caro deinde & ossa quæ remanserunt comburenda sunt, & calcinanda ad candorem, & ex cineribus albis sal extrahendus cum aqua rosacea rectificata, si alembico plumbeo distillata fuerit propter cerussæ copiam quàm secū ex tali distillatione traxit, si salem multis calcinationibus, solutionibus, & filtrationibus

*Arcanū
perdicū
& alia-
rum a-
vium.*

C 2

rei-

reiteratis ad candorem summum, & dulcedinem perducas, & liquori suo puro conjungas, efficies medicamentum humidi radicalis restaurativum. Principibus & Regibus senectute oppressis summo opere desiderandum, cui sal margaritarum addi poterit, non ad majorem efficaciam, sed ad conservationem arcani, quia sal suus, & innatus non sufficit liquori suo conservando, nisi addatur novus, Margaritæ autem dant copiam summam salis, facillimæ & citissimæ præparationis, qui vires alterius salis ferè æquat, quocirca addere consulo.

Simili methodo potest extrahi quinta essentia serpentum, cauda & capite abscissis, ad lepram, & calidam jecoris intemperiem. Et ex Piscibus omnibus, ad pthisim, & hæcticam febrem, non ad curandam, sed saltem ad vitam rerum prolongandam.

Vires & usus.

*Vires &
usus ar-
cani hu-
midum.*

Pthisicos & hæticos & macilentos, & senectute oppressos mirabiliter refovet, eorum humidum perditum reparando in omnibus morbis cronicis, & in his in quibus vires deficiunt, summum est alimentum & vitæ fomes.

Sumitur in jusculis assiduus, & in potu assueto, in omni hora, & tempore.

C A P. XXI.

De quinta essentia cancrorum fluvialium, aut maritimorum.

*Arcanū
cancro-
rum.*

HAbenda est maxima copia cancrorum, & conchis suis optimè expurgandi sunt, caro verò eorum imponenda est vitreo vasi distillativo & distillanda est lentissimo igne, hæc autem aqua septies rectificanda est antequam servetur, caput mortuum harum

harum omnium distillationum calcinandum est donec albescant cineres, ex his deinde cum aqua novidis, aut milii solis, aut saxifragæ, salem extrahes purum putum & nitidum, & ab omni terrestri fece vindicatum. Deinde liquori conjunges, & servabis ad usus sequentes.

Vires & usus arcani prædicti.

Calculus renum & vesicæ miraculosè extrahit, & comminuit, ejusq; efficientes antecedentes tollit causas.

Vires & usus arcani cancerorum.

Discuriam stranguriam, & omnem meiendi difficultatem cum spiritu therebentinæ permixtum tam subito sanat, ut magicum effectum dicere possis.

Oculorum caliginem depellit, & nebulas discutit ungulas, & cataractas guttatim in angulis oculorum instillando ter in die.

Sumitur interius in jusculis assuetis, & aquis appropriatis ad morbum quem curare cupis, valet etiam exterius applicatum ad cancrios curandos, modo mortificati sint prius, arcano arcanici, quod in tertio libro docebitur, peculiari suo capite, vel arcano lupi prius dicto.

Simili methodo & via extrahi potest quinta essentia ex omnibus conchiliis: potentius autem erit remedium, si salem volatilem reddas, cum spiritu vini quod fit digestionem & cooborationem sæpius iterata spiritus vini, super salem prædictum, sal enim tunc temporis penetrandi summas acquirit vires, & tartaros omnes resolvit.

C A P. XXII.

De quinta essentia centipedum animalium.

Colligenda est maxima copia centipedum, & projiciendi sunt in vas vitreum, cum sufficienti

Arcanum centipedum.

ti quantitate salis communis decrepitati, & purificati, ut morientis, deinde distillandi sunt fortissimo igne, ut eorum aqua, una cum spiritu salis communis egrediatur, hæc aqua septies aut pluries rectificanda est antequam reponatur ad conservandum, salem verò in fundo remanentem calcina iterum, ut centipedes permixti optimè calcinentur, & sal fiant, deinde cum aqua Aristologiæ rotundæ purificandus est sal ille summopere, ut ferè fluat sicut cera in lento calore, deinde digerendus cum optimo spiritu vini absque phlegmate, & circulandus, & putrefaciendus, & fortissimo igne pellendus, donec volatilis fiat una cum spiritu vini, hic sal deinde volatilis conjungendus est cum prioris suo liquore, & sic invicem permixta, servanda sunt ad usus sequentes.

Vires & usus.

*Vires &
usus. cen-
tipedum
arcan.*

Interius sumpta hæc essentia, cum aqua cinnamomi sanguinem purificat, & valet ad lepram curandam ratione spiritus salis, quem secum habet.

Ulcera quæcunque externa exterius illinendo sanat, & interna etiam cum spiritu Therebentinæ fumendo, brevissimo conglutinat tempore.

CAP. XXIII.

De quinta essentia vermium terrestrium.

*Arcanū
Germiū.*

Collecti vermes terrestres mense Maio, in spiritu acido vitrioli suffocandi sunt, & deinde distillandi lentissimo igne, donec non amplius distillet, deinde mutato recipiente augendus est ignis usque ad calcinationem fortissimam capitis mortui, donec candescat fundum alembici, & albescant cineres, ex quibus salem extrahes & purum putum
facies

facies, multis iteratis calcinationibus & solutionibus, reiectis fecibus, singulis vicibus dum calcinas & solvis, aquam demum distillatam, & liquorem omnem priorem, & posteriorem rectificabis & conjunges salipuro, & servabis ad usum.

Vires & usus.

1. Arcanum est mirum, ad infantulos à vermibus præservandos, & infectos vindicandos à tali illuvie. *Vires & usus arcani vermium.*
2. Fistulas etiam mirificè curat, si sæpius colluatur, & eorum capacitas compleatur eo arcano, tinctura aristologiæ rotundæ spiritu vini extracta delibuto. *Cura fistularum.*
3. Scabiem etiam exterius illinendo certissimè curat: & cutem abstergit exterius, applicatur ad ulcera sananda, & fistulas, & scabiem cum aqua Aristologiæ, & ejus tinctura permixtum.

Interius verò sumitur in aqua absynthii pontici, aut portulacæ, aut succo limonum, vel cum aqua hyperici, ad quantitatem coclearii unius vel alterius.

C A P. XXIV.

De quinta essentia buffonum.

Mense Junio colligendi sunt buffones in maxima quantitate, & suspendendi sunt in aëre in loco, ubi radii solis vigeant, & polleant toto fere die, & tandiu ibi cōservandi, donec optimè siccescant, sicci comburendi sunt ad candorem cinerum, ex cineribus extrahendus est sal cum aqua cardui benedicti, aut scabiosæ, aut corticum limonum, ad puritatem summam & candorem. Hic sal dein-

Arcanum buffonum.

de permiscendus est cum aqua thericali & servan-
dus.

Vires & usus.

*Vires &
usus ar-
cani buf-
fonum.*

Sunt qui aquam distillatam buffonum dum vi-
vunt distillatorum laudant pro mortificandis cun-
ctis inflammationibus externis, tum ad cohiben-
dam gangrenam partium, & dolores summos cali-
dos arthriticos mitigandos, sed hujus rei fides sit
penes experientiam cauto medico & prudenti cō-
mittendam, quia venenum summum est hæc aqua,
imò odore solo existimo interficere posse, propter
ejus spiritus volatiles qui semper exeunt ex aqua.
De sale verò nullo pacto dubitandum est quin the-
riaca summa sit, & mirum alexiterium, ignis enim
omnia consumpsit præter salem vitæ, qui nunquā
venenum est, sed vitæ fomes & propugnaculum,
ubique posuit natura mortem, ibi etiam vitam col-
locavit, ut morti mederetur. Vires verò hujus lau-
datissimi salis, sunt contra omnia venena, tum as-
sumpta per potionem, tum per aërem illata: unde
pestis est summum alexipharmacum, bubones etiā
& carbunculos pestilentes mirabiliter exterius illi-
tos curat & sanat, eorumque malignitatem repri-
mit, & cancos tutissimè curat. Sumitur mane jeju-
no stomacho, ad quantitatem dragmæ unius cum
aqua cinnamomi, vel illinitur exterius ad cancrum
mortificandum.

C A P. XXV.

*De quinta essentia Ranarum viridium,
quæ prætis adstant mense Maio
& Aprili.*

*Arcanū
Rana-
rum.*

Captandæ sunt eo tempore Rana illæ, & vivæ
distillandæ lentissimo igne, in balneo Mariæ
per

per quatuor horas, & colligere quicquid humoris per spatium illius temporis egredi poterit, Deinde mutato recipiente juncturis optimè clausis, mutandum est vas è balneo ad cineres, & distillandum quod superest humoris, qui priori conjungendus est. Reliquum verò quod in fundo alembici superest, comburendum est fortissimo igne, in tigillo forti & ad calcinandum apto, donec incinerefcatur probè, & ex cineribus albis sal extrahendus & purificandus est, ut artis est usque ad candorem summum & dulcedinem, deinde liquori suo rectificato, & septies distillato connectendus, ut simul uniantur, & fiant unum ad sequentes usus servandum.

Vires & usus prædictæ essentia.

1. Arcanum est mirum ad quartanam curandam occulta & innata sua proprietate.
2. Curat etiam febres tertianas, & quotidianas: unica portione, cum aqua Necotianæ seu peti, post vomitum supersudando quantū & quandiu fieri poterit.
3. Inflammationes omnes mitigat, earumque dolores lenit exterius uniendo.
4. Erisipetata mirificè, & brevissimo tempore tollit eorumque ardorem compescit.
5. Dolores arthriticos è causa calida ortos, exterius uniendo summopere lenit & mitigat.
6. Talpis & concavis ulceribus medetur.

Sumitur ad quantitatem uncia unius, cum uncis duabus aquæ peti aut cardui benedicti, jejuno stomacho supersudando; deinde quantum fieri poterit, & per se sola exterius applicatur cum gossypio aut linteis.

*Vires va-
narum
& usus.*

*De quinta essentia moschi ambari
& Icbetæ.*

*Arcanū
Moschi.*

HAs quintas essentias, in primo libro collocamus inter animalium essentias, quod sint mixta quæ defumuntur, ex animalibus quamvis de ambaro anceps sit quaestio, an sit excrementum animalis vel fungus & excretio terræ, attamen quod flagrantissimum reddat odorem inter essentias odoratas ponemus.

Hæ autem hac methodo fieri debent, tota eorum substantia modo pura sit, convertitur in essentiam; indigent tantum ut partes quas habent heterogeneas ab homogeneis separentur, quas aliquando non solum à natura tales habent, sed etiam impostura & fraude mercatorum. Ambarus ergo Zibeta, vel Moschus comparanda sunt optima ad quantitatem lb. j. aut lb. & dissolvenda sunt in optimo vini spiritu alchoolifato, & tandiu rectificato, donec odorem gratissimum per se acquirat, ut docetur peculiari suo capite in lib. 2. hujus operis, dissoluta collocanda sunt in vitreo vase oblongi, optimè clauso, ne respiret, super ignem lentissimum, ut penitus dissolvantur omnes eorum partes. Partes autem heterogeneæ decident ad fundum, & hypostasim facient, quam per inclinationem partium dissolutarum per spiritum vini separabis, & sic dissolutas partes in aliud vas vitreum oblongi colli transferes, & in eo vase obturabis, & sic denuo collocabis in balneo mariæ per quindecim dies, in lento calore, ut partes solutæ omnino depurentur. Quam depurationem cognosces per separationem partium heterogenearum in fundo residentium; quas ut in prima operatione separabis & tandiu sic ages, quandiu feces & hypo-

hypostasim faciet solutum post residentiam longam in balneo tepido. Postquam autem feces nullas emittet, sed clarum & limpidum semper permanebit solutum, tunc temporis distillandum erit lentissimo igne, usque ad mellis consistentiam. Quod erit arcanum ambarinum reservandum in pixidibus argenteis, vel aureis, ad usus, & aqua in phialis optimè clausis, quæ etiam suos peculiares habet usus & virtutes.

Vires & usus arcani Ambarini.

1. Ad spiritus languidos refocillandos mire efficax, si granum unum aut alterum incorporatur cortici citri conditæ & tritæ. *Vires Moschi.*
2. Ad pestilentis auræ fugam summum est arcanum, modo granum unum illius teneatur in ore.
3. Ad Syncopen summopere valet, granum unum illius dissolutum, in aqua cinnamomi & potatum.
4. Oris putredinem & fætorem frequenti usu, tandem tollit, sive ex dentibus aut gingivis putrefractis, & cancro affectis, sive ex stomacho, & mala primæ coctionis dispositione dependeat.
5. Sensus omnes acuit memoriam præcipuè & intellectum & cerebrum adedò roborat, ut à vertigine comate & frigidis omnibus affectibus præservet.

Sumitur autem granum unum aut alterum illius dissolutum in aqua cinnamomi, vel incorporatum cum aliqua cortice odorata condita, ut fiant Trochisci.

Aqua autem illius arcani quæ est spiritus vini rectificatus, ad hæc omnia prædicta valet, & præterea,

terea, restituit summopere humidum radicale deperditum à calore nostro naturali, & vires æmulator auri potabilis, in curandis morbis, & beatissimus est ille Medicus, qui ejus spiritus habet copiam.

CAP. XXVII.

De quinta essentia Cera.

*Arcanū
cera.*

*Cera ar-
tis &
origo.*

CEra quod sit opus animalium, ideo de ejus essentia in primo libro inter animalium essentias, tractandum esse mihi visum est, tantum enim in se continet humidi radicalis mundi, quantum & mel continet, unū enim & idem sunt, & ex eadem materia prodeunt, differunt tantum ut crassum à subtili, antequam verò essentiam ejus doceamus. Quid sit cera prius mihi placet explicandum, ejus enim materiam & centrum præci norunt. Cera ergo est crassa & spissa substantia dulcedinis terræ, quæ ab apibus sumitur in alimentum ex rore, ex floribus, & ex extremitatibus arborum germinantium tempore veris, quæ extremitates, locustæ dicuntur, & habent dulcedinem summam, illud alimentum sumitur ab apibus & digeritur, & post digestionem pars purior convertitur in earum substantiam reliquum abit in excrementum: Quod excrementum etiam partes habet, non æqualiter puras, ex purioribus & liquidioribus mel constant apes, ex crassioribus verò ceram, quæ cum ortum habeat ex dulcedine terræ, dulcedo verò terræ, ex humidi radicalis terræ partibus coctioribus, ideo arcana summa ex cera elici possunt operibus chymicis, cum humidum radicale terræ, sit totius fanitatis humanæ fundamentum & sedes, elicientur autem prædicta arcana sequenti methodo.

Ceræ sumetur libra unica, aut altera & in frustula

stula concindetur, aut fusa & liquata, in retortam vitream capacis & largi colli reponetur, cum æquali pondere arenæ perquam optimè lotæ, ut à pulverulenta & terrea fece vindicetur, ne ceræ limpidâ substantiam conspurget, & contamine, retorta collocabitur in cineribus cribratis, ad fumum ad hanc distillationem aptum & recipiente collo retortæ adaptato, juncturis optimè clausis dabitur ignis primo lentus observatis gradibus, deinde augeatur ignis pedetentim usque ad summum vigorem, donec tota substantia spirituosâ ceræ ascenderit. Debet autem hæc distillatio per quatuor aut sex dies continuos fieri, est enim difficillimâ ascensionis hæc spirituosâ substantia ceræ, quod glutinosis salis partibus adhærent fixis, quæ sublimationem retardant & impediunt. Postquam hæc tota ceræ spirituosâ substantia ascenderit, denuo in retorta nova est rectificanda septies, mutata retorta singulis vicibus, tunc completum est arcanum ceræ, & capax ut recipiat virtutes florum omnium per solam infusionem, ut arcanum sit summum ad vulnera omnia promptissimè sananda, tanquam balsamum naturale. Præstat enim hoc oleum ceræ, cuicunque oleo alii ad virtutes florum suscipiendas, & ad balsamum parandum efficacissimum ad vulnera quæcunque curanda & ulcera consolidanda, si in eo macerentur flores hyperici & radices consolidæ majoris per mensem integrum, in cineribus tepidis.

Vires & usus olei Ceræ.

1. Vulnera & ulcera quæcunq; tum externa tum interna curat, unde valet ad omnes dysenteriarum species.

Vires & usus arcanice

2. Hæ-

2. Hæmorrhoidas ulceratas & cancrasas mitigat doloremque sedat.
3. Colicos dolores cum spiritu vini sumptum mirabiliter sanat.

Sumitur à guttis 8. ad 12. in vino optimo, in spiritu vini, & aqua cinnamomi, exterius verò per se solum illinendo applicatur ulceribus.

C A P. XXVIII.

De quinta essentia Mellis.

*Mel quid sit & ejus ar-
canum.*

MEL, ut diximus superius, est de eadem substantia conflatum ac cera differunt tantum, quia mel partes habet liquidiores & subtiliores dulcedinis terræ, ex qua apes sumunt alimentum.

Si autem arte adhuc in subtiliores partes dividatur, divinum evadit medicamentum, quod sequenti via consequetur chymicus.

Mel aqua pluviali septies distillata solvendum est, & levi igne despumandum, idq; sæpius donec nullas in solutione emittat feces, sed clarum & limpidum una cum aqua quæ ipsum solvit, maneat. Deinde circulandum est per mensem integrum in pellicano, levissimo igne tunc demum in balneo distillandum est. quicquid distillari poterit, reliquum verò in cineribus distillandum erit ad siccitatem usq; & combustionem naturæ terrestris, ex qua optimè calcinata, salem elicere oportet, eumq; salem mundare solutionibus multoties & calcinationibus iteratis, ut ab omni fece terrestri perquam optimè emungatur. Sal sic præparatus & mundus, cum aqua mellis quæ in balneo Mariæ distillata est, eaq; pura & munda septenis aut pluribus distillationibus, conjungendus est, tum demum cum oleo suo, quod in cineribus distillatum est, itidem purum & mundum connectendum est digerendo pedetentim, ut in spissum

Spissum gummi evadat quod servandum est tanquā
secretum summum sanitatis.

Vires & usus.

Summum est sanitatis præservativum, & virium
naturalium corroborativum, extrinsece & intrin-
sece conservat humanum corpus, unde convenit
omnibus morbis.

*Vires &
usus ar-
cani
mellis.*

Sumitur in vitellis ovorum forbilibus mane je-
juno stomacho, vel in iusculis ad quantitatem dra-
gmæ unius.

C A P. XXIX.

De quinta essentia cornu cervi Rhinocerotis, &c.

Cornua hæc omnia quæcunque sint, cum ex-
crementa terrea sint medullarum, quæ cibo &
alimento sunt ossibus, ossa purum sumunt, & reli-
quum foras pellunt ad cornua, quæ ad extremitates
ossium semper adnascuntur, ita ut videantur ossa
producta, sed cum substantiam habeant ab ossibus
diversam, ossa censenda non sunt, sed quid produ-
ctum ab excrementis alimentorum ossium. Quæ
quamvis excrementa sint, attamen non spoliantur
virtutibus admirandis, ut palam est, in his omnibus
cornibus, quæ gerunt animalia, in quibus substan-
tia salis prædominatur aliis substantiis, quæ mixta
constituunt ex sententia chymicorum, hæc autem
animalia vocantur ab aliis philosophis melanchol-
lica. Cur autem hæc animalia polleant virtutibus
fortioribus aliis animalibus, imo sint etiam gratio-
ra gustu, ut apparet in perdicibus coturnicibus cer-
vis, asinis & similibus, ratio in promptu est quod
sal quo turgent sit vitæ spiritus capacissimus, supra
alias

*Arcano
cornu
Rhino-
cerotis*

*Cornua
anima-
lium un-
de sint
& un-
gues.*

*Saliva
cur ser-
pentes
necet.*

alias substantias, propter fixationem suam quam recipit, & dat aliis, & sit rerum omnium condimentum, unde gratia gustus est. Cornua verò horum animalium participant aliquid virtutis substantiæ illius qua turgent, quia excrementa pura non sunt, sed in his terreis substantiis latet aliquid spiritus vitæ, substantiæ salis. Valent autem potissimum ad venena, cornua illa, quod sal eorum quo turgent vitam habeat veneno contrariam, sal enim ex seipso propter vitæ ipsius fundamentum, quod à natura & Deo accepit, venenis omnibus contrariatur, hinc saliva hominis serpentes necat. Et caro sale condita, & reliqua omnia salita serpentibus veneno sunt, & moribus venenatis sunt medicamento & remedio. Quintam autem essentiam cornuum sequenti elicies methodo. Radenda sunt cornua, & in pulverem tenuissimum comminuenda, & vasi vitreo oblongi colli imponenda, cum spiritu salis, ad eminentiam quatuor digitorum, deinde obturato vase circulanda sunt, & dirigenda in balneo tepido per mensem, tum demum distillanda levissimo igne in cineribus ad siccitatem usque, cavendum autem est ne empiremma redoleat, hæc aqua quæ distillat, non propter virtutum diminutionem, sed propter ingratum saporem. Postquam spiritus omnis salis distillatus fuerit, feces quæ remanent in fundo alembici, comburendæ sunt fortissimo igne, & calcinandæ, ad candorem usque ex cineribus vero probè calcinatis, sal erit eliciendus cum aqua cardui benedicti aut phlegmate vini, septies distillato, sit autem aqua cardui etiam septies rectificata, ut saltem purum emittat, huic deinde sali puro & mundo, spiritus salis superius distillatus connectendus est, & digestionem incorporandus, ut fiant unum

unum spissum gummi, quod erit servandum in
phialis optime clausis, ad usus miros.

Vires & usus.

1. Arcanum est summum contra venena omnia,
& verum & unicum bezoarticum remediū.
2. Quartanam etiam saepeutendo curat, tenacem
enim & tartaream substantiam corporis hu-
mani attenuat & dissolvit.
3. Adversus pestiferæ auræ contagionem nihil ef-
ficacius, & est summum pestis præservativum
& curativum.
4. Omnes spiritus, naturales vitales & animales
mirificè recreat, & fovet.
5. Adversus morsus animalium venenatorum mi-
re efficax exterius unguendo & interius sumē-
do, ad cor defendendum ne veneno inficia-
tur.
6. Vermes enecat infantum interius sumendo, &
putredinem omnem arcet & cohibet.
7. Valet ad lepram curandam, & leprosos mirè re-
creat.
8. Valet etiam ad senectutem retardandam quia
humidum radicale purum & mundum con-
servat & fovet.

*Vires &
usus ar-
cani rbi
nocero-
tis.*

Sumitur ad quātitatem dragmæ unius in iuscu-
lis & ovis sorbilibus mane jejuno stomacho, vel in
aqua theriacali, vel in aqua cinnamomi.

C A P. XXX.

De quinta essentia ungule Alcis.

FErunt omnes Medici Alcem asinum sylvestrem
occulta quadā proprietate epilepticos insultus
curare, quod experientia confirmant, nihilominus
tamen id unde proveniat, apud neminem Medico-
rum

*Ungula
alcis un-
denam
curet E-
pilepsia-
cos.*

*Epilep-
sia origo
unde.*

*Epilep-
sia cura
vera.*

rūm nec Physicorum legere potui, nec audire unquam potui ullam rationem; quam illam præfatam quæ de omnibus occultis, & quæ ignorantem audiri potest, nempe occultam esse Alcis proprietatem, quæ proprietas cum à forma ipsa dependeat in cognitionem hominum devenire nequit, id mihi nunquam arrisit. Ideo quantum in me est ingenii in hoc elaboravi, ut rationem excogitarem aliam, quam illam vulgarem, ex qua naturam & essentiam, tum Alcis ungulæ, tum Epilepsiæ pernoscere possimus. Afferunt Spagyrici Medici, Epilepsiam originem habere ex substantia Mercurii, aliis prædominante & superbiente, non secus ac in magno mundo ingruente tempestate, feruntur undique nubes & glomerantur, insurguntque venti, fulgura, fulmina, & tonitrua, donec dissipatis nubibus redeat clara tempestas, sic in homine caduco laborante, superbit substantia Mercurii, sursum deorsum undiquaque fertur, turbatur visus auditus, & reliqui sensus, intellectus & ratio, inflantur & tumescunt ab spiritibus ventosis membra, donec tandem dissipata illa Mercurii superbia, nubibusque ex ea glomeratis, redeant ad primum statum omnia, & redeat clara tempestas microcosmi, jam verò ea omnia quæ tempestatem hanc frangere possunt, possunt & Epilepsiam curare, veluti sunt ignea omnia, & ætherea, quæ subito nubes fugare, & dissipare possunt inter quæ sunt spiritus vini, oleum vitrioli circulatum, oleum cinnamomi, & caryophyllorum, camphoræ, & reliqua similia, quæ cum in ea sint, & summæ penetrationis, illico, ad caput feruntur ibique nubes, à Mercurio superbiente glomeratas, dissipant. Jam verò ungula Alcis cum siccissima sit propter sanis calcinati & rectorridi copiam summam, quam in se habet, potest
etiam

etiam proprietate manifesta, salis sui retorridi, & ratione spiritus salis ipsius, ipsam Mercurii superabundantem humiditatem comprimere. Addam etiam quod cornua omnia, ungulae sulphureae sint substantiae, & vitriolatae, quod experientia confirmatur dum metalla colorant, & variis coloribus afficiunt, & molliem & ductibilitatem illis inducunt, si fusa; super ungulas aut cornua projiciantur: beneficio autem illorum spirituum sulphureorum & vitriolatorum mercurii ascendentem humiditatem; & undiquaque divagantem figunt, & coercent, cum proprietas sit illorum spirituum congelare, & figere mercurii dissolutam substantiam, in qua tantum fixatione & compressione consistit vera cura Epilepsiae, quia tantum pauci ita procedunt illamque curam norunt, ideo pauci sunt, imò perpauca, qui Epilepsiam aliosque ejusmodi morbos curare sciant, sed incurabiles relinquunt. Ut autem curari possit dabimus ungulae alcis essentiam sequenti methodo, quae multum confert, imò prorsus curat Epilepsiam. Sumatur ungula alcis, pedis sinistri posterioris numero una, & radatur in frustula tenuissima, super ipsam proiciatur, ad eminentiam duorum digitorum oleum caryophyllorum, & cinnamomi, aequalibus partibus, in quibus flores tiliae arboris, & paeoniae maduierint per mensem integrum: deinde cum ipsis floribus circulata fuerint haec olea, deinde rectificata, & ter aut quater distillata ut tenuitatem summam acquirant, his ita collocatis in vitreo vase oblongi colli, & obturato orificio, ne respiret, imponens furno Athanoris ad circulandum, donec ungula dissoluta sit cum ipsis oleis, & in mucaginem redacta: tunc demum distillabis igne cinerum levi, ne comburatur ungula, postquam amplius distillare

*Arcano
ungula
Alcis.*

D 1

non

non poterit, reliquum aperto igne combures, & in cinerem reduces, è qua salem elicies cum aqua florum tilia arboris, vel cum aqua pæonia, aut calendula. Eumque salem elicies purum & mundum, quem sic mundum conjunges oleo priori distillato, & circulando in gummi reduces, additis dragmis nonnullis ambari optimi, in pulverem tenuissimum reducti, & sic balsamum conficies, stupendū adversus quamcunque Epilepsiam puerilem, aut virilem, effectus ejus testabitur eventus felix & faustus, omnibus hisce miseris, qui malo illo cruciantur.

Vires & usus essentia ungula Acis.

*Vires &
usus ar-
cani
ungula
alcis.*

Scotomiam omnem vertiginem, soporem, veterum, epilepsiam & similes omnes affectus pedetentim, & insensibiliter curat, eorum causam consumendo, & annihilando

Mirè recreat omnes cerebri facultates, & omnes sensus acuit tum externos & internos.

Sumitur cum aqua cinnamomi, pæonia florum tilia arboris, & in jusculis & in ovis sorbilibus, summo mane jejuno stomacho, ad quantitatem ʒß. ad ʒj. Si pervicaces sint affectus, purgare corpus in primis ego consulo, & præcipuè cum aqua benedicta Rulandi, quæ paratur ex infuso croci metallorum cum aqua cardui benedicti, & sumitur ad quantitatem ʒj. Purgatio autem hæc fieri debet bis in mense, aut singulis hebdomadis, si urgeat affectus, & singulis diebus uti, arcano præfato, donec curetur affectus. Postquam autem curatus fuerit (& præcipuè in curanda epilepsia servandus est hic modus,) singulis mensibus in plenilunio utendum est arcano ungulae alcis præfato.

C A P.

CAP. XXXI.

*De quinta essentia axungiarum
omnium.*

AXungia omnes idem sunt in animalibus, ac gummi in arboribus. Sunt enim quaelibet excrementa sulphuris naturalis, habent tamen et si excrementa sint aliquid virtutis, quod sulphuris sapit naturam, quod in his semper adsit aliquid optimi sulphuris, ratione cujus miros habent effectus, in Medicina facienda, ut autem illud sulphuris naturalis quod inest axungiis, adhuc magis elucescat in ipsis corporibus, ut virtutibus polleat efficacioribus, in essentiam reducemus sequenti methodo.

*Arcana
axungia
rum &
axungia
quid
sint.*

Axungia sumenda sunt & fundenda, & liquanda, postquam autem liquata sunt, sumenda sunt frustula laterum veterum, & ignita in axungias liquatas projicienda, ut bibant quantum poterint axungiarum. Deinde lateres illi contundendi sunt, & in pulverem reducendi, & in retortam imponendi, & distillandi fortissimo igne, & demum septies rectificandum est oleum, quod ex illis egreditur, & servandum in phialis optimè clausis. Sic distillabis oleum mirum ad dolores arthriticos, axungia urfi & cati. Ex illis item oleis rectificatis, cum floribus & herbis ad vulnera aptis, potest parari balsamum mirè efficax, ad vulnera curanda citissimè, præstat enim hoc oleum spiritui therebentinae, & oleis aliis communibus, quibus utimur, ad balsama paranda.

CAP. XXXII.

De quinta essentia medullarum omnium.

Medullæ omnes miram habent, & summam penetrandi facultatem, absque ulla præparatione.

*Arcana
medul-
larum
omniū.*

D 3

ne,

ne, & præstant in penetrandi actione, axungiis & oleis, per expressionem factis, quia eorum substantia ex seipfa subtilior multo est, his omnibus itaque, si in essentiam reducantur, adhuc potentiores habebunt agendi vim, & citiores producent effectus, itaque ut in essentiam reducantur, sequentem observabis methodum. Colligetur maxima copia medullæ cujuscunq; animalis volueris, in plenilunio, & in retortam impones, cujus pars media sit plena, & illi recipiente perquam optimè juncto, juncturis optimè clausis, in igne cinerum collocabis ad distillandum, auctis gradibus pedetentim ignis, donec cesset distillatio, oleum distillatum rectificabis per aliam retortam, ter aut quater, cum pauco vitriolo, ad rubedinem calcinato imposito, in singulis distillationibus, sic enim oleum penetrandi summam acquirat facultatem, & omne empyreuma deponet. Cui oleo sic rectificato ad majorem vim & facultatem addes salem fixum, purum, & ab omni terrestri excremento vindicatum ejusdem animalis, ex quo medulla extracta est, & sic arcanum facies stupendum, ad sedandos quoscunque dolores arthriticos, & ad discutiendos tumores duros & frigidos, & resolutioni renitentes. Valet enim medulla omnis & oleum ossium, & sal fixum eorundem, ad hæc prædicta, excellit tamen omnibus, medulla humana, & sal fixum, & oleum ex ossibus humanis extractum, ad sedandos hos & similes dolores. Medulla vero equina, & sal, & oleum ex equorum ossibus extracta, mirificè discutiunt, tumores scirrhosos, omnes & præduros, qui in tibiis equorum nobilium sæpissimè enascuntur, maximo incommodo, & detrimento, regum, & principum qui tales equos maximo habet pretio, & summis delitiis, callos etiam præduros emolliunt, & discutiunt, qui in pedum digitis, hominibus solent nasci. De hisce

*Vires ar
cani me-
dullarū.*

& similibus oleis inferius iterum tractabitur, quarto libro hujus operis, ubi potissimum & peculiari-
ter de omnibus oleis chymicis tractabitur, longio-
ri sermone.

C A P. XXXIII.

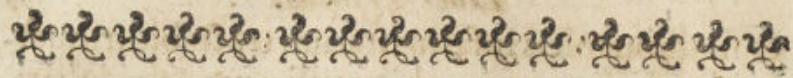
Conclusio hujus libri primi.

Non plures numero præposuimus essentiarum
animalium typos, in præsentī libro amice Le-
ctor, quod hic numerus sufficiat cuilibet chymico,
etiam tyrunculo, ut omnes alias quascunq; volue-
rit essentias, ex familia animalium elicere, eliciat si-
milibus methodis quibus usi sumus. Itaq; his frue-
re lector tanquam benevolentiae meae erga te sym-
bolis, nihil enim arcani passus sum in occultum
ire, sed omnia ad gloriæ Alchymiae in lucem clarif-
simam edidi, ut ex prima ipsa testabitur, sequenti
(pari amore erga Lectores) erit pagina, occultis in-
finitis & verò plenis referta, non ut hinc gloriam
aut laudem quantulamque referam, sed ut Alchy-
miam tantum, artiū matrem, & philosophiae mar-
garitam, pedibus conculcatam, & naso suspensam
adunco, quorundam nebulonum, honor ipse, laus,
gloria, & decus omne, collaudent & exornent infi-
nitis eorum corollis, si antiqui omnes alii philoso-
phi spagyrici, non ita occultè cælassent arcana sua,
tantis ut opinor injuriis imo nullis, afficerent jam
Alchymiam, qui ejus arcana sapere non possunt.
Quod potissimum me induxit, ut arcana omnia
quæ potuit ingenii mei imbecillitas, ex antiquorū
monumentis elicere, in lucem proferre, seducta &
separata omni cortice, & velamine, ut lucem natu-
rae viderent omnes, & Alchymiam tanquam ho-
rum arcanorum matrem, una voce collaudent. Ob-
secundet voti meo gratissimus eventus.

Finis libri primi.

D 4

MY-

MYROTHECII SPAGYRICI,

LIBER SECUNDUS.

CAP. I.

*De magisteriis vegetantium, & primo de
methodo extrahendi spiritum athe-
reum vegetantium.*

*Vita fo-
mes in
plantis
qualis.*

*Spiritus
Vegetan-
tiū qua
methodo
eliciun-
tur.*

N omnibus herbis plantis & arboribus,
& reliquis omnibus, quæ ex familia ve-
getantium ortum habent, latitat sub-
stantia quædam ætherea, subtilissimæ
substantiæ, vitæ fomes, & fulcrum, caloris natura-
lis pabulum, facultatum omnium stabilimentum.
Qua substantia turgente, vegetant arbores, pullu-
lant, germinant, florent, & fructus pariunt, ea verò
arescente, sterilescent, arescunt, & moriuntur, ea
ergo potissimum substantia est cognitu digna, in ea
enim latitat virtus omnis cujuscunque plantæ &
vegetantis omnis, extrahitur autem talis spiritus se-
quenti methodo. Contunditur herba succulenta
& recenter è terra avulsa, cum foliis & radice, &
prelo exprimitur succus ejus, & phialæ inditur, &
datur tempori, ad defervendum in loco frigido, ubi
sol radios suos non mittet, alioquin enim evane-
sceret spiritus ille, calore solis, aut quocunque alio
calore. Propterea in loco frigido, custodiendus est
succus ille, donec deferverit. Demum distillandus
est, lentissimo calore, ut spiritus ascendat, ad modū
aquæ vitæ, strias facientis, quæ striæ, quandiu per-
durant,

durant, tandiu continuandus est ignis & distilla-
tio, tandiu enim spiritus ille ascendit, evanescenti-
bus autem striis, cessandus est ignis, ne phlegma mi-
sceatur spiritui. Spiritus verò ille rectificandus est,
donec à phlegmate purus sit, quod in septima di-
stillatione continget, modo evanescentibus striis,
in singulis distillationibus, separes distillatum spiri-
tum, à distillante phlegmate, id etiam cognosces
gustu, quia spiritus sapit omnino aquam arden-
tem, & vera est aqua ardens, & ardet ut spiritus vi-
ni; in extrahendis illis spiritibus æthereis planta-
rum, acervanda est maxima quantitas succorum
plantarum, quia paucus est spiritus ille, in maxima
etiam quantitate succi, sed potentissimus est in vir-
tute, itaque implenda sunt succis doliola integra,
& in locis subterraneis ad instar vini, custodienda,
donec deferverint, & tunc distillandus est succus,
ut diximus, ut separetur spiritus ille à phlegmate:
phlegma vero poterit etiam distillari & conserva-
ri, quia virtutes insigniores habet aqua communi
illa, quæ communi methodo distillatur. E Tartaro
demum qui infimis dolii partibus adhæret, sal ve-
getabile, tum fixum tum volatile extrahi poterit,
quod admirandis donatur virtutibus, ut in sequen-
ti capite videre licet.

C A P. II.

*Sal volatile vegetantium qua metho-
do extrahatur.*

SAL volatile vegetantium aliarumque rerum o-
mnium, quæ in mundo sunt, in quibus omni-
bus inest, tanquam pars materialis essentialis, non
est quid factitium, ut putant aliqui rerum natura-
lium ignari, qui existimant omnia quæ à Chymicis

*Sal vo-
latile ve-
getanti-
um qua ra-
tione ex-
traha-
tur.*

D 5

eli-

*Sulphur
sal &
mercu-
rius in
omnibus
rebus
sunt.*

eliciuntur, ex mixtis naturalibus sive sit oleum, si-
ve sal, esse quid factitium, quod non realiter est in
compositione mixti, sed quod artificio è potentia,
reducitur in actum ope ignis, qui totum mixtū de-
struit & consumit, & ex illa destructione & putre-
factione generantur illa, quæ à Chymicis dicuntur,
sal oleum seu sulphur, & mercurius, at prorsus res
ita se habet, sal sulphur & mercurius, verè sunt &
realiter in mixtis omnibus ut apparet autopsia in
ipsis mixtis absque ulla eorum corruptione, in ho-
mine primo, vivente, sal in urinis, saliva, & sudore
manifestatur: mercurius verò, qui aquosus humor
dicitur luce clarius apparet, in sanguine, in humi-
do, quod residet in carnibus, medullis, ossibus, & re-
liquis omnibus partibus, sulphur autem de quo
controversiam majorem facere possunt Mysochy-
mici, manifestatur in spiritibus sanguinis, qui
dum calore præter naturam excandescunt, igne-
scunt, & in flammam abeunt. Quidni & in crepiti-
bus, ad quorum halitus malè olentes, dum exeunt
si candela accensa accedatur, flammam concipiunt,
& introrsum & sulphureum redolent spiritum, in
adipe, axungia, reliquisque corporis partibus adi-
posis, sulphur illud de quo est controversia, appa-
ret: in vegetantibus verò in resinis & gummis,
quod si vegetantia omnia gummas, & resinas non
emittant, non ideo adimendum est, quod non ha-
beant, sed quod eorum calor interius adeò imbecil-
lis sit, & paucus, ut foras illud excrementum igne-
um purum, & ab aliis separatum trudere non pos-
sit, sed una cum aliis aquosis excrementis emittat.
Itaque ratum sit, tanquam verissimum in natura,
mixta omnia, tria hæc habere prædicta, salem puta,
mercurium, & sulphur, tanquam partes materiales
& es-

& essentielles, è quibus omnibus elici possunt artificio Chymico, sal, imprimis cum in omnibus mixtis sit in duplici differentia, duplici etiam elicietur methodo. Sal enim unum cum volatile sit, aliud verò fixum: dabitur capitulum particulare, in quo docetur, quo modo extrahi possit sal fixum vegetantium omnium, jam verò de sale volatili agendum est, postquam eius naturam apertè docuerimus, differt à fixo, quod habeat secum unitos spiritus vitales, qui ejus corpus penetrando, allenant & attenuant, & sic volatile faciunt, & sic spiritus qui invisibiles sunt, visibiles fiunt, & corpus quod sua natura fixum, & permanens est, volatile reddunt, hoc autem clarius videbitur sequenti methodo, contunditur herba, ex ea extrahitur omnis succus, & una cum suo succo ponitur in phiala oblongi colli, & hoc omne in furno igne digestionis supposito, per quindecim dies; deinde distillatur in balneo mariæ, quicquid poterit distillari: humiditas aquosa iterum infunditur fecibus, & calide permiscetur, & filtrantur simul dum calent ut quicquid est salis, una humiditate per filtrum transeant: deinde quieta facta, hypostasi ad fundum seposita, per inclinationem quod clarum est, effundendum est in vas aliud, illudque clarum distillandum est, aut in balneo evaporandum, ad tertiæ partis consumptionem: quod superest, in loco frigido collocandum, ut in cristallos coeat, quasi sublimare poteris, ut nitidam & claram omnino panciscantur substantiam, & usui servare, polleant enim summis virtutibus, & in medicina facienda, beatus est medicus qui tales cristallos habet, ut medeatur

morbis.

CAP.

De sale fixo vegetantium extrahendo.

*Sal fixū
vegetan-
tū qua
ratione
elicia-
tur.*

Datur in vegetantibus omnibus sal aliud fixum, quod est fundamentum & basis omnium aliarum essentialium partium, est enim vivifici ignis pabulum, principium generationis & fundamentum, terminus à quo generatio omnis & ortus incipit, est rursus generati conservatio, & fulcrum, quæ ratione; si purum extrahatur à vegetantibus, non inferiores possidet virtutes alijs partibus essentialibus, quas extraximus, extrahitur verò hoc pacto, siccantur herbæ cum toto, in umbra vel sole, nihil enim interest, deinde siccæ comburuntur, & reducuntur in cineres albissimos, è quibus cum maxima quantitate aquæ ejusdem herbæ, à qua sunt cineres, extrahitur sal, faciendo lixivium ex cineribus & aqua, quæ cum hypostasim seposuerit, per inclinationem clarum separatur à turbido, & distillatur clarum, usque ad siccitatem salis, quod iterum ter, aut quater, aut pluries, calcinatur, & comburitur igne forti in tigillo ad hoc apto: deinde solvitur, & solutum filtratum iterum & distillatur, & hoc iteratur pluries, donec sal summam puritatem acquirat, quod in phialis perquam optimè clausis, asservari meretur, ad usus varios, & ad arcana vivificanda vegetantium ut videre licet in sequentibus.

CAP. IV.

De quinta essentia chelidonij.

*Essentia
chelido-
nij.*

Colligitur chelidonium majus, tempore veris, in maxima quantitate, pars una siccatur ad solem, ut comburatur, & ex cineribus extrahatur fixum sal purum & nitidum, methodo generali demonstratum. Pars verò altera reservatur, ut succus ejus

ejus exprimatur, & ex eo sal volatile, & spiritus, & aqua eliciuntur methodo generali, hæc demum omnia simul pura iterum conjunguntur, & connectuntur, & renovatur chelidonia, viribus pollens efficacioribus multo quam antea, & sic evadit ophthalmicum summum, omnibus oculorum morbis subveniens.

Vires & usus.

1. In morbis jecoris omnibus, est summum remedium, & in ictero quocunque arcanum est.
 2. In dolore dentium mire efficax, & in quocunque articulari dolore, summum solatium est.
 3. Oculos summopere præservat ab omni vitio, & læsos curat.
 4. Sensum visus præcipuè acuit, summopere exterius oculum illinendo, & interius assumptum cum jusculis, sensus alios adeo refocillat, ut novum hominem facere credatur.
 5. Valet etiam in vulneribus consolidandis capitis.
- Sumitur ad quantitatem dragmæ unius in jusculis, aut ovis sorbilibus, mane, jejuno stomacho, & exterius applicatur, oculis instillando guttatim, ad vulnera vero admoventur linteolum hoc sacro arcano delibutum.

*Essentia
chelido-
nis vis-
res.*

C A P. V.

De quinta essentia hellebori.

Colligendum est helleborum nigrum, mense Octobri, in maxima quantitate, & comburendum est, & ex cineribus ejus sal est eliciendum, summa cum industria, methodo prædicta sal autem istud reservandum, donec alia peracta sint, quæ ex hellebro extrahenda sunt antequam arcanum hellebori perficiatur, colligendæ sunt radices hellebori.

*Hellebo-
ri essen-
tia.*

lebori eodem ipso tempore & mense Octobri, ut supra, & folia etiam; & mundata omnia à terreis excrementis contuindenda sunt, in mortario marmoreo, cum pistillo ligneo, & exprimendus est succus, succus hic expressus, dividendus est in duas partes, sumendæ sunt tres aut quatuor libræ & phialæ vitreæ includendæ, aut vasi alio vitreo oblongi colli, ut digerantur lentissimo igne, per quindecim dies, his elapsis distillandum est in balneo mariæ, quicquid poterit distillari, & distillatum rursus refundendum pati; quæ in fundo alembici remansit; & filtro trajiciendum est omne & prelo comprimendum est, quicquid poterit extrahi succulentum: deinde mediocriter evaporandum est aliquid humiditatis, reliquum verò in loco frigido collocandum, ut coeat in salis crystallos, quæ lotæ servandæ sunt & custodiendæ, ex succi verò altera parte quam divisimus, extrahendus est spiritus methodo prædicta, in capite primo hujus libri. In hoc spiritu solo & puro, solvendæ sunt crystalli illæ reservatæ, & septies invicem distillandæ, huic distillato, conjungendum est, sal purum illud fixum, quod etiam reservare jussimus, quod ex cineribus hellebori extractum est, & sic omnia permiscenda sunt, & vasi claudenda vitreo, addendo aliquid spiritus rosacei, aliquibus granis ambari & Moschi impregnati.

Vires & usus.

*Hellebo-
ri essen-
tia vi-
res.*

Perfecta & absoluta catarrhi cura in hoc arcano consistit, curat omnes morbos capitis, Apoplexiâ, epilepsiam, vertiginem, carum, & reliqua omnia similia, imo & phrenetidem, unde est capitale summum arcanum, & maniatutum remedium.

Phlegmaticos senes reducit ad temperaturam,
& sani.

& sanguinem mundificat hinc valet ad lepram curandam, aut saltem moderandam.

Excellit omnes virtutes herbarum, in conservanda essentia humani corporis, in vigore suo & virtute.

Sumitur hujus medicamenti ʒ j. semel in mense in jussulis, aut in ovis sorbilibus, aut in aqua citri-
namomi: in senibus verò & decrepitis sumitur singulis hebdomadis, ad quantitatem ʒ j. cum jussulis & aliis ejusmodi.

C A P. VI.

*De quinta essentia tithymalorum essula
& tathyris.*

OMnes hæ herbæ maximam vim purgandi continent, propter crudeum autem succum, quem copiosum habent inter veniena censentur, si tamen coquantur, & in essentiam redigantur, separatis eorum excrementis mira evadunt medicamenta cathartica, nec cedunt orientalibus & barbaris medicamentis, quæ magno pretio, imo & sæpe sæpius vitæ periculo, è longinquis terræ plagis asportant mercatores, in nostras regiones. Quod non ita fieret, si medicorum nostratum cura, indagine, & industria, terræ & soli nostri indagarentur virtutes, ac herbarum scrutarentur secreta & arcana, at proh nefas! nemo est! qui labori indulgere cupiat: inhiant nummis aureis & pecuniis, quas blandè loquendo & concinnè, ab ægrotis eductint medici nostrates, & si quis chymiam, laboris plenam exerceat, digito commoñstrant, & stultum prædicant, quod pecunias & aurum, absque labore, accumulare nesciat, ut ipsimet qui solis verbis in medicos evadunt summos, & morbos omnes prædicant

*Tithy-
malorum
essentia.*

mor-

mortales, ut si tandem sanitas exurgat, vi naturæ, non eorum industria, ab incurabili morbo, ægrotum levasse se laudibus evehant, si verò fato corruant, eos se illud prædixisse, etiam se extollunt, sic quacunque vertatur morbus, laudem quærunt, eum tamen vituperiam maximam undiquaq; mereantur: exhortor ego tamen omnes Medicinæ alumnos, eos nullo pacto imitari & chymiam quærere, & hac virtutes herbarum investigare, & potissimum nostratium omnium herbarum, tithymalorū essulæ, & tathyris, & hellebori, in his enim crede mihi latitant arcana fere omnia, curandi omnes vulgo incurabiles morbos, extrahuntur verò harum herbarum essentia & arcana, pari methodo, ac extrahitur essentia hellebori, non egent ullo correctorio, modo in veram essentiam reducantur, tunc erit in omnibus morbis qui purgatione egent, & eadem erit dosis ac hellebori essentia, & simili & pari omnino methodo poterunt extrahi omnes aliæ essentia, ex quibuslibet aliis herbis catharticiis, at ne ullam difficultatem pariamus chymicæ tyrunculis, permulta alia exempla adhuc præponemus, ut præmansa omnia habeant.

*Vi-res
us-
thyma-
lorū
essentia.*

C A P. VII.

De quinta essentia halicacabi.

*Halica-
cabi
essentia.*

EX fructibus halicacabi extrahitur succus, in maxima quantitate & dividitur in duas partes, una ponitur in digestionem levi, in vase vitreo oblongi colli obturati, ut sal volatile extrahatur pari methodo, ut dictum est capite secundo huius libri, purum putum, quod sublimatione acquies. Altera verò pars recondetur in doliis, aut in phialis vitreis obturatis, in cella vinaria aut in loco frigido, ut succus deferbeat, fervore autem peracto, quod continget in-

get intra mensem, extrahetur spiritus, seu aqua ardens, ex succo halicacabi, quam rectificatam conjunges cum spiritu volatili, his addes sal fixum ex radicibus halicacabi, & foliis, & magmate succi extractum, per calcinationem harum rerum, & ex cineribus earum extractionem.

Vires & usus.

Habito hoc arcano, habes arcanum mirandum ad curandum regium morbum, & icterum.

Halicacabi essentia Vires.

Vesicæ etiam omnia vitia pellit, disuriam, & stranguriam certissime curat, pellit enim urinas mirifice.

Renes etiam validissime purgat, primordia calculi extinguit, sanat ulcera renum, si cum spiritu therebentinæ conjungatur.

Sumitur ad quantitatem ʒ j. in fortioribus, in aliis vero ad ʒ β. in jusculis, vel in ovo forbili, mane jejuno stomacho, vel in oleo therebentinæ, vel in aquis aperitivis & diureticis, & morbis accommodatis, quibus & convenit arcanum prædictum.

C A P. VIII.

De quinta essentia Rosarum, Pallidarum, & Moscatarum.

LAudant nonnulli Medicorum & summis extollunt præmiis Rheubarbarum, Sennam, Cassiam, Mannam, quod sint medicamenta, adeo benigna, ut eorum succus infantulis absque ulla noxa propinari possit. At desinant mirari illa barbara & è longinquis terræ plagis aspectata medicamenta, quia hæc omnia quamvis benigna sint, respectu rosarum nostratium malignissima sunt, eorū omniū benignitas cedit proptinus benignitati rosarum, nā

Rosarū essentia

E

hæ

hæ quamvis sint medicamenta cathartica, tamen & sunt cardiaca, & Cephalica, balsama, propter earum flagrantissimum & suavissimum cordi & cerebro odorem, parantur ex his communiter & vulgo præparata quædam medicamenta, quæ infirmæ admodum sunt virtutis, quod nesciat medicorum vulgus præcipuam earum partem conservare, & inutilem reicere: at methodo sequenti, obtinebunt Chymicæ artis alumni, rem mirabilem è rosis solis extractam, sola contusione, & succi expressione, & ex succo illo spiritus extractione. Huic spiritui rectificato, si ambarum & moscum addas, efficies odoriferum medicamentum, cæteros omnes odores longè superans, suavitatem & cardiacum summum. Si verò salem volatilem, & salem fixum ei spiritui connectas, catharticum mirabilem efficies potum, pro infantulis, mulierculis, & aliis delicatulis hominibus, regibus, principibus, aliisque magnatibus dignissimum.

Vires & usus.

*Rosarum
essentia
vires.*

1. Spiritus rosarum omnibus animi deliquiis præstantissimum est medicamen, solo enim odore, ita refocillat spiritus animales, ut illico, suscitetur animo delinquentes.
2. In peste summum est præservativum, quia suo odore, cerebrum confortat, aliosque spiritus per aëra volitantes, corruptos, & luce pestifera infectos fugat.
3. In Epilepsia, vertigine, caro mirè efficax, quod sua innata ætherea qualitate, cerebrum feriat, spiritusque illos frigidos, & cerebrum instantes fuget.
4. In uteri suffocatione etiam valet, modo os uteri eoperungatur, quod uterus frigidus tum vapo-

vaporibus, tum substantiis in eo contentis, eo incalescat, & ad excretionem harum rerum refocillatus, excitetur.

5. Spiritus verò sale volatili, & fixo impregnatus adhibetur omnibus morbis, qui purgatione egent levi, felicissimè enim & tuto, & jucundè humores noxios è corpore evacuat.

Sumitur per se solus nullo addito medio, quia omnia fere media qualiacunque sint, ingrata sunt, comparatione facta, ad spiritum rosarum, qui gustui & odoris suavitate omnia alia superat, esculenta, & potulenta, sumitur ad quantitatem 3 j. mane jejuno stomacho, eundo deinde deambulat.

C A P. IX.

De tinctura Rosarum rubrarum.

Mirum est in natura, quod tinctura florum omnium arte spagyrica possit auferri, è floribus, absque corruptione substantiæ, videtur enim illud accidens ita proprium, & innatum flosculis, & substantiam adeò altissimè penetrare, ut minimè auferri videatur, quin substantia corruptionem patiatur: nihilominus tamen experientia certum est, hæc ita fieri, ut nullo pacto lædatur florum substantia, odore enim solo & vapore sulphuris rosæ perquam rubicundæ, in albißimas rosas subito transeant, illæsis florum foliis. Ratio autem hujus rei, Spagyrici philosophi, ita tradunt. Ferunt colores omnes rerum omnium à sulphure interno, & innato, dependere, hoc enim cum sit caloris innati centrū, & fomes, coctiones & digestiones omnes, humidi alimenti, & radicalis parit, ex coctione autem illa, & digestionem varia, varia etiam est colorum diversitas, sulphuris autem interni rerum omnium,

*Rosarum
tinctura.*

E 2

&

& mineralis, summa est cognatio, & affinitas, ita ut, sulphur unum, alterius sulphuris substantiam sequatur, & magneticè trahantur ad invicem, hinc est quod dum substantia sulphuris mineralis liquata, seu in humidam, & aquosam substantiam arte spagyrica redacta, florum corpuscula tenuissima ingreditur, eaque penetrando, alimentitiam substantiam florum quæ colorem continet, dissolvit, & secum unit, & sic permiscentur invicem, & color florum transit è corpore suo proprio, & nativo, in homogineam sulphuris substantiam. Methodicè autem tinctura rosarum sic paratur, colliguntur rosæ rubicundæ, & folia earum mundata, integrâ immittuntur in phialam vitream, his infunditur oleum sulphuris seu acetum per campāham factū, quantum satis, ad madorem florum omnium, cum certa quadam quantitate aquæ rosaceæ, vel spiritu rosaceo noscato, quod melius est, oportet autem mediocrem infundere spiritum, aut aquam rosaceam, ne extinguatur vis aceti sulphuris, hanc phialam probè obturatam in solabis per aliquot dies, & per aliquot vices agitabis, ut spiritus probè tingatur: tinctum deinde acetum separabis, per inclinationem, aliud recens impones, donec habeas omnē tincturam & maneant in fundo albæ rosæ, quod fiet, in terna, aut quaterna infusione, modo copiosus sit spiritus sulphuris, hunc tinctum spiritum sulphuris hypostasi facta, linteo aliquo mundo, & tenui percolabis, ut probe niteat, & phialæ obturatæ vitreæ, impones ad usus sequentes.

Vires & usus.

*Rosarū
tinctura
Vires.*

1. Anarexiam & quamcunque gustus & appetitus deiectionem, apprimè perlonat, quod humore stomacho residentes, sua acrimonia abster-

ærgat, tartarumque superiori ori ventriculi
adhærentem, dissolvat.

2. Dysenterias omnes tam hepaticas, quam alias,
& alios alvi fluxus tutissimè curat, quod
mutatis acris humoribus & corruptis, in a-
liam mitiorem substantiam corroboret, ven-
triculum astringendo, & intestina, oraque ve-
narum mesenterii.
3. Ardorem sitis extinguit, quod febrem potissi-
mum temperet, & os superius ventriculi re-
frigeret.
4. Aphthas, aliaque oris ulcera, aliarumq; partium
serpigines, & herpes felicissimè curat, quod
humores acres illos, ulcera facientes, dissol-
vat, & in mitiorem substantiam convertat,
hinc ulcus à fluxu acris humoribus illis li-
berum, natura ipsa, suo balsamo persanat, est
enim in omnibus partibus, ulcere affectis, bal-
samum illius partis conversum in salitam a-
crem, & corrodentem substantiam, quod nisi
in alienam substantiam convertatur aut afe-
ratur, nunquam possunt ulcera curari.

Sumitur in jusculis vel panatellis, vel ovis for-
bilibus, mane jejuno stomacho, ad quantitatem ʒ ss.

Si è magmate rosarum rubrarum, spiritus omnis
seu acetum sulphuris cum tinctura sua, non afe-
ratur, sed magma tinctum relinquatur, poterit è
magma, parari pulvis, modo siccetur ad solem, ru-
bicundissimus, è quo deinde possunt fieri electua-
ria solida, gratissima, & phtisicis & aliis omnibus
affectibus prædictis inservientia.

C A P. X.

De tinctura florum pæoniæ.

Tinctura florum eadem methodo, ac tinctura ^{Florum} _{pæoniæ} ^{rosa-}

E 3

*tinctura
& vires
& usus.*

rosarum rubrarum extrahitur, at loco aceti sulphuris, sumendus est spiritus acetosus vitrioli, ad efficaciam medicamenti, & tincturae addere spiritum pœoniae, & sic efficies summum medicamentum epilepticum, & arcanum, cujus dosis erit ʒ β. in iusculo, vel in spiritu vini, mane jejuno stomacho, per mensem integrum continuando, purgato prius corpore, aqua benedicta antimonii.

C A P. XI.

De tinctura florum violarum.

*Violarū
tinctura
& vires.*

Tinctura violarum simili etiam methodo extrahitur, ac tinctura rosarum, ei tamen addendū est spiritus violarum, aut nenupharis, ad efficiendum somniferum, efficacissimum & tutissimum medicamentum, cujus dosis erit ʒ β. in iusculis tempore somni, ad compescenda omnia interincentia, dolores omnes & angores, & fluxiones omnes compescendas summum balsamum.

C A P. XII.

*De tinctura florum Serpentariae
majoris.*

*Serpentariae
florum
tinctura
& vires
& usus.*

Serpentaria major florem emittit purpureum praegrandem, cubitalem, nempe, hunc sumere oportet, & succum ejus exprimere torculari, collecta maxima copia hujus succi, imponenda est vitreo vasi, cum modico fermenti, & vitreo vase clauso, seponenda est in loco frigido, ut in cella vinaria, ut deferbeat, postquam deferbuerit, extrahendus est distillatione levi spiritus aethereus, & rectificandus est quater aut septies, hic spiritus rectificatus denuo infundendus est, super novos serpentariae flores, cum aliquantulum aceti sulphuris, & in
phiala

phiala vitrea optimè clausa, omne illud affervare oportet per mensem integrum, in hypocausto aliquo: deinde tincturam omnem exprimere, & extrahere, tincturæ huic addere oportet, & salem volatilem, & salem fixum, ex toto corpore herbæ extractum methodo prædicta, sic efficies mirandum arcanum cujus vires sequentes sunt.

Vires & usus.

1. Hoc arcanum ophthalmicum est mirandum, nubeculas enim omnes, caligines, albugines illinendo percurat, sua enim dulci & mediocri ac subtili acrimonia, viscosos illos humores dissolvit, & discutit.
2. Fistulas, & ulcera omnia concava, & depascentia abstergendo, ad cicatricem conducit, continet enim sal balsamicum omnium ulcerum.
3. Ad vulnera etiam recentia, & inveterata & in ulcus putridum redacta, summopere valet, & præsertim conducit omnibus vulneribus, & venenatis animalibus inflictis propter salem quem in se continet, & naturalem serpentariæ vim contra venena.
4. Scabiem omnem, pruritus, serpigines, herpes, & psoras ipsas illinendo sapissimè curat, misso prius sanguine, & purgato corpore, & refrigerato hepate aliquantulum, medicamentis topicis, ad hoc aptis.
5. Scrofulas & cancrum ad cicatricem sanam conducit, postquam emortua fuerint arcano mercurii, vel arcano arcenici, in quibus solis consistit vera, & tuta cura cancri, & scrofularum.
6. Internè sumptum, sanguinem admodum purificat, hepatisque vitiis medetur, ita ut initia

E 4 lepræ

lepræ profliget, sanguinis enim vitii salis balsamici corruptelam dissipat, & foras pellit, ad cutem per sudores & urinas, & hæmorrhoidas excitando.

Sumitur in iusculis mane, jejuno stomacho, ad quantitatem ʒss. ad ʒj. vel admiscetur theriacæ optimæ, & fiunt pillulæ, & vorantur summo mane, idque continuando per mensem integrum. Exterius verò applicatur per se solum illinendo, linteis eo arcano madidis, super ulcera impositis.

Si ex aliis floribus tincturam extrahere quis cupiat, poterit ad hanc similitudinem extrahere, ut ex floribus violarum recentium, & nenupharum, & papaveris, ad nepenthes faciendum tutissimum, cū spiritu horum florum, & spiritu acetoso sulphuris, ex floribus calendulæ etiam similiter poterunt extrahi tincturæ similes, ad menstrua provocanda, & cor exhilarandum.

C A P. XIII.

De quinta essentia Cucumeris agrestis.

Cucumeris agrestis essentia & vires & usus.

Cucumer agrestis, tantas atque laude dignas habet vires, ut scammonio præferri mereatur, ejus autem virtus in humoribus aquosis & crudis educendis tanta est, ac violens, ut ea ratione, & sola hac occasione contemnatur, nihilominus tamen Medici hypocratici, nequeunt hydropicos perfecte evacuare, quin elaterio (quod est ejus succus aliquo modo præparatus) utantur, attamen si perquam optimè præparetur, arte Spagyrica, evadit summum, & gratum, & benignum admodum medicamentum, hoc autem fiet, sequenti methodo. Ex succo illius extrahendum est sal volatile illius, & sublimatione purificandum est, ad cādores sufficientem: & spiritus etiam æthereus est extrahendus,

duſ, methodo prædicta, in antecedentibus capitulis, & ſummopere rectificatus, ſali volatili conjungendus eſt, huic demum connectendum eſt, ad perfectionem ultimam, ſal fixum, quod extrahetur ex tota, planta combuſta & in cineres redacta, ex his autem cineribus perlixivium, filtrationes, evaporationes, & calcinationes, & ſolutiones, per vices multas iteratus, extrahitur tandem ſal illud fixum, purum, & mundum, quod ſuperioribus partibus, ſpiritui ſcilicet & ſali volatili conjunctum, abſolvit arcanum Spagyricum, quod ex his paratur, reſervandum in phialis vitreis optimè clauſis ad uſus varios.

Vires & uſus.

1. Præcipua ejus arcani vis, & efficacia eſt in educendis crudis & ſeroſis humoribus, qui in hepate, & venis ab imbecillo calore generantur, & ab expultrice facultate nequeunt foras protrudi, propter quantitatem, aut ejus imbecillam actionem. Ideo commendatur præcipuè ad hydropicos curandos affectus, ſeroſos enim illos humores & crudos, evacuat.
2. Quartanam febrem difficilem admodum curatu, ob difficilem & tardam humoris melancholici coctionem, tertia aut quarta doſi, per tot vices iterata, tutiſſimè curat, quod evacuando illos ſeroſos humores, & crudos, hepar admodum confirmet, & refocillet, ſuo balsamico ſale fixo.
3. Fædos Virginum colores etiam curat, quod evacuatis ſeroſis humoribus, hepar calefaciat, & ſanguinem purificet, ad lepram itidem, & qualecunque vitiiati ſanguinis vitium, malumque dogmaticè & ſumma cum ratione offertur.

E 5

4. An.

4. Anhelosis & suspiriosis in genere subvenit, quod catarrhi materiam omnem auferat, & siccet tumentia pulmonum humoribus solitis bronchia.
5. Impetiginem, lepras, vitiliginem, nigras cicatrices, & faciei maculas omnes expurgat, & abstergit, propter corrodentem quem in se continet salis spiritum.
6. Sturium doloribus succurrit, quia siccet humores in aures defluentes, cerebrumque purgat ab omni seroso humore.
7. Veteres omnes tumores discutit propter eandem rationem, & quod etiam humidum radicale partis tumentis, à tumore affectum, & ferè extinctum refocillet & renovet.
8. Podagram omnem, & quemcunque arthridis dolorem & affectum certissimè & tutissimè curat, interius utendo, exterius verò mitigat dolores omnes & aufert.

Sumitur ad quantitatem 3 j. in iusculis vel ovis torbilibus, mane jejuno stomacho, vel in sympo-
rosato, exterius verò applicatur, illinendo frigida,
quia dum calefit subtilissima ejus pars quæ est effi-
cacissima evanescit, omnia enim arcana spagyrica,
quæ in se spiritus æthereos habent, si externis ap-
plicentur, calefieri non debent: quia ex se satis ad-
modum calida sunt, & quod calefaciendo, eorum
pars efficacissima, evanescere soleat.

CAP. XIV.

De quinta essentia Sambuci.

*Essentia
sambuci
Sares &
siss.*

EX fructibus Sambuci maturis paratur arcanum
uterinum ex sententia Quercetani mirum &
stupendum, cujus arcani grana quindecim si dentur
ægotanti suffocatione matricis affectæ, illico leva-
tur,

tur, paratur autem tale arcanum hoc modo. Depuratur succus, postquam expressus est, ex granis sambuci maturis, & in scutellis vitreis mundis reponitur, ad siccandum in calore solis, vel in balneo tepido, ponitur ad distillandum quicquid erit superflua humiditatis ex magmate, parantur deinde pillulae ponderis granorum quindecim aut viginti, & servantur ad usus, ex tota vero planta paratur arcanum hoc. Colligitur maxima quantitas florum, & foliorum, contunditur & exprimitur succus, cortex vero & lignum integrum comburitur, & in cinerem, convertitur, ex cineribus sal extrahitur, & purificatur ultima purificatione, ut antea factitatum est, in preparatione reliquorum fixorum, salium: succus vero florum, & foliorum depuratus, postquam per mensem integrum deforbuerit distillandus est, lentissimo calore, & ex eo extrahendus est ejus spiritus aethereus ardens, & quater rectificandus à phlegmate, magma vero hujus distillationis postquam vindicatum est, omni phlegmate levissimo calore, non Empyreuma redoleat, imbibendum est suo spiritu aethereo, & ardenti, à suo phlegmate puro, & deinde iterum ter quater, distillandus est ille spiritus aethereus, donec salem volatilem extraxerit, è magmate suo, hinc deinde spiritus, suo sale volatili impregnatus, incorporandus est cum sale fixo suo puro, & nitido in balneo tepido, in phiala oblongi colli & perquam optimè obturata, ne evolet spiritus, antequam uniatur suo sali, hoc deinde sic unitum, conservandum est in phiala optimè clausa ad usus suos.

Vires & usus.

1. Pituitam & omnem serosum humorem trahit
vi magnética, caloremque naturalem fovet
& au-

& auget, unde mirificè senectutem retardat.

2. Febres intermittentes ferè omnes, quartanam præcipuè, & quotidianam curat, quod serofos humores ex longinquis corporis partibus trahat, & sanguinem purget & suo sale vivificet, & à corruptione præservet.
3. Podagram, chyragram, & omnem arthritidis dolorem, tuto solatio tollit, quod dissolutum tartarum, salemque, foras pellat, reliquumq; dissolvi non permittat.
4. Suffocationem & omnes uteri affectiones tam citò, & velociter curat, ut magicum ferè videatur fore medicamentum, ut incantamento quodam, videatur ægrotantes sublevare, putrentes enim humores quoscunque, ex stomacho, utero, & inferioribus reliquis partibus, cor cerebrumque infestantes citissimè trahit.
5. Leucophlegmaticos, leprosos perquam optimè juvat, salem enim naturalem corporis dissolutum, & corruptum, iterum congelat & coagulat, vel foras pellet, reliquum autem ne dissolvatur præservat.
6. Visus & auditus imbecillitatem, & reliquorum sensuum, tam externorum, quam internorum mirificè tollit, quod calidum innatum juvet, & spiritus animales augeat, detrusis foras serosis, & frigidis humoribus, qui potissimum spiritus & calidum innatum infirmare solent.

Sumitur in jusculis mane, jejuno stomacho ad quantitatem dragmæ unius, vel duarum, cum regimine & custodia, per tres auroras continuando, & deinde intermittendo, quindecim aut decem dies,

dies, & iterum repetendo tres aut quatuor dies, donec abierit infirmitas.

CAP. XV.

De quinta essentia ebuli.

EBuli essentia extrahenda est autumnii tempore, ut ferè omnes aliæ essentia, quarum tempus, quamvis in superioribus capitulis in omnibus non dicatur, tamen non accusandum est hoc opus oblivionis, quod in capitulo superiori libri primi huius rei particulari, (Quod necessarius sit ad extrahendas essentias cœlorum benignus influxus,) dixerim omnes essentias, extrahi posse commodissimè autumnii tempore, & veris, quod in his potissimum temporibus vigeat nativus herbarum calor universaliter, & quod etiam sæpissimè & ferè semper ignoretur planetarum ascensus, qui sympathiam habent cum herbis nostris terrestribus, quod potissimum foret scitu dignissimum, ad commodissimum tempus habendum in extrahendis essentijs & corroborandis earum arcanis, quapropter cum id ignoretur ad tempus generale, quo sol viget, qui est planetarum omnium & reliquarum stellarum vigor & robur, confugiendum est. Autumnii ergo tempore colligenda sunt grana racemosa ebuli, quia tunc temporis matura sunt, & exprimenda, ut deponant succum, qui est reservandus in dolio ligneo, instar vini, ut deferveat, more etiam vini, postquam deferbuerit, distillandum erit levissimo igne; omne illud humidum quod primo igne ascendit & in ascensu strias facit, instar aquæ ardentis, postquam strias omnes vides evanescentes, mutandum est receptorium, & colligendum est phlegma ascendens, quod rectificatum, & quater aut quinquies redistillatum, conservabis,

*Essentia
ebuli &
res &
usus.*

ad

ad purificationes faciendas salis fixi, quod extra
hes, ex cineribus radicis, & foliorum ebuli. Spiritu
autem æthereum, qui primo igne ascendit, rectifi-
cabis quinquies, aut septies, donec à phlegmate pu-
rum sit, quod signis communibus, cum aqua ar-
dente cognosces: similis enim est ratio, & metho-
dus purificandi hunc spiritum, & alios omnes, qua-
lescunque sint. Habito hoc spiritu puro, & ab o-
mni phlegmate vindicato, ad radices & folia, &
truncum ebuli devenies. Quæ omnia combures
fortissimo igne, & in candidos cineres reduces, ex
quibus deinde cum phlegmate superius reservato,
elicies salem purum, fixum, multoties iterando,
calcinationes, solutiones, & evaporationes, donec
puru sit & candidum, ut crystallus. Quod deinde
sal connectendum erit cum spiritu suo æthereo,
superius reservato, in balneo tepido, in matratio
oblongi colli obturato, ne respirent, & levissimo
illo fotu invicem conjungantur, & fiant unum mi-
rum, & stupendum ad morbos varios, magnos, &
ferè incurabiles curandos.

Vires & usus.

*vires ef-
fente-
ebuli.* 1. Hydropem quemcunque, curat sæpius iteran-
do dosim per intervalla, ne vires quæ leves
sunt & mediocres pereant. Quod salem solu-
tum in corpore foras pellat, & reliquum quod
solutum non est, solvi non sinat, imò, firmio-
ribus retineat compagibus. Mirum fortasse
erit Galenicis medicis, quod hydropicum salẽ
solutum appellem: in hanc ego potius senten-
tiam ab eo, quæ asserit morbos omnes, ex sale,
sulphure, & mercurio, ex statu naturali & de-
bito dejectis, quam in eam quæ asserit, ex hu-
moribus qui visuntur in corpore dependere,
in

in ipsis enim humoribus latitat illud sal, illudque sulphur, illeque mercurius, quem Galenus, & Hippocrates ob Chymicæ artis inscientiam non cognoverunt, qui certè authores ut oculati & acutissimi, si reviviscerent, & opera Chymicorum viderent, in eam ipsimet sententiam abirent.

2. Quartanam & omnes proculdubio febres, intermittentes curat, ita ut febrifuga dici possit, quod mercurium corrumpi non permittat, nec sulphur, nec sal, nec tartarum in copiosam & præter naturam excrecere molem.
3. Arcanum est summum ad arthriditem omnem curandam, & omnes ejus dolores citissimè sedandos, si tepidè cum gossipio eo arcano madido, partes dolentes foveantur, quod salis soluti acrimoniam nervos, musculos, & ligamenta ferientem retundat, suo balsamico sale.

Sumitur in jusculis, in ovis sorbilibus, vel formatur in pillulas, vel tabellas & voratur ad quantitatem drachmæ unius, vel duarum, in robustioribus naturis, & id manè jejuno stomacho, servato regimine & custodia.

C A P. XVI.

*De quinta essentia Centauræ majoris
& minoris.*

EX floribus Centauræ utriusq; cum spiritu vini, & aceto sulphuris, extrahitur tinctura, mediocriter purgans, & humores serosos educens, nulla molestia, nulloque vomitu. Huic tincturæ essentiam si addas, stupendum evadet medicamentum, extrahenda autem est essentia, simili, ac pari metho-
do, ac

*Centauræ
essentia*

do, ac in præcedentibus capitulis extracta est de reliquis plantis: scilicet postquam ex succo centareæ utriusque spiritum extraxeris, eumque rectificatione purificaberis, & ab humido aqueo depuraveris, sali fixo, ex cineribus ejus extracto, & lotionibus sæpius iteratis depurato, eum spiritum conjunges, & connectes in balneo tepido, tunc demum ambo simul conjuncta, postquam erunt unum, connectes iterum tincturæ superius allatæ, & servabis ut medicamentum pretiosum.

Vires & usus.

*Vires &
usus
sentia
centareæ.*

1. Est Catholicum Spagyricum, mirandum ad educendos quoscunque humores noxios & peccantes, quamvis ex simplici uno medicamento paretur. Sunt enim in eo diversæ partes, & omnes catharticæ, & singulæ, singulos, & similes educunt humores peccantes.
2. Anorexiam inprimis, & cibi fastidium tutissimè curat, quod serofos tartareos, salitosque humores, in ventriculi lateribus stagnantibus, & adhærentibus foras educat potētissimè, hinc causam sæpissimè febrium intermittentium pellit.
3. Nullum est præstantius medicamentum, quod consulo, ut utantur omnes, qui sanitatem infirmam habent, & eos omnes qui podagra, chyragra, gonagra, & similibus doloribus tentantur, quod nulla molestia causam morbi foras pellat, vulneribus recentibus, & oculis læsis medetur.
4. Vermes, & putredinem quamcunque intestinorum, in pueris & infantibus, tutissimè foras educit, vermiumque generationem impedit, propter acetum sulphuris, quod tinctura
in se

in se continet, & propter salem Centaureæ, qui propter ejus naturalem amaritudinem, & siccitatem, putrentia illa animalia, fortissimè enecat.

Sumitur in jusculis, in ovis forbilibus, in panatellis, in sympis & in agnis appropriatis, ad morbum quem curare cupis, ad quantitatem ʒij. mane jejuno stomacho, servato regimine, & custodia.

C A P. XVII.

De quinta essentia brassicæ marinæ.

V Eris tempore colligitur maxima copia brassicæ marinæ, quam & nonnulli soldanellam dicunt & appellant, tunc enim temporis succi plena est, & turget vitali nectare, & dum expressa est maxima copia succi, reponitur, ad defervendum in cella vinaria, in vasis vitreis, aut aliis convenientibus, postquam deferbuerit, distillandus ille succus levissimo igne, & extrahendus est tali distillatione spiritus ejus æthereus, & quater aut quinquies rectificandus, donec à phlegmate agnoscatur purus sit: deinde si vis, magmati residuo reddendus ille spiritus purus, & à phlegmate vindicatus, & levissimo calore per aliquot dies fovendus est: deinde iterum distillandus, & magmati iterum reddendus, & redistillandus iterum, donec sale volatili imprægnatus sit, quod fiet in tertia, aut saltem quarta distillatione, in qua ascendet sal ille volatilis, instar nivis, candidus, & adhærebit lateribus vasis, & capitelli distillatorii. Hic deinde sal volatilis una cum spiritu volatili, conjungenda sunt, & connectenda cum sale fixo, qui extrahetur ex cineribus foliorum, caudicis, & radicis soldanellæ siccæ, secundum methodum antea prædictam, in capitulis præcedentibus

*Brassicæ
marinæ
essentia.*

F

bus

bus aliis, eadem enim methodus est servanda, tum demum omnia simul conjuncta servanda sunt, in vasis vitreis peroptimè oburatis, ad suos usus.

Vires & usus.

*Vires &
usus es-
sentia
Brassi-
ca.*

1. Erunt fortasse Medicorum dogmaticorum Hippocraticorū quamplurimi, qui brassicæ marinæ essentiam explodent, ex antidotariis, quod brassica marina ex toto, sit stomacho inimica propter acrimoniam suam: cujus ratione, vetriculi tunicas vellicat, imò erodit, unde vomitus implacabilis exsurgit, & hinc sequitur apexis primæ coctionis, cujus læsione, & cæteræ omnes sequentes coctiones quæ in hepate, & venis fiunt, læduntur: hinc lædi totam corporis æconomiam oportet. Nec est quod dicamus essentiam hanc, acrimoniam parem cum planta non habere, quia certum est habere majorem, & multò potètiorem, propter sales volatiles, & fixos suæ plantæ, quos continet: qui sales in omnibus plantis acrimoniam naturalem habentibus, igne & arte pyrothecnica, caustici, & urentes evadunt, ut patet, in sale urticæ, calcis, sarmentorum, fabarum, & similibus, è quibus salibus caustica fiunt potentissima: unde mirum non erit si hæc essentia soldanellæ seu brassicæ marinæ, causticam & urentem habeat potentiam, cum sales habeat extractos ex planta acri & mordaci. Huic obiectioni dicemus, verum esse salem soldanellæ volatilem, & fixum, nisi ad dulcedinem perducatur, lotionibus, calcinationibus, filtrationibus, sublimationibus, & distillationibus & cæteris aliis operationibus ad hanc rem necessariis, fore acrem mordacè, uren-

urentem, & causticum, ut & cæteri sales in objectione enumerati, qui quidem & dulces fieri possunt, iteratis operationibus chymicis: ut egomet vidi, experientia ipsa, caustica ipsa potentialia, quibus utuntur chirurgi ad urendum, dulcia facta, & ita dulcia, ut nulla esset ferè differentia inter saccharum, & ipsa salia, & absque ulla noxa esculenta erant, ut mel & saccharum. Sal enim naturæ, quod in centro cujuscunque mixti residet, (ad formam mixti conservandam, tãquam semen ipsius speciei) postquam à corporibus heterogeneis omnibus est depuratum, nullo pacto est acre & mordax, & naturæ inimicum, sed dulce, & naturæ ipsius fulcrum, & fomes: ipsa verò corpora heterogenea sunt ipsamet, quæ acrimoniam, mordacitatem, & alias omnes similes qualitates naturæ hostes, infensas possidēt, & foveant, unde nullo pacto verendum est, quin essentia soldanellæ dulcis, mitis, & naturæ amica sit. modò sales sui tum fixi, & volatiles, ad debitam præparationem perducantur, quæ est dulcedo salium antequam simul misceantur, & conserventur ad usus, qui sunt ad purgandum quoscunque humores noxios, & infensos, qui stagnantur primæ regioni, qui sæpius fomes sunt febrium intermittentium omnium, & continuarum & alvi fluxus, & similium affectuum.

2. In podagræ & arthritidis omnis generis causas, & fomites expurgandos medicamentum est valdè potens, quod sales solutos, & tartarum educat vi magnetica, & naturali, & sympathica
3. Colusiones omnes mirificè curat, quod præter

evacuationem humorum omnium peccantium, nervos recreet, & refocillet, eorumque limpiditatem conservet, & amissam restituat, spiritusque augeat vitales, & animales.

4. Sanguinem miro modo purificat, quod suo sale, à putrefactione præservet: ejusque cruditates impediat suo vivifico calore, & nectare vitali, quodque naturales ejus spiritus foveat, & multiplicet.
5. Tumores omnes frigidos, & scirrhusos sola perunctione externa, mediocriter calida, discutit, & calidos omnes tumores phlegmosos, ad maturitatem perducit, propter caliditatem suam subtilem, & penetrantem quæ in suo sale residet.
6. Scabiem omnem & pruritum omnem siccatur & lenit, quod salem corruptum, solutionem continui sua erosionem naturali facientem temperet, & ad aliam qualitatem non erodentem transmutet.
7. Lentigines, & maculas omnes faciei, aliarumque partium continua lotionem tandem discutit, quod sanguinis florem, & vigentem colorem foveat, & nutriat, ejusque puritatem multiplicet.

Sumitur ad quantitatem 3 ℥ ad 3 j. in robustioribus, cum jusculis, & syrupii magistralibus morbo appropriatis & convenientibus, summo mane jejuno stomacho, cum regimine, & custodia iterando dosim, usque ad curationem perfectam, bis in hebdomade, & si sit morbus chronicus, & longus ter in mense, servato semper eodem & simili regimine.

Nota quod in extractis omnibus faciendis, si spiritum vini & oleum tartari depuratum, simul permisceas,

misceas, una cum extracti magmate, & digeras per diem integrum, benigniora erunt, & nullo pacto vomitiva.

C A P. XVIII.

De quinta essentia Pepli.

Vigente cane cœlesti, tempore Iulii mensis, & Augusti, colligendus est peplus, qui & portu- *Essentia
pepli.*
laca sylvestris, ab aliis dicitur, in maritimis enascēs, medicamentū familiare & frequens tempore Hippocratis, ut passim in scriptis suis apparet, collectus peplus confundendus est, & succus eius exprimendus, maxima in copia. Magma reservandum est, & siccandum in sole, vel in furno panis, ut deinde siccum comburatur in cineres, è quibus extrahendum erit sal fixum, & depurandum arte, & methodo antea in capitulis præcedentibus enarrata ad summū candorem. Succus verò expressus reservandus erit in vasis vitreis, aut ligneis in loco frigido, ut defer-
veat, postquam deferbuerit, distillandus erit levissimo igne, ut spiritus ejus æthereus separetur à phlegmate, quod fiet tribus, aut quatuor distillationibus iteratis, separatophlegmate, in singulis distillationibus, quod in fundo residet alembici, & cum quadam difficultate ascendit. Postquam spiritus talis separatus est ab omni phlegmate, convertendus est cum suo sale fixo, & servandus est ad usus.

Vires & usus.

- I. Quoscunque humores educit & erat catholicum Hippocratis, & Medicorum antiquorū, quorum tempore, Rheubarbarum, senna & cassia, reliquaque medicamenta benignissima ignota erant; peplo enim solo & helleboro purgabant: jam verò in usu non sunt, quod

*Vires
essentia
pepli.*

fortiora sint medicamenta, viribus hominum nostratum. Quapropter in essentiam redegimus, ut eorum vis retundatur, & refrenetur eorum venenum, aut potius extinguatur penitus, ita ut sine ulla noxa propinari possit.

2. Arcanum est summum in arthritide curanda, febre quartana, quotidiana, & paralyfi particulari membri alicujus, & totius corporis, ad motum membrum calidè, & intervallis assumptum ex arte & regimine.
3. Tumores omnes frigidos & schirrosos discutit, & emollit, exterius illinendo propter suum spiritum æthereum quem continet, qui penetrando frigidos illos humores & tartareos dissolvit, tanquam contrarios.

Sumitur ad quantitatem drachmæ unius ad duarum in robustioribus cum jusculis & syrupis morbo appropriatis & convenientibus, idque jejuno stomacho, & mane cum regimine & custodia.

C A P. XXIX.

De quinta essentia colocynthidos.

*Colocyn-
thidos
essentia*

Colocynthis colligenda dum matura est, & in pallidum mutatur colorem & contundenda in mortario ligneo, aut marmoreo ut succum emitat omnem, quem percolatum repones in vasis ligneis vino continendo appropriatis, in cella vinaria, ut deferbeat, quod ut fiat majori celeritate, & præcipiti temporis spatio, addes aliquid spiritus vini, à phlegmate puri, cum bona quantitate fermenti: Hac enim methodo omnes herbarum succi citius deferbescent, & copiosorem dant spiritum æthereum, dum distillatione levi coguntur ad ascensionem. Postquam hac methodo colocynthidis succus deferberit distillandus erit levissimo igne, donec

donec strias non faciat in capitello alembici: signū præcipuum ascensu spiritus, qui rectificatus & à phlegmate purus, si reddatur magmati suo falem volatilem extrahit, qui arcani vires mirificè multiplicat. Hic spiritus, & sal volatilis connectendi sunt cum sale fixo qui extrahi poterit ex tota planta sicca, & combusta, & in cineres redacta: ex his autem cineribus, arte & methodo sæpius in capitulis præcedentibus enarrata, extrahitur illud fixum sal, quod ab omni terrestri recremento vindicatum, & præcedentibus alligatum, arcanum perficit omne, quod vires sequentes habet.

Vires & usus.

1. Pituitam & bilem purgat, propter parem & similem quem continet in se succū, unde pituitosis & biliosis affectibus, mirificè convenit. *Vires essentia Colocynthis.*
2. Arcanum est summum in curandis & sedandis dētium doloribus, quod sua caliditate perennes catarrhi fontes exhauriat, & nervum foveat dentis, suo vivifico nectare, quod & spiritus omnes fixos, & influentes recreet.
3. Si eo arcano ischiadici calide perfrigerentur mirum in modum à doloribus solvuntur, propter spiritum salis quem continet, qui alium falem solutum, dolorem facientem mitigat, & in aliam permutat naturam, partesque dolentes, recreat, refocillatis spiritibus, & convocatis, majori in copia.
4. In quartanis & quotidianis febribus curandis, mirè efficax, quod harum febrium causas continentes, efficientes, & materiales, foras evocet, humoresque has febres efficientes, putrefieri non sinat, at in suo naturali, & vivifico centro purissimè coërcet.

F 4

5. Ner-

f. Nervorum resolutioni maximè prodest, & quod mirum est cordi, iecori, & ventriculo maximè prodest, & tamen planta cruda, maximè adversatur, & præcipuè intestinis, interdum enim & sapius, cruorem elicere solet, corrosis intestinorum carnosissimis membranis, essentia verò hæc nullo modo, partibus ullis nocet, sed benignissima succurrit earum affectibus morbosiss.

Sumitur ad quantitatem dragmæ semis, aut unius, cum jusculis & syrupis, idque mane jejunum stomacho, servato communi medicorum regimine & custodia.

C A P. XX.

De quinta essentia Apii.

Apii essentia.

R Adix Apii, tempore veris colligenda est, & à terrestri recremento, lotionibus multis probè emungenda, deinde contundenda, & succus omnis ex ea exprimendus, & reponendus in phialis, in loco frigido, ad defervendum, postquam defervuerit, distillandus levi igne, ut spiritus ejus ascendat, deinde rectificandus, ut à phlegmate, & humore aquoso vindicetur. Rectificandus spiritus, magmati reddendus est, ut sal volatile quod magmati inest, per cohobationem spiritus rectificati, & macerationem debitam passi, extrahatur, extractumque sublimationibus iteratis purgetur, ab omni terrestri excremento, tum demum jungatur spiritui suo, sal vero fixo è magmate vel è tota radice sicca, per combustionem & incinerationem extrahatur, & purificetur, methodo generali antea dicta, deinde omnia pura simul jungantur, & servantur ad usus.

Vires

Vires & usus.

1. Arcanum hoc mediocris est virtutis, ad humores seorsum educendos, qui in corpore putrescunt: purgat benigniter bilem, & pituitam, propter sympathiam quam habet cum his humoribus ejus spiritus & sal tum volatile & fixum. *Vires essentia Appii, & usus.*
2. Discutit tumores internos hepatis, & lienis, aliorumque viscerum sua tenuitate, & penetrandi facultate, quam habet per spiritum salis volatilis, quem in se coërcet.
3. Diureticum etiam est medicamentum, Renes purgat, & vesicam, lapidemque, & arenulas rumpit, & dissolvit, per suum spiritum salis, & dissolutum, qui coagulata omnia, & in lapidem indurata emollit, & dissolvit, etsi per eum ipsum spiritum non dissolutum, sed in sua natura stantem omnia coagulentur.

Sumitur ad quantitatem drachmę unius ad duarum in robustioribus, idque mane jejuno stomacho, servato regimine & custodia, cum jusculis & syrupis, vel in extracto aliquo purgativo, & parum aquę cinnamomi fit gratissima dosis, ad purgandū quoscunque humores.

C A P. X X I.

De quinta essentia Rheubarbari.

SI Rheubarbarum recens & succi plenum haberi in his regionibus posset, arcanum mirandum ex eo parari posset methodo simili, & pari arte ac in aliis nostratibus plantis, sed cum siccum, aridum, & succo suo alimentitio & vitali emunctum in nostras regiones asportetur, mutāda est methodus extrahendi ejus essentiam, quę propriè loquendo, *Rheubarbari essentia.*

F s non

non est essentia, cum spiritus ejus & sal volatile, quæ principales sunt essentiae partes desint, & non reperiantur in nostro Rheubarbaro; sed est potius extractum & media essentia, cum non contineat secum, nisi aliquid tincturae spiritus, & sal omne fixum, quod tamen magnam habet purgandi vim, si ritèparetur, ut videre licebit per experientiam. Extrahetur autem ejus tinctura & sal suum fixum sequenti methodo. Rheubarbarum tritum, & in pulverem redactum immitte in aquam roris Maij, ter aut quater distillati, ut stent in digestionem, in cineribus tepidis, per quatuor aut quinque dies, donec perquam optimè tinguatur aqua in colorem rubicundum: separata hac aqua tincta per inclinationem, ne ejus limpiditas perturbetur, infundes aliquantulum, aut quantum sufficiet aquæ roris, ut prius, ut denuo, per macerationem quatuor, aut quinque dierum tinguatur ut prius, hæc aqua recentem tincta priori permiscebis, & aliam novam aquam roris iterum infundes super magma Rheubarbari residuum, & macerabis, donec, nō amplius tinguatur aqua, quam infundis super illud magma residuum. Quod tinctura omni sua privatum illis iteratis infusionibus, combures, & in cineres albidissimos reduces: postquam siccatum fuerit in sole, vel in igne temperato, ex his cineribus, salem extrahes fixum quod in his inerit, idque separatim absque ulla alia præparatione & lotionem, permiscebis tincturae antea extractæ, & reservatæ, ad partem, hæc ambo duo simul conjuncta, in balneo calido, aut in cineribus temperatis, levissimè distillabis, donec humidum omne ascenderit, cavendo, ne inter distillandum magma, quod residet in fundo alembici, inopia humoris & violentia ignis comburatur, & empyreuma refoleat. At maneat magma residuum,

duum, liquidum satis, veluti mel, aut butyrum, in quo gradu desistendum est, à distillatione, & pars humida omnis quæ per distillationem ascenderit denuo magmati residuo, connectenda est, ut denuo dissolvatur magma, & si non sufficit humidum ascensum, ad dissolvendum, addendum est novum similis substantiæ, ut perficiatur dissolutio, quæ postquam per aliquot dies in cineribus tepidis digesta fuerit, filtro est transmutanda, ut clarificetur, & partes omnes heterogeneæ & terrestres quæ non potuerunt dissolvi, relinquuntur in fundo, & separentur à partibus homogeneis, quæ dissolutionem passæ sunt, hanc iterum filtrationem distillabis tenuissimo igne, ut prius, cavendo semper, ne violentia ignis, & precipiti distillatione, magma quod solet in fundo residere comburatur, sed humidum aliquantenus permaneat ut mel. Quod iterum dissolves, ut denuo à fecibus, & excrementis terrestribus vindicetur. Hanc operationem septies iterabis, servato eodem ordine, & simili methodo: in septima & conquiesces, & magmati residuo, grana aliqua scammonæ spiritu vitrioli dissoluta addes, & conjunges & servabis, ad usum, in phialis perquam optimè obturatis.

Vires & usus.

1. Innocens, clemens, & excellens est medicamentum, multas dotes medicamento purgante maximè expetitas complexum, in obstructionum affectibus mirè efficax unde omnes affectus quos generant obstructions certissimè curat. *Vires & usus essentia Rheubarbari*
2. Sanguinem clarificat unde lepræ initia profligat lentigines & vitiliginem ad motum & assumptum ptum

ptum curat, quod spiritum salis qui omnia à corruptione præservat, & corrupta consumit.

3. Aquam intercutem, regium morbum, lienis crassitiem ac diuturnas febres quascunque continuè sumptum per intervalla tandem sanat; quia solvit omnes obstructions, solvit autem eas propter ejus spiritum qui omnia penetrat & dissolvit tartarea, & spiritu salis coagulata.
4. Vermes infantium enecat, & tutissimè propter ejus benignitatem pueris & infantibus & lactentibus offerri potest, ad sanandos eorum affectus.
5. Disenteriam & quoscunque alvi fluxus etiam curat, modò spiritui vitrioli & croco martis connectetur. Hoc istud, mucosos intestinorum humores, & acres ichores foras educit, spiritus verò vitrioli putrefactionem inhibet & leniter astringendo, intestina recreat: crocus verò martis omnino astringit & prohibet fluxum.
6. Datur etiam ab alto devolutis, ruptis tam internè quàm externè fractis maximo juvamento, si essentiaë Mumiaë addatur & conjungatur.

Sumitur ad quantitatem drachmæ unius ad duarum, in infantibus & lactentibus à scrupulo uno ad duos in syrupis morbo convenientibus, & aquis stillatitiis morbo etiam appropriatis, idq; manè, jejuno stomacho, servato artis regimine, nulla tamen custodia propter ejus benignitatem, imò ut motus ejus perficiatur celerius, & potentius, deambulandum est, & foras eundum ut motus sit velocior.

C A P.

De quinta essentia Agarici.

Agaricum cum sit fungus in arboribus variis & multigenis enascens, etsi recens ex Italia aliisque regionibus, ex quibus in nostras regiones exportatur, haberi possit: succus ejus tamen alimentarius & vitalis extrahi non posset, cum fungorum genus omne exsuccum sit, & omni ferè alimentario liquore privatum, cum vivat ex succo arboris cui adhæret, & excrementum sit illius arboris, quod assolet esse ficcum & aridum: quocirca ejus spiritus haberi non potest, cum paucus sit, isque fixus & sale volatili suo connexus: hinc alia via & methodo procedendum est in extrahenda eius essentia, quàm in aliis capitulis præcedentibus: extrahetur autem sequenti methodo. Agaricum, tritum & pulveratum dissolves in spiritu æthereo rosarum pallidarum, aut in spiritu alio purgante, & solutivo, & id omne collocabis in vitro optimè clauso, in cineribus tepidis ad dirigendum per mensem, transacto mense per inclinationem spiritum clarum & limpidum, à fœculenta agarici materia separabis, & filtro transmittes, ut vindicetur à corporali agarici materia. Hunc spiritum substantia tenui agarici imprægnatum custodies in vitro optimè clauso; magmati verò residuo alium addes spiritum similem priori, & digeres per octo dies in vitro clauso, in cineribus tepidis. His actis diebus, separabis spiritum tuum per inclinationem, & transmittes, & priori conjunges: deinde magmati spiritum optimum vini, alcoholizatum & ab omni phlegmate septimis distillationibus iteratis privatum addes & connectes, & levissimo igne distillabis, separato phlegmate, in singulis distillationibus, donec sal
vola-

volatile agarici ascendat una cum spiritu vini: sal istud volatile unà cum spiritu vini conjunges prioribus spiritibus antea distillatis: magma verò residuum post siccationem combures igne fortissimo, & in cineres albissimos reduces, ex quibus cineribus per solutiones, filtrationes, calcinationes, & evaporationes sæpius iteratas, sal extrahes cādidum & limpidum ut crySTALLUS, prioribus spiritibus conjungendum & connectendum. Hæc omnia deinde post debitam macerationem & digestionem levissimo igne erunt distillanda, donec magma residuum habeat consistentiam mellis, aut syrupi non perfectè cocti, cui magmati suum spiritum distillatum reddendum erit. & iterum connectendum, ut dissolvatur, & post debitam trium aut quatuor dierum digestionem, filtro omnia dissoluta erūt committenda, ut probè ab omnibus recrementis terrestribus, & heterogeneis extractum agarici vindicetur, demum filtratum omne, postquam clarum fuerit, & bene limpidum distillationi levissimæ erit committendum, donec magma habeat consistentiam syrupi non perfecti cocti. Magma istud erit servandum in phialis optimè clausis addito oleo, cinnamomi ad saporis conciliationem: spiritus distillatus erit servandus ad extrahendas similes essentias ex medicamentis siccis, veluti è sēna, scammonia & similibus.

Vires & usus.

*Vires &
usus es-
sentie
agaricio*

- i. Arcanum prædictum præcellit Agarici vires, deicit utramque bilem, ac etiam pituitam ipsam, crassos & lentos, & putrescentes quoscunque humores expellit, quod sulphure & sale fixo, & volatili præditum sit, quæ omnia, naturali sympathia humores corruptos trahunt,

hant, reliquosque corrumpi non permittunt sunt enim persistentiæ & permanentiæ materiales causæ.

2. Cerebrum, omniumque sensuum organa expurgat, quod frigidos humores & viscidos qui cerebrum sua frigiditate interturbant, & sensus obtundunt, diminutis aut saltem refrigeratis spiritibus, qui robur omnium sensuum conservant, expellat, & expurget.
3. Musculos etiam omnes expurgat, ita ut partes ad motum naturalem sint promptiores unde etiam ad id plurimum competit, quod excrementa, quæ spinali medullæ pariter & nervis inhæserint, educat.
4. Pulmonem ac pectus à lentis, ac putrescentibus humoribus detergit, ac deinde ventriculum, jecur, lienem, & renes, & in mulieribus uterum ab omnibus, quæ earum partium facultates, & naturales actiones interpellant, mundat.
5. Compaginum omnium contumacem materiam solvi, propter spiritum salis, quem in se continet qui omnia concreta dissolvit, unde regio morbo affectis, & aqua intercute laborantibus, ac liene vexatis, levamentum præstat non obscurum.
6. Familiaris est admodum medicina, & ad omnes fere corporis partes habet conformitatem: ad plerosque tum capitis, tum cerebri, tum ejusdem membranarum morbos: nempe diuturnum dolorem, comitalem morbum, Apoplexiam, carum, & omnes alios frigidos affectus, vertigines, maniam, atram bilem, & cerebri omnes inflammationes, non imbecilles possidet vires.

7. Urinam quoq; pellit, & menses commodè ciet, propter ejus sulphuris balsamum quod continet, quod suo naturali sale omnia aperit & reseat; unde sanguinem miro modo expurgat, ac proinde totius corporis nitorem frequenter utentibus commendat.
8. Ventrilineas tum enecat, tum dejicit suo sale, qui horum animalium generationem impedit, quod impediatur salem naturalem corporis, in aliam permutari substantiam & alterationem pati nullam, sed in sua naturali virtute & robore conservet.

Sumitur in jusculis, vel in syrupis morbo appropriatis & convenientibus ad quantitatem drachmæ unius vel duarum, idque manè jejuno stomacho, servato regimine & custodia; in infantibus verò à scrupulo uno, ad duos, servato eodem regimine.

C A P. XXII.

De quinta essentia Senæ.

Senæ essentia.

IN Hetruria provincia Italiæ, ubi copiosissimè Sena feritur, & colligitur singulis annis, ubi recens & succulenta haberi potest, servanda est methodus similis, & eadem ac in præcedentibus capitulis de extractione essentiarum plantarum nostratum; in quibus diximus, succum herbarum omnium esse extrahendum ad essentias, ut ex eo spiritus & sal volatile extrahantur: hac enim methodo essentiam elicies ex sena mirabilis facultatis. At quia in nostras regiones folia ejus asportantur sicca & arida, mutanda est methodus extrahendi extractum ejus, quod ex ejus foliis fiet pari modo. Folia ejus sumenda sunt emuncta ab omni pulvere, & re extranea, ad quantitatem libræ unius, vel duarum, & vitro seu phialæ optimè clausæ indenda sunt.

sunt, cui superimponendum est roris distillati quātum satis ad eminentiam quatuor aut quinque digitorum super folia senæ: clausum deinde vitrum, ut dictum est imponendum est in furno digestionis in cineribus tepidis, vel in balneo mariæ tepido, per quindecim dies, donec tinguatur aqua in colorem rubeum subobscurum. Quam aquam sic tinctam separabis per inclinationem, & aliam novam impones, vel addes aquam reservatam ex extractione Rheubarbari quæ melior erit, & vires purgandi augebit, ad sufficientem quantitatem & digeres iterum donec aqua iterum coloretur, ut prior. Tinctam iterum separabis & priori conjunges, aliamq; novam addes magmati, & digeres donec coloretur; hancque operationem toties iterabis, quoties aqua infusa per digestionem colorabitur. Hæ omnes aquæ spiritu seu tinctura senæ prægnantes distillandæ sunt levissimo igne, donec magma quod residet in fundo alembici habeat consistentiam mellis. Huic magmati, sua aqua iterum reddenda ut iterum solvatur, & digerenda per aliquot horas, donec optimè solutum sit, & hypostasis solutionis fundum petierit. Tunc demum per inclinationem & filtrationem separanda sunt turbulenta à limpidis & clavis: clara iterum & limpida distillanda levissimo igne, donec consistentiam mellis acquisierint: hæc deinde iterum solvenda, solutaque filtranda, ut limpida evadant, & nullas emittant feces. Quod toties erit repetendum quoties magma in solutione feces relinquet. Desistendum erit cum magma, quod residet in fundo alembici post levem distillationem, hyacinthum lapidem preciosum representabit, & in dissolutione nullas emittet feces, sed omne dissolvetur, solutione nullo pacto turbata, atomis per aquam volitantibus: huic extracto sic

G

lim-

limpido & claro addenda sunt hæc. Sumendæ sunt libræ quatuor, aut quinque foliorum Senæ & alembico terreo descensorio imponendæ, & distillandæ sunt fortissimo igne per descensum, donec folia comburantur omnia, & in cineres albissimos reducantur. Ex hac distillatione separabis aquam ab oleo, aqua projicienda est ut nullius momenti, oleum vero quod empyreuma redolet potentissime, permiscendum est cum paucis vitriolo ad rubedinem calcinato, & ambo simul conjuncta retortæ imponenda sunt & distillanda: sic oleum empyreuma deponet, & gratissimū acquirat odorem secundæ aut saltem tertiæ distillatione. Hoc oleū sic præparatum extracto addes priori, & permiscebis. Ex cineribus autem Senæ ex quibus oleum extractum est per descensum elicies sal fixum, per solutionem & alias artis nostræ operationes antea enumeratas, quod dum ad limpiditatem, & nitorem summum devectum erit, addes etiam extracto, cum aliquibus guttulis olei cinnamomi, & Gariophyllorum, & sic evadet medicamentum gratissimi odoris, & potentissimæ virtutis. In extractione Rheubarbari & Agarici aliorumque medicamentorum siccorum poterit observari eadem methodus, & potentiora evadent eorum extracta.

Vires & usus.

- Sena es-
sentia,
Vires &
usus.*
1. Educit hoc arcanum pituitam & utramque bilem unde cerebrum, cor, jecur, lienē, pulmonem, & omnes corporis sensus mundat, eorūque facultates, & actiones auget, quod evacuet illud omne quod ipsas impedit, aut dimittit, aut disperdit.
 2. Viscerum obstructions aperit, auget juventutē, seniumque retardat, animiq; hilaritatem adfert.

fert, per salis sui spiritum qui omnia referat,
& est caloris vitalis fomes, & pabulum, & spi-
rituum omnium fons & scaturigo.

3. In morbis omnibus diuturnis & melancholicis
frequens ejus usus commodus admodum est,
& utilissimus, nihil enim morbidum arcanis
chymicis resistere potest, cū ipsa arcana, præ-
ter medelam morbi quam continent, habeant
& vitæ nostræ & caloris vitalis fundamenta,
& bases.

4. Prodest mirificè delirio, amentia, scissuris to-
tius corporis, resolutioni nervorum, phthi-
riasi, cephalalgia, scabiei, pustulis, pruritu,
epilepsia, & morbis omnibus frigidis, quod
potentissimè frigidos educat humores, & ca-
lorem augeat vitalem, & roboret facultates o-
mnes.

Potest reduci, ut commodissimè sumatur in pil-
lulas, si scrupulus unus incorporetur cum mica pa-
nis, hæc enim est dosis illius arcani, usque ad drach-
mam unam in fortioribus. Potest etiam dilui cum
syrupis morbo convenientibus, & purum aquæ
rosaceæ, & cinnamomi stillatitiæ, ut potio gratissi-
ma paretur, & propinari manè jejuno stomacho
servato regimine & custodia. In infantibus verò, &
lactentibus cum jusculis, aut cum condimentis sac-
charatis, quod morosi sint, & difficillimè medicatas
capiant offas, unde decipiendi sunt quantum fieri
potest.

C A P. XXIV.

De quinta essentia Turbit.

I N pulverem tenuissimum reducendum est Tur- *Turbit*
bit, & vitro indendum cum aqua rosæ Maij di- *essentia.*
sti- lata: vitrum deinde clausum imponendum est
fur-

G i

fur-

furno digestionis in cineribus tepidis, vel in balneo
mariae tepido per mensem integrum. Mense pera-
cto postquam singulis tribus diebus mensis, dige-
stionis naturam quæ digeritur, agitaveris, per incli-
nationem aquam Roris claram & limpidam sepa-
rabis à magmate, filtroque committes, ut turbulen-
tum omne deponat. Deinde magmate aliam novam
& recentem aquam impones, vel ad majorem effi-
ciam impones aquam superius reservatam ex extra-
cto Senæ & Rheubarbari, & iterum digeres per
quindecim dies, sepositaque hac aqua per inclina-
tionem, & commissa filtro, ut optimè depuretur,
aliam iterum novam impones magmati digeren-
dam, per octo dies, quam iterum separabis per in-
clinationem. Hæ omnes aquæ separatæ, & depura-
tæ distillandæ erunt levissimo igne, donec magma
quod residuebit ex distillatione, in fundo alembici
habeat consistentiam mellis. Tum demum vase fri-
gefacto aquam distillatam magmati reddes, ut dis-
solvatur, & per dies duos, aut tres digeres, ut opti-
mè hypostasis seponatur, & fundum petat. Hæc
aqua per inclinationem erit separanda ab hyposta-
si, & filtro committenda, ut optimè depuretur. De-
inde iterum distillanda ad consistentiam mellis ut
prius. Hæcque operatio toties iteranda, quousque
magma seu extractum, quod in fundo remanet,
nullas relinquat in solutione feces. Tunc demum
quiescendum est, & ad magma superius relictum
ex infusione prima extracti confugiendum. Cui
novum turbit absque ulla trituratione addendum
est, ad quantitatem trium, aut quatuor librarum,
& totum omne alembico ad descensum proprio
committendum, ut quicquid poterit distillari di-
stilletur, & reliquum comburatur fortissimo igne,
& in cineres reducatur albissimos. Oleum quod di-
stilla-

stillatum est per descensum empyreuma redolens, postquam ab aqua sua separatum fuerit, retortæ committendum est cum paucis vitriolo ad rubedinem calcinato, & distillandum est ter aut quater fortissimo igne cum novo & recenti vitriolo imposito, in singulis distillationibus: Sic oleum deponet empyreuma & ingratum odorem. Hoc oleum coniungendum est cum extracto superiori. Deinde ad cineres turbit convolvandum est, & ex his sal fixum extrahendum arte & methodo antea multoties enarrata, donec candorem & nitorem summum acquirat: hoc demum sal depuratum connectendum etiam est, cum extracto superiori, & totum omne conservandum in phiala optimè clausa, additis aliquibus guttulis olei cinnamomi, & gariophyllorum.

Vires & usus.

1. Elicit hoc arcanum potentissimè quoscunque humores, & præcipuè serosos omnes, & pituitosos, ad articulorum compagines defluentes, propter salem quem in se continet copiosum, & sulphur, quod caliditate sua fugat omnia frigida, & partes refocillat nervosas, & cartilaginosas.
2. Ventriculum expurgat, & quæ illi penitus inhærent excrementa detergit: item & pectus à pituitæ lentore emungit, unde & suspiriosis, & difficulter anhelantibus maximo est juvamento, propter sulphur, quod in se habet, quod est balsamum pectoris, & pulmonem, & ventriculi robur.
3. Datur magno juvamento aqua intercute laborantibus, item elephantiacis, & lue venerea affectis, & iis omnibus, qui morbis ab exustis

*Vires &
usus es-
sentie
Turbis.*

humoribus proveniētibz sunt obnoxii, propter spiritum salis, qui salem solutum nostri corporis foras evocat, & corrumpi non finit, ex cujus corruptela, & solutione elephantiasis, & aqua intercus oriri solent.

4. Febribz quotidianis & quartanis maximè etiā prodest, & morbis omnibus in quibus pituita redundat, & chronicis etiam omnibus affectibus, quod citissimè ad pepasum reducat omnes humores putrescentes in corpore, & naturam refocillet, & sic unà cum natura coctos expellat humores.

Sumitur ad quantitatem drachmæ semis, ad drachmam unam, in jusculis, vel syrupis propriis, & convenientibus morbo, idque manè, jejuno stomacho, servato regimine & custodia.

C A P. XXV.

De quinta essentia Scammonii.

*Scam-
monii
essentia.*

S Cammonium cum sit succus scammonia plantæ exsiccatum iterum dissolvi oportet, ut mundetur à partibus grossis, & terrestribz, ejus actionem impredientibus, tum demum pars una reducatur in oleum, pars altera in muscilaginem mundam & nitidam, quibus si salem fixum harum partium addas perfectum absolves aliquo modo arcanum. In Asia verò in his potissimum regionibus, ut in Mysia, ubi copiosissimè seritur & colligitur, perfectius haberi potest, quia ex succo recenti, & adhuc spiritu pleno potest educi, & ejus spiritus æthereus, & sal volatile, quæ duo perfectissimè absolvunt arcanum chymicum. At cum succus solus in nostras regiones asportetur siccus, & aridus, multis festucis aliisque rebus heterogeneis infarctus, necesse est ut aliam excogitemus methodum, qua speciem
quan-

quandam extracti habeamus ex Scammonio : erit autem ejusmodi. Sumetur Scammonii electi libra unica, aut altera, & succo limonum distillato dissolvetur, addendo dissolutioni spiritus vitrioli unciam unam, vase vitreo obturato ponantur hæc omnia in digestionem tepidam, per mensem integrum. Peracto mense distillantur levissimo igne, donec magma habeat consistentiam mellis. Huic magmati iterum reddenda est aqua, quæ ex eo per distillationem extracta est, & iterum per octo dies saltem digerenda, & post digestionem filtro committenda, ut à feculentis materiis & Scammonio heterogeneis probe mundetur, & deinde distillanda, donec iterum consistentiam mellis acquirat magma, quod residet in fundo alembici. Hæ omnes operationes, solutiones puta, digestiones, filtrationes, & distillationes erunt iterandæ, donec magma nullas in solutione emittat feces, sed totum dissolvatur nullis atomis per aquam dissolventem relictis. Deinde novum iterum Scammonium sumendum est, & in minutas concisum partes alembico ad descensum proprio indendum est, & fortissimo igne distillandum, donec omne comburatur, & in cineres reducatur albos, ad auctis ignis gradibus, in fine distillationis. In hac distillatione oleum habes nigrum, & aquam fetidam, quæ nullius est virtutis, unde proijcienda: oleum verò quod summopere empyreuma redolet, rectificandum est, & ab empyreumate vindicandum, distillando ter aut quater in retorta cum paucis vitriolo ad rubedinem calcinato. Oleum deinde postquam privatum est empyreumate, connectendum est magmati suo purificato superiori: his addendum est sal fixum, quod extrahetur ex cineribus per artem multoties detectam. Sic deinde habebis catharticum

cum medicamentum regibus & principibus solum
reservandum, propter benignitatem, & agendi mi-
rabilem vim in omnes morbos.

Vires & usus.

*Vires &
usus ef-
fectus
scammo-
nij.*

1. In omnibus morbis curandis, tutissimè exhiberi
potest, & purgat tantum per inferiora, nec ul-
lo pacto, ut scammonium impræparatum ve-
triculum mordet & lacessit, nec intestina, nec
flatibus & torminibus eâ prosequitur, sed
blandissimè humores omnes in corpore pu-
trescentes, & in viscerum cavis speluncis sta-
gnantes educit: signum evidentissimum quod
in præparatione chymica vis ejus infestans
mitigatur, & ad benignam reducitur agendi
facultatem.
2. Tumoribus omnibus frigidis scirrhis & duris
exterioribus applicatum maximè prodest, pede-
tentim enim eos dissolvit, & discutit, unde
mirabili quadam facultate, propter suum salis
spiritum caneros occultos, nulla cutis aper-
tione facta, successu temporis curat, & disper-
dit, ungendo partem eo arcano calidè, ter aut
quater in die, & singulis hebdomadis sumen-
do scrupulum unum illius arcani cum syrupo
aliquo, aut jusculo, servato regimine & custo-
dia.
3. Lepram inveteratam, & confirmatam tutissimè
curat, bis in mense utendo hoc arcano, & bis
in hebdomade arcano sanguinis in primo li-
bro enarrato.

Sumitur ad quantitatem scrupuli unius ad duo-
rum cum jusculis, vel syrupis, vel aquis stillatitiis,
& præsertim acetosæ, endiviæ, & portulacæ idque
manè, jejuno stomacho, servato regimine & custo-
dia.

C A P.

CAP. XXVI.

*De quinta essentia Myrobalanorum
omnium.*

MYrobalana omnia eodem modo & pari ac si- *Myroba-*
 mili arte in essentiam reduci possunt, quocir- *lanorum*
 ca proposita una methodo, ceteræ omnes nulla dif- *essentia.*
 ficultate ab omnibus chymicæ artis tyrunculis ca-
 pientur. Itaque sumentur Indica Myrobalana, alias
 nigra dicta, & in frustula concisa indentur alembi-
 co ad descensum proprio, & violentissimo igne us-
 que ad combustionem & incinerationem perse-
 queris distillationem: separabis distillatum oleum
 ab aqua per infundibulum: aquam proiicies tan-
 quam nullius valoris, oleum rectificabis cum vi-
 triolo calcinato ad rubedinem in retorta, donec
 empyreuma deposuerit. Hoc oleum sic rectifica-
 tum servabis, donec alia habueris, quæ supersunt
 in substantia adhuc Myrobalani, quæ simul & se-
 mel extrahi non possunt, ut sunt sal fixum, & tin-
 ctura eorum quæ spiritum volatilem, & salem vo-
 latilem repræsentant, & aliqua rudimenta adhuc
 harum substantiarum secum continent. Ex cineri-
 bus ergo Myrobalanorum combustorum extrahe-
 tur sal fixum eorum & postquam mundatum fue-
 rit ab omnibus terrenis excrementis arte & metho-
 do Chymica, connectes cum oleo suo. Tum de-
 mum accipies iterum nova Myrobalana, & in pul-
 verem tenuissimum reduces & phialæ indes, his
 addes infundendo aquam servatam ex extracto Se-
 næ, & Rheubarbari, & Agarici, ad eminentiam sex
 digitorum: phiala optimè clausa, id omne digeres
 in igne digestionis tepido, & lento, per mensem in-
 tegrum: peracto mense infusum per inclinationē.
 à magmate separabis, & filtro committes, ut per-
 quam

quam optimè depuretur : deinde distillabis lenissi-
mo igne donec infusa aqua ferè tota ascenderit , &
relinquat magma in fundo alembici in consistentia
mellis, cui reddes frige factis vasis (si vitrea sint) a-
quam distillatam, donec magma dissolvatur : disso-
lutum digeres per octo dies, in igne tepido & lento,
ut hypostasim seponat , quam per inclinationem
lentam separabis, & filtro omne committes ad de-
purandum : deinde distillabis ut prius, ad consisten-
tiam magmatis, ad spissitudinem mellis : aquam di-
stillatam iterum reddes magmati ut iterum dissol-
vatur, & digeres, per quatuor dies, donec hyposta-
sim omnem deposuerit , & filtro committes & de-
mum destillabis, ad consistentiam iterum magma-
tis ad spissitudinem, mellis similem, & eandem ope-
rationem iterando, ter saltem aut quater, donec
magma perclarum evadat : tunc demum quiescen-
dum est à purificatione magmatis, cui tunc tempo-
ris perclaro, & nitido connectendum est oleum, &
fixum sal superius reservata, cum aliquibus guttu-
lis olei cinnamomi, & gariophyllorum ad odoris &
saporis conciliationem, & sic custodiendum est me-
dicamentum mirandum in phialis vitreis, aut au-
reis, ad usus.

Vires & usus.

*Vires &
usus esse
ria Myro
balano-
rum.*

1. Arcanum summum est ad senectutem remo-
randam, modò sit eius frequens usus : totius
corporis colorem facit elegantiores, cor-
porisque odorem jucundum conciliat, hila-
ritatemque affert: ventriculum, cor, & je-
cur roborat, quòd vitæ fomitem & humi-
dum radicale, sale suo fixo roborat & restau-
ret.
2. Confert hæmorrhoidibus, & bilis fervorem e-
prim t,

primit, ad oculorum collyria mirè efficax, ad
usus claritatem & acumen efficiendum, quòd
roboret & augeat vitales & animales spiritus
calore suo balsamico.

3. Oculorum inflammationes, lacrymas, defluxio-
nesque reprimat, sistit, & cohibet, quod bilis
acrimoniam, oculorum tunicas pungentem
& vellicantem demulceat.
4. Ulcera quæcunque, tum recentia, tum vetera,
brevissimo conglutinat tempore, quòd sum-
mè abstergat, & humores defluentes corrup-
pi non sinat suo sale, & suo oleo agglutinet
tanquam balsamo.
5. Intellectum & omnes sensus internos mirificè
clarificat, & perficit, ad auctis animalibus spi-
ritibus, qui sunt internorum sensuum instru-
menta præcipua.
6. Datur utiliter & aqua intercute laborantibus,
& febribus diuturnis, quod salem solutum
in corpore & corruptum foras trahat, alium-
que corrumpi non permittat, beneficio sui sa-
lis & olei.
7. Trahit utramque bilem, præsertim exustam, cõ-
fert membrorum tremoribus. Juvat & ele-
phantiacos mærores aufert, & quaternam
ejus frequens usus tandem fugat, quod sub-
stantia radicalis ejus arcani, contrarietur o-
mnino causis horum affectuum, & foras pellat
horum causas internas efficiètes & materia-
les.
8. Vomitiones cohibet, & cibi appetentiam invi-
tat, quod ventriculum roboret & expurget
ab omnibus serosis, & pituitosis humoribus.
Sumitur in jusculis & syrupis morbo appro-
priatis & convenientibus ad quantitatem drach-
mæ

mæ unius in infantibus, in hominibus verò, & qui virili vigent ætate, à quantitate uncix semis, ad unam integram, idque manè, jejuno stomacho servato regimine, & omni custodia artis. Vel potest misceri cum arcano scammonii, ut minor sit dosis & gratior, ad quantitatem drachmæ unius, cum scrupulo unico, aut semisse, arcani scammonii, & sic erit gratissima potio & potens, nec tamen molestans.

t

C A P. XXVII.

De quinta essentia Gutte gambæ.

*Gutta
gambæ
quid, &
cur sic
dicta.*

Gutta gambæ, succus est qui asportatur ex India Occidentali, ex partibus Chinæ, in nostras regiones, novum & recens jam nostris temporibus, & in nostris regionibus medicamentum, inauditum nobis & incognitum; attamen doctissimis Medicis approbatum, & in usus Medicos jam redactum, ad curationem morborum multorum, & præcipuè quartanæ febris, doloris arthritici, & aquæ intercutis: evacuat pituitosos & serosos humores potentissimè, seorsum & deorsum exsiccat ventriculum, & oesophagum summopere. Plantam è qua educitur nullo pacto vidi, nec siccam, nec recetem, nec inveni authorem qui de ea planta ullibi scripserit, sed ipse ex mercatoribus qui eum siccum in Galliam, & Europam asportant ex China, percunctatus sum ea ipsa, quæ scribo. Paratur is succus ad modum & instar mechoacami, & scammonii, inciso, & excavato plantæ caule, & ex spelunculis recens succus formatur & concinnatur in magdaleas, quæ exsiccatæ dant grana quatuor, aut sex, dosin purgantem constituentia: attamen si succus ille reducatur in essentiam, in majori multò potest propinari dosi, absque ulla molestia, & exsiccatione oesophagi, & ventriculi. Itaque ut in essentiam re-
ducatur.

ducatur hanc observa methodum. Sumatur Gutta *Essentia*
 gamba, libra unica aut altera, & contusa immitta- *Gutta*
 tur in alembicum ad descensum aptum, & distille- *gamba.*
 tur fortissimo igne, ad auctis pedetentim ignis gra-
 dibus, usque ad combustionem & incinerationem
 rei quæ distillatur: post distillationem separabis
 oleum ab aqua, quod erit in maxima copia, quod
 succus ille gummosus sit valdè, & pinguedine ple-
 nus: oleum rectificabis in retorta, cum pauco vi-
 triolo calcinato ad rubedinem, donec empyreuma
 deponat: hoc oleum servabis, & conjunges cum sa-
 le fixo, ejusdem Guttæ gambæ, ex cineribus in di-
 stillatione olei factis extracto, & depurato, per so-
 lutiones & calcinationes multoties iteratas: sale &
 oleo conservato, novum succum ejusdem plantæ
 habebis ad quantitatem unciarum sex aut septem,
 & dissolves in phiala vitrea oblongi colli, cum spi-
 ritu vini alcoholizato, & spiritu vitrioli æquali
 quantitate solutum succum digeres per quindecim
 dies in tepido balneo, deinde distillabis in eodem
 balneo, quicquid distillari poterit. Tum demum
 iterum reaffundes spiritum vini distillatum super
 magma relictum, & digeres ut optimè dissolvatur,
 per tres, aut quatuor dies, deinde filtro omnia com-
 mittes, ad depurandum summopere, & distillabis
 infiltratum in eodem balneo, quicquid distillari
 poterit ut prius: tum demum iterum dissolves &
 digeres, & filtrabis, & distillabis toties, quoties ma-
 gma relictum in fundo alembici feces emittet: tunc
 quiesces, & magma solum vindicatum ab omni vi-
 ni spiritu dissolves cum succo limonum, & spiritu
 vitrioli distillatis, & postquam in digestionem per o-
 cto aut quindecim dies digestionem levem passum
 fuerit, separabis ab eo succum limonum distillatū,
 & spiritum vitrioli per balneum fervente aqua di-
 stillan-

stillandum, aut per cineres tepidos, donec magna relinquatur in consistentia mellis. Hoc magma quod est extractum conjunges cum oleo & sale fixo superiori, & ex his unum parabis per digestionem duorum aut trium dierum medicamentum, quod in vasis vitreis servabis ad usus varios, sanitati utiles.

Vires & usus.

*Vires &
usus ef-
fectus
Gutta
gamba.*

1. Quartanam tutissimè curat ejus frequens usus, quod ejus spiritus subtilissimus & potentissimus, quemcunque solvat & disperdat tartarum.
2. Aquam intercutem certissimè exsiccat, quod ejus spiritus salis, potentissimè serosos exhauriat humores, & corrumpi non permittat, & jecur roboret, ita ut non serosum producat & efficiat sanguinem, sed laudatum & ab omni hæmatoseos vitio vindicatum.
3. Leucophegmiam etiam ex eadem ratione curat, & pallidos virginum colores, quia roborat ventriculum, & expurgat ab omnibus serosis humoribus, & aperit omnia obstructa diffilatis undiquaque per cutis spiracula spiritibus, & evacuatis inde tertiæ coctionis excrementis.
4. Arthritidis summum & unicum est arcanum ad evacuandum ejus causas internas, & refocillandas partes, tum nervosas & musculosas; quia ejus salis spiritus id omne commodè & certissimè peragit, adauctis vitalibus & animalibus spiritibus, & refocillato humido radicali partium omnium.
5. Membrorum tremoribus subvenit, & paralyfi, torpori, & caro, & omnibus cerebri morbis,
ex pi-

ex pituita, & serosis humoribus provenienti-
bus propter eandem rationem.

6. Pectus & pulmones eadem etiam ratione à cras-
sis, & pituitosis humoribus vindicat, & suspi-
riosus, & difficillimè respirantibus subvenit.
7. Cutanea omnia vitia exterius applicatum, & in-
terius sumptum certissimè curat, quod san-
guinem mundet, & exsiccat humores in ulce-
ra defluentes, & corrumpi non sinat, & ag-
glutinet quod solutum est, per humorum a-
crimoniam suo balsamico oleo.

Sumitur in minima quantitate, scilicet ad quan-
tatem granorum sex, aut septem in iusculis, aut
syrupis aut aquis, aut vino, aut ex eo cum mica pa-
nis parantur pillulæ deauratæ minimæ, & degluti-
tur una post primum somnum, servato regimine &
custodia artis.

C A P. XXVIII.

De quinta essentia Mechoacam.

MEchoacam cum radix sit mucosa valde, &
glutinosa, cavendum est in extractione eius
essentiæ, ne infundatur in aquam, quia fere tota dis-
solvitur, & sic purificari non potest, quia nun-
quam clarificatur, nec ad hypostasim pervenit. At
pulveratum Mechoacam infundendum est cū spi-
ritu vini alchoolizato, & digerendum per quindecim
dies, aut mensem integrum, in balneo tepido,
donec hypostasim dimittat, tunc temporis per incli-
nationem clarum separandū est à turbulento. Tur-
bulentum verò filtro denso, & spisso committeren-
dum est, ut quicquid est humiditatis per ipsū trans-
mittatur, & clarificetur. Magmati verò superstiti
infundendus est iterū novus spiritus vini alchooli-
zatus, & digerendus per octo dies, in balneo tepido
prius, & post digestionem, & filtrationem humidi-
tatis

*Essentia
Mechoa-
cam.*

tatis infusæ, novus iterum infundendus est spiritus, & digerendus per quatuor dies. His peractis filtrandus est ille spiritus infusus, & prioribus conjungendus, & simul distillandus levissimo igne, donec magma sit ad consistentiam mellis, & hæc operatio repetenda est, donec magma, quod relinquitur in fine distillationis in fundo alembici, nullas emittat feces in solutione, sed solvatur absque ullis fecibus. Hoc magma sic purificatum servandum est, & connectendum cum oleo ex Mechoacam recenti per descensum extracto, & rectificato, & ab empyreumate vindicato, beneficio vitrioli ad rubedinem calcinati, ut dictum est superius. Et cum oleo, & magmate connectendum etiam est sal fixum, quod extrahetur ex magmate combusto, ex quo oleum elicuisti: sed purum, & nitidum, & ab omni excremento terrestri vindicatum, & sic essentia erit absoluta, & servanda erit in phialis vitreis optime clausis.

Vires & usus.

Vires ef-
fentia
Mecho-
acam.

Arcanum est mirum in omni Mania, phrenitide, & melancholia curanda; humores enim melancholicos, & adustos, meninges infestantes foras dejicit, temperat, & in alienam mutat substantiam, & si post purgationem hanc dentur guttulæ nonnullæ olei argenti fiet absoluta, & tutissima curatio.

Paralyfim membrorum, tremorem & torporē, ischiaticum dolorem, & arthritidem omnem tutissime fugat, quia summoperè pituitam, & serosos humores omnes evacuat.

Febrem quartanam & quotidianam, & diuturnos omnes affectus, & chronicos frequenter utendo tandem curat, evacuatis horum affectuū caulis.

Sunt

Sumitur ad quantitatem scrupuli unius ad duos, in jusculis, vel aquis stillatitiis, vel syrupis, vel ovis forbilibus, idque manè jejuno stomacho servato regimine, & custodia artis.

C A P. XXIX.

De quinta essentia lalap.

I Alape est radix plantæ quæ in partibus Orientis Indiæ crescit, & est novum jam nobis medicamentum, priscis medicis incognitum & inauditum; jam verò in nostras regiones Europæas asportatum opè & industria mercatorum, qui has inuisunt regiones & terras. Insipidi est saporis, quapropter facillimæ potionis, si infundatur in vinum album. Sic enim revocarunt in usus medicos moderni medici, ad curandam, aut saltem sublevandam arthritidem omnem, aliaque mala, quæ ex pituita, & serosis humoribus ortum habent; purgat enim potentissimè hoc medicamentum serosos humores omnes, & exsiccat. In essentiam autem reducetur pariaut simili methodo ac reductum est Mechoacam, & similes habet vires, & ad eosdem curandos affectus potest adhiberi, majori tamen dosi; quia non ita potenter purgat, ac Mechoacam, sed multò benignius; ita ut sumatur absque ulla noxa ad quantitatem drachmæ unius, vel duarum in jusculis tenuibus, vel aquis stillatitiis, idque manè jejuno stomacho servato regimine, & custodia.

*Essentia
lalap.*

*Vires &
usus es-
sentia
lalap &
dosis.*

C A P. XXX.

De quinta essentia Aloes.

Sumitur Aloës optima, friabilis, multis gummis adulterata colorem hepatis habens, unde hepatica dicta, ad quantitatem librarum duarum, & minutim cōtusa immittitur in alembicum ad descen-
sum

*Aloes
essentia.*

sum proprium, & in furno distillatorio collocatū, cogitur ad distillandum igne supposito, adauctis ignis gradibus, donec cesset distillatio, & Aloës alembico imposita reducatur in cineres albos. Frigefacto vase separabis oleum ab aqua, quæ confusa sunt in recipiente, per infundibulum. Aquam projicies tanquam nullius virtutis & valoris, nisi ad ulcera lavanda, & vulnera, ad hoc enim plurimum valet: oleum vero fœtens valdè, & empyreuma redolens rectificabis per retortam cum vitriolo ad rubedinem calcinato, ter aut quater, donec empyreuma deponat. Ex cineribus verò sal fixum extrahendum calcinationibus, solutionibus, filtrationibus, & evaporationibus multis iteratis, donec candorem acquirat summum, & in solutione emittat feces nullas, tunc conjungas ambo simul. Aloëm deinde novam & recentem sumere oportet ad quantitatem libræ unius, & dissolvere in spiritu vini optimo & alchoolizato, & per quindecim dies digere in balneo tepido, phiala optimè clausa. Deinde filtro committere omnia, ut depurentur, depurata distillentur lenissimo igne, donec magma habeat consistentiam mellis. Huic iterum reaffundendum est, id omne quod ascenderit per distillationem, ut dissolvatur, & digeratur per quatuor dies. Deinde filtretur, & distilletur ad consistentiam magmatis, ad spissitudinem mellis, tum demum solvatur iterum magma. Et iteretur operatio superior quater aut quinquies, donec magma clarum sit & pellucidum, & multas emittat in solutione feces; tum demum quiescendum, & magma istud sic depuratum conjungendum est cum oleo superiori, & sale fixo, & omnia digerere per aliquot dies, in cineribus tepidis, & servare in phialis optimè clausis tanquam arcanum summum ad varios usus.

Vire

Vires & usus.

1. Arcanum est summum in curandis vulneribus, & ulceribus quibuscunque propter vim balsamicam quæ in eius sale & sulphure continetur. *Vires est sentia Aloes.*
2. In enecandis infantium vermibus, & tineis mirè efficax, quod ejus sal omnibus similibus animalculis venenò sit, & corruptelam impediatur, in his partibus pituita perpetua madentibus.
3. Dejicit bilem, & pituitam ipsam, caputque & ventriculum mundat, quorum etiam cruciatibus maximè succurrit, quia causas, doloris aufert, per purgationem.
4. Frequens ejus usus à pestiferis tuetur morbis, & ab omnibus diuturnis & chronicis, quod impediatur humores ingentem, & insignem subire corruptionem.
5. Cum oleo & essentia Myrrhæ, & spiritu vini, permixtum mirum est balsamum ad corpora defuncta à corruptione vindicanda, & ita in longos multosq; annos syncera omnino præserventur.
6. Sensus omnes intellectumque acuit, jecur ab infractu purgat, & regio morbo medetur, quia frigidos humores fugat, & multiplicat spiritus animales, reserat & aperit summopere, hinc hæmorrhoidibus nocet.

Sumitur à quantitate drachmarum duarum ad trium, in jusculis manè, jejuno stomacho, servato regimine, & custodia.

*De quinta essentia Melissophylli.**Melissa
essentia.*

Postquam dixerimus satis copiose de essentiis purgantibus, jam ratio postulat de confortativis, & roborantibus essentiis dicere, ut opus absolutum, & completum chymicis omnibus præbeamus. Itaque de melissophyllo imprimis tractabimus, cujus essentia mirè efficax, & roborans sequenti methodo commodissimè extrahetur. Vernante tempore colligendum est melissophyllum, & contundendum, ut maxima copia succi extrahatur, & pauco spiritu vini addito reponatur in phialis vitreis in loco frigido, ad deferendum, per mensem saltem unum, postquam deferbuerit distillandus erit ille succus lenissimo igne: sic enim spiritum æthereum extrahes flagrantissimum qui rectificatus, & à phlegmate vindicatus per aliquas distillationes iteratas, erit custodiendus, in phiala optimè clausa. Magmati verò residuo ex hac distillatione affundes spiritum vini alcoholizatum, & ab omni phlegmate vindicatum ad eminentiam quatuor digitorum: spiritus æthereus melissophylli aptior & melior quidem esset spiritu vini, ad hanc operationem faciendam, sed quia paucus est, & preciosus, consulo tibi, ut loco illius, utaris spiritu vini alcoholizato: postquam affusus fuerit spiritus vini magmati, in phiala optimè clausa, illum collocabis in digestionem & digeres per quatuor aut quinque dies. His peractis, distillabis spiritum affusum, donec striæ cessent. Deinde si quid phlegmatis ascendant proiicies; cave tamen ne ad eam siccitatem deveniat magma, ut comburatur, & empyreuma refoleat, quia totum disperderetur. Reaffunde deinde spiritum distillatum, & digere per duos dies in cineribus.

cineribus tepidis, deinde distilla lenissimo igne, re-
affunde iterum spiritum, separando in unaquaque
distillatione aliquid phlegmatis quantum fieri po-
test, & digere per duos dies, & distillando hanc
operationem iterabis donec ascendat spiritus vini,
cum sale volatili melissophylli, quod ter aut quater
rectificabis cum spiritu vini distillando, & conjun-
ges spiritui suo æthereo superius reservato. Tum
demum habebis magnam copiam melissophylli ex-
siccati in umbra vel Sole, & corticis citri magnam
etiam copiam, simili modo exsiccatam, & impones
vasi, terreo aut cupreo ad descensum proprio, & di-
stillabis violentissimo igne, donec comburatur me-
lissophyllum, & cortex citri, & in cineres reducan-
tur albissimos, oleum deinde quod distillatum erit
per hanc distillationem separabis per infundibu-
lum ab aqua fœtida, & empyreuma redolente, &
rectificabis in retorta cum vitriolo ad rubedinem
calcinato ter aut quater, mutato in singulis rectifi-
cationibus vitriolo, donec empyreuma deposuerit
oleum. Oleum sic rectificatum effundes super cor-
ticem recentem citri, ut fragrantissimum acquirat
odorem, per quindecim aut decem dies. Deinde se-
parabis oleum à cortice per expressionem, & distil-
labis iterum, & sic præparatum spiritui æthereo
melissophylli, & sali volatili connectes. Sal verò fi-
xum ex cineribus melissophylli, extrahes per solu-
tiones, calcinationes, filtrationes, & evaporationes
multoties iteratas, donec candorem, & puritatem
summam acquisierit: tum demum conjunges etiam
hunc salem sic depuratum, aliis prædictis ex melis-
sophyllo extractis, & servabis ut mirum arcanum,
cui si aliquid olei cinnamomi & gariophyllorum
conjunges, majorem acquireret in actione poten-
tiam.

Vires & usus.

Vires &
usus ef-
fectus
Melissæ.

1. Omnes sensus internos summopere acuit, & præcipuè memoriam quam felicissimam reddit, quia cerebrum ab humiditatibus expurgat, & roborat summopere spiritus animales, & multiplicat.
2. Animum hilarem reddit, tristitiamque fugat, & humenti ac frigido ventriculo auxiliatur, & eius concoctionem adjuvat, quod calorem naturalem mirificè foveat, & nutriat.
3. Deficientem animum revocat, cordis imbecillitatem roborat, eamque præsertim, qua somnus frequentius nocte intercipi solet, quod sit caloris naturalis, & vitalis fomes, & spiritus multiplicet.
4. Animi sollicitudines fugat, ac sollicitas imaginationes tollit, quæ tum ab atra bile, tum ab exusta pituita gignuntur; quia aucto, & multiplicato calore naturali hæc omnia evanescent, ut apparet in adolescentibus qui propter copiam caloris ejusmodi, parum habent sollicitudinis, & in ebriis, qui propter eandem rationem absque sollicitudine sunt, cum vinum multiplicet calorem.
5. Pestiferæ auræ vitia corrigit, si inspergatur per domos peste infectas, quia odore gratissimo suo cerebrum mirificè, & cor roboret, ita ut facillimo negotio resistat vaporibus & exhalationibus pestiferis, unde succurrit summopere peste affectis.

Sumitur jejuno stomacho manè, à quantitaturn ʒ i. ad ʒ ij. in aqua cinnamomi vel anisi, vel in spiritu vini, vel aqua stillatitia melissophylli, vel in succo citri & limonum, vel cum aqua theriacali, infeste fuganda.

C A P.

C A P. XXXII.

De quinta essentia Menthae.

Colligetur Mentha mense Iulii, & ex ea per expressionem extrahetur succus in maxima copia, qui recondetur in vasis vinariis, & reponetur in cella vinaria in loco frigido, ad defervendum: postquam deferverit distillabitur succus lenissimo igne cinerum, donec striæ cessent, hoc enim est signum quo dignosci potest, spiritum ascensum fuisse omnem, qui pater aut quinquies rectificatus, ut vindicetur à phlegmate aquoso custodiendus erit, donec conjungatur cum reliquis quæ extrahi debent ex mentha, inprimis sal volatile quod est in maxima copia magmati ex præcedenti distillatione residuo: huic ergo magmati affundes spiritum tuum jam phlegmate vindicatum si copiosum habes, aut vini spiritum loco illius, ad eminentiam quatuor aut quinque digitorum, & digeres per quatuor aut quinque dies, in cineribus tepidis, aut balneo tepido: deinde distillabis donec striæ cessent: separato phlegmate quod deinde ascendit, ascensum spiritum iterum affundes magmati residuo, & humenti, & digeres per duos aut tres dies in balneo tepido: deinde distillabis & hanc distillationem & digestionem multoties iterabis, separato phlegmate in singulis distillationibus, donec sal volatile ascendat, quod ter aut quater rectificatum cum spiritu suo connectendum est, & servandum, donec sal fixum, & oleum habueris ex mentha, Mentham ergo siccam, & aridam maxima in copia immittes in urnam fictilem terream aut cupream, eamque mentha replebis ad collum usque, & comprimes ut maiorem copiam capiat urna, quantum fieri poterit: tum de-

*Mentha
essentia.*

H 4

mum

num linteo madido collum urnæ cooperies, aliamque urnam vacuum omnino mentha, sed solum aqua fontana per limpida semiplenam submittes, & conjunges alteram alteri, ita ut os urnæ plenæ mentha, subintret os alterius urnæ, aqua fontana semiplenæ, & sic unitas urnas, juncturis peroptimè lutatis, in terram sepelies facta fossicula, donec urna semiplena tota sepeliatur, & plena mentha usque ad medietatem etiam sepeliatur, terra aut arena madida undiquaque supposita. Deinde coronam lapidum facies instar putei osculi circa urnam mentha plenam donec altitudine æquet urnam in medio coronæ stantem: hanc coronam replebis carbonibus ardentibus, lignisque impositis ignem per quatuor aut sex horas continuabis. Peractis horis, ignem augebis, & totam urnam carbonibus ardentissimis cooperies, & hunc ignem violentissimum per duas aut tres horas continuabis. Tunc frigefactis vasis, & sejunctis, & separatis, separabis oleum ab aqua per infundibulum quod reperies in urna aqua semiplena, quæ submissa fuerat alteri mentha plenæ. Oleum hoc rectificabis in retorta cum pauco vitriolo ad rubedinem calcinato, idque ter aut quater mutato singulis vicibus vitriolo ad rubedinem calcinato. Huic oleo rectificato, & ab empyreumate vindicato immittes folia nonnulla menthæ recentis, & insolabis per aliquot dies, vase optimè obturato. Deinde his expressis foliis, & oleo omni perquam optimè emunctis, nova folia recentia adhuc iterum immittes in oleum, & insolabis, & iterabis immissionem, donec oleum fragrantissimum menthæ odorem acquisierit, quod terna, aut quaterna saltem infusione fiet. Huic oleo immittes spiritum, & sal volatile suum superius extractum. Ex cineribus verò qui reperiuntur in
urna

urna mentha plena, ex qua oleum per descensum elicitum est, extrahes sal fixum menthae, secundum artem & methodum superius declaratam: & postquam depuratum fuerit, & ab omni terrestri recremento vindicatum, connectendum erit aliis superius extractis, & omnia simul unienda in balneo tepido digerendo per duos aut tres dies, deinde servandum est arcanum in phialis optimè clausis.

Vires & usus.

1. Mirum est, & stupendum, quod observatur in his omnibus arcanis plantarum in quibus ad sunt, & sal fixum, & sal volatile, oleum & spiritus plantæ; si enim aliqua guttula in terram immittatur, tempore convenienti, & in terra huic plantæ ferendæ idonea, nascetur in tempore debito eadem planta, à qua arcanum extractum est, ita ut hoc arcanum verè dici possit semen plantæ æternum & incorruptibile, & sit resurrectionis nostræ symbolum rude, & aliqua effigies.
2. Singultus, vomitiones, cholerasque sedat, quod summopere ventriculū roborat, & ab omnibus vindicat excrementis quæ ipsum interturbare possunt.
3. Lumbricos omnes, & ventris tineas teretes enecat, sola externa ventris inferioris perunctione, suo sale tum fixo, & volatili, tum spiritu suo, quæ omnia corruptionem impediunt omnem, & sic animalcula illa interimunt.
4. Capitis dolores omnes qui per sympathiam ventriculi malè affecti oriuntur, mulcet, & curat, quia ventriculum ut diximus ab omni liberat malo.
5. Ravidorum canum morsibus tutissimè succurrit,

*Vires est
sentia
Mentha.*

H s

rit,

rit, si recens vulnus eo arcano lavetur, & imposito gossipio eo arcano madido, per aliquod tempus madefiat, quod sal menthæ tum fixū, tum volatile, venenum omne enecet, & aliam in mutet substantiam, unde pestiferis omnibus etiam morbis succurrit, & intoxicatis omnibus medela summa est, sed prius ad vomitum compellendi sunt ægri, tum demum nostro arcano utendum.

6. Tumores omnes duros & scirrhosos discutit & dissolvit, & phlegmonas ad suppurationem perducit, & buboni pestilenti summa est medicina, tū quia veneno resistit, & materiam pestilentē coctū, & maturatu difficilē ad pepasum perducit, idq; suo sulphure balsamico.

Sumitur interiūs ad quantitatem scrupuli semis, in aquis cinnamomi, anisi, feniculi, menthæ, vel in spiritu vini, & exterius applicatur locis affectis tepidè, gossipio vel linteo madido eo arcano, superimposito.

C A P. XXXIII.

De quinta essentia Thymi.

*Thymi
essentia
Sires &
usum.*

Colligitur Thymum dum floret Maii & Iunii mense, maxima in copia, & contusum maceratur in phialis cum spiritu vini alcoholizato per mensem unum in balneo tepido: deinde distillatur spiritus, & separatur phlegma, quod ascendit, & reaffunditur spiritus ascensus, & digeritur iterum in balneo tepido, & redistillatur: & iteratur hæc operatio donec sal volatile ascendat quod rectificabitur ter aut quater cum paucō spiritu vini, ut vindicetur ab omni terrestri excremento. Spiritus hic rectificatus, & purus servandus, & custodiendus erit, donec oleum habeas ex thymo. quod sequenti elicies

elicies methodo. Collectum Thymum in maxima satis quantitate, siccum, & aridum urnæ immittes, eamque replebis thymo, & per descensum, ut mentha in superiori capite distillabis, donec combustum, & incineratum sit thymum: oleum rectificabis, per retortam cum paucis vitriolo ad rubedinem calcinato, donec empyreuma deposuerit: deinde oleum à fœtore empyreumatis vindicatum conjunges cum floribus thymi recentis, & insolabis per aliquot dies. His peractis exprimes oleum à floribus quantum fieri poterit, & novis & recentibus thymi floribus conjunges iterum oleum & insolabis, & exprimes, ter aut quater iterando infusionem florum, donec fragrantissimum acquirat odorem, & sic oleum hoc conjunges cum spiritu seu sale volatili. Ex cineribus verò thymi combusti in extractione olei, sale fixum elicies methodo communi, & vulgari antea multoties in superioribus capitulis enarrata, & purum factum, & vindicatum ab omnibus excrementis connectes cum oleo & spirituofo sale thymi, & servabis ad usus. Deest huic essentiae spiritus liquidus thymi, quia extrahi non potest propter siccitatem thymi, ita enim aridum est, & fere siccum etsi virescat, ut succus ex planta virenti extrahi non possit: itaque contenti fuimus sale volatilem extrahere ex hac planta ad essentiam perficiendam.

Vires & usus.

1. Orthopnoicis, & anhelatoribus maximè prodest, quòd robores plumones, & pectus, & catarrhos sistat, & infarctos pulmones pituita, & glutinosis humoribus liberet, penetranti, & exsiccanti sua facultate.
2. Ischiadicis, & arthritide quacunque laborantibus

- tibus in genere succurrit, & quidem maximè, dolores enim eorum mulcet & lenit, sola externa perunctione spiritus salis, tum fixi, tum volatilis quem in se coërcet.
3. Imbecillitatem visus tollit, roboratis, & auctis, & multiplicatis in maxima copia spiritibus animalibus, & fugatis atris & nebulosis vaporibus, qui nervos opticos occludunt, aut viam spirituum saltem obnubilant.
 4. Concoctionem omnium viscerum juvat, quia multiplicat calorem naturalem suo sale & oleo, quæ maximum & copiosum in se coërcet vitalem calorem.
 5. Sensus omnes, tum internos, tum externos acuit, propter eandem rationem, & expedit membrorum omnium motus, & faciliat, cum det viam & ingressum undiquaque spiritibus per universa membra.
 6. Curat omnes affectus ex causa frigida ortos, quia excalfacit vehementer, & multiplicat spiritus omnes, tum vitales & animales.

C A P. XXXIV.

*De quinta essentia Gattarie, seu
Nepetæ.*

*Gatta-
ria essen-
tia, vi-
res &
usur.*

GAttaria, quam & alii dicunt Nepetam, colligenda est tempore verno, & contundenda est, & exprimendus ejus succus torculari & prælo, & reponendus in cella vinaria per mensem, in vasis vitreis ut deferbeat: postquam deferbuerit, distillandus erit succus lentissimo igne, ad separandum spiritum æthereum qui primo ascendet, & strias faciet quandiu distillabit: cessantibus striis cessabit & ascendere spiritus: tunc temporis mutandum est vas recipiens, & reiiciendum phlegma, quod postea ascen-

ascendit, nisi pro aqua eius stillatitia reservare cupias, quæ pluris est efficacæ & virtutis, quàm aliarum aquarum quæ communi methodo cum alembicis plumbeis distillantur: phlegmate egresso & ascenso, magmati, quod residet in fundo alembici adhuc humenti, & non sicco & arido, reaffundendus est spiritus æthereus, qui primo ascendit, & digerendus in balneo tepido, per aliquot dies, unà cum magmate. His transactis diebus distillandus est spiritus æthereus lenissimo igne, & mutandum est vas recipiens postquam ascensus fuerit spiritus, & separandum erit phlegma ab spiritu. Spiritus verò iterum affundendus erit magmati, & digerendus, & distillandus; has iterando operationes ter aut quater, donec sal volatile ascendat, quod erit ter aut quater iterum rectificandum, una cum spiritu volatili æthereo, qui rectificationem antea nō receperat. Deinde Gattaria sicca & arida sumenda erit, & eā implenda erit urna, & distillanda erit per descensum, secundum artem antea declaratam, in capite trigesimo secundo, de essentia Menthæ; & oleum rectificandum erit per retortam cum vitriolo, ad rubedinem calcinato, idque ter aut quater, mutando vitriolum, in singulis rectificationibus: oleum prædictum sic depuratum, & ab empyreumate vindicatum, connectendum est cum foliis recentis & virentis Gattariæ, & insolandum per aliquot dies, deinde exprimendum oleum à foliis, & iterum cum aliis novis & virentibus foliis connectendum & insolandum, idque tertio, donec odorem plantæ habeat oleum, quod demum erit sali volatili, & spiritui suo connectendum. Ex cineribus verò plantæ extrahetur sal fixum, & multis iteratis solutionibus, filtrationibus, & evaporationibus perducetur ad candorem summum, & limpiditatem;

ditatem; tunc demum erit conjungendum, & cōpulandum cum reliquis aliis quæ extracta fuerunt ex planta, & simul omnia in digestionē tepida erunt unienda, ut fiant unum arcanum potentissimum, reservandum in phialis optimè clausis ad usus varios.

Vires & usus.

1. HOC arcanum mira quadam dulcedine odoris, trahit catos & feles, ita ut juxta phialem eo arcano refertam delectentur; unde autem hoc fit, longioris est sermonis, ad alium locum lectorē remittimus, ubi de sympathia, & antipathia rerum differimus, causasque narramus, & præsertim in Pallidio Chymico nostro.
2. In fugandis pallidis ac fœdis virginum coloribus nihil est præstantius, quòd coctionem viscerum omnium mirè roboret, & spiritus multiplicet, & sanguinem mundet, & aperiat obstructions omnes, qua data porta ruunt spiritus undiquaque per totum corpus, & floridus apparet color.
3. Menses certissimè & tutissimè provocat, propter eandem rationem, undè & uteri affectibus ferè omnibus succurrit, & sterilitati medetur, fœcundasque reddit mulieres.
4. In sedandis ischiadicis doloribus nihil potentius, & præsertim si ex causa frigida ortum habeant, quia spiritu suo salis, tum fixi, tum volatilis, & oleo suo tanquam balsamo, fugat frigidos illos humores, & per insensibilem transpirationem foras educit, nervos roborat, musculos & tendones ad motum procliviores reddit.

5. Ele-

5. Elephantorum remedium est tutissimum, non eo tantum quod strenue tenues humores digerat, verum etiam quia extenuet & incidat valenter crassos, quales sunt, qui hunc morbum procreant: Addam & ego quod sanguinem repleat spiritibus tenuibus & subtilibus: hinc cicatricibus atris candorem reddit, & fugillata digerit omnia.
6. Venenatis bestiarum omnium moribus, puta canis rabidi, serpentum, aliorumque animalium, quæ dentibus & spiculis venenum ejaculant, præsto succurrit per spiritum salis, & oleum suum, quæ venenum ipsum plagæ inditum interimunt, & in aliam mutant substantiam, plagamque coagulant & resarciant spiritu vitali, quem secum continent turgentis copia.

Sumitur in iusculis vel aquis stillatitiis morbo appropriatis à quantitate scrupuli unius, ad drachmam, vel applicatur exterius tepide per se, cum gossipio vel linteo eo arcano madido.

C A P. XXXV.

*De quinta essentia Aristolochiæ rotundæ,
& Consolidæ majoris.*

Colligenda est Aristolochia rotunda, & Consolida major, tempore verno, & præcipue earum plantarum radices in maxima & æquali copia, & succus ex radicibus, & foliis, & caulibus, torculari & prælo exprimendus, & in vasis vitreis reponendus in cella vinaria, ut deferbeat: postquam deferbeat, distillandus erit lenissimo igne, ut separet spiritum æthereum à phlegmate: spiritum separatum, & aliquo modo à phlegmate suo vindicatum, & mundatum,

*Aristo-
lochia
essentia,
vires &
usus.*

datum, reaffundes magmati humenti, quod residet in fundo alembici, ex distillatione spiritus ætherei, & digeres, per quatuor aut quinque dies, in cineribus tepidis, in balneo tepenti. His peractis diebus, distillabis spiritum, separato phlegmate quantum fieri poterit: postquam ascensus fuerit spiritus, ex magmate quod residet in fundo alembici, huic deinde magmati adhuc humenti affundendus est iterum spiritus suus æthereus, & digerendus, & distillandus, hæcque operatio iteranda, donec sal volatile ascendat, quod erit rectificandum, unà cum spiritu suo, ter aut quater distillando: ex radicibus verò siccis, & aridis, in frustula concisis elicies oleum per descensum, & rectificabis in retorta cum vitriolo ad rubedinem calcinato, ter aut quater, donec omne empyreuma deposuerit: huic oleo puro, & ab empyreumate vindicato, conjunges flores verbasci, & hypericonis & insolabis per mensem; & expresso oleo à floribus, addes iterum novos & recentes flores & insolabis, idque ter aut quater iterando, exprimendo, & affundendo, donec oleum rubicundissimum acquirat colorem: ex cineribus verò harum plantarum sal fixum elicies, & mundabis ab excrementis terreis, modo & arte antea prædicta, & candidum, & nitidum factum connectes cum reliquis aliis, quæ extracta fuerunt ex his plantis, & simul unienda per digestionem in balneo tepido, ut fiant unum: cui si addatur oleum ceræ, & thuris, & therebentinæ, absolutum erit vulnerum omnium balsamum, quod erit custodiendum in phialis optimè clausis.

Vires & usus.

1. Potentissimè curat quæcunque vulnera simplicia intra viginti quatuor horarum spatium & citius!

citius, ita ut stupendum sit naturæ miraculum: composita verò & profunda vulnera, tã citò curat, ut potius miraculum videatur quàm cura, & medela; regenerat enim citissimè carnem, ossa confracta trahit, porrosque citissimè gignit, ita ut spatium quadraginta dierum vincat: nervos læsos quacunque læsione restaurat, & pristinae sanitati restituit.

2. Ab alto devolutis & corpore fractis utiliter datur, ac etiã iis qui interna intestinave vulnera acceperint, namque illa sive sint, vel exterius, vel interius illata, mirificè sanat, propter ingentem vim balsamicam quæ in eius oleo, & sale continetur.
3. Sanguinis grumos in ventriculò, vel in alia quavis corporis parte concretos dissolvit, ac dissolvit, spiritu suo salis, qui corruptum non patitur.
4. In phthisi curanda, & renum internis ulceribus maximè prodest, & cæteris omnibus medicamentis facilè antepositur, propter vim suam balsamicam, quæ in ejus oleo coercetur.

Sumitur à quantitate drachmæ unius; ad duarum tempore necessitatis in aquis stillatitiis vulneribus curandis appropriatis, & convenientibus; vel miscetur unguentis propriis, & applicatur tepidè super recentia vulnera, postquam vino & oleo lota fuerint, deinde gossipio, vel linteò eo arcano medicamento vulnera teguntur, & ligantur.

C A P. XXXVI.

De quinta essentia Papaveris, &

Hyoscyami.

PAPaver sativum colligendum est, & hyoscyamus, pari quantitate & mole, & ex his succus

*Essentia
papaveris.*

I

torcu-

torculari, & prælo exprimendus est in maxima copia: huic permiscendus est vini spiritus ad sextam saltem partem, ut citius deferbeat, quia frigidi, & aquosi valdè hi succi sunt & tardè deferbeat, propter paucitatem spiritus ætherei, qui permiscetur eorum phlegmati: postquam deferbeat succus in vasis vitreis, & in cella vinaria, reponendus est in alembico & distillandus lenissimo igne, ad separationem spiritus ætherei, qui rectificatus ter aut quater, ut mundetur à phlegmate, reaffundendus est spiritus iste magmati suo, & digerendus, per duos aut tres dies, in balneo tepido. Deinde distillandus, & iterum affundendus, & digerendus, idque ter aut quater repetendo, donec sal volatile ascendat ex magmate, quod sal erit etiam rectificandum ad ejus depurationem: deinde custodiendum unà cum suo spiritu: ex Papavere verò & Hyoscyamo sicco & arido per descensum elicies oleum, ut ex cæteris superioribus plantis eliciuisti, & rectificabis eadem methode: huicque oleo rectificato, & ab empyreumate suo vindicato, connectes flores recentes papaveris rubei vel albi, & insolabis per mensem unum, & exprimes oleum ex floribus, & novos addes flores insolando ut prius, & exprimendo, idque quater aut quinquies, tunc servabis, deinde Meconium, seu succum Papaveris in spiritu vini dissolves, & digeres per aliquot dies in balneo tepido, donec meconium hypostasim omnem deposuerit: deinde filtranda erit dissolutio ut perquam optimè mundetur à terrenis excrementis: tum demum distillanda, donec consistentiam mellis habuerit magma, quod residet in fundo alembici, cui iterum affundendus est vini spiritus distillatus, ut dissolvatur iterum meconii magma, dissolutumque digeratur, digestum distilletur,

letur, idque quater aut quinquies repetendo, donec nullas emittat in solutione feces magna quod residet in fundo alembici, post distillationem, sed totum limpidè solvatur; quod tunc temperies erit permiscendum cum oleo & sale volatili, & spiritu æthereo superius extractis: hisque addendum erit sal fixum, quod extrahetur ex cineribus earum plantarum, & postquam depuratum fuerit arte & methodo prædicta, cæteris omnibus connectendum erit, & in balneo tepido omnia simul digerenda ut fiant unum, cui addere poteris ad odoris gratiam, & saporis, olei cinnamomi unciam semis, extracti moschi drachmam unicam, & servare ad usus.

Vires & usus.

1. Nepenthe verum, & laudandum potest dici hoc *Essentia*
medicamentum verè laude dignum, mirum *Papa & e-*
atque iterum mirum in curandis fere omni- *ris & i-*
bus morbis arcanum, quod naturæ fere pro- *res.*
stratæ, & perditæ, per amicam quietem vires
pristinæ reddantur.
2. In omnibus doloribus acutissimis frigidis & calidis, ubi prævehementia homines fere exanimantur, maximè in dolore colico, nephritico-pleuritico, & arthritico, nihil est in rerum natura præstantius, quod intemperiem omnem partium omnium temperet, & humores acres, & pungentes, in diversam mutet substantiam extincto calore partium, per intemperiem præter naturam factam.
3. In sistendis omnibus defluxionibus omnium humorum, & catharrorū tenuium nihil efficacius quod per se somnum, quem potissimū conciliat, calor naturalis multiplicetur in

centro, cujus gratia, omnes corporis partes refocillantur.

4. In omnibus profluviis intestinorum sive ratione humorum peccantium, sive purgantium nihil commodius dari potest, præsertim si cum essentia masticis propinetur, quia acres humores intestina pungentes eo arcano, dulcescunt, & mitiores fiunt narcotico ejus sulphure & sale.
5. In vigiliis, & inquietudinibus immodicis, in omni febrium ardentium genere, in phrenesi & mania, cæterisque melancholicis affectibus nihil potentius, propter somnum quem conciliat.
6. In hæmorrhagia narium, ubi omnia desperantur, ultimum est, & tutissimum refugium, quod venas calore præter naturam, aut aliquo humore acri apertas, & reſeratas claudat, & obturet, refrigerato calore, & temperato humore acri, & pungenti.
7. In sanguinis excretionem, & menstruorum nimiam evacuationem cum troco martis, & tinctura coralli rubei utilissimè exhibetur propter eandem rationem.

Sumitur à quantitate granorum quatuor ad sex, alvo prius laxata, in jusculis vel cum spiritu vini, vel cum aqua cinnamomi, anisi, feniculi, gariophyllorum, vel in ovis sorbilibus, & exterius applicatur partibus dolentibus cum linteis eo arcano madidis. Nec est de ejus dosi verendum, ut de aliis laudavis quæ passim in libris chymicorum reperiuntur, quia hic partes spumosæ, & crudi sulphuris narcotici papaveris, & hyosciami non reperiuntur in hac compositione, quia separantur, tum una cum phlegmate quod ascendit post ascensionem spiritus,

spiritus, tum unà cum magmate quod proiicitur post sublimationem salis volatilis, vel comburitur ad salem fixum habendum. Addam etiam quod sal volatile, & fixum, & spiritus æthereus corrigant, & temperent narcoticum sulphur, quod in eius oleo reperitur, & extracto: quæ duo ex industria addenda, ad narcoticam vim habendam, quia reliqua narcotica non sunt, sed potius cardiaca, cum vitæ fomitem & focum in se coërceant, & sint vitæ fontes, in papavere, & hyoscyamo. Sic nihil est in mundo, & in rerum natura universa adeò venenatum, quin secum habeat, & coërceat, quæ veneno illo inimicantur, & succurrunt; nec in aliis, & diversis mixtis quærenda sunt venenorum remedia, quàm in veneno ipso, cui potissimum Deus, & natura in centro ipsum suum remedium, & medicinam posuerunt. Unde corrigentia quæ admiscuntur cæteris narcoticis compositionibus facilè non probocum ex centro ipsius veneni non sint. Papaveris, hyoscyami, mandragoræ, solani, & similium plantarum quæ narcotico mortifero sulphure pollent, corrigentia non aliunde petenda sunt quàm ex centro ipsarum plantarum, & in harum spiritibus æthereis, sale fixo, & volatili, verum & tutissimum corrigens quærendum est.

C A P. XXXVII.

De quinta essentia Anisi.

Virentis Anisi folia & semina contundenda sunt, & torculari, & prælo succus ejus exprimendus, & reponendus in cella vinaria, in vasis vitreis, ut deferbeat; citò autem defervet, propter caliditatem suam, postquam deferbuerit ut vinum, in alembico vitreo distillandus erit ejus spiritus æthereus, *Anisi
essentia.*

reus, lenissimo igne, qui primo ascendet, & strias in capitello alembici faciet, his cessantibus, mutandū est vas recipiens, colligendaque est aqua quæ egreditur & projicienda, ut nullius valoris, nisi ad depurandum sal fixum, quod ex cineribus plantæ combustæ extrahitur : distillabis autem donec magma ficcari incipiat : huic demum, frigefacto vase, ne rumpatur affundes spiritum tuum ascensum, & digeres per aliquot dies in balneo tepenti : deinde distillabis lenissimo igne, & distillatum spiritum reaffundes magmati, & digeres, idque quater aut quinques, donec ascendat sal volatile, quod ut in maxima habeas copia, reaffundendum est super semen Anisi recens mediocriter contusum, una cum spiritu suo æthereo, & digeres iterum per aliquot dies in balneo tepenti, & distillabis, & iterum affundes, ter aut quater, ut totum sal volatile ascendat, una cum spiritu æthereo. & illi permisceatur instar nivis, quod sal tandem successu temporis, vel levi digestionem in oleum flagrantissimum, & dulcissimum reducitur, hoc tamen omne unā cum spiritu suo æthereo, postquam aliquoties rectificata fuerunt, servanda sunt, donec sal fixum & oleum extracta sint : ad hoc ergo sumendum est semen Anisi, siccum & aridum, & distillandum est per descensum magno igne, ut comburatur omne semen, & in cineres reducat, oleum hoc fœtens, & empyreuma redolens rectificandum est in retorta, ter aut quater, cum pauco vitriolo, ut fœtorem deponat, postquam deposuerit, & vindicatum fuerit ab empyreumate suo, permiscendum est aquæ stillatiæ Anisi recenti, quæ ex multis iteratis distillationibus super recens semen Anisi sit distillata, & sit albisima ut lac, huic ergo aquæ, tuum oleum permiscebis, & digeres in phiala optimè clausa, in balneo tepenti,

pentī, per aliquot dies, donec oleum tuum, albedinem omnem secum traxerit, quia albedo illa est sal volatile Anisi, quod levi digestionē, in oleum convertitur, & cum alio oleo jungitur, & odorem Anisi huic reddit, & communicat, ex cineribus autē, sal extrahes fixum, & postquam purgatum fuerit, & ab omni terrestri spurcitia emunctum, connectes cum reliquis aliis superius extractis, & in balneo tepenti digeres, ut fiant unum servandum in phialis perquam optimē clausis.

Vires & usus.

1. Ad oris fœtorem commodissimē usurpatur, quia *Vires & usus anti-*
fragrantissimum est medicamentum, & suo *si essen-*
calore exsiccat, gingivas putrentes, & dentes, *tia.*
& suo sale putredinem impedit.
2. Urinam summoperè ciet caliditate sua, & flatus discutit, & ventriculum roborat, & coctionē omnium viscerum, referat omnia obstructa, unde hepatis obstructionibus, & lieni medetur, & regio morbo, & aquæ intercuti.
3. Animalium venenis adversatur, propter salem, tum fixum, & volatilem, quem secum habet, qui in genere venenis omnibus adversatur, adversatur autem, quod venenum sit mortis principium, & fons, sal verò vitæ scaturigo.
4. Alba fœminarum profluvia sistit, interno suo vitali calore, qui cum partium omnium calorem refocillet, & spiritus omnes multiplicet, alba fœminarum profluvia, ex cruditate, & frigore orta, compescit, multiplicato hepatis calore, & venarum spiritibus adauctis.
5. Lac ad mammas elicit, & venerem stimulat, propter eandem rationem, & dolores capitis ex

causa frigida ortos, & intemperie frigida, aliquarum inferarum partium, quæ sursum vapores emittunt.

Sumitur ad quantitatem scrupuli unius, in iusculis, ovis forbilibus, aquis stillatitiis, morbo appropriatis & convenientibus.

Notandum est, quod si huic oleo à sale fixo separato, moschus, & zibeta addantur, subito dissolvuntur, & gratissimum paratur oleum in perpetuum servans odorem gratum, valde penetrans, quo si intinguntur lintea, vel chirothecæ, vel panni fragrantissimum dant odorem, & diutissime eundem custodiunt.

C A P. XXXVIII.

De quinta essentia Cinnamomi.

Cinnamomi essentia, vires & usus, & methodus facienda.

EX Cinnamomo quia ficcum & aridum asportatur in nostras Regiones, & quia ejus folia, & flores habere non possumus, extrahi non possunt partes omnes essentielles, quæ veram & absolutam Cinnamomi constituunt essentiam, itaque ejus oleo tantum & sale fixo, contenti erimus ut arcanum ejus absolvamus: ex Cinnamomo ergo leviter contuso, per descensum oleum elicies magno igne, ut comburatur Cinnamomum, & reducatur in cineres. Hoc oleum, ter aut quater rectificatum per retortam, cum paucis vitriolo ad rubedinem calcinato, affundes super novum & recens Cinnamomum, leviter contusum, & cum paucis aqua cinnamomi stillatitia, in retortam immittes, & distillabis per balneum ferventis, & bullientis aquæ, donec totum oleum egressum sit, quod odorem cinnamomi sic recuperabit: huic oleo addes salem fixum quæ extrahes ex cineribus cinnamomi combusti; addes autem

autem purum, & ab omni terrestri spurcitia vindicatum, & servabis ad usus.

Vires & usus.

1. Naturali balsamo correspondet in curandis recentibus vulneribus, & inveteratis ulceribus; vulnera propter ejus oleum, ulcera propter ejus sal.
2. Provocat menses, & partum tutissimè promovet, aperiendi sua facultate, & calefaciendi vi, & potentia.
3. Tollit tussim frigidam, & capitis dolorem, quia vapores è ventriculo sursum elatos fugat, & caput calfacit, & roborat, ita ut catarrhi non detur locus, unde tussis evanescit.
4. Omnia membra confortat, & imprimis ventriculum, cor, & cerebrum, eorum calorem conservando, & multiplicando.
5. In deliquiis animi singulare est medicamentum; quia cor ita exhilarat, & roborat, ut omnia quæ illi nocere possunt ab eo abigat.
6. Pallidos virginum colores abigit, quia vapores è menstruo sanguine ortos, & ex spermate corrupto, totam sanguinis massam, labefactantes, fugat & annihilat, roborato utero, & spiritibus sanguinis multiplicatis.
7. Ad pestilentis auræ fugam & præservationem nihil est præstantius; quia omnia principalia membra ita roborat, ut resistere possint auræ venenatæ, & pestilenti.

Sumitur ad quantitatem guttarum trium aut quatuor, in aqua melissæ, vel aqua cinnamomi, & anisi, vel in jusculis, aut ovis forbilibus, vel exterius applicatur, cum gossipio, vel linteis eo oleo madefactis.

De quinta essentia nucis Moschatæ.

*Nucis
moscha-
tæ essen-
tia.*

S Al volatile, & oleum nucis Moschatæ (quam & alii myristicam dicunt) copiosa sunt, ita ut facili negotio extrahantur, hac methodo, postquam contusæ leviter erūt nuces moschatæ, & vaporem ferventis aquæ perceperint, aliquandiu, prelo & torculari in sacculis, committendæ erunt, & succus earum exprimendus, qui & oleum earum censetur, ut multis terrenis excrementis implicatum, quocirca est iterum, & multoties rectificandum hac methodo, oleum istud, permiscendum est, cum optimo spiritu vini alchoolisato, & ambo simul digerenda in balneo tepido, per quindecim dies, obturato vase: his peractis diebus distillanda erunt omnia per balneum ferventis aquæ quicquid distillari poterit, in hac distillatione duo simul ascendunt, spiritus scilicet vini infusus, & spiritus nucis moschatæ ad modum spiritus therebentinæ clarissimus, & limpidus gratissimi odoris, qui sæpissime supernatat aquæ ardenti, & dignoscitur tantum spissitudine, & crassiori albedine, nec invicem permiscentur, etsi agitentur simul. Magma verò & oleum crassum quod residet in fundo alembici, in hac distillatione custodiendum est cum magmate, ex compressione olei primi, prelo & torculari facti, donec per descensum omnia magmata distillentur, spiritus autem hic connectendus est, cum novo oleo receter extracto, prelo & torculari, & ambo digerenda sunt, in balneo tepenti, per quindecim dies, deinde distillanda per balneum ferventis aquæ, & iterum affundendum magmati quod residet, quicquid distillat, per hanc distillationem ferventis aquæ, & hanc operationem quater aut quinques iterabis distillando, affunden-

do, &

do, & digerendo, donec sal volatile, nucis moschatæ ascēdat, una cum spiritu in forma nivis, aut ceræ albæ, quæ levissimo calore liquatur, & est fragratissimi odoris: magmata verò omnia quæ residēt ex omnibus distillationibus, & expressionibus simul permiscenda, & in alembico ad descensum proprio collocanda, & distillanda, donec comburantur, & in cineres reducantur: oleum quod egreditur rectificandum per retortam, cum paucō vitriolo, ut ab empyreumate vindicetur, & à fœtore, & ex cineribus sal fixum extrahendum, & depurandum arte & methodo communi, & simul omnia tunc temporis permiscenda, & in balneo tepenti unienda, ut fiant unum servandum ad usus.

Vires & usus arcani prædicti.

1. Oris suavitatem commendat, & fœtentis animæ exhalantis virus abolet, propter gratissimum, & fragrantissimum odorem, quem suo spiritu, & sale volatili coërcet. *Vires est sentia moschatæ & nunciæ.*
2. Lentigines, & faciei & maculas omnes tutissimè emendat, propter salis sui absterisionem, & penetrationem, & quod sanguinem laudatum ad faciem convocet, & spiritus qui corruptū lentiginum & macularum sanguinem digerunt, & discutunt, multiplicet.
3. Visum acuit, ventriculum, & jecur roborat, lienem absumit, urinam ciet, fluentem alvum sistit, flatus discutit, frigidisq; uteri affectibus, mirificè prodest, nervorū, & articulorum diuturnis doloribus à frigore excitatis utilissimū est, & ad Veneris excitandos stimulos maximè expetitur, quia summopere excalfacit, & augēt calorem nativum, & spiritus vitales & animales, qui sunt omnium actionum & functionum authores. Su.

Sumitur ad quantitatem guttarum decem ad duodecim in iusculis, vel in aquis stillatitiis morbo appropriatis, & convenientibus: vel miscetur unguentis, aut per se applicatur exterius tepidè, partibus affectis cum linteis eo arcano madidis.

CAP. XL.

De quinta essentia Cariophyllorum.

*Cario-
phyllorū
essentia.*

ARtem & methodum quam observavimus in extrahenda Cinnamomi essentia, eandem servandam in Cariophyllorum extrahenda essentia præcipimus, ut & in extrahenda piperis, gingiberis, macis, & croci essentia. omniumq; seminum siccorum, & aridorum, & lignorum; una enim & eadem est methodus, cujusope & industria, quicquid extrahi potest essentiale opera chymica, ex his mixtis extrahitur, præsertim oleum per descensum, & sal fixum per combustionem: cætera verò quæ defunt ad perfectam essentiam constituendam, non possunt extrahi, quia sicca & arida habetur hæc mixta in his regionibus. Est tamen mea methodus, absit fastus & vaniloquium, cæterisque omnibus acutior, quia per eam sal volatile, quamvis non apparenter, & visu ipso cernatur extrahi, extrahitur; quia oleum rectificatum dum infunditur aquæ stillatitiæ cinnamomi, ut iterum per balneum unà cum aqua egrediatur, ut odorem recipiat cinnamomi, sal volatile omne quod invisibiliter est diffusum, & dissolutum intra poros aquæ connectitur oleo; unde & aqua insipidior redditur: & quod in cinnamomo observatur, in reliquis aliis observare licet; sic sal volatile quod ex plantis, & seminibus, lignis, & fructibus siccis & aridis separari non potest, visu saltem ut appareat, hæc industria separatur, & adhuc fieri potest, ut visu appareat: nam si

idem,

idem, & simile oleum cinnamomi multoties affundetur aquæ novæ & recenti, & post digestionem distilletur, tandem oleum coagulatur, virtute spiritus salis, in loco frigido, & solvitur in calido, instar spiritus salis volatilis: itaque hanc eandem methodum observare oportet, si perfectam quodammodo, & absolutam cariophyllorum essentiam habere cupias, cujus vires & usus sunt.

Vires & usus.

1. Jecori, ventriculo, & cordi maximè auxiliatur, *Vires & usus essentia*
quia calorem conservat naturalem, & perditum restaurat, & spiritus hinc multiplicat vi-
tales. *Cariophyllorum.*
2. Dentium doloribus quibuscunque summum est, & ultimum refugium, quia cum causticæ sit virtutis, nervum ferit dentis, & humorem acrem, & mordacem, dentis nervo illabentem mitiorem reddit, & in aliam mutat substantiam, ut in conjunctione duarum, & diversarum aquarum fortium contingit, una extinguit aliam, & tertiam gignit mitissimam, quæ non est urentis, & pungentis virtutis.
3. Ulcera quæcunque curat, propter eandem rationem, sal enim urens, & causticum ulcus constituens, dissolvitur, & annihilatur per salern arcani hujus, similiter urentem, & ambo in aliam convertuntur substantiam, ulceri non improbam, deinde natura suo balsamo naturali cicatricem inducit.

Sumitur in jusculis, vel aquis stillatitiis morbo appropriatis, ad quantitatem guttarum sex, ad decem vel miscetur unguentis, & exterius applicatur, per se cum linteis, vel gossipio nostro arcano delibuto.

C A P.

De quinta essentia Gummi Carannæ.

*Gummi
Caran-
næ ex-
cremen-
ta quid
sint.*

OMnia gummi excrementa sunt humidi arborum, ut diximus in Palladio nostro chymico, capite de distillatione mineralium, quia autem humidū radicale tribus constat, sale, sulphure, & Mercurio, videndum est an gummi sint trium illorum excrementa, vel tantū unius: Sunt quidem trium illorum, quia simul una excretice facultate ad corticem sua excrementa deponunt, nihilominus alia dicuntur sulphurea excrementa, alia mercurialia, alia salita, quod aliis prædominetur sulphureum quid, aliis mercuriale, aliis verò salitum. Sulphurea ergo dicemus, excrementa omnia gummi, cum in his plus sulphuris reperiatur, quam aliarum duarum substantiarum, mercurii scilicet & salis, unde olea videntur esse concreta, & resinæ & therebentina: hinc facili negotio in oleum reducuntur, summè penetrans, & excalfaciens, quia semper retinet naturam sui principii, excrementa enim sulphurea, omnia ætherea sunt & subtilissima, cum sint sulphuris alimentitii crudi, & infixi partes, spiritus æthereos, & igneos infixos habentes, unde propter nimiam subtilitatem, & ætheream eorum substantiam, separantur calore naturali, à partibus alimenti fixi, & quia permiscetur mercuriali, & salito excremento, statim in sublimatione dum aërem frigidum tangunt, condensantur evaporatis subtilioribus partibus, calore solis, unde etiam iterum dissolvuntur, substantiis tantum æthereis, & igneis eis permixtis, ut sunt olea omnia, & spiritus, quia simile in sicale habet ingressum. Gummi itaque Caranna dictum ab Hispanis ejusmodi erit, & adhuc propter loci temperiem calidissimam, & arbo-

arborem ex qua exsudat, quæ & calidissima est, sulphuream majorem habebit substantiam, & subtiliorem, advehitur enim ex partibus Indiæ Occidentalis, quæ Zonæ torridæ subjacent, ex arbore cedro simili exsudat, arbor nunquam folia sua deponit, sed semper, virescit fructuque ut ajunt perenni gravida est, quod est signum suæ caliditatis, & sulphuris turgentis signum, incolæ id ipsum gummi, experientia ipsa calidissimum existimant, & affectibus frigidis curandis, & tumoribus ejusdem naturæ resolvendis prospero & felici successu admovent. At nos quia ipsum met gummi virens, & vesicans reperimus, in essentiam reducere duxit ratio, ut amoveretur illa causticans & urendi facultas, & mitigaretur sal illius pungens arte chymica; ita ut feliciori, & tutiori effectu, solatium sit multis qui morbis cruciantur incurabilibus: hac autem methodo id consequetur. Sumatur gummi Carannæ, libra unica aut altera, & dissolvatur optimo vini spiritu alcoholizato, & à phlegmate aquoso vindicato, in phiala oblongi colli optimè clausa, in balneo tepenti per quindecim dies: deinde in cineribus distilletur servatis ignis gradibus; quod primò egreditur cum spiritu vini, est spiritus gummosus carannæ, qui subtilissimus est, & æthereus: deinde stillat oleum flavum, tertio oleum rubeum: hæc olea omnia ter aut quater rectificanda sunt, & feces quæ remanent in fundo retortæ aut alembici, post unam quamlibet distillationem comburendæ sunt fortissimo igne, ut reducantur in cineres: ex his arte & methodo communi extrahendum est sal fixum, hoc sæpissimè calcinandum & solvendum, ut deponat urendi facultatem, donec dulce sit, & candidum, & limpidum: tunc temporis omnia, hæc olea putà, & sal, simul permiscenda sunt,

sunt, & connectenda; & in balneo tepenti unienda, & servanda sunt in phialis perquam optimè clausis ad usus.

Vires & usus.

*Vires &
usus es-
sentia
Caract-
er.*

1. Arcanum est arthriticum; solvit enim dolores omnes ex causa frigida ortos, quod suo spiritu humores in nervos, tendones, & musculos stillantes fuget, & roboret suo vitali calore, partes frigiditate humorum extinctas.
2. Dissolvit, & emollit quoscunque tumores frigidos, duros & scirrhosos; quia ejus spiritus coagulatum omne, & tartareum dissolvit.
3. In colico dolore nihil est præstantius, quia sæpe sæpius hic affectus ex pituita, & glutinosis, & flatulentis humoribus ortum habet: hoc autem arcanum suo illitu discutit, & disperdit, quicquid frigidum est, glutinosum, & flatulentum.
4. Ulcera inveterata etiam curat propter balsamum suum quod continet, & sal quod abstergit, & sal aliud ulcus faciens, & nutriens, corrumpit, & in aliam mutat substantiam.
5. Hemicraniam & dolorem capitis ex flatibus frigidis, & copia pituitæ ortam sanat solo temporum illitu, quia flatus discutit, & omne frigidum disperdit, tanta est vitali caliditate, & subtili præditum.

Potest sumi interius à quantitate guttarum decem ad duodecim in ovo sorbili, vel syrupo violaceo, aut papaveris; vel exterius applicatur, partibus affectis per se illinendo tepidè, superpositis linteis calidis, aut lana succida, vel miscetur unguentis, ulceribus, & morbis appropriatis, & cum his applicatur.

Ad

Ad similitudinem hujus extracti & essentiae, possunt extrahi essentiae omnium gummi, quæ virtutes sequentur, earum substantiarum ex quibus extrahentur.

CAP. XLII.

De quinta essentia Therebentina.

Therebentinae fontem, & scaturiginem pauci sunt qui sciant, existimant omnes ferè medici, & philosophi, esse therebenti liquorem aut aliarum multarum arborum resinifarum, glutinosum humorem quendam, qui exsudet ex his arboribus, liquor quidem est, & humor, at qualisnam liquor sit, ex quibus constet substantiis, cur ignem concipiat, & amarus sit, & cur calore arboris, qui potens est, dulcis non fiat, id scitu arduum est, & philosopho dignum: Ad primum dicimus, liquorem esse alimentitium arboris, ex humido radicali terræ originem ducens, quod radicibus arboris, tanquam sanguisugis in altum trahitur, ad alimentum, & calore centrali arboris digeritur, forti quidem digestionem, & acrim, ita ut præ violentia dulce quidquid est in succo terræ, radicibus arboris in alimentum tracto, amarum fiat, ut apparet in coctione mellis, quod si violentissimè coquatur, & acrim calore digeratur, amaritudinem acquirit summam quamvis dulce sit, dulcedo enim est, ex temperata coctione, & digestionem humorum trium primorum, amarities verò ut suum contrarium ex forti, & intemperata digestionem, therebentina ergo cum constet ex tribus substantiis primis sale, sulphure, & mercurio, & sulphur prædominetur cæteris duobus, hinc fit, quod interno suomet calore, & calore nativo arboris ex qua exsudet, & cujus est alimentum dum digeritur, & coquitur amarescat, & ignem concipiat,

*There-
bentina
essentia,
& quid
sit.*

K

piat,

piat, propter sulphur, ei prædominans, quodque est maximæ virtutis, & penetrandi summam habet facultatem propter spiritum subtilem, & tenuem quem continet. Qui adhuc si separetur à glutinosis suis excrementis quæ penetrationem retardant, & impediunt, majorem certè acquireret penetrandi virtutem, & erit menstruum, in quo flores omnes suū colorem, una cum virtute sua deponent, per insolationem, & gummi omnia possunt dissolvi, & in oleum converti, separatur autem oleum, & ejus spiritus ex corpore therebentinæ, ejusque sal volatile sequenti methodo. Capiatur therebentinæ cujusvis generis, veneta tamen cæteris præcellit, libra una aut altera, & miscatur cum alia libra, aut altera spiritus vini optimi alcoholizati, & optimi, misceatur simul baculo agitentur, donec unita sint, deinde phialæ vitreæ satis amplæ & magnæ, ita ut tertia ejus aut media pars non sit plena, & agitentur ibi diu, & longo tempore, donec in albedinem summam reducantur, tunc seponentur in loco frigido, ut hypostasēs demittant, postquam seposuerint, supernabit omnibus, spiritus vini, deinde sequetur therebentina, in oleum dissoluta flavi caloris, ultimo sequetur sal therebentinæ quoddam, albißimi coloris qui separatus, & exsiccatus, cathartica est virtutis, & potentissimè purgat per inferius, nulla molestia, nulloque sanitatis incommodo, spiritus vini, & oleum possunt simul permisceri, ut digerantur in balneo tepenti, per quindecim dies, phiala optimè clausa, ne spiritus exhalet, Tum demum distillare oportet ignes cinerum servatis ignis gradibus, primo lento, donec spiritus therebentinæ, unā cum spiritu vini, & phlegmate egressi sint, & distillati: tunc augendus ignis, & mutandum recipiens, quia oleum therebentinæ egredietur flavi co-

vi co-

vi coloris; & ignem augendo, & continuando oleum egredietur rubei coloris: ubi cessandum est, & quiescendum à distillatione. Olea autem flavi & rubei coloris, simul connectenda sunt, & bis aut ter rectificanda per retortam. Magma autem, quod residet in fundo alembici eximendum est, & contundendum, & in pulverem tenuissimum reducendum, & ponderi suo, plus duplo aut amplius addere oportet spiritum therebentinæ, qui in prima distillatione egressus est, una cum spiritu vini, & simul digerere in balneo tepenti, per quindecim dies, ut dissolvatur omnino magma, tum distillare, levissimo igne, distillatum digerere iterum, & iterum distillare, donec ascendat spiritus, unà cum sale volatili therebentinæ, quod ultimò egredietur, & in capitello alembici coagulabitur in forma mellis, aut in fundo recipientis in forma olei residuebit. Magma autem quod ex hac distillatione residuebit, poterit combuti, ut in cineres reducatur, ex quibus etsi paucis poterit extrahi aliquid salis fixi, quod paucum est; quia hæc substantia tota sulphurea est, & volatilium partium, ideoque inter comburendum tota ferè evanescit: si quis tamen salem fixum desiderat in hoc arcano, poterit magnam copiam resinæ addere magmati, & unà comburere, & in cineres reducere, & ex his deinde salem extrahere fixum, & depurate arte & methodo communi, & depuratum connectere, sali volatili, deinde sumere unciam, unam aut alteram, aut quicquid erit residuum ex omnibus distillationibus, & sublimationibus, salis volatilis, & salis fixi, si simul sint conjuncta, & ad pondus eorum, addere spiritus therebentinæ, sextam tantum partem, aut septimam, olei verò flavi, & rubei rectificati novam aut decimam tantum partem, & simul

K 2

misce-

miscere, & servare in phialis optimè clausis, tanquam arcanum mirandum, & stupendæ virtutis in morbis chronicis, & insanabilibus curandis, aut faltem demulcendis.

Vires & usus.

*Vires &
usus es-
sentia
there-
bentina.*

1. Arcanum stupendū in comminuendis, & rumpendis renum arenulis, & calculis, diureticū enim summum est, & secum defert ad renes sal volatile, & fixum, quæ arenulas comminuunt, & calculos rumpunt, & in mucaginē dissolvunt.
 2. In ulceribus omnibus malignis, & pessimi moris curandis, & agglutinandis nihil est efficacius, propter ejus oleum, quod balsami naturalis vires æmulatur, & suum salem qui corrodes humores alterat, & in mitiorem mutat substantiam.
 3. Frigidis nervorum, & articulorum affectibus summum est solatium, hinc est arthritide miserè laborantium tutum confugium.
 4. In percurandis venereis gonorrhæis, nihil est potentius, cum renes potentissimè expurget, & totam mellesterii molern, & jecur roboret, & sanguinem depuret.
 5. Pituitam, & serosos humores, & glutinosos potenter nulla tamen molestia expurgat, & educit, hinc est senum omnium laudabile medicamentum, quo saburrâ humorum suorum singulis mensibus deponant, ut longius, & durabiliustrahant ævum.
 6. Vermes etiam, & puerorum lumbricos, & ventris tineas interimit suo sale tum volatili & fixo, & propter ejus amaritudinem summam.
- Sumitur ad quantitatem drachmæ unius in jusculis,

culis, vel in succo limonum, vel syrupo eorundem, manè, jejuno stomacho, servato regimine & custodia, vel exterius applicatur partibus affectis cum gossipio, eo arcano madefacto, ad modum balsami.

C A P. XLIII.

*De quinta essentia Myrrhæ, Thuris,
& Mastichis.*

MYrrhæ, Thuris, & Mastichis sumes ad quantitatem libræ unius, & postquam spiritu vini lota fuerint, affundes super ipsa, in phiala aut in retorta, spiritum therebentinæ, ad pondus omnium quantum ipsa ponderant, & digeres in balneo tepenti per quindecim dies, deinde distillabis lenissimo igne, ut separetur spiritus therebentinæ affusus, & iterum affundes, & digeres per quatuor dies, his peractis; distillabis levissimo igne, ut spiritus iterum therebentinæ separetur, deinde mutato recipiente continuabis distillationem, donec nihil amplius distillari possit: magma quod residet, extrahes, & combures fortissimo igne, ex cineribus ejus extrahes salem fixum, quem depuratum arte & methodo communi oleo conjunges, tincturam autem florum verbasci & hypericonis, spiritu therebentinæ extractam his addes, vel ut labore isto careas, spiritus therebentinæ qui affunditur & digeritur unà cum myrrhæ, thure, & mastiche tinctus erit floribus illis, verbasci, & hypericonis, ut distillando deponat tincturam in oleo eorum, sic servabis illud oleum balsami naturale vires proximè æmulans.

Vires & usus.

- i. Si istud oleum connectitur cum arcano Aristologiae

*Vires essentia
Myrrhæ.*

K 3

logiæ

logia rotunda, & consolidæ majoris superius extractum, capite 35. hujus libri, perfectissimū, & absolutum erit balsamum, ad curāda quæcunque vulnera recentia, & inveterata, & in ulcus transmutata, simplicia, & composita, propter oleum suum, quod calore nativo temperatissimum, humido radicali nostro, amicissimum est, & ferè simile, unde citò deperditum reparatur, apposita eadem aut saltem simili natura.

2. In curanda dysenteria, lienteria, & quocunque alvi fluxu, cū oleo martis, aut croco ejus permixtum nihil est potentius, quia sistit catarrhos omnes, & humores acres temperat, ulcusque, si quod sit in intestinis, brevissimo agglutinat tempore, tum injectum per clysteres, tum per os assumptum.

Sumitur à quantitate scrupuli unius, ad duos in aquis morbo convenientibus, & appropriatis, vel applicatur exterius per se solum tepidè cum gossipio, vel miscetur unguentis, & balsamis vulnerariis, & applicatur arte, & communi methodo.

C A P. XLIV.

Conclusio hujus libri secundi.

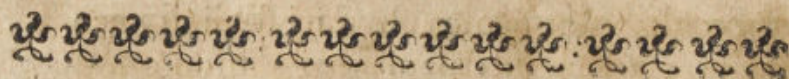
*Laudat
Alchymia,
& potestas.*

OMnes vegetantium essentias persequi velle, non solum infinitum esset opus, sed & multo tædiosum, & nullius utilitatis studiosis chymicis, quia sufficiunt capitula præcedentia, ut quicquid ex vegetantibus educi potest, opera chymica educantur, simili servata methodo, & arte: ita ut modo lin-

do linceos habeant oculos chymici studiosi, œconomiam omnem internam vegetantium omnium, hisce antecedentibus patefactam habebunt, ex his facile percipient omnes philosophi: quantum laudis honoris & gloriæ, supra alias scientias omnes mereatur alchymia, quæ tanta secreta, & arcana abstrusa, densa caligine circumfusa, in lucem promit, ita ut obscurum, & atrum elementorum pallium, & tegumentum non sufficiat, quum lumine suo ad intima naturæ penetralia detur aditus, itaque æquo, & justo matris philosophiæ, & luminis naturæ nomen mereri asseremus, cum quicquid est in rerum natura scitu dignum, ejus luminis ope verè, & propriè sciatur, & per ejus causam cognoscatur, ejusque operibus, & artibus Mathematicè manifestentur omnia abstrusa.

K 4

MY.

MYROTHECII SPAGYRICI,

LIBER TERTIUS.

CAP. I.

De mineralium spiritu extrahendo.

*Spiritus
minera-
lium,
quid.*

Ulti sunt philosophorum, qui mineralium spiritus nō admittunt in rerum natura, quod sint corpora adeò terrestria & dura, ut simplicem persistendi facultatem habeant, nullaque vivant anima, nihilominus experientia ipsa contrarium cernitur in mineris, & terræ focis, aërisque spatiis, ubi sæpissimè metalla & mineralia, ut & animalia generantur, pluviaque decidunt in terras, unde necesse est ut habeant spiritus, quorum ope generationes eorum in tanta abstrusa, & longinqua spatia protendi possint, nec opus proinde, ut vivant anima, ut arbores & animalia, quia eorum spissum igneum non adeo copiosum est, & purum, ut in eo gradum perfectionis, & puritatis attingat, ut hinc deinde vita & anima exsurgat, similis, & æqualis animæ plantarum & animalium, at vivunt mineralia, anima mundi, quæ inseparabilis est ab spiritu mundi, at communiter loquendo. Aliud est habere animam & vivere, & aliud est habere spiritus, differt enim toto cælo spiritus ab anima, nec quicquid habet spiritus, animā habet, ut clarissimè patet, in spermate animali, & semine vegetantium, quæ omnia habent spiritus, & tamen non vivunt, nec animam habent actu, sed poten-

potentia tantum, simili eloquio spiritus admittimus in mineralibus, dicimusque spiritum istum esse subtilissimam partem volatilem humidi radicalis mineralium omnium. Qui tantæ est virtutis, & efficacæ in chymia faciendâ, ut eo absente, pereat omnino totius alchymia supellex, industria & opus, in eo ergo extrahenda tota ars consistit, & arcanum omne concluditur, copiosissime extrahes ex vitriolo fortissima distillatione, eumque spiritum distillatum cum suo phlegmate, putrefacies, in phiala oblongi colli per optimè clausâ, in balneo tepidissimo, donec phlegmati permisceatur, & fiat aqua, tum demum à phlegmate, & aquoso humore, putrente, & foetido, vindicabis per rectificationes, septimo iteratas, cum eo spiritu sic rectificato miranda patris, ut in sequentibus videre licebit; referat enim omnes metallorum compagine, & in suam naturam liquidam resolvit.

Per vitriolum intelligo sal metallorum.

C A P. II.

De quinta essentia Auri.

Auri compago, quamvis omnium metallorum, omniumque rerum naturalium vincat compages, attamen dissolvitur, & in liquidam convertitur substantiam sequenti methodo, postquam aurum purum, & purum antimoniali cemento purgatum, & cineritio dissolutum fuerit per aquam regiam fortem, & oleo tartari in fundo solutionis suæ præcipitatum, in pulverem tenuissimum, edulcorandus est hic pulvis multis lotionibus per aquam fontanam factis, donec tota acrimonia aquæ fortis evanescat: deinde exsiccandus erit levissimo calore Solis. Cave ne exsicces igne, quia citò suscipit ignem, & flammam tonitru plenam, tum demum fulminantem hunc pulverem dissolves in spiritu, seu oleo

*Aurif-
essentia
quid, &
qua ra-
tione
fiat.*

K 5

vitrioli

vitrioli nostri rectificato, ut dictum est in cap. i. huius libri. Dissolutionem fovebis balneo tepenti, per dies quindecim. Tinctum hunc spiritum, & rubicundissimum clarum, & limpidum separabis per inclinationem, & servabis in phialis peroptime clausis ad usus ferè infinitos. Potest etiam dissolvi hic pulvis auri, hac methodo præparatus, in balneo tepenti, cum spiritu salis, de cuius præparatione inferius dicemus peculiari capite, dissolvitur etiam cum sale tartari volatili facto, & dissoluto, & omnes hæ dissolutiones perquam optimæ sunt, & pari donantur virtute, extrahitur autem ejus tinctura beneficio olei alchoolysati vitrioli communis, convertitur etiam aurum igne continuo in furno vitrariorum, in calcem intra sexdecim aut quindecim dies, quæ calx facillimè liquefcit, in spiritu acido salis, vel in spiritu acido mercurii, & hæc sunt secreta artis.

Vires & usus.

*Vires,
essentia
auri.*

1. Summum est confortativum, & superat omnia alia arcana in roborando, corde, cerebro, hepate, & reliquis omnibus partibus nostri corporis, quæ ad vitam conservandam conferunt, habet enim humidum suum simile nostro, unde convertuntur citò in unam & eandem substantiam, & fortiori compagine ligatur humidum nostrum, compagine duriori alterius, hinc fortius deinde resistit omnibus vitæ incommodis.
2. Senectutem summoperè retardat, renovato & restaurato humido radicali nostro, propagatque vitam in longius ævum quam credi fas sit, quod arcanum prædictum fixet humidum nostrum, & durissima compagine coagulet; ita ut, calore naturali suo, ne facile evanescat, ut fieri

ut fieri assolet , propter infirmam sui ipsius compaginem.

3. Omnibus morbis potest commodissimè exhiberi, & nullis adversatur , quia roborata per ipsum natura, ipsa met deinde, à suis liberatur malis.
4. Virtutes adhuc possunt exaltari, & sublimiores fieri, modo solutio ipsa arte , & industria coctionis in altum sublimetur, & iterum soluta coaguletur, & rota physica per calores trans-eat omnes.

Sumitur in aquis stillatitiis cinnamomi, anisi, & in jusculis restaurantibus, ad quantitatem scrupuli unius, omni tempore, & quacunque hora, & quacunque data occasione, in omnibus morbis, & vitæ incommodis, regium est medicamentum, & principibus dignum, verum est aurum potabile, cujus virtutes infinitæ sunt, nec libro integro comprehendi possunt, beatissimus est Medicus qui eo uti potest, ut honoris culmen acquirat , & oculos omnium, & linguas, laudes & encomia prædicantes in se convertat.

Potest hoc arcanum in oleum verum cogi, & in salem rubicundissimum ita ut rubedinis splendorem imitetur, sed semper habet easdem virtutes, & simili propinatur dosi, & cum iisdem mediis & vehiculis.

Vitriolum illud ex quo spiritus aurum & metalla dissolvens, extrahitur ex mercurio, per mercurium, & deinde miris modis putrefactione solvitur, & distillatur, & summo operè purificatur, & eo utimur, ut aurum sol-

vamus.

CAP.

*De quinta essentia Argenti.**Argenti
essentia.*

ARgentum non inferiores admodum possidet auro virtutes, at in liquidam substantiam convertendum est, ut in nostram possit mutari substantiam, & suas promere virtutes, quandiu enim substantia sua, firmissimo illo repagulo, & malleabili coërcetur, nullas ostendit efficacias, postquam autem repagulum istud, & vinculum confractum est, & liquido coërcetur vinculo, tum demum mirandas promit ex centro suo virtutes, & proprietates, istud autem vinculum pari rumpitur methodo. Argentum postquam cineritio purgatum fuerit, ab omnibus heterogeneis excrementis, ita ut tanquam plena luna clarescat, dissolvendum est aqua forti, dissolutionem per octo dies, aut quatuor saltem fovebis, in balneo tepenti, deinde huic dissolutioni addes oleum tartari purissimum, ut argenti in fundo præcipitetur in pulverem albissimum, hunc lotionibus multis aqua dulci edulcorabis, deinde dissolves hunc pulverem in oleo vitrioli superius præparato capite primo, vel in oleo salis, dissolutionem fovebis balneo tepenti, per mensem unum, donec oleum salis, vel vitrioli in cæruleum tingatur colorem. Quod oleum sic coloratum separabis, & phialis vitreis inde optimè clausis, & servabis, ad usum.

*Vires & usus.**Vires &
usus
essentia
argenti.*

1. Epilepticum est arcanum & quascunque epilepsias, veteres & recentes, nulla difficultate curat, quia adeò roborat cerebrum, & spiritus animales multiplicat, ut humores omnes, & vapores, tum per sympathiam alicujus partis infe-

inferioris in caput, ascendentes, vel per ydionachiam in capite ipse stagnantes expellat, & foras accendet.

2. Maniam, Lycanthropiam, melancholicos omnes alios affectus, phrenesim & delirium omnem tutissimè sanat, propter eandem rationem.
3. Hecticos & pthysicos evidentissimè juvat, & labentes eorum vires refocillat, & restaurat, & in pristinam restituit sanitatem, si auri potabilis guttulis quibusdam admisceatur, & propinetur, in aqua cinnamomi, bis in hebdomada.
4. Cerebri omnes affectus, & passiones certissimè sanat, quia argentum verum, & unicum est, cerebrum microcosmicum, ita ut cerebrum cerebro junctum constituent fortissimum cerebrum, ut resistat omnibus morbis.

Sumitur in jusculis restaurantibus, vel aquis stillatitiis melissæ, & cinnamomi, vel miscetur, cum essentia melissæ, & cinnamomi, & potentiùs agit, ad quantitatem guttarum decem vel quinque, utriusque arcani, cinnamomi scilicet, vel melissæ, & omne deinde permiscetur jusculo, & propinatur manè, jejuno stomacho, iteratur dosis bis in hebdomada, donec cesset affectus.

C A P. IV.

De quinta essentia Ferri.

F Errum limatum candefaciendum est igne valido, in crucibulo seu tigillo, huic ferro candefacto, affundendum acetum acerrimum, donec per optimè extingatur, extinctum iterum candefac, & candefactum aceto extingue, idque septies repetendo, donec in rubicundissimum crocum ferrum convertatur, deinde dum phialæ inditum est oblongi

Ferri essentia.

longi colli, huic affundenda est aceti stillatitii acerrimi permaxima quantitas, ita ut septem aut octo digitis superemineat croco, & totum omne phiala optimè clausa, collocandum est in furno cinerum, ad digestionem lentam, per mensem unum, agitando phialam singulis quibuscunque diebus, donec acetum tinguatur in rubeum colorem, acetum tinctum deponendum est per inclinationem in vas aliud vitreum, novum autem acetum stillatitium, magmati residuo affundendum, & iterum digerendum in cineribus tepidis, donec tinguatur. Hoc iterum separandum est, & priori jungendum, magna autem tunc temporis residuum calcinandum est, & candefaciendum in tigillo, & aceto ut prius extinguendum quater aut septies, donec iterum in crocum convertatur, huic croco phialae imposito affundendum est acetum acerrimum iterum stillatitium, & digerendum, ut prius, donec tinguatur, & tinctum separandum, & magmati residuo, iterum affundendum est novum acetum stillatitium, & digerendum donec tinguatur: hoc toties repetendum est, quoties per digestionem tingetur acetum. Postquam autem non amplius colorabitur, acetum omne tinctum distillandum est in balneo levi igne, donec tinctura remaneat in fundo alembici in consistentia mellis, huic affundendus est spiritus vini alcoholisatus, & ab omni phlegmate aquoso vindicatus, donec dissolvatur omne magma, per digestionem levem in balneo repentis, spiritus vini tinctus separandus est per inclinationem, & magmati residuo, quod solutum non fuit affundendus est novus spiritus vini alcoholisatus, & iterum digerendus, hocque repetendum est, donec omne magma solutum sit, & non amplius tinguatur spiritus vini, colore rubicundissimo Spiritus omnis tinctus

tinctus distillandus per retortam levissima distillatione, donec omnis spiritus conscensus sit. Tunc demum augendus est ignis, & forti distillatione mutato recipiente, colligendum est oleum ferri, perquam optimè rubeum, & ter aut quater, per retortam rectificandum est: magnata verò residua, cujuscunque distillationis simul colligenda sunt, & simul ignienda in tigillo, tandiu donec albescant. Ex his deinde salem elicies album per lotiones, & evaporationes multoties iteratas cum calcinationibus, salem hunc purum, putum, & candidum adde oleo tuo rectificato, & servabis ad usum in phialis vitreis optimè clausis.

Vires & usus.

1. Balsamum est mirum ad curanda ulcera omnia, vetera & recentia, & vulnera quæcunque, quia potentissimè agglutinat, humores corrodescentes dissolvit, & in aliam mutat substantiam, & putredinem suo sale fixo impedit, & partes præservat, sanguinem laudatum convocando, & spiritus.
2. Alvi quoscunque fluxus compescit simili ratione, & quia præterea ventriculum astringendo roborat, & ejus calorem multiplicat.
3. Gonorrhœam etiam sistit quamcunque sive veneream, sive aliam, quia hepar mirificè roborat, ejus spiritus multiplicando, & sanguinem ab omnibus mucosis humoribus & putrefactis emungendo.
4. Hepaticum fluxum sistit, quia dum orificia venarum mesenterii reſerata attingit sua astringendi facultate claudit & compescit.
5. Immodicos uteri fluxus etiam sistit, propter eandem rationem, & partus debiles, & labentes

Vires & usus Ferri essentia.

bentes confortat, roborat, & in utero retinet, obferato uteri osculo.

Sumitur ad quantitatem scrupuli unius, cum aqua acetosâ, aut portulacâ, aut cum syrupo de limonibus, de granatis, de succo verberis acetoso, & reliquis similibus morbo curando appropriatis, vel applicatur exterius tepidè cum gossipio eo oleo madefacto.

C A P. V.

De quinta essentia Veneris, seu

Cupri.

*Cupri
essentia.*

CUprum subtilissimè limatum permiscendum est cum pari quantitate florû sulphuris & salis tartari tertia parte, & ollæ terrea vitreatæ imposita, cum sufficiente aquæ quantitate bulliant per duas horas, & inter bulliendum agitentur spatula lignea, donec totum cuprum sulphur, & sal tartari dissoluta sint, vel si fortius & citius cuprum dissolvere vis, non aquam impones, sed ollam cum floribus sulphuris, & sale tartari una cum cupro, superpones igni, donec omnia liquata sint, & per optimè permixta: quibus tunc temporis affundes aquam fontanam bullientes, & simul igne bullire permittes, donec omnia soluta sint, addendo aquam novâ, quoties opus erit, si inter bulliendum evanescat solutionem deinde frige factam, ollæ vitreatæ impones in cella vinaria, vel in aliquo loco frigido, ut ex illa solutione limpida, & clara concresecat vitriolum colore cæruleo coruscans. Collecto hoc vitriolo omni, aquam superstitem, ad mediam partem evaporando consumes igne levi, & iterum repones in loco frigido, ut rursus concresecat in vitriolum, & sic iterando perages ebullitiones, & in loco frigido repones, donec tota dissolutio in lapillos vitriola-

etiolatos abierit, quos collectos igne siccabis, in cupreo, aut ferreo vase, & semper spatula ferrea agitando, & movendo in pulverem reduces albissimū, hunc impones retortæ luto perquā optimè munitæ, & impones furno carbonibus hinc utrinque sursum deorsum impositis, ita ut retorta maneat semper ardens, & candens mediis ignibus: furnus ad hanc solam & particularem distillationem proprius, & peculiaris esse debet, quia ignis in hac sola distillatione fortissimus sit oportet, & fortior quā in aliis omnibus distillationibus, alioquin spiritus æthereus egredi non posset, quod fortissima compagine ligetur sali suo fixo, itaque excogitandus est furnus in quo ignis fortissimo fortior fieri possit; quod fiet si retorta luto munita in medio furni alicujus cruci terreæ, aut ferreæ collocetur: deinde cooperiatur retorta capitello terreo fortissimo capacissimo, ita ut carbonum maximam quantitatem coercere possit furnus, & ignem eo pacto suis parietibus violentissimū fovere, & sic retortam ignitam semper, & candentem retinere, donec spiritus omnis egressus sit in vas recipiens, quod collo retortæ perquā optimè junctum, & lutatum esse debet, ne exeant spiritus qui subtilissimi esse solent. Postquam autem spiritus omnis in forma, & specie fumi albi egressus fuerit, quod residet in fundo retortæ rubicundissimum, aut nigrum, aquæ fontanæ perlimpidæ imponendum est, & bullitione solvendum in vase æneo. Solutionem, seposita hypostasi, filtro trajectam, ut optimè clarescat, evaporandam præcipimus in vase æneo, & in pulverem tenuissimum ut prius omne quod in solutione continetur, reducendum, & retortæ vitreæ luto munitæ, ut prius imponendum, & distillandum simili methodo, donec egrediantur omnes spiritus, qui

L

fir-

firmissimo repagulo custodiendi sunt ne pereant.
Quod residet in fundo retortæ iterum ut prius sol-
vendum aqua limpida bulliente, & ut prius iterum
evaporandum, & in pulverem distillandum; hoc
repetere oportet, donec quod residet in fundo re-
tortæ post distillationem, albissimum sit, neque co-
lorem mutet & variet per ignem quemcunque.
Hunc salem benedictum aqua fontana septies di-
stillata dissolves, & quod est sali heterogeneū quod
non liquatur, sed fundum petit, & facit hypostasim
albam, seponendum est per filtrum, & separandum
ad solutionem claram & limpidam, per alembi-
cum vitreum in cineribus levissima distillatione, ad
siccitatem usque: deinde iterum per aquam distil-
latam eandem solvere, & filtro traicere ut feces
omnes seponat, & limpidissima sit solutio, quam
iterum distillabis ut prius: hoc repetes, donec nullas
emittat feces in solutione sal tuus benedictus, &
colorem rubeum acquirat pedetentim, quem quā-
vis tardè acquirat, tamen tandem acquireret: hic de-
inde custodiendus est, donec spiritus suus depura-
tus sit, quod sequenti méthodo fiet. Spiritum omnē
egressum ex prioribus distillationibus, phialæ ob-
longi colli impones, osculoque clauso luto firmo,
balneo tepenti fovebis per mensem unum, cave ne
invale scat ignis, quia evanescerent spiritus: hoc co-
gnosces naribus impositis osculo vasis tui, feriunt
enim spiritus illi cerebrum fortissimè: & sic pru-
denter ignem lentissimum continuabis, aucto vel
diminuto secundum exigentiam spiritus, sic enim
spiritus illi pedetentim in aquam transeunt, & ignē
pati discunt. Mense peracto tuam aquam spiriti-
bus plenam retortæ impones, & distillabis per bal-
neum, quicquid distillari poterit: deinde cineribus
quod residet distillabis fortissima distillatione, ut
omne

omne ascendat, & hoc solum quod in cineribus distillatur septies rectificabis, mutata retorta in singulis distillationibus, quia sapissimè franguntur retortæ: hunc spiritum sic rectificatum impones sali tuo rubeo, & in balneo tepenti collocabis, donec dissolvatur sal rubeus. & fiat aqua: deinde distillabis, & quod ex distillatione flavum, & aurei coloris egreditur, servandum est, & custodiendum tanquam arcanum summum ad curandum omnes ferè morbos, si aurum solutum ei addatur: sal verò quod residet in fundo retortæ iterum depurandum est, & in colorem rubicundissimum reducendum methodo prædicta, & dulcorandum, & tunc temporis servandum in phialis vitreis vel aureis, peroptimè clausis, ad usus ferè infinitos. Sunt qui tincturam huic sali rubeo adhuc reddant, & iterum putrefaciant & distillent, & sic omnem tincturam auferunt, & saltem omnem liquidum & volatilem reddunt, & volatilem levi calore & tempore longo fixum faciunt, quod ego maximè probo & laudo; est enim tunc temporis arcanum summum chymicum, & lapidis physici æmulator vires, modò sal hic vera putrefactione solvatur, & depuretur.

Vires & usus.

1. Omnes cerebri affectus curat, sive ex causa frigida, sive calida ortum habeant, quia mirificè roborat, humidum radicale naturale restaurando & depurando, si læsum sit: itaque est lepræ unicum remedium.
2. Febres omnes continuas & intermittentes certissimè sanat, quod sanguinem depuret per vias criticas, corruptionem impediatur, & faciem expellat, viscera omnia roboret, calorem omnium restaurando, & roborando.

Vires & usus curæ essentia.

L 2

3. Cu-

3. Cutis omnes excoriationes tutissimè sanat: vulnera ulceraque quacunque vetera, & recentia, ad cicatricem perducit, solo illitu; quia per suum salem, salem nostri corporis corruptum, & in acrem & mordacem reductum mitigat, & dulcem reddit, sua exuberanti dulcedine, & temperato calore vitali.
4. Dolores omnes arthriticos ex quacunque causa ortos mitigat & solvit, quia catarrhos omnes sistit, & exsiccat, roborato cerebro, articulosq; mirificè fovet, mucosam & tartaream substantiam, eis impactam, suo sale & spiritu solvendo, & expellendo.
5. Tumores omnes scirrhosos & præduros emollit, suo spiritu salis soluto & liquido, qui omnia lapidosa & tartarea solvit & discutit.
6. Nimis longum esset percurrere omnes hujus arcani virtutes, & proprietates, sufficiet hoc tibi unum, quòd omnibus morbis accommodari possit, quòd sit arcanum restaurans, & roborans.

Sumitur in jusculis, in aquis stillatitiis cinnamomi, anisi, vino hippocratico, & in ovis forbilibus, & panatellis, & similibus aliis, ad ægrotantis libitum & saporem, à quantitate scrupuli unius ad duos, quovis tempore, & quacunque hora, nullòque servato regimine, quia non est opus, cum sit restaurans arcanum & roborans.

C A P. VI.

De quinta essentia Plumbi.

Plumbi essentia. **P**lumbum postquam liquatione, & spatulæ ferreæ agitatione, super ignem calcinatum fuerit, & in pulverem tenuissimum reductum, & calcinationibus iteratis in minimum redactum, solvendum

dum est aceto acerrimo stillatio : postquam solutum fuerit, solutio clara & limpida evaporanda est in vase æneo, donec magma quod residere debet, habeat consistentiam mellis : hoc magma iterum novo aceto acerrimo stillatio, solvendum est, solutum in balneo tepenti fovendum est, per mensem unum; deinde evaporandum, donec magma habeat mellis consistentiam: hoc iterum solvendum & digerendum in balneo, quater aut septies; deinde evaporato aceto, optimo vini spiritu alchoolizato solvendum magma est, & digerendum in balneo tepenti, per quindecim dies, phiala optimè clausa, ne pereat & evanescat vini spiritus: hanc ultimam solutionem retortæ imponendam, & distillandam levissimo calore præcipimus, donec egressus sit omnis spiritus: tunc mutato recipiente ignem augebis, ut exeant plumbi spiritus albi & dulces, & tandem oleosa substantia flavi coloris, & tandem rubei: hoc oleum quater aut quinques rectificabis: feces quæ in fundo retortæ relinquuntur ex distillatione nigra & atra, eximendæ sunt, & comburendæ, & fortissimo igne calcinandæ, donec candore summo induantur: tum demum aqua septies distillata perfundendæ, & in balneo bulliente fovendæ, ut quicquid est salis fixi in his fecibus solvatur, & in aquam transeat: hanc aquam deinde hypostasi facta per inclinationem separabis, aut filtro trajicies, ut clarescat, & evaporabis, evaporatum calcinabis, calcinatum iterum solves, & solutum evaporabis iterum & iterum calcinabis, has operationes sæpius iterando, donec sal istud candidum sit, & dulce, & facilis sit liquationis calore levi, velut cera, aut butyrum: hoc sal deinde conjunges, & connectes spiritui albo plumbeo, qui ante oleum rubeum plumbi egressus est, & simul conjuncta

juncta fovebis in balneo tepenti, per quindecim dies: tum demum distillabis, & distillatum magmati addes & redistillabis. donec ascendat sal fixum, & fiat volatile, quod septies sublimatum conjunges oleo rubeo septies rectificato, & digeres in balneo tepenti per mensem unum, donec hæc tria fiant unum, quod servabis in phialis perquamoptime clausis.

Vires & usus.

*Vires &
usus es-
se
Plumbi.*

1. Hoc arcanum plumbi, est verum & unicum ulcerum & vulnerum omnium balsamum; sua enim dulcedine acre omne & mordax quod in corpore nostro stagnatur, resolvit & dulce facit, & est pabulum & nutrimentum humidi radicalis læsarum partium.
2. Combusta omnia citissime sanat, ex eadem ratione, & dolorem perquam citissime compescit, quia suo temperamento partes solutas igne, ad temperamentum naturale reducit, humidum radicale fovendo, & partes solutas agglutinando.
3. Hecticos, phthificos, tabidos & macilentos omnes mirifice recreat, & restaurat, febrem eorum extinguendo, humidumque depastum refocillando & reparando, spiritusque omnes tum naturales, tum vitales, & animales multiplicando.
4. Uterinos omnes affectus, syncopes, strangulationes, deliria, epilepticos insultus, maniam & furorem, pallidos fædosque calores tutissime sanat; quia uterum ab omnibus heterogeneis excrementis, & præter naturam vindicat & liberat, spiritibus multiplicatis tum seminis, tum sanguinis, & evacuato

cuato sanguine menstruo aut semine putrente.

Sumitur in jusculis, vel aquis appropriatis, vel syrupis convenientibus morbo curando, ad quantitatem scrupuli unius, manè, jejuno stomacho, servato regimine & custodia, quia aliquando potentissimè purgat, sursum & deorsum, aliquando per urinas, aliquando per sudores, secundum naturæ exigentiam & necessitatem, quò ducendum est roborata natura educit.

C A P. VII.

De quinta essentia Stanni.

STannum perquam optimum non adulteratum plumbo, nec aliis rebus stanno heterogeneis, li-
quandum est in forti tigillo, aut scutella terrea forti admodum, ut ignem pati possit, vel ferrea quæ melior est omnibus: postquam liquatum fuerit stannum, spatula ferrea agitandum est, donec in pulverem tenuissimū, & albissimum convertatur: hic pulvis phialæ vitreæ impositus, solvendus est aceto acerrimo stillatio. Paratur optimè acetum ad hanc operationem faciendam, & metalla omnia solvenda ex amalgamatione stanni, cum mercurio, & sublimato, omnium æqualibus partibus, & hæc distillando in retorta levissimo igne: liquor egressus fumosus valdè, conjungitur cum æquali quantitate spiritu vegetabili alchoolisato pedetentim, & cum magna industria, & cum tartaro suo, quod remansit in fundo retortæ connectitur, & distillatur in acetum verum philosophorum, quo uti poteris ad metallorum animas extrahendas imposito, ad eminentiam quatuor digitorum, & balneo bulliente fovendum omne est per duos aut tres dies, sæpissimè phialam agitando,

*Essentia
Stanni.*

L 4

ut

ut melius solvatur stanni calx. His diebus transactis, quod clarum est ex aceto per inclinationem affundendum in aliud vas vitreum, & magmati residuo aliud acetum novum stillatitium affundendū, & digerendum per alios duos dies in balneo bulliente, agitando phialam ut prius, has operationes continuando donec tota plumbi calx soluta sit: tūc temporis solutiones omnes simul conjunctas evaporabis, donec magma resideat in consistentia mellis, in fundo vasis evaporatorii: hoc magma iterum aceto acerrimo solvendum stillatitio, & solutum digerendum per tres quatuorve dies, deinde evaporandum ad consistentiam mellis, iterumque solvendum & digerendum ut prius, idque quater saltem repetes, solvendo magma quod residet per acetum stillatitium, & digerendo, ut melius solvatur: tum demum in ultima evaporatione, magma quod residet, spiritu vini alcoholizato solvendum erit, & per quindecim dies, in phiala oblongi colli optime clausa, in balneo tepenti digerendum erit. Tum demum retorta distillandum levi calore in cineribus, donec ascensus sit omnis vini spiritus, deinde mutato recipiente, juncturis optime clausis, augebis ignem, servatis ignis gradibus, donec ascensus sit omnis stanni spiritus in forma aquæ lacteæ albißimæ: cessantibus hisce guttis, prodibit oleum subalbidum subflavi coloris: per aucto fortissimo igne, usque ad finem distillationis, oleum septies rectificabis, unâ cum suo spiritu albo, & servabis, donec ex fecibus quæ relinquuntur ex hac distillatione saltem fixum extraxeris, eumque depuraveris arte & methodo communi multoties declarata, eumque depuratum & ab omni excremento vindicatum, fusilem factum conjunges spiritui volatili albo, & rectificationem spiritus super ipsum multoties iteratam,

ratam, volatilem facies. & volatilem factam aliquoties sublimabis, tum demum conjunges oleo suo & spiritui, & digeres in balneo tepenti, donec tria fiant unum, & servabis ad usus.

Vires & usus.

1. Omnibus morbis quibus & essentia plumbi. *Vires & usus essentia Stanni.* convenit, convenit & hæc stanni essentia, sed potentiori & virtuosiori effectu, quia sal, & mercurius qui latitant in centro suæ substantiæ perfectiores sunt, quàm qui in plumbo resident.
2. Æmulatur proximè virtutes & proprietates essentia argenti, quia mercurius ejus & sulphur puritatem saltem, si non fixationem æquam habent, unde cerebri omnibus affectibus medetur.
3. Maniam, melancholiam omnem, phrenesim, carum, & soporiferos omnes affectus certissimè curat; quia cerebrum roborat, & ab omnibus excrementis, & vaporibus præter naturam qui sursum efferuntur liberat, & vindicat.
4. Hepatis etiam affectus sanat, quia sanguinem depurat, & calorem naturalem hepatis adauget evacuatis serosis ex sanguine humoribus, per urinas & per sudores, & insensibilem transpirationem.
5. Confert summopere hydropicis, quia salem solutum, & liquatum evacuat, reliquum autem fixat & coagulat, & in corruptionem ire non permittit.

Sumitur in jusculis, in vino optimo, in aquis stillatitiis morbo cōvenientibus à quantitate scrupuli unius ad duos, manè, jejuno stomacho, servato regi-

L 5

regi-

regimine & custodia, quia purgat sursum & deorsum, sed nulla molestia.

CAP. VIII.

De quinta essentia Argenti vivi.

*Essentia
argenti
vivi.*

*Solvitur
perquam
optimè
in aceto
suo superius
de-
clarato,
cap de
Stanni
essentia,
vel in o-
leo salis.*

Latitat in mercurio medicamentum summum, modò ritè præparetur, infinitos curans morbos, quorum cura, & remedium unicum & solum in centro mercurii delitescit: præparabitur autem ritè sequenti methodo. Postquam sublimatum fuerit argentum vivum, ter aut quater, ex vitriolo, & salepetra, via communi & methodo vulgari: septies iterum sublimabis ex sale communi decrepitato, & ad summum candorem depurato. Hunc sublimatum mercurium purissimum & album phialæ vitreæ oblongi colli indes, eique affundes ad eminentiam quatuor aut quinque digitorum spiritum salis ab omni phlegmate vindicatum, & rectificatum, & digeres obturato vase in balneo tepenti, per mensem unum integrum: hoc peracto solutum extrahes per inclinationem & in aliud vas vitreum vel retortam vitream repones: magmati quod residet in soluto addes iterum novum spiritum salis rectificatum, & ut prius digeres, donec solum mercurium sublimatum solutum habeas. Solutiones omnes in retorta collocabis & distillabis levissimo calore, donec egressus sit omnis salis spiritus: ultimò augebis pedetentim ignem donec oleum subalbidum mercurii ascendat: feces quæ remanent in fundo retortæ eximendæ sunt, & cum priori spiritu salis iterum conjungendæ, donec iterum solvantur, solutæque distillandæ erunt, donec omnes ascendant in oleum album & feces nigræ remaneant in fundo retortæ, quæ violentissimo igne calcinatæ candorem aliquem acquirunt, ex quibus tunc temporis

poris potest, arte & methodo vulgari, sal fixum extrahi, idque depurari, depuratum oleo suo septies rectificato, & distillato, poterit conjungi, & servari ad usus in vasis vitreis peroptimè clausis: hanc operationem non perficies nisi solutionem mercurii putrefacias in spiritu alchoolizzato vini.

Vires & usus.

1. Purgat omnes humores præter naturam in corpore stagnantes, nulla molestia nulloq; vitæ, sanitatisq; incommodo, imò cum earum maxima utilitate; quia est vitæ peculiaris fomes, & perennis humidi radicalis fons, unde reliqua omnia quæ non sunt hujusmodi expellit.
2. Catharri materias omnes, & perennes fontes exsiccat, & exhaurit, propter eandem superiorem rationem.
3. Pallidos & fædos virginum colores pellit & fugat, quia saburram omnium humorum tum in utero & stomacho stagnantium purgatione educit, sanguinem purificat, serososq; humores ex eo depellit.
4. Icterus omnem etiam curat, quia aperit, & hepato roborat, calorem naturalem reparando & spiritus multiplicando, evacuatis è corpore frigidis humoribus, reliquisque omnibus quæ nativum calorem disperdere solent.
5. Luem Veneream funditus & radicitus evellit, quia totum humidum radicale ad minima usque corporis penetrando depurat, ichores ejus & putrentes humores depellendo.
6. Scrofulas & tumores omnes scirrhosos, frigidos & humidos dissolvit, & discutit, & ulcera omnia ad cicatricem laudatam conducit suo sale.

Vires & usus essentialia mercurij.

Sumi.

Sumitur in iuseulis, vel ovo forbili, vel reducitur in pillulas cum mica panis, à quantitate guttarum quinque ad 6. & 7. manè, jejuno stomacho, servato regimine & custodia artis.

C A P. IX.

De quinta essentia Sulphuris.

*Essentia
sulphu-
ri.*

SUblimari debet sulphur ex vitriolo ad rubedinem calcinato, bis aut ter, deinde septies sublimari ex sale communi decrepitato, & ad candorem summum calcinationibus, solutionibus, & evaporationibus deducto, mutato sale & renovato in singulis sublimationibus, donec sulphuris flos conscendat albissimus. Hunc florem impones phialæ oblongi colli, obturato vasis osculo, in furno reverberii igne mediocri, per mensem integrum, aut donec, per auctis pedetentim ignis gradibus ne liqueatur flos, flos acquirat colorem rubeum rubini instar: tunc oleo amygdalarum dulcium multoties rectificato, perfundos tuos flores, & digeres igne cinerum per quindecim dies, sæpissimè phialam agitando, donec tinctum & coloratum sit amygdalarum oleum. Hoc separato aliud novum & recens affundes floribus, & ut prius digeres, donec iterum coloretur oleum, & solvatur pedetentim, nullis iterationibus, totus sulphuris flos: tunc accipies per optimum vini spiritum alchoolisatum, & conjunges æquali in quantitate oleo tuo amygdalarum tincto & colorato, & digeres ambo in cineribus tepidis, donec tingatur spiritus vini, & totam ex oleo amygdalarum extrahat tincturam sulphuris; quod fiet, mutato spiritu vini, postquam coloratus est, & recenti non tincto affuso: spiritus deinde vini tinctus & coloratus in balneo mariæ extrahendus est per distillationem; tinctura autem in fundo remanens

mens in cineribus est extrahenda rubicundissimi coloris, quæ per retortâ rectificata servanda est ad usum. Cum hoc deinde oleo, si flores sulphuris habeas rubicundos secundum præparationem superiorem, dissolves hos flores, & per rectificationem habebis maximam olei copiam odoris gratissimi, cujus virtutes inenarrabiles sunt, ut experientia ipsa quisq; comprobare poterit. Sulphur etiam potest in aceto mercurii solvi, & præparari ut metalla antea dicta, & simili methodo in essentiam reduci, & sic evadit in medicamentum summum.

Vires & usus.

1. Medicamentum & cardiacum summum, & venenosis animalium ictibus & morfibus, in vulneribus venenatis, nihil prorsus fortius in veneno extinguendo, vulnusque agglutinando, propter salem suum dulcem, & solutum quem continet, qui est vitæ fomes, & humidi radicalis pabulum.
2. Hecticis, phthificis, suspiriosis, & difficulter anhelantibus in genere subvenit, quia ulcera interna pulmonis sanat, & humidum radicale depastum restaurat, & calorem præter naturam extinguit, causa ejus sublata.
3. Lepram recentem, & inveteratam, & confirmatam, si auro potabili connectetur, certissimè curat; qui renovat totum sanguinem, eumq; depurat ab ichoribus, & putridis aliis rebus sanguini heterogeneis.
4. Doloribus arthriticis omnibus succurrit, & sola perunctione sedat suo sale rubeo soluto, anodyno, & balsamico, qui acres & mordaces humores dulces reddit, & nervos roborat & musculos, ad aucto & multiplicato partis naturali & vitali calore.

*Vires & usus ejus
essentia
sulphuris.*

s. Au-

§. Aurium tinnitus, dolores, & surditatem tollit, quia exsiccat serenos humores, tympanite laborantibus succurrit, & catarrhos omnes exhaurit, multiplicato calore naturali.

Sumitur à quantitate drachmæ semis, ad drachmam unam in iusculis, vel restaurantibus, aliisque rebus roborantibus, manè, jejuno stomacho: vel cogitur in pillulas, cum mica panis, & voratur eodem tempore, vel miscetur unguentis & applicatur partibus affectis, calidè.

C ▲ P. X.

De quinta essentia salis Petre.

*Essentia
salis Pe-
træ.*

S Alpetra perquam optimè depurata, permiscenda est cum æquali quantitate salis communis decrepitati, & ad summum candorem deducti & imponenda retortæ, & in cineribus fortissimo igne, servatis ignis gradibus, distillandus est ejus rubeus spiritus, juncturis perquam optimè clausis cum luto optimo, quia subtilissimus est hic spiritus, nec citò in aquam transit: itaque postquam finita est distillatio, linguendum est recipiens collo retortæ junctum & unitum per diem integrum antequam disjungantur, ut mora illa, spiritus tandem fiat aqua, dum retinetur in recipiente: hic spiritus distillatus, super magma suum quod residet in fundo retortæ, septies est rectificandus, & à phlegmate suo per distillationem vindicandus. Tum demum conjungendus sali fixo extracto ex magmate suo, ad summum depurato, & per artem dulcorato, & ad rubedinem deducto, si ad perfectionem ultimam, arcanum deducere cupis. Hic spiritus tali sali connexus, virtutes æmulatur auri potabilis, quare sedulo servandus est. Totum arcanum perficienda essentia salis petreæ consistit in putrefactione ejus; nisi

nisi enim putrefiat ejus occultum, manifestum fieri non potest. Sales autem putrefieri non possunt, nisi dissolvantur cum spiritu eorum acido, & spiritui vegetabili conjungantur.

Vires & usus.

1. Renovat totum sanguinem, adeoque depurat ut intra paucos dies totum hominum renovatum esse credas spiritui suo vitali & fixo, qui sympathiam quàm maximam habet, cum nostro spiritu. *Vires & usus ejus sentia saluberrima.*
2. Canitiem retardat, quia humidum radicale à frigidis & serosis humoribus vindicat, qui ad cutem depulsi ut sint pilis nutrimento, albos nutriunt pilos.
3. Sensus omnes, tum internos, tum externos roborat, quia multiplicat spiritus internos, reparando humidum radicale & renovando.
4. Scabiem, impetiginem omnem, & reliquos cutaneos affectus promptissimè curat, suo sale, qui internum salem corruptum cutem excoquantem foras pellit, & dulcem facit, & ad temperamentum reducit.
5. Tophos omnes, & scirrhusos tumores, duros & frigidos melancholicos, qui impossibiles sunt resolutionis discutit, & resolvit sola perunctione, suo spiritu soluto, qui lapidea omnia resolvit.
6. Lapidem & calculos in vesica, & renibus, successu temporis, & sapissimè utendo tandem rumpit, & foras pellit, propterea eandem rationem.
7. Arcanum est summum in curanda arthritide, & sedandis citissimè ejus doloribus, quia ejus spiritus solvit salis acrimoniam qui arthriti-

thritidem constituit, & foras ejicit, nervosq;
deinde, & musculos, refovet, adaucto calore
vitali partium quibus applicatur.

Sumitur à quantitate 3j. ad duas in jusculis vel
aquis stillatitiis morbo appropriatis, & id manè, je-
juno stomacho; vel per se applicatur exterius cum
gossipio, vel linteis, eo arcano madidis.

C A P. X I.

De quinta essentia Salis communis.

*Essentia
salis co-
muni.*

S Al commune decrepitandum est calcinatione
& combustionem in tigillo, vel olla terrea fortis-
sima, ut ignem pati possit, quam cooperies oper-
culo aliquo terreo, ne inter calcinandum abeat in
frustula dum decrepitat. Postquam decrepuerit sol-
vendum erit aqua fontana limpida, & septies distil-
lata: hanc solutionem filtro commissam, ut pero-
ptimè depuretur ab omnibus terrenis excrementis,
evaporabis ad siccitatem: salem iterum solves, &
solutionem filtrabis, & filtratam evaporabis ad sic-
citatem tantum, & has operationes toties iterabis,
quoties aderunt in solutione tua feces terrestres,
quæ solvi non poterunt, & aquam perturbant.
Postquam autem abierint, salque tuus perquam
limpidus erit, & ferè dulcis, impones retortæ luto
munitæ, & fortissimo igne, (veluti in distillatione
essentiæ Veneris factitatū est superius, capite quin-
to hujus libri) spiritum extrahes quantum poteris,
adauctis ignis gradibus quantum fieri poterit: hunc
spiritum rectificabis, & separabis à phlegmate suo;
& conjunges cum pari pondere salis ex magmate
suo in fundo retortæ permanso, extracti & ad sum-
mum depurati, donec solvatur ut cera vel butyrum
levissimo calore, & rubeum acquirat colorem &
dulcedinem summam, & sic ambo conjuncta di-
geres

geres in balneo, per mensem unum, in retorta, obturato eius osculo, donec spiritus colorem acquirat rubeum, & extrahat salis sui tincturam & solvat eum solutione firma, & physica; tum demum distillabis, & omne volatile facies, & rectificabis, ter aut quater, & recondes ad usum. Ut habeas absolutam salis essentiam, dissolve salem tuum optimè depuratum, in spiritu salis rectificati, & hoc omne conjunge cum pari quantitate spiritus vini alcohol, & putrefac, & distilla, & purifica, & purum & homogenum conjunge simul & serva.

Vires & usus.

1. Præservat ab omni corruptione corpora omnia, tum viva, tum mortua, & est balsamum vulnerum omnium, & ulcerum, & vires antecellit balsami naturalis, quia sal & sulphur suum quæ balsamicam continent naturam puriora sunt in hoc arcano, quàm in balsamo naturali: hinc etiam virtutes efficaciores, & potentiores habet. *Vires & usus essentia salis communis.*
2. Arcanum est summum in expellendo vesicæ, & renum calculo, & in agglutinandis colli vesicæ ulceribus, & renum suo oleo, & sale.
3. In aperiendis hepatis, lienis, & viscerum omnium obstructionibus nihil est in medicina potentius, propter spiritum salis qui omnia reseat.
4. Purificat omnino sanguinem, ichores eius expellendo, unde in curandis omnibus sanguinis affectibus, febribus omnibus putridis nihil est efficacius: unde lepram tollit, & successu temporis curat, renovato sanguine, & purgato ab omnibus ejus ichoribus.
5. Stabiam omnem, lentigines, impetigines, igne sacrum, herpes omnes, aliosque cutis affectus,

M

ctus,

Etus, qui decorem humani corporis inficiunt, tollit & curat, propter rationem allatam.

6. Tumores etiam omnes externos; tum frigidos; tum calidos curat; frigidos, duros, & scirrhusos sola perunctione discutit; calidos autem ad maturationem & suppurationem perducit brevissimo tempore.
7. Arcanum etiam est in curanda arthritide, & in sedandis ejus cruciatibus; tophos & nodos dissolvit; nervos fovet & musculos, calorem auget naturalem; & spiritus multiplicat quoscunque.
8. Reparatur humidum radicale ex quacunque causa depastum, unde senectutem retardat; mirum juvenutis fotu, & canitiem depellit; & sensus omnes externos & internos acuit.

Sumitur à quantitate drachmæ unius ad duas in jusculis, vel aquis stillatitiis cinnamomi, anisi, & imperialibus, quocunque tempore & hora, secundum necessitatem agrotantium; in reparanda verò juventute, manè, jejuno stomacho singulis diebus.

C A P. XII.

De quinta essentia Vitrioli.

*Essentia
Vitrioli.*

Vitriolum depuratum ab omnibus suis heterogeneis excrementis, desiccandum est igne levi, in cupreo vase, spatula ferrea agitando, donec in pulverem album convertatur: hic pulvis imponendus est retortæ, luto perquamoptimo munitæ, & retorta plusquam dimidio plena in furno ad hanc distillationem apto collocanda est, in mediis ignibus, & servatis ignis gradibus distillandus est vitrioli spiritus, fortissimo igne, ita ut dum fumi albi egrediuntur, semper maneat candens retorta, ad finem

nem usque distillationis & cessent fumi omnes egredi. Recipiēs oportet ut sit perquam optimè junctum collo retortæ ne respiret ullo pacto, ne exeant spiritus: hic spiritus egressus custodiendus est & servandus in retorta obturato ejus osculo per optimè, dum habeas maximam quantitatem, repetitis distillationibus ex eodem vitriolo, donec non amplius exeant spiritus ex eo, per has repetitas distillationes, sed vitriolum ipsum quod in fundo remanet retortæ albissimum deveniat, relicto colore nigro, aliisque multis, antequam ad album deveniat: in singulis enim distillationibus magma quod residet, solvendum est aqua limpida, & clara, solutum clarificandum, & filtro committendum, donec optimè depuratum sit à terrenis excrementis, quæ non solvuntur: solutum deinde evaporandum, & in pulverem reducendum, & pulvis hic distillandus fortissimo igne, ut dictum est; & sic repetita hac operatione vitriolum pedetentim amittit colorem cæruleum, & album induit, & depuratur summoperè, ita ut in fine depurationis illius feces sint albæ, & supernatent solutionibus. Postquam autem tuum vitriolum depuraveris, & suo spiritu, & anima privaveris, spiritus omnis egressus putrefaciendus est per digestionem lentam in balneo tepido, in retorta, per mensem unum: eo peracto, distillandum est in balneo mariæ ferventis aquæ, quicquid poterit distillari humiditatis fœtentis & putridæ; reliquum autem quod ascendere non potest, in fundo retortæ remanens, distillandum est per cineres, & septies rectificandum, servatis fecibus quæ relinquuntur in singulis distillationibus, in fundo retortæ, & sali albo priori connectendæ sunt, ut simul depurentur eadem arte, & methodo. Est enim depurandum solutionibus, desiccationibus,

M 2

bus,

bus, seu evaporationibus, aut distillationibus humidi solventis, in retorta vitrea factis, donec sal colorem acquirat rubeum summum. Tum demum connectendum est suo spiritui rectificato, multiplici pondere, ut abundantia & copia spiritus solvatur sal, & spiritus extrahat tincturam suam, & volatilem faciat. Hæc demum omnia cum spiritu vini alchool conjungenda sunt, & putrefacienda, & post putrefactionem depuranda, & ad tincturam rubeam conducenda. Hæc deinde tinctura cū pauco sale rubeo puro conjuncta, & levissimo igne continuo fixata, & coagulata, est summum arcanū, & arcanorum omnium summum, cujus vires, virtutes, & proprietates experientia comprobabis ad omnes morbos.

Vires & usus.

*Vires &
usus ef-
fectia
Sicrioli.*

1. Est theriacarum omnium summa theriaca: venena omnia, animalia, vegetalia, & mineralia fugat, & extinguit; quia ejus mercurius, sal, & sulphur, quæ in sua compositione inveniuntur, perfectissimè depurata, & cocta reperiuntur, & plusquam in auro ipso, unde & virtutes omnes auri ipsius superat & antecellit.
2. Est cardiacorum, cephalicorum, hepaticorum omnium medicamentum præstantissimum, superat omnia sublunaria medicamenta, & si hominem mori non oporteret edicto divino, in perpetuas æternitates posse trahere vitam hoc arcano affirmarem.
3. Beatissimus est Medicus qui arcanum possidet. tantū est enim morborum omnium *ῥηξότομον* verum, & absoluta cura & medicina, in omnibus morbis cutaneis, & solutione continui quacunque, eo uti potest tutissimè.

Sumi-

Sumitur in iusculis, in ovis forbilibus ad quantitatem drachmæ unius, quacunque hora, & tempore, secundum necessitatem morbi curandi: si tamen morbus det eligendi temporis copiam & facultatē, melius est manē, jejuno stomacho & præcipuē in conservando ætatis & roboris flore.

CAP. XIII.

*De spiritu viridi vitrioli ad curam
Epilepsie.*

EX vitriolo elicitur spiritus cæruleus & viridans, qui est arcanum epilepticum; sed in eo extrahendo est peculiaris, & summa industria; est enim ita procedendum: Vitriolū cum æquali pondere salis petreæ indendum est retortæ luto munitæ, & retorta collocanda est in furno ad distillandā aquam fortem proprio & apto, & distillanda est hæc aqua fortis, juncturis optimè clausis recipientis & retortæ, ne exeant spiritus. Postquam distillata est hæc aqua, & dum adhuc rubet recipiens spiritibus aquæ fortis, seu salis petreæ, connectendum est subito, & summa cum industria collo alterius retortæ, vitriolo desiccato, & pulverisato semiple-
næ, & juncturis optimè clausis, distillandus est vitrioli spiritus, qui dum egreditur in specie, & forma fumi albi, invenit in recipiente spiritum rubeū salis petreæ, & se invicem fixant, magno murmure, nubibusque multis per aëris vacui recipientis spatium volitantibus, & tandem solvuntur in aquam cæruleam, & viridantem, ponderosam summopere: hæc aqua deinde postquam per aliquot dies in ipso recipiente optimè clauso quieverit, ut spiritus omnes in aquam transeant, imponenda est retortæ obturato osculo, & per mensem putrefacienda in

*Vitriolū
spiritus
viridis.*

M 3

dige-

digestione balnei tepentis : tum demum distillanda per cineres levissimo igne, in qua distillatione primo egreditur spiritus cæruleus & viridans vitrioli, & stillant guttæ viridantes & cæuleæ. His cessantibus, mutandum est recipiens, & spiritus tuus in phialis optimè clausis servandus ne respiret: alia verò aqua quæ remanet est aqua fortis, & ad fistulas, ulceraque mali moris curanda potest reservari, postquam rectificata fuerit ter aut quater: & si spiritui vini rectificato connectatur & putrescant simul & distillentur: summum efficies ex aqua forti medicamentum deobstruens & reserans omnia.

Vires & usus.

*Vires &
usus spi-
ritus vi-
trioli vi-
ridans.*

1. Epilepticum est arcanum, curat omnes epilepsias, sive per sympathiam, sive per idiopathiam; quia roborat cerebrum summopere, & spiritus ejus multiplicat, & exsiccat superfluum ejus humiditatem, adauget ejus calorem vitali: putrescere etiam humores in corpore non permittit, suo sale volatili.
2. Curat præterea lentigines, herpes, & scabiem omnem, sola perunctione, & fistulosa ulcera nullo dolore; quia ejus sal qui residet in sua substantia dulcis est, nec ullo pacto causticans & urens.

Sumitur in aqua pœonia, vel in tinctura florum pœonia, ad quantitatem scrupuli unius, manè, jejunò stomacho, singulis diebus iterando dosim, per mensem unum, & bis purgando corpus, sale vitrioli in eo mense, & sic fit absoluta

cura cujuscunque epilepsia.

CAP.

CAP. XVI.

De quinta essentia Marchasitæ aureæ.

MArchasitæ aureæ in pulverem reductæ cum *Essentia Marchasitæ.*
æquali pondere salis communis decrepitati
& depurati, imponendæ sunt in retorta luto muni-
ta cum suo recipiente, juncturis optimè clausis: in-
choanda est distillatio, servatis ignis gradibus, do-
nec exeant omnes spiritus sulphurei tum salis, tum
marchasitæ in vas recipiens, & fiant aqua acetosa
valdè: his peractis magma quod residet in fundo
alembici erit à sale vindicandum per lotiones aquæ
dulcis multoties iteratas, donec aqua saporem salis
non habeat: marchasita sic depurata cum pari quā-
titate & pondere simili salis petra erit connecten-
da, & vasi fictili fortissimo imponenda, & ignienda
cum carbonibus, donec salpetra omnis abierit, &
detonaverit, tunc iterum marchasita erit lotioni-
bus aquæ dulcis ut prius à sale vindicanda, & de-
puranda. Pulvis deinde tenuissimus marchasitæ,
phialæ oblongi colli impositus, obturato osculo lu-
to optimo, in igne reverberii, per mensem erit cu-
stodiendus, donec colorem rubeum acquirat; tunc
auferes, & huic pulveri rubeo affundes suum spiri-
tum, septies rectificatum, & digeres simul in bal-
neo tepenti, donec spiritus coloretur, coloratum
per inclinationem auferes, & novum addes spiri-
tum ita ut quatuor digitis emineat, & digeres ut
prius, donec coloretur: postquam totam tincturam
habueris, digeres in balneo per quindecim dies: de-
inde distillabis per retortam ter aut quater, & oleū
rubicundissimum ex his distillationibus egrediens,
servabis ad usus, unā cum suo spiritu, qui à phle-
gmate vindicatus facili negotio cum tinctura con-
nectitur, & difficillimè separantur.

M 4

Vi-

Vires & usus.

*Vires &
usus es-
sentia
Marcha-
sita.*

1. Arcanum est mirum in curandis scrofulis, ulceratis, & non ulceratis; resolvit enim durum, & cancrum omne extinguit & mortificat, suo tenui spiritu, & sale volatili, qui residet in eius oleo, non est causticum & urens medicamentum si rite preparetur, & intra corpus sumi potest.
2. Purificat interius sumptum sanguinem, purgando eum à mucosis & serosis ejus humoribus per sudores, & urinas, calore centrali suo, qui in ejus sulphure liquido, & in oleum verso, & sale latitat: hinc vitia totius sanguinis corrigit, & emendat.
3. Scabiem omnem tollit, & cutis omnes excoitationes, solo illitu exteriori; quia salitum humorem cutem excoriantem, dulcem facit, suo sale dulci, & oleo perfectissime cocto.

Sumitur ad quantitatem guttarum decem in jusculis, vel applicatur exterius, & miscetur unguentis, vel aliis oleis scabiei convenientibus.

C A P. XV.

De quinta essentia Antimonii.

*Antimonii
essentia.*

ANtimoniata, seu stibiatas potiones eliminant ferè omnes Medici Hippocratici ab eorum antidotariis, quòd sint venenatae, & sursum deorsumque evacuent, non solum humores peccantes in corpore, sed & optimos, & laudatos, non minima sanitatis fraude, sed cum ipso vitæ periculo; nihilominus tamen in nostrum Myrothecium Spagyricum eas admittemus, quæ modò debitam & physicam subeant preparationem non venenatae, nec hypercatharticae reperiuntur, at benignae admodum, & car-

& cardiacæ, ita ut non solum cathartica vis omnis ei auferatur, sed etiam omnis præter naturam qualitas, quæ nobis nocumento esse potest, ut experientia ipsa fiet clarius; nam rationibus contendere non mihi in hoc opere necessarium videtur, cum sciant omnes, mercurium crudum qui inest antimonio totaliter & radicitus auferri à nostris præparationibus, & ided nocendi omnis potestas & venenosa si quæ est, auferitur: quocirca ad præparationem nostram nos accingemus, sequenti methodo. Antimonium pulverisatur, in alcohol tenuissimum reducit & permiscetur cum æquali pondere salis petrae, & in tigillo forti ad ignem ponitur, & comburitur, donec tota detonaverit sal petra, & in massam sanguineam & hepaticam reductum fuerit antimonium: quam massam tritam permiscebis de novo cum æquali pondere salis petrae & sulphuris, & iterum ignies, donec detonaverit sal petra, & remanet tunc temporis antimonium album & peroptime calcinatum: hoc indes phialæ oblongi colli luto munitæ, & osculo vasis clauso, totum omne collocabis per mensem unum in igne reverberii satis magno, & potentissimo, donec antimonium rubrum adeptum fuerit colorem. Hoc coloratum antimonium impones vitro, huicque affundes spiritum vini alcoholizatum, & depuratum à phlegmate suo, & digeres in balneo tepenti, per octo dies, donec coleretur spiritus & tinguatur: tunc per inclinationem auferes, & novum addes spiritum, digerendo ut prius, vitro clauso & obturato, nec inter digerendum exeat spiritus vini, & evaporetur, hocque toties repetendum, donec ab spiritu per vires affuso abstrahatur tota tinctura ab antimonio, quod iterum erit reverberandum donec coloretur, & solvendum aceto acerrimo stillatio. Acetum

M s

au.

*Antimo-
nia per-
quã opti-
ma essen-
tia para-
tur cum
aceto
Mercurii
supra
dicti. Et
digeri-
tur cum
eo anti-
monium
crudum,
donec
tingua-
tur ace-
tum, ex
quo per
distilla-
tionem
sum spi-
ritu vi-
ni recti-
ficato
perfici-
tur vera
antimo-
nii essen-
tia, natu-
ra huma-
na verũ
Et tutũ
confu-
gium.*

autem erit evaporandum, & quod remanet in fundo multoties solvendum aqua rosacea multoties rectificata, donec nullas emittat feces in solutione, sed clarum remaneat omnino, & splendet (veluti rubinus) quod omne sic limpidum & clarum, connectendum erit cum tinctura superiori, in oleum conversa, sequenti methodo: Accipies tincturam omnem, & separabis per balneum id omne quod poterit ascendere per balneum, in retorta; retortam deinde transferes e balneo in cineres, & distillabis oleum rubicundissimum preciosissimum, quod rectificatum ter aut quater, connectes cum suo sale rubeo puro, & ab omni terrestri excremento vindicato, & servabis ad usus. Hoc idem & simile oleum & tinctura eadem, & sal possunt extrahi ex floribus antimonii fixatis, & reverberatis, donec colorentur, & deinde procedendo, ut superius dictum est, at difficiliore negotio. Possunt ex antimonio multa alia parari medicamenta, ut vitrum ex quo pocula fieri possunt, quibus vinum infusum per quatuor tantum horas, catharticum est, nec poculum inde diminuitur, & tabescit, sed virtutes catharticas in perpetuas ferè servat æternitates. Sed has ego improbo potiones, ut naturæ infensas, & inimicas, quod violentæ sunt. Parantur etiam flores ex quibus formantur pillulæ, pro peste, & febribus omnibus; sed id omne improbat, quod nimis violentum sit, & naturæ inimicum, quod crudi multum habeat mercurii, cuius ope violentissimas excitat illas actiones, & hypercatharces: si quod ex antimonio citissime preparato medicamentum à me probari mereatur, est sequens, quod fit ex vitro antimonii in alcohol redacto, super quod effundatur oleum vitrioli non rectificatum ad eminentiam duorum digito-

digitorum, & per duos dies digeratur in balneo, aut in cineribus, donec nigrescat oleum: hoc oleum deinde separatum per inclinationem potentissimè purgat, per inferiora tantum, sumptum ad quantitatem octo aut decem guttarum in iusculo, manè, servato regimine, & custodia: vel reducitur in pilulas cum mica panis & deglutitur manè eadem methodo servata, & regimine. Oleum hoc præparatum attrahit tantum aliquid salis fixi antimonii, & fixat & coagulat perfectissimè mercurium crudum antimonii, itaque cessant omnes illius hypercatharises; vitrum enim remanens postquam lotum est, & desiccatum nullo modo purgat; ac est sudorificum medicamentum, veluti pulvis albus antimonii per combustiones multas salis petrae iteratas factus, & flores ipsi postquam combusti sunt, & calcinati & fixati cum sale petra. Quod ego medicamentum sudorificum, valde probo & laudo, cujus dosis est granorum duodecim ad viginti. Multa alia possent dici de antimonio, sed ea tanta sunt, quanta nemo mortalium excogitare potest, est enim flos totius terræ, & metallorum semen in eo.

Vires & usus essentia Antimonii.

1. Hoc secretum non est cartharticum medicamentum, sed roborans & restaurans adeò naturam, ut si læsa sit, reparetur quàm citissimè, virtute balsami dulcis præsentis arcani. *Vires & usus essentia Antimonii.*
2. Purificat totam massam sanguinis à mucosis omnibus & serosis humoribus, propter salem suum solutum & dulcem, qui heterogenea alimenti remoti, & proximi fugat, desiccet, & in fuliginem vertit, & adaucto calore naturali.

rali, per poros pellit ad cutem in sudores, crassum autem per urinas.

3. Sic lepram curat, & in eo solo arcano consistit ejus cura; reparat enim totum hominem, ejusque humidum radicale depurat, ita ut nullas lepræ detur locus.
4. Febres omnes intermittentes quotidianam, tertianam, & quartanam, naturam roborando, & humores quoscunque coquendo, & mitigando, curat; coctos humores foras ejiciendo, per cutis spiracula, reliquaque naturæ emunctoria.
5. Dolores omnes sive ex causa frigida, sive ex causa calida ortos quàm citissimè sedat, exterius tepide applicatum propter vim suam balsamicam, unde arthritidem perfectissimè successa temporis curat, assumptum & admotum; quia catarrhos omnes sistit, salitum humorem dolorem causantem temperat & foras educit, tophos, & nodos discutit, suo spiritu, undè est in eo arthritidis perfectissima cura.
6. Sensus omnes acuit, calorem naturalem multiplicando, & spiritus animales refovendo, & multiplicando, quia subtilissimum & purissimum sanguinem generat, refocillatis omnibus naturalibus coctionibus.
7. Omnia principalia membra corroborat, unde dolores eorum & pathimata omnia cerebri, cordis, ventriculi, hepatis, & lienis sanat, multiplicato eorum membrorum calore vitali, & humido eorum radicali quo vivunt depurato, & ab omnibus heterogeneis vindicato.
8. Vulnerum omnium est verum balsamum; perquam

quam citissimè enim ad cicatricem conducit, suo sulphure soluto & liquido, quod balsamum internum convocat ad partem vulneratam, & unà cum eo vulnus agglutinat.

9. Ulcera omnia cujuscunque generis cavernosa, depascentia, & fistulosa, aliaq; ejusmodi, imò & cancrum, & scrophulas ulceratas, brevissimo tempore sanat; quia salem solutum acrem & mordicantem cutis illas apertiones & deformationes causantem mitigat, & dulcem facit, nec corruptionem pati sinit.

10. Uteri omnes affectus tutissimè tollit, & fertilitatem inducit, causas omnes sterilitatis fugando, putà temperamentum frigidum, & supra nimis calidum: spiritus seminis adaugendo, & ulcera omnia uteri agglutinando, & temperando, & serosos omnes ejus humores evacuando, uterumque corroborando.

Sumitur ad quantitatem drachmæ unius in jusculis restaurantibus, vel in aquis stillatitiis cardiacis, & imperialibus, & theriacalibus omnibus, omni tempore, & hora, secūdum necessitatem morbi id postulantis, & præcipuè manè, jejuno stomacho, si morbus det inducias.

C A P. XVI.

De quinta essentia Arcenici.

ARcenicum cristallinum cum pari pondere salis petraë conjunges, & in alchool tenuissimū omnia reduces, & indes retortæ vitreae fortissimæ, cui annectes recipiens satis capax, & amplum, juncturisque benè clausis, igne cinerum distillabis, servatis ignis gradibus, primo levis, ultimo fortissimus, & violentissimus, donec exeat omnes Arcenici, & salis petraë spiritus: his egressis, & frigefactis
*Arcenici
essentia.*
valis.

vasis, recipiens disjungendum est à collo retortæ, & cavendo ab spiritibus qui intro sunt, quia venenati sunt, ideo illico occludendum est cum luto fortissimo os recipientis, deinde frangenda est retorta, & quod in fundo est pulverandum est, & in novam retortam inducendum, & supra illum pulverem retortæ inditum, spiritus arcenici retenti intra vas recipientis, sunt affundendi, & iterum distillandi, juncturis optimè clausis, ut prius, idque ter aut quater repetendum; donec arcenicum cum salpetra sit perquam optimè calcinatum, tunc temporis adhuc tuum arcenicum forti tigillo impones, & per diem integrum dabis ignem fortissimum, ut quicquid in distillatione calcinari non potuerit, tandem aperto igne calcinetur & comburatur: calx illa arcenici aqua pluviali stillatitia est solvenda, & solutio à terrestribus excrementis depurata & vindicata, clara & limpidà filtro facta evaporanda est & desiccanda, & iterum calcinanda fortissimo igne, donec nullas in solutione emittat feces sed tota solvatur calx, & limpidà & clarissima permaneant aqua, tunc temporis desiccanda est evaporata aqua, huic denuo affundendus est & connectendus eius spiritus supra reservatus, sed prius oportet ut sit septies rectificatus: hanc conjunctionem facies in matratio, vase vitreo sic dicto, propter rotunditatem quam habet in fundo, & longum collum idq; in balneo tepenti, donec calx suam biberit spiritum, tum demum in alembico vitreo, per balneum separabis quicquid poterit separari humiditatis aquosæ, & remanebit in fundo calx butyrosa Arcenici, miræ virtutis, quam servabis in vasis vitreis optimè clausis.

Vires & usus.

*Vires &
usus est.*

- i. Si calcem solam absque connexionem spiritus sui, repe:

repetitis solutionibus & depurationibus in *sentia*
 calcinatione levi saepius iterata, ad dulcedi- *argent-*
 nem summam reducere possis, & rubedinem *es.*
 summam, aut saltem albedinem, theriacam
 habes contra omnia venena, tum animalium,
 tum plantarum, tum mineralium. Si verò
 connectetur cum suo spiritu, intra corpus su-
 mi non potest, propterea cave ab ejus dosi in-
 terna.

2. Exteriùs applicatùm valet contra morsus o-
 mnes venenatos, & citissimè rabidi canis mor-
 sum sanat & curat, tutò & jucundè, absque
 ulla molestia, quia per causticam suam virtu-
 tem & adurentem, venenum parti inditum &
 ejaculatum comburitur, nec ulterius rapit &
 serpit.
3. Cancrum absque ullo ferè dolore extinguit,
 & mortificat, & ad cicatricem laudatam re-
 ducit, modò corpus & sanguis roboretur, &
 purificetur arcano antimonii superius decla-
 rati.
4. Fistulas omnes, & cavernosa omnia ulcera & de-
 pascencia curat & sanat, quia corrodit omne
 carnem muscosam & spongiosam & fungo-
 sam ulcera foventem, & abstergit, & humo-
 rem acrem causticat & urit; unde modò cor-
 pus perpurgatum sit, facili negotio ulcera sei-
 ipsa ferè ad cicatricem perducuntur laudatam
 per balsamum internum partis.
5. Herpetes omnes, scabiem, & cutis omnes asperi-
 tates & excoriationes desiccant, & sanat, imò
 & lentigines, & faciei maculas delet; at est
 in ea cura cautela adhibenda summa, sunt e-
 nim lentigines solæ & maculæ baculo levi
 & acuminato ea butyrofa substantia intincto
 tangen-

tangenda; deinde aqua fontana lavanda, & postea oleo tartari tota facies colluenda, donec pedetentim cutis illa lentiginosa & maculosa auferatur, & in furfureos atomos abeat.

Applicatur exterius per se, tepide, ulceribus omnibus, vel miscetur unguentis appropriatis, donec ulcera omnia ad cicatricem perducantur laudatam, per lotis ulceribus interdum vino optimo & oleo simul mixtis.

C A P. XVII.

De quinta essentia Auripigmenti.

*Auripigmenti
essentia.*

Auripigmentum est species Arcenici, differt autem ab Arcenico, colore tantum & coctione. Auripigmentum percoctum est fortius in centro terræ, unde sulphur ejus, rubeum habet colorem à calore diuturniore: hinc etiam minus venenum est, quàm ipsum Arcenicum quod propter cruditatem sui sulphuris & mercurii potentissimum est venenum. Ex ejus autem centro, educuntur multa medicamenta chymica, quæ venenata non sunt, at mitissima & naturæ amica, inter quæ est potissimum sequens. Auripigmentum pulverandum est & permiscendum cum duplo sui ponderis Salispetræ, & igniendum in tigillo, donec tota detonaverit Salpetra, & Auripigmentum sit perquam optimè calcinatum, quod adhuc est igniendum in tigillo eodem per diem integrum, ut spiritus omnes auripigmenti exeant & abeant, cavendo interim ab his & dū calcinatur, & dum ignitionem patitur, quia venenati sunt. Frigefacto tigillo calx auripigmenti à Salepetra vindicanda est per lotiones multas aqua limpida fontana factas, tum demum calx illa denuo pulveranda & cum pari pondere florum sulphuris, & Sa.

& Salispetræ iterum calcinanda, & ignienda in tiglio forti, donec albissimum habeat colorem. Lota tandem calx, & vindicata à Salepetra, reverberanda est per mensem unū integrum in vitro clauso luto munito, in furno reverberii, donec colorem adepta fuerit rubeum, tunc quiescendum à reverberio, & calx rubea solvenda est cum spiritu salis, à phlegmate suo vindicato, in balneo tepenti donec tinguatur spiritus salis & solvat partem calcis: hunc spiritum tinctum separabis per inclinationem, & novum addes, donec tota calx soluta fuerit & in spiritum salis versa. Solutiones illas omnes vitro impones, hoc est retortæ. & dabis ignem cinerum, & pelles per distillationem levem primo spiritum salis, tandem ultimo augendo ignem, stillabit tinctura rubicundissima auripigmenti, quā recipies mutato recipiente, & septies rectificabis, & servabis in phialis optimè clausis ad usus.

Vires & usus Arcani predicti.

1. Mirum est quod è summo veneno, fiat summa theriaca: ista tinctura certissimè quæcunque venena, & quascunque venenatas & pestilentes in corpore nostro latitantes qualitates extinguit. suo oleo, quod sulphur summopere coctum & depuratum habet.
2. Vires auri potabilis amulatur in reparanda juventute, & humido radicali, à causis præternaturam depasto, quod humidum suum sit æquale nostro humido radicali in substantia materiali & elementalī spermate.
3. Vulnèra omnia venenata curat suo balsamo, quod peculiari quodam sulphure, quod continet, venenum omne extinguit, unde etiam in febribus omnibus pestilentibus & contagiosis

*Vires &
usus es-
sentie
auri pi-
gmenti.*

N

giosis

giosis sanandis nihil commodius adhibetur:

4. Ulcera quoque maligna, & malæ qualitatis depascētia, cavernosa, fistulosa, cancrofa, & scrofulosa mirè curat, nullo dolore, quia humores illos malignos ulcus facientes extinguit, & mutat, & partem læsam restaurat, reparato illius humido radicali & depurato.

Sumitur cum jusculis à quantitate 3j. ad 3 ij. manè jejuno stomacho, vel exterius applicatur, partibus læsis, per se cum gossipio, vel miscetur butyro, & tepidè applicatur.

C A P. XVIII.

De quinta essentia Rubini.

*Essentia
Rubini.*

*Melior
solutio
est. cum
spiritu
mercu-
ri ari-
do.*

F Rustula Rubinorum seu granatorum accipies, & ter aut quater cum pari quātitate sulphuris, & falis petræ in tigillo ignies, & calcinabis, repetitis ignitionibus seu calcinationibus, donec pulvis albiſſimus sit: tunc lavabis tuum pulverem aqua tepida, & à sale vindicabis: pulverem tuum probe depuratum & deficcatum ignies, per duos aut tres dies in tigillo forti, hunc pulverem ita calidum, & igne cādentem, si fieri potest, injicies in vitrum spiritu falis rectificato plenum, pedetentim injiciendo tuum pulverem ne nimis ebulliat, & ebulliendo limites & ora transeat spiritus falis, & effundatur: cessata ebullitione matratio indes tuum pulverem, cum liquore suo, & orificio clauso digeres per quindecim dies in balneo bullienti, donec solvatur pulvis, qui si in prima digestionem totus non solvatur, effuso per inclinationem primo spiritu, affundatur necesse est novus spiritus & digeratur ut prius, donec solutus fuerit totus pulvis: has omnes solutiones vitro claudes, & digeres per mēsem in balneo tepenti, ut melius solvatur, & in aquam transeat quicquid tem-
pore

pore breviori solvi non potuerit: deinde per retortam distillanda est aqua spirituosa salis: ultimò augendo ignem mutato vase, colligenda est rubini essentia rubicundissima, quæ si tota non ascendat, sed maneat aliquid in fundo retortæ quod habeat aliquid consistentiæ, iterum id omne dissolvendum est cum egresso spiritu salis, & per aliquod dies digerendo, & distillando per retortam, donec tota substantia rubini ascendat, quæ si benè non rubeat, cum novis rubinis pulveratis connectenda est, & digerenda donec coloretur: tunc servanda est ad usus medicos in phialis optimè clausis.

Vires & usus.

1. Cardiacum est summum medicamentum, & aërem venenosum ac pestiferum fugat, à peste præservat, & ab omnibus morbis venenatis & contagiosis propter suum salem dulcem, & summè temperatum & digestum.
2. Sanguinem summoperè depurat, & emundat, ab omnibus ejus vitiis, & hepar roborat, & omnia viscera interna, calorem vitalem & humidum radicale multiplicando, per suum balsamum nostro univocum & æquale.
3. Vires auri potabilis æmulatur, & valet ad juventutem restaurandam, canitiemque retardandam, & melancholicos humores & affectus, tristitias & angores omnes fugandos & depellendos per suum humidum radicale.
4. Valet exterius applicatum ad vulnera omnia curanda, & ulcera quæcunque, quia impedit humores à corruptione quacunque, & convocat humidum radicale laudatum, & balsamum naturale, quo pars dissoluta brevi tempore

pore ad cicatricem & naturalem unionem perducitur.

Sumitur in iusculis, à quantitate 3 ℔. ad 3 j. omni hora, & tempore secundum necessitatem morbi curandi, vel applicatur exterius in vulneribus & ulceribus curandis tepidè, cum gossipio vel linteo, eo arcano hadefacto, vel miscetur butyro, & perungitur pars tepidè.

C A P. XIX.

De quinta essentia Smaragdi.

Smaragdi essentia.

In calcinatione

smaragdi potest

addi ali-

quid cu-

pri lima-

ti, sic cū

metallis

melius

& for-

tius cal-

cinatur

lapides

omnis ge-

neris, &

eorū es-

sentia

fortior

est.

Cū spiri-

tu recti-

ficato sa-

lis aut

mercu-

ri fiet

optima

solusio.

SMaragdi pulverati connectendi sunt cum pari quantitate salis petrae, sulphuris, & igniendi, ter aut quater repetita semper dosi salis petrae & sulphuris, donec peroptime calcinati sint smaragdi: tunc demum aqua tepida perlimpida lavandi sunt, & sale vindicandi, totiesque repetenda est lotio, quoties gustu percipitur acrimonia & falsedo quadam. Pulvis demum smaragdinus à sale vindicatus, qui inter lavandum fundum semper petit, hypostasis instar, desiccandus est, & per duos dies integros aut quatuor igniendus est igne continuo, & fortissimo, quantum fieri poterit, cavendo tamen ne materia vitrificetur, & in vitrum abeat: deinde solvenda est calx hæc, aceto acerrimo stillatitio, donec tota abeat in acetum per repetitas effusiones acetii recentis stillatitii in pulverem qui fundum petit: hæc omnes solutiones sunt digerendæ per quindecim dies in balneo tepenti, in phiala vitrea optime clausa: deinde evaporandum est acetum in vase argenteo aut vitreo: Salem qui remanet in fundo, depurandum præcipimus per repetitas solutiones cum optimo vini spiritu alchoolizato, & ejectionibus in singulis solutionibus filtro commissis, donec peroptime candescat sal smaragdinus, & lique-

tur

tur in calido, levissimo calore, instar butyri aut ceræ, tunc demum connectendus est cum duplo ponderis spiritus salis communis rectificati, & à phlegmate vindicati, & cum pondere uno pulveris smaragdini recentis non calcinati, & simul in vitro omnia collocando, & orificio clauso digerendo, ut spiritus salis virescat, ut smaragdus: tunc demum per inclinationem evacuandus est spiritus salis tinctus & coloratus, & novus effundendus, donec non amplius coloretur. Spiritus deinde tinctus & coloratus omnis distillandus levissimo calore, donec remaneat in fundo retortæ tinctura smaragdi veluti mel spissa & densa, quæ demum erit distillanda, & servanda in phialis peroptimè clausis ad usus medicos varios stupendæ virtutis.

Vires & usus.

1. Visum defatigatum ex intuitu, solo aspectu, ad hunc mirandum arcani præsentis colorem restaurat ac conservat, propter viridem suum colorem.
2. Omnes sensus acuit, & præcipuè visum quem maximè fovet & restaurat multiplicatis spiritibus animalibus, & calore vitali cerebri ad-aucto & multiplicato.
3. Omnes cerebri affectus & pathimata, & præcipuè epilepsiam, & lethargum tutissimè & certissimè sanat, quia cerebrum omnibus cerebri spurcitiis depurat & mundat, evacuatis omnibus serosis humoribus, & vaporibus atris dissipatis per suum spiritum æthereum vitalem aut vitali similem & univocum.
4. Dæmoniacas illusiones & melancholicas, & phantasmata omnia, & somnia melancholica, dissipat & avertit, propter eandem & similem rationem.

*Vires &
usus es-
sentia
Smarag-
di.*

N 3

He-

5. Hemitritæum sanat & curat, & reliquas febres intermittentes, quia humores putrentes in corpore & præcipuè bilem per insensibilem transpirationem educit sudoribus & urinis, narcotico suo sulphure vitrioli & martis univoco & simili.
6. Manias omnes, & phrenitides domat & temperat, quia bilis utriusque fervorem & ebullitiones edomat, & refrigerat.
7. Fluxus omnes ventris, dysenterias, & lienterias, & diarrhæas omnes, cum hepatico fluxu, & menstruis copiosioribus, cum ipso met abortu prohibet, & compescit, propter salem & sulphur, quod continet ferri, salis, & sulphuris simile & æquale.
8. Ulcera etiam omnia phagædenica, & depascencia, fistulosa, & cancrofa ad cicatricem laudatam conducit brevissimo tempore, propter balsamicum oleum quod in se continet, ex sulphure suo perfectissimè cocto & summè depurato.
9. Venenosis animalium moribus, & præcipuè canis rabidi summum est medicamentum ex sulphure suo & sale cardiaco.
10. Leprosis summoperè convenit, quia mirificè sanguinem depurat suo sale perfectissimè cocto, & puro, qui omnia sanguinis vitia delet, & corruptiones omnes impedit.

Sumitur à quantitate 3 j. ad 3 ij. in jusculis, vel ovis sorbilibus, vel in aquis imperialibus & theriacalibus stillatitiis, morbo curando convenientibus, idque omni tempore, & hora, secundum necessitatem morbi curandi.

C A P.

CAP. XX.

De quinta essentia Lapidis Magnetis.

Essentia ferri superius tradita, capite suo peculiari, sumenda est, ut essentia magnetis integra, & incontaminata haberi possit, in eamque essentiam puram & limpidam, magnetem affundes pulveratum & in alcohol reductum in phiala oblongi colli: orificioque obturato in balneo tepenti digeres per noctes & dies quindecim. His peractis impones retortæ, luto munitæ, & ad cineres distillabis, servatis ignis gradibus, primò lentus erit ignis, medio mediocris, ultimò fortissimus: caput mortuum seu magma, quod remanet in fundo retortæ post distillationem eximendum est fracta retorta, & pulverandum, & in tigillo, fortissimo igne, & per diem integrum continuò calcinandum: tum demum fortissimo, & acerrimo aceto solvendum, & sal ex calce extrahendum est, & permultis lotionibus, & calcinationibus ad summum candorem perducendum, aut tandem ad maiorem perfectionem ad rubeum colorem, & solutionem facilem conducendum: hoc ultimò sal connectendum est cum essentia ferri, spiritu magnetis imprægnata, & digerendum per tres aut quatuor dies in balneo tepido, & per balneum abstrahendum est distillatione quicquid poterit ascendere. Reliquum verò digerere oportet in igne levi & continuo, donec fixum sit omne, ita ut per distillationem fortem ascendere non possit, at in fundo vasis distillatorii maneat fustum, & liquatum tanquam metallum, aut Salpetra liquata, cujus humidum adeò ligatum est suo sicco, ut vi ignis separari non possit, nisi carbonibus immediatè tangatur: hoc prædictū

Magnetis essentia.

Magnetis essentia citius fit, si cum aceto mercurii, ferri, & salis calcis, & in illa solutione depurata, magnes solvendus imponatur, & per digestionem varias ad perfectionem deducatur.

N 4

dein-

deinde arcanum summopere custodiendum est tāquam miraculosum in curandis vulneribus & sistendis omnibus sanguinis fluxibus, ut experientia certum fiet.

Vires & usus.

*Vires &
usus es-
sentia
Magne-
sis.*

1. Ferrum quocunque modo ligatum ligno, & parietibus affixum violentissime ad se trahit, ita ut magicum videatur instrumentum, propter sympathiam quam hęc essentia cum ferro habet.
2. Cum hoc arcano artificium quod stupendum & miraculosum descripsimus in nostro Palladio spagirico, capite quinto de calcinatione mineralium, perficitur, & stupendos vides effectus.
3. Dysenterias, Lienterias, diarrhoeas omnes certissime & tutissime sanat & curat, propter adstringentem & stipticum salem quem in se continet, qui catharros omnes sistit, & humores aquosos & serosos exsiccat & exhaurit, & propter oleum dulce, quod acrimoniam humorum temperat & emulcet.
4. Sanguinis etiam omnes excretiones, & eiectiones, hepaticum fluxum, & vulnerum hæmorrhagiam ingentem & stupendam compescit, & exsiccat propter eandem rationem.
5. Vulnere etiam & ulcera quæcunq; agglutinat & ad cicatricem laudatam perducit brevissimo tempore, propter oleum suum dulce, quod virtutes balsami naturalis æquat, imò superat, propter suam coctionem perfectam & depurationem.
6. Spasmodum & stupores omnes membrorum curat, quia spiritus animales multiplicat & ad-
auct;

auget, & calorem naturalem & vitalem partim fovet & nutrit.

7. Hydropisim curat, quia serosos omnes humores, & aquosos exhaurit & exsiccat sua siccitate, & in corruptionem abire non finit propter salem & balsamum.
8. Spleneticis summoperè prodest, imò tandem curat, propter eandem rationem, & quia attenuat sanguinem & depurat, exhaustis ejus ichoribus & serosis humoribus corruptis & putridis.
9. Alopeciam curat inuncto capite, quia calorem naturalem & vitalem pericranii adauget & fovet, & sic convocat humores nutriendis capillis idoneos & aptos.
10. Si domus fumigetur hoc arcano, omnia susque deque verti videbuntur; ita ut fugiant omnes morantes in ea, quia fumus ejus ad cerebrum deVectus inebriat, & spiritus animales adeò multiplicat & adauget, ut cerebri ipsius substantia, & oculorum tunica & humores subsulent.

Sumitur in quantitate modica, ad scrupulum nempe dimidium, aut ad guttulas decem aut duodecim in vino optimo, vel in aquis appropriatis morbo curando, idque manè, jejuno stomacho; vel applicatur exterius per se vulneribus & ulceribus, & partibus dolentibus calidè, superpositis linteis, vel miscetur unguentis, aut butyro, aut oleis & essentis, & arcanis aliis morbo curando appropriatis, vel majorem efficaciam: & sic stupendos videmus effectus.

N s CAP.

De quinta essentia Margaritarum.

Margaritæ in alchool tenuissimum redactæ solvendæ sunt aceto acerrimo stillatio multoties rectificato. Solutionem omnem in balneo tepenti per mensem integrum digerendam præcipimus, ut melius margaritarum dissolvatur compago: digesta materia per balneum distillanda est, reliquum verò evaporandum in scutella argentea, & siccandum. Siccatum iterum solvendum aceto acerrimo, & iterum evaporandum est omne humidum, salque margaritarum qui remanet in fundo purificandus est, & summopere depurandus, donec dulcis sit, & fundatur & liqueatur facillimè sicut cera: tunc demum cum vini alchoole purissimo circulandus est per octo dies in vase clauso, deinde distillandus est ille liquor preciosus & coobando sublimandus est sal margaritarum donec ascendat nive candidior & saccharo ipso dulcior, qui per se servari potest in phialis optimè clausis, aut cum liquore aureo permisceri & servari ad usus miraculosos. Margaritarum essentia optimè fit in aceto antimonii quod extrahitur ex ejus gummi quod stillatur ex sublimati & antimonii æqualibus partibus: gummi hoc in maximam aquæ fontanæ quantitatem proicitur, ut in ea deponat acetositatem suam, quæ deinde per distillationem separatur, & ad coralla & margaritas solvendas conservatur.

*Vires &
usus es-
sentia
Marga-
ritarum.*

Vires & usus.

1. Cardiacum est potentissimum & auri virtutes fere æquat, omnibus morbis curandis adhiberi potest, quod humidum radicale nostrum robo-

roboret, & depastum à causis præter nostram
refarciat, suo oleo dulci perfectissimè cocto
& depurato.

- 2 In contracturis, resolutione nervorum, convul-
sione, & phrenitide, omnibusque cerebri in-
flammationibus commodissime adhibetur,
quia cerebrum mirificè roborat, spiritus vita-
les auget, & multiplicat animales.
- 3 Prophylacticum est Apoplexiæ, & vertiginis, &
omnium reliquorum cerebri affectuum, quia
roborat cerebri calorem vitalem summope-
rè, & omnes frigidos humores & viscosos ab
eo expellit.
- 4 Contra calculum est singulare remedium, pro-
pter spiritum salis sui, qui coagulata omnia
dissolvit & in aquosam vertit substantiam.
- 5 Certissimum est præservativum contra paraly-
sim, & curativum, si bis in die sumatur cum
vino optimo, aut spiritu vini propter rationes
anteà dictas & declaratas.
- 6 Fortificat humorem vitæ, & naturam in omni-
bus membris, unde curat omnes fere affectus,
aut saltem mitigat propter reparationem hu-
midi radicalis.
- 7 Fœtum in utero mirifice roborat, & restaurat,
uterumque adeo roborat, ut ab omnibus ejus
affectibus continuo utendo tandem liberet;
sterilitatem præcipue fugat.

Sumitur à quantitate ʒß. ad ʒj. in jusculis, vino
optimo, spiritu vini, ovis sorbilibus, aquis stillati-
tis cinnamomi, anisi, & imperialibus & theriaca-
libus, mane, jejuno stomacho, & quocunque
tempore & hora, secundum ne-
cessitatem morbi cu-
randi.

CAP.

De quinta essentia coralli rubei.

*Coralli
essentia.
Vtere lo
co aceti
et aceto
ammoni-
aci &
mercu-
rii & vi-
debis o-
ptatum
hoc n. a-
cetū mi-
ras effi-
cis solu-
tiones.*

*Sal fixus
& purus
coralli
acquirat
per se co-
ctione
longa
colorem
rubrum.*

COralla minutissimè trita, & in alchool, tenuis-
simum reducta, dissolvenda sunt aceto acerrimo,
& digerenda in balneo tepenti per aliquot
dies, donec repetitis solutionibus omnia coralla
dissolvantur: tunc demum dissolutiones claræ &
filtro commissæ evaporandæ sunt in vase argenteo
aut aureo, ad siccitatem. Sal deinde solvendum a-
quis fontanis aut pluvialibus stillatitiis, & purifican-
dum evaporationibus, deficcationibus & solutioni-
bus multoties iteratis, donec apprime mundetur &
vindictetur ab omnibus terrestribus excrementis,
& fundatur sicut cera, & dulce sit tanquam saccha-
rum, & clarum tanquam crystallus: tum demum
coralla de novo sumenda sunt & pulveranda sunt,
& cum pari quantitate salis ammoniaci connecten-
da, & simul sublimanda sunt, donec sal ammonia-
cus rubicundissimus ascendat, attracta secum tin-
ctura coralli, quam separabis à sale ammoniaco, cū
optimo vini spiritu alchoolifato, & ab omni phleg-
mate vindicato, donec sal ammoniacus albus re-
maneat ex affusionibus spiritus vini, qui spiritus le-
vissimo igne abstrahendus per distillationem, &
quod remanet in fundo erit connectendum cum
sale superius præparato & dulcorato; & sic habebis
salem coralli rubicundissimum, admirandas ha-
bens virtutes, servandum in phialis optimè clausis
ad usus.

Vires & usus.

*Vires &
usus es-
sentia
coralli.*

- I. Hujus arcani tanta vis est in mundificando &
depurando corporis universo sanguine, ut o-
mnibus morbis & affectibus ex corrupto san-
guine

guine oriundis, exhiberi possit; quia ex suo sale id potest & tinctura, unde leprosis summoperè convenit.

2. Sistit omnes fluxus muliebres immodicos in aqua plantaginis suo stiptico sale, & tinctura, ut & omnes ventris fluxus; & alios omnes sanguinis præter naturam.
3. Confortat & roborat cor summoperè, & stomachum, & calidum innatum restaurat, propter suum humidum, nostro humido ferè æquale.
4. Concretum sanguinem dirimit ex spiritu suo & sale soluto, qui omnia concreta dissolvit, unde & calculosis, & sabulosis peroptimum est remedium in aqua ononidis.
5. Vulneribus venenatis & aliis simplicibus, & ulceribus omnibus summum est medicamentum, si balsamo alicui permisceatur; quia suo sale sanguinem mundante, & stiptico, cicatricem accelerat.

Sumitur à quantitate 3ß. ad 3j. in iusculis, ovis forbilibus, aquis morbo curando idoneis, & aquis theriacalibus & imperialibus: vel miscetur oleis balsamicis, & applicatur exterius, ad curanda vulnera, & ulcera, tepidè illinendo.

C A P. XXIII.

De quinta essentia lapidis Aquilæ.

Lapis Aquilæ contusus & pulveratus connectendus est cum pari quantitate salis nitri & sulphuris, & in tigillo forti ad ignem fortissimum igniendus est, & per tres aut quatuor dies cōtinuos in eo igne retinendus, donec optimè calcinetur & comburatur. Tunc demum à sale nitro per lōtionem

*Lapis
Aquilæ
essentia.*

nem aquæ dulcis multoties iteratam calx est vindicanda, & huic calci probe lotæ & ad ignem desiccata affundendum est in vitro acetum acerrimum stillatitium, & vitro clauso digerendum est id omne per quindecim dies in balneo tepenti: tum demum evaporandum est acetum affusum in vitro magni oris, aut in scutella argentea; deinde post desiccationem iterum calcinandum est sal illud, in fundo remanens, & igniendum per tres aut quatuor horas; ignitum solvendum est aqua pluviali stillatitia, solutum filtrandum est ut probe depuretur, ab excrementis omnibus, filtratum evaporandum est, & desiccandum, desiccatum igniendum, & calcinandum ut prius, donec sal habueris probe purum & nitidum, sicut cera fundens, & dulce sicut saccharum: tandem sal illud limpidum & clarum, & ad hanc perfectionem deductum connectendum est cum spiritu vegetabili æthereo ex succo ononidis, aut saxifragiæ extracto, in balneo tepenti per duos dies, deinde servandum in phialis optime clausis ad curam absolutam calculi, tum renum, tum vesicæ. Simili autem methodo poterit parari arcanum ex lapidibus calculorum microcosmi, ex lapide Judaico, Lyncis, spongiæ, CrySTALLI & silicibus omnibus ad eosdem usus, at sufficit hoc unicum arcanum ad viam & methodum aliorum præmonstrandum, si quis ex lapidibus prædictis habere cupiat, propter copiam fortasse horum lapidum, qua abundat unusquisque in sua patria.

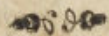
Vires & usus.

- i. In omnibus calculorum generibus, in quibuscunque

cunque sint locis & membrismirè efficax, sum-
mendo singulis lunæ quadris, cum aqua on-
nidis, summo manè, jejuno stomacho, à quan-
titate drachmæ unius ad duas : potest siphun-
culo injici in vesicam ad calculum disrum-
pendum, & miros, & stupendos præstat effe-
ctus.

*Vires &
usus es-
sentia
lapidis
aquila.*

Potest eadem methodo extrahi quinta essentia
ex omnibus aliis lapidibus, tum preciosis, tum aliis
communibus, quorum virtus & efficacia centu-
pla multiplicatur, dummodo tenui substantia in-
cludatur: crassæ enim elementorum partes,
virtutes, & proprietates mixto-
rum obtundunt.

Finis libri Tertij.

DE

DE OLEIS CHYMICIS ARTE PYROTCHÉ-

NICA PRÆPA-

RATIS,

LIBER QUARTUS.

C A P. I.

*De Oleo Rosaceo & Violaceo, Nymphae,
Papaveris, Hyoscyami, &
Mandragoræ.*

*Oleum
Rosaceū
Violace-
um, Nym-
phaeæ.*

Lea hæc omnia una & eadem methodo præparari possunt quæ multò potentiùs agunt, & efficaciores multò habent virtutes, quàm communi & vulgari præparatione, quæ fit per insolationem florum prædictarum plantarum in oleum olivæ infusorum, unde meritò dici potest, oleum olivæ potius quàm rosaceum aut violaceum. Quidquid enim ex floribus & plantis in oleū olivæ infusis relinquitur in prædicto oleo olivæ, aded paucum est & futile, ut hæc olea nihil habeant virtutis spectatæ. Ex floribus enim, foliis, caulibus, & radicibus plantarum, per istam infusionem & insolationem nihil expectatæ virtutis elici potest, quòd oleum olivæ nihil recipere valeat, quod non sit eiusdem substantiæ, & sibi homogeneum: oleū verò quod residet in ipsis plantarum substantiis, non ita facilè attrahitur ab oleo olivæ per solam infusionem, in nonnullis saltem plantis, quibus valdè paucum est oleum, & humido aquoso

aquoso adhuc inseparabili nexu commixtum. Ex aliis vero quibus est copiosum & turgens, ut in feminibus nonnullarum plantarum extrahi, & attrahi quidem potest per oleū olivæ: at cum illi permisceatur, diminutæ est semper virtutis, propter illam permixtionem. His itaque de causis methodum excogitavimus, quā olea pura & integra, absque ulla permixtione ex omnibus plantis elici possunt, integro & inviolato ipsius plantæ odore, & proprietate quacunque. Est autem methodus sequens. Ex gemmis rosarum, vel Violarum, Nymphaeæ, Papaveris, & Hyoscyami, vel ex collecta tota Mandragoræ substantia, siccis omnibus & aridis, replenda est concha, ad descensum propria, & ignibus suppositis extrahendum est quicquid olei potest extrahi, per combustionem & incinerationem omnium quæ in concha terrea, aut cuprea, aut ferrea reperiuntur. Oleum distillatum separabis ab aqua foetida, & empyreuma summopere redolente, & separatū oleum conjunges cum certa quadam quantitate vitrioli ad rubedinem calcinati, ita ut oleum ferè totum imbibatur à calce, idq; omne impones in retortam vitream luto munitam, & distillabis igne cinerum, servatis ignis gradibus, donec totum oleum ascensum & distillatum sit. Quod si in prima distillatione totum empyreuma non deposuerit, calci iterum connectendum est, novæ & recentis, & retorta iterum distillandum, donec omne deponat empyreuma, quod tertia saltem distillatione continget. Postquam autem deposuerit totum empyreumatis odorem, flores rosarum recentium (si sit oleum rosaceum) infundendi sunt in istud oleum, & insolandi sunt per quindecim dies, donec oleum, gratissimum rosarum odorem recuperaverit, qui odor multiplicari potest,

O

potest,

potest reiteratas infusiones. De Violis, Nymphæa-
Papavere, Hyoscyamo, & Pomis Mandragoræ, ea-
dem methodus servanda est.

Vires & usus.

1. Oleum rosæ sic præparatum putum & pu-
tum est, & guttula unica æquipollet, imò an-
tecellit viribus libræ unius, alterius commu-
niter, & vulgariter præparati.
2. Inflammationes omnes, & stomachi ardores
extinguit, propter sulphur narcoticum, quod
in se continet, mediocriter frigidum, pro-
pter pinguedinem aquæ, & aëris quam præ-
pollentem aliis elementorum pinguedinibus
habet.
3. Roborat, densat, fluxionesque sistit, propter sa-
lem stipticum, & astringentem quem conti-
net, ex sale terræ.

Oleum autem violaceum, easdem ferè habet vires
in ardoribus extinguendis, & inflammationi-
bus omnibus, juvat ultrà pleuriticos, pulmo-
nisque vitia lenit propter catarrhos quos si-
stet, ex sulphure suo narcotico, & propter sa-
lem suum, qui ulcera abstergit & agglutinat;
unde balsami imitatur vires.

Oleum Nymphææ magis refrigerat, ardoresq; præ-
cipuè renum, vesicæ, & capitis, ac etiam deliri-
um compescit, accersitque somnum; quia suū
sulphur magis narcoticum est: est autem tale,
propter majorem copiam pinguedinis aquæ
quam in se habet, quæ multò præpollent aliis
elementorum pinguedinibus.

Oleum verò Papaveris, Hyoscyami, & Mandrago-
ræ, omnia efficacius præstant, quàm Nym-
phææ oleum; quia adhuc hæc olea sulphur
magis narcoticum habent quàm prædictum,

ex co.

Olei Ro-
sæ, & Vi-
olæ.

ex copiosiori aqua pinguedine quam secum habent crudam & incoctam, unde est calori vitali contrarium, eumque calorem vitalem extinguit propter contrarietatem.

Sumuntur ad quantitatem granarum. Necem aut duodecim interiùs: exteriùs verò ad quantitatem drachmæ unius applicantur.

C A P. II.

De Oleo Cydoniorum.

PAratur hoc oleum ex cortice, semine, & magmate, quod residet ex expressione succi: cortices, semen, & magma colliguntur in maxima quantitate, & sole siccantur, & siccata concha cuprea aut ferrea includuntur, & per descensum distillantur ignibus superpositis secundum artem, vasisq; dispositis secundum methodum descendendi communem & vulgarem: extrahitur oleum simul cum aqua; aqua separatur ab oleo, oleum rectificatur per retortam cum vitriolo ad rubedinem calcinato ter aut quater, singulis vicibus vitriolum mutando, donec foetorem omnem & empyreuma oleum rectificandum deponat: nec in hac rectificatione timendum est, quod oleum novas quasdam & peculiare acquirat proprietates, & virtutes ex connexione vitrioli; quia vitriolum in calcinatione forti & violenta suos spiritus exhalavit, ita ut in hac rectificatione solum exeat oleum purum & mundum, relictis partibus terrestribus empyreuma redolentibus in fundo retortæ, una cum calce vitrioli, quæ cum sicca sit, & arida valde, siccas illas olei partes combustionem sapientes secum rapit, & retinet. Quod si sint aliqui adhuc, qui hanc methodum non probent, & gaudeant solis puris oleis, modo non recusent laborem, præstent hoc oleum cydoniorum.

*Cydoniorum
oleum.*

O 2

rum

rum habere purum nitidum, nullo pacto fœtens, & empyreuma redolens; si postquam per descensum distillatum fuerit, rectificent illud per retortam cum cineribus eorundem cydoniorum, tum pomorum, tum arborum, ad albedinem summam calcinatis, & unâ cum oleo in retorta permixtis loco vitrioli, servata eadem & simili methodo, cohobando ter aut quater prædictum oleum super recentes & novos cineres, donec totum deponat fœtorem: huic deinde oleo connectenda sunt cydonia cortice, carne, & semine tuis, & permixtis cum prædicto oleo, in vase vitreo, ita ut oleum superemineat cydoniis uno aut altero digito: & vas clausum & obtusum insolandū est per quindecim dies: his transactis in vase cupreo omnia bulliant horis quatuor, aut donec humiditas omnis in fumū abierit: expressis tandem cydoniis, & ab oleo probe emunctis, in hoc oleo iterum succus incoquendus est, donec in fumum abeat, idque ter aut quater repetendum, & tandem ultimò servandum est oleum summoperè efficax, cujus guttula unica, præpollet viribus libræ unius alterius olei vulgariter præparati.

Vires & usus.

*Vires &
usus olei
Cydonio-
rum.*

- i. Refrigerat summoperè & astringit, ventriculo, jecori, intestinisque; imbecillis accommodatum; hinc vomitum, alvi profluvium, sudoremque illitu sistit, & cholericos omnes affectus curat, propter salem crudum & incoctū terrestrem quem secum continet.

Sumitur per se in ovis forbilibus, vel in aquis stillatitiis morbo appropriatis ad quantitatem triū aut quatuor guttarum, vel exterius applicatur permixtum aliis oleis communiter præparatis, vel misce-

miscetur unguentis morbo curando appropriatis.

CAP. III.

De oleo Myrtino.

PAratur hoc oleum simili methodo, ac via ut cydoniorum, ex myrti baccis, foliis, & trunco; in concham cupream ad descensum propriam impositis, & combustis, donec omne humidum sive oleosum & aquosum expressum sit per ignem, & infra concham demissum. Quod deinde separatum ab aquoso humore, rectificandum erit super tuos cineres ad albedinem calcinatos in retorta vitrea, donec totum deposuerit foetorem & empyreumatis odorem, quod in tertia aut quaterna rectificatione contingit. Huic deinde oleo puro, & nitido & ab empyreumate vindicato myrtum floridum & recentem, contusum mediocriter infundes, & insolabis in vase vitreo per optimè clauso, per quindecim dies: deinde digeres per quatuor horas in cineribus calidis, usq; ad ebullitionem, & exprimes, oleumque sic mundum, & à magmate suo probè emunctum servabis ad usus.

*Oleum
myrti.
Vires &
usus.*

Vires & usus.

1. Refrigerat, astringit, & roborat, propriè verò cor, ventriculum, cerebrum atque nervos: unde affectionibus calidis harum partium medetur summo cum adminiculo, & ægrotantium solatio, propter easdem & similes rationes quas retulimus de viribus olei cydoniorum.

Sumitur ad quantitatem guttularum trium aut quatuor in aquis morbo appropriatis & convenientibus, vel applicatur exterius per se, vel miscetur unguentis refrigerantibus.

*Masti-
cha o-
leum.*

Masticha pura & munda colligenda est & ad quantitatem libræ unius permiscenda est aquæ rosaceæ libra unica, & omnia simul commixta indenda sunt retortæ vitreæ, & juncturis optimè clausis cum recipiente collocanda est retorta in summo cinerum, & igne supposito, primò levi, secundò fortiori, ultimò fortissimo, & violentissimo, absolvenda est distillatio; oleum separandum est ab aqua, & cum aqua rosacea recenti & nova rectificandum est ter aut quater, mutando aquam rosaceam in singulis rectificationibus, donec omnem deposuerit fœtorem.

Vires & usus.

1. Corroborat ventriculū summoperè, sale suo astringenti eodemque impedit corruptiones alimenti in stomacho, unde lienteria succurrit, & omnibus alvi fluxibus ex indigestione ventriculi provenientibus, idque admotum exterius & interius assumptum cum succo limonum ad quantitatem guttularum trium aut quatuor.
2. Defluxiones etiam capitis in partes inferiores mirifice prohibet; quia suo balsamo cerebrum corroborat, spiritus multiplicat, & calorem vitalem fovet & suo sale exsiccat humidas excretiones: dolores quàm citissimè uteri sedat.
3. Roborat etiam summoperè hepatis, & lienem; unde omnibus harum partium affectionibus succurrit, & præcipuè hepatico fluxui, propter easdem rationes: eius adhuc vires multiplicari

plicari possunt si jungatur aliis essentiis & arcanis, superius secundo libro enumeratis, ut videre est clarius capite 4. libri secundi, ubi de quinta essentia mastichis tractatur.

Sumitur exterius & interius, exterius applicatur per se tepide, regioni ventriculi, hepatis, & lienis, ad harum partium affectiones curandas: aliquando miscetur unguentis appropriatis & morbo curando convenientibus: sumitur etiam interius ad dysenterias lienterias, & capitis defluxiones exsiccandas & sistendas ad quantitatem guttarum decem in succo limonum aut granatorum aridorum.

C A P. V.

De oleo mentæ & absynthii.

Menta & absynthium verno tempore colligenda sunt & postquam Sole siccata sunt conchæ cupreæ aut terreæ indenda sunt, ut per descensum distillantur more & methodo communi lippis omnibus & tonsoribus notissima: Postquam combusta sunt, & incinerata ea omnia quæ conchæ distillatoria indita sunt, separandum est oleum distillatum ab aqua, quod reperitur in fundo vasis recipientis, & rectificandum est per cohobationes iteratas, super salem extractum ex cineribus plantæ ex qua oleum extractum est: si oleum sit ex menta, super salem ex cineribus mentæ extractum rectificandum est oleum, salem purum & nitidum in singulis mutando distillationibus; sic fœtorem demittet omnem & empyreumatis odorem. Potest etiam omne oleum qualecunque sit per descensum distillatum empyreuma redolens super calcem vivam rectificari, ut fœtorem deponat; nec timendum est ut à calcere recipiat aliquid nocimenti, & extraneæ qualitatis, quia à calce

*Mentha
& absyn-
thii oleū
vires &
usus.*

nihil ascendere potest, propter firmam fixationem, quam sal & terra (quæ in calce resident) habent. Postquam autem oleum ejusmodi sic præparatum est, & ab empyreumate vindicatum, permiscendū est in phiala vitrea cum foliis recentis & virentis mentæ, si sit oleum mentæ; si verò sit absynthii cum foliis virentis & recentis absynthii permiscendum erit oleum rectificatū, & simul insolandū per quindecim dies, aut in cineribus mediocriter tepidis, & ad calorem solis accommodatis digerendum per idem temporis spatium, ut odorem mentæ, & absynthii recuperet, deinde exprimendum & servandum in phialis optimè clausis ad usus medicos.

Vires & usus olei mentæ.

1. Ventriculū summoperè roborat, aliasque partes frigida qualitate aliqua marcidas: in senibus maximè convenit ad concoctionem juvādam ventriculi, & calorem naturalem propter sulphur dissolutum quod continetur in ipso oleo, quod modò aliqua ratione digestum sit, & mediocriter coctum, calorem naturalem & vitalem maximè fovet, propter sympathiam, & similitudinem substantiæ quam inter se habet.
2. Dolores arthriticos ex causa frigida ortos, lenit & sedat, stupores membrorum & paralyses etiam curat, frequenter illinendo, & tumores frigidos & scirrhosos, duros & difficillimè ad maturationē pervenientes discutit aut emollit, & ad suppurationem perducit propter allatas rationes.
3. Cerebrum etiam mirificè roborat, & facultates omnes animales copia pituitæ & humorum frigi-

frigidorum abundantia sopitas restaurat, & ad vigorem summum perducit solo aurium, & narium illitu, & temporum, propter easdem rationes.

4. Partes nimio frigore mortuas, & calore vitali ferè privatas, solo illitu ad calorem naturalem perducit.

Sumitur etiam interiùs ad quantitatem guttarum decem aut duodecim cum aqua cinnamomi ad ventriculum frigidum refocillandum, & restaurandum.

Vires & usus olei Absynthii.

1. Corroborat ventriculum & concoctionem illius adjuvat, & in eo appetitiam excitat, quia orificium ejus superius ab omnibus frigidis humoribus & mucosis appetentiam dejicientibus vindicat, abstergendo, propter salem solutum quem in se continet.
2. Obstructa solvit omnia, undè omnibus affectionibus ab obstructione provenientius succurrit assumptum, & admotum, propter salem illum solutum quem continet qui omnia referat & aperit, naturali sua virtute & efficacia.
3. Lumbricos enecat omnes, sale suo, qui putredinem illum lumbricorum patrem & originem impedit, humiditatem superfluam intestinorum, & ventriculi exsiccando.

Sumitur ad quantitatem guttarum decem, aut duodecim cum succo limonum, aut aqua portulacæ ad lumbricos enecandos, vel cum aqua fœniculi & asparagi, aut graminis, vel cū syrupis magisteralibus ad aperiendum compositis, in deobstruendis visceribus omnibus.

*De oleo Iasmino, Anethino, Rutaceo,
Salvia, Rorismarini, &
Thymi.*

*Olea
Iasmini,
Anethi,
Rutæ,
Salviæ,
& Rori-
smarini,
Sivres &
us.*

Olea hæc omnia possunt parari simili metho-
do ac via, ac olea menthæ, & absynthii supe-
rius præparata per descensum; nihilominus tamen
ut chymia artis copiam, & ingenii fertilitatem in
excogitandis methodis variis ad idem scopum ten-
dentibus ostendamus, methodum aliam in hoc ca-
pite proponemus. Plantas has floridas & virentes
accipiemus verno tempore, & conchæ cupreæ im-
ponemus in frustula concisas, donec his tota re-
pleatur concha: tum aqua fontana clara & limpida
imponenda est, usque ad medietatem conchæ;
hanc deinde concham cooperies cooperculo seu
capitello suo, ad distillandum per refrigerium a-
pto, & accommodato, & juncturis optimè clausis,
impones tuam concham cupream, super formam
in mediis flammis, & ignibus, aqua frigida capitel-
lo suo superimposita, & sæpissimè mutata per vi-
ces dum incalescit, dum aqua cum plantis conchæ
distillatoria imposita ebullit, & sursum ascenden-
do stillat, unà cum oleo quod forti ebullitione, ex
plantis exprimitur in aqua, & sursum simul ascen-
dunt simul commixta. Plantas has non simul o-
mnes confusas in concham proiiciendas esse cen-
seo, quia non oleum purum esset unius plantæ, sed
commixtum ex multis plantis, sed singulas plantas
seorsim esse reponendas existimo, & hanc postea
liam esse distillandam: & oleum singularum ab a-
qua separandum post distillationem beneficio &
ope infundibuli, quod oleum & aquam recipit,
oleum.

oleumque supernatat aquæ, & aqua per os infernum infundibuli primò egreditur, oleumque purum sic relinquitur, quod rectificatione non indiget, nec in novis & virentibus plantis insolatione quia empyreuma nullo pacto redolet, nec odorem plantæ amittit per hanc distillationem, imò secum ita retinet, ut fragrantius multò redolet quàm ipsa planta; hoc autem oleum copiosissimum haberi solet, si postquam aqua omnis & oleum distillatum fuerit, aqua egressa & distillata unà cum oleo suo iterum affundatur herbis per foramen, in supernis conchæ partibus factum ad latera magni oris conchæ, quod capitello suo refrigeratorio occluditur, per quod vapores omnes ascendunt, & in capitello abeunt in aquam & stillant, per nasum capitello junctum. Ad latus ergo istius magni oris, debet esse istud foramen (de quo est sermo) quod occluditur & aperitur, secundum necessitatem & operis indigentiam. Per istud ergo foramen reponitur aqua, & oleum quæ stillant, ad oleum majori copia extrahendum. Oleum etiam & aqua prædicta, si novis & recentibus plantis in concham impositis iterum affundantur, copiosius multò stillabunt, quæ postquam distillata fuerint, & separata, servanda erunt ad usus.

Vires & usus olei Jasmini.

1. Oleum hoc sic præparatum multò efficacius est, oleo illo Jasmino, quod in myropoliis vulgaribus divenditur, quod per macerationem *Vires
olei Ja-
smini.* florum Jasmini, in oleum Amygdalarum dulcium, vel oleum dulce olivarum præparatur; nihil enim ferè habet virtutis, ut ipsa experientia testatur; at nostrum guttula unica solo illitu, thoracis, renum, vesicæ, nervorum,

vorum, articulorumque dolores compescit.

2. Catarrhos sistit & exsiccat, humiditatem superfluum, suo sale soluto exsiccando, & calorem naturalem refocillando, suo balsamo, per sympathiam & similitudinem substantiæ quam inter se habent humidum radicale nostrum, & ipsum oleum; unde etiam facultates omnes nostri corporis mirificè roborat, tum senio debilitatas, tum ex frigidorum humorum affluxu.
3. Vulnere & ulcera omnia agglutinat exterius illinendo, propter balsamum suum & sale solutum, quia humorum corruptionem impedit, & corruptione impedita, vis balsamica olei, calorem naturalem convocando, & humidum radicale internum, quod est vulnere & ulcerum omnium verum & unicum balsamum, vulnus & ulcus facillimè ad cicatricem laudatam perducuntur.

Sumitur ad quantitatem guttarum decem aut viginti, ad internos affectus curandos; ad externos verò, miscetur unguentis convenientibus, vel per se applicatur, ut in vulneribus recentibus.

Vires & usus olei Anethini.

*Vires
olei Anethini.*

1. Oleum anethinum tumores frigidos discutit illitu suo, quia calfacit & digerit, suo sulphure interno soluto, quod continet, quod Vulcani & ignis naturalis vires æmulatur.
- Cephalalgiam, nervorumque dolores lenit, & somnum conciliat quod roborat facultates animales, nervorumque genus & membranarum fortificet, multiplicatis spiritibus, & roborato calore naturali.

*Dosis &
usus olei
Anethini.*

Applicatur externis affectibus per se illinendo, aut per-

permiscendo unguentis morbo accommodatis,
& sumitur ad curationem internorum affectuū
à quantitate guttarum decem ad quindecim in
spiritu vini.

Vires & usus olei Rutacei.

Potentius calfacit oleum rutaceum oleo anethino:
hinc crassos humores attenuat, flatusque discu-
tit, & hinc etiam colico dolori, paralyfi, & spa-
smo succurrit, propter innatum suum sulphur
quod in oleo suo dissolutum est, quodque possi-
det subtilem & tenuissimum ignem.

*Vires
olei Ru-
tacei.*

Uteri etiam ac vesicę perfrigerationi subvenit: hinc
sterilitatem à frigida causa ortam curat, exterius
illinendo umbilicū, & interius assumendo.

*Vires &
usus olei
Rutacei.*

Sumitur à quantitate guttarum decem ad duo-
decim cum vino optimo, aut aquis stillatitiis im-
perialibus aut theriacalibus, morbo convenienti-
bus.

Vires & usus olei Salvia.

1. Tot & tantas possidet vires, & facultates oleum
salvię, ut merito vulgo dicatur & circumfe-
ratur, *Cur moritur homo, cui salvia crescit in hor-*
to, excalfaciendo & mediocriter astringendo,
exhaustos spiritus vitales & naturales par-
tium, à causis omnibus præter naturam, re-
staurat, & reparat, reparatosque & reductos
continet, & ne pereant sua astrictione fovet &
coërcet: arcanum est pleuritidis omnis, veræ
& nothę.

*Vires
olei Sal-
via.*

2. Hinc plurimum valet ad humidum radicale par-
tium suo illitu reparandum, & motum earum
liberum & promptum conservandum, multi-
plicatis spiritibus, & aucto calore naturali, &
fugatis

*Pleuri-
tidis ar-
canum.*

fugatis humoribus serosis, mucosis, & frigidis.

3. Arthritidis est vera cura, paralyseos, & spasmi, & membrorum omnium stuporis, propter easdem rationes.

*Memo-
ria ar-
canum.*

4. Facultates omnes cerebri potentissimè roborat: hinc sensus omnes acuit, memoriâ, intellectû, & reliquos omnes sensus tum internos tum externos, exterius illinendo capitis futuras, tempora, aures, & nares.

*Dosis &
usus olei
salviae.*

Sumitur à quantitate guttarum quatuor ad octo, in spiritu, aut vino optimo, aut in aqua cinnamomi: exterius autem applicatur per se illinendo partes affectas, eas cooperiendo linteis calidis superpositis.

Vires & usus olei Rorismarini.

*Rorisma-
rini olei
Vires.*

Omnibus quibus inservit, & prodest oleum salviae, prodest & oleum rorismarini, & præterea, dolori dentium succurrit, & quartanam curat, si post debitas purgationes, & humoris melancholici præparationes, tum assumptis apozematibus morbo appropriatis, tum ultimò balneo tepenti & calido, oleum istud rorismarini proponitur, ad quantitatem 3 ℥. in aqua cinnamomi in principio paroxysmi, & in lecto se continendo, expectando sudores, & ferendo, quantum fieri poterit.

*Quar-
tana ar-
canum.*

*Rori-
smarini
olei do-
sis & u-
sus.*

Ad curationem autem aliorum affectuum, sumitur eadem dosi, ac oleum salviae: & exterius eadem & simili methodo applicatur externis affectibus curandis.

*Thymi
olei vi-
res.*

Vires & usus olei Thymi.

1. Orthopnoicis & difficulter spirantibus, phthi-
licis

ficis summoperè convenit, solo externo illitu, quia thoracis poros aperit & dilatat; hinc aliquid semper exsudat humoris & fuliginis, quod semper est ad pulmonis motum solatium maximum: interius etiam assumptum iisdem affectibus maximè prodest, quod humores crassos attenuet, & discutiat ex interno suo calore.

2. Tineas ventris exigit ex sale suo soluto amaro, qui corruptionem impedit, & animalcula ex corruptione enata enecat.
3. Menses, partus, & secundas pellit, roborato utero, per illitum externum adaucto ejus calore, & roborata facultate expultrice uteri, ope ignis sui.
4. Urinas etiam ciet convocato sero humorum omnium ad renes & vesicas, per calorem quem in his partibus adauget.
5. Verrucas thymi colorem reddentes, & pensiles tollit, quod humores illos frigidos & melancholicos partibus, veluti terræ fungos adnascens, innato suo calido dissipet, & roboret partem, ita ut verrucæ alimento quotidiano & communi privata decidant.
6. Visum hebetem apprimè acuit in potu sumptū, quod cerebrum roboret, & spiritus animales, humoresque frigidos in cerebro stagnantes; spirituum animalium vigorem extinguentes dissipet, spiritibus suis, animales æmulantibus.

*Visus he-
beris ar-
canum.*

Stimitur in potu à quantitate guttarum sex ad decem cum aqua cinnamomi; & exterius per se applicatur affectibus externis curandis.

*Thymi
olei dosi
& usus.*

CAP.

De oleo Liliorum alborum.

*Oleum
Liliorum
ignomo-
do fiat.*

Flores liliorum alborum in maxima quantitate æstatis tempore colliguntur, & contunduntur in mortario lapideo marmoreo, & torculari exprimitur succus: succus expressus reconditur in phialis mediocriter clausis, & phialæ reponuntur in cellis vinariis, usque ad mensem Ianuarium aut Februarium, in quibus mensibus succus ille distillatur in alembicis vitreis, levissimo igne, ut spiritus liliorum extrahatur qui primò ascendit & in capitulo alembici strias facit, cessantibus striis mutandum est recipiens, & aqua phlegmatica colligenda, donec magma habeat consistentiam mellis in fundo alembici, postquam magnata omnia collecta fuerint, & alembico unico reposita, his affundendus est spiritus primò distillatus, & cohobis multis iterum distillandus, donec tandem prodeat oleum albissimum & fragrantissimum aquæ spirituosæ supernatans, quod per infundibulum separandum erit ab aqua spirituosâ: aqua autem hæc spirituosâ quater aut quinquies rectificanda erit, in singulis distillationibus, colligendo tantum quod primò egreditur & ascendit, strias faciendo; reliquum vero quod ascendit, strias non faciendo, projicere oportet, spiritum autem servare & oleum, tanquam liliorum medicamenta efficaciora, possuntque simul unâ dosi propinari ad varios morbos curandos.

*Olei li-
liorum
Vires.*

Vires & usus olei Liliorum.

- I. Thoracis dolores summoperè lenit, quia humores frigidos in musculos thoracis, & partes carnosas delabentes, dissipat & coquit, musculos.

sculosque roborat, & alias partes, suo mitissimo calore.

2. Suspiriosis & difficulter anhelantibus & phthi- *Phthy-*
si affectis summopere etiam convenit exte- *seos sola-*
rius admotum, & interius assumptum, quod *tu ma.*
balsami naturalis vires æmulatur, ulcera ag-
glutinando, & catarrhos sistendo, humoresq;
crassos attenuando, hincque roborata thora-
cis expultrice facultate expectorationem hu-
morum adjuvat.
3. Nervorum dolores sedat, & arthritidi convenit, *Arthri-*
propter allatas rationes, & tumores discutit *tidos so-*
frigidos & dueros, reliquosque omnes, ad ma- *latium.*
turationem & suppurationem laudatam &
brevem conducit.
4. Contra serpentium ictus, & reliquorumque a- *Cura*
nimalium venenatos morsus maximè auxilia- *Venena-*
tur, solo calido illitu externo, ex vi sua balsa- *ti mor-*
mica quia vulneribus recentibus omnibus *tas.*
medetur.
5. Vulvam emollit, eiusque duritias apprimè tollit *Dosis &*
ex eadem ratione. *usus cle-*
stioris.

Sumitur à quantitate guttarum decem in potu,
cum suo spiritu, ad quantitatem drachmæ unius,
majorem & promptiorem efficaciam, & applicatur
etiam externis affectibus cum suomet spiritu, lin-
teis madidis & eo medicamento delibutis, partibus
affectis superimpositis.

C A P. VIII.

De oleo amygdalarum dulcium.

Olea chymica amygdalarum dulcium & ama- *Metbo-*
rarum, & similium fructuum omnium & se- *duis & a-*
minum quæ copiosam & abundantem suorum e- *ria, na*
lementorum pinguedinem habent, variis possunt *chymica*
extra- *clea ex*

P

*fructib.
lignosis,
& semi-
nibus o-
leis pu-
rent ex-
trahi.*

extrahi & separari methodis, vel per ascensum in cineribus, modò aqua fontana copiosa fructus & semina contusa perfluantur, & imbuantur, ut forti ebullitione, unà cum aqua infusa ascendat oleum distillandum, separandum per infundibulum ab aqua cum qua stillaverit. Potest etiam separari, & extrahi per descensum, & deinde rectificari & ab empyreumate suo purgari, methodo prædicta; & multoties decantata in Capitulis præcedentibus, & sic oleum purum & simplex amygdalarum & fructuum similium omnium & seminum habebis. Datur etiam methodus facillima alia, quam nos excogitavimus, & publicè damus sequenti methodo, ad cuius similitudinem omnia alia semina, & fructus omnes, qui cortice lignoso, & membranosa cute circumteguntur, in olea chymica poterunt reduci.

*Methodus qua
extrahitur oleum
chymicum
amygdalarum dul-
cium.*

Postquam æmygdalæ dulces aut amaræ cortice lignoso, & membranosa cute purgatæ fuerint & denudatæ, cerantur & contundantur, & affusa modica aqua calida & bulliente, foveantur calidè & tepidè per quatuor aut quinque horas in vase æneo super cineres tepidos: deinde sacculo conclusæ torculari & prælo premantur, ad expressionem olei: oleum hoc expressum jungatur & connectatur cum spiritu vini optimè à phlegmate omni vindicato, & simul digerantur in phiala optime clausa in cineribus tepidis per diem unum: die transacto, distilletur spiritus vini superposito alembico phialæ, in qua oleum unà cum spiritu digeritur, levissimo igne, ita ut non ascendat oleum amygdalarum; at in fundo phialæ remaneat, quod è phiala frigefacta permutabis in retortam luto munitam in æquali pondere sui ipsius, salis communis perquam optimè calcinati, decrepitati, & per solutiones varias,
& de-

& deficcationes, depurati ab heterogeneis & terrenis excrementis, oleum hoc conjunctum cum tali sale distillandum est per retortam in quam immisum est, fortissimo igne, servatis tamen ignis gradibus, primò lēto, deinde fortiori, ultimò fortissimo, quem gradum continuare oportet, donec habeas totum oleum sali tuo connexum, quod recludendum erit in phialis optimè clausis, & servandum ad usus. Si empyreuma redoleat rectificandū est super novum saleem donec deponat omnem fœtorem.

Vires & usus olei Amigdalorum dulcium.

1. Arcanum summum est in curandis pulmonum & thoracis vitiis omnibus, tum assumptum, tum admotum.
2. Tumores omnes frigidos & scirrhosos discutit, & emollit, & continuata frictione & perunctione calida, ad maturitatem tandem perducit & pepasimū, propter spiritum salis quem habet secum connexum, qui suum sulphur ad interiora perducit tumoris, & suo calore digerit.
3. Inflammationes omnes venenatas & pestilentes, quales sunt ex anthrace & carbunculo pestilenti, inunctione tepida cum aceto, & aqua rosacea moderat & lenit: imò venenum maxima ex parte extinguit, propter spiritum salis qui vitali suo calore omnia sibi contraria fugat & expellit.
4. Scabiem omnem, & cutis asperitatem propter easdem, & similes rationes exsiccat & lenit.
5. Lenitatem summam exterius cuti inducit, & scabritiem omnē expellit, propter sulphur suum pingue, & spiritum quem secum continet,

Vires & proprietates olei chymici amigdalorum dulcium.

qui aspera omnia dura & scabrosa emolliunt
& dissolvunt, leprasque abstergunt.

6. Ad vermes & lumbricos puerorum enecandos, summum est remedium interiùs assumptum, quia propter spiritum salis causam lumbricorum materiale & efficientem disperdit exsiccando, & animalcula illa suffocat, quia spiritu sulphureo & nitroso emori solent.

Sumitur hoc oleum ad quantitatem drachmæ unius vel duarum in aquis appropriatis & convenientibus morbo: applicatur etiam exterius cum aquis plantaginis, rosarum, & aceto rosato, unà cum prædicto oleo permixtis, ad cutem perfricandam ad detergendam scabriciem, & cutis fere omne vitium quod cutem deformat.

C A P. IX.

De oleo lumbricorum terrestrium.

Methodus olei lumbricorum terrestrium extrahendi.

Lumbrici terrestres loti, & à terrena spurcitiè per lotionem ter aut quater iteratam, probè emuncti, collectique verno tempore dum sol signū Gemini ingreditur, aut Cancrum, per descensum sunt distillandi & comburendi omni ex parte, donec albescant cineres: super cineres illos rectificandum est oleum una vice per retortam: egresso omni oleo & collecto, & à sua aqua fatenti separatum connectendum est cum æquali quantitate petrolei, & in ea permixtione extinguenda sunt frustula laterum igne candefactorum, & in hisce candefactis lateribus totum imbibendum est oleum, & lateres deinde comminuendi & in retorta luto munita collocandi, & per gradus ignis fortiter distillandum totum hoc oleum, quod in lateribus imbibitum est: hoc deinde oleum custodiendum in phialis optimè clausis, & servandum ad varios usus.

Vires

Vires & usus olei lumbricorum terrestrium.

1. Attenuat & emollit & discutit humores frigidos, unde callos & scirrhosos humores disperdit attenuando, propter spiritus salis quos continet in se solutos. *Vires & usus olei lumbricorum.*
2. Mirum est anodynum in sedandis & mitigandis cujuscunque arthritidis doloribus & cruciatibus.
3. Lumbricos puerorum enecat sua innata & peculiari proprietate, quæ inest suo sali & sulphuri, quæ propter siccitatem peculiarem & insignem, humiditatem superfluam lumbricorum causam absumunt.
4. Fistulosis etiam ulceribus mirè prodest & doloribus eorum succurrit propter balsamicam ejus substantiam, in sulphure ejus & sale contentam.

Sumitur interiùs in enecandis puerorum lumbricis ad quantitatem scrupuli unius cum oleo absynthii aut amygdalarum amararum, addito sacchari paucò: admovetur exteriùs partibus dolentibus calidè, superpositis linteis calidis & ulcera eo intinguntur superpositis emplastris convenientibus. *Vires o. lei lumbricorū.*

CAP. X.

De oleo simplici mellis.

Superiori libro 2. quintam essentiam mellis descripsimus, ubi acutissimus lector oleum istud animadvertere posset, & colligere methodum ejus stillandi; nihilominus tamen, ut omnibus innotescat spagyrica ars, & methodus extrahendi olea chymica simplicia; simplicia dico, quòd sulphurea *Methodus olei mellis simplicis extrahendi.*

tantum coërceant secum substantiam; non admixtis aliis substantiis, mercurio & sale putà, quæ arcanà constituunt chymicà, & quintam essentiam, Nam oleum simplex chymicum alicujus mixti, non meretur dici quinta essentia, aut arcanum chymicum, cum sit pars tantum illius quintæ essentiæ. Itaque adhuc in hoc libro, olea chymica simplicia describemus, quorum quintas essentias superioribus in libris tradidimus. Et ut à melle incipiam, ejus accipe methodum: mellis fume libras quatuor aut tres, & in vitream inde retortam luto munitam: adde deinde vitri in frustula contusi, aut lapidis marmoris, aut alicujus alterius silicis durioris lb ij. ponantur omnia ad distillandum, servatis ignis gradibus: primò lentus adhibeatur ignis, donec tota ferè exierit aquosa mellis substantia; augeatur deinde ignis, donec oleum exeat, & multiplicetur ignis donec excandescat retorta, & totum mel in cineres convertatur & comburatur albos: tunc temporis exempto recipiente à collo retortæ, oleum separabis ab aqua: oleum rectificabis super cineres mellis combustos ad albedinem, combustis & calcinatis in unaquaque rectificatione iisdem cineribus, donec oleum clarum & pulcrum exeat, & ab omni empyreumate vindicatum, quod in tertia aut quarta rectificatione fiet, sicque servabis illud in phialis vitreis optimè clausis.

*Vires
olei Mel-
lis.*

Vires & usus.

1. In podagra curanda, & omni arthritide nihil efficacius est, & præcipuè in sedandis & mitigandis ejusdem doloribus, propter solutos salis spiritus quos in se continet.
2. In vulneribus etiam curandis, & ulceribus præstantissimum est remedium, propter eosdem salis

salis solutos spiritus qui balsamicam miram obtinent energiam.

3. Lapidem etiam vesicæ mirabiliter comminuit, injectum per siphonem in vesicam ; quia si aurum & metalla lapidesque omnes exterius & visu præsentis, dulciter & naturali suo igne in primam reducat substantiam mercurialē ; quidni etiam solvet in vesica tartareos lapillos, levissima coagulatione spiritus salis concretos.

4. Tartaream omnem saburram è regione renum usu frequenti depellit & foras ejicit per emūctoria vesicæ ; quia suis spiritibus solutis totā sanguinis massam penetrat, & tartarea cuncta dissolvit, unde & arthritidis & lapidis vesicæ & renum summum & potentissimum est medicamentum.

Sumitur interius ad quantitatem scrupuli unius cum aquis morbo appropriatis & applicatur exterius vulneribus & ulceribus per se solum superpositis emplastris convenientibus ; aut permiscetur unguentis idoneis, & applicatur.

Ufus olei mellis.

C A P. XI.

De oleo Myrrha.

MYRRHÆ sumitur quantitas ℥ j. huic pulve-
rata & in cucurbitam vitream indita addetur
aquæ vitæ ab omni phlegmate vindicata ad emi-
nentiam sex aut septem digitorum ; stent in dige-
stione in vase clauso in cineribus tepidis per sex
aut septem dies : his transactis abstrahatur aqua vi-
tæ per balneum mariæ ; abstracta aqua ter aut qua-
ter repetendo superinfundatur oleo myrrhæ in fundo
vasis distillatorii superstiti. Huic oleo deinde cali-

*Merba-
dus olei
myrrha.*

P 4

do

do extinguenda sunt frustula laterum igne excan-
defactorum, donec totum bibant oleum: hinc con-
tusi lateres indantur retortæ luto munitæ, & ve-
hementissimo igne distillentur secundum artem: e-
gressum oleum rectificetur ter aut quater super ci-
neres cupressi combusti, aut pini, donec empyreu-
ma deposuerit oleum, huic deinde addendum ali-
quid myrrhæ electæ recentis, optimi odoris & igne
tenui dissolvendum, & custodiendum & servan-
dum ad usus varios quamplurimarum virtutum &
potentiarum.

Vires & usus.

*Vires
olei myr-
rhæ.*

1. Balsami vires in magnis antidotis supplere po-
test; tenuissimum enim est & calidissimum ca-
lore naturali, hoc est potentissimum est in ca-
lore naturali refocillando, propter suum hu-
midum temperatum.
2. In vulneribus & ulceribus consolidandis & ci-
catrizandis summe est efficax, propter balsa-
micam illam virtutem quam in sulphure suo
& sale soluto continet & coërcet.
3. In retinendo fœtu & menstruis compescendis
mulierum nimis copiosis, mirum est medica-
mentum, si eo ungatur umbilicus & eo suffu-
migetur os vulvæ vel sumatur interiùs ad
quantitatem scrupuli unius, aut alterius in
juscule aut aqua aliqua convenienti & ido-
nea.
4. Fistulis lacrymosis oculorum cicatrizandis sum-
mum est arcanum, curat enim sensim sine ullo
dolore.
5. Catarrhos etiam sistit & compescit, tempora &
nares ungendo & fumigando, propter astri-
ctionem miram & siccitatem quam sulphur
suum

suum & sal habent, & obtinent ex cruda eorum substantia.

Applicatur exterius ut reliqua olea balsamica un-
gendo & illinendo tepide partes affectas, & su-
mitur interius ad quantitatem scrupuli unius
aut alterius in aquis appropriatis, aut jusculis,
aut in vino aspero.

*Dosis &
usus olei
myrrhae.*

Ad methodum hanc possunt referri distillationes
omnium aromaticarum gummarum thuris &
mastice, & similium; possunt simili methodo in
oleum converti summè efficax, cujus vires à me-
dicis solis cognoscuntur & morbis adaptantur.

C A P. XII.

De oleo cinnamomi.

Cinnamomū in frustula contusum in retortam
vitream indendum est, quam retortam deinde
cinnamomo fere plenam collocandam præcipimus
in balneo aquæ bullientis, & tandiu in eo balneo
retinendam quandiu aliquid stillare poterit precio-
si cinnamomi liquoris, qui egressus supra novum
cinnamomum in frustula similiter concisum in re-
torta vitrea positum, affundendus est, & similiter
distillandus aquæ bullientis balneo, ut triplicato
aut quadruplicato liquore copiosius stillet, in hac
distillatione quàm in priori, tertio iterum & quar-
to opus iterandum est, affuso liquore egresso super
novum cinnamomum; & sic tandem copiosum
habebis oleum, & aquam cinnamomi miram, &
summè fragrantem, quæ omnia separatim custo-
dies in phialis vitreis: non egent enim alia rectifi-
catione.

*Methodus
faciendi
cinnamomi.*

Sic oleum piperis, cariophyllorum, macis, nucis
moschatae, & similium stillare poteris, & ad usus
servare varios.

P S

Vires

Vires & usus.

- Vires o
les cinna
momi.*
1. Vires æmulatur omninò hoc oleum balsami naturalis: imò præstat balsamo naturali in roborandis omnibus vitalibus visceribus, propter copiosum vitæ spiritum volatilem, dulcem, & coctum quem in se continet.
 2. Memoriam & sensus omnes internos adeò roborat, ut si quis quotidie aut saltem ter in hebdomade sumat guttulas aliquas, memoria felicissima valeat, & sensus alios habeat expeditissimos; quia multiplicat spiritus vitales, simili sua substantia.
- Cura fri
gidorū.*
3. In refocillandis frigidis, & maleficiatis hominibus summoperè valet, propter copiam spirituum quos generat, qui partes generationi dicatas excalfaciunt & spiritu & semine implèt.
 4. Provocat & excitat menses muliebres, & partū: hinc ad facilitandum partum nihil est potentius, si eo umbilicus perungatur, aut ejus liquoris sumatur scrupulus unus, in vino, aut in ejus aquæ cochleari unico.
 5. Cor & cerebrum summoperè exhilarat, & ab his pestilentes auras & venenatas fugat, unde in peste præservativum est.
- Dosis &
usus oles
cinna-
momi.*
- Sumitur in jusculis, in vino optimo, in aquis imperialibus, & præcipuè ad majorem efficaciam cum aqua sua simplici superius cum eo egressa & stillata, ad quantitatem guttularum decem, aut scrupuli unius: applicatur etiam exterius in educendis secundinis & partuum citò educendo fœtu, & vulneribus malignis, & pueridis ulceribus curandis:

CAP.

CAP. XIII.

De oleo seminis ebuli.

Nonnulli chymicorum conclusum semen ebulli in ahenum aquæ bullientis plenum congi-
ciunt, ut hac ebullitione spumam oleosam emittat
aquæ supernatantem, quam cochleari colligunt &
vitreo vase clausam seponunt in hypocausto, aut in
aliquo loco calido & tepido, ubi spuma pedetentim
in oleum abit viride pulchri coloris, quod sepe aut
ab aquoso humore, & custodiunt, pro seminis ebulli
oleo. Alii verò subtilius procedunt. Semen contu-
sum in alembicum vitreum aut retortam vitream
indunt, & ponunt in balneo bullientis aquæ ad di-
stillandum, & quidquid stillat aquæ & olei simul,
iterum super novum semen ebulli contusum in no-
va retorta positum affundunt, & sic iterant opus
donec copiam habeant olei, quod separant ab aqua,
per infundibulum & custodiunt.

Methodus eliciendi oles seminis ebulli.

Vires & usus.

1. Anodynum est summum in mitigandis podagræ
& omnis arthritidis doloribus balsamica sua
virtute.
2. Serosos & pituitosos expurgat humores è ven-
triculo & intestinis, si ejus scrupulus unus aut
alter sumatur in iusculo tenui.
3. Hydropicos curat frequenti suo usu, propter ex-
purgationem pituitosi humoris quam potissi-
mè expurgat, propter mercurialem sub-
stantiam quam obtinet.
4. Hepar roborat si exterius ejus regio eo perunga-
tur propter suum sulphur quod secum con-
tinet, & vitæ spiritum copiosum quem habet
in mercuriali sua substantia.

Vires olei seminis ebulli.

Sumi-

*Dosis &
usus olei
seminis
ebuli.*

Sumitur in iusculis, & potentissimè agit & purgat, si sumatur in spiritu tartari, aut cum cremore tartareo: dosis ejus est scrupulus unus aut alter.

CAP. XIV.

De oleo Succini, seu Carabes.

*Modus
faciendi
oleum
succini.*

*Facilius
stillat
per se so-
lum nul-
lis aliis
rebus
additis,
nisi mo-
deratis
simo i-
gnis
gradu.*

Succinum, seu Carabe in oleum reducitur si contusum in frustula, non in pulverem indetur in retortam satis magnam, cui addatur spiritus vini ab omni phlegmate vindicato satis magna quantitas, ut supernatet tribus aut quatuor digitis. Ponatur deinde retorta in digestionem per quatuor aut tres dies in balneo, aut in cineribus tepidis; distilletur deinde per balneum spiritus vini: egresso spiritu, mutetur retorta in balneo, ad cineres, & ibi gradatim distilletur quicquid distillati poterit. Peracta distillatione, omne quod distillatum erit rectificetur super salem purum & nitidum tartari, calcinando in unaquaque distillatione salem tartari, ad auferendum empyreuma quod in sale relinquitur ex rectificatione & distillatione olei succini, quod cum empyreuma omne deposuerit per illas rectificationes, custodiendum est; sal verò quod satis copiosum ascendit in prima distillatione, potest per substantiam rectificari, & rectificatum in oleum immitti, ad majorem efficaciam, vel unà cum oleo suo semper rectificari, donec tandem in oleum abeat, cum ipsis rectificationibus, sic enim pedetentim fit oleum, & mutatur in illud, & sic expoliatur ab excrementis fuliginosis quibus scatet, & turget.

Vires & usus.

*Vires
olei suc-
cini.*

- I. In omnibus morbis capitis & cerebri curandis nihil est præstantius & efficacius, & præcipue in Apo-

in Apoplexia, epilepsia, stupore, paralyfi, aliisque similibus affectibus evincendis nihil potentius reperiri potest.

2. Uterum summoperè roborat, unde sterilitati medetur, menses provocat, secundinas & partum, suffocationem & uteri strangulatum tollit.
3. Dolores dentium mitigat, & alios omnes ex causa frigida ortos, propter suum sulphur solutū calidissimum quod secum habet.
4. Catarrhos sistit & desiccatur ex eadem ratione, & tinnitus aurium aufert, & surditatem.
5. Omnia principalia membra cerebrum, cor, & hepar spiritu suo vivifico quem continet mirificè reficit, unde animi deliquis medetur, pesti fugiendæ summum est remedium.

Sumitur in jusculis & aquis morbo appropriatis, ad quantitatem scrupuli unius ad summum; & applicatur exterius oleorum reliquorum instar, ungendo & illinendo partem affectam dolore aliquo.

Dosis & usus olei succini.

C A P. XV.

De oleo Sacchari.

Saccharum reducitur in oleum, si contusum, & pulveratum, æquali quantitati silicum pulveratorum aut vitri pulverati permisceatur, & retortæ vitreæ luto munitæ imponatur, & distilletur fortissimo igne, servatis ignis gradibus: primò lentus, deinde major, ultimò maximus & fortissimus adhibeatur ignis, donec omnis liquor egressus sit, qui rectificandus est super mediam partem capitis sui mortui optimè calcinati, & in calcem albissimum reducti, ut deponat omne suum empyreuma, quod in prima distillatione habebat: id autem deponit in quarta, aut quinta rectificatione, modò in singulis recti-

Modus eliciendi olei sacchari.

rectificationibus caput suū mortuum, super quod rectificatur, comburatur, & calcinetur. Postquam autem puritatem obtinuerit, & empyreuma deposuerit custodiendum erit ad usus varios.

Vires & usus.

*Vires o-
lei sac-
chari.*

1. Balsamum est potentissimum in curandis omnibus ulceribus & vulneribus, ex spiritibus salis balsamici dulcis solutis, quos in se coërcet.
2. Anodynum etiam summum est in sedandis doloribus qui insunt vulneribus & ulceribus, propter copiam spirituosæ substantiæ quam habet.
3. In fistulis curandis, malignis ulceribus, cancro, & similibus nihil est efficacius; reparat enim humidum vitæ deperditum, & salem contra naturam extinguit, suo sale dulci; & specifica sua virtute, & sua signatura.

*Dosis &
usus olei
saccha-
ri.*

Sumitur interiùs ad quantitatem ʒß. in jusculis, cum aqua cinnamomi, & similibus morbis curandis appropriatis. Et applicatur exteriùs, & miscetur unguentis, & emplastris ulceribus convenientibus.

C A P. XVI.

De oleo Lappæ majoris.

*Methodus olei
extra-
hendi ex
lappa
majore.*

Lappa major exsiccata, in distillatorium cupreum, aut terreum descensorium imponitur, & fortissimo igne distillatur, donec tota humiditas exierit, & corpus lappæ conversum sit in cineres, albi coloris, super quos in retorta vitrea, aut terrea rectificabis oleum omne quod egressum fuerit, & distillatum per descensum: deinde, iterum rectificabis super calcem vivam, ter aut quater, donec foetorem omnem & empyreuma, quod in distillatione pri-

ne prima acquisierat, deposuerit: tum demum cum floribus lappæ recentibus macerabis in vitro clauso ad solem, per dies quindecim: his transactis in balneo ferventi distillabis & custodies ad usus suos in vitro mundo optimè clauso.

Vires & usus olei Lappæ majoris.

1. Potentissimum est remedium in erumpendis & frangendis vesicæ, & renum calculis, propter spiritus salis solutos quos continet.
2. Vitia omnia renum & vesicæ, quæ ab arenulis, tartaro, & calculis proveniunt potentissimè sanat, propter luminam aperiendi vim quam habet ex salis sui spiritibus.
3. Scirrhus internos hepatis, & lienis emollit, & frangit, & externos etiam adhuc valdè potentius solo suo illitu propter allatas rationes.
4. Dolores etiam arthriticos citissimè compescit, & emulcet, suo illitu, quia dissolvit tartareas omnes substantias, quæ in arthriticis affectibus causa sunt materialis doloris.

Sumitur ad quantitatem drachmæ semis, in aquis, aut decoctis morbis curandis appropriatis & convenientibus, vel in spiritu vini, vel in jusculis herbis lithontribis alteratis admiscetur, & propinatur, serò & manè, & omni tempore, modò stomachus jejunos sit, & digestio facta sit.

C A P. XVII.

De oleo Hellebori nigri vel albi.

R Adices Hellebori utriusque mense Octobri collectæ, abluuntur perquam optimè vino optimo, & exsiccantur sole: & exsiccatæ ponuntur in descensorium, ad distillandum fortissimo igne, ut combu-

comburantur radices hellebori, & convertantur in cineres albos, & interim inter comburendum egrediatur quidquid est in radicibus olei & aquæ: oleum separandum est per infundibulum ab aqua, & rectificandum est super cineres, per quam optimè calcinatos, donec deponat omnem fœtorem, & empyreuma, tunc demum oleo cinnamomi, aut anisi connectendum pari in quantitatè, & servandum ad usus.

Vires & usus olei Hellebori.

Methodus extrahendi Hellebori.

1. Hoc oleum mirum est arcanum in expurgandis omnibus humoribus præter naturam in corpore existentibus, & qui habent præ manibus non opus habent rheubarbaro, agarico, senna, & aliis medicamentis quæ è longinquis terræ plagis magno precio adferuntur in hominum sanitatem: benigna natura est ubi posuit malum, ibi remedium nasci fecit; at incuria & nedicam inscitia medicorum, quæ præ oculis Deus & natura posuerunt ignorantur, & longinqua quærentur magnis expensis.

Vires olei Hellebori.

2. Arcanum est summum in quartana curanda, & febribus omnibus intermittentibus propter cruditatem mercurii sui, salis, & sulphuris, quæ cum cruda sint, crudos & incoctos similes humores in corpore nostro stagnantes attrahunt, & foras evocant.

3. Perfessima catharri cura in eo arcano consistit, & omnium defluxionum propter allatas rationes.

4. Sanguinem mundificat, naturalem virtutem conservat, principalia membra, imò universum corpus, ab omnibus futuris ægrotudinibus, & morbis usq; ad terminum à Deo constitutum

stitutum præservat ; quòd humores omnes
crudos , & qui humori vitali contrarii sunt,
foràs evocet.

Sumitur à quantitatè guttarum decem ad duo-
decim in aquis appropriatis, & morbo convenien-
tibus, vel in jusculis, aut in ovo sorbili, servato regi-
mine, & custodia artis, ut in aliis medicamentis
purgantibus; vel miscetur syrupo rosarum soluti-
vo, aqua cinnamomi permixta, & fit potus gustui
gratissimus qui tutò, citò, & jucundè purgat.

*Vsus olei
Hellebo-
re.*

C A P. XVIII.

De oleo Thytimali, & Latyris.

T Hytimalus, & Latyris colliguntur verno tem-
pore, & exsiccantur sole aut umbra, & ponun-
tur in descensorium ad distillandum, ut fortissimo
igne quicquid est olei & aquæ egrediatur, & com-
burantur folia, truncus, & radices in cineres albif-
simos, super quos rectificandum est oleum, donec
deponat omnem fœtorem sui empyreumatis, quæ
in distillatione descensoria contraxit: hunc autem
fœtorem deponit, si in singulis rectificationibus
cineres permutentur, aut fortissimo igne calcinen-
tur, ut empyreuma olei relictum in cineribus calci-
netur & comburatur in cineres albos: hoc oleum
deinde nullius fœtoris, permiscendum est cum pa-
ri quantitate olei anisi, & servandum est ad usus.

*Methodus ex-
trahendi
olei ex
Thyti-
malo &
Latre.*

*Vires & usus olei Thytimali, &
Latre.*

1. Hoc oleum potentissimè purgat serosos quos-
cunque humores & foràs educit, propter cru-
ditatem sui mercurii, crudi & incocti, qui si-
miles humores in corpore stagnantes attrahit
& secum ducit.

*Vires o-
lei Thy-
timali.*

Q

2. Hinc

2. Hinc convenit admodum arthriticis omnibus morbis, capitis defluxionibus, catharris exsiccandis & exhauriendis.

3. Exteriùs etiam valet ad scirrhosos tumores emolliendos, herpes enecandos, aliaque similia cutanea vitia, quæ cutem asperitate deturpant; quia suo sale dulci, quem in suo balsamo continet, aliis acribus salibus qui insunt talibus ulceribus, acredinem & acrimoniam aufert.

*Ufus olei
Thyrsi
madi.*

Sumitur ad quantitatem 3 ℥. in ovis sorbilibus aut syrupis violaceis, & rosaceis solutivis, vel guttulæ nonnullæ admiscuntur pillulis de agarico, & aliis similibus morbo curando propriis & miram vim purgandi obtinent.

C A P. XIX.

De oleo Sambuci.

*Metho-
dus ex-
trahendi
olei ex
Sambu-
co.*

EX Sambuci semine, oleum potest parari simili methodo ac oleum de semine ebuli paratur: ac ex foliis, cortice, & ligno ipsius sambuci oleum potest haberi efficacissimum, modò in descensorium ponantur hæc omnia siccata, priùs per se, aut in sole, igneque superposito comburantur in cineres omnia imposita, oleumque egressum separatum ab aqua, rectificandum est super cineres illos prædicta antea methodo, donec oleum ab omni fœtore expolietur, & vindicetur: hoc oleum deinde, permixtum cum æquali quantitate olei cinnamomi servandum est ad usus medicos varios quorum modus est hic.

*Vires o-
lei Sam-
buci.*

Vires & usus.

1. In suffocationibus, & strangulationibus mulierum,

lierum, & virginum, nihil est potentius cum aqua arthemisiae.

2. In pallidis & feedis virginum coloribus evanescentis, & tollendis mirè efficax.

3. In dolore stomachico demulcendo potentissimè agit; educit enim humores crassos, viscosos, pituitosos qui calorem stomachi suffocant.

4. Enecat vermes potentissimè intestinorum & stomachi, ex amaritudine summa quam habet ex suo sulphure & sale crudo.

Sumitur ad quantitatem 3. unius aut alterius in robustissimis, & admixtum ovis sorbilibus propinatur, vel admiscetur syrupis solutivis rosaceis, aut violaceis, vel pillulis catharticis; & sic paratur gratissima, tuta, & jucundissima medicina.

*Vires o-
les Sanno-
bucis.*

C A P. XX.

De oleo Persicariae.

Persicaria, mas & foemina colliguntur aestatis tempore, & per se exsiccantur, in umbra, aut sole, & imponuntur descensorio, & igne superposito comburuntur in cineres albos, donec quicquid est olei & aquae egrèdiatur omninò, & nihil in descensorio remaneat præter cineres albos combustos & calcinatos, super quos rectificandum est oleum egressum à sua aqua separatum, donec foetorem deponat omnem: hoc oleum insolatum cum floribus verbasci, in vitro optimè clauso, & per distillationem in balneo bullientis aquae à floribus extractum, & separatum, balsamum præstantissimum est, quod optimè custodiendum est.

*Methodus eliciendi
oleo Persicariae.*

Vires & usus.

1. In curandis vulneribus balsamum potentissimum

mum

mum est, sanat omnia simplicia vulnera brevissimo tempore, & alia etiam quaecunque impedit enim suppurationem & corruptionem in vulneribus suo sale dulci, & sulphure rubeo suo agglutinat & conjungit dissolutum, reparat enim & renovat carnem.

2. Ulcera etiam quaecunque maligna & alia, fistulas, & cancrum mirifice, & brevi tempore ad cicatricem laudatam conducit propter allatas rationes.
3. Balsamum est potentissimum in curandis pulmonum morbis, balsamo sulphuris, aut ejus lacte permixtum.
4. Curat potentissime & citissime dysenterias quaecunque, & ulcera intestinorum agglutinat, & hæmorrhoidas ulceratas, & cancroas mitigat, & tandem curat.
5. Vermes etiam, & lumbricos puerorum, & aliorum qui propter pituitæ copiam, hæc animalcula procreant, suo sale & sulphure acridulci enecat, & procreationem eorum impedit suâ siccitate.

*Vsus olei
Persica-
ria.*

Sumitur à quantitate duodecim ad viginti guttarum, in aquis appropriatis, & morbo convenientibus: & applicatur exterius per se, aut permiscetur unguentis, & aliis oleis quæ vulneribus & ulceribus curandis conveniunt & quadrant.

C A P. XXI.

De oleo Hypericonis.

*Metho-
dus eli-
ciendi o-
leum ex Hy-
perico-
ne.*

HYpericon colligitur mense Junio, circa festum divi Joannis, & exsiccat cum suis floribus, & descensorio inditur ad distillandum fortissimo igne adhibito, donec oleum omne egreditur, & com-

comburantur folia, flores, & lignum hyperici in cineres albos, super quos rectificandum est, distillando oleum per descensum egressum, donec deponat foetorem omnem & empyreumatis tetrum & foetidum odorem, hoc oleum: deinde sic rectificatum conjungendum est, & permiscendum cum multa quantitate florum eiusdem hyperici, tempore Junii collectorum, & insolandum est per octo dies aut quindecim, aut in calore tenui digerendum, donec tincturam contrahat rubicundissimam ex his floribus; expresso oleo, immiscendi sunt iterum flores recentes, & digerendi iterum per quatuor aut sex dies in tenui calore: deinde exprimendum est oleum & hoc iterandum ter aut quater, & tandem dum placet color & consistentia, servandum est in phialis vitreis optimè clausis, pro balsamo excellenti & potentissimo.

Vires & usus.

1. Vires & dotes naturales, naturalis balsami proximè æmulatur, propter coctionē salis, mercurii, & sulphuris sui, quos continet perfectè depuratos & coctos. *Vires & usus olei Hyperici.*
2. Propterea, contra pleuritidem probatissimum est remedium exterius applicatū parti dolenti, & interius sumptum, cum calido vino, vel cū aqua papaveris Reas.
3. Menstrua pellit mulierum, hinc foedos virginum colores curat, febres omnes intermittentes, quotidianas, tertianas, & quartanas curat, quodd suo igne naturali humores frigidos consumat, & calorem naturalem multiplicet similitudine substantiæ.
4. Sanguinem omnino & apprimè depurat, undè initia lepræ profligat, & ulcera cacoëthea ad cicatricem conducit. Q. 3 Vul-

5. Vulnere omnia vetera, & recentia, & ulcera quaecunque, fistulas, & reliqua mirifice agglutinat. & cicatrizat.

6 Hydropicis etiam prodest. summoperè, quia calorem naturalem multiplicando, & serosos humores exsiccando suo interno sulphure, hepar valdè roborat, & uniuscujusque partis nativum calorem.

*Usus o-
leis, hype-
riconis.*

Sumitur ad quantitatem 3 ℥ in iusculis, vel ovo, sorbili, vel aquis appropriatis, & morbo curando convenientibus: & applicatur exterius ad curationem ulcerum & vulnere calidè admotum; vel miscetur unguentis vulnerariis.

Conclusio libri quarti.

Possẽ in longiùs protrahere librum hunc de oleis Chymicis: at puto cuicunque etsi novo & tyrunculo chymico me satis fecisse, ex descriptione præsentis oleorum chymicorum; quòd ad methodũ hanc præscriptorum oleorum, poterit chymicus omnis, olea quaecunque elicere, ex vegetalibus, animalibus, & mineralibus: etsi olea ex mineralibus in medium non proposuerim elicienda, nec ex animalibus, quia id potest satis admodum, clarè & apertè colligi ex libro primo & secundo, de quintis essentiis & arcanis, ex animalibus & mineralibus extractis, ubi olea eliciuntur ad quintam essentiam & arcanum perficiendum, ad quos prædictos libros Lectorem recurrere oportet.

Finis libri quarti.

DE

DE AQUIS CHYMICIS ARTE PYROTECH-

NICA EXTRA-
CTIS,

LIBER QUINTUS.

C A P. I.

Quid per aquam intelligant Chymici.

Qua Chymicorum non est aqua phlegmatica, aquosa, quæ levissimo igne distillatur, ex quovis mixto humido, quæ nihil aliud est quàm excrementum

*Quid
per aquam
intelligatur.*

aquæ chymicæ, quâ multis in locis spiritû diximus, humidum radicale rerum omnium, humidum primigenium, quod extrahere docuimus in genere, capite primo, libri secûdi, hujus operis: Hæc, inquâ, aqua, vera est, aqua quæ continet virtutes quam plurimas mixti ex quo extrahitur: alia verò aqua phlegmatica & aquosa, quæ est excrementû istius, & serum nullas ferè habet virtutes: unde frustratur intento & scopo suo, medicina vulgaris, utendo aqua ista, in curatione morborum: & plus habet virium decocta, quàm istæ aquæ excrementitiæ: Aqua pluvialis est huic aquæ excrementitiæ similis, nam calore solis, aut calore centrali terræ sursum elevatur & pellitur, & in media aëris regione tanquam in capitello frigido condensatur in aqua, & iterum decedit in terram: hæc aqua non est nisi excrementum aquosum, & humidum humidi radicalis terræ, & rerum omnium quæ continent

*Aqua
pluvialis
quid.*

Q 4

secum

*Virtus
Et facul-
tas in cō-
tro, in
quo resi-
det.*

secum humidam, radicalem substantiam, quæ nul-
lius ferè est virtutis, nec potest aliud quàm simpli-
citer réfrigerare & humectare: alia verò aqua de
qua est sermo, & cujus extractionem in particula-
ri hoc in libro docere in votis est, est alia multò po-
tentior priori, & nisi hujus tenuissimæ pars admi-
sceretur alteri aquosæ, & excrementitiæ nullas pe-
nitus haberet facultates mixti, ex quo eliceretur
per simplicem distillationem. Ratio hujus rei est,
quòd virtus & potentia cujuscunque rei, inest rei
in cujus centro radicatur forma, quia forma est
principium actionis & virtutis: at forma non radi-
catur in humore illo excrementitio aut alimentiti-
o, quia adhuc non est pars mixti; at humidum ra-
dicale est vera pars mixti, & in qua radicatur for-
ma: ergo etiam in humido radicali erunt virtutes,
& agendi energiæ cujuscunque mixti, illud autem
humidū radicale potestne simplici & vulgari phar-
macopolarum distillatione extrahi? Perpendant er-
go medici, & pharmacopolæ quid debeat distilla-
tioni committi, & quæ aquæ ad usum medicum
servandæ sint, existimare debent, ne se ipsos & æ-
groto decipiant, inconsultò, & frustrentur à medi-
cinæ scopo: nam aqua quam conservare debent, est
humidum radicale cujuscunque rei, ad quod ha-
bendum nonnulla proponam pyrotechnica exem-
ple, ad quorum methodum reliqua omnia poterūt
haberi humida radicalia.

C A P. II.

De aqua Rosacea.

*Methodus ex-
trahenda
aqua ro-
sarum.*

Rosæ colligendæ sunt verno tempore, in solis
ortu & cōtundendæ in mortario lapideo mar-
moreo, & vasi amplo vitreo aut alii cuivis impo-
nendæ,

pendæ, ut per tempus tandem deferveant : postquã autem deferuerit succus ille cum magmate suo, hyberno tempore distillanda est aqua ex succo illo rosarum, non verno tempore ut faciunt omnes communiter, & levissimo calore balnei extrahendus est spiritus rosarum qui in ascensione sua & distillatione in capitello alembici strias facit, veluti spiritus vini : hic spiritus perquam optimè custodiendus, est, & in phialis vitreis perquam optimè clausis asservandus & custodiendus, ne evanescat. Reliquũ verò quod distillat est phlegma aquosum alicujus virtutis & odoris, & majoris multò, quàm aqua vulgaris rosacea, communi methodo distillata: hoc phlegma poterit conservari ad condimenta vulgaria hominum, & odorem rosaceum indendum quibusvis rebus; non tamen ad usum medicum, quod debiliores omnino habeant agendi facultates, totæ enim sunt in spiritu superius reservato, ut videre est, ex proprietatibus suis & ipsamet experientia.

Vires & usus aquæ Rosaceæ.

1. Hemicraniam certissimè, tutissimè, & jucundissimè curat, & omnes dolores alios quoscunq; capitis, ex corroboratione cerebri & spirituum ejus, quam inducit odore suo, ex balsamica sua substantia aliquatenus cocta, & perfectissimè depurata.
2. Febribus omnibus biliosis, ardentibus, & putridis convenit, quia putridos humores insensibiliter consumit, & impedit alios restantes ne putrescant: sulphur inflammatum & adustum extinguit in massa balsamica nostra, quã medici vulgares, massam, sanguinem dicunt.
3. Inflammationibus externis erysipelatis summũ est remedium; sola enim inunctione externa mitigat, & extinguit.

*Vires æ
quæ ro-
sarum;*

Q. 5

Fæ-

4. Fœtidis oris exhalationibus, sive ex putridis dentibus, sive ex indigestione stomachi, & putridis humoribus in eo stagnantibus id proveniat, summoperè succurrit, propter fragrantissimum odorem suum, quem ex puro sulphure suo habet.
5. Somnum etiam conciliat, quòd recreet, & reconcillet spiritus animales, ex balsamica sua virtute.

*Dosis a-
qua ro-
sa, ut m.*

Sumitur à quantitate drachmæ unius aut alterius in iusculis, in syrupis, aut ovo sorbili, manè, jejuno stomacho, aut longo tempore post pastum.

C A P. III.

De aqua Violarum.

*Methodus ex-
trahenda
aqua vi-
olarum:
ut citius
deferveat
aqua
calida
vas im-
ponenda,
citius n.
ita de-
ferverit
succo o-
mnes.*

Nullus unquam medicus communis & vulgaris, nec pharmacopola, potuerunt adhuc suis ingeniis excogitare methodum extrahendi odorem violarum, nec quisquam eorum dedit unquam aquam violarum fragrantem, & redolentem violarum odorem, & id est, quia chymiam contemnunt, & putant multò se subtiliores esse chymicis, & phisicos naturam magis scrutantes & cognoscentes, quam sint chymici: experientia tamen in multis, & ferè omnibus rebus contrarium testatur: sed absit hæc querela, & aquam violarum redolentem, & fragrantem doceamus.

Colligendæ sunt violæ tempore verno, & contundendæ sunt in mortario marmoreo, & imponendæ sunt vasi vitreo, aut alii cuivis obturato, & relinquendæ per multum tempus ut deferveant: postquam autem deferverint, hyberno tempore distillanda est aqua violarum levissimo calore balnei, in alembicis vitreis, recipientē adaptato alembici naso,

nasco. & cum eo optimè juncto respiret, & odore-
vanescat: spiritus illa distillatione levi ascendet pri-
mo, & strias faciet, more aliorum spirituum inter
stillandum, qui spiritus est servandus in phialis o-
ptimè clausis ad usus medicos.

Vires & usus aquæ violarum.

Vires æmulatur aquæ rosaceæ, sed fortius & po-
tentius refrigerat & humectat omnibusq; mor-
bis, quibus & aqua rosacea adhiberi potest adhi-
betur & ipsa; & potentius quidem agit in affecti-
bus calidis tum cerebri, & aliarum partium, quā
& ipsa aqua rosarum agat; ideoque non novas ei
dabimus vires, sed easdem ferè.

*Vires a-
qua vio-
larum.*

Sumitur ad eandem quantitatem ad drachmam
putà unam aut alteram, in jusculis in syrupis, in ovo
sorbili & similibus quæ palato arident.

*Dosis a-
qua vio-
larum.*

Ad hanc methodū poterit extrahi florum omniū
fragrantium spiritus ad usus medicos, & condimē-
ta & blandimenta corporis humani.

C A P. I V.

De aqua papaveris.

Flores purpurei, rubei, albi papaveris collecti &
contusi ut prius in aquis rosarum & violarum
vitreis vasis aut aliis custodiendi sunt & asservandi,
donec deferverint, quod fiet intrā tres aut quatuor
menses. Deinde hyberno tempore distillandum
erit quicquid erat asservatum in vase & distillandū
quidem erit levissimo calore balnei tepentis, ut a-
scendat spiritus papaveris, strias faciendo, qui cu-
stodiendus ad usus medicos insignes.

*Methe-
dus ex-
trahēda
aqua pa-
paveris.*

Ad similem & eandem methodum poterit pa-
rari spiritus & aqua lactucæ nenupharis, mandra-
goræ & jusquiame, ad similes effectus parandos in

more.

morbis curandis; quibus spiritibus si grana quædā ambari grisei & moschi dissolvantur, erunt potentissima remedia, & laudana dicta ad conciliandum somnum tutò, citò & jucundè nullo vitæ discrimine, parvoque impenso,

Vires & usus aquæ Papaveris.

*Vires a-
quæ pa-
paveris.*

1. In conciliando somno nihil est efficacius, & verum nepenthes est, & laudanum chymicum, etsi simplex & unica substantia coërceatur, non implicatis multis rerum essentiis.
2. Febres biliosas omnes & ardentes extinguit, quòd intemperatum sulphur accensum in balsamo naturali nostro, suo temperamento, deducat ad temperiem, & sales corrosivos & mordentes, & causticos mitiget, & corrigat.
3. In ardoribus urinæ nihil est efficacius, & renum & vesicæ inflammationibus, quòd siccitatem & ardorem salis balsami nostri humectet & refrigeret suo calido humido temperato,
4. Inflammationibus omnibus internis medetur propter eandem rationem, & reducit balsamum nostrum ad debitum & rectum temperamentum.
5. Doloribus omnibus sive ex arthritide proveniāt, sive ex aliis quibusvis causis, contusionibus, vulneribus, & ulceribus est summum anodynum interiùs assumptum & exteriùs applicatum.

*Usus &
dosis a-
quæ pa-
paveris.*

Sumitur à quantitate ʒ ss. ad ʒj. in jusculis, ovo forbili, syrupis aut aquis communiter distillatis, aut decoctis; aut cum phlegmate suo, ut serviat illi tanquam vehiculum ad deportandas ejus virtutes per totum corporis nostri ambitum.

C A P.

CAP. V.

De aqua Melissa.

Melissa seu Melissophyllum colligendum est æstivo tempore, aut in fine veris, & contundendum est cum parum vini, & recondendum in vasis optimè clausis, ut per tempus deferbeat: deinde hyberno tempore postquam optimè clausum deferbuerit distillandum est, donec levissimo balnei calore, ascendat spiritus, strias faciendo, ut in reliquis superioribus: qui spiritus perquam optimè custodiendus est ad usus medicos.

*Merhodu
elicienda
aqua melissa.*

Vires & usus aqua Melissa.

1. Cerebrum ita confortat & roborat ut eius internas facultates & functiones magis augeantur, earumque vires valeant quàm communis natura ferat.
2. Cor & hepâr proximè roborat eorum spiritus multiplicando, propter ingentes & copiosos similes balsamicos spiritus quos secum continet.
3. Sanguinem mirificè depurat & obstructions omnes aperit, menstrua prolicit, & pallidos virginum fugat colores, propter innatum & naturalem calorem quem habet & salis spiritum solutum.

Vires aqua melissa.

Dosis aqua melissa.

Sumitur ad quantitatem 3ß. in iusculis, aut syrupis appropriatis & convenientibus morbo curando.

CAP. VI.

De aqua Buglossi.

Buglossum cõtundendum est in mortario marmoreo, veluti & in prioribus factitatum est, & contu-

*Merhodu
ex-
trahenda
aqua buglossi.*

contusum condendum in vasis optimè ad defervendum: postquam deferverit distillandum ut priùs, & deinde ultimò asservandus ejus spiritus, pro aqua cordiali.

Vires & usus aqua Buglossi.

Vires a-
qua bu-
glossi. 1. Coradmodum confortat & roborat adversus pestilentis auræ mephites, & humorum omnium corruptorum malignos vapores, hinc nihil est potentius ad animi deliquia refrenanda

Calorem naturalem multiplicat, & auget, vitalesq; spiritus mirificè recreat & sanguinem purificat, propter salem suum dulcem & temperatum què in suo spiritu dissolutum habet.

Dosis a-
qua bu-
glossi. Sumitur ad quantitatem drachmæ uniùs aut alterius in jusculis vel ovo sorbili, aut syrùpis ejusdè Buglossi aut de limonibus.

Conclusio.

Possem in longius protrahere librum hunc de aquis: at existimavi hæc exempla sufficere Lectori, ut ad similem methodum reliquas aquas chymicas seu spiritus elicere valeat, ex omnibus plantis, ex quibus in votis erit talem spiritum extrahere ad suos medicos usus: eadem enim via & methodo eliciuntur. Itaque repetere toties eandem metho-

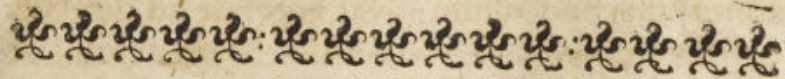
dum & viam, tædiosum existimavi: quocirca

grata sint tibi quæso hæc pau-

cula exempla.

Finis libri Quinti.

DE

DE SYRUPIS CHYMICIS
ARTE CHYMICA PRÆPA-

R A T I S,

LIBER SEXTUS.

C A P. I.

De Syrupis in genere.

Syrupi, Apozemata, julapia, propotismata quæ antiquitas in præparandis, tum humoribus, tum corporibus ad purgationem offerebantur, erant levia quædam medicamenta, decoctionibus saccharo, aut melle conditis præparata, quæ ante purgationes generales offerebantur, unde propotismata prædicta sunt: in usu adhuc sunt & tum aquis distillationibus præparatis, & decoctis paratur, saccharoque & melle condiuntur vulgariter. Attamen chymici methodum aliam invenerunt, subtiliorem multò & efficaciorẽ hac vulgari præparatione, qua hæc propotismata & jucundiora sunt, & durabiliora, & multò efficaciora; fides erit penes experientiam: methodus autem sequentibus patebit exemplis.

*Syrupi
vid
sint.*

C A P. II.

De Syrupo rosato laxativo arte chymica præparato.

Summo manè collectæ rosæ, ante solis ortū, verno tempore, mortario cõtunduntur marmoreo & prælo exprimitur earum succus, vel decoquuntur

*Methodus
faci
endo
syrup
rosace.*

tur

tur in aqua laudati fontis: & expresso & colato decocto, iterum aque iterum per decem ac totidem vices iteratas decoquuntur novæ & recentes rosæ, & exprimuntur singulis vicibus, clarificatur decoctum tum filtro, tum in balneo Mariæ, rejectis fecibus nigris, donec decoctum aut earum succus depuratus perquam optime habeatur, rubedine candescat, ex quo in balneo Mariæ extrahi oportet phlegma aquosum quoddam, quod levissimo calore ascendit, & remanet magma quoddam spissum, rubedine clarum in fundo alembici; cui addendum est sacchari quantum satis ad syrupum parandum, sufficientis spissitudinis: cui cocto & perfecto addendum iterum est octavum aut sextum pondus sui ipsius spiritus rosarum superius extracti libr. 5. cap. 2. & peroptime miscere cochleari argenteo aut spatula lignea, oportet, & conservare ad usus medicos in vasis vitreis & conservis.

Hic idem syrupus potest præparari ex magmate quod in fundo relinquitur ex distillatione spiritus rosacei, superius declarati, modo magma tale depuratur perquam optime à suis fecibus & clarescat; quod rite facies & perlimpide absolves, si magmati jungas aliquid cremoris tartari & parum calefacias, & filtres: sic habebis perlimpidum rosarum succum rubore clarum, quem saccharo admixto in syrupum coquere poteris, & spiritu rosaceo admixto conservare ad usus medicos excellentes & præclaros.

Vires & usus syrupi rosacei.

1. Jucundè admodum purgat humores peccantes in prima regione, & nulla molestia educit.

*Vires sy-
rupi ro-
sacei.*

2. Obstructiones omnes aperit, visceraque omnia roborat, & calorem naturalem multiplicat; quod

quodd serofos humores & frigidos foras educat.

Hoc medicamento nullum aliud reperitur aptius & commodius ad purgandos pueros, senes & imbecilles omnes, & qui medicamenta refpuunt; nam gratiffimi est odoris, & fuaviffimi faporis, & leniffime educit humores peccantes.

Sumitur ad quantitatem unciae unius in jufculis tenuibus, & aquis Rofaceis, idque fummo mane, jejuno ftomacho.

*Dofis Sy-
rupi ro-
facei.*

C A P. III.

De Syrupo rofarum ficcaram astringenti.

R Ofae rubae fcae ad quantitatem lb j. poffunt macerari per viginti quatuor horas in cineribus tepidis in phiala vitrea optimè claufa in libris quatuor aquae communis laudati fontis, expreffum torculari factum poteft purificari digerendo in balneo calido in phiala vitrea donec optime clarescat: remotis fecibus quae in fundo refident faccharum optimum addendum eft, & coquendum ad fyrupi confidentiam: huic deinde addendae guttulæ aliquæ fpiritus vitrioli fpagyricè præparati, vel fpiritus falis nitri: & fic habebis fyrupum acidum rofarum valdè astringens: poteft hic fpiritus vitrioli acefcens in infufione rofarum addi ad extrahendū colorem rofarum & tincturam earum, & tinctura hæc clarificata addito faccharo in fyrupum coqui & fervari ad ufus fequentes.

*Methodus faciendi
syrupum rofacei
astringentis.*

Vires & ufus fyrupi rofarum faccarum.

Calidos cerebri affectus moderat, & temperat, &
R acres

acres defluxiones sistit, ventriculum roborat, sitim extinguit, somnum conciliat, alvi fluxus & diarrhœas cohibet, tenasmo medetur, apthas orisque ulcuscula quæ in ore infantium ex acrimonia lactis enasci solent, curat & delet magno juvamine.

Sumitur ad quantitatem uncix unius aut alterius in aquis appropriatis, & morbo sanando convenientibus, vel exterius applicatur ungendo & delambendo, ut in curatione ulcusculorum lactentium, quæ in ore eorum solent enasci.

C A P. IV.

De syrupo acido simplici.

*Methodus faciendi
syrupi
acidi
chymico-
rum.*

SUCCUS acetosæ torculari expressus, & balneo calido depuratus, addito saccharo optimo in syrupum potest excoqui perfectum: huic deinde addendum est tantum spiritus acidi vitrioli spagyricè distillati, quantum sufficit ad gratam acedinem conciliandam, & erit verus syrupus acidus chymicus, cardiacus, multarum virium.

Vires & usus syrupi acidi simplicis.

*Vires
syrupi
acidi.*

1. Cardiacum est summum & febribus malignis omnibus & pestilentibus convenit; quod propter aciditatem suam corruptioni & putredini resistat.
2. Vermes omnes & lumbricos puerorum enecat, appetitum auget, stomachum roborando & constringendo.
3. Alvi fluxus & diarrhœas constringit sua aciditate, & quod serofos humores acres & mordicantes corrigat & dulces faciat, quod salem acrem calcinet & solvat in aliam substantiam meliorem.

Sumi-

Sumitur in juscultu tenuibus, aut aquis appropriatis, & morbo convenientibus ad quantitatem unciae unius aut alterius. *Dosis.*

C A P. V.

De syrupo limonum.

A Cida nunquam fermentantur ex seipsis, nec fervere, quod in his paucis admodum sit vitae spiritus qui semper dulcedinem parit, ubi copiosus est; propterea in syrupo limonum parando difficilis est extractio spiritus, ut possit coniungi illius confectioni: nihilominus tamen ex corticibus limonum, & aqua ex eorum succo levissima distillatione extracta, simul connexis, & in vitreum vas inditis tandem fervere, & hinc extrahitur spiritus levissima balnei distillatione, qui postea (post succi limonum depurationem in balneo Mariae factam, & hinc syrupum paratum communi & vulgari methodo) potest addi & connecti syrupo cocto & perfecto, cui etiam potest addi ad maiorem perfectionem & virtutem cardiacam ejus augendam & multiplicandam, sal fixum, ex magmate corticum extractum per calcinationem earum, & ejusdem salis mundificationem: ut jam notum est omnibus fere chymiae tyrunculis.

*Methodus facienda
syrupi limonum.*

Vires & usus olei syrapi limonum.

Vires omnes æmulatur syrapi acidi superioris, & potentiores multo habet & efficaciores, & praesertim in pestilentibus & malignis omnibus morbis curandis, & ab incurfione eorum praeservatione.

Sumitur ad eandem quantitatem, nempe ad unciam unam, aut alteram, in aquis convenientibus, aut juscultis: herbis cardiacis alteratis ejus virtus cardiaca multiplicatur, permiscendo tantillum aquae

Vires.

R 2

cinnamomi aut croci, addita drachma unica supra libram unam arcani ex auro parati, aut ex margaritis, quæ arcana descripsimus lib. 3. hujus operis: sic enim stupendas vires habet.

CAP. VI.

De Syrupogranatorum acidorum.

*Methodus faci-
endi sy-
rupi gra-
natorum.*

MAla granata, quia subdulcia sunt facillimè ferveſcunt, & fervore ſuo ſpiritus eorū ſeparatur à ſuo phlegmate, qui ſpiritus poſtquam deferbuerit poteſt ſeparari leviffima balnei diſtillatione, ut docuimus antea, & magma ſuum, quod eſt ſuccus granatorum poteſt optimè depurari balneo, ſeparando feces quæ in fundo reſident, filtro, aut per lenem inclinationem: depuratus deinde ſuccus poteſt decoqui in ſyrupum perfectum, additâ ſufficienti ſacchari optimi quantitate: huic deinde ſyrupo perfectè cocto poteſt addi & connecti ſpiritus optimè clauſus ad uſus medicos.

Vires & uſus Syrupi granatorum.

Vires.

1. Stomachum valde roborat, ſua moderata aſtictione & aciditate, hinc digeſtionem auget, & appetitum dejectum reſtituit, vermes puerorum, & lumbricos in eo exiſtentes enecat ſale ſuo acido.
2. Febribus malignis & peſtilentibus in genere omnibus medetur, & convenit, ardorem & ſitim extinguit, inquietudines & labores febrium omnium levat & mitigat, quod corruptionem humorum corrigit, & calorem naturalem foveat.

Deſis.

Sumitur ad quantitatem uncia unius aut alterius in juſculis, vel per ſe ex cothleari ſæpiſſimè in die,

die, longo tempore à cibo sumpto, ad sitim mitigandam & ardorem febrium extinguendum.

CAP. VII.

De Syrupo de mentha.

Mentha recentissimè collecta omni tempore potest contundi in mortario marmoreo, cum tantillo aquæ cinnamomi, ut exprimatur ejus succus torculari: expressus hic succus in sufficienti quantitate depurandus est in balneo calido, & reiectis fecibus omnibus, decoquendus est in syrupum perfectè coctum: huic deinde adde olei cinnamomi drachmas aliquas, putà drachmam unam, supra unamquamque libram syrupi perfecti cocti, & arcani sanguinis humani, libro primo hujus operis præparati tantundem, & repone in phialis optimè clausis ad usus medicos mirandos. Quod si arcanū sanguinis, nec oleum cinnamomi habeas, fermentato succum menthæ, & ex eo fermento extrahe spiritum ejus, & depura ab ejus phlegmate per distillationem, & connecte syrupo tuo perfectè cocto, ex magmate depurato confecto, & sic habebis syrupum menthæ simplicem miræ virtutis; prior tamen præstat & efficacior est multo.

Methodus faciendi syrupum de mentha.

Vires & usus syrupi de mentha.

1. Frigidis stomachi & ventriculi affectibus in genere subvenit; calorem enim naturalem mirificè auget & multiplicat suo interno balfamo.
2. Sanguinem summoperè deputat, hepar roborat, unde vitia omnia hepatis tutissimè & jucundissimè sanat.
3. Ejus usus continuus & frequens senectutem retar-

Vires syrupi de mentha.

Q 3

tar.

tardat & juventutem renovat, & vitia omnia coctionum omnium primæ, secundæ, & tertiæ corrigit & emendat; unde totum corpus revocat & reparat, & à morbis & effectibus contra naturam defendit; si arcanum sanguinis illi connectetur, æmulatur vires auri potabilis antiquorum.

Dosis.

Sumitur ad quantitatem drachmæ unius aut alterius in ovo sorbili aut juscule, summo manè, jejuno stomacho, aut longo tempore à pastu.

C A P. VIII.

De syrupo absynthii.

*Methodus
sufficientis
syrupi
absynthii.*

Absynthium ponticum, aut Romanum potest contundi in mortario marmoreo recentissime collectum cum parum vini; aut extrahatur torculari ejus succus: succus extractus in balneo depurandus, depuratus decoquendus est in syrupum perfecte coctum, addita sufficienti sacchari quantitate: huic deinde adde salis ejusdem absynthii ex cineribus ejus extracti, per artem & methodum communem, & vulgarem, supra quamcunque libram 3 ij. olei absynthii libr. 4. hujus operis parati 3 ss. & misce & serva. Et ad majorem penetrationem, & agendi promptitudinem potest extrahi spiritus absynthii ex ejus succo fermentato, & addi ad pondus unius aut alterius drachmæ supra libram unamquamque syrupi perfecte cocti, & servare deinde in vitreis vasis optimè clausis.

Vires & usus syrupi absynthii.

*Vires
syrupi
absynthii.*

1. Vires æmulatur syrupi de mentha simplicis, fortius tamen roborat, stomachum & ventriculum, & dejectum appetitum restituit.

2. Ob-

2. Obstructiones omnes aperit tum hepatis, & lienis, & viscera omnia roborat.
3. Pallidos virginum colores fugat & curat, & menstrua educit, sanguinem multiplicando, deobstruendo, & serositates & glutinositates humorum consumendo & extenuando.

Sumitur ad quantitatem ʒij. in ovo forbili, aut jusculis, herbis morbo propriis & convenientibus alteratis summo manè, idque jejuno stomacho, deambulando post sumptum.

C A P. IX.

De syrupo papaveris.

FLores papaveris cujuscunque recenter collecti contundantur in mortario marmoreo, & succus exprimatur torculari: expressus succus depuretur in balneo calido: rejectis fecibus quod clarum est & limpidum percoquatur in syrupum addita sufficienti sacchari optimi quantitate: huic syrupo perfectè cocto, addatur ad quamlibet libram illius, drachma unica olei papaveris, aut altera, & fiet narcoticum perquam optimum & tutissimum, cui ad majorem securitatem, ut virtus ejus narcotica aliqua ratione obtundatur, addi potest ad quamcunq; libram, drachma semis olei cinnamomi, aut cario-phyllorum superius libro quarto hujus operis præparatorum.

Methodus faciendi syrupi papaveris.

Vires & usus.

1. Somnum tutissimè conciliat, vires recreando, & fovendo, & cerebri facultates omnes roborando, unde in mania & phrenitide summum est arcanum.
2. Dolorum omnium est rixotomon & verū anodynum

R 4

dynam

dynam medicamentum, interiùs sumptum & exteriùs applicatum.

3. Ad febrium omnium continuarum & ardentium labores sedandos nihil est potentius.
4. Ad ardorem urinæ extinguendum & mitigandum nihil est melius & efficacius.
5. Defluxiones omnes acres & mordaces sistit: & cōpescit suo narcotico sulphure, facultatesq; languidas & partes debiles fovet & roborat, calorem naturalem roborando.

Dosis.

Sumitur ad quantitatem drachmarum duarum aut trium in ovo sorbili aut jusculis, aut aquis lactucæ, aut portulacæ, dum necessitas urget, modò ventriculus vacuus sit à copia cibi & potus.

C A P. X.

De Syrupo Brionia.

Methodus faciendi Syrupi brionia.

B Rionia radices per se exsiccatae & arefactae cōburuntur in cineres albos in olla fictili nova, non vitreata; ex his cineribus methodo communi & vulgari extrahitur sal illius: deinde ex eadem ipsa brionia recenti & succulenta per decoctionem fortem in aqua laudati fontis & expressionem habemus tincturam rubicundissimam Brionia, quā omninò depuratam & clarificatam decoctione inspissamus ad mellis consistentiam, & additā sacchari sufficienti quantitate decoquimus in syrupū perfectum, cui addimus ad libram quamcunque syrupi, unciam semis salis eiusdem brionia superius præparatum, & servamus ad usus.

Vires & usus Syrupi Brionia.

Vires Syrupi Brionia.

Purgat levissimè omnes serofos humores, & menstrua potentissimè educit, unde virginum ferè omnes morbos tutissimè curat; obstructions

nes enim omnes aperit & sanguinem purificat.

Sumitur ad quantitatem unciae semis, aut in fortioribus protenditur potio ad unciam unam, in jussculis morbo curando appropriatis, & convenientibus; idque summo manè, jejuno stomacho, servato regimine, & custodia more vulgari.

Dosis.

C A P. XI.

De Syrupo Aristolochia.

R Adices recentis Aristolochiae rotundae contusae, & sufficienti spiritus vini quantitati permixtae, ad eminentiam quatuor aut sex digitorum, in phiala vitrea optimè clausa, in cineribus tepidis, per tres aut quatuor dies digerendae sunt, donec rubescat vini spiritus, qui postea est extrahendus per inclinationem, & novus addendus, ut tota extrahatur Aristolochiae tinctura, quae tum demum in balneo Mariae distillanda est, ut separetur spiritus vini, & remaneat tinctura rubicundissima, in fundo alembici instar mellis, cui addenda est sufficiens sacchari quantitas, & in syrupum percoquenda, cui ultimò sal connectendus est, & servandus est ad usus medicos varios: ad majorem efficaciam potest extrahi spiritus Aristolochiae ex succo ejus fermentato, & postquàm depuratus est spiritus à suo phlegmate, addendus est syrupo: ad quamcunque libram ejus, addenda est spiritus drachma unica aut altera.

*Methodus facienda
syrupus
Aristolochia.*

Vires & usus.

1. Vires æmulatur syrupi de brionia, aut potentiùs agit in depurando sanguine, & purgandis ferolis humoribus, & educendis menstruis.

*Vires
syrupus
Aristolochia.*

Q s

2. Ul-

2. *Ulcera* præterea interna ejus frequens usus curat, & ad cicatricem conducit; imò & externa ulcera & fistulas ejus internus usus ad curationem disponit, quòd sanguinem depuret, & vindicet à sale acri & mordaci.

Dosis.

Sumitur ad quantitatem unciae semis in iusculis pulli, aut ovo sorbili, aut aquis morbo curando idoneis, idque summo manè, ieiuno stomacho, servato regimine & custodia, propter ejus purgandi, & evacuandi energiam.

Ad similem & eandem methodum possunt parari syrupi ex extracto tythimali, esulæ, latyris, cucumeris agrestis, & aliarum similium plantarum purgantium, & violentissimè ex sua natura humores omnes evacuantium. At modò succus earum plantarum perquam optimè depuretur in balneo calido, & ex succo sic depurato extrahatur tinctura spiritu vini optimo: postquam spiritus vini per balneum Mariæ extractus est ex tinctura, potest parari syrupus gratissimus, ad purgandos humores quosvis corporis humani, anteponendus medicamentis quæ multo precio & labore summo, & ingenti periculo asportantur in has regiones, & longinquis terræ plagis: at, proh nefas, incuria medicorum medicinam nobis fecit precio & periculo emendam: benigna tamen natura ubi posuit malum ibi posuit remedium, non in exteras regiones quærendum.

C A P. XII.

De syrupo Corallorum.

Methodus faciendi syrupi corallini.

COralla rubea postquam aceto stillatitio dissolveris, & acetum in catino argenteo evaporaveris,

veris, falemque in fundo remanentem aqua dulci stillatitia edulcoraveris succo granatorum acidorū aut dulci depurato permixtum addita sufficienti quantitate sacchari in syrupum perfectum decoques: huic iterum addes arcani ex corallis parati ad unamquamque libram drachmas duas. Arcanum, seu quintam corallorum essentiam descripsimus libro 3. huius operis cap. 22.

Vires & usus syrupi corallini.

1. In morbis venenatis nihil est potentius, & ad præservationem in pestifero tempore nihil est tutius & commodius.
2. Vires æmulatur quintæ essentiæ corallorum; at tardius & segnius agit, propter admixtum saccharum, & granatorum succum, quæ ejus efficaciam retundunt.

Vires syrupi corallini.

Sumitur ad quantitatem uncie unius per se, summo manè ieiuno stomacho, deambulando, & corpus agitando, levissimo motu, post syrupi potionem.

Descriptio.

C A P. III.

De syrupo Margaritarum.

SAl Margaritarum vulgari & cummuni methodo habendus est & parandus: huius deinde uncia unica aut altera permiscenda est cum libra semisse succi buglossi depurati, & addita sacchari sufficienti quantitate in syrupum excoquenda: huic syrupo perfectè cocto adde quintæ essentiæ Margaritarum lib. 3. cap. 21. descriptæ 3 iij. misce & serva.

Methodus faciendi syrupi margaritarum.

Vires

Vires & usus Syrupi margaritarum.

*Vires
Syrup
marga-
ritarū.*

1. Summum est cardiacum, & collapsas atate vires reparat & fovet, humidum radicale multiplicando, propter internum suum balsamum naturale, nostro homogeneum & coequalle.
2. Hecticis admodum, & tabidis convenit & pedetentim calorem eorum præter naturam & febrem extinguit; humidum radicale multiplicando.

De fis.

Sumitur ad quantitatem drachmarum duarum singulis diebus, summo manè, in aqua rosacea, aut cum lacte humano recenter è mammis extracto & elcito, vel cum ovo forbili recenti, & sub cineribus tepidis calefacto.

Finis libri Sexti.

DE

DE PILLULIS ARTE
CHYMICA PA-
RATIS,

LIBER SEPTIMUS.

CAP. I.

De pillulis Mercurij.

Urpetum Paracelsi quod est mercurius oleo sulphuris per campanam facto, præcipitatus, & Aquila mercurii quæ est ejus sublimatum à sale communi præparato edulcoratum; & corallinum arcanum, quod est mercurius aqua forti præcipitatus, in pillulas possunt efformari: at quòd potentissimè & violentissimè evocent humores in corpore peccantes, de his in præsentì opere non erit sermo. At docebimus pillulas parare ex mercurio, mitioris facultatis & jucundioris & tutioris actionis. Tales erunt, quæ parantur sequenti methodo ℞. quintæ essentia argenti vivi lib. 3. cap. 8. hujus operis præparatæ unciam unam, amyli unciam semis, moschi grana decem, ambari optimi drachmam semis, olei cinnamomi ʒj. misce fiat massa, aluta cooperienda, & vitreo vase concludenda ad usus.

*Pillula
mercu-
rii.*

Vires & usus pillularum mercurii.

1. Vires, facultates, & virtutes omnes retinent & possident, ac quinta essentia mercurii: omnibus morbis conveniunt, quibus usus est purgandi, & humores in corpore putres evacuan-
di.

Dosis

Dosis.

Dosis est pillula unica ponderis scrupuli unius, post primum somnum devorata, vel summo manè servato regimine & custodia.

C A P. II.

De pillulis antimonii.

DI VERSI M O D E præparant chymici antimonium, alii in vitrum præcipitant, nonnulli in flores sublimât, alii in oleum rubicundissimum fundunt, alii in salem fusibilem indurant: ex quibus omnibus præparationibus pillulæ possunt efformari: at nisi à prudentissimo exhibeantur medico periculum imminet ne malum curandum & ipsummet ægrotum è medio tollant præ nimia evacuandi facultate. Tutissimas tamen ex antimonio paratas exhibemus pillulas sequenti via. R. quintæ essentia nostræ antimonii libro 3. cap. 15. hujus operis descriptæ, unciam unicam, corticis citri conditi unciam semis, farinæ amyli ʒ ij. moschi & ambari optimi ana scrupulum unum, olei anisi & cariophyllorū ana ʒß. misce, fiat massa, malaxando simul & aluta nova includenda & vitro, & servanda, ad usus medicos varios & insignes.

*Vires & usus pillularum antimonii.**Vires*

Vires omnes retinent ac quinta essentia antimonij: harum usus frequens leprosos certissimè curat, & renovat totum hominem: stupendas virtutes habent creditu difficiles, & fides erit penès experientiam.

Dosis.

Dosis earum est pillula unica, ponderis drachmæ unius, summo manè devorata, jejuno stomacho, servato regimine & custodia artis.

C A P.

CAP. III.

De pillulis vitrioli.

EX Colcotare vitrioli per reiteratas calcinationes & solutiones & evaporationes paratur sal quidam albissimus & ultimò rubeus, summè depuratus, qui in pillulas potest efformari, ad commodiorem ejus usum sequenti via. ℞. salis vitrioli vulgari & communi methodo præparati unciam unam; pulpæ passularum unciam alteram, olei anisi & cinnamomi an. ʒj. farinæ amyli ʒiij. moschi ʒss. misce, fiat massa aluta nova recludenda & involvenda, & totum in conserva vitrea custodiendum ad usum.

*Pillula
Vitrioli.**Vires & usus pillul. vitrioli.*

- 1 Serosos & pituitosos in ventriculo stagnantes humores potentissimè educit. *Vires.*
- 2 Menstrua muliebria efficacissimè prolicit, secundinas educit, & foetum ipsum ad partum promptissimè movet.
- 3 Epilepsiam curat, & omnes cerebri frigidos affectus, Apoplexiam & alios ejusmodi affectus si curatu possibiles sint, curat quàm potentissimè.

Dosis earum est, pillulæ tres ponderis scrupuli unius unaquæque; ita ut sint scrupuli tres in vnaquaque dosi. *Dosis.*

CAP. IV.

De pillulis Ebuli.

Oleum seminis ebuli per decoctionem ejus extractum, potest efformari in pillulas gratissimas & suavissimas potentissimæ facultatis, sequenti via ℞. olei seminis ebuli in hypocausto depurati

*Pillula
olei e-
buli.*

ti

ti ʒj. farinae amyli ʒ ij. moschi ʒj. olei cinnamomi ʒ ʒ. corticis citri conditi ʒ ʒ. misce, malaxando simul, & massam faciendo, aluta nova includendam, & in vitro clauso conservandam ad vsus medicos insignes.

Vires & vsus pillularum olei ebuli.

Arcanum est summum in curatione hydropicorum; serofos enim humores potentissimè sine molestia educit, & vires æmulatur omnes olei ebuli, & quintæ essentiæ libro 2. hujus operis descriptæ.

Dosis earum est drachma unica in pillulas parvas deauratas efformata, & summo manè, aut post primum somnum sumpta, servato regimine & custodia.

C A P. V.

De pillulis Rheubarbari.

*Pillula
Rheub.*

Rheubarbari quinta essentia libro secundo cap. 21. hujus operis descripta potest efformari in pillulas sequenti via ʒ. Quintæ essentiæ Rheubarbari unciam unam, micæ panis albissimi unciam semis, olei cinnamomi ʒj. ambari grisei ʒ ʒ. salis Rheub. optimè depurati ʒ iij. misce, fiat massa, via communi & methodo, aluta nova involvenda & vitro concludenda ad usus.

Vires & vsus pillula Rheubarbari.

Vires. Vires æmulatur omnes quintæ essentiæ Rheub. unde hîc non sunt repetendæ, sed caput illius inquirendum, & ibi virtutes indagandæ, & per experientiam experiendæ.

Dosis. Dosis est drachma vna & semis in pillulas efformata,

ta, & post primum somnum devorata, servato regimine & custodia.

CAP. VI.

De pillulis Agarici.

QUod de Rheubarbaro factitatum est, idem in agarico potest fieri, ejus putà quinta essentia *Pillula agarici.* lib. 2. cap. 22 hujus operis descripta in pillulas efformari, sequenti methodo. R. quintæ essentiæ agarici, unciam unam, farinæ amyli unciam alteram, olei anisi ʒ ij. salis agarici ʒ iij. moschi grana decem, ut virtus ejus deferatur ad caput: misce fiat massa, ut prius, vitro includenda, aluta nova involuta.

Vires & usus pillularum Agarici.

Cerebrum mitissimè & suavissimè purgant à pituitosis recrementis, hinc catharos evacuant & exsiccant, dolores dentium mitigant, sublata causa: arthritidos etiam doloribus summoperè subveniunt, & vires omnes quintæ essentiæ agarici possident & retinent. *Vires.*

Dosis est, drachma una & semis in pillulas parvas efformata, & post primum somnum devorata, servato regimine & custodia, vel urgente necessitate omni tempore & hora sumi, & deglutiri, post digestionem & cibi sumpti consumptionem.

Conclusio libri septimi.

Omnes quintæ essentiæ & arcana chymica quæ *Dosis.* descripsimus, possunt in pillulas efformari simili & eadem via superius conscripta: quocirca non longius protraham hunc librum. Si quis chymicorum desideret pillulas alias, efformare poterit quascunque

que volet ad similem methodum à nobis præscriptam: quamobrem librum de unguentis & emplastris arte chymica paratis aggrediar.

Finis libri Septimi.

DE UNGUENTIS ET
EMPLASTRIS ARTE CHY-
MICA PARATIS,

LIBER OCTAVUS.

C A P. I.

De unguento rosaceo.

*Unguen-
tū rosa-
ceum.*

Uccus rosarū optime depuratus, in balneo Mariæ, & à feculentis suis omnibus recrementis purgatus potest cogi in unguentum sequenti via &. hujus rosarum succi tali methodo depurati ℥ ℥. spiritus vitrioli ℥ ℥. axungia porci undecies aut pluries lotæ cum aqua rosacea in mortario marmoreo agitando unde optimè candescat & nitescat ℥ iiij. olei opii thebaici arte chymica parati ℥ j. olei seminum quatuor frigidorum per expressionem extracti ℥ iiij. misce, fiat unguentum agitando in mortario marmoreo, donec omnia pedetentim mixta incorporentur, & fiant unum, ad usum reponendum, in vitreo vase optimè clauso, ut gratissimum conservet odorem & rubicundissimum suum colorem beneficio spiritus vitrioli, qui & frigiditatem auget & astrictionem.

Vires & usus unguenti rosacei.

Vires.

Potentissimè refrigerat hoc unguentum, unde omni-

in omnibus inflammationibus medetur & erysipelatibus & doloribus quibuscunque ex causa calida ortis, & suo gratissimo odore cerebrum roborat & reficit, & cor exhilarat.

Applicatur exterius ungendo, idque frigide, partes dolore aut morbo curando affectas, linteis aqua rosacea madidis appositis. *Vsua.*

C A P. I I.

De butyro saturni, quod & nutritum unguentum dici potest.

C Erusa, minium, Lithargyrum, aut plumbum calcinatum possunt dissolvi in aceto acerrimo stillatitio: acetum stillatitium clarum & filtratum potest incorporari agitatione summa cum oleo amygdalarum dulcium, per expressionem facto, vel cum oleo seminum quatuor frigidorum ad maiorem efficaciam, donec concreascit & coaguletur in butyrum candidissimum ad mirabiles effectus patrados: hoc unguentum non debent spagyrici pharmacopolæ in pixidibus confectum reservare diutius quam per sex aut decem dies, quia evanescit & liquefcit; at acetum stillatum habere paratum & dum unguento tali indigent in eo dissolvere cerusam per ebullitionem, & filtrato & clarificato aceto, connectere olea prædicta, & in butyrum agitatione coagulare, & ad usus præsentis & urgentes applicare: vel dissolutionem Saturni puram & limpidam in phialis vitreis asservare, ad usus prædictos. *Butyr. saturni.*

Vires & usus butyri saturni.

Ad omnia quibus convenit unguentum rosaceum, convenit & butyrum Saturni, & multo potentius agit: præterea ambusta omnia sanat & citissime

tissime ad cicatricem laudatissimam conducit, dolores hæmorrhoidum mitigat & demulcet: ulcera maligna & depascentia compescit & temperat, ne ultra progrediantur, & dolores eorum extinguit.

Vfus.

Applicatur exterius unguendo frigide linteis aceto madidis appositis: ejus usus frequenter iterandus, præsertim in inflammationibus, & ambustis, quia corpus ejus citò disperditur ab inflammatione.

C A P. III.

*De unguento Narcotico.**Unguentum narcoticum.*

V Nguentum narcoticum potest parari ex oleis narcoticis, puta ex papavere, jusquiamo, ex mandragora, ex violaceo, rosaceo, & reliquis similibus frigidis, vim narcoticam habentibus, ceræ albæ perquam optimè lotæ malaxatis & incorporatis sequenti via. *R.* Ceræ albæ fusæ; & liquatæ multoties in aquam rosaceam plantaginis, nenupharis, aut pluvialis injectæ, & malaxatæ lb ij. olei mandragoræ spagyricè præparati, in libro quarto hujus operis, Capite primo, ℥ iiij. olei papaveris itidem spagyricè præparati ℥ ij. olei rosacei, & violacei an. ℥ iij. spiritus violacei ℥ iiij. misce, fiat unguentum, cui addi potest camphoræ spiritu violaceo dissolutæ ℥ iij. reponendum est ad usus, in vitreis vasis optimè clausis, & obturatis; ne odore ejus evanescat.

*Vires & usus unguenti Narcotici.**Vires.*

Somnum tutissimè conciliat, vires collapsas à febre ardenti & continua reficit, & restaurat, manias & phrenitides compescit & moderat, dolores omnes capitis violentissimos citissimè mitigat, & extinguit;

tinguit, & est arcanum hemicrania, dolores alios reliquarum partium etiam compescit, & inflammationibus omnibus medetur.

Applicatur exterius frigide ungendo linteis aqua *Vfus.* rosacea madidis appositis, ad conciliandum somnū delinuntur nares tempora, & capitis vertex, in mania & phrenitide de rasis capillis, totum delinitur caput in fortissimis & robustissimis corporibus, hausto prius potu cardiaco, aut iusculo sumpto, cardiacis admixtis,

C A P. IV.

*De Butyro, aut coagulo vitrioli,
& Nitri.*

Nitrum calcinandum est, & comburendum, vel *Coagula* per se injectis in eo carbonibus ardentibus, vel *vitrioli* aequali quantitate tartari admixta, & accensa, & *us.* prunis candentibus per aliquot horas detenta, donec optimè calcinetur in calcem albissimam, quæ soluta in humido, vel aqua communi pluviali stillatitia, & connexa cum aequali quantitate salis vitrioli itidem soluti, coagulantur ambo in butyrum albissimum & coagulum candidum, quod in vitreis conservis potest asservari ad usus medicos.

Vires & usus coaguli vitrioli, & nitri.

Coagulum hoc intus, & extra potest sumi & applicari, contra communem unguentorum usum: *Vires.* intus sumptum jucundissimè purgat humores omnes tartareos & melancholicos: arthritidi curandæ prodest exterius applicatum, resolvit tumores frigidos & scirrhosos, & discutit, & disperdit oedematosos & pituitosos tumores, herpes, herpignes, & scabiem omnem tollit ejus *Vfus.* fre-

frequens usus : sumitur ad quantitatem 3 j. aut alterius in uncia semis syrupi rosati vel violacei.

C A P. V.

De coagulo Antimonii, & mercurii.

*Coagulū
antimo-
nii &
mercu-
rii.*

Antimonium, & mercurius sublimatus æquali pondere connexi, & in retortam vitream immissi levissimo calore coguntur in oleum aut aquam acidissimam: quæ frigido congelatur; hæc aqua rectificata bis aut ter, & in limpidissimam conversa rectificatione glaciem, spiritum vini à suo phlegmate & aquoso excremento optimè vindicatum coagulat in butyrum scissile candidissimum vitreo vasi includendum, & servandum ad usus, & si circulentur, simul digerantur levi calore acquirunt colorem rubicundissimum, & majorem penetrandi facultatem.

Vires & usus.

Ulcera omnia maligna, carcinomata, depascentia, curat, & scrofulas, & herpes, & herpignes, & verrucas, & scirrhus tollit: ejus usus est, ut ulcus curandū sensim tangatur coagulo nostro, & circum circa ad dolorem leniendum superponatur butyrum saturni, post scarrum dejectum iterum tangatur donec placeat ulcus, & videatur curatum, butyro saturni ad cicatricem conducendū, aut cum oleo ex vitellis ovi.

C A P. VI.

De coagulo Margaritarum.

*Coagulū
Marga-
ritarū.*

Margaritæ in aceto stillatitio dissolutæ, & per evaporationem aceti in salem conversæ, qui sal depuratus perquam optimè, & edulcoratus solutio-

lutionibus & evaporationibus frequenter iteratis in aqua pluviali stillatitia : sal tandem ille ita depuratus, & connexus optimo vini spiritu ab omni phlegmate vindicato, coagulat spiritum vini in butyrum scissile, & coagulum candidum, vitreo vase reservandum ad usus stupendos.

Vires & usus coaguli Margaritarum.

Hoc coagulum mirum est, & stupendos habet effectus intus & extra ; intus reparat humidum radicale deperditum, senectutem retardat, sanguinem purificat, omnia viscera roborat, spiritus omnes multiplicat, & facultates omnes, & actiones fovet & auget. Vires.

Exteriùs applicatum paralyfim curat, torporem membrorum sanat, membra exsiccata & tabida, cibum & alimentum internum non capessentia, & spirituum commercio privata, reficit & restaurat. Scyrrhosos omnes tumores & frigidos tollit, & discutit. Sumitur interiùs ad quantitatem ʒj. in ovo forbili, manè, jejuno stomacho, vel longo tempore à cibo sumpto. Vsu.

C A P. VII.

De unguento Basilico majori chymico.

POssunt & chymici pharmacopolæ basilicum unguentum componere, fortius multò & potentius vulgari & communi basilico, quod palàm divenditur ad suppurationem inducendam tumoribus præter naturam, & suavioris odoris, non fœtidi, uti vulgare illud unguentum basilicum dictum, quod nullo modo nominis etymologiam servat. Nos verò sequenti via, verum basilicum compone-
mus. R. Cerae flavæ à recrementis purgatæ, lb ij. olei vitellorum ovi spagyricè præparati ʒ iiii. olei Basilicū
chymicū.

philosophorum, seu de lateribus z iij. olei picis navalis z ij. spiritus therebentinae z j. olei rubei therebentinae z j. β . olei salviae, aut calamenti majoranae z iij. zibetae drachmam unam: misce, fiat unguentum: levissimo calore permiscantur olea praedicta cerae flavae, & recondatur in vitreo vase optimè clauso & obturato ad usus medicos insignes.

Vires & usus unguenti Basilici.

Vires.

Frigidis omnibus affectibus convenit, & tumores frigidos discutit, & calidos ad suppurationem brevissimo tempore conducit; auget enim calorem naturalem qui totius suppurationis est instrumentum, expellendo quod putridum est, & contra naturam in partem affectam devectum & defluxum: reliquum autem conservat, ne putrescat, unde citius curantur tumores, quia non tam longo tempore putrescunt.

Vsus.

Applicatur exterius ungendo partes affectas, lintheis calidis appositis, donec cesset affectus.

C A P. VIII.

De unguento divino chymico.

Unguentum divinum.

AXungia ursina ad quantitatem librarum decem habenda est, & perquam optimè lavanda optimo vino & odorato. Huic axungiae connectenda est axungia humanae lbj. his deinde permixtis, & levi igne liquatis, permiscendi sunt flores aut thos, salviae, thymi, majoranae, tiliae arboris, agni casti, betonicae, meliloti, althaeae, ana ad quantitatem manipulorum duorum aut trium: & in vase vitreato, optimè clauso, in cineribus tepidis, per quindecim dies aut saltem octo, detinendi, ut levissimo calore decoquantur, & deponant odorem suum & suc-

succum axungiae liquatae. Ultimò tandem dum calet omne torculari exprimendum est, & levissimo calore decoquendum ad evaporationem succi florum. Huic axungiae, deinde sic præparatae admisce ceræ flavæ lb j. olei ceræ lb β. olei de lateribus ℥vj. olei pulegii, meliloti, calamenti, origani, salviae, rorismarini, & lavendulae ana ℥ij. salis eorundem ℥β. salis volatilis sanguinis humani ℥iiij. salis fixi sanguinis humani ℥ij. salis tartari ℥j. misce, fiat unguentum vitreo vase reponendum ad stupendos, & incredibiles effectus in curatione morborum cutaneorum.

Vires & usus unguenti divini.

Omnia ulcera vetera & recentia, maligna, & alia quævis citissime curat: tumores omnes frigidos scirrhosos discutit & emollit, aliosq; ad suppurationem conducit, & conductos ad cicatricem laudatā ultra pergit: dolores omnes ex causa frigida ortos compescit & mitigat, vulnera sanat quæcunque, menstrua educit solo illitu, & partum provocat.

Vires.

Applicatur exteriùs calidè ungendo partes affectas linteis cooperiendas, superpositis emplastris calidis, & morbo curando appropriatis.

Usus.

C A P. IX.

De emplastro contrarupturam.

Emplastra possunt & apud chymicos commodissime præparari & faciliiori negotio, quàm apud vulgares pharmacopolas: nam quintæ essentia omnes & olea eorum ceræ aut pici navali incorporata, & malaxata, emplastri consistentiam acquirunt, & fortiora multo sunt vulgaribus & cōmunibus, diutiusque durant: emplastrum ergo ad

Emplastrum contrarupturam.

S s

her-

herniam seu contra rupturam omnem & ossium
dissecationem, sequenti methodo paravimus. R. ce-
ræ albæ succo granatorum aut aceto albo lotæ lbj.
huic adde olei mastichini spagyricè præparati ℥ iiij.
aceti sulphuris per campanam facti ℥ ij. tincturæ
rosarum ℥ j. croci martis ℥ j. terræ sigillatæ ℥ ij. ter-
ræ exanimatæ vitrioli, hoc est fecis vitrioli ex distil-
latione eius, ab omni eius sale vindicati ℥ ij. magi-
sterii coralli rubei, & lapidis hepatitis ana ℥ β. magi-
sterii lapidis magnetis ℥ j. olei hermarie herbæ ℥ β.
extracti eiusdem ℥ j. olei consolidæ maioris ℥ β. ex-
tracti & tincturæ radice eiusdem consolidæ maio-
ris aceto stillatitio extractæ, aut succo limonum aut
granatorum ℥ β. misce, reducantur in emplastri
consistentiam, levissimo calore, & fiant magdalia
usui reponenda.

Vires & usus emplastri contra rupturam.

Vires.

1. Hernias infantium & puerorum quàm citissime
curat, modò emplastrum superpositum opti-
mè ligatum assiduè gestent.
2. Ossa fracta ad callum tutissimè ducit, & impe-
dit, si sit vulnus, ne putrescat & ad suppuratio-
nem deveniat, sua astringendi & desiccandi fa-
cultate.

Usus.

Usus eius est ut extendatur massa illius, super a-
lutam novam, & parti affectæ calidè imponatur, &
strictè ligetur.

C A P. X.

De emplastro Sulphuris.

*Empla-
strum de
sulphu-
re.*

EMplastrum de Sulphure reperitur in Antidota-
riis vulgaribus, at sequenti methodo præpara-
tum longè potentius agit, & vires suas diutius ser-
vat, nec fœtet ullo modo, ut commune illud de sul-
phure

phure emplastrum. R. Cerae flavæ puræ & recentis lbj. olei rubei therebentinæ 3 lb. olei picis navalis unc. j. lactis sulphuris 3 j. tincturæ sulphuris per spiritum therebentinæ extractæ 3 iij. olei ireos spagyricè præparati unc. lb. florum sulphuris spagyricè præparatorum, unc. vi. misce, fiat emplastrum, & formetur in magdalias usui reponendas.

Vires & usus emplastri de Sulphure.

Resolvit humores frigidos delapsos in thoracis musculos: hinc phthificis & tabidis convenit, & pleuritidi accommodatur summo perè. Applicatur partibus affectis calidissimè, & fortissimis alligatur ligaturis, & ita alligatum gestandum est, donec cesset affectus & curetur penitus: durat diutissimè eius virtus quamvis assiduè gestetur & carni vivæ appositum sit, nec inde calor naturalis eius virtutem perdere potest.

C A P. XL.

De emplastro pro matrice.

R. Cera liquata, & in vinum odoratissimum projecta & per optimè lota lbj. salis arthemisiæ, tanacetæ, valerianæ, & nepetæ ana unciam lb. olei earundem unc. j. extracti castorei & croci ana unc. ij. olei succini rectificati unc. j. salis margaritarum & corallorum ana unc. j. lb. extracti ex splene bovis unc. lb. salis jovis, seu stanni unc. j. salis melissæ & dictami ana unc. lb. misce, coquantur levissimo calore, in emplastri consistentiam, & formetur in magdalias usui reponendas, quarum vires nunquam senescunt.

Vires

Vires & usus emplastri pro matrice.

Vires. Secretum & arcanum est potentissimum in curandis omnibus uteri affectibus, & assiduè gestatum sterilem uterum fertilem & fecundum reddit, roborato ejus calore nativo, & expurgato ejus corpore, ab omnibus præter naturam recrementis.

Usus. Applicatur umbilico calidè in forma rotunda, super alutam extensum, & sic ligatum umbilico gestatur.

CAP. XII.

De emplastro vulnerario.

*Empla-
stru vul-
nerarii.* *R.* **C**eræ flavæ in vino odoratissimo lotæ lb ij. salis saturni unc. j. salis lapidis calaminaris unc. ij. salis corallorum rubeorum unc. j. salis hypericonis unc. ij. salis aristologiæ rotundæ unc. j. salis cancerorum fluviatiliū unc. ij. salis vitrioli unc. sem. florum antimonii unc. j. croci martis unc. iij. terræ exanimatæ vitrioli unc. ij. sanguinis draconis ʒ iij. terræ sigillatæ ʒ ij. olei colophonix, & picis navalis, ana unc. j. olei hypericonis, & aristologiæ rotundæ ana unc. ij. olei rubei therebentinæ ʒ iij. olei opoponacis, galbani, serapini, ammoniaci, bdellii, carabes, citrini, aloës, hepaticæ, myrrhæ, mumix, ana ʒ ß. magisterii hæmatitis lapidis unc. j. misce, coquantur levi calore in emplastri cōsistentiam, & formetur in magdalias usui recludendas: si non satis sit ceræ addatur major quantitas, ut crassescat.

Vires & usus emplastri vulnerarii.

Vires. Inveterata omnia ulcera, nec non recentia vulnera, & ictus ubicunque sint, in quacunq; parte corporis

poris promptissimè curat & agglutinat, putrefactionem inhibet in ulceribus & vulneribus: nervistruncatis, & contusis commodum & propriū est remedium, cancri, fistulæ, & scrofularum est arcanum: in hernia puerorum curanda, & agglutinanda nihil efficacius. Superponitur partibus affectis, super alutam extensum: nunquam senescit eius virtus, & potentia, propter sales quos continet, in quorum admixtione summa est industria adhibenda, nam difficulter permiscuntur.

Vsuo.

C A P. XIII.

De emplastro, gratia Dei, dicto.

℞. **C**Eræ flavæ, ut in prioribus emplastris præparata ℥j. olei mastiches ʒij resinæ, seu olei rubei therebentinæ ʒj. olei betonicæ, pimpinellæ, verbenæ, ana drach. β. salis earundem herbarum ana drach. ij. misce, & in levi calore coque in emplastri consistentiam, & dum calet, forma in magdalias usui reponendas.

*Empla-
strū gra-
tia Dei.*

Vires & usus.

Ulceramirificè curat, & scrofulas ulceratas mitigat, detergit, & tandē, si non cancrofæ sint ad cicatricem conducit. Vulnera etiam recentia citissimè ad cicatricem conducit, & propter laudatas & benignas eius dotes, gratia Dei appellatur. Pharmacopolæ vulgares præparant vulgari-ter cum herbis supradictis, & nihil in eius compositione ingreditur à fœculenta sua materia & crassitie repurgatum: applicatur partibus affectis super alutam extensum.

Vires.

Vsus.

Finis libri Octavi.

DE

 DE ELECTUARIIS TUM
 SOLIDIS, TUM LI-
 QUIDIS.

LIBER NONUS ET ULTIMUS.

CAP. I.

De electuario rosato.

*Electua-
rum ro-
sarum.* **R.** Succis rosarum rubrarum, depurati in balneo
 maria^e s^{ss}. sacchari optimi ℥ viij. salis rosa-
 rum pallidarum ℥ ss. extracti scammon^e ℥ iij. ex-
 tracti diambra^e, & santalorum omnium ana ℥ sem.
 misce, coque lentè, in electuarium solidum in ta-
 bellas parandum ponderis ℥ ij.

Vires electuarii Rosati.

Vires. Purgatutissimè omnes humores è lōginquis ven-
 triculi partibus, confert ad curationem colico-
Desis. rum affectuum, & febres quotidianas curat. Do-
 sis ejus est, drachmæ duæ in jusculo pulli disso-
 lutæ, & summo manè sumptæ, servato regimi-
 ne & custodia.

CAP. II.

De electuario Sanguinis humani.

*Electua-
riū San-
guinis
humani.* **R.** Salis fixi sanguinis humani ℥ ij. tincturæ ro-
 sarum rubrarum ℥ ss. sacchari optimi ℥ iij.
 aquæ rosaceæ ℥ j. coque in electuarium solidum, in
 fine decoctionis, adde arcani sanguinis lib. i. hujus
 operis Cap. 8. præparati ℥ ij. ambari ℥ sem. misce,
 & projice in marmor frigidum, in tabellas paran-
 dum, ponderis drachmæ unius, in loco calido, &
 hypo-

hypocausto reservandas: vel coquitur tantum in electuarii liquidi consistentiam, quia difficulter coquitur in solidum electuarium.

Vires & usus electuarii Sanguinis humani.

Vires æmulatur arcani sanguinis humani, & gratissimum, & suavissimum est electuarium Regibus, & Principibus dignum: accommodatur omnibus morbis, quia reparat & reficit summo opere humidum radicale: dosis ejus est drachma unica, summo mane devorata, jejuno stomacho.

Vires & dosis.

C A P. III.

De electuario Margaritarum.

Salis edulcorati margaritarum ℥ss. sacchari optimi ℥ij. aquæ rosaceæ ℥j. coque in electuarium solidum: in fine decoctionis adde olei anisi, & cinnamomi ana ℥ss. & fiant tabellæ ponderis drachmæ unius, usui reponantur in vitro clauso, & loco calido continendo.

Electuarium Margaritarum.

Vires & usus.

Electuarium hoc prodest summo opere tabidis, hecticis, & senibus, reparat humidum radicale, & reficit summo opere, cor exhilarat, & reliqua viscera à pestilenti aura præservat, & venenis inimicatur.

Vires & usus.

Sumitur ad pondus ℥j. summo mane, jejuno stomacho.

C A P. IV.

De electuario Corallorum.

Coralla possunt simili methodo reduci in electuarium solidum, ac margaritæ reducuntur, modo communi via, & vulgari methodo dissolvantur.

Electuarium corallorum.

vantur in aceto stillatitio & convertantur in sal dulce, & purificatum solutionibus, & evaporationibus aquæ pluvialis stillatitiæ frequenter iteratis: hoc deinde sal purum & nitidum ad quantitatem ℥j. admixtum sacchari optimi ℥iij. & uncia unice aquæ rosaceæ potest decoqui in electuarium solidum: in fine decoctionis adde pulveris rosarum rubrarum, oleo vitrioli irroratarum, (ut perquam optime rubescant, & in pulverem tenuissimum, & impalpabilem convertantur) drachmas tres, & misce, & proice in marmor frigidum, ut fiant tabellæ ponderis ℥j. Notandum tamen est, pulverem rosarum siccissimum esse debere, & multoties irroratum oleo vitrioli, aut oleo sulphuris, donec placeat eius color rubeus; alioquin si humidus aliquo modo admisceretur, electuarium non posset coqui in solidam massam, quia oleum vitrioli impedit, propter glutinositatem suam in igne non evaporabilem.

Vires & usus electuarii Corallorum.

Vires.

Fluxus omnes alvi, diarrhæas & dysenterias cohibet & compescit, & menstrua muliebria nimis fluentia, sanguinem depurat, corruptionem inhibet, venena extinguit, & pestilentis auræ infestas mephytes impedit, ne cordi noceant: cor exhilarat, & cætera corporis viscera roborat, hæmatosim, & facultates hepatis fovet, & multiplicat, initia lepræ profligat, & omnia sanguinis vitia corrigit.

V[er]us.

Sumitur summo mane; ieiuno stomacho, ad quantitatem drachimarum duarum, eundo deinde deambulatum, per horam integram.

C A P.

CAP. V.

De electuario Gemmarum.

Gemmae omnes, & lapides preciosi, ut rubini, smaragdi, hyacinthi, in salem reducti, via & methodo chymicorum communi, possunt efformari & coqui in electuaria solida, & in fine decoctionis addere possumus ad maiorem efficaciam arcani eorundem lapidum, libro tertio hujus operis descripti drachmam aliquam, & coquere ad ultimam perfectionem, & servare in tabellas, in loco aliquo calido, veluti saccharata tragemata, quia aer frigidus fundit & liquat saccharum & sales.

Vires & usus.

Electuaria de gemmis miras habent & stupendas virtutes in reficiendo corpore, hinc tabidis, hecticis & senio confectis corporibus summopere conveniunt: eorum virtus augetur & multiplicatur, si eis connectatur aliquid arcani lapidum preciosorum, rubini scilicet, aut alicuius alterius gemmae, vel omnium simul mixtorum, tunc temporis emulantur vires arcanorum quae admixta sunt & connexa electuario solido.

Dosis & methodus sumendi est, ut sumatur talis electuarii ʒj. & deglutiatur summo mane, jeiuno stomacho, superdormiendo si fieri possit & potissimum in hecticis & tabidis id convenit.

CAP. VI.

De electuario Alchermes.

Purimi est momenti apud vulgares medicos hoc electuarium, attamen parvae est virtutis præparatum ut ipsi præparant, quia lapides & aurum

*Confectio
alcher-
mes.*

T

rum

rum, quod ingreditur eius compositionem, virtutē suam, & energiam cōmunicare non potest propter firmam & durā ejus coagulationis compagem, quæ nisi diruatur, virtus ejus insignis & mirabilis apparere non potest; quapropter chymica ejus electuarii præparatione multò præstantior est; atrum enim solutum reperitur, & à suo coagulationis vinculo liberatum, & lapides omnes itidem soluti sunt, & reliqua omnia depurata, depuratione ultima, ita ut electuarium præfens ita præparatum, sit totum formale & propterea activum: sequenti ergo methodo ita chymicè præparabimus: In primis tincturam granatorum kermes per succum pomorum odoriferorum depuratum extractam, puram, putā habebimus ad quantitatem ℥j. & succum pomorum odoriferorum depuratum, ad ℥ss. spiritus rosarum unc. ij. ex succo pomorum, & extracta tinctura granatorum, tinctorum, seu chermes, cum sacchari optimi quantitate sufficienti parabitur syrupus perfectè coctus: in fine hujus decoctionis, dū frigescit, alioquin enim evanesceret in auras, addendus spiritus rosarum, & quæ sequuntur, ambra crudæ minutim concisæ & spiritu malorum granatorum dulcium dissolutæ unc. j. salis ligni aloës drach. j. salis fantali rubei & citrini depurati, & quantum poterit fieri edulcorati, ana drach. ij. olei cinnamomi drach. iiij. salis lapidis lazuli, margaritarum, & corallorum & Rubini ana drach. j. extracti moschi cum spiritu ex cortice limonum extracto, drach. ss. auri potabilis, vel ad ejus defectum, salis ejusdem drach. iiij. vel eo deficiente auri tonantis quod facillimæ est præparationis unc. ss. misce, fiat electuarium incorporando omnia & permiscendo in syrupo prædicto, vase vitreo diligenter obturato usui reponendo.

Vires

Vires & usus electuarii Alchermes.

Hoc electuarium, si aurum verum potabile, aut *Vires.*
ejus arcanum libro nostro tertio hujus operis de-
scriptum insciat, vires superat auri potabilis
communis in reficiendo corpore, in restituenda
sanitate, morbos omnes quoscunque curando,
senectutem prohibendo, humidum radicale ne
deperdatur & consumatur defendendo aut for-
titer reparando.

Hoc electuarium Regibus & Principibus in deliciis
esse deberet, & omni studio esset comparandum;
facile enim factum est, nec eximia impensa. Usus *Usus.*
est, ut deglutatur summo mane, jejuno ven-
triculo drach. β. cum parum aquae cinnamomi
superpotata & eundo deambulatum in his qui
bene se habent, ad conservandam sanitatem: he-
teticis vero & tabidis somnus competit post ejus
sumptionem.

CAP. VII.

De Theriaca chymica.

Celebris est haec compositio & multarum vi-
rium, etiam si communiter componatur; quo-
circa in votis fuit ejus compositionem chymicam
exhibere, quia virtus eius in infinitum quasi multi-
plicatur: beati & felices, qui talem confectionem
secum habent, ea enim sola in longos annos, & toto
vitae suae tempore à morbis omnibus liberi & vin-
dicati, aevum transigere possunt: sequenti ergo me-
thodo & via, facili negotio componetur. R. Extra-
cti stillatitii succo limonum stillatio aut in balneo
tepenti depurato lb ij. extracti pastillorum, hedi-
chroi & pastillorum theriacalium spiritu vini facti,
ana lb j. carnis viperinae spiritu salis condita, aut
suo.

*Theriaca
chymica.*

Salpiperarū & serpentū optimè præparatus & depuratus est summa theriaca & vires superat theriaca vulgari.

suomet sale ℥vj. salis viperæ aut alicuius serpentis nostratis ℥iiij. olei piperis ℥iiij. olei opii thebaici aut nostratis ℥β. salis rosarum rubrarum unc. β. tincturæ rosarum ℥ij. salis scordii, salis napi, salis iridis, salis zingiberis, salis rhapontici, salis radicum quinquefolii, salis nepetæ, salis marrubii, salis petroselinii, salis stecados, salis costi, piperis longi, dictamni, iunci odorati, nardi indicæ ana. ℥iiij. salis polii sefelecæ, thalaspis ameos, chamædryos, chamæpytyos, malabatri, nardi celticæ, gentianæ, anisi, fœniculi, cinnamomi ana ℥iiij. salis vitrioli ad rubedinem purificatione deducti ℥ii. olei hyperici ℥β. olei cinnamomi ℥j. olei anisi ℥β. cariophyllorum ℥iiij. olei thuris, & mastichis ana ℥ij. spiritus therebentinæ ℥iiij. olei seminis dauci ℥iiij. sagapeni, opopanax, asphalti, castorii, centaureæ maioris & minoris ana unc. ℥. salis Aristologiæ ℥j. tincturæ eiusdē spiritu vini extractæ ℥j. olei balsami veri si haberi potest unc. jβ. spiritus vini summo perè depurati & alchoolisati, donec odorem gratissimum & suavissimum acquirat ℥β. β. incorporantur omnia & misceantur cum sufficienti quantitate mellis albi ab omnibus recrementis suis depurati, ut fiat electuarium satis liquidum, in vitreis vasis fortibus & duris conservandum, optime clausum ad usus medicos incredibiles.

Hæc compositio sic præparata gratior & iucundior multò est, nec non etiam efficacior ut ipsa experientia fidem faciet: at si quis medicorum Galenicorum hanc compositionem impossibilem factu credat, ex essentiarum copia, ad quas comparandas incredibiles expensæ forent necessariæ, deponat quæso hanc ex animo sententiam. Ego ipse iuro & Deum testor me ipsum posse, & chymicum quemvis pretio centenorum aureorum, hanc confectio-

nem

nem omnibus numeris absolutam & completam dare, & nullum est in hoc opere electuarium, arcanum, magisteriū, aut aliquod aliud chymicum opus, quod pretium excedat quinquaginta nummorum aureorum, nisi copiam ingentem una vice conficere in votis sit.

Vires & usus Theriaca chymica.

Virtutes & facultates theriacæ persequi in vanum esset: tot & tanta ipsemet Galenus, alique doctores medici de theriaca decantarunt ut repetere futile sit: omnibus tamen dicam morbis accommodatam esse theriacam nostram, & frequens eius usus ab omni morbo tutum conservare corpus & vitam in longius protrahere potest.

*Vires
theriaca
chymica.*

Usus eius est internus & externus, interiùs sumitur à quantitate ϑ s. ad scrupulum unum, summo manè deglutitum, parum vini, aut aquæ cinnamomi superbibendo, idque vacuo ventriculo: exteriùs applicatur moribus venenosis & iëctibus, pestilenti tumori, anthraci & vulneribus etiam recentibus medetur.

Usus.

C A P. VIII.

De Panchymagogo chymico.

P Anchymagogum seu Catharticum generale & universale diversum & multiplex potest excogitari, admixtis quamplurimis simul essentiis & magisteriis ex rebus purgantibus extractis & elicitis: nihilominus tamen in lucem dabimus præsens hoc catholicum summum quidem, & tutissimum & jucundissimum, experiëtia fidem faciet promissum. $\mathfrak{z}$. Syrupi rosarum nostra methodo parati lbj.

T 3

huic

huic adde salis colocynthidos 3 j. salis turpeti gum-
mosi 3 ij. salis hellebori utriusque ana 3 ss. extracti
scammonii 3 iij. extracti fennæ & Rheub. optimi
ana 3 ij. salis ebuli, salis sambuci, salis esulæ, & cu-
cumeris agrestis ana 3 j. olei ebuli 3 ss. olei sambu-
ci 3 iij. spiritus ebuli, & sambuci ana 3 ij. olei cin-
namomi & anisi & cariophyllorum ana 3 ij. salis
margaritarum & corallorum ana 3 iij. misce, incor-
porentur omnia in syrupo prædicto rosarum solu-
tivo, & redigantur in electuarium liquidum vitro
vase usui reponendum, optime clausum & obtura-
tum.

Vires & usus Panchymagogi chymici.

Ad purgandum corpus nullum datur in re chymi-
ca potentius & tutius medicamentum ; purgat
omnes humores, & foras elicit è longinquis ven-
triculi partibus, & omnibus morbis adhibetur ;
præter hæc, qui dulcius & debilius
purgandi sunt, si purgatione indigeant ulla: solus
syrupus rosatus solutivus sufficit ad eorum cor-
pora evacuanda.

Dosis hujus medicamenti est ʒ j. ad ʒ ss. in vino o-
ptimo, aut aqua cinnamomi ; aut cum mica pa-
nis albi potest efformari pillula unica, aut duæ,
aut tres ex illo scrupulo, & summo manè de-
glutiri, jejuno stomacho cum regimine & custo-
dia.

Conclusio totius Operis.

Scio, amice Lector, quamplurimos improbatu-
ros fore, namque ad unco suspensuros, hoc medi-
camentorum chymicorum antidotarium, tãquam
aliquod novum & inauditum opus. Hippocraticæ
& Ga-

& Galenicæ doctrinæ incognitum, quam doctrinam inscitia accusare velle crimen est, & inscitia ipsius vitium in seipsum retorquere: Hippocrates enim & Galenus fuerunt summi in sua arte magistri, hoc fateor; at cum non omnis ferat omnia tellus, artesque omnes & scientiæ perfici non possint uno in sæculo, ut dictum est in capite libri primi, hujus operis, & in Palladio nostro Spagyrico probavimus multis in locis, nullis injuriæ maculis & ignorantia nebulis famam & laudem divini Hippocratis, & acutissimi Galeni afficimus, quod eorum inventis, chymiam, hoc in sæculo quàm in eorum sæculis notio-rem addamus, eosque hujus artis obliviosos asseramus, non enim id illis ingenii imbecillitati, at temporis illiberalitati, & avaritiæ est condonandum, quod in progressu suo, & in partibus suis præstantiora & nobiliora quadam nobis sapissimè communicet, lumine naturæ magis elucescente, in uno tempore quàm in alio, in una regione quàm in altera, ex diverso solo, & cælo: sol etsi omnia collustret, non tamen æqualiter omnia lumine perfundit, nec omnia tempora serena sunt, sed alia aliis clariora: florent jã artes omnes, & scientiæ, & in posterum vegetiores erunt, Deo sic postulante & cælo, ex quo tanquam ex perenni, & inexhausto entelechiæ fonte, lumē illud naturæ, artium omnium & scientiarum fomes & fulcrum in nos descendit, per radios planetæ Veneris impræsentiarum sexta sua vice mundum regentis, & gubernantis, spiritu suo, & genio, tenebras & umbram naturæ, aliquatenus discutientis: unde tot & tanta mentis humanæ acumina: at, proh nefas, & dolor! totum illud ingenii acumen, quod nobis omnibus jam cælū elargitur, aleis, chartis, scortationi, luxui immodico;

ædificationi, vestimentorum pompæ, gulæ, & simili-
bus ingenii humani quisquiliis impenditur, quod
si omnes, quibus est è cælo illud naturæ lumen, vel-
lent luminis illius radios omnes impendere ad na-
turæ cognitionem, secretiora videremus adhuc ty-
pis excusa, quàm excudantur. Quod ad me attinet
nihil mihi erit secreti, quin liberali manu, omni-
bus porrigam, modò gratum sit hermeticæ artis
alumnis, etsi non fugiat & evitet Zoilorum
ungues quibus placere, displicere est.

Finis libri Noni & ultimi.

INSI.

INSIGNES
CURATIONES
VARIORUM MORBO-
RUM, QUOS MEDICAMENTIS
chymicis jucundissima
methodo cura-
vit

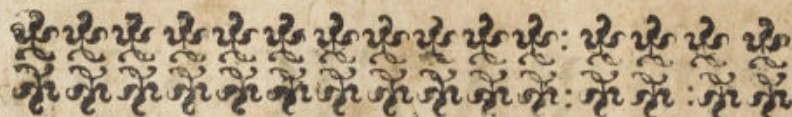
PETRUS JOANNES FABRI,
*Doctor Medicus Monspeliensis, Castri-
novidarensis Philochy-
micus.*

ARGENTORATI

Sumptibus Heredum LAZARI ZETZNERI.

ANNO MDC. XXXII,

LECTORIBUS
 PETRUS JOAN. FABER
 DEVOTISSIMUS
 S. P. D.

Artem Spagyricam cum plurimi vilipendant, in eorum confusionem & opprobrium, has omnes curationes apposui, ut his resipiscant, & tandem invitis eorum falsis opinionibus palinodiam cantant; discant etenim, & videbunt experientia ipsa, morbos quos curatu difficiles putant medici, & quos medicamentis vulgaribus pertinaces, & indomitos quotidie experiuntur, curatu faciles in quibusvis subjectis, medicamentis chymicis conspicient, non solum podagram, arthritidem, calculum, tabem, quartanam, sed & lepram experientur curatam fuisse spagyrica methodo nulla violentia, sed tota jucunditate.

Hisce experimentis certissime existimaui zolitorum nostrorum animos ab erroribus educere posse, eorumque conscientias emovere, ut laudem condignam, honoremque debitum chymicae arti, suis convitiis furatum, tandem panegyrico decantato sermone, devotè reddant: & ut infiniti alii eorum exemplo, ad eam nobilissimam artem addiscen-

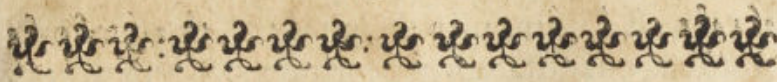
discendam & honorandam, utilitate quàm maxima pelliciantur.

Plus est vitæ restituenda, imò & conservanda, facultatis & virtutis in solo antimonio spagyrica arte optimè preparato, quàm in totis pharmacopolarum communium antidotariis, in quibus ornandis, & complendis tota ferè terra exhauritur, ortus nec occidens sufficiunt penuriæ illorum: Poli utrique non sat gemmarum, & fruticum habent ad varias antidotariorum compositiones persiciendas, aerem quoque ferè omnem, mariumque cavernas, & profundissimos gurgites visitant, ut hinc aliquid vitæ restituenda & conservanda utile exportare possint. Heu miseri! cur tantis laboribus & periculis ruri queritis quod domi est, in centro metallorum & mineralium latet quidquid esse potest in tota rerum natura, vitæ nostræ restituenda, & conservanda efficax & utile. Nihil inde mirum si metalla Planetis respondeant, hi etenim si nobis vitam imperiant, illa etiam jure merito & naturali, morbos propellent omnes, & amissam sanitatem labentemque restituent: nec Mercurium dicatis venenum, & antimonium, reliquaque mineralia. Quod ex his educunt spagyrici antidotum est, & vitæ fomes, quamvis ex medio veneni sit eductum: antidotarium predictum, & curationes subsequentes fidem faciunt tantifaciti. Si quis tamen adhuc est incredulus, abeat quæso desperatus in exterarum regiones, ibique

come-

comedat porcorum reliquias, cum illi inōsufficiant
domi paterna opipari cibi, si tandem tamen re-
deat, paterna non frustrabitur benignitate, aureo
decorabimus illum anulo, lautissimisque sopho-
rum mensis illum excipiemus, ibique sale sapien-
tum glaucoma ab oculis depellemus, quo depulso
fateri cogetur, spagyricam artem philosophia mar-
garitam esse preciosam, spagyricosq; artistas reli-
quis omnibus prænitere Philosophis, ac veluti du-
ris silicibus, pellucidi prænitent adamantes. Quod
si mihi ipsi gloriam aucupari hinc existimetis, id
procul ab animo est: artis cuius laboribus in vigilo
gloriam & honorem quero, ostentationem autem
procul à me elimino, & à Lectoribus benignissimis
id saltem extorquere vellem, ne me ullus gloriolæ
avidum putent, sed spagyricæ artis acerrimum
defensorem, cui tuendæ quicquid erit ingenii &
industria libenter impendam, arcanag. sua in lau-
dem honoremq; ipsius Lectoribus pandere non re-
cusabo, ut tandem ipsamet & ipse collatis hisce be-
neficiis, de his bene mereri valeamus. Valet Ca-
strino vidarii, decimo Kalendas Maij anni 1627.

CURA-

CURATIO PRIMA

MANIÆ, ET GAN-

GRÆNÆ.

Omnia medicamenta chymica, quæ in curandis morbis subsequenter omnibus impensa fuerunt, habes descripta omnia in Myrothecio: si sint desumpta ex animalibus, reperies Libro primo: si ex vegetabilibus, reperies in Libro secundo: si ex mineralibus, reperies in Libro tertio: in Capitulis propriis & peculiaribus, ubi reperies methodum faciendi dosim & usum; quocirca in curationibus subsequenter non repetam, non actum agam, & fastidio sim Lectoribus, tot repetitionibus; nisi quedam peculiaria medicamenta, ut Lectorem ab inquisitione eorum sublevem.

I OANNES de Ruffinis, vir apud Fuxenses anno 1614. ob bonorum suorum, fructuumque terræ, illius anni amissionem, & caritatem annonæ, incidit in maniam, in qua curanda convocatus ego, curationem illius spagyricam aggressus sum. Itaque misso sanguine ex cephalica dextra ad quantitatem unc. viii. summo manè, eodem die vespertinis horis, arteriâ temporalem dextram tutudi, & misi sanguinem ad unc. vii. robustissimus enim erat ægrotus, ætatis 40. annorum, quadratæ staturæ, nigri capillitii, & temperamenti melancholici. Sequenti verò die, propi-

natum

natum est Antimonii præcipitatum, ex aqua communi, ad quantitatem granorum xx. fit autem præcipitatus iste Antimonii, ex gummi illo quod per distillationem educitur ex antimonio & sublimato vulgari, simul conjunctis: hoc gummi rectificatur ter aut quater, donec candidissimum sit & purum: deinde præcipitatur in aquam claram, limpidam communem, & agitantur simul in phiala vitrea, & tamdiu lavatur pulvis albus, qui hinc præcipitatur, donec aqua dulcis sit, pereatque omnis acrimonia: deinde siccatur pulvis, qui dici potest antimonium præcipitatum. Hujus ergo præcipitati antimonii potione multa sursum & deorsum eiecit, & evomit, singulisque octo diebus, manè, jejuno ventriculo, iterabatur eadem potio præcipitati antimonii. Reliquis verò diebus, sumebat summo manè quantitatem drachmæ unius, arcani sanguinis humani, in Myrothecio nostro descripti, cum granis tribus aut quatuor arcani opii, vel mandragoræ, aut jusquiæ, & hisce solis medicamentis perfectè curatus est intra mensem, servato victus regimine, frigido & humido; potabat enim frigidam, in eaque balneabatur sæpius. Inter curationem autem fuit vulneratus, in tibia dextra, repentino casu, & per incuriam illius vulneris incidit in gangrænam; ad quam curandam iterum vocatus cum chirurgo, tetigi vulnus, & partes vicinas, uistas affluxu causticantis humoris, oleo mercurii, seu gummi, superius citato; & post scaræ sublationem quam oleo vitellorum procuravi, usus sum ad cicatrificandum ulcus, tinctura martis, & aristologiæ rotundæ, & perfectè curatus annuente divino numine; etsi ab omnibus suis desperatus esset, & adhuc vivit incolumis & salvus à primo & secundo morbo omnino liber.

Curæ

*Curatio secunda Gangrenæ &
Melancholiæ.*

Bernardus N. devotus admodum vir ætatis suæ 40. annorum ob studiorū ferventem operam, divinarumque rerum diurnam nocturnamq; contemplationem, incidit in Melancholiam simplicem absque ulla febre cum vigiliis maximis & longis; ducebat enim menses integros in somnes, & hebdomadas impransas, ad quæ curandum cōvocati sunt omnes medici, tum Tolosates, tum alii, qui fama aliqua & arte medendi valebant, tentatisq; in vanum omnibus remediis per sex menses, curationem spagyricam tandem aggressus sum. In primis purgavi ipsum multoties antimonio præcipitato superiori; deinde per quindecim dies usus est singulis diebus sero, cundo cubito, arcano Lunæ; & arcano jusquiami ad granorum viginti quātitatem in 3 ℥. spiritus violarū, & sic perfectè curatus, servato victus regimine frigido & humido, potando aquam frigidam, in qua etiam sæpissime balneabatur. Incidit etiam vulnere recepto in tibia sinistra in gangrenā, quam etiam curavi simili methodo, & iisdem medicamentis, oleo putā mercurii, & antimonii, & tinctura martis, & Aristologiæ rotundæ, & sic convaleuit: at paucis abhinc mensibus incidit in quartanam quam jamjam curatam videbimus.

Curatio tertia Febris quartanæ.

Idem ergo vir N. eodem anno 1614. incidit in febrem quartanam, cum tumore pedum & infimi ventris, & dolore ventriculi summo & nausea quotidiana; at brevissimè curatus fuit nostro antimonio præcipitato, febrifugo, & arcano vitrioli nostro, in aqua cinnamomi: ad quātitatem autē propina-

pinabatur decem guttarum illud arcanum vitrioli, in aquæ cinnamomi ꝑ℞. idque summo manè, jejuno stomacho: usus est etiam per aliquot dies arcano tartari, & tinctura seu extracto theriacis, & sic curatus est, & vixit per multos annos ab omni morbo liber.

Curatio quarta Febris quartana.

Eodem anno Dominus de Caillaue, nobilis admodum vir, ætatis 25. annorum, præaltæ staturæ, & gracilis corpore, melancholicique temperamenti, quartana fuit detentus per sex menses; omnibusque tentatis remediis Galenicorum in vanum, usus est bis aut ter antimonio nostro, & arcano tartari, & potu vini puri, victusque regimine calido, & humido, & sic absque ullo alio tentato remedio evanuit febris; nullis omnino relictis symptomatis.

Curatio quinta febris Quartana.

Antonius Faber, Canonicus nostræ Civitatis, nunc Capucinorum Religionem profitens, anno eodem detentus fuit quotidianæ febris symptomatibus, cum dolore ventriculi; & nausea perpetua; imò & singultu, qui ipsum summo perè vexabat, unica dosi antimonii nostri perfectissimè curatus fuit.

Curatio sexta Schirrofi tumoris, & mania.

Anno eodem Marcus de Gaillard, ætatis 25. annorum loci du Mas Sainctes - Puellies, schirrofo tumore vexatus in crure dextro, nullam inflammationem, nullumque dolorem nisi frigus summum in ea parte per sentiens, vocavit me, ut ab eo tumore libe-

liberarem : itaque ejecto enemate communi ex decocto emollientium & carminantium, nisi sanguinem ex brachio dextro, ad quantitatem ζ viiiij. sequentibus diebus purgatus fuit, tribus dosibus iteratis antimonii nostri : deinde applicatum fuit balsamum sulphuris, ex descriptione Rulandi, cum suo emplastro de sulphure : peruncta hac parte & perfricata oleo tartari cum spiritu vini alcoholisato, & sic intra paucos dies evanuit omnino tumor, per insensibilem transpirationem : at fuit deinde toto anno melancholicus, tristis admodum, & taciturnus, vigiliisque summis vexatus, & appetitu dejecto : incidit intra sex aut octo menses, post curationem illius scirrofi tumoris in maniam : vocatus ego iterum à suis parentibus nisi sanguinem ex cephalica ad animi deliquium; erat enim invenis admodum fortis, & quadratæ staturæ : sequentibus diebus purgavi ipsum, extracto hellebori albi, & antimonio meo, per sex dies : & deinde per sex alios dies balneans ipsum frigida aqua, actu ; erat enim mensis Julii, in quo calores vigeant satis : & sic servato regimine victus humido & frigido, frigida potando, spiritu violarum alterato perfectè intra mensem curatus est & adhuc vivit sanus, & ab omni morbo liber, magno Christianæ religionis incommodo, bellator enim strenuus est, vel potius dicam latro audacissimus, qui in hoc civili Gallico bello in itinere magno circa locum Castrinovidarii & du Mas, quamplurimos bonis & vita spoliavit.

Curatio septima meliceridis tumoris in palpebra superiori oculi dextri.

A Nno 1615. Germanus Delpy, devotus & pius admodum Præbyter loci de Vignonet ætatis

V

35. an-

35. annorum tumorem satis durum in palpebra superiori oculi dextri habuit, nucis avellanæ magnitudine: originem autem duxit hic tumor, ex unctione mercurii crudi cum butyro malaxati, ut à scabie liberaretur. Ab illa unctione statim ortus fuit ille tumor: itaque vocatus curavi ipsum perfectissimè solo litu olei mercurii & antimonii, seu aceto minerali superius dicto. Ulcus deinde ad cicatricem conduxi diachilone magno, & diapalma, oleo vitellorum duorum dissolutis, & in unguenti cōsistentiam reductis, & parti applicatis: & sic perfecte curatus est illæsa palpebra, ita ut jam nulla appareat cicatrix, vivit enim adhuc incolumis & sanus.

Curatio octava Pleuritidis.

ANno eodem 20. die mensis Aprilis, Maria Faber, filia fratris mei, ætatis 10. annorum incidit in febrem ardentem cum tussi, & exspuitione sanguinolenta, & dolore summo lateris sinistri, cum maxima respirandi difficultate, magnoq; pulsu & veloci. Itaque vocatus primo ipso die, postquam enema ejecit emolliens & refrigerans, misi sanguinem ex basilica sinistra partis dolentis, ad quantitatem unc. vij. & dedi sequenti die summoq; manè grana viginti antimonii mei sudorifici, in vino optimo: & statim applicato balsamo sulphuris, & emplastro ejusdem sulphuris ex descriptione Rulandi, super latus dolens, quievit dolor eodem die, & evanuit febris post sudores nulla alia facta crisi: & sic perfectè curata fuit, & plures alios curavi eadem methodo & via.

Curatio nona febris Quartana.

IOanna de D. loci de Belpech, serva & ancilla fratris mei, quartana detenta fuit per sex menses;

les; anno eodem, ut ipsam curarem, purgavi eam croco metallorum per quatuor dies continuos, propinata dosi singulis matutinis horis granorum duodecim in vino optimo: deinde iterum purgavi bis extracto hellebori nigri, diebus ipsius paroxysmi, & propinata tinctura theriacæ ad quantitatem unc. j. summo manè, jejuno ventriculo, perfectissimè curata fuit intra quindecim dies, nullis relictis symptomatis, & adhuc vivit incolumis præfenti anno 1625.

Curatio decima Pleuritidis.

ANno 1626. circa mensem Septembris uxor Jacobi Plauty pauperrimi camentarii, victum suum, & uxoris suæ, filiorumque suorum ex operatione sua quotidiana quærentis, ætatis 40. annorum decubuit, cum febre ardentissima, dolore lateris dextri, exspuitione cruenta, & maxima respirandi difficultate, urinis admodum rubeis, pulsuque magno & veloci: itaque primis ipsis diebus vocatus medicus dogmaticus, doctus quidem, & expertus admodum, præscripsit illi omnia quæ conferunt ad tutam curationem pleuritidis, nec ulla dogmatica oblitus est: omnem denique volvit lapidem, tentavitque remedia cuncta Galenica, ut morbum depelleret. Desperatis tandem rebus omnibus, nono die, nulla adhuc facta crisi, & vigentibus omnibus symptomatis, vocatus ego inveni ægrotantem delirantem & phreneticam, cui illicò, nullo alio adhibito consilio, quia premebat medendi summa necessitas, dedi drachmam semis arcani sanguinis humani; cum drachma semisse cinnabarii rubei nostri sudorifici, ex antimONIO & mercurio sublimato præparati, & post gummi quod ex his per distillationem elicitur, educti,

V 2

cum

cum ζ j. aquæ cinnamomi. Asumptione illius medicamenti statim quievit, & somno irrepto sudor universalis totum corpus occupavit: itaque sudavit toto illo die copiosissimè: sequenti die inveni eam optimè ratiocinantem, & ab omni delirio liberam; at vigeant adhuc symptomata alia: itaque decimo die iteravi dosim eorundem medicamentorum, ne critico diei superiori, sudoris causam tribuerem, iterumq; dormivit, & sudavit toto illo die decimo. Undecimo sequenti die, quia adhuc supererat febris, & alia symptomata, at valde mediocria, iteravi eandem dosim, dormivit iterum, & sudavit, & hora quinta post meridiem fuit ab omni febre libera, & ab aliis omnibus symptomatis: supererat tamen nonnullus in eodem latere dolor, itaque applicavi emplastrum superius de sulphure, quod ex ceræ colophonis æqualibus partibus, & semiparte myrrhae, & æquali omnium pondere balsami sulphuris, ut in sufficientem emplastri consistentiam reducat, constat; & dedi iterum unicam dosim præscripti medicamenti, & iterum dormivit, & sudavit, sudore absterfo fuit ab omni dolore libera, & vivit adhuc potens & robusta mulier.

Curatio undecima suffocationis, Epileptici insultus, & pallidi coloris, & aliorum.

Eodem anno Maria de Charles 20. annorum virgo fuit apud Tolosates, quamplurimis afflictis morbis gravissimis admodum: singulis enim diebus suffocatione premebatur, à syncope & animi deliquio illo redempta, delirio tenebatur & convulsione totius corporis. Postquam hæc symptomata, mitigata erant, perdurabant tamen aliquando
per

per quindecim dies, invitis medicis Tolosatibus, dolore gravissimo & acutissimo arteriarum temporalium premebatur: ibi ingentes ejulatus & clamores erant, & si aliquando dolores hi remissi viderentur, melancholia simplex agrotantem nostram tenebat: itaque videbatur hæc nobilis puella cadaverosa omnino, pallidissimi coloris & viridis, ita ut & ictero laboraret, virgineo morbo, qui erat centrum & origo reliquorum omnium morborum & symptomatum: permansit autem incurata per quatuor, aut quinque annos à decimo quinto anno, usque ad vigesimum: convocati tamen fuerunt omnes medici Tolosates, ut eam liberarent & salvam facerent: desperatam tandem reliquerunt & temporari curam commiserunt, eam relegantes ad natalem suam domum loci de Folcarde, ubi natali suo aëre, & amicorum parentumve confabulatione putabant tandem eam ad sanitatem redituram fore: nihilominus tamen permansit per multos aliquos menses iisdem morbis afflicta, & cum majori gravitate & asperitate vigeant symptomata. Ita ut cum essent omnia desperata vocatus fui, & percontatus sum quibus medicamentis Tolosates medici eam ipsam puellam tractaverant; itaque vidi enemata præscripta fuisse carminantia, & emollientia, Apozemata, julapia, menses provocantia, balnea, unguenta, Emplastra, embrocationes, multaque alia medicamenta, quæ lubens omitto, ne tedium pariam; ita ut cum animadverterem morbum hunc medicamentis Galenicis non potuisse curari, at potius exasperari, curationem Spagyricam aggressus sum: in primis percontatus sum, quibus alimentis ipsa agrotans uti solebat, & inveni, toto vitæ suæ tempore aqua potam fuisse, carnes omnes respuere, & juscula carniū? utebatur solum fructibus omnis

generis, & ovis cum pane coctis, & iusculis oleo, & herbis quibusdam alteratis. Quamobrem mutavi illius victus regimen, vinum pedetentim assuefacere præscripsi; donec purum biberet, & regimen victus totum erat calidum & humidum: deinde præscripsi salem vitrioli, in aqua arthemisiæ dissolutum, ad quantitatem drach j. in unc. j. aquæ arthemisiæ. Tanta fuit hujus medicamenti virtus, ut ferè omnia symptomata tanti morbi recesserint; vomuit enim quamplurima pituitosa, primò & ultimò viridia & flava, maxima quantitate: hoc solo tantum usu medicamento, & balneo vini cum tartaro, curata perfectè fuit intrà octo dies: cujus tanti beneficii memor ipsa puella, prædices admodum, & nobilibus orta parentibus, se, suaque omnia, magna adhibita cautela ex mea parte, mihi ipsi in matrimonium legitimum tradidit, & contulit: ex cujus honestis amplexibus contra medicorum omnium opinionem filios pulcherrimos habeo.

*Curatio duodecima, Histericæ
passionis.*

Nobilis Domina de Montagu, castissima uxor Domini de la Barre, loci de Faia, anno eodem, circa mensem Septembris parvuriit feliciter, & à partu ob incuriam & inscitiam obstetricis mulieris ex cochiis retentis, incidit in histericam passionem, decubuit tribus integris diebus semimortua, absque pulsu apparenter, sine voce & respiratione sensibili, oculis clausis, & medio infimo corpore, frigida: à parentibus & à suo carissimo conjunge vocatus sum, ut discernerem, num penitus mortua esset, ut sepulchro mandaretur: cogitabant enim omnes de funebri pompa potius, quàm de sanitate resti-

restituenda. Inveni ergo ipsam in lecto jacentem, sine pulsu, sine voce, sine respiratione, candelam enim accensam ori, naribusque appositam nullo pacto difflabat, calore tamen satis blando membra sua ferè omnia fovebantur, rigida tamen, & cora-
vulsa omnia erant. Juscula, vinum, & aqua in os injecta indeglutita manebant, clysteres injecti manebant in intestinis absque ullo effectu, cucurbitulæ cum multa flamma, & profunda scarificatione applicatæ fuerant cruribus, & tibiæ suris, frictiones durissimæ factæ, adeò ut excoriata fuerat, mortuam esse, aut morti proximam esse credens de re-
ditu cogitabam. Attamen priùs tentavi remedium sequens: sumpsi salem vitrioli in Palladio meo descripti, & in aqua salviæ dissolvi; quantitas autem erat salis z ij . aquæ salviæ z ij . & primò in os ægro-
tantis injeci cochlearia duo aquæ imperialis, deglutita tandem absque motu evidenti illa aqua imperialis, subtilis enim erat admodum & rectificata, iterum injeci salem meum vitrioli dissolutum in aqua salviæ, & apposui aquam imperialem simul, ut virtute aquæ imperialis deglutiret medica-
mentum stimulatō calore gutturis, & muscutorum laryngis, acrimonia aquæ imperialis, deglutiit tandem omnia cum aliquo motu perceptibili laryngis: duabus horis transactis à potione illa sumpta, copiosissima ejecit multa biliosa per anum: itaque mutatis lintheamētis, & epithematis appōitis cordi ex aqua imperiali, & aqua cinnamomi, cum confectiōe alchermes, guttisq; nōnullis olei cinnamomi, iterum ejecit quamplurima biliosa portacea per anū, & ex utero quamplurima nigra, fœtidissima, putrida, & malè olentia: aperuit tandē ab ejectione illa oculos, & respiravit satis libere, & voce dolenti cōquesta est: sequēti verò die post multas tota nocte

ejectiones, perfectè locuta est, & novit omnes. Dedit iterum eandem potionem salis vitrioli, cum aqua imperiali, & salvia, & vomuit multa pituitosa & biliosa, & apertus est uterus omninò, & fluxere cochia copiosissimè, & convaluit omninò, & adhuc vivit, & est mater multorum filiorum. Quamplurimas ego deinde curavi similes suffocatas mulieres, imò & virgines.

Curatio decima tertia, calculi Rhenum.

ANno 1617. circa mensem Septembrem, Antonius Colum, dictus Darengue, crudelissimo dolore renum divexabatur, cum urinæ difficultate, & cruris dextri paralyfi, & ambulandi impotentia: postquam remedia omnia dogmatica & vulgaria expertus est, à me ipso præscripta, quasi desperabam de salute ipsius; suspicabar enim calculum magnū in renibus & vesica, tandem ut omnia tentarem, purgavi prius quater, per quatuor dies continuos absq; ulla intermissione, croco metallorum, quod est antimonium ustum, cum sale nitro, & aqua deinde commune lotum. Deinde dedi mercurium sudorificum, per sex dies, ut pituitosos, serofosque humores, quos & mercuriales dicimus discuterem: interim potabat aquam saxifragiæ cum spiritu acido mercurii: est autem hic spiritus extractus ex gummi antimonii, & sublimati mercurii, dum pulvis albus & purgans præcipitatur per aquam communem: aqua acida redditur, & per distillationem separatur aqua communis, & ultimo stillat spiritus acidus mercurii, & antimonii, saxifragus, quo usus sum in hac cura. Curatus enim fuit intrà quindecim dies, & liberatus à dolore, & reliquis omnibus symptomatis, sabulosa materia copiosè ejecta, per urinas,

urinas, imò & sexaginta calculos, ossium dactylo-
rum magnitudine urinali meatu ejecit.

*Curatio decimaquarta, Febris Hæctica,
& Gonorrhæa.*

Petrus de Caillavel ætatis 25. annorum, nobilis
admodum adolescens, anno eodem, ex Lutetia
Civitate gonorrhæam virulentam domum expor-
tans, convocatis Medicis Tolosatibus, & medica-
mentis omnibus expertis, per quinque annos inte-
gros incuratam servavit gonorrhæam illam; inci-
ditque tandem in febrem lentam, cum alvi fluxu
quàm fœtido. Atrophicus factus omninò, & despe-
ratus, vocavit me, cui dedi per quindecim dies, in
lacte humano è mamma recenter extracto, quin-
decim guttas arcani sanguinis humani, cum totidè
guttis tincturæ coralli, idque summo manè, jejuno
ventriculo: in potu ordinario utebatur ptisana or-
dinaria cum spiritu violarum, & spiritu acido mer-
curii, & tinctura auri, oleo vitrioli rectificato extra-
cta, in jusculis suis utebatur. Ex horum medicamē-
torum usu absque ullo medicamento cathartico,
intrà mensem curatus est perfectè, & fuit à febre,
ab alvi fluxu, & gonorrhæa sua vindicatus & libe-
ratus, & intrà tres alios menses subsequentes, in
pristinum suum statum, floridum colorem, vigore;
& carnosum habitum redactus, & tunc temporis
matrimonio junctus puellæ formosissimæ, habuit-
que filios pulcherrimos.

*Curatio decima quinta, Febris quar-
tana.*

Anno eodem, Dominus de Vernes Jurisperitus,
tunc patronus & causidicus subtilis, nunc Re-
gius

dus Consiliarius, ætatis suæ triginta annorum, ob studiorum suorum ferventem operam, & vigilias in his impensas, cruditates ingentes contraxit & apexias: ab his incidit in quartanam febrem: tentavit multa remedia Galenica & Chymica, sed in vanum, invitis his omnibus perdurabat febris: præscripti regimen victus calidum & humidum, potabat vinum purum, & summo manè utebatur hipocratico vino, & aqua cinnamomi, & intra mensem perfectè curatus est, per sudores copiosos, quos singulis diebus per poros corporis natura ipsa valente & robusta, victu tali refocillata, eiciebat.

Curatio decima sexta, Fislula testiculi dextri.

ANno millesimo sexcentesimo decimo octavo, circa mensem Martium, Reverendus in Christo Pater. Joannes de Bourgongne, Religionem Capucinorum profitens, & tunc temporis Quadragesimam prædicans, apud sanctum Papulum, incidit in tumorem testiculi dextri prægrandem: tractatus à Medico experto, & famoso, suppuratus est tumor, & Chirurgico instrumento apertus magnam copiam puris laudati ejecit: mansit apertum ulcus per multum tempus, nec ad cicatricem potuit perducì quin saniem semper, & aquosum quid valdè fœtidum percolaret præduro testiculo factò, cum labris præduris, dolore ingenti, inflammatione summa, adeò ut Medicus ejus de amputando testiculo cogitaret, & amputasset si annuisset Pater ægrotans qui prius efflagitabat consilium meum hac in re. Itaque vocatus visitans ipsum, sequentibus remediis curavi. Lavavi imprimis ulcus aqua frigida, & injeci in illud, Syphone, essentiam mar-

martis , & apposui testiculo lintheamenta madida spiritu violaceo , cum spiritu mercurii acido , & intrà diem unum evanuit inflammatio , & tumor , & dolor omnis , & Deum testor , intrà sex dies perfectè curatus est , & ad cicatricem conductum ulcus , nullis adhibitis aliis remediis quàm suprà citatis : vivit adhuc Pater , qui horum omnium testis est , cum omnibus aliis Religiosis Capucinis , qui Conventum Castrinovidarenssem habitabant tunc temporis.

Curatio decima septima , Faciei usta à pulvere tormentario.

ANno eodem , circa mensem Julii , Dominus Dacher , Patronus & Causidicus Castrinovidarensis , à pulvere tormentario quem igne tenui in catino stanneo deficcabat , concepta derepente flamma combustus est omnino , facie & manu quàm in catino tenebat : vocatus illico inveni eum prætumida facie & capite , absque ullis pilis & pelle in facie : manus verò dextra carne tota exspoliata erat , dolores erant adeo atroces & summi , ut convulsione teneretur : butyro saturni illico applicato , cum spiritu iusquiami , & mandragoræ , & aqua rosacea , & frequenter mutatis hisce medicamentis , ut acrimoniam salis nitri combusti retunderent , intrà tres aut quatuor horas quievit dolor , & intrà sex aut octo dies , perfectè curatus , solo butyro saturni , & oleo vitellorum ovorum : fit autem istud butyrum , ex minio , cerusa , aut lithargyrio , in aceto optimo , ebullito , acetum illud clarificatum & filtratum conjungitur cum oleo violarum aut oleo vitellorum , & agitatione summa convertuntur hæc duo in butyrū quod dicimus saturni : arcanū combusto.

bustorum omnium , ut diximus in Chirurgia nostra Spagyrica, Capite de Combustis, Libro tertio.

Curatio decima octava Gonorrhæe virulente.

Ioannes Dannette, anno eodem gonorrhæa virulenta vexatus per quatuor annos , curatus tandem fuit , spiritu camphoræ & therebentinæ , purgato prius corpore antimonio nostro , & dato illo camphoræ spiritu, ad quantitatem ʒß. in ʒj. succi limonum : repetitis dosibus tribus curatus est absolute.

Curatio decima nona , Carnosa substantia in meatu urinarie adnata.

Petrus de Sancto Saturnino, robustus admodum, & fortis adolescens, ætatis 25. annorum, eodem anno, ob perpetuas gonorrhæas, quas variis in annis passus erat, incidit in ulcus urinalis meatus, in quo agglutinando natura fungosam produxerat carnem, ita ut urinæ meatus impediretur. Chirurgorum vulgus appellat hunc morbum virgæ carnositatem, quam sequentibus remediis curavimus : candelas tenues paravimus ex cera alba , cui admiscuimus antimonium crudum, tenuissimè tritum, & beneficio harum candelarum apertum meatum urinæ tenebamus, & levi & insensibili corrosione carnem superfluam sustulimus : perungebamus etiam aliquando candelas ejusmodi spiritu mercurii acido, & recenter perunctus iniiciebamus in urinæ meatum, ibique sinebamus longo tempore; deinde ungebamus easdem candelas oleo vitellorum ovorum, & sic brevissime curavimus intra hebdomadam, carnositatem illam absque recidiva ulla.

Cura-

Curatio vigesima, Quartana duplicis.

Maria de Polastre filia Regii Consiliarii Castrinovidarensis, annos nata 8. afflicta fuit per tres, aut quatuor menses, quartana duplici, cum nausea fere perpetua, tumore pedum, ventrisque inferioris, cum scirrofa & prædura hepatis & lienis regione: curavimus autem ipsam etsi desperatâ omnino à parente suo, Domino de Polastre Regio Consiliario, sequentibus medicamentis. Præparavimus in primis humores tenaces, & viscosos julapiis attenuantibus & aperientibus, oleo vitrioli alteratis, per octo aut decem dies, peruncta quotidie regione hepatis, & renum oleo succini albi, seu carabes. Deinde dedimus illi grana decem antimonii nostri, in cochleari vini optimi, quo multa pituitosa, biliosa, & melancholica, fœtida, & putrida sursum & deorsum ejecit. Deinde iteravimus julapia aperientia & attenuantia, & sic intra duos menses evanuit febris, & omnia alia symptomata, præter spem & credulitatem suorum parentum, qui filiam hanc cum carissimam præ cæteris haberent, salutem illius à Deo precibus suis obtinuerunt.

Curatio vigesima prima, febris Quartana, & Icteri nigri.

Filiola Domini de Vernes, Regii Consiliarii Castrinovidarensis annos quatuor tantum nata, fuit circa mensem Septembris, anni 1618. febre quartana simplici afflicta, permanfitque febris in suis typis integris & immutabilibus per septem menses: deinde apparuit icterus niger per totum corpus, & vomitus fere perpetuus, cum tumore satis duro in regione lienis; nigerrimæ verò erant urinae.

na. Vocatus ego tunc temporis ; antea enim vocatus non fueram , nec alius medicus. vidi filiolarum illarum , & de salute illius multum speravi , propter urinam , quam magna copia ejiciebat , itaque praescripsi julapia aperientia oleo vitrioli alterata per quatuor dies, serò & manè sumenda, & vinum modicè dilutum aqua ptisana gramine alterata, & candenti calyce calybeata : hisce diebus transactis dedi grana decem antimonii mei , quo multa absque ulla violentia sursum & deorsum ejecit nigerrima & foetida , qua sola purgatione evanuit febris , & pedetentim deinde evanuit icterus & tinctum est corpus florido, & vivido colore, & adhuc vivit incolumis & salva filia.

Curatio vigesima secunda, febris Pestilentis.

ANno 1614. vixit febris pestilens per totam nostram regionem, qua omnes fere vexati fuerunt, quamplurimi verò extincti, salvi autem multi evasere sequenti methodo. Primis ipsis diebus antequam exanthemata rubea vel nigra apparent ejecto enemate emollienti & refrigeranti sanguinem mittebam magna satis quantitate , repetita phlebotomia , ne vires agrotantis disperderentur : sequenti statim die , secundo , aut tertio ab incursum febris dabam grana viginti antimonii mei , quibus multa sursum & deorsum ejiciebant , & in multis cessabat febris, & omnia symptomata , & bene valebant ; in multis verò non , at persistebat : his autem julapia praescribebam refrigerantia & alexiteria ex decocto pentaphylli, acetosæ, berberis , & similibus cum oleo vitrioli , quo semper usi sunt , & diebus criticis utebantur cum confectione alchermes, bezoartico minerali, quod est antimonium sudorificum.

dorificum, hacce methodo mille curati sunt, inter quos fuit nobilis de sancto Stephano, Dominus de la Pomarede, Dominus de Baraigne, & tota sua domus, Dominus Douradou, Regius Confiliarius: & alii quamplurimi nobilissimi viri, qui Regem nostrum Ludovicum in obsidio urbis Montis-Albani comitabantur anno 1621. simili methodo, ab hac pestilenti febre liberati fuerunt, & hi omnes qui meo antimonio semel in mense utebantur, preservati sunt illasi & intacti ab hac contagiosa febre.

*Curatio vigesima tertia, Variorum ulcerum
per totum corpus.*

Petrus de Turies ingenuus adolescens mercator, annos 25. natus, ob pravam vitæ suæ victus regimen, dum mercaturæ suæ tyrocinium Tolosæ faceret, incidit in scabiem profundam & ulcerosam per totum corpus, cum febre lenta, quæ noctu exacerbatur. Medicati sunt Tolosates Medici ipsum, purgationibus, phlebotomiis & balneis; scabies autem exacerbata fuit potius quàm curata, & conversa est in ulcera profundissima, cum crustis lividis & plumbeis variegatis, ita ut lepra videretur: impotens itaque factus, à suo Domino mercatore veniam petiit, ut Castrinovidarium peteret, sanitatemque ex me, Deo annuente, expetere posset; venit tandem & sequenti methodo ipse curatus est. Misi iterum ego sanguinem, ut & medici Tolosates fecerant, sanguinemque inveni putridum omnino, & corruptum sepi coloris, non sanguinis. Itaque sequenti die à missione sanguinis, dedi illi grana quindecim croci metallorum, & per tres dies purgavi ipsum, iterata simili dosi. Præparavi deinde humores julapiis aperientibus & alexiteriis,

teriis, oleo vitrioli alteratis, & ufuse est hisce julapiis per decem dies: his transactis purgavi iterum ipsum ter antimonio meo cathartico: deinde per sex dies ufuse est diæta attenuanti & sudorifica ex extracto gaiaci, cum aqua cardui benedicti parato: sumebat autem hujus extracti ℥ iij. singulis matutinis horis, cum drachma semisse antimonii sudorifici mei, & omni arte adhibita sudabat quàm maximè in lecto coopertus: interim sua ulcera, tangebam spiritu mercurii acido, & balsamo tartari, & sic perfectè curatus est intra viginti dies: in quorum fine misi iterum sanguinem ex basilica dextra ad quantitatem ℥ iij. & inveni laudatissimum sanguinem, & sic ipsum dimisi, & vivit adhuc incolumis.

Curatio vigesima quarta, Lupi.

ANno 1619. Petrus de Fauſſe, loci de Baraignes, Faber ferrarius, incidit in tumorem ſcirroſum prædurum in tibia dextra, anno ſuæ ætatis 35. tumor iſte primis menſibus indolens fuit, ſexto autem, aut ſeptimo menſe dolor aliquis advenit, & prætumuit pes totus: ipſemet impatiens ferro candenti tumorem aperuit; nihil autem ex apertura reſiliit, niſi quid ſanioſum: appoſito autem unguento ex oleo roſaceo & vitello ovi, exacerbatus eſt valde tumor, & dolor, in molemq̃e majorem extumuit pes omnis: ipſe verò ægrotans quia pauperriſmus erat, nullos medicos, nec chirurgos vocavit; ſed ut ſanitatẽ illi, filiisq̃e ſuis, & uxori neceſſariam reſtitueret Deus, votis efflagitabat. Ita que adveniens ego fortuito, domi ſuæ inveni ipſum ægrotantem hujusmodi morbo, viſitavi ipſum, & inveni ulcus cancroſum, lupum dictum, perfectum omnino & abſolutum, labris magnis & præduris, quamplurimis venis nigris & lividis circumdatum, dolore

dolore ingenti & acerbissimo concomitatū: ægro-
tantem verò inveni febre lenta afflictū, facie plum-
bea & gracili corpore. Itaque hisce sequentibus
medicamentis dedi opem illi citam & tutam: pur-
gavi ipsum inprimis antimonii mei dosibus qua-
tuor, per quatuor dies propinatis: deinde arcano
sanguinis usus est per quindecim dies cum extracto
veronice. Deinde iterum purgatus antimonio meo,
& interim lupi seu ulceris carnes fungosas & super-
fluas gladio candenti sustuli ad os usque, fossile ma-
gnum, fossileque minus, eaque carne obducta inve-
ni. His actis oleo mercurii totum ulcus, & carnem
superstitem ulceris tetigi, post scarrū decisum oleo
vitellorum ovorum usus sum & extracto Aristolo-
giæ rotundæ, ut mundificarem ulcus, quod brevi
factum est, & solis illis medicamentis, regimine vir-
tus observato euchymo, calido & humido, ad cica-
tricem laudatam conductum est ulcus, & curatus
est perfecte ab illo ulcere absque recidiva, petiitq;
Castra Montis-albani, ibique mortuus est non im-
petu martis, at impetu febris pestilentis, quæ tunc
temporis viguit maximè.

*Curatio vigesima quinta, Herpetis totam
manum occupantis.*

Michaël Sartor Castrinovidarensis, anno eodē,
manum dextram habuit contaminatam her-
pete miliari, maligno admodum, exacerbatur enim
medicamentis ordinariis: tentavit æger multa re-
media, sed omnia in vanum: venit ad me, auxilium-
que petiit: itaque manum suam tetigi per pauco o-
leo mercurii, ita ut dolorem nullum sentiret, cau-
tus enim debet esse medicus in administratione &
perunctione illius olei; magnus enim est ignis, & si
magna quantitate applicetur, magna parit sympto-
mata,

X

mata,

mata, inflammationem putà maximam, dolorem ingentem, & tumorem magnum. Quocirca non temerè est applicandum quibuscunque partibus corporis, & si applicari contingat necessitate quadam, cautè admodum & minima quantumcunque fieri potest quantitate applicandum est. Perunxi itaque herpetem istum quatuor aut quinque guttis istius olei mercurialis, & siccatum est ulcus omninò & curatus est ager, quem, ut radices morbi omninò eradicarem antimonio meo purgavi, & misi sanguinem ex brachio dextro ad quantitatem ℥viij. & præscripsi ut frigidam potaret per totum mensem Augusti: facta enim est cura hæc in eodem mense.

Curatio vigesima sexta, Herpetis profundi.

DOminus de Labia, Procurator Castrinovidæ rensis crus dextrum habuit herpete profundissimo per sex annos vexatum, è quo sanies cruenta per tempus effluebat; ut illum curarem misi sanguinem ex basilica dextra, deinde purgavi ipsum antimonio meo, quod ego ne innotesceret nomine Catholici magni, aut febrifugi nominabam; agroti enim si scivissent antimonium esse, nolissent sinere, tantæ est apud omnes infamiæ antimonium; sed hac cautela sanitatem ego omnibus restituebam. Purgatus ergo Labia noster antimoniali nostra purgatione, julapia refrigerantia, oleo vitrioli alterata sumpsit per octo dies, & interim tetigi ulcus suum oleo mercurii, sed per pauca admodum quantitate & succo semperviivi majoris siccatum est omninò ulcus, & ad cicatricem laudatam reductum brevissimo tempore: vivit adhuc incolumis ab omni herpete liber.

Cura-

*Curatio vigesima septima, alterius
Herpetis.*

Ioannes Arnaldus de Capella Regius Confiliarius Castrinovidarensis, afflictus & vexatus fuit per multos annos herpetibus in variis corporis partibus, præsertim in metacarpo manuum: ab hisce ulceribus & scabie maligna ipsum liberavimus misso sanguine, & purgato corpore, extracto Rheubarbari, & scammonæ, & perunctis ulceribus per pauca quantitate olei mercurii: sedebant tamen ulcera, verno tempore, sed quamprimum tacta erant oleo illo mercurii evanescabant: attamen evanuerunt omnino jam, nec amplius vexatus est illis ulceribus, postquam oleo vitrioli in iulapiis acetosis usus fuerit.

Curatio vigesima octava, Dysenteria.

Dominus Destieu, Mercator urbis Limosi, habuit multos filios, quos omnes dysenteria perdidit, dum autem unus ex illis junior & annos quatuor natus superstes esset, & laboraret eadem dysenteria, vocavit me, ut, si Deus annueret, suum filium liberarem à tanto morbo: anno ergo 1620. petii locum illum, vidique parvulum illum ægro- tantē febre magna, pulsu magno & veloci, siti maxima, lingua nigra, ejectionibus conditis sanguine puro, admixta bile porracea, vigiliis cum maximis & torminibus ventris, nauseaque & vomitu fere perpetuo: ut ergo eum curarem à tanto morbo, misi sanguinem imprimis è basilica dextra, ad quantitatem unciarum trium aut quatuor; erat enim infantulus ut dixi: misso sanguine præscripsi ipsi iulapia refrigerantia ex decocto acetosæ, portulacæ, & plantaginis oleo vitrioli alterata, & serò &

X 2

manè

manè utebatur hisce julapiis ad quantitatem $\frac{3}{4}$ v.
 ferò verò, tempore somni sumebat drachmam se-
 misterræ exanimatæ vitrioli calcinati, ad rubedi-
 nem; terra autem illa exanimata dicitur, cum per
 lotiones varias aquæ dulcis privatur ab omni suo
 sale: postquam autem usus est terra illa tribus vici-
 bus, evanuit omnino fluxus ille sanguinis: perman-
 sit autem fluxus biliosus nonnullis adhuc diebus,
 sed cessavit tandem, & omnia symptomata, & bene
 valuit, & vivit adhuc magna patris, matrisque ju-
 cunditate.

*Curatio vigesima nona, alterius Dy-
 senteria.*

Petrus Dannette, servus Domini de la Pomare-
 de, dysenteria laboravit eodem anno, isque cu-
 ratus est unica dosi antimonii mei, per quam multa
 ejecit supra & infra, & perfectè curatus est illa sola
 vice; causam enim dysenteriaë foras eduxit purga-
 tione antimonium meum, sicque morbus & omnia
 symptomata evanuerunt, vivit adhuc qui testis tan-
 ti effectus esse potest.

Curatio trigesima alterius Dysenteria.

FRater meus Geraldus Faber, unicum habebat
 filium eodem anno dysenteria maxima laborā-
 tem, præter communia & parapneumonica sym-
 ptomata, erat febris maxima & mœror maximus,
 ita ut totus corporis habitus hecticus videretur &
 marasmosus; quòd per tres menses dysenteria illa
 laborasset, absque ullo remedio adhibito: morosus
 enim erat maxime ille puer, quòd pater in illum ni-
 mis esset indulgens, etsi esset puer ille annos octo
 natus: curavimus tandem illum jusculis alteratis
 femine

semine portulacæ, acetosa & portulaca, & guttulis nonnullis olei vitrioli, quo etiam sua pituita alterabatur: sumpsit etiam tribus vicibus terram nostram exanimatam vitrioli, & sic curatus est & liberatus; cum tamen multi alii pueri eodem morbo laborantes hoc eodem anno extincti sint, quod similibus non usi sint remediis, sed ab aliis medicis diversimode tractabantur.

Curatio trigesima prima, febris Hæctica.

D Omina de Caillaue, filia nobilissimi viri de Baraignes, monasticam religionem profitens in Conventu loci des Castes, annos nata 25. circa annum eundem per totum annum lenta febre vexata fuit, gracilesciente totius corporis habitu, cum exacerbatione illius febris duabus horis post pastum: incidit autem in hanc febrem ob orationes & meditationes continuas, quas per totam fere diem, noctemque Deo faciebat: itaque cessantibus menstruis purgationibus suis, & melancholica facta incidit in hanc febrem, qua per annum detenta est, & tandem post multa remedia dogmaticorum, portiones catharticas, phlebotomias, balnea, & lactis humani usus, incurabilis & desperata fuit à medicis, & relicta. Vocatus ego visitavi ipsam, & fere febre hæctica in tertio gradu laborantem inveni, nares erant acutæ, concava tempora, facies omnino hippocratica, gracili admodum totius corporis habitu, sola pelle membra tegebantur: desperabam ego etiam de salute illius, remedia tamen sequentia tentavi; præscripsi victus regimen euchymum calidum & humidum, ut gelatinis ex caponibus, & perdicibus factis & præparatis uteretur, & in singulis dosibus permiscebatur ʒj. spiritus violarum, cum guttulis decem arcani sanguinis humani, aut

X 3

cervi-

cervini, quod arcanum sanguinis cervi in gratiam illius paravimus hoc eodem anno, & post mensem integrum quievit aliquatenus febris, & moderata sunt symptomata: sequenti mense usa est, quia fortior erat aqua distillata ranarum fluviatilium propter isana sua, aqua cinnamomi alterata: in fine autem illius mensis robustior adhuc fuit, & carnosiori adhuc habitu, & apparuerunt menses, quos ut magis provocare usa est copiosiori arcano sanguinis humani in gelativis suis, quas ad quantitatem 3vj. quater in die sumebat, & in principio alterius mensis in plenilunio copiosè fluxerunt menses, albi primo, deinde rubei, & post decem, aut quindecim dies, in fine istius mensis febris evanuit omnino, & reliqua omnia sua symptomata, recuperato somno, & comedendi appetitu, qui omnino dejectus erat, & sic benè valuit, & vivit adhuc superstes & incolumis ab omni morbo.

Curatio trigesima secunda, alterius febris Hæctica.

ANtonius de Lorde, anno eodem, ingenuus juvenis annos natus 18. incidit in febrem lentam, quæ à pastu exacerbabatur, gracilesciente totius corporis habitu: itaque vocatus ego, cum altero medico famoso, consilio inter nos habito, ipsum dijudicavimus hæcticum in primo gradu, ingruente secundo: præscripsimus illi victum humidum, & lac humanum: & ego ut loco ptisanæ uteretur aqua prima stillatitia vitrioli, quæ est phlegma illius, & balnea præscripsimus aquæ dulcis tepidæ, & intra paucos menses perfectè curatus est, & tota sequenti æstate bene valuit: ingruente verd hyeme incidit in tumorem scrophulosum metacarpii pedis finistri cum carie ossis phalangis primæ, digiti magni, quo

quo ulcere adhuc laborat rediitque febris hectica, quam curare cum suo ulcere difficillimum judicant omnes Medici & Chirurghi: ego quoque de salute illius maximè dubito, quòd scophulas internas suspicor, curationem tamen aggrediar & reponam, si succedat: mortuus est tamen.

*Curatio trigesima tertia, vulneris ab ictu
ensis in cubuo dextro re-
cepti.*

Dominus de Sainct Estienne, Dominus de la Pomarede, vulneratus fuit eodem anno à Domino de las Toussilles, ictu ensis in ipsamet articulatione ossis radii cum osse brachii; & quamprimùm vulneratus fuit, intumuit valde brachium, & dolor acutissimus subsequutus fuit: vocatus ego ut dolori & vulneri medelam afferre, per chirurgum sanguinem misi ex basilica brachii sinistri, vulnerato oppositi, ut revulsionem facerem humorum, ne confluerent ad brachium vulneratum: misso sanguine ad quantitatem $\frac{3}{4}$ viiiij. robustissimus enim erat, & annos 25. natus, & sanguineo temperamento: post sanguinis missionem vulnus aqua sclopeteria lavavimus, & tinctura aristologiæ rotundæ, & florum hypericonis spiritu therebentinæ extracta perunximus, & à perunctione quievit dolor, erat enim perpunctus nervus quidam unde dolor maximus ortuserat, & hisce solis medicamentis curatum est vulnus intra quindecim dies, absque ullo symptomate.

*Curatio trigesima quarta, cholera
Morbi.*

Raimundus de Monard, aquarum, nemorumq; magister, annos natus septuaginta, venerabilis

lis admodum senex, in quo prudentia & omnes animi dotes, quamplurimum tunc temporis vigeant, ætatisque labentis nesciebant declinationem: at annorum multorum mole pressus animus veluti palma florebat: decubuit eodem anno 1620. circa mensem Julii cum vomitu atrabilario crudelissimo, perquam fœtida enim & nigra eiiciebat, eaque multa, & maxima quantitate; intra enim duos dies, quibus vexatus est æquale pondus sui ipsius horum humorum evomuit. Convocatis ergo Medicis ut consilium inter nos haberemus de præservando tanto fene, conclamatum fuit inter nos, ut una voce desperatum de salute ejus, tum ob magnitudinem morbi & symptomatum violentiam & malignitatem, & ægrotantis labilem admodum ætatem & corporis imbecillitatem; nihilominus ego cum medicus suus chymicus & ordinarius essem, mihi que maximè fideret, non omnino desperabam de ejus salute. Rogavit ergo ipsemet ægrotus, unà cum uxore sua, ut opem afferrem neve desponderè, ullo modo, quòd vires adhuc valerent & animus ægrotantis. Itaque hisce verbis audacior factus etsi pulsus suus esset fere moribundus, julapium præscripsi ex decocto acetosæ, & pentaphylli & berberis: addidi succum depuratum & coctum cytoniorum, & tincturam coralli rubei, cum guttulis nonnullis liquoris aërei, & olei vitrioli tinctura auri impregnati: sumpsit hujusce julapii ℥vj. tempore; somni cum ℥ij. syrupi violacei, quo per quatuor horas aut quinque placidè admodum & tranquillè dormivit: à somno expergefactus robustior fuit admodum, & à vomitu illo liber; at fluxit alvus copiosè per totum diem sequentem, & per tres dies subsequentes, nigraque multa & fœtida ejecit. Continuatis autem julapiis, quibus tranquillè admodum dormie-

dormiebat, tandem quievit alvus, & intra mensem rediit ad pristinum statum, firmamque valetudinem noster senex, quem medici omnes moriturum indicaverant.

*Curatio trigesima quinta, Boulimi, seu
famis Canina.*

Idem Raimundus de Monard, post tres, aut quatuor menses à curatione præcedentis morbi, incidit in famem caninam, quam Græci βελιμόν dicunt, & κυνώδην ὄρεξιν humor enim melancholicus acidi saporis, ut plurimum è liene in ventriculum confluebat, ibique excedentem illum appetitum sua acrimonia ventriculum vellicante excitabat: fames erat ingens, nullis cibis poterat repleri & satiari; etsi enim ad guttur usque repleretur, nihilominus tamen adhuc famem vellicantem persentiebat, & comedendi summa cupiditate tenebatur. Vocatus ego, dedi pillularum aggregatarum drachmam semis, granis duodecim antimonii eis admixtis: quibus pillulis summo manè propinatis, multa eiecit supra & infra, nulla violentia, nec ullo ægroantis tormine. Præscripsi deinde syrupum de limonibus, guttis nonnullis olei vitrioli tinctura auri impregnatis delibutum, quo usus est per quindecim dies, serò & manè longo tempore à pastu ad quantitatem $\bar{z}$ ij. singulis dosibus, & hoc ut acrimonia olei vitrioli acrimonia humoris melancholici retunderetur, & dulcesceret: oleum enim vitrioli si admisceatur oleo tartari, quod humori melancholico respondet, dulcescunt ambo, & acrimoniæ perdunt, quod cuilibet experiienti obviam erit: itaque usu illius syrupi & purgatione prædicta perfecte liberatus est ab illo morbo, & per duos annos

X 5

inte-

integros in columis servatus est, & liber ab omni morbo; at anno 1622. circa mensem Septembris incidit iterum in coleram morbum à quo curatus etiam est, sed hectica senectutis & senio, convolvit in numerum beatorum.

Curatio trigesima sexta Cari.

FRanciscus de Prats, circa annum 1620. incidit in somnum profundum, à quo excitari non poterat; respirabat tamen nec febris ulla erat, at pulsus admodum tranquillus & æqualis: vocatus ego caroticum judicavi hominem hisce symptomatis affectum; non enim erat apoplecticus, nec lethargicus, nec epilepticus, quod non moveretur, nec spumam in ore haberet, at jacebat sine motu, sine sensu, oculis semper clausis, florido colore, pulsu magno & æquali, & bona respiratione: curavi ipsum caroticum, data ipsi draehma unica salis vitrioli mei, in $\frac{3}{4}$ j. aquæ salviæ dissoluta, qua potione multa & quam maxima vomuit pituitosa & aquosa; solet enim is effectus ex his solis causis evenire. Deinde post purgationem illam supernam, à qua statim loquutus est, & novit omnes, dedi illi aquam cinnamomi stillatitiam, & consului ut uteretur vino puro; at pauco, ne quantitate vini vapores multiplicarentur, & ad caput ascenderent, iterumque carum facerent, & sic curatus est perfectissime.

Curatio trigesima septima, Lethargi.

ANtonius Colom, bajulus, fortissimus, & robustus, Castrinovidarensis, circa annum 1614. in febrem continuam & ardentem incidit, ad quam curandam multi fuerunt convocati Medici, quia pauperrimus erat ægrotus: peractis ergo imperfe-

ctè cri-

Etè crisis, circa decimumquartum diem incidit in lethargum somnum inexpugnabilem : uxor sua cum desperaret de salute mariti sui, & morti proximum judicaret ; venit tandem ejulando, potiùs quàm lachrymando circa ædes meas, & vocavit me in auxilium restituendæ sanitatis suo marito : statimque petii domum suam, & inveni ægrotantem vultu luteo, & livido, cum auditu infirmo, clamantem enim me non audiebat, cum læsa ratione & memoria, cum oscitatione frequenti, & oculis convulgentibus, & lingua alba & salivosa, somnoque profundissimo sepultum, à quo excitari non poterat ; & si tandem excitaretur, statim redibat in pristinum statum : febris autem erat magna, & corpus suum nonnullis exanthematibus rubeis variegatum : ut ipsum à tanto morbo liberarem, vomitum provocavi, sale meo vitrioli, in aqua salviæ dissoluto, quo vomuit multa & copiosa, pituitosa & biliosa ; valebant autem vires ipsius ægrotantis adhuc, itaque misi sanguinem, quia adhuc missus non fuerat, & statim à sanguinis missione fugatus est somnus ; à repletionem enim humorum dependebat, tum febris & lethargus ipse, non à diminuto calore nativo, undè ego purgavi ipsum decimo sexto die, antimonii mei granis quindecim, & à purgatione post paucos dies convaluit omnino, & vivit adhuc sanus & incolumis.

*Curatio trigesima octava, Doloris
ventriculi.*

MArgaretha de Villeroux, uxor Domini Stephani de Monard, Regii Consilarii Castri-novidarensis, dolore summo ventriculi cruciabatur à quindecim diebus, in quibus comederat cascadeum

seum recentem & mollem, quem venenatum suspicabantur: erat autem dolor acerbissimus, & crudelis admodum, somnum capeßere non poterat, nec ulla edulia sumere, nec vomere poterat remediis nonnullis adhibitis: ultimis autem diebus febris aderat, & partium extremarum frigus, & tremores, & convulsiones, veneni vera symptomata. Itaque vocatus ego, statim dedi illi potionem aquæ salviæ, cum ʒj. salis nostri vitrioli, qua multa ejecit, & vomuit per totum diem, nulla violentia, & tandem ejecit caseum illum recentem, & mollem quæ comederat quindecim abhinc diebus, & moderatus est statim dolor, & sequenti die refocillato ventriculo aqua cinnamomi, convaluit omnino, & liberata fuit ab omni dolore & symptomate.

*Curatio trigesima nona, Suffocatio-
nis uteri.*

ANna de la Val, ancilla Domini de Martini, statim à cœna circa mensem Septēbris, anni 1620. cecidit sine pulsu, sine voce, sine respiratione sensibili, ita ut apoplectica videretur: frictionibus multis usi sunt astantes, & dederunt illi spiritum vini, & aquam cinnamomi, nec propterea redibat animus: idcirco vocatus ego, inveni ancillam illam suffocatione uteri vexatam: quare dedi potionem salis mei vitrioli, cum aqua salviæ, qua potione multa evomuit, & ejecit, & tandem locuta est, & novit omnes, & perfectè liberata fuit ab illa suffocatione intrà horam.

*Curatio quadragesima, Apoplexia,
& Paralyfis.*

DOminus d' Arnoulet mercator, circa annum 1616. apud locum de Folcarde, circa mensem
Decem-

Decembris, annos natus sexaginta, melancholici
valdè temperamenti, tum ob varia negotia quæ illi
summo cum infortunio supervenerant ob lites va-
rias amissas, & merces, bonaq; omnia pessum eun-
tia, statim à prandio cecidit coram me, sine voce, si-
ne pulsu, sine respiratione ulla sensibili, sine motu,
& sine sensu, omnibusque animi, tum corporis fa-
cultatibus privatus, ita ut videretur mortuus: sta-
tim ego cum adessem præsens, dedi illi salem vitrio-
li mei in aqua communi: semper enim adfero me-
cum, & antimonium meum, & sal illud vitrioli. Ita-
que à potione illa statim vomuit prandium, & ma-
ximam quantitatem pituitæ vitreæ, unà cum cibis
in prandio sumptis, perque totum diem vomuit, &
interim in aures suas stillavi essentiam Cariophyl-
lorum, & thymi, unà cum cinnamomi oleo stilla-
titio, simul mixtis, & in aures, naresque stillatis, &
raso capillitio toto, vesicatoria ex cantharidibus to-
to capiti, & collo applicavi; & cucurbitulas cum
multa flamma, & profunda scarificatione scapulis
affixi, & intra viginti quatuor horas tandem ape-
ruit oculos, & motus est, & respiravit, cui statim de-
di aquæ imperialis ℥ iij. cum extracto theriacæ ℥ ij.
& olei cinnamomi ℥ β. & olei vitrioli tinctura auri
imprægnati ℥ β. dedi hæc omnia in potionem simul
permixta, quæ satis commodè deglutivit; quamvis
adhuc toto corpore paralyticus videretur. Sequen-
ti die, quia adhuc loqui non poterat, signa tamen
faciebat se capite dolere, dedi antimonium meum,
ad quantitatem granorum viginti quinque, cum
vino optimo, quo medicamento multa per totum
diem evomuit, & eiecit suprà & infrà, & sequenti
die loquutus est admodum balbè, nec brachia mo-
vere poterat, nec pedes, nec truncum corporis, nisi
levissimo motu: itaque repetitis medicamentis su-
prà

præ citatis, tum quæ in aures, & nares stillata, & infusa fuerant, tum quæ cardiaca sumpserat, sequenti die iterum dedi salem vitrioli, quo vomuit multa pituitosa vitrea, & gypsea: sequenti autem die purgavi antimonio meo, quo copiosiora quàm credi possunt, ejecta fuerunt supra & infra: & sic tandem loquutus est satis perfectè, & motus membrorum omnium valdè debilis: testiculi verò apparuerunt tunc temporis tumidi valdè, quibus lintea madida spiritu vini apposita fuerunt, nec cessit tumor hoc remedio; at tumor grandior fuit, & durior, absque ulla inflammatione: tunc temporis cataplasma emolliens & discutiens ex radicibus altheæ, & liliorum cum foliis malvæ paratum, & in vino puro coctum, & farina fabarum malaxatum applicavimus, & oleo ceræ rectificato priùs perunximus, & continuato remedio per octo dies, ad suppurationem devenerunt tumores illi testiculorum, & aperti, pus multum laudatum ejecerunt, & ad cicatricem conduximus laudatam intra mensem: & interim purgatus fuit bis in illo mense antimonio meo ægrotus noster, & totum corpus perunctum spiritu ceræ, & oleo cariophyllorum, ut membrorum omnium calor multiplicaretur, & sic serosos humores qui nervos imbiberat evanescerent, quos toto sequenti mense stupha sicca, singulis matutinis horis antimonio nostro sudorifico propinato, sudores eliciendo, tandem fugavimus, & ægrotum nostrum ab apoplexia, & paralyfi subsequente tutissimè & jucundissimè liberavimus, observato regimine victus tenuissimo, ut in acutis observari præcepit Hippocrates: vivit adhuc ægrotus, quites est hujusce historiæ.

Curatio quadragesima prima, Fistula.

Dominus de Gaubert Chirurgus loci de Vignones,

net, annos natus 25. febre pestilenti, & maligna vexatus fuit, & ab ea liberatus imperfecta crisi, metastasi facta humorum peccantium in tumore durum, & schirrosus, in medio pectoris, qui tumor medicamentis & cataplasmatibus emollientibus, & suppurantibus, ad pepasimum & maturationem tandem devenit ingenti cum dolore: & apertus, pus satis liquidum & aquosum ejecit: mansit autem ab apertura tumoris, per annum integrum apertum ulcus, nec ad cicatricem ullam potuit conducere, magno incommodo aegrotantis, dolebat enim semper acerbissimè illa parte, febriq; lenta tenebatur: itaque hecticus judicatus, & atrophicus à medicis, vocavit me, ut opem ferrem, visitavi ulcus, & percontatus sum ejus profunditatem, è medio pectore, circa medium ossis sterni, vergebat ulcus usque ad ultimam partem mammæ sinistræ: labra ipsius ulceris dura erant & callosa, & minimo foramine eminebat: intus autem grandiori fistula percavatum, aquosum & liquidum quid satis foetidum, & flavi coloris effluebat, magnusque erat in ea parte dolor: hisce perpensis fistulam, & cavernosum ulcus judicavi. Ad quam curandam sequentibus remediis usus sum: Imprimis aegrotum bona spe futuræ salutis consolatus sum, & timorem hecticæ febris longè propuli, timebat enim ipse febrem illam hecticam, quæ tenebatur; at non erat vera febris hectica, sed symptomatrica, & per sympathiam, & proximitatem ulceris, ex putrentis humoris, cor patiebatur ardorem febrilem, qui tandem hecticus, & fixus factus fuisset, ni curatus fuisset à fistula illa aegrotus non ster: itaque primis ipsis diebus purgavi ipsum extracto rheubarbari & scammonæ & medullæ cassiæ, quo medicamento ad quantitatem ʒß. sumpto, blandè admodum fluxit alvus. Præscripsi deinde ju-

de julapia refrigerantia ex decocto acetosæ, & portulacæ, succo limonum, & oleo vitrioli alterata, cū syrupo limonum: usus est per mensem hisce julapiis, serò & manè, observato regimine euchymo humido, & calido: utebatur enim vino tenui, & potabat tantum juscula optima, quibus singulis dosibus guttulæ viginti permiscebantur arcani sanguinis humani, & in ulcus injiciebatur siphone arcanum illud sanguinis humani, cum extracto aristologiæ rotundæ permixtum: tactum autem & causticatum fuit ulcus oleo mercurii, & postquā scarum decidit, lavatum fuit ulcus semper, usque ad cicatrificationem, arcano illo sanguinis, & extracto illo aristologiæ, & aliquando essentia ferri, quibus solis curatus est, & vivit adhuc Chirurgus iste, perfectè sanus.

Curatio quadragesima secunda,

Epilepsiæ.

Ioannes de Fungé, filius Petri de Fungé, Villanus, & operarius fratris mei, Geraldi Fabri, advenit domum fratris mei circa annum 1620. annos natus 15. adferens ova, circa mensem Maii, 1619. ad ignem positus, & se calefaciens, cecidit in terram coram me & fratre meo, sine sensu, & cum motu tremulo, querela voce, & cum spuma circa os. Cui statim dedimus aquam imperialem, cum spiritu viridi vitrioli, & statim surrexit, & fuit ab illo epileptico insultu liberatus, sed tribus aut quatuor horis post rediit insultus, & paroxismus, à quo liberatus simili medicamento, salem vitrioli mei dedi, à quo purgatus est per vomitum, toto illo die: & fuit toto illo die à paroxismo liber, qui singulis tribus horis supervenire solebat: deinde sequenti die purgavimus

anxi-

antimonio nostro, & per octo dies usus essentia succini albi cum spiritu viridi vitrioli, in aqua cinnamomi propinatis ad minimam quantitatem: & his solis medicamentis perfectissimè curatus fuit, juvenis ille ab epilepsia sua, quæ ab utero matris ortum duxerat: vivit adhuc juvenis ab omni morbo liber: aus sit Deo, & gloria sempiterna.

*Curatio quadragesima tertia, Suffusionis
& Cataractæ.*

FRancisca de Douays, annos nata sex, aut septé, juvenis admodum filiola, cataractam & suffusionem passa est in utroque oculo, inter crystallinū humorem, & corneam tunicam concreto humore quodam albo, & crasso, quo crystallinus humor obtenebrabatur, & undè visus læsio, aut potius amissio: vocatus ego, ut puellæ illi opem afferrem, causticum potentiale inter vertebam, secundam & tertiam colli præscripsi applicandum, & purgavi granis decem antimonii mei, & ex croco metallorum infuso in aquis stillatitiis euphragiæ & fœniculi, paravi collyrium quo sæpissimè oculos utrosque manè & vespere lavabat, & sic pedetentim, absque ulla operatione manuali & chirurgica, sublata est suffusio, & cataracta, sine recidiva.

Curatio quadragesima quinta, Ungula.

ANna de Douays, altera filiola ejusdem Domini de Douays, annos nata octo, & soror ejusdem Franciscæ prædictæ, ungulam habuit in oculo sinistro ad latus pupillæ: solo usu croci metallorum curavimus perfectè ipsam, & evanuit omninò ungula, & perfectè curata est, absque ullo alio remedio.

Y

Cura-

*Curatio quadragesima sexta, Carbunculi
pestilentis.*

Petrus de Cassaignol, Presbyter loci de Villepin-
te, circa annum 1617. mensis Augusti labora-
vit febre maligna, in cujus quarta die apparuit tu-
mor circa oculum dextrum, in cavitate palpebræ in-
ferioris, cum rubore maximo, & capitis, & colli to-
tius tumefactione dolorifica: in medio autem tumo-
ris erat aliquid nigri, magnitudine lentis: sequenti
diei de circo parentes ejus quod gangrænam existi-
massent, propter ampullas & vstiones, similes illis
quæ fiunt ab aqua ebulliente, quæ circa tumorem
apparebant, me vocarunt: cui sequentibus remediis
medelam attuli. Imprimis misi sanguinem ex basi-
lica, magna quantitate, erat enim robustissimus vir,
& in florenti ætate constitutus, annos natus quadra-
ginta: post missionem sanguinis, affixi scapulis, &
lumbis cucurbitulas cum profunda scarificatione, &
levissima scarificatione cutem distentam circa tumo-
rem dilatavimus, & medium ejus jam causticatum
& vstum humoris acrimonia tetigimus oleo mercu-
rii, ut igne istius, ignem alterius extingueremus,
quod Deo annuente factum est: nam postquam scar-
rum decidit, brevi tempore perfectè curatus est æ-
grotus noster tum à carbunculo, tum à febre, præ-
scriptis julapiis, alexiteriis, oleo vitrioli alteratis, qui-
bus usus est, per octo dies, & antimonio nostro sudo-
rifico, diebus criticis exhibito.

Curatio quadragesima septima, Schirri.

Juo Faber, filius fratris mei, annos natus octo, me-
lancholici temperamenti, & pituitosi, taciturnus
enim est valdè infans & quietus, hyberno tempore
circa annum 1620. habuit tumorem durissimum
indo-

indolentem in brachio dextro, in musculo deltoideæ multa adhibita sunt cataplasmata suppurantia, & discutientia, à Chirurgo, sed omnia in vanum. Cum ego viderem illum tumorem non posse resolvi, nec ad pepasum conducì, misi sanguinem ex brachio opposito, ad 3 vj. deinde purgavi ipsum ter, antimonio meo, granis decem exhibitis in vino puro: à purgatione statim tumorem discutiedum aggressus sum: perungebam tumorem illum frigidum & durum, oleo tartari cum spiritu ejus: deinde superponebam calidè balsamum sulphuris, & tandem spiritu crystalli, & sale illius in spiritu ejus dissolutione, intra mensem evanuit tumor, & perfectè curatus est omnino.

Curatio quadragesima octava, quartana Febris.

Maria dⁿⁱ Honoris, uxor Francisci de Lorde, annos nata 40. fuit febre quartana vexata, circa annum 1620. in mense Septembri, eam ipsam purgavimus variis potionibus cathartice dogmatice præscriptis melanagogis, & tamen febris permanlit in eodem typo; per sex & septem menses; cui tandem medicamenta spagyrica portreximus: purgavimus eam ter aut quater antimonio nostro, & usum quotidianum aquæ cinnamomi consulimus: deinde extractum theriacæ in paroxysmo ipsius febris dedimus, & sic tandem curata fuit omnino à febre sua quartana, & vivit adhuc.

Curatio quadragesima nona, alterius Febris quartana.

Franciscus de Pene, ætatis 35. fuit anno 1621. à febre quartana vexatus per octo menses, cui omnia ferè remedia dogmatice præscripta adhibi-

Y 2

ts

ta fuerunt, & regimina victus; circa finem autem octavi mensis à me petii opem, inveni q; eum schirroso ferè hepate, pedibus valdè tumidis digitorum impressionem sustinentibus, ita ut hydropicus videretur: mutato ergo victus regimine; potabat enim aquam, & ptisanam herbis nonnullis, & radicibus alteratam, vinumque merum consului, sed paucum; & manè, jejuno stomacho præscripsi ut sumeret ʒ j. spiritus vini optimi: purgavi ipsum antimonio meo ter aut quater diversis diebus, & usum aque cinnamomi, aut vinum hippocraticum consului, & præscripsi, & his solis medicamentis curatus est perfectè, & vivit adhuc incolumis ab omni morbo.

*Curatio quinquagesima, Febris pestilentis cum
nausea perpetua, & vomitu in mu-
liere prægnante.*

R Aimunda de Solier, uxor fratris mei Geraldi Fabri, anno millesimo sexcentesimo decimo sexto, ætatis suæ 38. & utero gestans, febre maligna, exanthematibus multis rubeis per totum corpus variegata, detenta fuit. Præter autem varia symptomata, quibus febris illa concomitata erat, nausea erat perpetua, & vomitus humorum biliosorum: omnes Medici de salute ægrotantis desperabant, & præcipuè quòd utero gestaret: nihilominus tamen curata perfectissimè fuit, nec abortum fecit; sed & fœtus, & utero gestans servati sunt sequentibus remediis. In primis, vomitui succurrimus julapiis acetosis, succo limonum, & oleo vitrioli alteratis, quibus aliquando guttulas tincturæ auri addebamus, & arcani nostri sanguinis humani guttulas nonnullas, & his solis medicamentis sapissimè ite-

facis

ratis in iusculis, & aliis poculentis, tandem servata illa mulier prægnans, nulla facta crysi evidenti & manifesta; nisi per insensibilem transpirationem, & vomitum, quem compescuimus primis ipsis diebus, oleo nostro vitrioli & tinctura auri.

*Curatio quinquagesima prima, Surditatis
& difficilis auditus.*

Plissimus aliquis Pater, Religionis Capucino-
rum, cujus nomen è memoria excidit, ætatis 48.
annorum, fuit anno millesimo sexcentesimo vige-
simo primo, in Conventu Castrinovidariensi affe-
ctus difficili auditu, nihil ferè audiebat, nisi soni
magni essent, & acutissimi: incidit autem in hunc
affectum pedetentim, obstructione facta nervorū
qui inserviunt auditui: multos consuluit medicos,
multaque remedia expertus est per quinque annos,
quibus & Tolosæ, & variis aliis in locis commora-
tus est, in quibus medicos omnes consultabat. Tan-
dem dum erat in conventu Castrinovidariensi, con-
suult me de surditate sua, quam curavi sequenti-
bus medicamentis. Inprimis purgavi illum sexies,
per diversos dies, porrectis granis viginti antimonii
mei, quibus copiosissimè fluxit alvus, ut Hippocra-
ti satisfaceremus, asserenti surditates alvi fluxu cu-
rari posse: deinde caustica potentialia applicuimus
tibiæ suris, ut revelleremus humores ab auri-
bus in partes inferiores hisce ulceribus; deinde ef-
sentiam thymi, & cariophyllorum simul mixtos,
in aures instillavimus, serò & manè, gossipium que
his essentiis pertinctum assidue ferebat in auribus,
victuque semper tendi, & attenuante, vinoq; albo
usus est, & oleribus omnibus abstinuit, & sic intra
mensẽ curatus est, & perfectè audivit.

Y 3

Cura-

*Curatio quinquagesima secunda, alterius
Surditatis.*

DOminus de Lilac Vittrarius, ob ætatem, sexagenarius enim erat, & ob rigores frigoris Montium Pyrenæorum in quibus degebat, incidit in difficultatem audiendi ex utraque aure; quod autem intimus erat amicus meus, statim me petiit, & communicavit affectum, & similibus remediis, & observata eadem methodo curavi ipsum perfectissimè, & adhuc vivit incolumis, & sanus; utitur autem ut à recidiva præservetur gossipiis in cavitate aurium delatis, essentia aloës delibutis, ut à frigore præservetur hiberno tempore, & à fluxu humorum; caliditas enim illius essentia cerebrum roborat, & humores frigidos discutit. nervumque auditorium in sua limpiditate & claritate conservat, sicque facultas animalis absque ullo impedimento facillimè in aures defertur.

*Curatio quinquagesima tertia, doloris
Aurium.*

DOminus de Couffin circa annum 1621. in mense Octobri, gravissimo dolore auris dextræ laborabat: itaque vocatus, visitavi ipsum, auremque suam externam nulla inflammatione detentam inveni, at sanam omnino: intus autem erat dolor gravissimus: misi itaque sanguinem ex brachio dextro, ex cephalica, ad magnam satis quantitatem; robustissimus enim erat, & in consistenti sua ætate: deinde purgandi ipsum pillulis de agarico, admixtis granis decem antimonii mei: in aurem autem instillavi oleum vitellorum ovorum sapius distillatum cum sulphure: à prima unctione, seu in aurem dolentem

stilla-

stillatione ipsius olei quievit dolor, & tota ipsa nocte dormivit, qui septem alias noctes insomnes omnino vigiles transegerat: manè autem per aurem ipsam copiam puris laudati eiecit; hinc certi fuimus, dolorem provenire ex tumore quodam phlegmonoso in penitissimis auris partibus generato: continuavimus stillatione olei nostri vitellini, & perfecte curatus est, & vivit adhuc incolumis.

*Curatio quinquagesima quarta, alterius
doloris Auris.*

Dominus Germanus de Vernes, anno 1623. dum Tolosæ degeret, ut Senatus Tolosanus ipsum Consiliarium Regiū Castrinovidarensē admitteret, probatione facta suæ capacitatis, ob fervorem studii sui, ob vigiles & insomnes noctes quas transigebat, in catarrhum incidit ferocem, à quo levicula febris erat, cum gravissimo tamen & acutissimo auris sinistrae dolore: eram tunc temporis Tolosæ, vocavit me, & statim per Chirurgum misi sanguinem ex cephalica sinistra, & sequenti die curavi ipsum pillulis de agarico, admixtis granis decem antimonii mei, & in aurem suam instillavi guttulas nonnullas olei mei vitellini supradicti, & sic perfectissime sublevatus est ab omni febre, catarrho, & dolore, absque suppuratione ulla, quod non esset tumor ullus intra aurem; at erat collum, & tota pars illa sinistra capitis inflata, & tumefacta, vel à purgatione, & venæ sectione, & unctione olei mei evanuit tumor ille externus.

*Curatio quinquagesima quinta, Tussis in-
veterata.*

Gregorius de Polastre, Castrinovidarensis Consiliarius, circa annum millesimum sexcentesi-

num vigesimum primum, in mense Decembri detentus fuit tussi vehementissima, qua toto hiberno tempore, & verno vexatus fuerit, cum febre lenta, itaque se phthificum esse putabat; quamplurima enim remedia fecerat, ut à tussi illa liberaretur: unico autè remedio curatus est; usus est tabellis essentia succini albi, oleoque, seu essentia ejusdem ad quantitatem guttarum decem, in cochleari aquæ cinnamomi, & in aures instillabat tempore somni guttulas nonnullas ejusdem essentia, & sic curatus est intra mensem.

Curatio quinquagesima sexta, alterius Tussis inveterata.

B Ertrandus Compte, Doctor Medicus, Civitatis de Lauaur, intimus amicus meus, postquam per tres annos integros dolore summo capitis & tussicula, divexatus fuerit: tandem incidit in febrem lentam, & tunc temporis circa annum 1623. tussi vehementissima cruciabatur cum expuitione foetida, & viridi, & crassa. Dedi illi consilium ut sæpissime purgaretur extracto Agarici, & antimonio meo, quibus adderet grana nonnulla moschi, ut virtute illius efficacius virtus medicamentorum deferretur ad caput, quod actum est: melius se habuit à purgatione illa: deinde usus est tabellis essentia succini albi, & essentia ejusdem succini albi cum syrupo liquiritia, & horum medicamentorum usu, cum optimo victus regimine & arcano sanguinis nostro, Deo annuente curatus est perfectissime intra quatuor menses, & vivit adhuc salvus & incomis ab omni morbo, quamvis omnium medicorum sententia desperata esset salutis: rediit tandem affectus, anno 1626. & mortuus est.

Cura.

Curatio quinquagesima septima, difficultatis Anhelitus.

ANtonius Caluayrac, dictus le Canou, villanus & rusticus, sexagenarius circa annum 1617. in mense Decembri incidit in difficultatem anhelitus, ob frigus perpeßum, & in nive ipsa deambulationem, defluxione facta è capite in thoracem pituito, si humoris viscosi & glutinosi, laboravit toto illo hyberno tempore, absque ullo intermedio. Verno tempore deinde sequenti vocavit me, dum magis premeret affectus. Itaque eum purgavi pillulis meis cephalicis, extructo agarici & antimonio meo, & moscho compositis: applicui causticum potentiale secundæ colli vertebræ, & tabellas præscripsi florû sulphuris, cum essentia succini albi: & sic frequenti harum tabellarum usu tandem curatus est.

Curatio quinquagesima octava, Angina.

VXor Domini de Lamoureux, mercatoris Castrinovidariensis, fuit eodem anno superiori vexata inflammatione summa faucium laryngis cû tumore phlegmonoso, ex quo deglutiendi difficultas quàm maxima, & respirandi, & febris maxima orta est: vocatus ego statim ejecto enemate emollienti & refrigeranti, misi sanguinem ex utraque cephalica, robustissima enim erat mulier, & in florenti sua ætate, annos nata 25. & cucurbitulas applicui scapulis cum multa flamma, & profunda scarificatione, & guttur exterius perunxi oleo vitellino rectificato nostro, cum sulphure, imò & internas partes eodem oleo, cum penna tetigimus & quarto die ruptus est tumor, & magnam copiam ejecit puris & sanguinis, & sic curata fuit: oborto deinde sudore septimo die per totum corpus, à quo curata est omninò, & à febre libera fuit.

Y 5

Cura-

*Curatio quinquagesima nona, ulcerati
Gutturis & Laryngis.*

E Adem uxor Domini de Lamoureux, incidit post multum tempus à curatione anginae, in defluxionem acrem & mordacem, quæ amygdalas seu partes illas Laryngis, quæ osculum Laryngis claudunt, inflammabat, & excoriabat, summo cum dolore, tussi maxima, & deglutiendi & bibendi impotentia, quòd muscoli œsophagi etiam affligerentur illa ipsa distillatione: ad curandam hanc affectionem purgavimus agrotantem nostram pillulis nostris cephalicis sapissimè, & caustico in collo applicato humorem fluentem divertimus, & oleo mellis & sacchari ulcus curavimus, & ad cicatricem laudatā conduximus brevissimo tempore: vivit adhuc ab omni morbo libera & incolumis.

Curatio Sexagesima, Pleuritidis.

Petrus Scaraguel, villanus & rusticus, in mense Maio, circa annum 1621. incidit in gravissimum dolorem utriusque lateris, cum maxima respirandi difficultate, & sputo sanguineo secundo die; tertio verò die vocatus inveni agrotantem febre cum maxima, & ferè delirantem: itaque urgente ipsa necessitate sanguinem misi ex utraque basilica ad 3 vij. ex utraq; erat enim robustus vir ætatis 31 & quarta die contra communem medendi in pleuritide methodum, antimonium meum propinandum dedi ad granorum quindecim quantitatem, quo multa ejecit supra & infra, maxima cum incommoditate propter dolorem lateris, & ni robustus fuisset, dolori, ni fallor, succubuiisset: cavendum quapropter est maximè à vomitu excitandò in pleuritide, nec hac in parte sequendus sum: nihilominus tamen

cura.

curatus est hac methodo agrotus, quia ruptus est tumor, & vomuit tussi, multa sanguinea, purulenta, & ejecit: & levatus à dolore, sequenti die, quo antimonium nostrum sudorificum dedimus, quo copiose toto illo die sudavit, & fuit à febre omni liber die septimo; oborto etiam sudore aliquo, quo perfectè curatus est, & vivit adhuc incolumis.

Curatio sexagesima prima, Peripneumoniae.

Dominus de Vernes Regius Consiliarius Castrinovidarensis anno 1623. circa mensem Julii, incidit in febrem magnam cum dolore capitis gravissimo, anhelitus difficultate maxima, dolore lateris utriusq; ad scapulas vergente, & rubore genarum maxima, & dormiendi summo desiderio: hæc gravissima symptomata, unà cum febre, primo ipso die agrotantem nostrum invasere: itaque me vocarunt primis ipsis diebus, cui statim sanguinem mittere iussi ex basilica brachii dextri ad quantitatem $\mathfrak{z}$ viii. & oleo ceræ partes dolentes perunximus; die verò tertio misimus iterum sanguinem ex alio brachio ad quantitatem octo unciarum (erat enim robustus & annos natus 35) & partes dolentes perunximus balsamo sulphuris & oleo ceræ simul mixtis: quarto verò die dedimus illi sulphuris nostri antimonialis rubei drachmā unam, cum guttulis nonnullis olei cinnamomi, cum cortice citri conditis simul mixtis & incorporatis, in formam boli, quo copiosè sudavit toto illo die, & nocte sequenti; nec propterea remissa est febris, & symptomata, imò eodem tenore & typo permanferunt; quam ob rem sequentia iulapia præscripsimus: decoctum pectorale dedimus serò & manè, ad quantitatem $\mathfrak{z}$ vi. cum $\mathfrak{z}$ ij. syrupi de tussilagine, & drachma unica
salis

salis prunellæ & ʒß. fyrupi papaveris reas, & drachma unica aquæ cinnamomi stillatitii, ex quibus omnibus parabatur haustus unus pro una dosi, idque usque ad septimum diem & undecimum, in quo curatus est perfectissime, crise facta per sudores copiosos septimo & undecimo die: in quibus diebus ad sudores copiosius eliciendos, & juvandam hac in parte naturam, deglutiendam dedimus drachmam unicam antimonii nostri sudorifici rubei, ut antea die quarto fecimus, sicque curatus est perfectè, & à magno illo morbo liberatus, tutissimè & jucundissimè: multosque deinde ego observata eadem prorsus methodo curavi, pleuriticos & peripneumonicos, quos prætermitto; non enim in votis est omnes numerare ægrotos, quos salvos fecit alchymia; at ex genere omnium morborum aliquos, ut percipiant misochymici, facili negotio morbos omnes chymica methodo, curari posse, à me ipso curatos esse.

*Curatio sexagesima secunda, depravati
Appetitu, seu pica.*

Hic affectus frequentissimus & communis prægnantibus & virginibus viripotentibus, quibus menstrua non fluunt; pallidos enim colores statim incurrunt, & picam ob pravos vapores qui ab utero malè affecto in ventriculum ascendunt. Viri autem rarissimè tentantur hocce affectu; pueri verò frequentius, ob cruditates ingentes, quas colligunt ex victus pravo regimine: ego ipse puerum, imò infantulum habui, qui annos natus tres tantum hoc affectu laboravit, cineres & terram magno appetitu efflagitabat, & comedebat; edulia autem euchyma respuebat, imò ipsum lac nutricis su-

tere

gere aliquando recusabat. Itaq; liberavimus ipsum à præfenti morbo sequenti & unico remedio: dedimus illi grana quatuor antimonii præparati, & deglutiit cum jusculo, eoque remedio assumpto duabus aut tribus horis post, multa biliosa, viridia omnino evomuit, & ejecit supra & infra, quo debilis factus est valde: julapium verò dedimus ex syrupo granatorum, cum tinctura nostra auri, ex oleo vitrioli parata, & ea utebatur ex cochleari; & sic perfectè curatus est, & vivit adhuc sanus & incolumis ab omni morbo.

*Curatio sexagesima tertia, alterius
Pica.*

ANna de la Font ancilla Domini de la Pomarede, laborabat pica, & depravato appetitu; triticum enim & terram, & calcem comedebat, erat autem viripotens virgo, annos nata viginti; menses illi non fluebant, colore pallido subviridi totum corpus suffusum habebat, febricula laborabat, tibiarumque dolore, & respirandi difficultate maxima. Vocatus ego sequenti methodo curavi ipsam: imprimis, ejecto enemate emollienti & carminativo, sanguinem misi ex malleolis utriusque pedis, ad quantitatem ex utroque pede $\bar{z}$ vj. Deinde sequenti die præpinata est cum aqua salviæ drachma unica salis vitrioli, qua potione multa evomuit: sequenti autem die dedi grana quindecim antimonii mei, quo iterum multa & copiosa valde ejecit supra & infra; & his solis medicamentis perfectissimè curata fuit ab omnibus prædictis symptomatis, & à depravato illo suo appetitu, quo detinebatur.

Cura-

*Curatio sexagesima quarta, deperditi
Appetitus.*

Dominus Arnaut, qui circa annum 1616. pueros Domini de Baraignes edocebat, incidit in hunc affectum, impransos, incœnatosque transigebat integros dies; absque ullo comedendi appetitu: saturatus semper sibi ipsi videbatur, dum autem ad cibos accedebat nausea summa afficiebatur; marcescente ergo indies corpore incidit in febrem lentam, & vigilias perpetuas. Vocatus ego dedi illi grana quindecim pulveris albi antimonii nostri, quibus multa pituitosa gypsea eiecit per vomitum & secessum: sequenti vero die dedi syrupum corallorum; paratur autem hic syrupus ex dissolutione corallorum in succo limonum depurato, & nonnullis guttulis olei vitrioli animato, ut potentiam habeat solvendi: hæc solutio filtrata & clarificata, cum sufficienti quantitate sacchari optimi coquitur in syrupum: usus est hoc syrupo per tres dies, sumendo, summo manè cochlearia duo, & statim primo die recuperavit appetitum, & cibos summo desiderio appetivit; & sic curatus est & vivit adhuc sanus & incolumis.

Curatio sexagesima quinta, Lienteria.

Dominus de Daumada, consobrinus meus anno 1623 ægrotabat in ipsa domo, in mense Octobri, hoc affectu, & ex racemis comestis in maxima quantitate; incidit enim in alvi fluxum violentissimum, ex quo cibos omnes indigestos, & crudos, intactos à calore ventriculi ejiciebat, maxima cum putredine: purgavimus primis ipsius diebus antimonio nostro, & syrupo deinde corallorum, aqua cin-

nam

namomi admixta usus est per octo dies, serò & manè sumendo, & sic curatus est perfectè.

Curatio sexagesima sexta, Hepatici fluxus.

Ioannes Dannette, servus fidelissimus Domini de la Pomarede, incidit in hepaticum fluxum circa annum 1614. in mense Julii ex potu aquæ frigidaë, & ex lactucis multo aceto delibutis, tempore æstatis sæpissime comesis, sanguinem crudum & aqueum & copiosum per secessum ejiciebat, nullo tormine & ventris dolore: vocatus ut huic malo mederer, purgavi ipsum primò extracto Rheubarbari, & præscripsi deinde illi victus regimen calidum & humidum euchymum, & syrupum corallorum, admixta aqua cinnamomi, stillatitio, quo usus est per decem dies, serò & manè sumendo, ad quantitatem cochlearium duorum, & sic curatus est tutò & jucundè.

Curatio sexagesima septima, Schirri lienis.

Filiola Domini de Vermes, annos nata septem anno 1623. correpta fuit febre quartana, & post curationem ipsius incidit in tumorem durum & scirrhusum lienis, prætumidum enim habebat latus sinistrum in regione lienis, nulla apparente inflammatione, urinas ejicebat nigras & turbidas; curata fuit solo usu aquæ stillatitiæ tamarisci, cum oleo vitrioli; sumebat singulis matutinis horis, jejuno ventriculo, uncias quatuor istius aquæ, cum guttulis septem olei vitrioli, & intra mensem perfectè curata fuit: prius autem purgata fuit nostro antimonio, dum febre quartana laborabat, ut visum est ante, rediitq; eadem febris, anno 1623. & per sex menses duravit, & scirrhum reliquit in liene, à quo curata est.

Curat.

Curatio sexagesima octava, Icteri.

Petrus de André, Tolosæ, anno 1623. ingenuus adolescens studiis Tolosæ navans operam, subito corruptus fuit ictero viridi, quem & nigrum dicunt medici: vocatus ego statim, quia tunc temporis Tolosæ eram, inveni ipsum febriculis laborantem, & prætumido liene; erat enim apparens tumor & dolor in latere sinistro, nigra etiam erant urinæ. Statim eo ipso die purgavi ipsum antimonio meo, data communi dosi. Deinde præscripsi julapia aperientia, ex decocto radicum aperitivarum, cui addidi syrupum de limonibus & oleum vitrioli, cum parum aquæ cinnamomi, & illo usu hujus julapii per quindecim dies, curatus est: in fine quorum dierum iterum purgatus est antimonio nostro, & balneatus est balneo calido aquæ dulcis, & media parte vini, & ab egressione è balneo sumebat ʒ ss. antimonii nostri sudorifici & coopertus in lecto sudabat, idque per quatuor dies factitatum est: ungebatur etiam tunc temporis regio lienis essentia & oleo succini albi, & sic perfecte omnino curationem absolvimus.

Curatio sexagesima nona, Hydropis.

Anno 1621. mense Decembri, apud Tolosates fuit ingenuus adolescens, cujus cognomen la Roque, juris civilis Doctor & in suprema Tolosatæ curia Advocatus, filius Procuratoris diligentissimi, annos natus 32. qui ob pravam vivendi consuetudinem, & quamplures diurnas, nocturnasque intempestivas comestationes, quamvis satis temperatè & honestè admodum factas, incidit in tumore universalem totius corporis, quem anasarcam dicunt Medici. Vocatus ego tunc temporis Tolosæ degens,

degens, cum alio medico clinico hujusce familiae, remedia vulgaria dogmatica praescripsimus, quibus usus est, sed in vanum: symptomata omnia hujus morbi in vitis nostris medicamentis, vegetiori robore & vigore crescebant. Tum pater illius adolescentis una cum matre, me privatim rogarunt ut si quid haberem arcani, & secreti ad curandum filium illum unicum, libenter porrigerem; confidebant enim plurimum remediis chymicis. Itaque rogatus, tractavi illum spagyrica methodo; nihilominus tamen prius ego communicavi omnia mea remedia medico suo clinico: annuit tandem ipse, cum cerneret voluntatem parentum, & aegrotum quasi desperatum, aut saltem summopere periclitantem. Dedi ergo antimonium meum purgativum per tres subsequentes dies, ad granorum 20. quantitatem, singulis dosibus, quibus multa pituitosa ejecit: purgato corpore, julapiis aperientibus usus per quindecim dies; potiones & doses singulae alterabantur syrupo margaritarum, & olei vitrioli guttulis decem, cum tinctura auri. His transactis diebus purgatus est iterum antimonio nostro; deinde sudavit per octo dies in hypocaufto artificioso, in lecto suo composito, porrecta prius semper drachma una antimonii nostri sudorifici, qua cum calore artificioso illo, multum sudabat: usus est deinde ad roborandum hepar & ventriculum opiata sequenti.

℞. salis corallorum & margaritarum ana ʒj. tinctura auri ʒij. essentiae anisi, & cinnamomi ana ʒss. lapidis bezoartici mineralis nostri qui est antimonium sudorificum nostrum ʒj. mosci & ambari grisei ana ʒss. corticis citri conditi, aqua cinnamomi dissoluti, & per se taceum trahsmissi ʒiij. misceantur & incorporentur simul, & fiat opiata, de qua sumat ad quantitatem nucis avellanae singulis matutinis

Z

ho-

horis, jejuno ventriculo : usus est hac opiata per mensem, & sic perfectè curatus est, & liberatus à morbo illo crudeli, confirmato & desperato : præscripsimus deinde optimum vivendi regimen & cōsuluimus ut balnea loci Dencausse, singulis annis, vernante tempore adiret, ibique potaret per septē, aut octo dies: & sic vindicatus est omnino à recidivis, & vivit adhuc incolumis & sanus, pius & devotissimus, presbyter jam factus.

Curatio septuagesima, Febris Quartana.

VXor Domini de Sainct Pierre, Procuratoris vigilantissimi in curia Præfidiæ Tolosana, anno 1623. mense Decembri, detenta fuit febre quartana, gravissimis concomitata symptomatis, nausea, vomitu, dejecto & deperdito prorsus appetitu, viriumque omnium summa debilitate, annos nata 25. cui dogmatica remedia per quatuor menses à Tolosanis medicis præscripta fuerant, at in vanum: curata tandem fuit usu solo quotidiano superioris præscriptæ opiatæ, & tincturæ coralorum à me præscripto, per mensem integrum, intra quem perfectè curata fuit à febre & symptomatis.

Curatio septuagesima prima, Icteri viridis cum gravissimis symptomatis.

ANna de Maleprade, juvenis admodum puella annos nata 16. cum menses illi adhuc non fluxissent, pallido & subviridi colore, per totum corpus tincta est, cum gravissimo capitis dolore, nau-
se,

ſea, vomitu, difficultate respirandi quàm maxima, & virium proſtratione: multa fuerunt adhibita remedia, ad eam curandam dogmaticè præſcripta, ſed omnia in vanum. Ego autem vocatus, cùm conſobrina mea eſſet proxima, purgavi ipſam ſale vitrioli perquam optimè præparato, & ad albedinem ſummam calcinationibus iteratis deducto, per quatuor dies continuos, in quibus multa eiecit ſupra & infra: & deinde uſa eſt opiata noſtra antea præſcripta in curatione, 69. quam conſervam vitæ appellamus, & uſa eſt per quindecim dies manè, & ſero, ſumendo ad quantitatem medietatis nucis avellanæ, & cum aqua cinnamomi ſtillatitia, ſuperbibendo cochlearia duo, & ſic curata eſt ab omni ſuo morbo.

*Curatio ſeptuageſima ſecunda, febris
Syncopalis.*

FRanciſcus Faber, filiulus meus annos natus tres, anno 1624. in menſe Decembri, incidit in febrem ardentiffimam, & à primo ſymptomate in ſyncopem & animi deliquium, à quo vindicavimus ipſum aqua theriacali; rediit ter in die illud animi deliquium, cum virium ſuarum omnimoda deperditione: ita cùm ferè deſperatum viderem, & febre prægrandi laborantem, & ſymptomatis in initio quàm maximis, venenum proſus intus ſuſpicatus ſum à maligna quadam qualitate: itaque dedi illi cum aqua theriacali grana tria antimonii mei, quo ſtatim multa evomit viridia, viridi æris ſimilia, illicoque refocillavi ejus ventriculum, cum ſpiritu roſarum & violarum, & tinctura auri, qua uſus eſt per ſex dies, intra quos perfectè curatus eſt absque ulla alia facta criſi.

Z 2

Cu-

*Curatio septuagesima tertia, Colicæ
doloris.*

Dominus de Bârdichon, Præses in curia Præstidiali Lauragueſij, & Protopræſes in curia Carcaſſonenſi annos natus 35. anno 1624. in menſe Septembri in colicum dolorem incidit adeò crudelem, ut ſibi violentas fere manus inferre vellet, ni prudenti qua vigeſbat mente, ad intolerabiles illos pati dolores commotus fuiſſet: itaque convocavit illico medicos omnes civitatis Carcaſſonenſis; at nihilominus vana fuerunt omnia remedia, nec ullo pacto dolorem lenire potuerunt: itaque angarium ſubitò ad me miſit, ut una cum illo angarios ſumerem equos, ut vitæ ſuæ præſentaneo periculò ſuccurrerem: quo accepto ſubitò equum conſcendi, & præcipiti curſu Carcaſſonem tetendi, quæ tribus horis appuli & ſubitò ægrotantem viſitavi, mortuum fere, concavis temporibus, naſo acuto, lividis oculis, facie tota cadaveroſa, livida & ſubviridi colore tincta: verbis auxiliariis ipſum reſocillavi, ſanitatem quàm ſubitò promittendo. Itaque ſubitò, præſentiſſima hora, dedi viginti grana antimonii mei in aqua theriacali, & conſeſtim vomuit quam maxima pituitoſa, & bilioſa, multasque fecit ſedes ejusdem naturæ: interim injecimus clyſteres carminantes ex decocto herbarum calidarum cum vino optimo, admixto deinde ſpiritu vini, & oleo aniſi, carabes, & rutæ, & ſic intra quatuor, aut quinque horas quievit dolor, & ſatis pacatè dormivit, qui quatuor noctes & dies integros vigiles & inſomnes tranſegerat. Sequentibus vero diebus per quatuor dies iterum purgatus antimonio meo, copioſiſſima ejecit ſupra & infra: tum demum reſocillatus ejus ventriculus & hepar conſerva

serva seu electuario vitæ supra præscripto: & sic perfecte curatus est: at intra quindecim dies rediit dolor & morbus cum gravioribus adhuc symptomatis: vocatus iterum eadem repetiit, & præparavi corpus multis julapiis, & purgavi ipsum antimonio meo, & ita iterum cessavit dolor & morbus: nihilominus obtusum & obscurum semper circa umbilicum persentiebat dolorem, cum brachiorum & scapularum frigido torpore, necnon dolore aliquo, & tussicula, qua semper divexabatur. Itaque ad debellandum hunc pertinacem morbum consului illi, ut Dominum Andream Desprit medicum famosissimum, Biterris degentem advocaret, ut una cum illo, antidotariorum nostrorum loculos omnes scrutaremur, ad hunc crudelissimum hostem debellandum. Vocatus ergo Dominus Andreas Desprit, consilium inivimus pro salutē ejus integra & absoluta, neve amplius in recidivam incideret: erat enim tunc temporis perfecte ab omni dolore liber, at recidivam timebamus, quod cibus quam optimis quibus utebatur, non reficeretur. Itaque ex consilio Domini prædicti Andreæ purgavimus ipsum multoties, & balneavimus ipsum balneo calenti, & ultimo antimonio meo purgatus est, & aqua cinnamorni & anisi post pausatus usus est: & sic Deo juvante perfectissime curatus est, & vivit adhuc, nec amplius tentatur illo crudeli morbo, in quem inciderat ex frequenti potu frigida aquæ, vigente canicula, vinique refrigerati intra puteum profundissimum.

Curatio septuagesima quarta, Hemorrhoidum Cancrosarum.

Reverendus in Christo Pater Cyrillus, Religionem Capucinatorum profitens, vexatus fuit per mul-

multos annos hæmorrhoidibus, quæ tandem in ulcera depascentia devenerunt, quibus illicò supervenerunt crudelissimi dolores: desperatum istum Patrem tulerunt, ad conventum Tolosanum, ut mortem ibi tanquam ultimum istius morbi solatium & remedium expectaret. Anno ergo 1623. in mense Decembri Tolosæ eram, & aliquando Capucinorum Conventum visitabam, idè ostenderunt Patres mihi illum religiosum, tanquam ab omnibus medicis desperatum, invenique illum in lecto jacentem, dolores incredibiles summa cum patientia vincentem, vidi ulcera sua, & hæmorrhoidas tumefactas adèd extra anum, ut ovi anserini maximi magnitudinem æquarent, ulceratas omnimodo, livida & nigra carne, mortua & spaciolata coopertas, imò & ad internas partes ani & recti intestini procedebat ulcus: febris præterea lenta semper aderat. Quid ergo agerem, anceps & dubius hæsitabam; desperabam enim de salute ipsius, refocillavi tamen ejus animum languentem, sanitatem divino juvante numine promittendo, & ipsum pro me orare precesque fundere rogavi: Itaque dedi illi balsamum dulce Saturni, ut beneficio illius carnes mortuæ deciderent, & ulcus nitidum & lorum maneret, quod uno solo die factum est: tum demum balsamum sulphuris composui, & loco olei communis & vulgaris olivarum, apposui oleum hypericonis & oleum vitellorum ovorum, & ex his balsamum sulphuris composui, in quo tantillū camphoræ dissolvi, & præcepi ut ter in die ipso balsamo suū ulcus liniret: primo ipso die quo usus est, cessaverunt dolores omnes, & intra quindecim dies lecto se seduxit, & ambulavit absq; dolore, qui per duos aut tres annos integros, tanquam paralyticus in lecto jacuerat, & usu solo il-

lius

lius balsami intra mensem perfectè curatus est, nec rediit unquam morbus : vivit adhuc ipse hujusce rei fidelis testis.

Curatio septuagesima quinta, fluxus sanguinis Renum.

Dominus Stephanus de Monard, Regius Confiliarius Castrinovidarensis, annos 33. natus, correptus fuit dolore obtuso renum, & ab ipso dolore sanguinem statim unà cum urinis emisit, magna satis quantitate: quievit tandem illud symptoma butyro saturni renibus applicato, intra sex, aut septem horas, nec amplius rediit; at urinas albas lacti similes omnino per duos annos, foetidas, & purulentas reddidit; anno tandem 1621. curatus fuit usu tinctura corallorum in aqua therebentina rectificata: sumebat singulis matutinis horis $\frac{3}{4}$ ℔. aqua rectificata therebentina venetæ cum $\frac{3}{4}$ ℔. tinctura corallorum: habes autem descriptam tincturam corallorum in Myrothecio nostro, cap. 22. lib. 3. butyrum autem saturni est commune illud refrigerans quod paratur ex dissolutione plumbi calcinati in aceto distillato, ex qua dissolutione clarificata & filtrata cum oleo violaceo aut roseo paratur agitatione & motu harum duarum substantiarum unguentum seu linimentum, quod butyrum dicimus, ob similitudinem butyri veri & istius, quod est medicamentum summoperè refrigerans, adstringens, & abstergens: hinc est arcanum crysipelarum & combustorum omnium.

Curatio septuagesima sexta, Scabiei universae, febrilenta sociata.

DOminus N. scabiosus fere toto suæ vitæ tempore, herpetibus variis & multis per totum corpus sparsis, melancholico admodum temperamento & multo sanguine adusto repletus anno 1623. petiit domum meam, ibique multa mihi patefecit, quæ non est fas mihi proferre, ne descriptione peculiari & rigida nimis, ignotum hominem notissimum faciam. Curavi ipsum sequenti methodo: Injecto & ejecto enemate communi, emollienti & refrigeranti, purgavi ipsum antimonio meo, prima curatione istius centuriæ descripto, per quindecim dies, diē unū in principio pro quiete interponēdo: in fine autem interponēdo duos dies, ut quiesceret à purgatione: deinde usus est per mensem integrū arcano sanguinis ad quantitatem gutt. xvj. in drachma semisse essentiae corallorum: habes autem hæc medicamenta descripta in Myrothecio nostro ut supra diximus multis in curationibus: & interim curatus est sensim & insensibiliter à scabie sua, & omnibus suis symptomatis: misi deinde sanguinem ex basilica brachii dextri ad quantitatem $\bar{z}$ viiij. & balneavi ipsum quater in balneo aquæ dulcis tepidæ, & victum humidum & refrigerans & euchymum præscripsi, & sic perfectè curatus est & vivit adhuc qui fere leprosus erat.

Curatio septuagesima septima, Arthritidis.

DOminus Germanus de Poulastre ditissimus Mercator loci de Vignonet annos 60. natus arthritide laboravit per multos annos, & schiaticis doloribus atrocibus: quibus tandem victus aut
mori

mori aut sanari cupiens, permultos convocavit medicos, ut malum tollerent, aut saltem mitigarent: Tentavit ergo permulta remedia, dietas resumptivas, purgationes & balnea; sed hæc omnia frustra. Vocatus tandem ego purgavi ipsum antimonio meo, in prima curatione descripto, viginti grana porrigendo in juscule, & per sex dies continuavi purgationem, diem unum interponendo: ungendo interim partes dolentes oleo ceræ & essentia ossium humanorum, descripta in primo lib. Myrothecii mei, cap. 10. in quo capite habes methodum faciendi illam essentiam, & ejus usum. His solis medicamentis intra illos sex dies curatus est, & quievit omnino dolor ille acerbissimus, qui medicorum multorum opprobrium per multos annos fuit: Ne rediret autem dolor, consului ægrotanti ut singulis mensibus uteretur purgatione illa antimoniali in plenilunio, & semel in hebdomade sumeret arcani sanguinis mei guttulas quindecim in aqua cinnamomi: quod factitatum est, & perfectè sic curatus est, & vivit adhuc ab omni dolore arthritico & schiatico liber & incolumis.

*Curatio septuagesima octava, Atrocissimi
doloris ventriculi, & inap-
petentia.*

D Omina Francisca de Villeroux, ingenua puella & virgo honoranda Castrinovidarensis, annos nata 25. ob pallidos virginum colores, quos passa est per multum tempus, & ob paucas menstruas purgationes quibus titubantem, & labilem sanitatem adhuc sustinebat, incidit in deperditum appetitum & dolorem ventriculi atrocissimum, quo cruciabatur diu noctuque, tam post pastum, quam

Z s

ante

ante pastum. Vocatus ego ut malo succurrerem, malum suspicatus sum provenire ex humoribus biliosis, acribus, & mordacibus, tunicis ventriculi adherentibus: hi autem humores sunt species tartari vitriolati chymicorum: nec me fefellit opinio; nam data drachma una salis vitrioli præparati secundum artem nostram in Myrothecio descriptam, cum iusculo, vomuit quàm maxima biliosa, viridia, amara maximè, & per sex dies passa est alvi fluxum biliosum, seu tartareum vitriolatum, absque tormine & intestinorum dolore, nec ventriculi: & sic perfectè curata est ab illo dolore, atrocissimo, & rediit appetitus & edendi summum desiderium; vivit adhuc nubilis & ingenua puella.

Curatio septuagesima nona, Mola.

PUella nobilis & ingenua valde, annos nata 35. cujus nomen & familiam tacere me decor medicus consulit, persuadet, & postulat Hippocraticum iusiurandum, anno 1626. apud Tolosates ab omnibus medicis & potissimum à Domino Queyratio in civitate Tolosana Medico, & Professore meritissimo, necnon clarissimo, tympanite affecta judicata fuit, ob signa apparentia, & historiam morbi ab ipsa met arrogante recitatam, quæ omnia hepar affectum, refrigeratum, & obstructum manifestare videbantur: & quod puellam honestam, & omnimodè castam, certissimè crederent (quod una cum ipsis ego ipse semper credidi, & semper credam) ob opinionem Galenicorum quamplurimorum molam, absque concubitu virili generari non posse existimantium, maluit semper Dominus Queyratius inclinare ad opinionem tympanitis, scirrhi hepatis & lienis, quàm ad molæ suspicionem ullam. Ego verò cum existimem molam generari ex sola imaginatione

natione concubitus, esseque monstrum vi & potestate muliebris imaginationis productum & generatum; semen enim muliebre tunc temporis defertur in uterum, ibique calore suo innato, & spiritibus mechanicis & archeis disponitur ad imperfectam illius monstri generationem, cum ex imperfectione sua, hoc est, ex se solo nihil humani perfecti generare possit, quod à Deo & natura nullo pacto ad generationem perfectam ex se solo destinatum sit, sed unà cum virili femine permixtum, & in loco debito & à natura destinato conclusum. Nec asserant Hippocratem huic opinioni repugnantem lib. de morbis mulierum, & lib. de sterilibus, ubi eadem verba repetit his verbis: Mola verò generatur, cum multi menses modicum semen & morbosum conceperint: nam ex verbis his colligi non potest, semen virile debere concurrere ad generationem molæ, modò semen muliebre & fœmineum adsit, sufficit, quod intellexisse Hippocratem, audacter & intrepidè assero; nam semen illud quod per vehementem imaginationem concubitus, & cupidinis ardorem, in somniis in uterum defertur, paucum est, & morbosum; nam à morbo produci-
tur, quem Galenici incubum dicunt. Ex illo ergo femine pauco, & morbofo, quod in incubo educitur, in puellis ætate valentibus, mola generatur; nec in præsentī morbo fefellit me opinio hæc, molam suspicatus, non tympanitem, ex motu in utramque uteri partem, & ex elato, modò depresso utero ex flatibus ex corruptione ortis: medicamenta discutientia molam dedi, & uterum aperientia: imprimis enemata validissima ex decocto matricarium in vino albo generoso facto iniicienda curavi: deinde salem vitrioli in potionem dedi, ut

di, ut sursum deorsumque dejiciendo mola concuteretur, antimonio meo superius citato deinde purgavi, ultimò tandem aquam cinnamomi stillatitii ad magnam quantitatem, uncias putà quatuor, cum drachma semisse essentia cariophyllorum, & guttulis viginti essentia sabinæ sumpsit, & illico post tres horas apertus est uterus, & fluxit sanguis serosus magna in quantitate: & deinde viridia multa & putrida valde, & tandem molæ quamplurimæ ejectæ sunt magnitudine nucis vulgaris, & una magnitudine nucis Indiæ, & ejusdem figuræ, venulis infinitis scaetens, rubei & lividi coloris & carnosæ substantiæ: Hæc autem omnia ejecta magno cum labore, & dolore fuerunt, non secus ut aßolet fieri in legitimis, laudatis & perfectis partibus, imò crudeliorem & atrociorẽ dolorem partus molæ, quàm partus fœtus perfecti existimo; cum hic partus naturalis sit, & secundum naturæ leges; ille verò præter naturam & crisis innaturalis, & potissimum cum fiat vi & potestate medicamentorum, quæ extra tempus aliquando legitimum, uterum aperiunt, & quod intus est, concusso utero foras pellunt, quod fieri non potest absque violentia, & periculo ægrotantis: at cum morbus hic lethalis sit, tentanda potius sunt extrema remedia, quàm nulla, ex opinione Hippocratis & Celsi, quod factitatum est, cum felici & prospero successu in prædicta puella; nam vivit adhuc sana, & ab omni morbo vindicata, testes sunt infiniti Tolosates qui historiam morbi sciunt, & viderunt curam in mense Aprili, anno 1626.

Curatio octogesima, Disuria.

R Everendus in Christo Pater Margueßtaud, annos natus 70. pius ac devotus Societatis Jesu Religiosus, postquam Tolosæ in Ecclesia divi Saturnini

nini anno 1626. per totum quadragesimale tempus concionatus fuisset magna facundia, & maximo fructu, erectis ad Deum Tolosatum animis, dum disceret, Burdigalamque peteret, in oppido Verdun dicto incidit in disuriam urinæ difficultatem omnimodā, cui mederi & auxiliari non potuerunt medici convocati. Periculum tanti viri Tolosam illicò pervenit, & Religiosi patres ejusdem Societatis, remedia quærentes, venerunt tandem ad me tunc temporis Tolosæ degentem, historiāque morbi narrarunt, & remedia omnia quæ à medicis prudentibus & doctis præscripta fuerant, nihilominus invalida omnia, & absque solatio. Desperato ergo & morti quàm proximo propinandum dedi salem vitrioli in spiritu petroselini, & aqua cinnamomi dissolutum, ad quantitatem ʒj. cujus haustu multa viridia amara, narcotica, quæ spiritibus suis narcoticis facultatem vesicæ expultricem interimebant evomuit, & illico multam quantitatem urinæ rejecit; cum tamen antea nec algaria, nec purgationibus ullis, nec julapis urinam discutientibus, nec unguentis, nec linimentis, & reliquis aliis similibus potuerit vesicam suam exonerare: deinde usus est per aliquod tempus spiritu tartari, spiritu vitrioli & cremore tartari, simul mixtis ad quantitatem minimam, & in jusculis suis permixtis & potatis, curatus Deo dante est, & sanus vivit adhuc, etsi septuagenarius sit.

*Curatio octuagesima prima,**Mania.*

Eodem anno curati sunt quatuor maniaci, sola antimonii mei supra citati purgatione, hebdomadatim facta, & assidua in jusculis, & potu ordinario essentia mercurii acidæ potione, unà cum nepenthe seu laudano Paracelsi: simebant enim in singulis

gulis suis potionibus quæ ex simplici aqua fontis erant, guttulas decem essentia acidæ mercurii, cum tribus guttuli laudani; & hisce solis medicamentis spiritus mercurii vitæ ad cerebrum Palladisque arcem sublimatus, & alchoolisatus supra debitum & legitimum cerebri temperamentum, maniam causans & furorem, coagulatus est, & à subtilitate dimotus, ita ut ad naturalem redactus ordinem ad congruas & decentes vitæ humanæ actiones edendas compulsus sit intra quadraginta dies, aut quinquaginta. Hanc essentiam acidam mercurii habes descriptam lib. 3. Myrothecii cap. de mercurio: Et hac eadem methodo curati sunt plusquam sexaginta maniaci, quorum nomina recensere mihi non licet: si quis tamen medicorum hæc medicamenta præ manibus habeat, & maniacos in loco clauso detentos detineat, ne verbis suis copiosis, & motibus importunis fortius incalescant quàm postulat eorum cura, quæ in quiete & tranquillitate tum animi, tum corporis consistit, certo certius curabit omnes maniacos.

*Curatio octuagesima secunda,
Vertiginis.*

ANtonius Canut, Bibliopola Tolosæ, anno eodē, annos natus 25. vertigine laborabat, nec unquam curari potuit purgationibus vulgaribus & phlebotomia: curavi ipsum, ejus corpore purgato, antimonio nostro supra citato, & essentia thymi & succini albi, cum aqua cinnamomi permixtis ad quantitatem guttularum trium in ℥j. aquæ cinnamomi stillatitiæ, & summo manè jejuno ventriculo pota: deinde ad præsertionem singulis pleniluniis præscripsimus dosim antimonii nostri unicam, quæ est, xvi. granorum quæ cum vino generoso exhibentur

bentur servato regimine & custodia. Post hanc purgationem utitur conserva vitæ, seu electuario vitali nostro, quod componitur, ut superius diximus, ex oleo cinnamomi, anisi, fœniculi, vitrioli, tinctura auri, sale margaritarum, & corallorum, mosco & ambra, simul permixtis, observata vniuscujusque dosi varia & diversa, & omnibus amalgamatis, unà cum cortice citri conditi tripla ad pondus omnium : hoc electuario utitur ad præsertionem tanti mali post purgationem antimoniam nostram, & sic perfecte curatus est. Eodémque anno fecimus curationem ejusdem vertiignis aliam apud Tolosates similibus medicamentis.

*Curatio octuagesima quarta, doloris
Schiatici.*

Germanus de Polastre, Mercator nostræ regionis famosus, detentus fuit per sex menses in lecto paralyticus, à dolore schiatico : curavi ipsum antimonio nostro purgando ipsum per sex dies, ut pars tartari morbum causantis vi attractiva antimonii foras pelleretur : post purgationem hanc usus est mercurio nostro diaphoretico rubeo, fixo, ut per sudores reliqua pars tartari evacuetur quæ in synoviiis residet, hoc est, in perioftibus, & humoribus vitalibus, ex quibus immediatè partes nutriuntur : hi enim humores synoviae dicuntur ab hermeticis medicis, & quia resident in perioftio, ad ossa nutrienda, idèò synovias perioftia dixi, termino usus Galenico, ad majorem intelligentiam : non quod synovia perioftium sit, sed humor residens : in perioftio ad os nutriendum. In hoc ergo humore, sal pollens & vigenens dolores illos atrocissimos causatur & efficit, & nō extinguitur vis illa, impossibile est medico dolorem arthriticum lenire; spiritus autè salis assumptus,

&

& ad motus acrimoniam salis balsami vitæ temperat, unde in cautione arthritidis, & omnium ejus specierum primas tenet, post purgationes antimoniales & mercuriales sudorificas, quæ per insensibilem transpirationem, salem illum superabundantem balsami naturalis foras eliciunt; nam sal balsami naturalis nostri, nūquam acrimoniam acquirit & causticandi facultatem, modò benigno mercurii humore dissolvatur. Humidum ergo mercurii mineralis ab omni venenata qualitate privatum, & ex acido in dulcem liquorem conversum, arcanum est arthritici omnis doloris: his solis medicamentis curavimus prædictū Dominum de Polastre sexagenarium, & vivit adhuc incolumis ab omni dolore.

*Curatio octuagesima quinta, febris
Erratica.*

DOminus Guinoel Douradou, Castrinovidarensis, Tolosæ degens & studens, annos natus 18. ob studii fervorem incidit in febrem quam Galenici erraticā dicunt, quòd typos, periodos, & paroxysmos non observet æquales; piger omnino ex summa diligentia factus, & somno diurno nocturnoque sepultus, macilentus admodum potum & cibum fere omnem respuebat, febre lenta semper laborans, à pastu exacerbascens, hecticum desperatæ salutis jam iam judicabat pater suus Castrinovidarensis Regius Consiliarius, cū post tres purgationes antimoniales, & unam ex sale vitrioli in aqua cinnamomi dissoluto, & post julapia ex syrupo cerasorum acidorum, & spiritu vitrioli, & aqua rosacea, præscripta & assumpta factus est sanus, & ab omni suo morbo liber. Erat autem hæc febris tartarea mercurialis narcotica, in ventriculo sedem habens.

CURA-

Curatio octuagesima sexta, Syncopes.

Dominus Stephanus de Monard, curatione 75.
 à fluxu sanguinis rerum curatus, anno 1626.
 die 12. mensis Maij: incidit in syncopem tribus ho-
 ris post prandium, somno meridiano hac in die po-
 tissimum correptus, quod antecedentem noctem
 insomnem transegerat; à somno experrectus inci-
 dit in syncopem & animi deliquium, ex quo non
 potuit nec vino, nec spiritu vini, nec aqua cinnamo-
 mi extricari: hinc parentes Apoplecticum ipsum
 iudicantes, & conclamatum esse de salute ejus, ro-
 garunt me, ut omni studio, cura & labore illi auxi-
 lium ferrem. Curatus est vomitu provocato, ma-
 gna aquæ cinnamomi copia pota, & deinde refo-
 cillato ventriculo & cerebro arcano nostro pestis,
 ad quantitatem ʒ β. præscripto, & assumpto. Com-
 ponitur autem istud arcanum, ex extracto theria-
 cali, extracto confectionis Alchermes, extracto li-
 monum, malorum aurantiorum, extracto gentia-
 næ, carlinæ, & Angelicæ, & tinctura auri & coral-
 lorum simul permixtis, & in vitro optimè clauso as-
 servatis, additis nonnullis granis moschi & ambari.

Curatio octuagesima septima, Catarrhi.

Dominus de Biscambi, Mercator Castrinovidæ-
 rensis, anno 1626. in mense Majo, catarrho
 fuit affectus, & fere desperatus à medicis: curavi i-
 psum purgando ter antimonio meo, per tres auro-
 ras subsequentes, & propinatis deinde sex julapiis,
 ex decocto pectorali paratis, cum extracto limonū,
 & malorum aurantiorum, & extracto peoniæ cum
 spiritu vitrioli, & fumigio carabes albi eundo cubi-
 tum: peractis quibus medicamentis intra sex dies
 fuit ab omni febre liber & tussi, qua summoperè
 premebatur.

A a

Cu-

Curatio octuagesima octava, Morbillorum.

FRanciscus de Fabre filiulus meus, annos natus quatuor, anno eodem circa mensem Maii, tentatus fuit, & afflictus morbillis, cum febre violentissima, alui fluxu, & convulsionibus fere perpetuis: vindicavi ipsum à pestilente illa febre, & lethalibus suis symptomatis antimonio meo sudorifico, quod alii minerale bezoar dicunt, & Paracelsus unicornu minerale, quo usus est quotidie, ad quantitatem granorum viij. & in iusculis usus est etiam arcano nostro pestis, ad quantitatem quatuor aut triū guttularum in iusculis. Arcanum autem istud pestis descripsimus, in curatione 86. superiori, & his solis medicamentis perfectè curatus est cum tamen lethaliter laboraret; nam morbilli illi, quibus scatebat per totum corpus, nigri & lividi erant, & febre violentissima, lethargo conjuncta per viginti & octo dies laboravit; nihilominus tamen salvum fecimus ipsum his solis medicamentis supracitatis, & infinitos alios infantulos similiter curavimus, similibus morbillis laborantes, hoc potissimum anno, in quo in infantulos & alios fere omnes qui non amplius tentati morbillis fuerant grassabatur hic morbus, cum periculo mortis, quorum quamplures liberavimus beneficio horum supracitorum medicamentorum, divino auxiliante numine.

Curatio octuagesima nona, Luis Venereæ.

Quamplurimi sunt qui medicamentis chymicis meis curati sunt perfectissimè ab hac lue, & infectione, qui nullo pacto ab ordinariis & vulgaribus

garibus medicamentis, diætâ putà vulgaris decocto
gajaci, falsæ parillæ, & radicis Chinæ, & unctione
universali unguenti Neapolitani, & fumigo cina-
brii potuerunt curari, qui solo frequenti usu anti-
monii mei cathartici, hebdomadatim sumpti, &
continuo usu sulphuris rubei, ex antimonio & sub-
limato mercurio elicit, quod & aliàs diximus mi-
nerale bezoar rubeum, seu antimonium rubeum
sudorificum, quod modò fixetur, vires auri potabi-
lis æquat. Hic solis medicamentis perfectissimam
luis veneræ curam absolvimus, quamplurimis in
subjectis, diversis ætate & sexu, imò ipsos lactantes
infantulos, eadem lue infectos, horum medicamē-
torum usu, ab omni vitæ periculo vindicavimus,
quorum nomina recensere purejurando Hippocra-
tico, prohibemur.

Curatio nonagesima, Lepre.

Non possum infames hos ægrotantes nomina-
re, nondum enim publicos leprosos curavi,
sed tantum tacitos, & qui nondum vulgo innotue-
rant, quod in his lepra non esset adhuc confirmata,
sed incipiens; atrocibus tamen adeò symptomatis
concomitata, ut nî remediis malo obvenissent, de
sanitate ipsorum conclamatum fuisset omnino: vi-
di enim juvenem annos duodecim natum, à paren-
tibus sanis, & laudati sanguinis, & balsami ortum,
toto corpore scabie sicca scatentem, nullo pure
& sanie ex scabie illa profluente; at siccis squam-
mis, veluti in capite ex tineâ oriri solet, totum cor-
pus penitus, sola facie excepta, conspurcabatur. Il-
lum ipsum curavi antimonio meo purgativo, illius
dosi de quidecim in quindecim dies iterata; & sin-
gulis aliis diebus sumendo cochleare unum tinctu-
ræ co. alli, cum guttulis tribus tincturæ auri, idque
A a 2 omne

omne in iusculo optimo. Intra octo menses curatus est perfectissimè, ab omni illa lue tartarea, quæ Galenicè loquendo lepram dicere possumus.

*Curatio nonagesima prima, Tumorum
œdematosorum circa cerebri
emunctoria.*

DOminus de Bonal, mercator Castrinovidarensis, ob defluxiones frigidas humoris pituitosi in colli glandulas, varios patiebatur tumores œdematosos singulis annis, quamvis natus esset annos 40. ita ut ab omnibus scrofulosus crederetur: curavi ipsum ab hac infirmitate, sola purgatione bis in anno iterata antimonii mei, & appositione emplastri calcinati magni Paracelsi, quod hanc suscipit compositionem. ℞. Sulphuris balsami ℥ j. ceræ albæ ℥ vj. olei hypericonis ℥ j. mercurii præcipitati rubei & loti. ℥ j. terræ mortuæ colchotaris ℥ ss. misce, reducantur in emplastri consistentiam, cujus usu curantur œdemata cuncta, & scrofulosi tumores: nam virtute balsami sulphuris, & olei hypericonis, ad pepasum & maturationem perducuntur, & virtute mercurii, & terræ vitrioli, ad cicatricem laudatam, & multoties vidimus experientia.

*Curatio nonagesima secunda, Lum-
bricorum.*

FRanciscus Faber, filius meus, annos natus 5. incidit in febriculam, in quo modò frigus, modò calor exterius vigeabant, & convulsiones nonnullæ diversis horis: curavi ipsum unica dosi antimonii mei, ad grana quatuor porrecti, & in aqua cinnamomi, una cum aqua absynthii permixti, duabus horis à potione vomuit multos lumbricos: deinde
usus

usus est per tres dies spiritu malorum aurantium,
in aqua absynthii, & perfectè curatus est.

*Curatio nonagesima tertia, Luis venerea
in infante anno uno
nato.*

ANno millesimo sexcentesimo vigesimo septi-
mo, apud Castrinovidarenfes viguit & grassa-
ta est lues illa, propter militum turmas quæ per to-
tum ferè annum Castrinovidarii deguerunt & hy-
bernarunt, ideoq; ex contagione multi infecti sunt,
& præcipuè infanti lac fugentes impurum, & hac
lue contaminatum: curavi ego multos, & præcipuè
infantulum unum, anno unico natum, sola fre-
quenti dosi sæpius iterata per duos menses mer-
curii dulcis: hic mercurius paratur sequenti metho-
do. R. Mercurii optimè loti ℥ij. auri optimi 3j. li-
metur subtilissimè aurum, aut in tenues bracteolas
diducatur, & amalgametur cum mercurio loto: de-
inde recipe sublimati vulgaris ℥ij. misceantur &
incorporentur simul in mortario marmoreo, agi-
tando simul, donec perfectè uniantur: ponantur
deinde in ovo physico optimè clauso, ad subliman-
dum: pulvis albus tenuis, ut farina, summum capi-
tis ovi petens reiiciendus, medius verò albicans, &
scintillans, rutilansque custodiendus est, & ter sub-
limandus, & in singulis sublimationibus ab illa fa-
rina fatua, seu pulvere tenui superiùs dicto, vindi-
candus; quia venenosus est: hic mercurius verè
dulcis est, luisque venereæ summum antidotum;
purgat solùm inferiùs, & nulla molestia: hujus
mercurii frequenti usu puerulos curavi multos,
qui ulceribus venereis à capite usque ad pedes, toti
scatebant.

Aa 3

Cura-

Curatio nonagesima quarta, Veneni incantamento sumpti.

Circa annum 1615. in montibus Pyrenæis, fuit nobilis quædam mulier, quæ sagarum incantamento pomum acceperat venenatum, à cuius esu remansit mulier illa per tres annos integros tabida, summo cum dolore ventriculi, & nausea perpetua, absque tamen vomitu ullo: multos convocavit Medicos in consilium, tum Civitatis Tolosæ, tū Montspeli, ut sanitatem amissam restituerent, sed in vanum omnia; tabidam, & hecticam in ultimo gradu judicabant omnes. Advenit tandem ut saga illa, à qua pomum venenatum acceperat, mortis supplicio adjudicata fuerit, variis conficta criminibus, palamque falsa est se prædictam Dominam, & honestam mulierem pomo venenato, à Dæmone sibi tradito, in incurabilem morbum perduxisse, nūc summus Deus opem ferret. Itaque post mortem sagæ illius, & notitiam sui mali vocavit me, historiamque narravit, dixitque mihi se semper in ventriculo sentire motus varios, & diversos animalium quorundam morsusque eorundem. Miseram hanc ægrotatē benignissimis ego refocillavi verbis, animumque titubantem, & de sanitate despondentem ad quandam spem salutis voto Virgini Mariæ facto reduxi: consulimus deinde, ut se Sacramentis Ecclesiæ Romanæ muniret, divino puta Eucharistiæ cibo: deinde dedimus medicamenta chymica sequentia, dissoluimus salem nostrum vitrioli in aqua salviæ & potandum dedimus, summo manè; à cuius sumptione post duas horas vomuit nigra multa cum vero sabulo nigro, & tandem vomuit ranam vivam squamosam, maxima cum difficultate, & deliquio animi: sequenti die iterata dosi
ejus.

eiusdem salis vitrioli, vomuit eadem nigra & fabulosa, & tandem summa cum difficultate, & animi deliquio, & virium prostratione summa vomuit serpentem squamosum parvulum, & crocodilum parvulum, magnitudine digiti & longitudine palmi: refocillata fuit potione aquæ cinnamomi, & potione aquæ theriacalis: & postquam vires collegit, à dolore ventriculi, & morfu se sublevatam esse dixit, & in dies deinde melius se habuit, & sanitatē recuperavit pristinam, habitumque tabidum reliquit, recuperato vivido & florido corporis colore.

Curatio nonagesima quinta, Febris quotidiana.

D Omina de la Roquette, uxor Domini de Me-grin, incidit in febrem quotidianam, qua de-tenta fuit & afflicta per tres menses continuos: de-inde hepate frigefacto in tumorem œdematosum pedum incidit, anno 1627. circa mensem Decem-brem curata fuit à febre illa, & à tumore, unica dosi antimonii mei; nihilominus tamen curari non po-tuit unquam à medico suo clinico, quamplurimis adhibitis remediis per tres illos menses, at irrita fuerunt omnia, donec antimonium sanitatem re-stitueret absolutam.

Curatio nonagesima sexta, Fistula.

F Ilius Petri de Planti annos natus quatuor pas-sus est per duos annos integros fistulam in fe-more dextro: tractatus fuit à chirurgo per sex men-ses, omni arte adhibita, at in vanum omnia tenta-ta sunt, curavi ego tandem ipsum sequenti metho-do. Imprimis purgavi ipsum antimonio rheo, ut causas antecedentes tollerem; postquam autem ter aut quater purgatus fuit, fistulam aperuimus scal-

A 4

pello

pello chirurgico, ut fundum ejus, & basim videmus, eamque apertam oleo mercurii tetigimus & balsamo hypericonis & sulphuris ad cicatricem laudatam conduximus, & sic perfectè curatus est.

Curatio nonagesima septima, Scrofularum.

Petrus de Fontes, parvulus puer annos natus 8. miser & pauper ex nativitate sua & origine scrofulosus, curatus fuit hisce medicamentis: imprimis per tres dies purgavimus ipsum nostro antimonio datis granis decem singulis illis tribus diebus: deinde apposuvimus collo, ubi erant scrofulæ ulceratæ nonnullæ, aliæ tantum non ulceratæ, emplastrum magneticum Paracelsi, quod recipit auripigmenti & arcenici, ana $\frac{3}{4}$ j. sulphur tantumdem & antimonii etiam unciam alteram: tritis omnibus & bene permixtis, in phialaque vitrea positis, & ad ignem liquatis per horam integram, fit inde massa nigra pellucida, quæ magnes est arcenicalis; hujus triti optimè sumitur uncia unica, & permiscetur emplastro de sulphure, & fit emplastrum mirum ad eradicandas absque dolore scrofulas, intra quadraginta dies. Hoc emplastro usus sum ad eradicandas has scrofulas, postquam chystes omnes eradica- vimus: balsamo deinde sulphuris usi sulphuris & sæpius purgavimus ipsum antimonio nostro, & sic perfectè curavimus ipsum intra tres menses.

Curatio nonagesima octava, Tumoris scirrhusi.

Dominus d' Annete circa annum 1626. in mense Decembri incidit in defluxionem ad cerebri emun-

emunctorium dextrum, ibique factus est tumor durus, indolens & magnus. Vocatus in ipso morbi initio, præcepi ut sanguinem funderet ex basilica brachii dextri ad quantitatem $\bar{z}$ vij. Deinde purgavi ter antimonio meo, & emplastrum sulphuris apposui tumori, & pedetentim sic evanuit per insensibilem transpirationem.

Curatio nonagesima nona, Erysipelatis.

P Lures quàm decem anno 1627. curavimus hoc affectu detentos sequenti methodo. Mittebamus sanguinem ex basilica, ad quantitatem viribus agrotantium correspondentem: deinde parti affectæ applicabamus butyrum saturni, & julapia præscribebamus ex aqua rosacea & syrupo violaceo recenti, cum guttulis nonnullis olei vitrioli, & sic perfectè curati sunt omnes.

*Curatio Centesima, & ultima hujus
Centurie, febris Malignæ.*

D Ominus de la Ville, ante ambulo Curie nostræ civitatis incidit anno 1627. mense Martio in febrem malignam gravissimis concomitatam symptomatis; erant enim maculæ rubæ per totum corpus, sopor grandis, membrorum omnium dolor profundus, & acutissimus in sinistro latere, cum quadam expuitione biliosa, inquietudines summæ, & lentus alvi fluxus, cum gravissima febre: curavimus ipsum sequenti methodo. Imprimis ejecto enemate emollienti, & refrigeranti misimus sanguinem tertio & quinto die ad quantitatem unciarum octo singulis vicibus: deinde usi sumus julapiis Alexandrinis oleo vitrioli alteratis, cum spiritu

A a 5

limo.

limonum; demum appropinquante die septimo antimonium sudorificum nostrum, quod unicornu minerale & bezoart nominamus dedimus, ad quantitatem granorum quindecim cum syrupo limonum aqua cinnamomi, & die septimo oborto copioso sudore perfectè curatus fuit, & ab omni febre liber diè nono.

Conclusio Centuriæ.

DEdissem Centurias nonnullas alias ægrotorum, qui omnes fuerunt curati medicamentis chymicis, ad laudem & gloriam chymicæ artis nî certo certius scirem hanc solam Centuriam sufficere, ad tremulos animos & eos omnes qui timent sanitatem suam Chymicis committere refocillandos, & omnino confirmandos, ne amplius timeant: imò confidentius hauriant pocula chymica, ut pote salubriora, & palato gratiosiora. Valete igitur amici Lectores, spero me brevi daturum in gratiam vestrûm, Theologiam chymicam, in qua & sanitas, tum corporis, tum animæ ipsius, chymia duce poterit haberi: faveat operi divinum auxilium, & vos plaudite.

F I N I S.

IN-

INDEX CAPITUM QUÆ
IN HISCE NOVE LIBRIS
MYROTHECII CHYMICI
continentur.

*Liber primus sequentia tractat Capita, & prior
numerus Caput: posterior pagi-
nam enunciabit.*

D E Spagyricæ artis introductione in Medicam artem. Cap. 1.	pag. 1.
Quod medicamenta Chymica medicinam de- corent. 2.	5
Medicamentum quid sit 3.	7
Quæ differentia sit inter medicamentum, alimentum, & venenum 4.	8
An medicamenta chymica cæteris omnibus sint præstan- tiora. 5.	10
An medicamenta chymica fortius alterent naturam, ac perturbent reliquis aliis. 6.	12
An in præparatione medicamentorum chymicorum cœli ratio sit habenda, & considerandi Planetarum in- fluxus. 7.	14
De magisteriis animalium, & primò de essentia sangui- nis humani. 8.	16
De quinta essentia cranii humani. 9.	19
Ossium humanorum. 10.	21
Humana carnis. 11.	22
Urinæ hominis. 12.	24
Cervi. 13.	27
Viperæ. 14.	28
Carnis lupi 15.	30
Vulpeculæ. 16.	31
	Gal.

I N D E X.

<i>Galbulæ ad icterum.</i> 17.	32
<i>Talpa.</i> 18.	33
<i>Hirundinum.</i> 19.	34
<i>Perdicum, caponum, & aliarum avium.</i> 20.	35
<i>Cancrorum fluviatilium, aut maritimum.</i> 47.	36
<i>Centipedum animalium.</i> 22.	37
<i>Vermium terrestrium.</i> 23.	38
<i>Buffonum.</i> 24.	39
<i>Ranarum quæ pratis astant, mense Majo & Aprili.</i> 25.	40
<i>De quinta essentia mosci, ambari, & zibetæ.</i> 26.	42
<i>Ceræ.</i> 27.	44
<i>Mellis.</i> 28.	46
<i>Cornu cervi, & rhinocerotis.</i> 29.	47
<i>Vngulæ alci.</i> 30.	49
<i>Arungiarum omnium.</i> 31.	53
<i>Medullarum omnium.</i> 32.	ibid.
<i>Conclusio libri primi.</i> 33.	53

LIBER SECUNDUS.

D E magisteriis vegetantium, & primò de methodo extrahendi eorum spiritum æthereum. 1.	56
<i>Sal volatile vegetantium qua methodo extrahatur.</i> 2.	57
<i>De sale fixo vegetantium extrahendo.</i> 3.	60
<i>De quinta essentia chelidonii.</i> 4.	ibid.
<i>Hellebori.</i> 5.	61
<i>Tithymalorum, essulæ, & lathyris.</i> 6.	63
<i>Halicacabi.</i> 7.	64
<i>Rosarum pallidarum, & moscatarum.</i> 8.	65
<i>De tinctura rosarum rubrarum.</i> 9.	67
<i>De tinctura florum pæonia.</i> 10.	69
<i>De tinctura florum violarum.</i> 11.	70
<i>De tinctura florum serpentariæ majoris.</i> 12.	ibid.
<i>De quinta essentia cucumeris agrestis.</i> 13.	72
<i>Sambuci.</i> 14.	75
<i>Ebuli.</i> 15.	77
	Cen.

I N D E X

<i>Centaurea majoris & minoris.</i> 16.	79
<i>Brassica marina.</i> 17.	81
<i>Pepli.</i> 18.	85
<i>Colocynthidos.</i> 19.	86
<i>Apii.</i> 20.	88
<i>Rheubarbari.</i> 21.	89
<i>Agarici.</i> 22.	93
<i>Senæ.</i> 23.	96
<i>Turbit.</i> 24.	99
<i>Scammonii.</i> 25.	102
<i>Mirabolanorum omnium.</i> 26.	105
<i>Guttæ gambæ.</i> 27.	108
<i>Mechoacæ.</i> 28.	111
<i>Lalap.</i> 29.	113
<i>Aloës.</i> 30.	ibid.
<i>Melissophylli.</i> 31.	116
<i>Menthæ.</i> 32.	119
<i>Thymi.</i> 33.	122
<i>Gattariæ seu Nepotæ.</i> 34.	124
<i>Aristologiæ rotundæ, & Consolidæ majoris.</i> 35.	127
<i>Papaveris & hyoscyami.</i> 36.	129
<i>Anisi.</i> 37.	133
<i>Cinnamomi.</i> 38.	136
<i>Nucis moschatæ.</i> 39.	138
<i>Cariophyllorum.</i> 40.	140
<i>Gummi Carannæ.</i> 41.	142
<i>Therebentinæ.</i> 42.	145
<i>Myrrhæ, thuris, & mastichis.</i> 43.	149
<i>Conclusio libri secundi.</i> 44.	151

LIBER TERTIUS.

D e mineralium spiritu extrahendo. 1.	152
De quinta essentia auri. 2.	153
Argent. 3.	156
Ferri. 4.	157
	Vene-

I N D E X.

M neris, seu Cupri. 5.	160
Plumbi. 6.	164
Stanni. 7.	167
Argenti vivi. 8.	170
Sulphuris. 9.	172
Salis petræ. 10.	174
Salis communis. 11.	176
Vitrioli. 12.	178
De spiritu vitrioli ad curam Epilepsiæ. 13.	181
De quinta essentia marsiasitæ aureæ. 14.	183
Antimonii. 15.	184
Arcenici. 16.	189
Auri pigmenti. 17.	192
Rubini. 18.	194
Smaragdi. 19.	196
Lapidis magnetici. 20.	199
Margaritarum. 21.	202
Coralli rubei. 22.	204
Lapidis aquilæ. 23.	206

LIBER QUARTUS.

D e oleo rosaceo & violaceo, Nymphaeæ, papaveris, hyoscyami, & mandragoræ. 1.	208
De oleo cydoniorum. 2.	211
De oleo myrtino. 3.	213
De oleo mastichino. 4.	214
De oleo mentæ & absynthii. 5.	215
De oleo Iasmino, Anethino, Rutaceo, salviæ, rorismarini & Thymi. 6.	218
De oleo liliorum alborum. 7.	224
De oleo amygdalarum dulcium. 8.	226
De oleo lumbricorum terrestrium. 9.	228
De oleo simplici mellis. 10.	229
De	

I N D E X.

De oleo myrrhæ. 11.	231
De oleo cinnamomi. 12.	233
De oleo seminis ebuli. 13.	235
De oleo succini, seu Carabes. 14.	236
De oleo sacchari. 15.	237
De oleo lappæ majoris. 16.	238
De oleo hellebori nigri vel albi. 17.	239
De oleo tithymali & latyrus. 18.	241
De oleo sambuci. 19.	242
De oleo persicariæ. 20.	243
De oleo hypericonis. 21.	244
Conclusio lib. 4.	246

LIBER QUINTUS.

Q Vid per aquam intelligunt Chymici. 1.	247
De aqua rosacea. 2.	248
De aqua violarum. 3.	250
Papaveris. 4.	251
Melissæ. 5.	253
Buglossi. 6.	ibid.
Conclusio libri quinti. 7.	254

LIBER SEXTUS.

D E syrupis in genere. 1.	255
De syrupo rosato laxativo arte Chymica præpara- to. 2.	ibid.
De syrupo rosarum siccarum adstringenti. 3.	257
De syrupo acido simplici. 4.	258
De syrupo limonum. 5.	259
De syrupo granatorum acidorum. 6.	260
De syrupo, de mentha. 7.	261
De syrupo absynthii. 8.	262

Papa-

I N D E X.

Papaveris. 9.	263
Brionia. 10.	264
Aristolochia. 11.	265
Corallorum. 12.	266
Margaritarum. 13.	267
Finis libri sexti.	268

LIBER SEPTIMUS.

D Epillulis mercurii. 1.	269
De pillulis antimonii. 2.	270
Vitrioli. 3.	271
Ebuli. 4.	ibid.
Rheubarbari. 5.	272
Agarici. 6.	273
Conclusio libri septimi.	ibid.

LIBER OCTAVUS.

D Eunguento rosaceo. 1.	274
De butyro saturni, quod & nutritum unguentum dici potest. 2.	275
De unguento narcotico. 3.	276
De butyro aut coagulo vitrioli & nitri. 4.	277
De coagulo antimonii & mercurii. 5.	278
De coagulo margaritarum. 6.	ibid.
De unguento basilico majore chymico. 7.	279
De unguento divino chymico. 8.	280
De emplastro contra rupturam. 9.	281
De emplastro sulphuris. 10.	282
De emplastro pro matrice. 11.	283
De emplastro vulnerario. 12.	284
De emplastro gratia Dei dicto. 13.	285

LIB.

INDEX CAPITUM.
LIBER NONUS ET
ULTIMUS.

D E electuario rosato. 1.	286
De electuario sanguinis humani. 2.	ibid.
De electuario margaritarum. 3.	287
De electuario corallorum. 4.	ibid.
De electuario gemmarum. 5.	289
De electuario alchermes. 6.	ibid.
De theriaca chymica. 7.	291
De panchymagogo chymico. 8.	293
Conclusio totius Operis, in qua ostenditur quare Hippocra- tes & Galenus nullam habuerint chymica co- gnitionem.	294.

Bb

IN-

INDEX RERUM NO-
TABILIUM, ET CURA-
tionum insignium.

A

A Rtes omnes imperfectas, & incompletas esse.
pag. i.

Alchimia quo tempore viguit. 3

Alchimista quis primus inter Græcos. ibid.

Alchimia defensio. 4

Alimentum quid. 8

in Antimonio & Mercurio quid separandum. 17

Arcanum cranii humani. 20

Ejusdem vires, essentia & usus. 21

Arcanum ossium humanorum. ibid. vires, essentia
& usus. 22

Arcanum humanæ carnis. 22. vires & usus. 24

Arcanum urinæ. 24. vires & usus. 26

Arcanum cervi. 27. vires & usus. 28

Arcanum viperæ. 28. usus & vires. 29

Arcanum lupi. 30. vires & usus. 31

Arcanum vulpeculæ. 31. vires & usus. 32

Arcanum galbulæ. 32. vires & usus. 33

Arcanum talpæ. 33. vires & usus. 34

Arcanum hirundinum, vires & usus. 34. 35

Arcanum perdicum, caponum, & aliarum avium.
35. vires & usus. 36

Arcanum cancerorum. 36. vires & usus. 37

Arcanum centipedum. 37. vires & usus. 38

Arcanum vermium. 38. vires & usus. 39

Arcanum buffonum. 39. vires & usus. 40

Arcanum ranarum viridium. 40. vires & usus. 41.

At-

NOTABILIUM.

Arcanum moschi. 42. vires & usus.	43
Arcanum ceræ. 44. ortus & origo. ibid. vires & usus.	45
Arcanum mellis. 46. vires & usus.	47
Arcanum cornu rhinocerotis. 47. vires & usus.	49
Alcis ungula undenam curet epilepticos.	50
ejus arcanum. 51. vires & usus.	52
Arcanum axungiarum, & quid sint axungia.	53
Arcanum medullarum omnium. 53. vires.	54
Apii essentia. 88. vires & usus.	89
Agarici essentia. 93. vires & usus.	94
Aloës essentia, vires & usus.	114. 115
ejus pillulæ	273
Aristolochiæ rotundæ. 127. vires & usus.	128
Anisi.	134. 135
Alchimie laus & potestas.	151
Auri essentia, quid, & qua ratione fiat. 153. vires & usus.	154
Argentii etiam.	156
Ferri.	157. 159
Et aliorum metallorum, usque.	172
Antimonii.	184. 187
ejus pillulæ.	270
coagulum.	278
Arcenici.	190. 191
Auripigmenti.	192. 193
Aquilæ lapidis.	205. 206
Aqua chymicorum quæ sit.	247
Aqua pluvialis, quid sit.	248
Absynthii syrupus, vires, usus & dosi.	262
Aristolochiæ syrupus, vires, usus & dosi.	265
Alchermes electuarium, vires & usus. 289. & seqq.	
B.	
Brassicæ marinæ essentia. 81. vires & usus.	82
Buglossi aquæ extractio, vires, usus & dosi.	254. 255
Bb 2	Brio-

INDEX RERUM

Brionix syrupus, vires, usus & dosis.	264
Basilici unguenti majoris chymici.	279
C	
Cæli agunt in inferiora.	14
Cornua animalium, undè sunt, & ungues.	47
Chelidonii essentia. 60. vires & usus.	61
Cucumeris agrestis essentia, vires & usus.	72. 73
Centaureæ essentia, vires & usus.	79. 80
Colocynthidos essentia, 86. vires & usus.	87
Cinnamomi.	136. 137
Cariophyllorum.	140. 141
Cupri seu veneris.	160. 163
Coralli rubei essentia, vires & usus, quomodo solva- tur & fiat ejus sal rubeus.	204
ejusdem syrupus.	266
Corallorum electuarium, vires & usus.	288
Curatio gangrænæ & melancholiæ.	301. & seq.
Curatio febris quartanæ & quotidianæ.	439. 303 304 375.
Schirrofi tumoris & maniæ.	304
Curatio suffocationis, Epileptici insultus & pallidi coloris & aliorum.	308
Curatio melliceridis tumoris in palpebra superiori oculi dextri.	305
Curatio pleuritidis.	306. 307. 346
Curatio alia febris quartanæ.	306. 313
Curatio histericæ passionis.	310
Curatio calculi renum.	312
Curatio febris hecticæ, & gonorrhææ.	313
Curatio fistulæ testiculi dextri.	314. 334. 375
Curatio faciei ustæ à pulvere tormentario.	315
Curatio gonorrhææ virulentæ	316
Curatio carnosæ substantiæ in meatu urinario ad- natæ.	316
Curatio quartanæ duplicis.	317
	alte-

NOTABILIMUM.

alterius quartanæ duplicis.	354
Curatio quartanæ & icteri nigri.	317
Curatio febris malignæ.	379
Curatio febris pestilentis.	318
Curatio variorum ulcerum per totum corpus.	319
Curatio lupi.	320
Curatio herpetis totam manum occupantis.	321
Curatio herpetis profundi & alterius.	322. 323
Curatio dysentericæ.	323. 324.
Curatio febris hæcticæ.	325. 326
Curatio vulneris ab ictu ensis in cubito dextro recepti.	327
Curatio cholera morbi.	ibid.
Curatio boulimi, seu famis caninæ.	329
Curatio cari.	330
Curatio lethargi.	ibid.
Curatio doloris ventriculi.	331
Curatio suffocationis uteri.	332
Curatio apoplexiæ & paralyfis.	ibid.
Curatio epilepsiæ.	336
Curatio suffusionis & cataractæ.	337
Curatio ungulæ.	337
Curatio carbunculi pestilentis.	338
Curatio schirri.	ibid.
Curatio febris pestilentis cum nausea perpetua, & vomitu in muliere prægnante.	340
Curatio surditatis, & difficilis auditus, & doloris aurium.	341. 342
Curatio tussis inveteratæ.	343
Curatio difficultatis anhelitus.	445
Curatio anguinæ.	ibid.
Curatio ulcerati gutturis & laryngis.	346
Curatio peripneumonix.	ibid.
Curatio depravati appetitus, seu picæ.	348. 349. 350

Bb 3

Cura

INDEX RERUM

Curatio lienteriae.	350
Curatio hepatici fluxus.	351
Curatio schirri lienis.	ibid.
Curatio icteri.	352
Curatio hydropis.	ibid.
Curatio icteri viridis cum gravissimis symptomatis	
354	
Curatio febris syncopalis.	355
Curatio colici doloris.	356
Curatio hæmorrhoidum cancrorum.	357
Curatio fluxus sanguinis renum.	359
Curatio scabiei universæ, febri lenta sociatæ.	360
Curatio arthritidis.	ibid.
Curatio atrocissimi doloris ventriculi & inappetentiæ.	361
Curatio molæ, apud Tholosates.	362
Curatio disuriæ.	365
Curatio primæ maniae.	ibid.
Curatio vertiginis.	366
Curatio doloris schiatici.	367
Curatio febris erratica.	368
Curatio syncopes.	369
Curatio catarrhi.	ibid.
Curatio morbillorum.	370
Curatio luis venereæ & lepræ.	370.371
Curatio tumorum œdematosorum, circa cerebri emunctoria.	372
Curatio lumbricorum.	ibid.
Curatio luis venereæ in infantulo anno uno nato.	
373	
Curatio veneni incantamento sumpti.	374
Curatio scrofularum.	376
Curatio tumoris scirrhusi.	378
Curatio erysipelatis.	379
Conclusio Centuriæ curationum.	380
	Epile.

NOTABILIMUM.

E.

Epilepsiae curatio ungula alcis, ejus origo unde. 49.

50

Ebuli essentia, vires & usus. 77. 78.

eius pillulae. 271

Emplastrum contra rupturam, vires & usus. 281

Emplastrum, gratia Dei, dictum. 285

F.

Formarum differentia quid faciat. 8

Ferrum quomodo praeparandum. 15

Fistularum cura. 39. 334. vide Curatio.

Ferri essentia, vires & usus. 157. 158. 159

G.

Gutta gamba, quid, & cur sic dicta. 108

eius essentia, vires & usus. 109. 110

Gattariae seu nepetae. 124. & seqq.

Gummi caranna, quid sit. 142

eius essentia, vires & usus. 143. 144

Granatorum acidorum syrupi extractio, vires, usus & dosi. 260

Gemmarum electuarium, vires, usus & dosi. 289

H.

Hippocrates cur ignarus fuerit artis spagyricae. 3

Hellebori essentia. 61. vires. 62

Halicacabi essentia, vires & usus. 64

Hyoscyami. 129. & seqq.

I.

Ialap essentia, vires & usus. 113

L.

Lapidum omnium, quo modo essentia extrahatur.

207

Limonum syrupi extractio, vires, usus & dosi. 259.

260.

M.

Medicamentorum spagyricorum laus. 4

Bb 4

Medi-

INDEX RERUM

Medicina quid.	5
Medicus chymicus ad quid vergat.	6
Medicamentum quid sit.	7
Medicamentum morbo contrarium esse debet, non naturæ.	ibid.
Medicamentum est purum naturæ.	ibid.
Medicamentum quâ ratione differat ab alimento & veneno.	9
Medicamenta chymica quâ ratione cæteris præstant.	10
in Medicamentis purgantibus quæ lateant substantiæ contrariæ.	ibid.
Medicamenta chymica non perturbant naturam.	12.
Mirabolanorum essentia. 105. vires & usus.	106
Mechoacam essentia. 111. vires & usus.	112
Melissæ essentia, vires & usus.	116. 118
& ejus aquæ dosis.	253
Menthæ.	119. 120
ejus syrupus.	259
Myrrhæ & thuris.	149
Mineralium spiritus quid.	152
Metallorum sal.	153
Mercurii essentia, vires & usus, & quomodo solvatur.	170. 171
ejus pillulæ.	269
Marchasitæ aureæ.	183
Magnetis, & quomodo solvatur.	199. 200
Margaritarum.	202. 203
earumdem electuarium.	285
earumdem syrupus.	267
coagulum.	278
Matricis emplastrum.	283
N.	
Nepetæ seu Gattariæ essentia, vires & usus.	124. 126
Nucis	

NOTABILIMUM

Nucis moschata.

138. 139

O

Oleum rosaceum, violaceum, nymphaeae, papaveris,
hyoscyami, & mandragorae, quomodo fiat. 208
eorum vires & usus. 210

Oleum cydoniorum, vires & usus. 211. 212

Olei myrtini. 213

Olei mastichini. ibid.

Olei menthae & absinthii. 215. 216. 217

Olei jasmini, anethini, rutacei, salviae, rotis marini, &
thymi. 218. & seqq.

Oleum liliorum alborum, quomodo fiat. 224
vires, usus & dos. ibid.

Oleum amygdalarum dulcium varie extrahitur, &
quomodo, usus & vires. 225. & seqq.

Olei lumbricorum terrestrium. 228

Olei mellis simplicis. 229. 230

Olei myrrhae. 231. 232

Olei cinnamomi. 233. 234

Olei seminis ebuli. 235

Olei succini, seu carabes. 236

Olei sacchari. 237. 238

Olei lappae majoris. 238. 239

Olei hellebori nigri vel albi. 238. 240

Olei thymali & latyris. 241

Olei sambuci. 242

Olei persicariae. 243

Olei hypericonis. 244

P.

Purum parvum in natura. 5

Paeoniae florum tinctura, vires & usus. 69

Pepli essentia, vires & usus. 85. 86

Papaveris. 129. 131

Papaveris aquae extractio, dos, usus & vires. 251. 252
ejus

INDEX RERUM

ejus syrupus.	263
Panchymagogum chymicū, ejus vires & usus.	293
Plumbi.	164. 166
R.	
Rosarum essentia. 65. vires & usus.	66
Rosarum tinctura. 67. vires & usus.	68
Rheubarbari essentia. 89. vires & usus.	91
ejus pillulæ.	232
Rubini.	194. 195
Rosarum aquæ.	248. 249
Rosarum syrupus laxativus chymicus.	255
ejus vires, usus & dosis.	256
Rosarum siccarum syrupus astringens, vires & usus.	257
earundem unguentum.	274
electuarium, vires, usus & dosis.	286
S.	
Scientia in dies notior cur fiat.	4
Spiritibus omnia verè abundant.	15
Sanguinis arcanum. 16. usus & vires.	18
electuarium.	286
Saliva hominum, cur serpentes necat.	48
Spiritus vegetatium qua methodo extrahantur.	56
Sal volatile qua methodo.	57
Sulphur, sal, & mercurius in omnib. rebus sunt.	58
Sal fixum vegetantium qua ratione eliciatur.	60
Serpentariæ florum tinctura, vires & usus.	70. 71
Sambuci essentia, vires & usus.	74. 75
Senæ essentia. 96. vires & usus.	98
Scammonii essentia. 102. vires & usus.	104
Sal metallorum.	153
Stanni essentia, vires & usus.	167. 169
Sulphuris.	172. 173
ejusdem emplastri.	282
Salis petræ.	174. 175
Salis	

NOTABILIUM.

Salis communis.	176. 177
Smaragdi & quo modo solvatur.	196. & seqq.
Syrupi quid sunt.	255
Syrupus acidus chymicus.	258
Saturni butyrum, vires & usus.	275
T.	
Tithymalorum essentia. 63. vires & usus.	64
Turbit essentia. 99. vires & usus.	101
Thymi.	122. 123
Therebentinæ, & quid sit.	145. & seqq.
Thuris & myrrhæ.	149
Theriaca chymica, & quæ expensæ sint in ea neces- sariæ, ejus vires & usus incredibilis.	291. & seqq.
V.	
Venenum quid.	8
Ungues animalium, undè sunt.	47
Vitæ fomes qualis sit in plantis.	56
Vegetantium spiritus, qua methodo extrahantur. ibid.	
Violarum tinctura & vires.	70
Vitriolum quid, & quomodo dicatur sal metallo- rum	153
Vitrioli essentia, vires & usus.	178. & seqq.
ejus pillulæ.	271
Vitrioli spiritus viridis.	181. 182
Violarū aquæ extractio, dosis, usus & vires.	250. 251
Vitrioli butyrum & nitri.	277
Unguentum divinum chymicum.	280
Vulnerarium emplastrum.	284

F I N I S.

CHIRURGIA
SPAGYRICA
PETRI JOANNIS FABRI
DOCTORIS MEDICI
Monspeliensis.

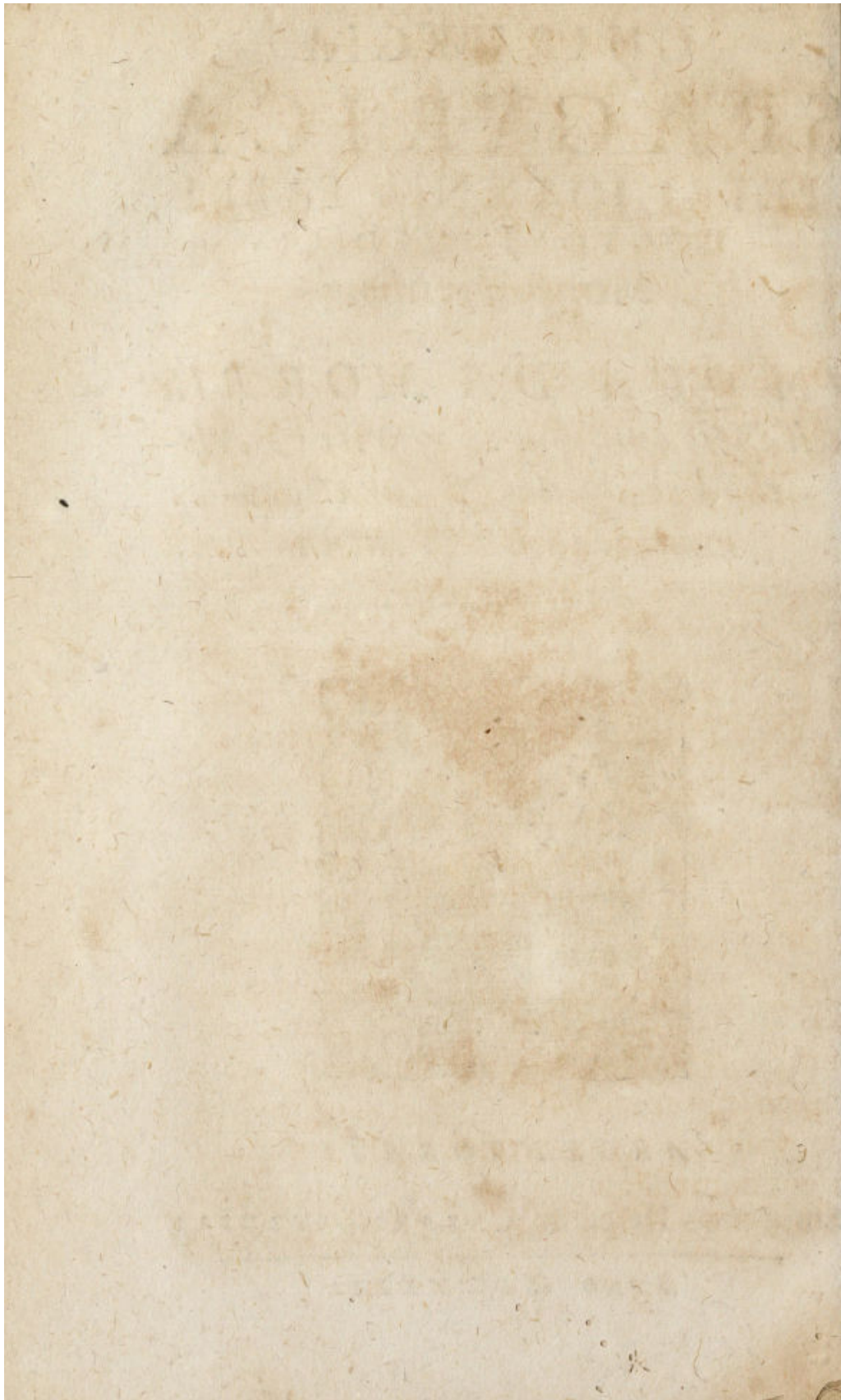
IN QVA DE MORBIS
*cutaneis omnibus Spagyricè & Me-
thodicè agitur, & curatio eo-
rum cita, tuta, & incun-
da tractatur.*

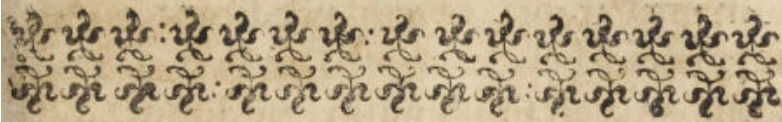

ARGENTORATI

Sumptibus Heredum LAZARI ZETZNERI.

ANNO M. DC. XXXII.

DOMINO DOM.

D E B U E T,
 D. DELBERNET, ET
 IN SUPREMA TOLOSATUM
 curia, Senatori Clarissimo
 & integerrimo.

Hymico - Chirurgicum opus, sacro divinæ Themidis Antistiti, adversus hujusce temporis Zoilorum impetus, tuendum offerre, non solum hujus operis tenuitas, & imbecillitas; at etiam ratio ipsa, & decor, clarè admodum dictant, absolum esse, & incongruum. Nefas enim est, tantum virum, à sacris justitiæ exercitiis avertere, quibus adeò totus, totis datur & occupatur, ut momenta temporis maximo sint pretio: veritamen legitimique (ut me decet) decoris ne sim oblitus, & æqui verique penitus immemor, humanitatem immensæ literaturæ indissolubili vinculo conglutinatam, qua il-

A 2 lum

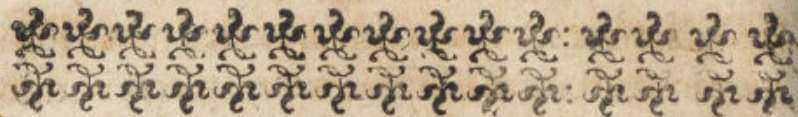
lum præstare præ cæteris prædicant omnes, supplicem habere cogar, ut hoc παράδοξον, tanquam veri simillimum, ne dicam εὐδοξον, defendere mihi concedatur: Chirurgiam justitiam veram esse: hæc enim cum sit constans perpetuaque voluntas, jus suum cuique tribuendi, compescendique violentos, & prætergentium leges, concitatos humani animi motus & impetus, extra lances æqui bonique libratos. Illa verò intemperatas naturæ humanæ constitutiones, soluta unitate confusas, in temperatam erigere consonantiam & harmoniam nata sit: jure merito videtur Chirurgiam justitiæ quandam speciem esse, solutam enim restituit partium unitatem, vitali nectare quo vivunt hac solutione defraudatam, tanquam jus peculiare & naturale, partibus omnibus natum. Quod enim exterius hominibus jus & commodum dici potest, vitæ balsamum vivificumque nectar, quo vivimus & conservamur, meliori titulo jus nostrum, verum & legitimum dici poterit, Chirurgiamq; justitiam veram esse, cum deperditum illud balsamum tanquam jus nostrum verum & legitimum nobis restituat, libratæ æqualiter secundum naturæ leges & artis, cuiuscunque partis, corporis nostri mensuris & ponderibus. Non ergo dissonum erit, SENATOR CLARISSIME ET
INTE-

DEDICATORIA. §

INTEGERRIME, Chirurgicam hanc justitiam, sacro tuæ Themidis templo recondere, ut ab invidorum lividis unguibus defendatur: quamplurimi enim eorum turmatim in hanc ad vituperandum insurgent, at concitato aëri simillimus, quæ me excitabunt ea ipsa frangam & disperdam, tuo potissimum clypeo tectus, victoriæque istius spolia, ampla quidem, memoriæ perpetuæ templi tholis appendam, in laudem & gloriam nominis tui, teque Theseum verè meum, & Herculem, hîc & ubique terrarum proclamabo. Vale. Pridie Calendas Aprilis, anni M. DC. XXVI.

Tua H. M. Q. Devotus
PETRUS JOANNES FABER
Medicus Philochymicus.

A 3 PRÆ

PRÆFATIO IN CHIRURGIAM SPAGYRICAM.

Antiqui-
tas Chi-
rurgiæ.

Chirur-
gia qua-
re prius
inventa.

*Hirurgia est pars Medicinæ adeò no-
bilis & præstans ut antecellat omni-
bus aliis ejusdem Medicinæ parti-
bus, honoremq; & titulum sibi ven-
dicet, primam inventam fuisse, primamque cor-
pori humano opem tulisse. Nam quos primos me-
dicos celebrat antiquitas, Chirurgos fuisse clarum
est; Chiron, Podalirius & Machaon, divini Ae-
sculapii soboles, Chirurgi potius fuere, aut Chirur-
giam exercuere artem, quàm aliam Medicinæ no-
stræ partem, ut videre est passim apud Homerum,
qui carminibus eos Chirurgos insignes celebrat &
decantat, vulnera Græcorum in Iliaco bello me-
thodice & dogmaticè curantes. Ratio etiam po-
stulat, hanc Medicinæ partem primò inventam
fuisse, humanoque corpori salubres & auxiliares
intulisse manus, quòd morbos quos ipsa tractat
manifestos prius fuisse, & intellectui humano
prius patefactos & cognitos fuisse, aliis omnibus
internis affectibus, quos tractat Dietetica &
Pharmaceutica medicina, qui solo intellectu com-
prehenduntur. Alii verò quos Chirurgia tractat,
sensi-*

sensibus externis percipiuntur, unde necessitas ipsa, coegit ipsos homines indagare prius medelam cutaneorum affectuum tanquam palpabilem, quam invisibilem, & ratione sola, & mentis vò comprehensorum, in quorum cognitione conjecturis certis semper utendum est, quibus tanquam fallibilibus ipsa ars nostra, à Zoilis vituperatur & contemnitur. At Chirurgia nullis hūce conjecturis ambiguisque subjectis intricatur, quia ea omniaque tractat visibilia sunt & palpabilia, ea etiam visibiliter curat & sanat, ideo mirabilis est ejus theoria & practica. A quibus partibus miram definitionem eliciunt Medici Spagyrici his verbis: Chirurgia est scientia qua cognoscitur balsamum internum naturale corporis humani, quo partes omnes ac singulae conservantur, nutriuntur, & fovetur, quo cognito, docet applicationē externam alterius balsami illi similis & homogenei, ad curationem omnium cutaneorum affectuum qui ulceribus, tumoribus, vulneribus, fractionibus & luxationibus comprehenduntur: hac definitio dogmaticas excellit definitiones, quòd in ea lateat arcanum certum & verum curandi omnes affectus cutaneos, & verum subjectum totius Chirurgie circa quod versatur, quapropter anteponenda est omnibus aliis, & Chirurgia Spagyrica summoperè indaganda, tanquam Chirurgorum omnium decus & honor, & agrorum vera

salus & tuta. Insurget Zoilus? me Hippocratis-
 sum & Galenicum Medicum non debere tot lau-
 dibus & encomiis hanc novam docendi metho-
 dum extollere, quæ cum nova sit, erroribus ple-
 nam esse non diffidendum, cum certum sit, Hip-
 pocratem scientiæ patrem, & Galenum Medici-
 næ coryphæum non approbasse ullo pacto hanc sci-
 entiam, cum de ea nullam mentionem fecerint, &
 idcirco futilem & inanem eam existimasse cre-
 dendum est: me autem prudentiorem & intelle-
 ctu acutiorem Hippocrate & Galeno existimare
 vanitatis & gloriæ summum esse symbolum. Re-
 spondeo hanc scientiam quæ Spagyrica dicitur,
 & quæ Medicinæ famulatur & arcana infi-
 nita subministrat, novam minimè esse, sed
 antiquissimam, Hermete ejus Professore te-
 stante, & Democrito qui tempore florebat Hip-
 pocratis. Quod si Hippocrates & Galenus hanc
 non noverint scientiam, hoc est quod in Aegypto
 nunquam peregrinaverint, in qua sola terra par-
 te vigeat, tunc temporis scientia Spagyri-
 ca, & apud Aegyptios in arcanis & secretis erat,
 & cabalisticè tantum amicis & filiis demonstra-
 batur. Adde etiam quod hæc scientia rationibus
 perquam maximis & experienciis abundet &
 veritate, veritatem potius, & rationem sequar
 quàm auctoritatem & fidem alicujus authoris,
 dictante Hippocrate & Galeno infinitis fere locis,
 veri-

*veritatem & naturam in physicis esse sequen-
dam. Quapropter si Spagyricam artem sequar,
& palàm argumentis defendam, hoc est, quod in
ea veritas & ratio elucescat quibus tueri mere-
tur, non contemptà ullo pacto Galenicâ & Hip-
pocraticâ doctrinâ, quibus junctis
Medicus fit admi-
randus.*

A S

SE

SECTION I.
DE TUMORIBUS
CONTRA NA-
TURAM.

QUID SIT TUMOR APUD
Spagyricos Medicos.

CAPUT I.

PUD Spagyricos Chirurgoſ tumor præter naturam in corpore natus dicitur: materialis intemperies balsami naturalis, quod corruptione primordialium ſuarum ſubſtantiarum ſalis, ſulphuris & mercurii, diſſolvit unionem partium: & vitiat earum debitam magnitudinem, figuram & naturalem ſitum: hæc definitio ſecum continet quidquid eſt neceſſarium ad cognitionem tumoris præter naturam & curam illius, & indicat neceſſariam fore cognitionem balsami naturalis omni Chirurgo qui laudem, & honorem in arte ſua quæritat; ideo antequam de tumoribus verba faciamus, baſamum illud naturale corporis noſtri pabulum & ſotum, inveſtigabimus, & notum faciemus.

CAPUT II.

Baſamum naturale quid ſit.

*Baſa-
m i na-
turale
quid ſit.*

Q UOD Chymici Philoſophi baſamum naturale dictitant, Hippocrates, Galenus, & alii Medici omnes ejuſdem ſectæ, humidum radicale appellant partium proximum alimentum, humorem vitæ,
sub,

substantiam vitalem, & aliis fere infinitis nominibus utuntur, ut his, virtutes, proprietates, & energias illius substantiæ indicare vaeant, Chymici præterea communi illorum idiomate Mercurium vitæ illam substantiam vocant, quod humorem omnem qui secum continet vitæ spiritum inclusum, mercurium dicunt, & quia balsamum istud naturale quod & aliud humidum radicale dicitur, turgat spiritu vitæ, idè jure merito mercurius dicitur: hæc nomina humidum radicale, substantia vitalis, humor vitæ, balsamum naturale & alia similia, non habent tantam significandi energiam neque possunt ostendere virtutes & proprietates istius substantiæ tam efficaciter, & energiticòs quàm vocabulum istud (Mercurius) quia cum Mercurius planeta cœlestis soli cōnectitur, est Sol, cum verò Lunæ copulatur est Luna, cum Jovi Jupiter, & sic de reliquis, cum communis sit omnibus & habeat easdem ferè virtutes & proprietates planetarum quibus connectitur; sic pariter humor iste vitæ, quæ cœlum & elementa constituunt, ad generationem & conservationem rerum omnium, mercurius dicitur ob sympathiam quam habet cum mercurio cœlesti: dum enim carni annectitur caro fit, dum ossi, os generatur, & sic de reliquis corporis nostri partibus, in quas per alimentum transformatur, habens virtutes & proprietates easdem, cum partibus quibus connectitur ad conservationem earum & nutritionem: Et quemadmodum fabulosa & mysteriosa antiquitas mercurium deorum nuncium esse testatur, Jovisque filium & Alumnum: Pari ratione mercurius noster, est elementorum nuncius: mixtiones eorum & uniones sua compage constituens, filius est Jovis, hoc est, Dei veri verus est filius, &
vera

vera creatura, ex qua omnia quæ extant in rerum natura per creationem in instanti facta fuerunt, hinc fit quod humor iste vitæ, seu mercurius in omnibus rebus reperiatur, & in cælo præcipuè, ex quo in terras descendit influentiarum radiorumque cœlestium ope, & miscetur præcipuè aëri quo animalia, vegetantia & mineralia opus habent ad conversationem & generationem ipsorum, quod in aëre latet plus spiritus vitæ, quàm in reliquis aliis omnibus elementis. Antiqui præterea poëtæ mercurium cœli & diei filium fecerunt, mercurius itidem noster substantia vitalis, & quod balsamum naturale dicimus, nonne filius est cœli & Dei, cum indefinente fluxu à cœlo descendat in elementa, & cum humiditas quæ reperitur in circumferentia mediæ regionis secum rapiat & concludat illam vim vitæ, soléque surgente, & aurora radiante, humiditas illa spiritu vitæ imprægnata in rorem descendat super terram ad alimentum & conservationem & generationem omnium rerum. Cœlum hanc vim vitæ spiritualiter ex se ipso elicit, elicitamque in aëris humiditatem immittit, quæ aurora surgente & sole, cadit in terram beneficio roris, hinc percipimus oculis antiquos omnes Philosophos multa cum ratione & profunda rerum speculatione has mysteriorum naturæ fabulas excogitasse, eaque sic occultasse rerum mysteria: colligimus etiam Medicos chymicos substantiam vitalem & humidum radicale, rectissimè & optime Mercurium vocasse, quod eo solo nomine, occultæque sua historia proprietates omnes & virtutes illius substantiæ percipi queant, ut definitionem ipsam ipsius substantiæ valeamus colligere: Quam definitionem sic construeremus, Mercurius est spiritus vitæ quem Deus creavit ad fabricationem mundi & conservationem. Aut, Mercurius est quinta essentia omnium elementorum.

*Defini-
tiones
Mercurii.*

elementorum spiritu cœlesti impregnata ad generationem & conservationem rerum omnium. Aut, Mercurius est humidum radicale totius mundi, ex quo omnia fiunt, nutriuntur, foveantur & conservantur. Aut si ad solum hominem definitionem illius accommodare velimus, Mercurius erit substantia proxima, ex qua immediate partes corporis humani fiunt, nutriuntur & conservantur in statu naturali.

CAPUT III.

*Ex quibus substantiis balsamum naturale
seu Mercurius vitæ com-
ponatur.*

MEDICI Spagyrici constituunt, compositionem rerum omnium immediatè fieri ex tribus diversis substantiis, quas vocant, sal, sulphur, & mercurium. Dixi immediatè, quod Chymici non negent, & improbent mixtionem rerum omnium mediatam ex quatuor elementis, hanc autem admittunt compositionem, ex sulphure, sale, & mercurio, non dispari ratione, ac Medici Hippocratici compositionem admittunt, corporis humani, ex sanguine, pituita & utraque bile, Medicos Chymicos hac in re sentio, & judico subtiliores, in rerum cognitione, quam alios, quia manifestum est, & omnibus apparet, in sanguinea massa mercurium, sale, & sulphur latitare. Mercurius apparet clarissimè, cum sit humor vitæ, ex quo vivimus, hunc autem humorem fatentur omnes Medici, in sanguinea massa latitare, sub alio tamen nomine, humidi nempe radicalis: sal autem apparet in urina, in sudoribus, in saliva, in quibus omnibus maximè turget, & verum sal solutum est, in eorum substantiis. Sulphur verò manifestum apparet in Axungiiis, & pinguedinibus, quæ in corporibus

Compositio rerum omnium ex quibus fiat.

Mercurius vitæ in quibus reperitur humoribus.

bas nostris reperiuntur, & in meteoris igneis, quæ ex corpore humano, & aliis animalibus, equis, & canibus, eliciuntur, qui bene curata cute, solo frictu igneos radios, & flammæ incomburentes emittunt, quod nunquam posset fieri, nisi actu & verè esset in eorum corporibus sulphur inflammabile, & combustibile, cujus subtiliores & tenuiores partes tamquam flores, circa cutem animalium efflorescunt, ibique solo frictu excalescenti, in flammæ abeunt, & sic manifestæ sunt hæ substantiæ sal, sulphur, & mercurius, in massa sanguinea, in qua mercurius omnibus aliis prænitet, & præcellit, cum sit ut diximus humor vitæ ex quo partes omnes nutriuntur, & conservantur. At insurret aliquis? Estne possibile ut mercurius componatur mercurio, & seipso constet? ita est veluti humidum radicale componitur humido. Nam Chymici omnem substantiam aqueam mercurium dicunt, & sulphur omne humidum ignibile, & sal omne humidum quod frigido & humido dissolvitur, & calido & sicco congelatur. Facile jam est asserere hanc ternam chymicorum in substantiis omnibus compositionem, cum oculitus & manifestè reperiuntur hæ substantiæ in mixtis omnibus, & cum natura sagax & prudens, chymicus omnibus quotidie per experientiam, circa separationem harum substantiarum prædicta ostendat, ut separet purum ab impuro, & vindicet humidum radicale & balsamum naturale ab omnibus rebus heterogeneis. Nam illæ substantiæ quæ separantur ab humido mixti, non sunt similes in qualitate his substantiis quæ remanent; nam hæ sunt acres & mordaces, aliæ verò quæ remanent, ut partibus sint alimento, dulces sunt, nec differunt inter se essentialiter in compositione humidi radicalis. Et si hanc compositionem ternam admittam & approbem, non pro-

Mercurius sulphur & sal generaliter dicuntur.

propterea medicorum Galenicorum compositionem ex sanguine, pituita, bile, & melancholia improbare volo, at summopere probo, & tamquam excogitatu miram & doctam laudo. Attamen in illa ipsa compositione sanguinea pituitosa, biliosa, & melancholica, & in illa massa sanguinea ut ajunt, reperio meam ipsam, & chymicorum compositionem, ex sulphure, sale, & mercurio. Quamobrem ne in cognitione naturæ (quæ cum sit una, varias scientias & cognitiones veras producere non potest) Medicos chymicos & Galenicos contrarios faciamus, dicemus compositionem balsami naturalis, seu mercurii vitæ, quatuor constare humoribus, sanguine, pituita, & utraque bile, tamquam vehiculis harum substantiarum, mercurii scilicet, salis & sulphuris, quæ substantiæ laticant in massa sanguinea, non secus ac alii tres humores, pituita, bilis & melancholia in sanguine. In venis nihil est manifestum, nisi sanguis, reliqui humores occulti sunt, massam hanc sanguineam chymica ratione mercurii nomine insignire possumus, propter mercurium in eo abundantem, & turgentem: bilem verò, quæ reperitur separata in chyste fellis, dicere possumus mercurium sulphuris, corrupti & adusti, nam humidum calidum & dulce, forti coctione mutatur in amarum, & alium colorem suscipit. Pituitam vocare possumus mercurium spiritus vitæ privatum, ideò natura expellit illum, tamquam inutilem, & nimis aquosum: melancholiam verò dicimus, mercurium terrestrem & fæculentum & unico nomine tartarum quod chymici omne fæculentum, & scoriam tartarum dicant ad imitationem tartari vinosi, quod separatum dum spiritus vitæ vini, vinum ipsum depurat, & constat in doliis, fæcem & amarcam separando, & omne durum & terrestre excrementum, illud ipsum chymici tartarum

*Sanguis
quid sit
apud
Chymicos.*

*Bilis,
quid sit
apud eosdem.*

*Pituita,
quid apud chymicos
Melancholia
quid?*

tartarum dicunt, & ita non admodum contrarii videntur Medici Galenici, Chymicis.

CAPUT IV.

De differentiaturorum ex chymica doctrina.

*Differen-
tia tu-
morum
secundū
chymic-
cos.*

Quemadmodum Medici Galenici tumorum differentias definiunt ex humorum corpus constituentium differentiis. Alios enim faciunt sanguineos tumores, pituitosos alios, melancholicos & biliosos, sic & Chymici pari ratione secundum substantias quas constituentes statuunt tumorum differentias desumere possunt. Nā phlegmonas simplices tumores sanguineos chymici appellant mercuriales tumores, quod his mercurius prædominetur, Erysipelata verò dicunt sulphureos tumores, quod humor igneus & sulphureus ibi excellat, & œdematosos tumores faciunt salitos & ex sale suo ortos, quod in phlegmate & pituitoso humore, sal chymicorum comprehendatur: & scyrrhosos humores tartareos dicunt, quia quod illis tartarum est, est fex, & amurca reliquorum humorum qui balsamum vitæ constituunt: hoc autem excrementum tartareum humori melancholico Galenicorum perquam optime quadrat, nam ut humor melancholicus est excrementum massæ sanguineæ, sic humor tartareus est excrementum balsami naturalis.

*Obiectio
an tar-
tarus sit
humor
vitalis.
Solutio.*

Obiectet Zoilus, cum humor tartareus faciat & constituat scyrrhos, deberet etiam ingredi compositionem balsami naturalis nostri, quem tamen omisimus. Respondemus nullum excrementum tanquā rejectaneum inutile posse & debere compositionem balsami vitæ constituere. Attamen cum vitatur, separatur, & incommodum malūque vitæ adfert, potest

potest adnumerari malis reliquis & morbis. Enjam quatuor simplices differentias tumorū, quas chymici philosophi & medici possunt deducere ex his quatuor simplicibus substantiis, sale, sulphure, mercurio, & tartaro. Quæ substantiæ cum invicem possint permisceri, permixtæ faciūt etiā permixtas & compositas humorum doctrinas, non dissimili ratione ac humores Galenicorum permixti permixtos constituunt humores: nam mercurialis sulphureus tumor respōdet quadam ratione phlegmoni erysipelatoso Galenicorum, & tumor mercurialis salitus tumori phlegmoni pituitoso quadrat, œdema verò scyrrosum respondet tumori salito tartareo chymicorum.

Cū particularium & singulorum tumorum notas & capita perquiremus, eorum etiā differentias majori & longiori eloquio pertractabimus. Jā verò concludendo dicemus, omnes doctrinas tumorum sive simplicium aut compositorum quæ à chymicis aut Galenicis Medicis possunt excogitari, in relatas differentias in præsentī capite posse resolvi, quod clarius in capitulis subsequētibz Deo dante exponetur.

CAP. V.

*De causis efficientibus tumorum omnium
ex doctrina Chymica.*

Medici Chymici admittunt, & concedunt, ut & Medici Galenici, internas & externas causas antecedentes & consequentes, ad generationem tumorum, ad doctrinam faciliorem: etsi enim causas materiales cōjunctas admittant diversas nomine & re, nihilominus tamen concedere necesse est alias similes causas, quæ concurrunt ad generationem

*Cause
efficientes
tumorū.*

B

nem

*Chymica
& Galeni-
ca sci-
entia nō
discer-
dant.*

*Confe-
runtur
scientia
Galeni-
ca &
Chymi-
ca.*

nem tumorum. Alioquin falsam sustineremus doctrinam Hippocraticam quod absit, nō enim Chymicam doctrinam sustinemus & amplectimur, ut Hippocraticam abnegemus, sed subtiliorem & acutiorē in arcanis naturæ indagandis Chymicū ostendimus. Si tamen hæ doctrinæ diversis loquantur terminis, non tamen contrariæ sunt, quod diversitas terminorum consistat tantum sapissime nomine non re, unde fundamentaliter & essentialiter consentiunt & in eandem abeunt sententiam, Sermo enim & loquendi facultas, non est scientia ipsa, sed tantum cortex & tegumentum, quo scientia involvitur. Homo vestibus holosericis tectus & ornatus, non differt essentialiter ab homine, attritis & vilibus tecto vestimentis, ambo enim sunt homines. Pari ratione se habent scientia Chymica, & scientia Galenica, ambæ docent naturæ centrum & naturæ purum, at una facilius quàm alia & verbis efficacioribus, sed in his omnibus latitat scientiæ fundamentum unicum & solum quod summopere necesse est, ut ambæ sint scientiæ, cum enim scientia unica sit, fundamenta etiam & principia illius unica esse debent, quod Chymici observant & verè dogmatici sunt ut & alii, & in præsentī capite huius libri manifestum est, non eos contrariari medicis Galenicis quoad medicinæ fundamentū. Medici enim Hippocratici admittunt inter causas materiales conjunctas, omnes humores liquidos qui præter naturam fluunt in partem affectam, ibique intumescunt: Medici vero Chymici illum humorem fluentem in partes tumore affectas vocant balsamum naturale, mercurium vitæ, qui cum trinus sit in essentia, constituit etiam tria genera tumorum quæ ex tribus substantiis materialibus conjunctis ortum habent, ex sulphure scilicet, sale & mercurio,

curio, & quia hæ tres substantiæ excrementum fundunt, quod tartarus dicitur, admittunt aliam causam naturalem conjunctam per accidens, constituentem unum genus peculiare & particulare tumorum, & sic quatuor causas agnoscunt materiales conjunctas tumorum omnium. Ut & Medici Galenici qui humorem fluentem in partem materialem conjunctam causam tumorum omnium dicunt, & hæc causa cum quaternis constet humoribus, sanguine, pituita & utraque bile, dividitur in quatuor causas materiales conjunctas tumorum, & sic in re conveniunt, & quadrant hæ scientiæ, Chymica & Hippocratica, quamvis vocabulis discrepare videantur: humores Galenicorum admittunt Chymici; at in his latitare sulphur, sal & mercurium, omnino contendunt, & humores Galenicorum esse vehicula harum nostrarum substantiarum, tumores & morbos omnes constituentium, ex diversitate corruptionis, & læsionis partium omnium, dum enim sal, sulphur, aut Mercurius corrumpuntur, aut alterantur, à causis præter naturam, liquores & humores, quibus coërcentur hæ substantiæ alterari & corrumpi etiam necesse est, ex qua corruptione & alteratione, in toto, aut in parte, sequitur morbus.

CAP. VI.

De Temporibus tumorum secundum Chymicam doctrinam.

Medici Spagyrici, præter quatuor Galenicorum Medicorum tempora, principium, augmentum, statum, & declinationem, quæ in tumorum generatione constituunt, admittunt & alia tempora, quæ ab his aliqua ratione differunt, quæ tēpora

B 2

desu-

desumunt ex motu interni humoris, tumorem cat-
fantis, constituentes hac methodo, tempus pecu-
liare definitum, & terminatum unicuique tumori,
ut curetur, & desinat in bonam aut malam crisin,
modò sciant, prædominantem humorem, & sub-
stantiam tumorem facientem, ex hac enim materia
dependet tempus illud, in quo crisis fit tumoris. Ut
enim peracuti morbi, quarto terminantur, acu-
tissimi septimo, & acuti decimo quarto, sic & apud
Chymicos, tumores singuli, statutas habent crises,
& finita tempora suæ coctionis, quæ diversa sunt,
ex diversitate tumorum: tempore enim longiori
uni quàm alii finiuntur & terminantur tumores;
Ignei siquidem, saliti, & sulphurei, puri, & simpli-
ces, quarto terminantur, vel in salutem, vel in mor-
tem: Si verò mixti sint septimo, veluti est gangrena,
carbunculus & Antrax. At mercuriales, saliti, &
tartarei, nulla sulphuris portione dominantis per-
mixti, longo tempore terminantur, & tardè percur-
runt sua tempora, antequam maturentur, resol-
vantur, indurentur, aut putrescant, quibus modis,
natura tumores omnes ad laudatam crisin redu-
cit. In hisce omnibus tartareis & salitis resolven-
dis, & ad crisin perducendis Chymici Medici con-
stituunt tempora longissima, sæpissimè enim uni
tribuitur annus integer, alteri verò quatuor, aliis
septem, undecim nonnullis tribuuntur anni, quam-
plurimi verò nunquam resolvuntur; at indurati æ-
gris commoriuntur, propter copiam tartarei hu-
moris, spiritu salis coagulati, qui impedit coctionē
& maturitatem tumorum omnium, & est sola in-
durationis eorum causa, Principium verò & fun-
damentum coctionis, & pepasmi in tumoribus, est
spiritus vitæ; qui permiscetur balsami naturalis
substantiis, quæ dum alterantur & immoderatio-
nem

nem patiuntur, tumores præter naturam in corpore constituunt, & hi tumores, qui plus illius vitalis spiritus habent, citius ad pepasum perducuntur, qui verò minus, tardius etiam coquuntur. At verò hi, qui nullo vitali spiritu perfunduntur, ita indurantur, ut verè lapidescant in corpore, quod historiis confirmatur quamplurimis: vidi enim & ipse scyrrhos lapidosos, & nodos arthritidis lapides factos, & audiui, & legi apud optimos authores, fœtum ipsum in utero prægnantis mulieris, lapideum factum fuisse, & toto vitæ suæ tempore, hunc lapidem, pro fœtu in utero mulierem gestasse, quia cū spiritu vitali, & balsamo privaretur, alterationem etiam subire non poterat, nec tempore legitimo, & à natura constituto ex utero excludi, & ideo commorta est mulier illa, cum tali fœtu, quæ tamen poterat liberari, à Chirurgo prudenti, abscisso utero, & abstracto tali lapideo fœtu. Pari etiam methodo, scyrrhi lapidosi debent tractari, à prudentibus Chirurgis, indurati enim à natura, arte nostra debent extrahi. Itaque tempora quæ Medici Spagyrici observant in generatione tumorum omnium, sunt tempora, & limites coctionis, & pepasmi tumorum. Qui termini incerti semper reperiuntur, propter confusam & permixtam humorum substantiam, quæ tumores generat, quæ cum simplex, & pura nunquam reperiatur in tumoribus constituendis, ideo etiam terminus, & finis ultimus coctionis tumorum, nunquam certus & verus est.

C A P. VII.

Quid agendum in curatione tumorum omnium ex chymicis.

IN principio tumorum omnium calidorum, mercurialium & sulphureorum, Spagyrici Medici solent,

Dixi rationem hujus rei in Palladio.

Tempus quale tumoris.

In principio tumorum quid agendum.

solent, ut dissolvere eos valeant & eorum accretionem impedire, ne in magnam molem extendantur, percussione frigida & astringenti uti, purgato prius corpore, pilula unica mercurii, seu aquilæ chymicæ, vel pilula panchymagogi, ut humores, qui sunt aliquando in motu & turgentes, & in partem tumore affectam defluentes, foras expellant, vel etiam prius misso sanguine ad eundem scopum, & balsamum vitæ nostræ refrigerant, detracto (una cum sanguine) caloris febrilis foco, qui in omnibus præter naturam tumoribus, per sympathiam in corde excandescit: hæc autem percussio frigida & astringens fit, appositione aquæ distillatæ, ex vitriolo, vel alumine, calore levissimo balnei aquæ tepidæ, ne spiritus acres & mordaces vitrioli, & aluminis, calore fortiori exeant & aquam acriorem, quam postulat usus percutiendi, reddant; hæc verò aqua ex vitriolo & alumine distillata, subtilis admodum est, & penetrans interiora tumoris, eaque cum frigidissima sit, temperat internū tumoris calorem & sic partē tumore affectam roborat, & spiritu salis, quo mediocriter abundat, impedit ne balsamum partis subito corrumpatur & sequatur intensiones conjunctarum causarum: salis enim solus spiritus, est causa conservationis rerum omnium, & dum ipse integer manet, manet & mixtum integrum & à corruptione liberum; si verò corrumpatur, corrumpitur & mixtum. Itaque dum spiritus salis integer & incorruptus advenit alicui parti, ad corruptionem ruenti, tunc temporis spiritus illius partis roboratur simili spiritu, & impedit corruptionem balsami naturalis illius partis, propter vitales spiritus quibus turget, & abundat: Hinc Cabalistæ omnes Ægyptii & Arabes communi omnium cōsensu asseruerunt in sale latere omnia

Quid impedit corruptionem in tumoribus.

omnia secreta, & vitæ conservationē, & morborū
 omniū curationem, perfectionē actionū & facultatū
 animalium, fertilitatem vegetantium, splendore
 & radios lapidū pretiosorum, & rerum omniū ve-
 getabilium animalium & mineralium perfectiones
 & proprietates, ab spiritu unico salis dependere: &
 in Chirurgia summum & tutum arcanum est, ad
 curandos omnes morbos cutaneos, quod modo o-
 ptimè præparetur, est balsamū homogeneū & simi-
 le nostro interiori quo vivimus, & conservamur,
 cujus virtutes & miranda secreta detexi in Palladio
 Spagyrico, & præparationem docui in Myrothecio
 Spagyrico, capite undecimo libri tertii. At quia
 multi sales sunt, diversi generis & proprietatis, di-
 versi etiam erunt, & multi spiritus eorundem salium,
 diversarum proprietatum nihilominus potentissi-
 marum: Et qui extractionem alicujus illius spiritus
 perfectè sciet, fixationem & dulcificationem, perve-
 niet ad summum naturæ arcanum.

Scopus præcipuus totius Chirurgiæ therapeu-
 ticæ, est extractio salis humani, & ex eo puro & pu-
 to, purum elicere spiritum, & hunc denuo salī suo
 fixo conjungere ut unum fiant inseparabile, homo-
 geneum & incorruptibile, qui Chirurgus gratias
 summas Deo poterit agere, tanquam habito me-
 dicamento divino, quod erit morborum omnium
 cutaneorum tuta, cita, & jucunda cura. Docui præ-
 parationem hujus medicamenti in primo libro mei
 Myrothecii Spagyrici, octavo capite, cum proprie-
 tatibus illius, usu, & dosi, quo poteris uti intrepide
 & audacter ad curationem ulcerum & tumorum
 omniū in omni tempore, exterius & interius, quo
 habito alia floccipendenda sunt. Attamen quia dif-
 ficilissimū paratu est, nec omnibus licet adire Corin-
 thum, alia medicamenta docebimus paratu facil-
 lora,

*Scopus
 totius
 Chirur-
 gicæ Chy-
 mica cir-
 ca sua
 eligenda
 medica-
 menta
 qualis
 sit.*

liora, quæ brevi tempore fiunt nullis fere expensis, & potentissimæ sunt virtutis, ut ostendamus Medicinam Chymicam abundare medicamentis omnis generis Vulcano præparatis, ad sublevamen & curam morborum.

In principio tumoris qualia medicamenta applicanda.

In principio ergo tumoris alicujus mercurialis, saliti, aut sulphurei poterit Chirurgus Chymicus uti aqua aluminis, & vitrioli cum pari quantitate aquæ jusquiami papaveris, lentis aquaticæ, quibus poterit imbuere & madefacere stupas, quibus superponetur albumem ovi in spumam agitatum spiritu tartareo irroratum, & hoc cataplasmate repercutere poterit calorem nativum partis tumorem patientis, & frænare intemperatos balsami interioris spiritus, ne ruant in corruptionem, at sensim dissolvant materiam fluentem & per poros invisibiliter expellant, ut sæpius visum est.

In augmento qualia applicari debeant medicamenta.

Si hoc cataplasmate tumor non dissolvatur, at magis accrescat & inflammetur, mutanda sunt remedia, & accipiendum est vitellum ovi, cui admiscebis parum spiritus therebentinæ, parum olei ceræ, & olei de lateribus, & hisce permixtis facies basilicon Chymicum, ad suppurationem tumorum calidorum aptum, in statu addes aliquid olei cario-phyllo- rum aut cinnamomi, ad augendam coctionem & accelerandum pepasum, & ad roborandum calorem naturalem partis. Suppuratum tumorem aperies scalpello Chirurgico, vel caustico potenciali, aut actuali: educto pure ulcus apertum tenendum est & detergendum ter in die, inductis penicillis oleo de lateribus, vel oleo myrrhæ, vel oleo ex vitellis ovorum, & injecto in ulcus per siphonem extracto aristologiæ rotundæ, quod fit ex spiritu vini infuso in radicem contusam aristologiæ, donec coloretur vini instar: spiritu deinde balneo

neo mariæ abstracto, manet in fundo alembici tinctura Aristologiæ rotundæ, quæ dissolvenda est in aqua plantaginis, aut linguæ serpentis ad ulcera detergenda, & tumores omnes apertos detergendos.

In tumoribus frigidis, quos vocant Chymici tartareos & salitos, qui respondent tumoribus à Galenicis scyrrhosis vocatis & œdematosis, purgato corpore & præparato medicamentis è Chymico fonte desumptis, ad antecedentes causas tollendas, sudorificis demum medicamentis iterum præparandum corpus, ut antimonio sudorifico, quod alii dicunt minerale bezoar, vel auro tonanti & sudorifico, aqua cinnamomi permixto, & deinde super tumorem unguentum hoc applicandum. R. olei gummi ammoniaci unciam unam, olei de lateribus unciam semis, petrolei dragmas tres, olei cariophyllorum 3j. incorporentur omnia cum saponenigro, & gummi caramnæ, & reducantur in unguenti consistentiam, quod erit potentissimum ad resolvendum tumorem tartareum & scyrrhosum tumori applicatum; ante tamen applicationem illius unguenti siccabis tumorem diu linteis duris, & perunges spiritu tartari: si ad suppurationem hac methodo deveniat, tractandum erit ulcus simili methodo, ac præcedentes tumores, si verò, post quindecim, aut viginti dies applicato unguento non suppuretur, ad indurationem & lapidificationem deveniendum est, frigidis, astringentibus applicatis, ut salepetra in aceto stillatitio dissoluta, & linteis imbutis tumor madefaciendus, dum autem optimè induruerit, ferro & igne tollendus est, & ulcus deinde communi methodo ad cicatricem perducendum est; cui operationi intensiori primæ vacandum est, ni evidentissime pateat Chirurgo,

In tumoribus frigidis quid agendum.

B s

suppu-

suppurationis possibilitas, citius enim hac methodo curantur tales tumores, alias verò desinunt in cancerum.

CAPUT VIII.

De flegmone & ejus cura secundum Chymicos.

*Flegmon
quid.*

*Divisio
flegmo-
nis.*

FLegmone apud Chymicos potest definiri: materialis intemperies balsami naturalis alicujus partis, quod corrumpitur in suo sulphure & Mercurio lædens & vitians actiones naturales illius partis, & figuram situmque naturalem. Aut aliter: est materialis intemperies Mercurii vitæ alicujus partis, qui excessu suo intemperato lædit actiones naturales, figuram situmque vitiando naturalem corruptione salis sui & sulphuris. Diversa sunt genera flegmonum quæ Spagyricè diuidi possunt in simplex & compositum, & hæc genera, in astraia & constellata, venenata & maligna dividuntur. Astraia & constellata dicuntur quibus præter communem corruptionem balsami naturalis advenit peculiaris aliqua malignitas, & venenata qualitas ab astris dependens, ut bubonibus pestilentibus, carbunculis, & flegmonosis tumoribus variolarum & morbillorum, qui jure merito possunt deduci in numerum Mercurialium tumorum. Est enim hoc genus, ebullitio & excarescentia universalis balsami naturalis & Mercurii vitæ, de quo Deo dante peculiariter tractabimus in pathologia Chymica, quam brevi tempore in lucem dabimus: in præsentiarum verò hoc in capitulo agetur tantum de flegmone communi, cujus cum duplex genus statuerimus: simplex & compositum, utriusque curam pertractabimus, una eademque methodo, aut saltem parum dissimili, flegmone enim

enim quamvis simplex non sit ; at aliis etiam substantiis, sale puta & sulphure æqualiter aut diversimode prædominantibus & corruptis componatur, medicamenta tamen quæ inserviunt corruptioni harum substantiarum, possunt & inservire corruptioni Mercurialis substantiæ simpliciter dominantis, habenda tamen est cautela in refrigerantibus re-percutientibus adhibendis, plus enim in compositis flegmonis (ubi sulphur dominans corrumpitur) refrigerandum est, & re-percutiendum, quàm in aliis. In salitis, ubi sal dominatur plus suppurandum quàm refrigerandum, ne in tartareos transeant tumores, hac cautela adhibita, sequens cura omnibus idonea erit. In primis laxata alvo emollienti & refrigeranti enemæ, tundenda erit vena basiliccha brachii oppositi humori, ut secundum arabes medicos, debita fiat revulsio, ad quantitatem virium, robori, ætati, consuetudini, tempori & regioni convenientem, in senibus enim parum sanguinis est mittendum, in juvenibus verò & adolescentibus, in majori quantitate licet mittere sanguinem, laxata alvo, & misso sanguine, ad purgationem deveniendum erit, si tumore affectus cachochymus sit, & humoribus plenus malignis, & tumoribus obnoxius. Poterit autem purgari syrupo rosato solutivo Chymico, aut panchymagogo Chymico, aut antimonio præparato, sequenti. R. Antimonii & Mercurii sublimati an. æquales partes, ponantur in retorta & distillentur levissimo igne, aqua egressa rectificetur ter aut quater, donec glaciei candorem imitetur, nam statim dū sentit aërem frigidum condensatur in glaciem claram, & pellucidam, hanc glaciē accipe, in aquam fontis clari & pellucidi projice, donec tota glacies convertatur in pulverē albiissimū, & permisceatur aquæ fontis, & fiant ambo brodium album, seu lac, huic
adhuc

Cura
flegmones.

adhuc adde, magnam quantitatem aquæ fontis, & id omne fiat in vitreo vase magno & amplo, ut ambo possint agitari, & deinde quiescere possint, ut in fundo subsideant feces albiſſimæ: Deinde per inclinationem aqua clara & limpida, quæ supernatat fecibus, à recipiente tollitur & aufertur, hæc prima aqua poterit ſervari in vasis vitreis ad dissolutionem corallorum, margaritarum, & ſimilium, & ad ulcera venerea curanda, & ſcabiem omnem, fecibus verò quæ ſuperſunt in fundo, ſuperaddenda eſt aqua recentis fontis, & toties cum nova aqua recenti, lavandæ ſunt feces & abluendæ, donec aqua, quæ ſuperimponitur dulcis egrediatur, & acrimonia omni privetur, tunc temporis feces illæ albiſſimæ ponendæ ſunt in crucibulo ſeu titillo teſtaceo, & in leviſſimo calore exſiccandæ, & ſervandæ, ad uſus varios, ad purgandos humores quoscumque ſurſum & deorſum; abſq; ullo periculo hypercatharſis, doſis huius pulveris eſt quindecim grana ad ſummum; in pueris verò grana duo, aut unum ſufficiunt.

Purgato corpore, & ſic dogmatice præparato, deveniendum eſt ad partem affectam tumore correptam, quam in principio refrigerabis aliquantulum, ut calor naturalis, hac repercuffione foveatur, occluſis poris, & collectis ſuis viribus & ad centrum detrufis, ut ipſemet calcinati operationum omnium author, vel ad resolutionem inſenſibilem tendat, vel ad ſuppurationem, quo cognito, ſequendus eſt naturæ motus, ſi ad resolutionem inſenſibilem inclinetur continuandus eſt uſus refrigerantium, & repercuti-entium, uti ſunt butyrum ſaturni; aqua prima vitrioli, quam rorem nonnulli dicunt, vel aqua aluminis: Si verò ad ſuppurationem inclinetur, parti applicanda ſunt ſuppurantia medicamenta, qualia ſunt oleum ceræ, oleum vitellorum ovorum, baſamum ſulphuris,

ris, oleum ex lateribus, & galbani, vel ex his omnibus composita balsama, cum spiritu therebentina, cui dissoluta sit camphora, hæc omnia simplicia, vel composita medicamenta, possunt parti flegmone affectæ applicari, donec supuretur pars, quod brevissimo tempore fiet, aperto deinde tumore, continenda sunt adhuc aliquandiu suppurantia dicta, deinde cum extracto Aristologiæ, rotundæ & aqua salis & mellis æqualiter mixtis, ad cicatricem deveniendum est, & callositas & durities, quæ relinquuntur, post curationem tollendæ sunt hoc solo litu sequenti. R. Aquæ rosarum lbj. salis communis vulgaris calcinati ziiij. mellis zij. extracti Aristologiæ ziiij. misce fiat litus, quo foveatur pars affecta donec dissolvantur callositates & durities flegmonum.

Quod verò pertinet ad curationem flegmonum malignarum & pestilentialium, tractatu de peste dicemus.

CAPUT IX.

*De Carbunculo ex Chymicorum**Doctrina.*

QUOD carbunculus aut Antrax dicitur apud Galenicos, apud Chymicos tumoris Realgarini nomine afficitur, quod tumores Mercuriales malignos & pestilentes adurantes & causticos, Realgar Mercurii ortum habere asserant, vocant autem Realgar, Mercurii excrementum terreum malignum & acre, & mordax, quod excrementum seu realgar, in omnibus constituunt elementis Spagyrici Medici, in omnibus quidem elementis, tum macrocosmi, & microcosmi, imò & in influxu ipsorum astrorum realgar constituunt: nam malignum illud quod tempore pestis, ex astris dependet, Realgar astrale dicunt.

*Realgar
quid.*

Real-

Realgar autem cuiuscumque elementi præter realgar terræ & aquæ invisibile est, & solo conceptu mentis percipitur, nisi ab effectis terræ vero & aquæ, invenitur & palpabile est, & ut istud reperitur in macrocosmo, quod est excrementum Mercurii salis & sulphuris, ex quibus metalla fiunt, maligna qualitate & venenosa præditum, ob imperfectionem & cruditatem suam, quodque applicatum partibus humanis adurit, vesicas excitat, & vitali spiritu privat, sic pariter voluerunt Spagyrici Medici, in microcosmo reperiri Realgar, quod à facultate expultrice & separatrice, ex tribus principiis suis electum & in partes exteriores corporis detrusam, scarram, vesicas, inflammationem, & partium mortem inducens id ipsum pari Realgaris nomine notarunt, tumoresque corporis humani, in quibus hæc symptomata reperiuntur, tumores ex Realgare dixerunt. Et quatenus Mercurius macrocosmi, seu vitalis humidi substantia suam Realgar habet: eatenus etiam voluerunt Chymici, vivifici nectaris substantia quæ microcosmum constituit, suam habere Realgar, quod similia in microcosmo ageret, habet enim ambo, macrocosmus & microcosmus inter se, simile symbolum, nihil in uno potest reperiri, quin & in altero potentia & virtute reperiatur, itaque cum in microcosmo reperiuntur Antraces & carbunculi, qui sua maligna qualitate, superiora symptomata excitent, ex Realgare humani corporis ortum habere dixerunt, & similibus verbis, definitionem horum tumorum complexi sunt.

*Carbunculus
quid.*

Carbunculus seu Antrax nihil aliud est, quam tumor factus ex Realgare Mercurii humani corporis, quod virtute excretrici facultatis, in partes ignobiles detruditur solutionem continui excitans sua fluxione, cum rubore maximo, livido, nigro, calore, duri-

duritie, seu callositate & dolore, & scarra & vesica, quæ omnia symptomata comitantur assiduè hos tumores. Realgar enim illud tumorem excitans, corrumpit partem in quam detruditur, & in alienam naturam convertit, unde solutio continui, & reliqua sequuntur symptomata. Anthrax & carbunculus ex se non differunt, nisi secundum magis & minus: Anthrax enim dicitur, dum scarram nigram excitat, unde anthrax, quod satius carbo dicatur, & scarra nigra leu caro combusta similitudinem carbonis habeat, Anthrax græcè dicitur, carbunculus verò dicitur, quod suo rubore & inflammatione ingenti, rutilantis carbonis & prunæ imaginem repræsentet, vel lapidis pretiosi, carbunculi dicti, nitorem & splendorem rubrini imitetur.

Dolor est maximus in hisce tumoribus, durities, & callositas, quod in Realgare tumores hos constituyente, reperiatur sal, maxime causticum & adurens, quod pungit, vellicat & lancinat partem affectam. Durities verò & callositas, ab eodem sale dependent, quod coagulat & constringit partes Mercurii & sulphuris, quæ una cum sale in partem affectam fluxerunt, crises seu termini, quo terminantur & finiunt, vel in mortem, vel in salutem, hi tumores, sunt septimus, decimus, quartus, aut vigesimus primus dies, in quibus solent terminari, & suum omne virus exerce-
re, eo communicato cordi per arterias, quæ in partem affectam desinunt, periculum consistit in quantitate Realgaris, nam si copiosum sit adeò ut non possit vinci & domari, à calore naturali, tunc temporis conclamatum est, de salute ægrotantis, si verò minimum sit in quantitate, ità ut facile vincatur, vacat omni periculo: id autem cognoscitur brevitate & tarditate temporis, quo pars affecta symptomatis variis afficitur, nam si in brevissimo tempore
gra-

gravissima appareant symptomata, suspicandum est, magnum esse & copiosum Realgar, si verò tarde & lente symptomata nascantur, minimum arguunt Realgar, & proinde in tuto esse ægrotantis salutem, quod tamen non est negligendum, nam si optimis remediis, intus & extra assumptis, & admotis non curetur affectus, crescit virus ipsius Realgaris, & ex benigno fit malignus & periculo plenus Antrax, quod tamen sequenti methodo Deo dante, evitare possumus.

*Cura
carbun-
culi.*

Si febris adsit ingens, & ægrotantis vires, temporis constitutio, ætas, & reliqua ferant, mittendus est sanguis ex parte opposita parti antraci affectæ, & illico succurendum est cordi, alexiteriis medicamentis, nec ullatenus purgandum ullo medicamento quamvis benignissimo, quòd virus ad centrū retraheretur. Alexiteria autem quibus operam afferre valemus, sunt quàmplurima apud Chymicos, eaque potentissima & efficacissima, inter quæ sunt momia vitæ, quæ est sanguis florentis & bene valentis hominis, lento calore exsiccatus spiritu limonum & acido vitrioli liquore imprægnatus, & in trochiscos cum paucâ myrrha paratus, dosis hujus medicamenti est dragma semis, in aqua cinnamomi, summo mane jejunò stomacho.

Est etiam summum alexiterium medicamentum, spiritus salis communis, si auri calcinati aliqua portio in eo solvatur, oleum etiam acidum vitrioli, ter aut quater rectificatum, & à suo phlegmate privatum, tinctura auri imprægnatum, summum est medicamentum, ad cor tuendum contra vim pestilentis carbunculi: aqua theriacalis, succus limonum coctus & à suo phlegmate vindicatus & in mivam, (ut assollet fieri in Cydoniis) redactus, antimonium sudorificum, Mercurius sudorificus, aurum tonans, aurum pota-

potabile, & auri tinctura, & corallium & margaritæ solutæ in spiritu salis, summa sunt medicamenta alexiteria, quibus venenum omne, & pestilentem auram è corpore fugare possumus, & irritam facere, sumuntur in iusculis assuetis, aut in aqua communi potabili, aut syrupis cardiacis, & acidis.

Postquam remedia ad internas partes attuleris, deveniendum statim ad externas, & præcipuè ad partem affectam, quæ statim multis scarificationibus parvis vellicanda est, ut citius foras venenum erumpat, deinde oleo Mercurii seu liquore ex antimonio & sublimato æqualiter mixto, profluente, centrum antracis inungendum est, & causticandum, postquam scarra deciderit, emplastro ex magnetæ arcenicali, pars tota tegenda est, ut virtute illius emplastri virus omne foras eliciatur, deinde aqua scolopetaria, seu extracti aristologiæ rotundæ, pars ad cicatricem conducenda est, quod brevi fiet tempore.

C A P. X.

De Bubone.

BUbo est, ex Chymicorum doctrina tumor apostematofus in emunctoriis partium nobilium originē habens ex corruptione & alteratione Mercurii humani corporis, qui in hisce partibus per facultatem expultricem demandatur, cum pulsatione, tensione, dolore, vomitu, defectu animi & cordis tremore, ex diversa corruptione istius mercurii, in hisce tumoribus variam sortiuntur bubones divisionem, nam si cōiuncta est corruptio hæc, cum peculiari malignitate, malignos constituit bubones, si verò nulla malignitas & pestilens qualitas in hac corruptione insit, non maligni fiunt bubones, unde dividuntur in malignos & benignos, maligni.

*Bubo
quid.*

C

lignitas, seu pestilens aut venenosa qualitas bubonum, dependet ex peculiari corruptione & alteratione sulphuris & salis, quæ una cum Mercurio confluit, ad partem bubone affectam, ibique corruptione suarum substantiarum, similem tumorem constituunt, excrementis suis turgentibus, excrementa enim harum substantiarum, similes tumores faciunt, non enim Mercurius sal & sulphur, per se tumores constituunt illos: at ratione suorum excrementorum, quæ cum præter naturam sint, harum substantiarum, Mercurii puta salis & sulphuris, pugnant & agunt in has substantias, & alterant & corrumpunt, & in eandem naturam convertere satagunt, ut moris est omnibus agentibus: id autem fieri nequit sine læsione, partium in quibus fit hæc pugna, & actio, cum præcipuè tota natura & virtus ejus, suo calore vivifico, tendat ad expurgationem horum excrementorum, ut amandet ea ad emunctoria, tanquam ad partes minus nobiles, & vitæ minus intervenientes ut tibi calor naturalis ad pepasum reducat, & eorum venenum extinguat, & domet. Excrementa Mercurii, non tantum confluent ad generationem bubonum: at etiam salis & sulphuris, dicuntur tamen bubones, Mercuriales tumores quod excrementa Mercurii, in his prædominentur, cæteris salis scilicet, & sulphuris excrementis, sal in omnibus bubonibus suum colchotar constituit & accumulatur, ex quo durities, callositas, & difficultas resolutionis fiunt: sulphur verò, sal fuginem suam, & nitromemphytin, ex qua inflammatio, rubor ingens, & colores varii omnes ortum habent & multa alia symptomata.

Materialis hæ omnes causæ & sufficientes, ex centro Mercurii salis, & sulphuris nostri, originem ducere possunt, sunt enim ex se capaces & sufficientes,

tes,

tes, hæc omnia excitare, absque præsidio & auxilio
causarum externarum. In bubonibus tamen mali-
gnis & pestilentibus, semper hæc causæ internæ
ab externis coadiuvantur. Cælum enim & astra
spiritualiter influunt in hæc inferiora, spiritus mer-
curiales, quæ cum nequeant esse, sine excrementis,
pariter ac Mercurius vitæ noster, ex quo vivimus,
hinc fit, ut suis excrementis, excrementum Mercu-
rii humani augeatur & crescat, unde inevitabilis est
morborum ortus, cum & id quod nobis vitam quo-
tidianam, & cibum impertiat nobis etiam mortem
tribuat, ita ut una & eadem offa, vita & mors de-
glutiantur.

Aër etiam in quo vivimus & ex quo vitalem au-
ram inspiramus, multis terræ exhalationibus, &
vaporibus atris, una cum influentiis cœlestibus, in-
ficitur & contaminatur, quibus præcipuè conspur-
catur vitalis nostra substantia, & hinc varii oriun-
tur morbi, secundum variam & peculiarem corru-
ptionem, in ea substantia existentem, præsertim
bubones, & omnes alii maligni seu pestilentes tu-
mores. Quin imò & venerei bubones ab aëre exci-
tantur, & astris, ut videre est apud Indos meridio-
nales, ubi magna guajaci copia crescit, ibi enim sæ-
pissimè morbus venereus fit epidemicus & genera-
lis, ita ut hic morbus non ab hominum venereis a-
ctibus, seu pollutionibus deditorum proluvie, &
spurcitia ortum habeat, sed etiam ab aëre & astris,
quæ peculiarem infectionem & contaminationem
Mercurio vitali nostro infundunt.

Curatur bubo cujuscunque sit generis, missio- *Cura*
ne sanguinis, ex parte opposita parti bubone affe- *buboni*
ctæ. Deinde verò si pestilens non sit bubo, at beni-
gnior sit aut venereus, medicamento aliquo beni-
gno Spagyrico, eoque cathartico ad purgationem

devenire possumus: dari poterit unica semis syrapi rosati laxativi in dragma unica, aut duabus cremoris tartari, si verò pestilens sit & malignus, abstinendum est ab omni purgatione, ne retrahatur venenum à circumferentia ad centrum, at illico deveniendum ad sudorifica & alexiteria medicamenta, ut his cor foveatur, & defendatur à veneno interiori, poterunt autem omnia ad usum revocari, quæ superiori capite de carbunculo enarrata fuerunt; tum topica omnia, nisi quod in bubone suppurandum est, & materia coquenda est & digerenda, ut ad suppurationem laudabilem deveniat, præsertim in bubonibus venereis & benignis, in pestilentibus verò, suppurandum quidem est, at non expectanda est absoluta & perfecta suppuratio, sed statim ad aperturam caustico actuali deveniendum est, propter venenatam qualitatem quæ in eis latet, ne intro recurrat, cui scopo poterunt esse in usu cucurbitulæ scarificatæ, circa partem affectam, & per totum corpus, ut attrahatur venenum, seu maligna qualitas, quæ in centro corporis latitat, & quiescit.

C A P. XI.

De Gangrena, & Sphacelo.

Gangrena quid. **G** Angrena, Sphacelus, est iomenos & syderatio Galenicorum, sunt ejusdē speciei, ac ea omnia quæ apud Chymicos dicuntur vitæ privationes, extinctiones spirituum vitalium, corruptiones substantiæ vitalis, mortificationes partium, & ultimo calcinationes salis balsami naturalis, Galenistæ afferunt hos morbos succedere & sequi inflammationes partium tumoribus malignis, aut vulneribus correptarum. Chymici verò Medici, Galenicis hac in parte, non refrangantur, & causam incognitam Gale-

Galenicis indicant, afferendo, gangrenas sphacelos, & ejusmodi alios similes morbos, qui partes vitali spiritu & nectare privant, dependere à calcinatione salis balsami naturalis, quod violentia, sui sulphuris inflammati acquirit acrimoniam maximam, & virtutem adurentem, & causticantem, qua partes vitali nectare denudantur & ut mortuæ separantur à vivis.

Itaque definiunt Chymici gangrenas & syderationes Galenicorum, calcinationes salis balsami naturalis, ad talem usque acrimoniam, ut aduret & corrodat sua acrimonia reliquas omnes partes, quas antea, suo naturali esse fovebat, conservabat, & in vitam custodiebat.

Causæ antecedentes internæ gangrenarum, ex definitione ipsa possumus colligere, nihil enim sal, excalcificare potest balsami naturalis, præterquam febres omnes & inflammationes omnes universales & particulares, quæ virtute sulphuris inflammati salem sublimant & separant, & amandant in partem aliquam, quodd sal, sic separatum calore & sulphure ipsiusmet partis, in quam amandatum est, calcinatur iterum magis ac magis, & incineratur, donec virtutem acquirat adurendi, & causticandi, privationem sui Mercurii naturalis, qui suo dulci humore ob ejus acrimoniam téperabat, & sic partes adurit & vessicat, & tandem vita privat. Sic sal istud in partem amandatum, & ibi calcinatum est causa conjuncta & immediata gangrenarum, sal verò qui est in balsamo vitæ, antequam separetur ab eo balsamo, est causa antecedens & mediata horum affectuum. Sunt & aliæ causæ antecedentes externæ gangrenarum, quæ disponunt salem ad separationem & calcinationem ejusdem, veluti sunt astra quædam, quæ peculiari suo influxu, calcinant

& deficcant salem balsami naturalis, unde & latinis syderationes dictæ sunt gangrenæ, quod ab aëstris & syderibus originem habeant, fulgura etiam & tonitrua aliquando gangrenas sæpissimè constituunt, suo nitroso spiritu, qui salem vitæ destruit & deficcat, magnum quoque frigus etiam gangrenas constituit, hac simili ratione, natura cum tendat semper ad conservationem sui ipsius, & frigore magno, aliqua illius pars tentetur & affligatur, in eam ipsam partem natura calorem maximum immittit, tanquam frigoris hostem potentissimum, illo autem calore, sal ipsius partis frigore affectæ, deficcatur & ad calcinationem reducitur. Experientia ipsa comprobantur hæ omnes rationes, nam videmus quotidie, salis quàm plurima genera reperiri, quidum calcinata sunt & humore omni privata, adurunt partes & caustificant quibus applicantur, dum verò adhuc soluta sunt & in humore permixta, talem non habent adurendi potentiam, ut in causticis potentialibus cernere licet, quæ fiunt ex sale fabarum, ficus, & tartaro calcinato & sale petra, sunt tamen quamplurima salium genera, quæ etsi calcinantur, deficcantur, & humore priventur omni, nullam tamen adutendi facultatem habent, nec ullam potentiam gangrenas faciendi. Unde sal in quibusdam hominibus adeò dulce est, ut quamvis deficcetur, nullas gangrenas, imò nullas scabies excitare potest: ut cernere licet in quibusdam hecticorum & tabidorum corporibus, in quibus nulla scabies, aut ulcus reperitur, nisi sola ariditas & totius corporis marcor & siccitas, propter salis balsami naturalis deficcationem & calcinationem. Sunt verò multi qui semper scabiosi sunt, malignis herpetibus scatent & aliis abundant cutis exulcerationibus, hi omnes sale acri & mordaci abundat, quod
situ-

si tumore aliquo & ingenti inflammatione tententur, aut ulcere aliquo, aut vulnere, periculum est, ne in gangrenam incidant, propter salem hunc acrem & mordacem, quo turgēt eorū balsamum naturale, quod levissima sui sulphuris inflammatione, salem illum calcinat & mordaciorem reddit, adeò ut adurendi & causticandi potentiam habeat ; Alii vero homines qui nunquā scabiosi, nec ullis cutis ulculis scatent, nunquā etiā gangrena affligi possunt nisi causa aliqua externa violentissima coadjuvāte.

Cura horum affectuum, consistit in extinguendo ignem salis calcinati balsami naturalis, ignis autem ejusmodi potest extingui medicamentis Chymicis & assumptis & admotis, quæ sunt interius assumenda, ut causas antecedentes tollamus istius desiccationis, & calcinationis ut sunt julapia Chymica refrigerantia & humectantia, quæ multum profunt huic rei faciendæ, veluti sunt sequentia. *℞.* Aquæ rosacæ, plantaginis & nenupharis & acetosæ, an ℥ j. Syrupi violati, syrupi nenupharis & de granatis acidis an. ʒ ij. aceti sulphuris per campanā facti & olei vitrioli an. ʒ j. spiritus salis communis rectificati ʒ iij. misce fiat Julep clarum, sumat sero & mane ad quantitatem. ʒ vj. longo tempore à pastu, jussula quibus utitur æger alteranda sunt, lactuca & acetosa, & succo acido limonum, aut granatorū, vel spiritu salis, tota enim cura consistit in efficacia & virtute istius spiritus, nam eo liquore sal calcinatum & desiccatum reducitur ad suum naturale temperamentum, quod unusquisque experientia cernere potest, nam sal quodcunq; acre & mordax, si in spiritu salis rectificato solvatur, ad miram dulcedinem reducitur ; imo spiritus iste salis optimè præparatus, externis explicatis gangrenis & ulceribus absq; dolore narcoticū summū remedium est.

Possunt & exterius applicari remedia ignea, qualia sunt caustica potentialia, oleū Mercurii, aqua fortis & stigialis, ut horum medicamentorum igne potentiali, extinguatur ignis potentialis salis gangrenæ, eo enim extincto, extinguitur & gangrena nisi aliud sal causticans & adurens succedat à causa antecedente, postquam gangrena extincta est, ad cicatricem ulcus facillimè deducitur, oleo mirrhæ, vel oleo ex vitellis ovorum, vel balsamo sulphuris sequenti. ℞. florum sulphuris. ʒ iij. olei violati. ℥ j. bulliant simul in vase testaceo agitando bacculo, donec coloretur oleum violatum in rubicundissimum colorem, tunc auferendum est ab igne & addentur olei ex vitellis ovorum. ʒ iiij. & reponendum ad usus.

CAP. XII.

De Erysipelate & ejus speciebus.

Erysipelas quid.

QUod Galenistæ Erysipelatem dicunt, tumorem biliosum, ex subtilissima bilis parte, ad cutem amandata, tanquam ad universale partium omnium emunctoriū, id idem ipsum dicunt Medici Chymici, tumorem sulphureum quem ita definiunt florē sulphuris balsami naturalis, ad cutem amandatum, inflammationem & dolorem causantem, huic sæpiissime flori per miscetur flos balsami naturalis, differentias omnes & species Erysipelatis cōstituēs, nam erysipelata sæpiissimè conjuncta, sunt cū corrosione aliqua cutanea, & ulcusculis, quæ non possunt dependere, & originem trahere à solo sulphuris balsami naturalis flore: at trahunt originē à flore salis balsami naturalis, qui una cum flore sulphuris, ad cutem sublimatur, ibique parit omnes differentias erysipelatum: nam quod Medici vulgares miliarem erysipelatem asserunt, id ipsum Medici Spagyrici,

gyrici, ex tenuissima sulphuris parte & flore salis, originē trahere dicunt: tenuissima portio salis, quæ ad cutem, una cum flore sulphuris sublimatur, constituit ulcuscula illa, milii granis simillima. Sic omnia erysipelatum genera quæ composita sunt, quæ una cum inflammatione, & dolore ulcera pariunt, dependent à sale balsami naturalis, qui secundum variam sui ipsius acrimoniam & mordacitatem varia in cute generat ulcuscula superficialia, vel profunda, varias producit erysipelatum differentias, siue sint hydroæ, Ephærides, phlyctenes, & epinyctides, & similes aliæ, quas Galenistæ fecerunt ob variam cutis excoriationem, quas itidem, Medici Spagyrici, ad variā & diversam salis balsami naturalis, acrimoniā & mordacitatem retulerunt.

Causæ Erysipelatum omnium, vel externæ, vel internæ sunt. Internæ, vel sunt antecedentes & conjunctæ, antecedentes sunt (si erysipelata simplicia sint) tenuissima sulphuris balsami naturalis portio, quæ levissimo calore ad cutem sublimatur, ibique inflammationes illas parit, si verò composita sint, & una cum inflammatione conjuncta sint ulcuscula quædam & cutis excoriationes, tunc temporis, flos salis balsami naturalis, una cum flore sulphuris connectitur, & sunt causæ antecedentes internæ, erysipelatum compositorum: conjunctæ verò causæ horum affectuum, sunt iidem flores salis & sulphuris, si composita sint erysipelata, si simplicia, sunt flores sulphuris tantum, hæ causæ conjunctæ dicuntur seu immediatæ, dum flores, hi ad partem tumore affectam incuneantur, & à balsamo naturali ad cutem particularem partem detruduntur, facultate expultrice dum turgent & abundant in eo balsamo naturali.

Causæ vero eorundem affectuum externæ, sunt

C s

omnes

omnes res, quæ excalfacere possunt balsamum naturale, in eoque producere possunt copiam sulphuris & salis, quales sunt, vini potio copiosa, frequens & iterata, motus violenti, tum animi, tum corporis, ut ira, & excandescencia frequens, deambulatio ad solem fortem, balneum calidum, & ciborum acrium & mordacium frequens usus, ut allii, cepæ, & similibus, hæ omnes res possunt excalfacere præter naturam balsamum naturale, in eoque producere copiam sulphuris & salis, quæ deinde cum turgent in eodem balsamo, calore ipsius balsami ad cutem sublimantur, ibiq; incuneantur, & pariunt diversa erysipelatum genera secundum variam salis & sulphuris sublimationem, ut ante dictum est.

*Cura Erysi-
pela-
tum.*

Cura omnium erysipelatum simplicium, vel compositorum dependet à sequenti methodo, laxata alvo, clystere emolliente & refrigerante, mittendus est sanguis ex parte opposita parti affectæ, & servanda quantitas, ætati, regioni & viribus ægri proportionata, misso sanguine, præscribendus vivendi usus refrigerans & humectans, ut temperetur calor excedens balsami naturalis, itaq; juscula omnia quibus utitur æger, temperata erunt & alterata succo pomorum acrium, aceto, succo limonum, granatorum, acetosa, endivia, & lactuca, interdicitur æger interim omni vini usu, phthisana utetur alterata aqua lactucæ, acetosæ, & posca veterū, vel aceto sulphuris per compansam facta, vel oleo vitrioli acido, quæ omnia possunt calorem præter naturam balsami naturalis, temperare, & acrimoniam salis extinguere. Instituito victus regimine, ad topica deveniendum est, butyrum Saturni sufficiet ad curam absolvendam erysipelatis simplicis, frigide externis applicatum, fit autem butyrum saturni sequenti modo R. Acetum distillatū in quo bullierit, frustulum, litargirii aut minii per horæ

horæ quadrantem agitando cum baculo, postquam acetum deposuerit fecem & hypostasim suam, & clarum erit, & limpidum. R. hujus aceti parum in paropside terrea aut alia, & cum oleo violaceo cum digitis simul agita, & incorpora donec in butyri albis-
simi consistentiam convertatur, adde sæpe aliquid ejusdem aceti, sale litargirii, aut minii imprægnati & aliquid olei violacei semper agitando, donec sufficientem habeas butyri quantitatem, quod butyrum reservabis ad curam erysipelatum simplicium, si verò composita sint, eodem etiam butyro uti poteris, sed ut curam absolvas, & ulcuscula cures, oportet, ut aceto litargirii sale imprægnato, laves ulcuscula, antequam butyro saturni utaris, vel etiam curantur hæc ulcera lacte saturni, quod fit hoc, & eodem aceto, cum oleo tartari simul mixtis & in vitreo vase agitatae donec in lac candidissimum convertantur, hoc solo litu utere.

CAPUT XIII.

De Oedemate & ejus speciebus.

O Edemata Galenicorum, sunt apud Spagyricos tumores præter naturam ex Mercurii excrementis ortum habentes, Mercurius enim apud Chymicos, ut antea dictum est, lato sumpto vocabulo, est qualiscumque liquor & humor in corpore existens, unde phlegma Galenicorum cum liquor sit, seu humor, Mercurii nomine indicari potest, & tumores ex phlegmate & pituita ortum ducentes, tumores Mercuriales dici possunt, & quemadmodum pituita Galenicorum, cæteris humoribus permiscetur, & composita & permixta oedemata constituit, sic & Mercurius Chymicorum cæteris constitutivis substantiis permiscetur, & permixtis constituit Mercuriales

*Oedema
quid.*

riales tumores, nam aliquando conjunctus reperitur Mercurius cum sulphure, & constituit Mercuriales & sulphureos tumores, quæ dicuntur à Galenicis œdemata erysipelatodea, aliquando & cum tartaro connectitur Mercurius, & constituit tumores tartareos Mercuriales, qui dicuntur à Galenicis œdemata scyrrhosa, aliquando & jungitur cum Mercurio vitæ, & constituit tumores à Galenicis nuncupatos, œdemata phlegmonosa, sic quatuor sunt species œdematum compositorum ex compositione quadruplici humorum in corpore stagnantium, simplicia tamen aliquando reperiuntur œdemata in corpore humano ut & composita: composita tamen frequentiora sunt, quam simplicia, quia semper Mercurius humanus sive excrementitius, sive alimentitius, connexas habet alias substantias, secum permixtas, quæ una cum mercurio prædominium habent in constitutione œdematum, secundum quod prædominium in his œdematibus, dant nomen ipsis tumoribus. Simplex œdema potest definiri ex Chymicorum doctrina: tumor mercurialis ex congestione & fluxione Mercurii aquosi sive excrementitii in partem aliquam corporis humani, in quam amandatur ex balsamo naturali vitali, tamquam quid inutile vitæ, ibi constituens humorem indolentem, laxum, & mollem, absque inflammatione. Est indolens œdema si privetur sale, nam sal in tumoribus dolorem constituit, inflammationem vero sulphur. unde œdemata simplicia seu tumores Mercuriales simplices, indolentes sunt, quod sale priventur acri & mordaci, à quo dolor ortum habet, tum in tumoribus, tum in ulceribus, ut videbimus in eorum tractatu, hi tumores simplices mercuriales ad suppurationem non deveniunt, quod humor mercurialis excrementitius hos tumores faciens privetur spiritibus vitæ, aut sulphu-

phuris, à quibus pepasmus & coctio, seu suppuratio in tumoribus dependet, at resolvuntur per insensibilem transpirationem per poros cutis, calidis medicamentis appositis, quæ suo innato calore & propriis spiritibus sulphureis, coquunt & ad pepasum deducunt crudam & incoctam Mercurii aquosi substantiam, aut insensibiliter resolvunt quod frequentius operantur quàm aliud.

Cura horum omnium affectuum, tam simplicium *Cur. & demu.* quàm compositorum consistit in regimine victus, & in appositione medicamentorum subtilium & calidissimorum, ut causa materialis œdematum frigida, cruda & incocta, tollatur & evanescat, aut saltem, ad pepasum reducatur. Victus ergo calidus & subtilis erit, vino albo subtili & optimo utetur, & jusculis aqua cinnamoni alteratis, & pane anisato, & carne euchyma, caryophyllis condita, medicamenta autem quæ interius assumi debent, erunt cathartica & purgantia medicamenta, qualia sunt antimonium præcipitatum quod ita fit. $\mathcal{R}$. Antimonii & mercurii sublimati, an. æquales partes reducantur in alcohol, & imponentur retortæ vitreæ ad distillandum levissimo calore: gumma seu liquor crassus, egressus rectificetur ter aut quater. Deinde permisceatur aqua communi clara & munda, pulvis qui præcipitatur in fundo albissimus, lotionibus multis aquæ communis edulcoretur, donec nullam habeat acrimoniam, sed dulcis penitus & insipidus sit, hic pulvis erit catholicum chymicum summum, quo uti poteris ad purgationem omnium morborum, supra & infra purgat absq; ulla læsione, dosisejus est quindecim grana, in vino optimo aut jusculo; Pulvis hic albus si permisceatur æquali quantitati salis petreæ, in tigilloq; forti ambo comburentur, ter aut quater iterata combustione simili, postquam lotionem aquæ communis salis

petra

petra sublata fuerit , & iterum edulcoratus pulvis,
tunc temporis non est purgans ullo pacto medica-
mentum , sed sudorificum medicamentum , cujus
dragma unica in aqua cardui benedicti assumpta,co-
piose elicit sudores , quo etiam uti poteris ad cura-
tionem horum œdematum, post purgationem; itaq;
ex uno & eodem medicamento , absolutam habebis
curationem istius affectus. Quod verò attinet ad me-
dicamenta parti apponenda , ut per insensibilem
transpirationem resolvatur tumor vel ad suppurati-
onem reducatur , multa poterunt in usum reduci,
qualia sunt spiritus vini ab omni phlegmate denuda-
tus, vel oleum tartari, vel essentia rorismarini, vel es-
sentia salviæ & stœchados, vel oleum philosophorum
quod & laterinum dicunt , vel petroleum. Quod si
petroleum aut essentia aliqua alia suprà dicta, lateres
imbibantur coctiles , & contusi in retorta vitrea po-
siti distillantur, secundum artem prodibit oleum, o-
leo philosophorum communi & vulgari longe effi-
caciùs, ad curationem istius œdematosi affectus. Po-
terit etiam regio hepatis inungi oleo cinnamomi,
aut caryophyllorum, aut essentia carabes seu succini,
quæ essentia potentissima est ad roborandum hepar,
ut non serosum producat mercurium & aquosum,
sed ut spiritibus vitæ abundet , potens etiam hæc es-
sentia est ad cerebri facultates omnes roborandas,
unde sistit omnes catharrholas defluxiones, quæ sunt
fontes & origines œdematum omnium , unde ejus
usus frequens utilissimus erit ad causas horum affe-
ctuum antecedentes tollendas, ut evanescant tandem.
Ad hoc peculiare œdematum caput , posset referri
tractatus de scrofulis, cum hæc œdemata sint : Sed ad
tractatum seu sectionem de ulceribus, hunc
tractatum remitte-

mus.

C A P.

CAPUT XIV.

*De Scyrrho secundum chymicorum
doctrinam.*

Scyrrhus qui & apud Galenicos Medicos dicitur tumor præter naturam ex melancholico humore natus frigidus & terrestris valde, quem naturalis calor, virtute & facultate excretrice, ad cutem pellit, & amandat, ibique in lapidem aut lapideam substantiam muscilaginofam convertit & permutat, unde indolentes, duri & suppurationis incapaces fiunt hi tumores, quod sua virtute & lapidea materia comprimant arterias & venas partis tumore simili affectas, adeò ut impediatur commercium & aditus vitalium & naturalium spirituum, qui sunt suppurationis & pepasmi vera causa efficiens, calor enim innatus horum spirituum massas illas & tartareas materias emollit nisi omnino extinguatur.

*Scyrrhus
apud Galenicos
dicitur
quidam*

Est autem tartarus apud chymicos excrementum sæculentum, seu magma cujuscumque humoris vitæ inservientis, quod excrementum privatur omni fere vitali spiritu, unde tumores fiunt omnes indolentes & duri, & curatu difficillimi, quia materia est difficilis resolutionis & pepasmi incapax, ob rationem dictam. Hi ergo tumores præter naturam à tartaro seu magmate balsami naturalis ortum habentes, quod suo sale coagulentur in lapidem quasi substantiam, partem affectam inde efficiunt duram frigidam & absq; ulla inflammatione & sensibili dolore: hæc descriptio suo ambitu complectitur veros & legitimos scyrrhos, qui dependent à tartaro chymicorum, quod cōparari potest pituitæ frigidæ Galenicorū, quæ
cum

*Scyrrhus
erysipe
latodes.*

cum sit ex sententia eorum excrementum frigidum
massæ sanguineæ. Sic & tartarus est excrementum
balsami naturalis, quo vivimus, nutrimur & susten-
tamur. Quia tamen balsamum istud naturale com-
positum est ex tribus substantiis, sale scilicet sulphu-
re & mercurio, trina etiam erunt excrementa diver-
sa, quæ nomine tartari possunt efferri, unde tartarus
erit mercurii, salis & sulphuris, quæ tartara differen-
tiam constituent inter hos tumores, duros & scyr-
rhosos. Nam sæpissimè tartarei hi tumores sunt verè
simplices, hoc est ex solo tartaro simplici compositi:
ut sæpe tartarus salis permiscetur tartaro mercurii &
sulphuris, & sic constituunt tumores dicti à Galeni-
cis scyrrhi erysipelatodes, & hi absolute non sunt in-
dolentes, quia propter salis portionem, quam obti-
nent, corrosionem quandam habent, & ulceratio-
nem internam carnis, partis affectæ: unde à solutione
continui, dolor quidam oritur, in hisce tumoribus:
& nonnulla etiam inflammatio propter sulphuris
portionem, à quo fit inflammatio, & levis quædam
suppuratio, non tamen vera & laudata, quia, quod
suppuratur, in hisce tumoribus, crudum & incoctum
est, & aquosum, quod calor naturalis sulphuris in-
flammati exprimit & separat, ex tartaro mercurii
inutilis balsamo vitæ: ex partibus quidem mercurii
non adhuc coagulati, ab spiritu salis, qui semper in
scyrrhosis tumoribus reperitur, & duritiem & fir-
mitatem, horum tumorum causans. Si verò sal istud
seu tartarus dominium habeat in hisce tumoribus,
cæteris humoribus tartareis, ex ista combinatione,
fiunt cancri occulti Galenicorum maligni, & curatu
omnino difficiles, quam difficultatem noscens Hip-
pocrates, in Aphorismis annotavit, hos non esse, cu-
ratione aggrediendos, quia citius inquit pereunt cu-
rati, quam intacti. Ratio in promptu est hujus rei
apud

apud Chymicos, quod in hisce tartareis tumoribus, & cancris, magna copia salis, acri & mordacis latet, qui acrior & mordacior redditur medicamentorum curantium appositione, hæc enim medicamenta, cum calida sint, acriorem & mordaciorem, suo calore reddunt salem: unde eo modo efferatur, magis ac magis morbus, usque ad interitum.

Non tamen incurabiles sunt, quod sal istud adu-
rens & causticans edulcoretur, & ejus ignis extin-
guatur, medicamento aliquo, ad hoc idoneo, veluti
erit liquor Mercurialis dulcis, vel oleum lunæ dul-
ce, vel auri Chymici: his enim certissimum est, cu-
rari posse crudelem hunc morbum, unde si Hippo-
crates horum medicamentorum notitiam habuisset,
absolutum & generalem non fecisset de cancris
occultis aphorismum, & omnes suos de morbis in-
curabilibus mutasset aphorismos: sunt enim hæc
medicamenta morborum omnium verum, & uni-
cum remedium, existimo etiam posse curari oleo sa-
lis dulci rectificato, in cujus applicatione sola, ex-
tinguitur ignis salis calcinati, & dissolvitur ejus du-
rities, & coagulatio. Ex his paucissimis verbis pos-
set Chymicus Philosophus, integram & absolutam
habere tumorum scyrrhosorum curam: at eam, in
gratiam filiorum artis, amplioribus lineis, expan-
damus.

Cura ergo integra & absoluta tumorum scyrrhosorum omnium, sequenti fiet methodo; purgabitur imprimis ægrotus, pulvere antimonii, supra descripti ter aut quater, diversis in diebus servato regimine, & custodia: Deinde per octo dies, sudabit in lecto coopertus, omni arte adhibita, assumpto pulvere, ejusdem antimonii sudorifici, supra etiam descripti bezoar minerale dicti, & assumet ad quantitatem, dragmæ unius, cum uncia una
D aquæ,

*Habes
qua me-
dicamē-
ta descri-
pta sine
fraude,
in 3. lib.
myrothe-
cii mei
suis pe-
n-
liaribus
capitib.*

*Cura
scyrrhi.*

aquæ cardui benedicti, & inter sudandum assumet coclearia nonnulla spiritus vini, tartari sati, ut copiosius & abundantius sudet, tartareosque materia universi corporis dissolvatur, & in tenues dissipetur partes, & fricabitur scyrrhus & pars affecta, oleo laterino, vel oleo salis, interim praescribetur victus regimen calidum & humidum & euchymū, cum moderata corporis exercitatione, ut incalescat corpus, & refocilletur naturalis calor, ut dissolvat per insensibilem, transpirationem humores illos crudos, & serosos. Balnea etiam thermalia, & lutū quod in his aliquando sulphureum & microsum reperitur, post purgationes varias prædictas, multum conferunt ad curam absolvendam, propter sallem solutum mineralium quem secum coërcent, qui multum confert ad causas antecedentes & conjunctas tollendas. Quantum ad topica attinet medicamenta, sequens unguentum præstantissimum est. ℞. Salis armoniaci ter, aut quater, à sale communi decrepitato & calcinato, sublimati, unciam unam, floris salis urinæ humanæ, unciam semis, aquæ vitæ tartari satæ, unciam unam misce, & agitando in phiala vitrea converte in butyri consistentiam, de quo uti poteris ad curationem scyrrhosorum, tumorum, ungendo partem affectam, ter aut quater, in die, superimponendo emplastrum gummi ammoniaci, aqua vitæ dissoluti.

Spiritus omnium lapidum, & ossium humanorum, qui extrahitur ex eorum sale, fortissima distillatione, ut artis est, mirandum præbet spectaculum in curationibus, horum tumorum, & præcipuè in curatione canceri occulti, nam absque dolore, & cutis apertione insensibiliter dissolvit & disperdit, lapideas & nodosas illas substantias, & omnis salis ignis extinguit ardorem; At aurum Chymicum dissolu-

dissolutum omnibus præstat intrinsecus assumptū
& extrinsecus applicatum, Renovat enim totum
corpus, & ad æquale reducit temperamentū: quic-
quid dicant hi, qui illud irrident.

CONCLUSIO SECTIONIS

PRIMÆ.

Tumorum infinitus est ferè numerus, qui corpus hu-
manum infestant, quorum nulla sit mentio, in su-
pradicta sectione, quòd omnes qualescunque sint, referri
queant, ad tumores antea citatos & descriptos, quales esse
possunt, verrucarum omnia genera, quæ ad tartareos tu-
mores referuntur, & simili methodo curentur, nec pari-
ter loquutus sum, de igne volatili, maculis, lentiginibus,
natis, & similibus aliis, quæ possunt referri ad œdematum,
aut erysipelatorum genus, & in eorum cura, observanda
est similis, & eadem methodus, ut egrotis satisfacere va-
leamus. Itaque transeundum est ad sectionem secundam
huius operis, in qua vulnorum dabitur tractatio.

SECTIO. II.

DE VULNERIBUS.

CAP. I.

*Quid sit vulnus, quæ sint ejus causæ,
& differentie.*

Vulnorum tractatus, secundum Chymicorum
doctrinam, differt aliqua ratione, à tractatu
eorundem vulnorum, secundum Galenicorum do-

D 2

ctrinam:

*Vulnus
quid.*

Strinam : possunt tamen ambo conciliari, levissima verborum explicatione, nam quod Medici Galenici, solutionem continui à causa externa violenta, in parte molli, cum effusione sanguinis dictitāt, idque vulnus simplex vocant, id ipsum Medici Spagyrici, divulsionem seu separationem partium unitarum per balsamū naturale, cum effusione ejusdem balsami, à causa violenta externa appellant. Quod solutionem continui cum effusione sanguinis dicunt Galenici, quadrare videtur & convenire cū divulsionem & separationem partium unitarum per balsamum naturale, cum effusione ejusdem balsami, est tamen aliqua differentia in eo quod balsamum naturale, plus dicat quam sanguis, & ea ratione, definitio Chymicorum plus indicat & ostendit, quid necessariū sit in curatione vulnerum, quā ostendat definitio Galenicorum, nam ostendit balsami naturalis conservationem debere fieri, si unionem ejus spectemus, quæ est cura totius continui solutionis, nam natura antequam uniat partes divulsas & separatas, oportet ut habeat copiam balsami integri & illæsi, ex utraque parte, ut partes se invicem tangentes & se deosculantes, unire se valeant, nam si putrescat & corruptum sit aliqua ratione balsamū naturale, nunquam coalescet vulnus, quin prius evanescat illa corruptio, & separetur. Unde suppurationē evitandā esse, in vulneribus curandis omnino studio indicat, hæc Chymicorum definitio; Quam suppurationem evitabis per applicationem balsami alicujus externi, quod potentiam habeat & facultatem arcendi & impediendi corruptionem omnem.

*Causa
vulne-
rum.*

Causæ vulnerum communium externæ sunt, et si aliquando pars interior aliqua rumpatur & vulneretur, quod motu aliquo violento, & præter naturam, exterius facto, id oriatur, causa semper externa

terna est, etsi effectus internus sit, fluxione etiam aliquando interna possunt fieri vulnera.

Differentiæ vulnerum desumuntur ex variis causis, aliquando enim ex partibus, quas afficiunt: nam si nervos afficiant, nervosa vulnera, & punctiones, si carnes carnosæ vulnera, & contusiones. Si ossa, ossæ vulnera & fractiones dicuntur. Aliquando autem desumuntur eorum differentiæ, ex figura, unde dicuntur profunda vulnera, lata rotunda & magna, aliquando verò habent differentiam ex rebus à quibus dependent ut sunt morsus diversorum animalium, & scorpionum ictus de quibus omnibus in capitulis particularibus Deo dante dicemus.

*Differentia
vuln-
nerum*

C A P. II.

De prognostico vulnerum & eorum cura in genere.

Verum verò; verius est, ex communium medicorum doctrina, vulnera (& morbi alii omnes) periculosiora esse, quo nobiliores occupant partes corporis humani, vitæ inserviētes, his omnibus vulneribus, quæ ignobiles occupant partes, nam vulnus brachii, manus, pedis, carnis, & similium partium, non adeò periculosum est, ac vulnus capitis, cordis, hepatis, ventriculi, intestinorum & similium partium vitæ inservientium, nam cum vita in hisce partibus fundamentum radicale habeat, & hæ partes sint fontes vitæ, à quibus dimanat & communicatur vita, cæteris partibus non potest fieri, quin vita læsa in ipso fonte, pereat in partibus, quibus communicatur. Itaque cum caput læsum est, & vulnere aliquo affectum, si profundum sit vulnus, aut meninges lædantur aut substantia ipsius cerebri, gravissima sint symptomata, verbum amissum,

*Vulneris
periculū
unde de-
pendet*

sum, convulsiones, vomitus & stridor dentium ad-
sit, sanguis effluat per nares aut aures, tunc tempo-
ris conclamatum est de salute ipsius vulnerati, &
stultus omnino esset Chirurgus; qui medicamentis
Chymicis hunc vulneratum curare vellet. Sic de re-
liquis partibus nobilibus aut vitæ inservientibus
prognosticum faciendum est, cum magno vulnere
& profundo tentantur, ut si ventriculus vulnere-
tur, & statim sequatur vomitus, singultus, convul-
sio, dolor magnus, ventriculi, tunc temporis Chy-
rurgus certissimam mortem prædicere debet, &
mente careret omni, si diceret bene est, hoc vulnus,
ego curabo illud, intra paucos dies, balsama mea
hæc efficient, & reliqua verba vanitatis plena, qui-
bus solent uti circumforanei isti chymiculi, arde-
liones, qui modo balsamum aliquod habeant, regna
percurrunt omnia, & omnibus morbis unico medi-
camento succurrunt & deludunt omnes & Chymi-
cæ arti sunt dedecori, & veri latrones, & publici sy-
cophantæ sunt, nec pœnas dant ullas, nec justitia
huic publico malo, dat remedium. Mittamus au-
tem hos circumforaneos Chymicos, ut redeamus
ad nostram Chirurgiam.

Si quæ pars ergo nobilis & vitæ inserviens vulne-
re læsa magno, mors prædicanda est, & remedia
quædam ad solatium parentum ægrotantis adhi-
benda sunt. Si verò partes aliæ ignobiles, lædantur,
si magnum non sit vulnus, & profundum, & valeant
vires vulnerati & suadeat regio, ætas constitutio
temporis, & mos regionis, mittendus est sanguis ex
parte opposita parti vulneratæ, ut fiat revulsio, bal-
sami naturalis tendentis ad partem vulneratam ut
succurrat ei. At nimia quantitas nocet potius, quã
profit, quia ejus quantitas & nimia copia opilatio-
nem parit & prohibet evētilationem nativi caloris,
unde

unde corruptio oritur, & ut huic succurramus malo. sanguinem mittimus ad revulsionem faciendam & retinendum istius balsami concursus; misso sanguine aqua frigida eluendum est vulnus, & detergendum ab omni sanguinis grumo. Deinde balsamo sequenti agglutinandum est vulnus, aut si sanguis effluat magna quantitate, compescendum est croco martis superimposito, antequam balsamum sequens applicetur. R. Decocti Aristologiæ rotundæ in vino albo tenui facti. ℥ j. Olei communis & rubei hypericonis. ℥ j. Therebentinæ venetæ. ℥ ss. Succo consolidæ majoris ex ejus radice extracti. ℥vj misceantur omnia in testaceo vase & bulliant simul ad consumptionem decocti Aristologiæ & succi consolidæ majoris, & redeant omnia ad consistentiam balsami, de quo vulnera perungendo mirabiliter ad cicatricem perduces brevissimo tempore. Si verò vulnera sint composita & magna, auferendum imprimis est, ante applicationem istius balsami, quicquid est heterogeneum vulnere, ut ossa fracta, carnes contusæ, fragmenta vestium, tela, pilæ plumbeæ & similia, quæ in capitulis particularibus subsequenter Deo dante videbimus, & de his copiosior erit sermo.

CAP. III.

De Vulnere simplici.

Chymici vulnus simplex dicunt, cum superficies ipsius cutis, quam græci δέρμιν καὶ πιδέρμινον dicunt, cum carne subsequente læditur, solutione ipsius continuitatis, cum effusione balsami naturalis, quod continuitatem constituit, & hæc effusio fit sine tumore, & inflammatione partiū circumjacentium, aut cum vulnus factum est absq; deperditione magna substantiæ, ubi nec os fractū est, nec ner-

vus punctus, nec symptomata gravissima sunt, itaque duplici ratione vulnus simplex dici potest, primo, quod in eo vulnere fiat simplex effusio balsami naturalis, per solutionem levem & superficiariam continui. Secundò quod in eo non sint symptomata gravissima, & portentosa, at levissima, & nihil mali prædicentia. Ita ut vulnus simplex sic breviter definiatur, est deperditio seu effusio balsami naturalis, partium similarium per solutionem earum, absque magno detrimento ipsarum, & absque sequela symptomatum violentorum, & magnorum accidentium. Causæ afficientes, externæ sunt, omnes res quæ possunt dividere, scindere & separare partes unitas, humani corporis, quæ continent balsamum naturale ad sui nutritionem & conservationem.

Differentiæ horum vulnerum simplicium sumuntur, ex partibus quibus infliguntur, & ex figura externa, quàm habet, ex profunda scilicet figura quadrata longa, triangulari, rotunda, quadrata longa, triangularia dicuntur vulnera, quæ figuræ & formæ externæ, variant eorum vulnerum curam, & prognosim, ut videre est in rotundo vulnere, cujus labia cum æqualiter inter se distent difficillimè coalescunt, propter eorum longinquitatem (& ut ita loquar) deosculationis difficultatem.

*Cura
simplici-
um vul-
nerum.*

Cura consistit in unione simplici harum partiũ, quæ separationem & solutionem continui passa sunt: Nam modò ligamento aliquo inter se, deosculari se possint, superimposito balsamo superius descripto cap. 2. hujus sectionis, ad cicatricem deducuntur laudatam brevissimo tēpore, aut sola virtute ipsius ligamenti, quia balsamum naturale internum modo ne putrefiat & corrumpatur, hanc agglutinationem & cicatrificationem, per se facit & tentat, tanquam

quam ad finem suæ conservationis, poterit etiam
 inungi vulnus, ad ejus agglutinationem sequenti
 balsamo, quod ad hæc est superiori præstantius, &
 citius agglutinat. R. momiæ optimæ, uncias duas,
 mellis albi, uncias quinque, mirrhæ unciam unam,
 radicis aristologiae rotundæ, & symphiti majoris
 an. uncias duas, croci martis unciam unam, hæc
 omnia pulverata indentur in matraccio vitreo, cum
 libris duabus aquæ ardentis optimæ, & maneant in
 digestionem per duodecim, aut quindecim dies, quo-
 tidie agitando materiam, ut facilius spiritus vini ex-
 trahat tincturam rerum. Deinde per inclinationem
 extrahendus est spiritus tinctus & feces compri-
 mendæ & filtrandæ, nec clarescant liquores qui in-
 de eliciuntur, & distillandi levissimo calore, ut se-
 paretur spiritus aquæ ardentis, & maneat in fundo
 alembici balsamum, quo uti poteris ad vulnera quæ-
 cumq; agglutinanda, quod **balsamum** dicetur, bal-
 samum mumie compositum, nam ex mumia para-
 tur aliud simplex balsamum, sequenti methodo. R. *Balsa-*
 Sanguinis humani recentis ex homine sano, & va- *mum san-*
 lenti elicitum quantum volueris, ponatur in scutella *guinis*
 terra vitreata, & desiccetur super carbones, baccu- *humani.*
 lo ligneo agitando materiam, donec in pulverem
 siccum convertatur, hunc pulverem conjuge cum
 sufficiente quantitate spiritus aquæ ardētis, & pone
 in matraccio optime clauso in digestionem, per octo
 dies, agitando quotidie naturam donec coloretur
 spiritus vini in sanguinem, deinde filtretur, & eva-
 poretur in alembico vitreo, tenuissimo calore, ne
 comburatur donec spissitudinem mellis habeat,
 hoc balsamum serva & custodi in vasis vitreis, ad
 vulnera curanda, quàm citissime, cui balsamo in
 æquali quantitate si conjugas balsamum sulphuris,
 balsamum efficies mirandum pro cura, tuta cita, &
 jucunda ulcerum omnium.

CAP.

C A P. IV.

De vulnere quod & contusio
dicitur.

*Contusi-
onis de-
scriptio.*

Contusio secundum Chymicos; potest dici, quan-
do ictu aliquo violento, non incisivo, sed com-
primente, carnis, sub cute, balsamum naturale, & san-
guis partium contusarum, vasa sua linquit, & fugit
cum violentia, iterumq; redit cum motu violento, ut
ferat opem, parti solutionem patienti, ita ut accursu
balsami & sanguinis tumescat pars, & ibi corrumpa-
tur balsamum & sanguis, cum sint extra vasa sua, per
illam contusionem, & corruptio illa sanguinis, &
balsami quæ fit, in contusione dicitur à græcis *ἐρχύ-
σις*, quæ est sanguis coagulatus in parte contusa;
balsamum ergo istud, & sanguis aut alius liquor vitæ
inserviens, qui accurrit parti contusæ, cum sint extra
vasa sua naturalia, non possunt longo tempore incor-
rupta perdurari, hinc videmus, carnes contusas ni-
grescere, livescere, aliisque coloribus variegari secun-
dum diversos sulphuris colores, qui in corruptione
per digestionem enascuntur; sulphur enim quod re-
peritur in balsamo naturali, est pater, & origo omniū
harum secundarum qualitatuum, dum fit quædam al-
teratio in eo balsamo, corrumpitur autem extravasa-
tum balsamum naturale, quod sal ejus fixum & na-
turale, copia adventitii serosi humoris seu Mercuria-
lis dissolvatur, & sic sua siccitate privetur, humidum
acquirendo, cui calor naturalis ipsius balsami, & par-
tium connectitur, & agendo in illud humidum co-
piosum, fit inde putredo, & corruptio in ipso balsa-
mo, ni succurratur à Medicis, medicamentis putredi-
nem

*Corru-
ptio bal-
sami &
ea unde
depen-
deat.*

nem inhibentibus, quæ ex sequenti methodo poterunt desumi.

Contusio vel est particularis alicujus partis, vel universalis totius corporis, casu aliquo altissimi loci, vel contusione arenæ sacculis per universum corpus facta. Tunc temporis si sit universalis, mittendus est sanguis, è basilica brachii dextri ad quantitatem sufficientem & correspondentem viribus, & ætati ægrotantis, & regioni, ne sanguis ex venis internis occurrat magna copia ad partes contusas, & magnas producat enchymoses. Deinde dandum est contuso balsamum mumie simplex ad quantitatem dragmæ unius cum unica upa succi limonum, ad refrigerandas partes internas, & ad euchymosim evitandam, & Julapia præscribenda, ex succo limonum, aqua rosacea, & decoctione acetosæ, & syrupo granatorum acidorum. Ultimo ad topica medicamenta deveniendum, perungendus est ægrotus, universaliter toto corpore, balsamo mumie composito, superius descripto, & pelle arietina recenti involvendus est ægrotus, nam in tali pelle recenti, adhuc spiritus naturales ipsius animalis sunt qui summopere succurrunt partibus contusis, & roborant omnino partes. Victu interim humido & refrigerandi est utendum propter periculum febris, propter internas euchymoses, donec decimus quartus dies transierit, unde juscula sua erunt alterata acetosa, portulaca, succo limonum, & arantiorum aqua rosacea, & potus ejus erit ptisana. Ab omni medicamento purgante abstinendum est violento, & forti, quia eo multiplicatur febris & enchymosis, sed si alvus non fluat enematibus emolientibus & refrigerantibus utendum.

Quan.

Quantum attinet ad contusionem particularem alicujus partis, cum ferro aliquo, in aqua & aceto madefacto, comprimenda est contusio, pedetentim, ut balsamum, & sanguis qui est in parte contusa cummulatus, redeat ad suas partes, tum ultimo forti ligamento liganda est, superposito emplastro astringenti, ex fermento, aceto, & croco martis parato. Quod si intra viginti quatuor horas, contusio sanata & curata non est, at enchymosis magna sit, aperienda est scalpello contusio, & lavanda, extracto Aristologiae rotundae, ter aut quater in die, donec perfecte cicatrifetur ulcus & curetur.

C A P. V.

*De vulneribus cum solutione venae
& arteriae.*

*Vulnera
ex solu-
tione
venae.*

Vulnera in quibus venae aut arteriae rumpuntur, differunt omnino, ab aliis, propter hanc haemorrhagiam, seu sanguinis fluxum copiosum, qui in his contingit, praesertim in ruptione magnarum venarum aut arteriarum, is enim sanguinis fluxus, illico compescendus est, cum sanguis sit thesaurus vitae, & spiritus, qui una cum sanguine per totum corpus sparguntur, & deportantur, ad balsami naturalis nutritionem & conservationem. Itaque si fluat sanguis, & pereat, & una cum sanguine spiritus vitae, & balsami fomes perire necesse est. Itaque compescendus est hic sanguinis fluxus, antequam curam vulneris aggrediaris; ut autem hunc scopum pertingere valeamus, perpendendum est primo: An vulnerati permotus sit animus, ira aut aliqua alia animi passione, quae quidem compescenda est & quiescenda, antequam media, sanguinem compescentia adhibeas, quia tunc temporis natura non recipit virtutes & effica-

ficacias remediorum cum sit in motu violento, & moveat sanguinem ad fluxum, Perpendendum etiam est, si sanguinis fluxus ex vena rupta dependeat ex coitu venereo, vel ex ebrietate, & ciborum repletionem, vel ex motu violento aliquo corporis, ut saltu, tripudio, aut similibus, qui omnes motus, tum animi, tum corporis; temperandi sunt, & quiete aliqua extinguendi, antequam remedia nostra adhibeamus, alioquin enim periculum est, ne pars tumescat in phlegmonem, & aliquando, in gangrenam & superaccidat febris univetsalis, variis symptomatis & periculis concomitata, quibus sapissimè & citissimè succurrendum, relicta cura præcipua & principali vulneris nostri, unde in longius tempus quam par sit, & postulet prudentia Chyrurgicæ, differtur, vulnerati solatium.

Postquam ergo sagaci mentis examine considerata fuerunt hæ omnes rationes supradictæ, deveniendum erit, ad sanguinis fluxum sistendum, astringendo & ligando si fieri possit orificia venarum aut arteriarum quæ sanguinem fundunt superimponendo medicamenta Chymica astringentia & sanguinem innata virtute sistentia. Qualia sunt, terra exanimata, seu mortua vitrioli calcinati. Postquam enim vitriolum violentissimo igne calcinatum est ad rubedinem usque, & solutum in aqua communi, feces quæ relinquuntur ex solutione illa, modo edulcorentur omnino, & priventur omni sale suo, qui suâ est anima, terra illa deinde dicitur mortua & exanimata vitrioli, quæ citissimè compescit & sistit, omnes hæmorrhagias tam externas, quam internas. Exterius applicatur cum albumine ovi malaxando simul & agitando, & parti vulneratæ frigide applicando, interius verò sumitur cum succo granatorum acidorum, aut limonum, aut cydoniorum, ad quantitatem dragmæ unius,

*Cura
Vulneris
ex solu-
tione
Vena.*

unius, & sistit omnes fluxus ventris & diarrhoeas. Crocus etiam martis pollet virtute efficaci, ad sanguinem compescendum, & praesertim ille, qui paratur à Chymicis, ex chalybe candenti in aceto extincto, donec chalybs in rubiginem convertatur, aut pulverem subrubicundum, qui pulvis in aceto distillato digestus, donec coloretur acetum, & acetum evaporatum, linquit melleum liquamen in fundo alembici, qui liquor malaxatus & incorporatus farina fabarum, vel bolo armenae, efficacissimum prebet emplastrum, ad sanguinem compescendum. Oleum etiam mercurii superius descriptum idem praestat, causticando partes & orificia venarum & articularum, modò palea aliqua, hoc oleo delibuta pertangantur, quod caute peragendum est, propter inflammationem, quae solet, ex caustico isto exoriri, si in magna copia, oleum istud superimponatur, superiora jam dicta huic praestant, & anteponenda sunt. Praestat huic lapis magnetis calcinatus & aceto extinctus, donec in pulverem convertatur & albumini ovi malaxatus & vulneratis superimpositus, gypsum etiam calcinatum & lotum, & sale suo per lotiones varias & iteratas privatum, valet, & confert ad eundem effectum vulneribus superimpositum. Postquàm sanguinem fluentem compescimus; Vulnera deinde communi methodo antea descripta, ad cicatricem laudatum conducenda sunt, balsamis adhibitis.

C A P. VI.

De vulnere cum solutione nervi.

*Nervus
quibus
substan-
tiis com-
ponatur*

Nervus cum habeat originem à sale, quod est in humido radicali, seu balsamo vitae, in quo spiritus vitae turgent, qui sunt ignes invisibiles humido a quo solo, & humido fixo, seu terrestri puro, & limpido circun-

circundati, unde soliditas & transparentia in nervo est, nervus hic inquam compositus & conflatus ex tribus his substantiis, mercurio, sale & sulphure, tubus & canalis, quo spiritus vitæ defertur undiquaque per universa corporis membra, ad eorum nutritionem & conservationem. Si lædatur in ipsa sua substantia, necesse est, corpori ipsi supervenire, & accidere, symptomata præter naturam complurima, ut convulsiones, spasmos, motus, sensusque privationes, & alia multa gravissima propter nervis miram armoniam & ad vitam, ejusdem necessitatem. Quibus vitæ malis ut medeamur necesse est, primo scire, quo genere læsionis, lædatur ipse nervus, vel enim læditur punctione, vel ruptione, vel contusione, his enim tribus tantum vulneribus lædi solet: quod ut procul dubio sciamus, vulnus dilatandum est, in parte carnosa, ut optime nervi læsionem videamus, id autem faciendum est, subtili scalpello & subtili manu, & cavendum ne nervus, iterum lædatur. Si punctus sit tantum superficialiter, & punctura non sit, profunda, & magna, at perceptibilis, unctione olei therebentinæ rubei, calide superimpositi citissime curatur. Si verò magna sit, & apparens, & aliqua nervæ substantia seu pars scissa sit, scindendus est omnino nervus, & deinde oleum iterum therebentinæ rubeum rectificatum, calide superimponendum, vel tinctura mumie, ex spiritu therebentinæ extracta, superimponenda est calide, hæc enim citissime curat omnia nervorum vulnera, præscripto idoneo victus regimine, & misso semper sanguine, è parte adversa & opposita parti vulneratæ, ad revulsionem faciendum, & inflammationem impediendam, id enim semper prius faciendum est, antequam remedia adhibeas parti læsæ. Essentiæ euphorbii, rutæ, rorismarini, salviæ, vermium terrestrium, vitellorum
ovi,

*Balsa-
mum ad
Vulnera
vergo-
rum.*

ovi, fabinae, resinae, cerae, picis, & mellis praestantissi-
mae sunt, & curant citissime & tutissime vulnera ner-
vorum. At datur compositum balsamum caeteris
praedictis praestantius, & nobilius, illud autem com-
ponitur sequenti methodo. R. Olei mellis rectificati.
3vj. Olei seminis ebuli & mirrhæ an. 3v. Balsami
mumiae superius descripti. lbj. Misce servetur ad u-
sus in vasis vitreis optime clausis, balsamum etiam
quod per descensum elicitur ex catulis, si ter aut qua-
ter rectificetur, praestantissimum etiam est remedium
ad hæc vulnera curanda.

C A P. VII.

De vulnere cum solutione ossis.

*De Vul-
nere cū
solutione
ossis
& ejus
cura.*

IN vulnere cum solutione ossis, multa considera-
da sunt: primo, an os fractum ruptumque sit, intra
carnes ipsas, absque læsione carnis aperta: secundo an
ipsum ossis fractura intra carnes ipsas, sit cum frag-
mentis & frustulis, vel tantum raphanidon (ut inqui-
unt Galenici) sit fractum os, vel in longum scissum:
tertio an fragmenta ipsius ossis fracti adhæreant &
jungantur omnino perioestio, quod est membrana;
qua immediate, ossa circumteguntur & beneficio cu-
jus ipsa ossa sugunt alimentum ex carne & venis, si
enim non adhæreant, tollenda sunt ipsa ossa & frag-
menta omnia, antequam remedia adhibeamus ulla;
si vero ostantum transversim rumpatur raphani in-
star colloquenda est pars, seu membrum; quod pati-
tur vulnus, in suo esse naturali & liganda secundum
artem & quies omnino toti membro, & corpori im-
peranda, donec natura callum obducatur & porrum ut
dicunt, vice ossis, quod solet fieri intra quadraginta
dies. Interim victus refrigerans & humectans a gro-
to est

to est imperandus, sanguis mittendus, ex parte opposita parti vulnerata. Ad febrem & inflammationes quascunque impediendas & arcendas, si in longum sit scissum, & adhæreat perioftio, non auferendum est os, sed pars liganda, & in suo naturali situ, & esse collocanda, & eadem methodus observanda in hac fractione, ut in ea quæ sit raphani instar. Postquam ligata sunt membra; possunt exterius applicari ballama agglutinantia superiori capite enarrata, conferunt enim maxime omnia & præsertim balsamum mumia compositum & simplex, & balsamum ex catulis, quibus balsamis, ad maiorem efficaciam poterit permisceri oleum ex ossibus humanis extractum, & rectificatum, & oleum simphyti majoris seu consolida majoris, quæ omnia ballama multiplicant, & adaugent virtutes & energias prædictorum balsamorum, ita ut mirandos præstent effectus, in agglutinatione ossium fractorum.

CAP. VIII.

De Vulnere animalium venenatorum.

Vulnera quæ infliguntur ab animalibus venenatis, non differunt inter se ab aliis, nisi ratione veneni, quod animalia ipsa, suis moribus infundunt in ipsa vulnera, ratione cuius veneni, particularem & peculiarem exigunt curam, ratione solutionis continui & agglutinationis ipsius solutionis conveniunt & quadrant omnino, at in hisce vulneribus venenatis, solutionis ipsius continui agglutinationo, non est magni momenti: imò ratione ipsius curæ, est ultima in executione, præcipuum quod urget, est venenum, quod in primis, est extinguendum,

*De Vulnere venenato
Ejus cura.*

E

dum,

dum, & è vulnere tollendum, & eradicandum. Ut autem methodicè id fieri possit, sciendum primo est, quid venenum sit, & qua ratione, suam exeret vim, & facultatem lethiferam, ut autem id sciatur, sciendum etiam est, quid sit alimentum & qua ratione sint inter se contraria, alimentum & venenum, contrariorum enim eadem est scientia, alimentum ergo, ex Chymicorum Philosophorum sententia (quæ quidem hac in re aliorum Philosophorum sententiis, & opinionibus præponderatur) est substantia similis & homogenea substantiæ, quæ nos nutrimur & conservatur, & partes corporis nostri conflatae sunt, vel est substantia similis & homogenea humido radicali nostro quo vivimus, quæ substantia separatur à calore & attrahitur, per similitudinem suæ substantiæ, ab his omnibus quæ in alimentum sumuntur. Unde verissimum est, alimentum esse substantiam puram quatuor elementorum virtute cœlesti, seu spiritu æthereo, & vitali, imprægnatam, quæ à calore naturali animalium separatur ab esculentis, & poculentis omnibus, ut fomentum & conservationem sui ipsius recipiat, hinc veneni definitionem colligere facillimum est, tanquam aliquid alimento contrarium, & sic verè definitur, venenum est substantia quædam impura, dissimilis, & heterogenea substantiæ, qua vivimus, & partes nostri corporis conflatae sunt, vel est substantia dissimilis, & contraria humido radicali nostro, quo vivimus, quæ substantia crescit, & ortū habet, ex excrementis vitalis substantiæ, in quibus vis & efficacia mortis consistit. Vel in genere, venenum dicemus impuram & excrementitiā elementorum nostrorum substantiam, nullo cœlesti spiritu æthereo & vitali, imprægnatam, at realgarinis virtutibus scatentem, & turgentem quibus vitæ
spiri-

Spiritus suffocatur, & extinguitur. Itaque cum jam
sciatur quid sit venenum, potest facili negotio me-
dicamentum & remedium, & apponi, ut virtus ejus
evanescat, nec in vulneribus quibus infunditur,
suā exeret facultatē, & retundatur & disperdatur.

Cum ergo vulnus aliquod venenatum, tibi oc-
currit, quod inprimis agendum est, balsamo vitæ, *Cura*
tum ipsius vulneris, tum totius corporis succurren- *Vulneris*
dum est alexiteriis, quibus turgēt Chymicorum *Venenati.*
myrothecium. Si quis morsus fuit & vulneratus ab
apibus, à vespis, à serpentibus & ab aliis animalibus
venenatis, quibus terra nostra & regio scatet, illi
ipsi succurres, solæ aquæ theriacalis lotionē, cum
sale communi calcinato, cucurbitulam prius appli-
cando vulnere, ut fortius, & citius attrahatur virus
veneni, quod adhuc in superficie vulneribus resi-
det, quod si profundius quàm in superficie ejacula-
tum sit, oleum myrrhæ est applicandum, & vulnus
lavandum aliquo sale serpentis, in aqua theriacali,
cujus etiam serpentis salis, in aqua theriacali soluti,
dragma una potanda est, ut virus veneni penitus
extinguatur: observato victus regimine refrige-
ranti & astringenti, ut in febribus pestilentibus, si
vulneris ita postulet & exigat periculi ratio. Si verò
vulnus infligatur ab aliquo alio animali, quod po-
tentissimum, & lethale habeat omnino venenum,
quale est venenum rabidi canis, viperæ, scorpionis
& similium animalium, quæ venenum subtilissi-
mum & acutissimum habent, quod citissime pene-
tret totum vitæ balsamum, & suis inficiat qualita-
tibus, huic vulnere possumus mederi unico reme-
dio chymico, quod potentiam habet & efficaciam,
omnia venena evincēdi: est autem istud remedium,
spiritus salis purus, & rectificatione multoties ite-
rata, ab omnibus excrementis vindicatus, & cor-

pori suo itidem puro, & calcinationibus multis, & sæpe iteratis, cū lotionē multiplici, ab omni excremento terrestri vindicato, conjunctus: hic spiritus & corpus suum, simul juncta, sunt remedium potentissimum & efficacissimum, imò & certissimum vulnerum omnium venenatorum, quæ ab animalibus venenatis infliguntur. Qui huic certissimæ veritati fidem recusant, perpendant quæso, & rationis lance præponderent virtutem aquæ marinæ in curandis vulneribus rabidi canis; hæc enim solo aquæ marinæ balneo curantur, ratio autem est, quod mare abundet tali spiritu qui incoagulatus & infusus, suas permeat aquas & inflat, unde cū quis vulnere venenato infectus his proluitur aquis, spiritus salis statim penetrat vulnus, & venenum ibi latitans, sua innata facultate extinguit, imò & aliis suis manifestis qualitatibus, balsamum naturale ipsius partis, à putredine conservat. Ita ut sic præservatum, ad naturale suum esse, seipsum ipsummet redigat, & solutionem continui curare aggrediatur; hoc autem remedium paratur difficillimè, & postulat doctum & patientem artificem, propter difficultates & longinquitatem suæ præparationis, quodd pharmacopolis nostris durum penitus est, & nimis arduum; nihil enim amant, nisi quod paratu facillimum est, & quodd citò crumenas implet, ita ut faciant & parent remedia, non sanitatis ergo, sed avaritiæ, & ditandi causa. Si quis medicorum noctes & dies, annos & menses, & totum vitæ suæ cursum impendat præparationibus Chymicis, & inquisitioni novi alicujus medicamenti; ut locupletius antidotarium reddat, & majorem cōstituat medicamentorum suppellectilem, statim omnes eum ipsum invidiæ stimulis lancinant & mordicāt, & audacem prædicant, & temerarium medicum;

qui

qui omni sprete ratione & methodo, ægrotos præcipitat, levi quacunque occasione, ut medicamenta sua tentet, & probet, quod mihi contigit in natali mea ipsa civitate Castronovidarenfi, in qua semper omnes pharmacopolas, imò & medicos alios omnes nō commilitones, sed Zoilos invidiæ plenos habui. At non me terruit unquam hoc humanæ miseriæ telum, imò potius, adversus ipsum fortior, contractis superciliis steti, & audentior ivi, ut medelam ferre possem omnibus malis, assumptis undiquaq; medicamentis, & quòd ex Galenico fonte haurire non poteram, id ipsum ex mari Chymico, expiscari non erubesceram. Itaque si in cura vulnerum canis rabidi, non satis valeant medicamenta Galenica, eritne dedecus medico, si recurrat ad fontes Chymicorum, ut inde hauriat aquas tanti veneni victrices? si verò non habeat salis spiritum, ut huic veneno subvenire possit, poterit medicus Spagyricus sequenti uti methodo.

Scarificetur undiquaque vulnus & dilatetur: ut ex parvo fiat magnum & sanguis effluat: quamdiu effluere poterit, deinde comprimendo vulnus & aqua salita lavando, iterum compelletur ad sanguinis fluxum, ut venenum una cū sanguine, & sanie foras effluat. Deinde adhuc cucurbitulæ, cum multa flamma applicentur vulneri, ut attractio major fiat, applicatis cucurbitulis, & sæpè iteratis, ungatur vulnus oleo Mercurii, vel aqua forti, aut causticis, in aqua ardenti dissolutis, ut si quid veneni adhuc latitet in partibus ipsius vulneris, aduratur & in aliam convertatur naturam, adurentibus hisce medicamentis, quæ potentiali suo igne profundissime penetrant, & vulnus ipsum summopere inflammant, ita ut per inflammationem attrahant superficialiter humores adhuc profundos: & sic natura

tura ipsa ex toto corpore , ut extinguat illum ignem, humorem illuc admittit, unde in illa admissione, venenum etiam admittatur una cum humoribus, ibique ambo putrescunt & formæ veneni exeunt, illa so corporis totius balsamo, interim dum hæc fiunt, partibus internis & cordi præcipuè est succurrendum aqua theriacali assumpta, cum oleo spagyricè præparato ferri, seu martis, ad quantitatem guttularum decem, aut duodecim in uncia & semisse aquæ theriacalis, si non adsit febris, si verò febris adsit, in uncia una succi limonum dari etiam poterit : caro serpentis alicujus sale communi decrepitato condita, vel sal serpentis alicujus, quod potentissimum est remedium, adversus omnia venena, si sumatur in aqua cardui benedicti aut ulmarie, ad quantitatem dragmæ unius, supersudando quantum fieri potest, per decem aut octo dies, iteratis iisdem potionibus, ut venenum ad superficiem è centro pellatur, potest etiam dari ad majorem efficaciam, Deique gloriam & laudem qui benignè ubi malum, ibi remedium posuerit, sal ipsius canis rabidi, qui ex combustione ipsius corporis elici potest ut artis est, quique purificatus & lotus filtrationibus & lotionibus, ad quantitatem dragmæ unius in uncia unica aquæ theriacalis, vel ulmarie poterit propinari singulis matutinis horis jeuno stomacho, donec convaluerit omnino æger, & quadraginta dies transierint, per quod omne tempus vulnus semper apertum tenendum est, & ne coalescat & cicatrizetur impediendum omni arte adhibita, ut venenum inde exire possit facilius, quàm per reliquas corporis partes, sic Deo dante habebis absolutam canis rabidi vulneris curam, medicamentis hisce Chymicis, quæ cum putredinem nesciant, putredini maximè resistunt, & hinc omnibus rebus

bus

bus quæ inducunt putredinem , etiam obfistunt, quod in curandis vulneribus, præcipuus debet esse scopus: Si enim medicamenta quæ foras applicantur corruptioni obnoxia sunt , imò & corrupta ipsamet , qua ratione & qua mente potest concipi, ut vulnus ipsis medicamentis curari possit, nihil enim dat quod non habet, sanitas & incorruptibilitas (ut ita loquar) in unum concurrunt , si ergo medicamenta communia incorruptibilitatem non habeant, imò ipsa corrupta sint (nam pulveres radicum, & herbarum, & ipsamet olea, quæ compositionem eorum ingrediuntur, cariem & rancorem effugere non possunt, unde tetrus odor & fœtor in emplastris, & unguentis communi methodo paratis (si ergo hæc medicamenta communia corrupta sint, qua ratione poterunt dare vulneri sanitatem, si incorruptibilitatem , ipsi vulneri præstare nequeant, neque ejus balsamum impedire, quin corrumpatur, & putrescat? hoc est velle curare putredinem putredine, & Hippocratis oraculo, fidem non adhibere, quod jubeat, contraria contrariis esse curanda. Resipiant quæso Medici Galenici, qui omni sprete rationis lance, medicamenta Chymica, imò, & totam artem Chymicam floccipendunt, in eamque ululant, veluti canes in lunam, at eorum ululatus , nec splendorem ejus diminuet nec extinguet, quin radiis suis collustret infinitos Hermetis filios & alumnos , qui pretium suum , condignis verbis extollent , eique templa & altaria honoris & laudis, mente pura , & non fucata construent, in ejusque tholis spolia ampla inimicorum omnium suorum suspendent.

*De Vulneribus Sclopetorum, armorumque
aliorum igneorum.*

*Vulnera
sclopeto-
rum qua
ratione
differant
ab aliis.*

Vulnera omnia quæ ab armis igneis sunt, non differunt ab aliis quæ in superioribus capitulis tractavimus; habent enim solutionem continui omnia cõmunem, & multa alia quã plurima symptomata, nempe solutionem nervi, venæ, arteriæ & ossis, & præterea dolorem, inflammationes & totius corporis febrem: at hæc tamen vulnera differunt ab aliis, quod in his fit adustio partis vulneratæ, veluti facta fuerit ab aliquo ferro candenti & ignito, propter illam adustionem & aggregata omnia dicta symptomata, quæ in his vulneribus reperiuntur, hæc vulnera peculiarem expostulant curam. Ita ut cum hoc vulnus sit quasi compendium reliquorum omnium vulnerum, cū in solo ipso vulnere, alia cætera comperiantur, necesse etiam est excogitare remedia quæ propria sint & cõveniant omnibus vulneribus, & simul curent eorum omnium symptomata. Adustio quæ in hisce vulneribus cõperitur, advenit ex motu illo violentissimo, quo volvitur & fertur pila illa plumbea aut ferrea, quæ ex illis instrumentis ferreis, igneo pulvere & tormentario plenis, igne concepto foras cum violentia pelluntur & emittuntur; in illo enim motu violentissimo, incallescit pila illa, ita ut candeat & ignescat: quo circa dum aliquas corporis partes vulnerat, suam ignitã & candentem facultatem parti imprimit, eamque adurit, ac si esset aliquod ferrum, igne ipso concalescens & ignitum. Addam & ego quod ex pulvere tormentario ipso, quod cõponatur & fiat ex sulphure, salepetra & carbonibus, simul malaxatis & alchoolizatis permixtis, crusta quædam salita igne poten-

potentia plena, cooperiatur pila illa plumbea, qua
 uti solent milites, ad instrumenta sua bellica imple-
 da & sarcienda, beneficio cujus crustæ salitæ & igni-
 tæ, carnes vulnerum aduruntur, & caustificantur, unde
 necesse est medicamentis propriis & convenientibus
 illam adustionem tollere, quod sequenti methodo
 fiet. Imprimis applicandum est vulnere recenti un-
 guentum refrigerans saturni, descriptum capite de
 erysipelate, sectionis primæ hujus operis, quod ex
 aceto stillatitio & minio, litargyrio, aut calce plumbi
 paratur, cum oleo rosaceo: postquam viginti qua-
 tuor horæ transierint, ab applicato unguento illo sæ-
 pius iterato intra illud tempus, ut virtus caustica o-
 mnino tollatur & extinguatur, mitendus est sanguis
 ex parte opposita parti vulneratæ, ad revulsionem fa-
 ciendum, ne balsamum vitæ, nimia copia ruat, in
 partem vulneratam, & copia sua producat obstructi-
 ones, & hinc caloris naturalis eventilationis prohi-
 bitiones, unde inflammationes & multa alia gravissi-
 ma symptomata: Misso sanguine ad quantitatem vi-
 ribus ægrotantis correspondentem, immittendum
 est in ipsum vulnus ipsum oleum myrrhæ, permix-
 tum in æquali quantitate cum extracto Aristolochiæ
 rotundæ, vel cum extracto symphyti majoris, cum
 aliquibus guttulis spiritus salis, & olei rectificati ga-
 ryophyllorum: hoc balsamum mirum est, in curandis
 hisce vulneribus, modo syphone aliquo in omnes e-
 jus sinus penetret & immittatur, & si vulnus habeat
 exitum, oportet ut balsamum istud exeat, ab illa par-
 te, & sic perfectè colluat totum vulnus. Quod si vul-
 nus non habeat exitum, at unum tantum profun-
 dum foramen, in quo adhuc pila plumbea superstes
 est, quod in hoc vulnere faciendum est, ante applica-
 tionem balsami, est pilæ illius plumbeæ extractio, a-
 piarumq; rerum heteroganearum, ut sunt fragmen-
 ta ossis,

*Cura
 vulneris
 s'lopeto-
 rum.*

E s

ta ossis,

ta ossis, & vestimenti, & alia multa quæ in instrumentis bellicis reposita inveniuntur, quæ omnino extrahenda sunt, ut vulnera agglutinari & curari possint: postquam ergo extracta sunt volcellis, & aliis instrumentis Chirurgicis illa omnia, applicandum est balsamum superius dictum, & continuandum donec curatum absolutè sit vulnus: imperandum est etiam vulnerato ut partem vulneratam immotam teneat, nam si ligamenti id facere cogatur, periculum est ne propter ligamenti violentiam, dolorem patiatur multum & gravem, quod omnino evitandum est, unde ligamenta omnia stricta fortia, & pixides cupreæ vel lignæ, quas Chirurgi excogitarunt ad partes vulneratas invitis vulneratis, immotas tenendas, improbandæ omnino sunt, quòd dolorem excitent, quod omnino evitandum: nam natura dum molitur curam, nullum excitat dolorem: unde Chirurgus prudens & doctus, cum sit naturæ servus, sequi omnino debet naturam & imitari, ut autem ad hunc scopum queat collimare Chirurgus, multa sunt apud Chymicos Medicos balsama, vulnera omnia curantia absque ullo dolore. At inter ea ipsa, quæ ego in scriptis Chymicis reperi, tria tantum notatu dignissima comperi, quibus Chirurgus uti poterit. Primum sic componitur: Accipienda est caro humana recens & sani hominis, ad quantitatem trium aut quatuor librarum, deinde ℞. Pulveris radicis Aristolochiæ libram semis, radicis symphyti majoris librâ unam, rhapontici uncias duas: Rheubarbari optimi unciam unam, baccarum succi unciam unam, croci martis uncias tres, minii unciam unam, florum hypericonis manipulos duos, pilocellæ & millefolii an. m. j. linguae serpentis m. vj. folii serpentariæ majoris m. j. iarri m. β. foliorum lauri m. j. betonicæ & florum ejus an. m. ij. corticis mali granati, & quercini an. ℥. j. fructuum

Etui rubi. lb. ij. omnia contundantur, & caro rum-
patur in frustula, & bulliant simul per duos dies, in
vase duplici optimè obturato, cum optimo vino ru-
beo, imponendo semper vinum, dum inter bullien-
dū consumitur, peracta hac coctione, materia præ-
lo est torquenda, ut exprimatur vinum, & succus re-
rum quæ motionem passæ sunt, magma quod ex
expressione relinquitur magno igni committendū
ut calcinetur, & reducatur in cineres albissimos,
qui conjungendi sunt decoctioni præcedenti, &
huic addendæ sunt olei therebentinæ uncia tres, o-
lei myrrhæ 3 ij. olei garyophyllorū, 3 lb. olei ceræ 3.
iiij. olei mastichis 3 iiij. olei Sacchari 3 iiij. Extracti
sanguinis humani, seu tincturæ ipsius lb. lb. misceā-
tur, & in phiala vitrea forti & capaci, imponantur
& obturentur, & digerantur in cineribus tepidis per
decem, aut quindecim dies, deinde bulliant simul
aperto vase, donec cōsumatur, & evaporetur liquor
humidus & aquosus, relicto tantum oleoginoso:
deinde dum adhuc calet, filtrandum oleum ut sepa-
retur à cineribus, & partibus crassis & terrestri-
bus, & reponendum in vasis vitreis obturatis, ad u-
sus nostros mirandos & stupendos.

Secundum balsamum quod ego miratus sum sæ-
pissime, est ex Antimonio, sequenti methodo. R. An-
timonii crudi & Mercurii sublimati an. lb. ij. redu-
cantur, in alchool tenuissimum, & deinde miscean-
tur simul & indantur vitreæ retortæ, & distillantur
lēto igne, gummi quod egreditur rectificetur semel
in nova retorta, deinde postquam rectificatum fue-
rit gummi istud, ponatur in phiala vitrea capaci &
super illud projiciatur magna quantitas aquæ lau-
dati fontis, limpida & clara, & permisceatur simul,
& convertatur in lac, super sedeāt deinde vasq; qui-
escat, ut hypostasi facta, aqua clara quæ supernatat

Balsam
de Ant
imonio

pal.

pulveri albo, per inclinationem auferatur, addendo novam aquam laudati fontis, & iterum agitentur simul & moveantur & quiescant: ut iterum hypostasi facta, per inclinationem auferatur eadem aqua clara, & jungatur priori in vase aliquo vitreo reservata, opus hoc iteretur tamdiu, quamdiu aqua quæ superfunditur pulveri albo, acris est & acetosa, pulvis hic albus sic lotus & dulcoratus: potest reservari ad purgationem universalem cujuscumq; morbi, aqua verò acetosa distillanda est, calore levi cinerum, donec guttæ quæ exeunt, acelescant, tunc temporis finienda est distillatio, & quod remanet in fundo alembici acre, & valde acetosum accipiendum & superfundendum est Antimonio crudo in pulverem tenuissimum reducto, in vase vitreo oblongi colli, & per mensem integrum digerendum in cineribus tepidis, donec coloretur Antimonii acetum, seu spiritus acetosus, in rubicundissimum colorem, instar sanguinis: hæc deinde tinctura auferenda est per inclinationem, & novus spiritus acetosus ejusdem antimonii superfundendus & iterum digerendus, donec coloretur ut ante, & sic tota tinctura antimonii extrahenda est, quæ distillanda est levissimo calore balnei, donec guttæ flavescent, tunc temporis cessanda est distillatio, & magmati melleo, quod in fundo alembici remanet, superfundendus est vini spiritus rectificatus, & digerendus donec coloretur, & auferendus per inclinationem post colorationem, & iterum superfundendus novus est spiritus, & digerendus, donec iterum tota extrahatur tinctura beneficio vivi spiritus, hic spiritus tinctus, distillandus est levi calore, donec ejus guttæ flavescent: tunc temporis mutandum est recipiens, & vera tinctura Antimonii recipienda, quæ est balsamum mirum, quo uti possumus ad vulnera omnia absque dolore curanda, imò omnia

omnia vulnera tam interna, quàm externa, & optimum est arcanum ad lepræ moderanda symptomata, & leniendam ejus ferocitatem. Multi sunt Chymicorum, qui in descriptione istius balsami, acetum commune stillatitium assumunt, at decipiuntur omnino, nulla enim tinctura elicitur aceto communi stillatio, nam ipsemet expertus sum tincturam antimonii extracti solo suo spiritu aceto, ut experientia ipsa testari poterit cuilibet Chymico.

Tertium balsamum quo uti possumus ad vulnera nostra curanda, potest desumi ex carne hominis vel carne cervi, sequenti methodo. ℞. Carnis humanæ, vel cervinæ, lb. vj. Scindantur in minuta frustula, & indantur in phiala vitrea obturata, & bulliant in balneo mariæ per quatuor horas continuas deinde dum adhuc calet vas, aperiatur, & per inclinationem auferatur liquor carnis humanæ, aut cervinæ, magma verò quod in fundo vasis remanet comburendum est, & calcinandū fortissimo igne, ad cineres usque; ex cineribus per aquam communem sal extrahendum est. ut artis est, & purum putum factum calcinationibus multis & lotionibus iteratis convertendū est, & conjungendum liquori suo, cui denuò est adjungendum sal ex ossibus humanis extractum, aut cervinis, & sal etiam hypericonis ad quantitatem unciarum trium, aut quatuor si fieri potest, ut conservari possit illæsus & incorruptus liquor balsamicus carnis humanæ, aut cervinæ: huic adhuc mixtioni & compositioni addendum est oleum therebentinæ & ceræ, ad quantitatem medii ponderis totius commixtionis, & sic conflatum hoc balsamum reponendum est in vasis vitreis perquàm optime clausis ad usus nostros.

Multa alia sunt balsama apud Chymicos, quibus
vulne-

vulnera omnia curari possunt, at hæc supra dicta mihi magis arrident & placent, non contemno tamen alia, quibus omnibus balsamum Antimonii enarratum antepono, & consulo omnibus Chirurgis ut præmanibus habeant, nam si illud debite præparatum possideant, non egent medicamentis aliis, ut curent cutaneos omnes morbos, modò victus præscribatur opportunus & conveniens, ut in vulneratis ab armis igneis, & tormentariis præscribendus est victus humidus & frigidus, ad arcendas phlogoses, tum generales, tum particulares ipsius vulneratæ partis, vinumque prohibendum est, donec septimus saltem dies transierit, aut decimus quartus, in quibus solent exoriri omnia periculosa vulnerum symptomata, & loco illius possunt uti ptisana, cum syrupo limonum & guttulis nonnullis olei vitrioli, vel sulphuris, juscula vulneratorum alterari debent cucurbitis, cucumere, melone, portulaca, lactuca, & cichorio, & possunt edere omnes juvenes carnes, & pisces omnes, & cum hoc victus regimine Deo dante, ad laudatam & brevem vulnerum omnium cicatricem & agglutinationem perveniet Chirurgus prudens doctus & diligens, cui regimini addet vulnerum nitorem, hoc est, ut quotidie vulnera abstergat ab omnibus excrementis, imò membra vulnerata ipsa, & totum corpus, à fuliginibus crassis, & aliis excrementis emunget, ut corpus transpiret, & membrum vulneratum, ne hinc exsurgant multa symptomata, quæ non ex vulnere, at ex transpiratione impedita exoriri solent.

CAP.

CAPUT X.

De Vulneribus Capitis.

CApit cū in se coërceat omnes animæ facultates, sit domicilium ipsius animæ, & organum sensuum omnium, si vulneretur profundo aliquo vulnere, ita ut cranium ipsius offendatur, symptomata multa patitur peculiaria, quibus aliæ partes vulneratæ non afficiuntur, veluti sunt convulsiones universales, spasmi, stupores, diminutiones sensuum cum privatione vocis, quæ omnia symptomata originem habent ex partibus læsis, & offensis, quæ cranium coërcentur, læsæ enim hæ partes vel per se, vel per sympathiam & communicationem, patiuntur alterationem in suo balsamo naturali, fixo vel infixio, quod est causa proxima & immediata animæ facultatum & virtutum & potentiarum organicarum. Chirurgus itaque cui erunt ejusmodi vulnerati, competet vulnera ipsa speculari, & videre an profunda valde sint, & qua in parte capitis sint, quæq; ossa cranii offendantur & futura, ut judicium firmum & certum de his vulneribus ferre possit. Si pericranium solum quod est membrana carnosâ cranii lædatur, illud vulnus facillimæ est curæ, brevissimoq; tempore agglutinationem adipiscitur, methodo communi curandi vulnera simplicia: si verò cranium offendatur, quod læsum est in ipso cranio tollendum est prius ante curationem ipsius vulneris, dilatando imprimis vulnus ut partes omnes ipsius læsi cranii conspiciere valeamus: deinde partes omnes ipsius cranii læsi, auferendæ sunt instrumentis Chirurgicis, quibus turgent Chirurgiæ suppellex: cerebri verò substantia cooperienda est linteo aliquo delicato, balsamo humanæ carnis peruncto, quod antea descripsimus, regimen victus optimū & medi-

*De Vul-
neribus
capitis.*

medicum observando, & sanguinem mittendo è basilica partis affectæ, ejusdem lateris, viribus ægrorantis correspondentem, ad revulsionem faciendam, ne sanguis concurrat ad partem vulneratam, ibique putrescat & causentur varia symptomata vulneribus ejusmodi frequentia, quibus ut occurramus tutissimum est remedium sanguinis missio, quam postquã celebraverimus methodicè, vulnus ipsum tantũ linteis delicatulis, balsamo carnis humanæ supradicto perunctis, & modicè delibutis cooperiendum, cavendo ne magnam copiam balsami in ipsum vulnus immittamus, eò quòd balsami ipsius substantia ingrederetur substantiam cerebri, & ipsam læderet, quod non solum in balsamo observandum est, sed etiam in omnibus aliis medicamentis, vulneribus capitis applicandis; nam substantia ipsa cerebri non patitur ullam aliam substantiam, quin lædatur ab illa, unde non lavanda sunt vulnera capitis, in quibus cranium sublatum est, & ipsa cerebri substantia denudata est, sic sola applicatione balsami carnis humanæ, ejusq; perunctione curabuntur Deo dante omnia capitis vulnera, & symptomata omnia gravissima evitabuntur, perungendo eodem balsamo spinam dorsi, & partes capitis vulnere collaterales.

C A P U T XI.

De vulneribus Pectoris.

*De Vulneribus
pectoris.*

Vulnera pectoris aut profunda sunt, aut superficialia, quæ superficialia sunt, nullo modo ambigendum est quin simplicia sint vulnera, & quin curentur eadem ac simili methodo vulnerum simplicium. Quando verò profunda sunt, vulnerantq; partes ipsius thoracis internas, tunc temporis peculiarem expostulant curam, & distinguuntur ab aliis
sim-

simplicibus vulneribus. Perpendendumq; Chirurgus prudenti & docto, qualesnam sint vulneratæ partes. An pulmones, vel mediastinum, an Diaphragma, vel vena porta, vel cor. Omnes enim hæ partes considerandæ sunt, tamquam vitæ necessariò inservientes, quarum partiũ vulnera lethalia fere sunt omnia, & adhuc lethaliora sunt propter dispositiones pravas harum partium, ad morbos fixos & hecticos, in nonnullis subjectis. Qua ratione consulo omni prudenti Chirurgo, ut illico in vulneribus profundis pectoris, in quibus aliqua pars vitalis, aut vitæ inserviens læditur, recurrat ad prognosticum mortis, ne infamentur præsidia quæ multis fuere saluti, nè videatur Chirurgus eum occidisse quem fors ipsa peremit, facto tali prognostico, recurrendum est deinde ad remedia salutaria, nec propterea debet Chirurgus auxiliares vulnerato suo recusare manus, quod sequenti methodo facere poterit.

In primis debet vulnus ipsum spatula sua argentea, vel cādela aliqua tenui percontari, ut sciat à quibus partibus tendat & quas vulneret. Deinde vulneri applicandum est emplastrum refrigerans & astringens, descriptum in capite de vulneribus simplicibus, & statim mittendus est sanguis ex basilica opposita parti vulneratæ, ut revulsio fiat, & vulnerato imperandum est, seu consulendum, ut cubet super vulnus suum, ut sanguis effusus in capacitatem thoracis effluat foras per orificũ externum vulneris. Post duodecim horas ab applicatione emplastri astringentis & refrigerantis, renovandum est illud ipsum emplastrum ter aut quater, & singulis vicibus pus & sanies ipsius vulneris extrahenda sunt, & abstersum perquàm optimè vulnus perungendum est balsamo sulphuris superius descripto, capite de gangrena Sectionis primæ, & vulneratus debet semper accubere

F

vul-

vulneri suo, ut pus & sanies exeant & reliqua omnia, quæ sunt vulneri extranea, semper solo balsamo sulphuris perungendum est vulnus missis omnibus aliis remediis, solo enim illo, & unico possunt optime curari omnia thoracis vulnera. Tinctura etiã Aristolochiæ rotundæ oleo violaceo dissoluta confert maximè ad eandem curam: at sulphuris balsamum præstat.

In hisce vulneribus solent supervenire multa gravissima symptomata qualia sunt febres, difficultates respirationis & urinæ, quibus omnibus possumus subvenire optimo victus regimine, refrigerante putà & humectante, & mediocriter abstergente. Vinum omnino prohibendum est & loco illius utendum ptisana alterata syrupo de liquiritia, & de tussilagine cum guttulis nonnullis olei seu aceti sulphuris per campanam facti. Lac asininum & humanum imperandum ut bibant toto curationis tempore, & juscula sua alteranda sunt herbis pectoralibus.

Datur & aliud balsamum sulphuris superiori præstantius ad curanda prædicta vulnera, quod præparatur ex floribus sulphuris in spiritu therebentinæ decoctis in vitreo vase obturato, donec rubescat ut sanguis spiritus: hic spiritus tinctus supermiscendus cum optima aqua ardente alcoholizata, & dirigendus est, donec tinctura sua spoliatur, & transeat in aquam ardentem, quæ distillanda est levissimo calore, ut in fundo relinquat sulphuris tincturam, quæ fortissimo igne compellanda est in novum recipiens vitreum, & servanda ad usus, potest applicari externè, & assumi internè ad quantitatem guttularum, decem aut duodecim cum lacte humano.

Balsamum etiam quod præparatur ex margaritis preciosis, præstantissimum est remedium in curandis pectoris vulneribus: præparatur autem aceto stillatitio, in quo dissolvuntur margaritæ digestionibus
variis

variis & iteratis, in eodem aceto renovato & iterato, super sal quod relinquitur ex evaporatione primi acetati dissolventis illud sal purum putum factum solutionibus in aqua communi factis, & evaporationibus multoties iteratis, solvitur in spiritu optimo vini, & simul in vase vitreo oblongi colli digeruntur: deinde per distillationem separatim spiritus vini, & ultimò in recipienti novo colligitur spiritus, seu balsamum margaritarum, quod phthificis curandis, & vulneribus pectoris omnibus aliis remediis & medicamentis præstat, & antecellit: potest etiam idem spiritus margaritarum decorandæ faciei mirum esse pigmentum.

CAPUT XII.

De Vulneribus superioris & infimi ventris.

Vulnera superioris & inferioris ventris si profunda non sint, nec vulnerent partes internas in hisce locis contentas, non differunt à vulneribus simplicibus, & debent curari ut simplicia vulnera: quòd si profunda sint, & vulnerent partes internas, tunc temporis differunt valdè, & periculosa sunt secundum partes quas vulnerant; ventriculus enim si vulneretur in sua substantia, & ita profundum sit vulnus, ut undiquaque perforetur conclamatum est de salute ipsius vulnerati; ventriculus enim pars est spermatica, numquam agglutinationem & coagulationem recipit: si verò superficiatim vulneretur, potest curari in optimè temperato, & euchymo viro, à prudenti Chirurgo, & experto, & docto, medicamentis & balsamis adhibitis ex arte, & præscripto optimo vivendi regimine. In eo vulnere subveniunt dolores ingentes & crudeles, quibus succurritur oleo

*De Vul-
neribus
superio-
ris &
infimi
ventris.*

F 2

there-

therebentinæ, & balsamo mellis & sacchari; plurimum enim conferūt hæc balsama, in ventriculi vulneribus curandis & agglutinandis: sumuntur ad quantitatem dragmæ semis in lacte humano, & applicantur exterius tepidè immittendo in vulnus ipsū ipsa balsama. Si verò hepar ipsum vulneretur profundè valdè, cōclamatum omnino est de salute ipsius vulnerati; si vero superficialitè tantum, potest in euchymo corpore curari hoc vulnus, appositis balsamis sanguinis humani & carnis humanæ, & interius assumptis, ad quantitatem dragmæ unius cum dragma semisse essentia ferri, in iusculo optimo, aut lacte humano ustulato chalybe candenti: balsamarum etiam antimonii superius descriptum multum & plurimū confert ad curationem horum vulnerum; sed omnibus præstat tinctura sanguinis humani, & balsamum carnis humanæ, quod est omnibus anteferendum. Interim dum hæc fiunt & vulnus sic tractatur, non est silentio transeundum, quod mittendus est sanguis ex basilica brachii dextri ad quantitatem viribus vulnerati correspondentem, & vulnerato consulendum ut semper & assiduo, vulnere suo accumbat, ut pus & sanies foras exeant, ne pariant copia sua inflammationes internas & phlogoses.

Essentia ferri & essentia colli multum etiam confert, ad curationem huiusce vulneris & splenis, qui, ut & hepar vulneratum curari debet, observando eandem methodum; non tamen adeò periculosiora sunt splenis vulnera, ac hepatis. Quod si omentum & intestina vulnerentur, sequenti methodo procedendum est ad ejus curam: omentum imprimis illico intus suo loco collocandum est, & reponendum; quod si aliqua pars sui refrigeretur, illa pars secanda est, & reliquum omenti strictè ligandum est, & intus reponendum, & pars quæ resecta est, perungenda est.

ante-

antequàm intus reponatur , balsamo carnis humanæ, ut citius coalescat, imò ligamentum ipsum, quo ligatur omentum delibutum debet esse, & madidum balsamo eodem : deinde comprimendum est vulnus, ne iterum exeat omentum , & balsamis antimonii, carnis humanæ, & tinctura sanguinis humanæ vulnus ipsum perungendum est ter in die, & vulnerato præscribendum est regimen victus humidum, & refrigerans : oportet ut cibetur jusculis tantùm alteratis lactuca, cichorio, portulaca, & acetosa, & adhuc parcè admodum cibandus est, ne copia ciborum ingestorum tumeant intestina, & sic impediatur eorum (si vulnerata sint) curatio ; nam intestina eadem methodo curari debent ac omentum, non tamen ullo pacto rescindenda sunt, sed consuenda filo aliquo tenui serico rubeo, balsamis prædictis delibuto, & vulnus externum hisdem balsamis semper perungendum donec coalescat : tinctura sanguinis humani potest assumi interiùs, & potari in vulneribus intestinorum & ventriculi, ut citiùs coalescant & agglutinentur : nec silentio & oblivione involvenda est sanguinis missio, ad quantitatem viribus vulnerati correspondentem : in omnibus vulneribus sanguinis missio est potentissimum arcanum, ut symptomata mitigentur, & ne nova oriantur, quod curationem valdè accelerat.

C A P. XIII.

De Vulneribus Articulorum & juncturarum.

A Rticulorum & juncturarum vulnera differunt omnino ab aliis omnibus prædictis vulneribus, propter copiam nervorum, ligamentorum, tendinum, muscutorum, & ossium quæ in his reperiuntur,

*De Vulneribus articu-
lorum.*

F 3

tur,

tur, simul compacta & unita, ad articulationem complendam & perficiendam; quæ omnia in vulneribus ejusmodi, alterationem & morbum patiuntur, ex sympathia, & vicinitate loci vulnerati: & si aliquando omnes illæ simul vulnerentur partes, propter magnitudinem vulneris, quod cum ita fit, partes vulneratæ rejiciendæ, & tollendæ sunt, ut si ossa fracta sint, rejicienda sunt, si nervi contusi valdè, & scissi, scindendi omnino sunt, & à vulnere alia omnia extranea rejicienda veniunt, Antequàm curationem illius aggrediamur, rejectis his omnibus, ad sanguinis missionem deveniendum est, & ad topica statim remedia recurrendum, & ut vulnus compositum est, sic & composita requirit balsama ut curationem debitam habeat. Sed antequam imponas balsama agglutinantia, applicandum est vulneri recenti emplastrum astringens & refrigerans, compositum ex croco martis, farina furva, aut farina hordei, aqua plantaginis, albumine ovi, omnia permiscenda sunt in forma cataplasmatidis, & frigidè vulneri recenti applicanda, ut inflammationem arceant, & sanguinem sistant: deinde duodecim transactis horis auferenda sunt, & vulnus aqua frigida lavandum, & abstergendum ab omnibus sordibus, & balsamis prædictis superioribus in capitulis perungendum: vel si Chirurgus non habet hæc balsama, potest uti simili balsamo donec alia habeat, quod cito sic præparatur. Sumendæ sunt quatuor, aut quinque libræ carnis arietinæ, aut vituli, aut bovis, & in frustula conscindendæ sunt & vitro indendæ optimè clauso ne respiret, cum sequentibus herbis. ℞. Aristolochiæ rotundæ radicis. ℥. ss. radicis symphyti majoris pulverati ℥. ss. Florum hypericonis m. j. vini optimi ℥. j. hæc omnia cum pulveribus Aristolochiæ & symphyti indenda sunt in phiala vitrea optimè clausa, & imponenda balneo

maris

maria bullienti, per quatuor horas his transactis auferendum est vas illud vitreum quod continet materias & dum adhuc calet, per inclinationem auferendus est liquor qui in eo continetur, cui addenda est therebentina Veneta, ad quantitatem unciarum quatuor, & parum simul in scutella terrea calefacere, ut simul uniantur, & vinum pedentim evaporetur, saltem pars aquosior: dum simul sunt unita, & incorporata, asservanda veniunt in balsamum satis praestans in curandis praedictis vulneribus, optimo praescriptio victus regimine.

CONCLUSIO SECTIONIS

SECUNDA.

De Vulneribus.

CAP. XIV. & ULT.

SI quid in hoc tractatu silentio involutum sit, nec Asiatice facundia, & longissimo eloquio tractatum, id de industria fecimus; non enim omnia quae pertinent ad Chirurgicam artem tradere voluimus quod multi sint & fere infiniti Medici, qui hoc egerunt: nos tantum in lucem edere tentavimus ea quae alii numquam tractarunt, nec meminerunt, nisi enigmaticis circumlocutionibus, nulla methodo, nec ordine ullo. Quod fecimus in gratiam Alchymiae, ut eam nota omnibus, si fieri potest, faciamus, & honorem suum, & laudem in tenebris detentam, & incarceratam tandem in lucem educamus, ut videant omnes, Alchymiam veram esse scientiam, fundamentis certis, & firmis stabilitam, axiomatibus stipatam infallibilibus, quibus Philosophia & Medicina si decorentur, praestantiores & nobiliores multo sunt scientiae, quam dum communibus, & vulgaribus nituntur schola trivialis praeceptis. Praetermisi etiam ex industria in hoc tractatu, compositionem & structuram partium vulneratarum, ut hinc perciperentur dif-

F

4

ferent

ferentia carnis, membranae, & musculi, tendonis, nervi, ossis & cartilaginis, quanam ex primis nostris substantiis, sale, sulphure, & Mercurio, praeordinium habeat, in compositione earum partium, haec omnia omisimus, quod Deo dante (modo ille sufficiens mihi largiatur avum) in Physiologia Chymica (quam in lucem brevi editurus sum) fuse admodum tractaturus sim. Quae cognitio est valde necessaria Chirurgo, ut administrare queat balsama homogenea, & similia partibus vulneratis, ad agglutinationem & cicatricem laudatam accelerandam: nam partes carnosae vulneratae, exigunt balsama & postulant medicamenta quibus praedominetur, Mercurii substantia & vitæ sulphur, cum caro his componatur praedominantibus substantiis; membranae vero, venae & arteriae vulneratae, expostulant balsama, in quibus praedominentur, sulphur & sal: Cartilaginee vero, nervi & ossa requirunt balsama, quibus praedominetur sal, & praecipue in ossibus ruptis agglutinandis, quia in eorum compositionibus natura ipsa, sal copiosum naturale posuerit: in cartilaginibus vero, & nervis posuit sal copiosum, & Mercurium, & propter Mercurium flexibiles sunt, & transparentes nervi & cartilaginee. In omnibus balsamis in superioribus capitulis descriptis, & praescriptis, ad curanda vulnera, uniuscujusque partis, hunc ordinem & praedominium substantiarum, salis, sulphuris, & Mercurii observavi, quod notum erit cuilibet Chymico, sagacius intuenti. Praescripsi etiam balsama universalia, ad curationem omnium vulnerum, in quibus equali lance libratae sunt substantiae salis, sulphuris, & Mercurii; ita ut etsi simplici sint, ut sunt tinctura sanguinis humani, balsamum carnis humanae, balsamum antimonii, haec tamen generales habent virtutes propter temperatum, & aequale harum substantiarum dominium in eorum compositione.

Ossa sal
copiosum
habent.

SEC-

SECTIO III.
DE ULCERIBUS.

CAP. I.

*Quid sit ulcus secundum Spagyricos
Medicos.*

MEDICI Galenistæ, ulcus definiunt solu- *Vlcus*
tionem continui in parte carnosâ cum *quid.*
pure & sanie: Spagyrici Medici verò ul-
cus definiunt, alterationem balsami na-
turalis, in parte carnosâ, per solutionem continui,
quæ sale naturæ alterato, & corrupto, fit, & produ-
citur: dum enim sal naturalis balsami, per quan-
dam alterationem à suo naturali temperamento
diffidet, acquirit statim vim corrodingi, & caustici
potentialis facultatem, qua carnes, & reliqua cun-
cta adurit, & separat ab unitate continui: imò & ca-
ries ipsius ossis, ab acrimonia & urendi facultate, i-
psius prædicti salis dependet, ita ut caries ipsius os-
sis nihil aliud sit quàm solutio continui, in ipsa os-
sis substantia, ab ipso sale acri, & mordaci facta.
Galenici Medici in definitione ipsius ulceris, nul-
lam mentionem faciunt de hoc sale, nec de ulla alia
substantia huic homogenea simili, aut aliqua ex par-
te correspondente: nam pus & sanies, quæ in ulce- *Pus & sanies in*
ribus admittuntur ab illis, sunt balsamum vitæ cor- *ulcerib.*
ruptum & in pus degeneratum, à sale acri & mor- *quid.*
daci, quod corrodit & corrumpit partes, quibus
continetur balsamum, ita ut impossibile sit, has
partes posse corrumpere, quin & corrumpat balsa-
mum

num vitæ, his partibus contentum, quo balsamo,
& partes ipsæ nutriuntur, conservantur, foventur,
& fiunt.

C A P. II.

De ulcerum causis.

*Placitū
causa.*

Medici Galenici constituunt causas ulcerum omnium, omnes humores in corpore contentos, qui calore naturali possunt acquirere aliquam corrodingi facultatem, quique ad cutem amandati, tanquam ad sentinam & commune totius corporis emunctorium, ibi suam exercent facultatem, partes corrodingo, & causticando, unde genus omne ulcerum & differentiarum prodeunt, secundum humorum diversitatem, ex quibus fiunt. Chymici Medici, humores non curantes, at tanquam vehicula quædam esse existimantes, quibus deportatur causa immediata & proxima omnium ulcerum, ideo nullam mentionem de humoribus faciunt in recensendis ulcerum causis; asserunt tantum unicam esse causam ulcerum omnium, salem putà balsaminaturalis, qui separatus à balsamo naturali, calore sui ipsius, aut alterius alicujus externi agentis, deficcatur & calcinatur, & in illa calcinatione acquirit vim solutionem faciendi, in partibus, in quibus ita dispositus & separatus reperitur; ita ut causa antecedens ulcerum omnium sit sal, quod reperitur in balsamo nostro naturali: causa vero conjuncta sit ipsum sal, qui reperitur in ulceribus ipsis & qui solutionem facit: hæ sunt causæ antecedentes internæ: dantur adhuc externæ antecedentes, quæ salem ipsum, tum ulceris ipsius, tum balsami nostri naturalis disponant ad quandam deficcationem & calcinationem: has causas Spagyrici Medici ad astra & influentias retulerunt quæ possunt

virtut-

virtute sua ignea & astrali, sale[m] disponere ad calcinationem, seu desiccationem, & coagulationem. Nam astra quæ prædominantur balsamo nostro, aliquando multiplicant sale[m], aliquando Mercurium, aliquando sulphur, ita ut quæ multiplicant sale[m], sint ipsa quæ possunt multiplicatione sui ipsius, ipsummet sale[m] coagulare, & desiccare, & ita solutionem continui facere in aliqua parte, in qua reperitur talis multiplicatio, salisque desiccatio: hæc ipsamet astra, quæ in balsamo nostro multiplicant sale[m], possunt & in parte ipsa aliqua particulari, sale[m] multiplicare, ibique ipsum calcinare & desiccare, & ita disponere ipsum, ad solutionem continuitatis ipsius partis, & ulcus producere, & esse causa ipsius ulceris externa, conjuncta & proxima, ut videre est sæpissimè in multis anni temporibus, in quibus ulcera prodeunt particularia in multis hominibus, & in una tantum regione, & non in altera, quod dependere ab astris certissimum est; epidemicum enim omne, à cælo est, hocque ulceris genus difficile admodum curatu[m] est, quod ut curetur, conjunctam causam tollere necesse est; astrum autem istud cum sit causa conjuncta, sublato quàm arduum est, & difficile, opus subtilissimi astronomi, & acutissimi & peritissimi physici est: nam ut tollatur hæc causa conjuncta, seu istud astrum, necesse est invenire aliud astrum terrestris efficacissimū, quod & alterius astri, superiores virtutes & efficacias extinguere queat, aut impedire ejus influentes virtutes, partem roborando, & ulcus cicatrizando reducto ad temperamentum debitum & naturale, balsamo ipsius ulceratæ partis: alimēta etiam omnia, quæ sale mordaci, & acri abundant & scatent, ut sunt porri, allia, cepæ, raphani, & salita omnia, ut carnes, & pisces omnes sale

condi-

conditi, possunt esse causæ externæ antecedentes ulcerum: hinc fit ut omnes ferè Christiani post quadragesimale tempus, adventante verno tempore, in quo humores bulliunt, & multiplicantur, scabiosi fiant, quòd toto illo tempore quadragesimali, pisces sale conditos ederint & multa alia salita, quæ sale ipsius balsami naturalis multiplicà ipse verò multiplicatus & auctus, calore sui ipsi naturali & innato coagulatur & desiccatur, & fertur ad cutem, ibiq; pruritum excitat corroden- do cutem, & sic producit scabies & aliæ cutaneæ defædationes.

Motus etiam violenti corporis nostri, dum ipsum saltu, cursu violento, & continuo agitur, possunt recenferi inter easdem causas antecedentes externas ulcerum: nam ipsi motus possunt balsamum naturale supra modum excalfacere, & dum hoc ita fit, si balsamum abundet sale acri & mordaci, amā- datur per facultatem expultricem, in aliquam partem corporis, ibique desiccatur, & in sua desicca- tione cutem corrodit, & partem, & producit ulcus secundum inordacitatem & acrimoniam ipsius sa- lis in partem amandati.

Causæ vero conjunctæ externæ, apud Spagyricos Medicos, sunt omnes res, quæ exterius applicatæ partibus nostri corporis habent virtutem & effica- ciam eas corrodingi, & earum continuitatem sol- vendi, ut sunt omnes aquæ fortes, & caustica potē- tialia, & herbæ quamplurimæ, ut Ranunculus, flammula, scrophularia major, & multæ aliæ, qui- bus mendici quamplurimi, nebulones & perdit, ti- bias & crura sua ulcerant & dilaniant, imo & ca- put suum tineæ defædant, ut eleemosynam & ali- quid argenti & auri, & victus ab avaris hominibus extorquere possint, quæ tamen ulcera sola vini lo- tione.

tione, quàm citissimè curantur, quia succus plantæ ulcerantis eluitur, & tollitur qui est causa externa conjuncta, unde pars citò suo innato balsamo curatur: Quod ita posset fieri in aliis naturalibus ulceribus, si causæ antecedentes omnes & externæ conjunctæ possent ita cito tolli: hoc opus autem difficile admodum est medicamentis vulgaribus, & balsamis Spagyricis: hoc solum relinquitur possibile tincturæ Philosophorum, & balsamo Arabico universalis, quod cito temperet omnes humores.

C A P. III.

De differentiis ulcerum.

Differentiæ ulcerum, apud Spagyricos Medicos ^{ulceræ} desumuntur, aut ex causa eorum materiali & ^{differe} efficienti, quæ sal est, vel ex locis & partibus, quas ^{142.} ulcera occupant & infestant. Galenici vero desumunt differentias ex causis & symptomatibus omnibus quæ in ulceribus superveniunt, quas quidem differentias probant ut & Spagyrici: primas quidem tanquam suas, secundas vero tanquam externas & accidentales: quantum autem ad causas Chymicas attinet, audacter assero, esse adeo cognitu necessarias omni Chirurgo; ut si eas ignoret, non possit mereri nomen & titulum perfecti, & peritissimi Chirurgi; non enim ulcera omnia curare poterit, si causas eorum ignoret, quod remedia convenientia & apta non possint excogitari ad curationem ulcerum, ignoratis eorum causis. Si sal verbi gratia alicujus particularis ulceris ignoretur, quæ ratione poterit Chirurgus invenire aliud sal, quod sit contrarium alteri sali ulcus causanti, ut ignem illius extinguat, & virtutem corrosivam temperet, in quibus totus curandi cardo versatur: nam sicut
in mæ

in magno mundo sal tartari, salem aquæ fortis extinguit, & ita temperat, ut sine noxa ulla portari queat aqua fortis, modo sal tartari in eam proniciatur; ita in parvo mundo, in homine puta, sal tartari extinguet omnia ulcera, quæ fiunt à sale vitrioli, aut nitri, & sic de reliquis fiet, modo eorum antipathiam sciamus. Id non solum in ulceribus cognoscere prodest; at etiam in calculo & arthritide, & aliis ejusmodi, quæ à sale balsami nostri fiunt: si cognoscas, stupendos prodes effectus: nam calculum & arthritidem certissimè curabis, si coagulationes & solutiones salis habeas notas; nam sal coagulatum à soluto disperditur, & solutum à coagulato curatur: hoc sal reperiri in corpore nostro nullo pacto ambigendum, cum urinæ & lachrymæ per se satis ipsum testentur. Itaque nullo pacto etiam ambigendum est, differentias omnes ulcerum ab eodem sale dependere: cum autem salis species in macrocosmo sit multiplex, multiplex etiam erit in microcosmo salis species, & proinde etiam erunt multiplices ulcerum differentiæ. Quod autem attinet ad differentias quas Chymici desumunt ex locis affectis, non curant valdè, quia essentielles non sunt differentiæ, nomenque tantum ulceribus dāt, & eatenus Chirurgo consilio sunt, ut ea ulcera curet & tractet, secundum temperamentum partis, quam occupat ulcus; nam ulcera capitis debent mitius tractari, ulceribus cruris & tibiæ, & sic de reliquis quibus semper considerata est pars affecta, in eaque adhibere medicamenta competentia, & correspondentia temperamento partis, ut ejus robur, facultas, & balsamum ipsius partis in suo vigore quantum fieri possit, conserve-
tur.

CAP. IV.

De Diagnosticis & prognosticis signis ulcerum omnium.

Quemadmodum in macrocosmo, metalla quæ in subterraneis locis generantur, suæ generationis signa diagnostica in superficie terre ostendunt, & ut arbores, lapides, & plantæ, imò & animalia ipsa signa apparentia præmonstrant suæ generationis, in quocunq; loco fiant. Sic & ulcera in microcosmo dum fiunt, & producuntur, etsi præternaturam sint, præmonstrant signa certissima suæ productionis, siue interna, aut externa fiat eorum generatio: nam ulcera Renum notantur urinis turbulentis crassis, cum hypostasi multa, aliquando alba ut lac, & obscuro seu obtuso dolore in ipsa Renum regione; vesicæ verò ulcera indicantur urinis acerbis, mordacibus, cruentis, purulentis, furfuraceis atomis scatentibus, & fœtentibus, & dolore & partis pondere. Ulcera vero intestinorū præmonstrant dolor acutus, & magnus, pus & sanies in excrementis tertiæ coctionis. Pulmonum verò ulcera ostendunt tussis, excreatio sanguinolenta vel purulenta, & fœtida, dolor obtusus in pectore, febricula. Capitis autem ulcera manifestant dolor continuus, & magnus, capitis pondus, vigiliæ, puris & saniei egressio per aures aut nares continua & frequens, cum frequenti sternutatione. Ulcera vero externa, quæ in partium superficie adnascuntur satis, manifesta sunt, adeo ut signa diagnostica non expostulent ut inducentur; sufficit enim oculus, ut percipiantur. At ut in principio eorum ortus notentur qualia sint, difficile admodum est: non secus, ac in ortu alicujus arboris, aut plantæ arduum est, & difficile cognoscere quales arbores, & plantæ sint.

Itaque

Itaque ut cognoscantur ulcera quaecunque in ipsorum ortu imitandi sunt Medici Botannici, qui frequentissima arborum & plantarum ortus inspectione tandem dum tantum pullulant plantæ, earum notitiam habent: sic & Chirurghi, pauperum hospitia frequentare debent, eorumque morbifica corpora tractare, ut ulcerum ortum individuum, & particularem notum & apertum habeant.

Prognostica verò signa ulcerum internorum, difficilia admodum sunt; nihilominus si Chirurgus spectet eorum symptomata, an magna sint: si pus copiosum & sanies per emunctoria egrediantur: si ulceratus debilis sit, & in dies debilitetur, & macrescat, si discoloratus, & facie Hippocratica, si caco-chymus sit, si febre laboret acuta, & magna, conclatum erit certissimè, de salute ipsius ægrotantis: si verò contrà, ulcere affectus febre non laboret, & in dies ejus vires valeant, & colore vivifico, seu rofaceo ejus facies tingatur, & levissima sint reliqua symptomata, sperandum erit de salute ipsius ulcerati.

Externorum autem ulcerum prognostica signa desumuntur ex profunditate ulceris, ex colore livido, ex figura rotunda, ex colore plumbeo ipsius ægrotantis, ex febre, ex macie corporis universali, ex causticante, & corrodente humore, qui ex ulcere effluit: hæc omnia signa simul sumpta, testantur ulcera maligna, cacoëthea, & curatu difficilia; imò & aliquando impossibilia in nonnullis, nisi magnâ illâ & nunquam satis laudatâ Chymicorum unica & sola Medicinâ, quam tincturam fixam dicunt, & Elixir. Ulcera vero quæ sunt cum pure albo digesto & cocto, sine fœtore magno, & sine magnis symptomatis, quæque ulceratum nullo livido colore defœdant, ea omnia ulcera curatu facilia sunt, & spe-

& sperata salutis: de quibus adhuc in Capitulis subsequentibus in particulari dicemus.

C A P. V.

De ulceribus internis capitis.

Cerebrum & caput hominis, cum sit pars suprema partium omnium humani corporis, & sit figuræ rotundæ, suscipit in se omnes vapores, qui sursum feruntur, ex partibus internis: hi autem vapores sunt tenuissimæ Mercurii vitæ partes aquosæ, & humidæ, quæ dū spiritu salis denudantur omni, nunquam cerebrum caputq; offendunt: at sine noxa per emunctoria communia foras pelluntur à facultate expultrice: si verò detineatur, poriq; majores & minores impleantur illo aquoso humore, apoplexia têtatur caput, & similibus morbis frigidis & aquosis, si vero humores illi, qui sursum feruntur ad caput, salis spiritu copioso turgeant, adhærēt aliquando membranis seu meningibus ipsius cerebri, & partibus aliis interioribus ipsius capitis, in hisq; coagulatur ipse salis spiritus, & desiccatur, & sua innata facultate corrodit partes, & inflamat, & sic ulcera interna producit. Itaque cum aliquem invenimus, qui conqueritur de dolore fixo, & permanenti alicujus partis capitis, cum pondere & cū purulento muco, aut cum excremento auris purulento & fœtido, & copioso, & sanioso, tunc temporis suspicandum est, de ulcere interno capitis, quod hac methodo curare poteris. In primis observata ægrotantis ætate, viribus, & temperamento, regione, & tempore, mittes sanguinem ex cephalica lateris dolentis ad sufficientē quantitatem, & deinde purgandus est ægrotus, pulvere Catholico antimonii superius descripto, & ter aut quater repetenda est purgatio, interpositis duobus aut tribus diebus, ab

G

una

una purgatione ad alteram: purgato corpore, per quindecim dies sumenda est hæc potio vulneraria, summo mane jejuno ventriculo, superdormiendo si fieri possit. ℞. succi limonum aut malorum aurantium recentis ꝑ j. Aquæ cinnamomi ꝑ ss. balsami sanguinis humani, aut carnis humanæ, aut Antimonii ꝑ j. olei sacchari ꝑ ss. misce fiat potio, detur mane servato regimine præscripto. Interim donec curetur affectus cibandus ægrotus alimētis euchymis, & facilis digestionis, & vinum aqua temperatum & dilutum potandum est, & parcè admodum cibandum est, ne vapores copiosi ad caput sursum ascendant, somnusque omni arte conciliandus, & quies summa. Aqua stillatitia radice recentis Aristolochiæ rotundæ plurimum confert, ea ipsa aqua potest vinum dilui: tinctura etiam Aristolochiæ rotundæ naribus & auribus inspirata, & instillata, aut per vapores assumpta confert ad eandem curam: pars etiam quæ dolet maximè, pilis denudanda est, & balsamis prædictis perungenda, ut per poros cranii vaporatim aliquid ejus medicamento subtilissimi ad ulcus penetrare queat.

Quod si post quindecim dies non celsset affectus, permanentibus in vigore suo symptomatis omnibus, deveniendum est ad aperturam ipsius cranii, beneficio trapani: aperiendum autem est cranium in parte ipsius doloris, suturas evitando: aperto cranio, balsamo antimonii, aut balsamo carnis humanæ, aut sanguinis, aut aliis similibus compositis balsamis superioribus in capitulis descriptis, perungenda sunt linteamina delicata & tenuia, & vulnere seu cranii aperturæ superponenda, & bis quotidie mutanda, observato eodem regimine & custodia, antea præscripta, donec curatū sit ulcus omni ex parte.

GAL

CAP. VI.

De ulceribus internis pectoris.

Pectus & ejus partes internæ, cū nutriantur balsamo naturali quod sale cōditur, quod quidem cum aliquando, & in nonnullis hominibus sæpissime turgeat, & calcinetur, suomet calore naturali tūc temporis ulcera, ut in reliquis corporis humani partibus excitat, & producit, quorum differentia dependent ex specie salis ulcus efficiētis, aut ex ejusdem diversa calcinatione seu desiccatione: dignoscuntur autem ulcera pectoris, tussi continua & frequenti quæ agrotos discruciat, cum pure & sanie simul permixtis, ab ulcere promanantibus, cum dolore parvo & pondere totius pectoris, & febre lenta, & continua, quæ dependet ex communicatione inflammationis partium ulceratarum cum proximo corde, quod dū inflammatur, cæteris corporis universi partibus, febrem suā illico communicat. Rubedo maxima in genis apparet, quod ramus venæ azigos, qui toto pectore extenditur, inflammetur per communicationem partis ulceratæ.

Methodus curandi hæc ulcera, est victus regimen humectans & refrigerans radicaliter, ut vitæ Mercurius multiplicetur, qui salis acrimoniam temperabit, & eum dissolvat, & à sua siccitate & calcinatione privabit, unde lac humanum, asinum & similia lacticia conferunt valde hisce ulceribus curandis, quod humido polleant & turgēat radicali, quo reficitur & restauratur Mercurius vitæ, seu humidum radicale deperditum, tum à calore præter naturam febris ab ulcere promanantis, tum à sale ipso desiccato, & calcinato, ulceris causa & materia. Balnea etiam aquæ dulcis tepidæ, valde profunt, quia sua abundanti humiditate per po-

ros corporis penetrant, & sal ipsum dissolvunt, & ejus acrimoniam temperant. Arcanum autem & secretum tutissimum, & certum curandi hoc ulcus, consistit in potione frequenti, & continua alicujus humidi radicalis, alicujus mineralis, aut metalli, modo purum putum illud humidum radicale habeas, omni acrimonia denudatum. Oleum commune vitrioli modo dulcoretur rectificando ipsum super limaturam chalybis; arcanum est mirum in curatione hujus ulceris, & totius morbi, permiscendo ipsum oleum, ad quantitatem 3 ℥. cum 3 vj. lactis humani, per mensem continuando potione: balsamum etiam sulphuris, seu tincturam ejus extractam beneficio spiritus vini, ex spiritu therebentinæ, qui secum habet flores sulphuris dissolutos, ejus inquam tincturam, in oleum distillatione conversam, valde etiam conferre afferimus: oleum etiam margaritarum: at omnibus præstant medicamentis olea seu balsama metallorum dulcia, quæ non solum ulcera hæc ad laudatam cicatricem conducunt, sed etiam humidum radicale totius corporis deperditum restaurant, & reponunt, & salem balsami naturalis calcinatum & desiccatum dissolvunt, & temperant, & ad suum naturalem statum, & temperamentum deducunt, in quibus vera consistit cura horum ulcerum, & hecticæ febris, quam ariduram humani corporis dicunt Medici Spagyrici. Hæc medicamenta omnia, in myrothecio descripta sunt, suis peculiaribus Capitulis.

C A P. VII.

De ulceribus internis ventris.

De ulceribus internis ventris.

VEntris ulcera producuntur, ab unica & eadem causa, à qua reliqua causantur ulcera; nam sal balsami naturalis, est causa ulcerum omnium; quæ in cor-

in corpore humano oriri possunt; & si diversa sint & contraria, illa diversitas dependet, non ex causa: ~~at~~ ex diversitate subjecti, & partium in quibus fiunt ulcera, quæ partes, cùm diversæ sint, & contrariæ operationem causæ variant & mutant, causamque materiale[m] diversificant & variant, causæq; etiam univocæ, secundum subjectorum diversitatem, diversos producunt effectus. Nihilominus cura horum ulcerum, quamvis methodum habeat diversam habita ratione partium affectarum, unica & eadem est scopum enim habet unicu[m] & eundem, puta temperiem salis, & dulcedinem.

Intestina ergo, & omnes aliæ partes, quæ in capacitatem ventris coërcentur, possunt calcinationem & desiccationem salis balsami naturalis pati, & eatenus ulcerum omnium multiplices differentias, curatu admodum difficiles, quod venter sit centrum totius corporis, in quod, veluti in sentinam quandam, & cloacam, excrementa omnium humorum demandantur, & deferuntur, & præcipuè salis excrementa, quæ vesica continentur, & ni partes omnes illæ ventris, humidæ admodum essent, ulcerata semper fierent à copioso salis excremento, quod in his partibus continetur, at humiditas harum copiosa partium, salem dissolutum continet, & ejus acrimoniam coërcet & temperat, ne partes quas tangit ulceret. Ad curanda ergo hæc ulcera, imitanda est natura, quæ cum has partes humiditas naturaliter habeat, humiditas etiam conservandas oportet, tum regimine victus humido, & refrigerati, tum balneis tepidis aquæ dulcis: deinde præscripto regimine, possunt adhiberi medicamenta cicatrizantia, & desiccantia ipsum ulcus, ut sunt crocus martis, ejus tinctura, & oleum: sal dulce & volatile, quod variis distillationibus & putrefactionibus

bus ex aqua communi elicitur, est absolutum & completum remedium horum ulcerum: oleum ceræ etiam mirum est, in curandis omnibus hisce ulceribus, quod ad quantitatem dragmæ unius, cum jusculis potest permisceri.

Si vero ulcera sint in intestinis, hæc medicamēta omnia possunt per clysteres, & enemata carminativa, & anodyna in intestina deferri, & deportari veluti hoc enema quod plurimæ est efficaciam, in curandis deploratis dysenteriis. ℞. Muscilaginis feminis cydoniorum, aquæ rosacæ aut plantaginis extractæ ℥. j. butyri recentis 3. vj. olei ceræ 3. j. croci martis 3. β. mumie vitæ 3. j. misce fiat clyster iniiciatur tepidè bis in die, serò & manè. In myrothecio habes hæc omnia medicamenta clarissimis descripta verbis.

C A P. VIII.

De ulceribus ex influxu astrorum.

De ulceribus ex influxu astrorum.

CUm ulcera reponantur in morborum numero, secundum omnes Medicos, nullo pacto ambigendum quin & ab astris causari & produci possint: bubones, carbunculi & dysenteriae sapissimè ab astris excitantur, in hac miseriarum valle. Quomodo verò & qua occulta rerum efficacia, id efficiatur, demonstrandum venit. Certo certius est, omnes & quascunq; mundi partes, esse ipsi mundo utiles, & nihil in rerum natura inutile posse reperiri, ita ut partes omnes hujus mundi, inter se invisibili catena vinciantur, & una egeat alterius ope, ad sui cōservationem. Vita quæ omnibus rebus inferioribus communicatur, eget vita superiori, hoc est cœlesti vita, calore putà cœlesti, ut conservetur: hinc cœli habere eandem materiam radicalem, & substantialem cum substantia sublunarium rerum certum est: disse-

dientem tamen & diverſam, ab ipſa noſtra ſub-
 ſtātia, ratione accidentium, quæ in cœlo perma-
 nentia ſunt, & incorruptibilia, nobis verò caduca, *Vita*
 & mutationi obnoxia. Hæc ſubſtantia cœleſtis per- *quid.*
 manens, & incorruptibilis, eſt luminis plena : hoc
 verò lumen nihil aliud eſt, quàm vita, & hæc vita,
 nil niſi calor. Sublunaria quæq; in centro ſuo ſcin-
 tillulas aliquas huiusce luminis obtinent, quibus
 vivunt & ſubſiſtunt. Nihilominus tamen adeò ex-
 crementis, & tenebris multis obruitur, ut niſi inde-
 finenti fluxu & refluxu cœleſtis luminis, foveatur
 & conſervetur, illico extinguitur & pereat: deſcen-
 dit autē in hæc inferiora hoc lumen, ſeu vita cœle-
 ſtis, per radios cœleſtes, qui per totum aëris ſpatium *Vitaque*
 ſparguntur, & illi communicant vitam hanc è cœ- *ratione*
 lo expirabilem, unde nos & viventia cuncta aëre in- *è cœlo*
 digemus, ſine quo ne momento quidem ſubſiſtere *deſcen-*
 poſſumus. Calor ergo hic cœleſtis, lumen ſeu vita, *dat.*
 quæ nobis aëris medio, è cœlo deſcendens commu-
 nicatur, eſt ſimilis & homogenea radicaliter & ſub-
 ſtantialiter noſtræ ſubſtantiæ qua vivimus, alioquin
 eſſet incommunicabilis, & nullo pacto vitæ noſtræ
 competeret. Si ergo ſimilis ſit ſubſtantia, neceſſe eſt
 ut componatur tribus primis ſubſtantiis, ſale, ſul-
 phure, & Mercurio, uti & noſtra ſubſtantia, ſeu
 baſamum noſtrum, quo vivimus componitur: at
 in cœleſti lumine ſeu calore vitali, hæ primæ ſub-
 ſtantiæ, ſal, ſulphur & Mercurius, adeò ſubtiles
 ſunt & ſpirituales, ut niſi inter deſcenſum elemen-
 tis miſceantur, & aëris corpus induant, nobis per-
 miſceri nequeant: ideò Deus & natura elementa
 conſtituit, ut hæc ſubſtantia puro elementorum
 aëreo corpori permiceretur, & ita noſtro junde-
 retur baſamo, inſpirationis & tranſpirationis ope,
 qua utuntur viventia cuncta, & reliqua omnia quæ
 ſub.

*Sympa-
thia &
antipa-
thia
unde.*

*Sanitas
unde.*

substunt aërea enim illa vitalis substantia, spiritu
cœlesti seu lumine plena, cum admodum subtilis
sit, & penetrans, omniaque corpora sublunaria po-
rosa sint, quibus transpirant, adeò per poros illos se
insinuat illa substantia, & jungitur substantiæ ra-
dicali mixtorum omnium, ad sui conservationem.
Addam & ego, quod inter has substantias insit ma-
gnetica quædam virtus, & occultus amor, quo invi-
cem vinciuntur, & se trahunt ut suis ipsis potian-
tur amplexibus: hinc sympathia & antipathia re-
rum omnium dependet, ut in Palladio nostro do-
cuimus. Hæc refocillatio seu fœtus exterior & inte-
rior ope aëris spiritu cœlesti pleni factus, gradus,
proportiones, & qualitates balsami nostri, & tem-
peramentum observat, & quamdiu æquatur nostro
balsamo, tamdiu sanè vivimus; cum verò hæc sub-
stantia cœlestis inæqualis est nostro balsamo, ita ut
sulphur, Mercurius, aut sal, prædominium habeat,
aut aliqua inficiantur maligna qualitate, & sic har-
moniam non observet, cum nostro balsamo, neces-
se ut nos malè habeamus, & ægrotet corpus, quod
tali balsamo vivit. Itaque si sale redundet, planeta-
rum & corporum cœlestium aspectu, quæ radiis
suis huic substantiæ vitali, seu lumini (quod Chy-
mici omnes, spiritum mundi dicunt) infundunt
suam peculiarem naturam & vim, præpotentē qui-
dem, & magnam pondere & mensura, adeò ut pon-
dere isto præter naturam, in spiritu mundi consti-
tuto, actiones ejus pervertantur, & vitalibus con-
trariant, & adversentur facultatibus, cum tamen
antea dulci harmonia & cōnexionē trium primarū
substantiarum vitæ admodum nostræ competeret,
necesse est ut fiant morbi varii, secundum varias
balsami nostri alterationes, ab spiritu mundi factas
& causatas. Si spiritus salis cœlestis prædominetur
spiri-

spiritui mundi, seu humido radicali, quo vivimus & humidum nostrum fovetur & conservatur: si prædominetur inquam influxu Saturni, & Martis, qui potissimum salem in omnibus rebus multiplicant, hic spiritus sale Saturni & Martis imprægnatus, & turgens, si nostro humido quo vivimus jungatur, & connectatur, salem nostri balsami multiplicabit, & qualitates suas omnes malignas, aut benignas, in ipsi balsamum immittet: turgens vero sal sua siccitate, humidum omne bibet, & sic calcinabitur & corrosi-
onem & acres mordacesque qualitates adipiscetur, & sic ulcera varia, secundum malignas, aut benignas & varias omnes Saturni, & Martis qualitates, in corpore nostro constituet, & producet, sic fiunt ulcera ab astris in nostro corpore. Quod difficile admodum fuisset intellectu, nisi prædicta omnia latissimè explicassem: obscurius enim quàm par sit, dictum fuisset, si tantum dixissem: spiritum mundi, ex astris factum & conflatum, eorumque qualitatibus seu influxibus malignis, aut benignis imprægnatum, nostro balsamo junctum, constituere ulcera omnia quæ in corpore humano solent oriri, ni latius explicassem conformitatem & homogeneitatem substantiæ cælestis, & nostræ, ex descensu spirituosæ substantiæ cælestis quæ ex astris omnibus, tamquam ex perenni fonte dimanat, ut jungatur nostræ substantiæ, eamq; foveat & nutriat, & in ista connexionem, fotu, & nutritione, si spiritus mundi, qui è cælo descendit, maligna aliqua qualitate inficiatur, eadem ipsamet qualitate qua ipsa inficitur, inficit etiam & nostrum quo vivimus spiritum, ex qua infectione dependent morbi omnes, qui fiunt ex astris, quorum curam fieri impossibile est, dum astra quæ inficiunt spiritum mundi vigent & pollent sua inficiendi potestate. Linquenda est aliquamdiu cura, donec influxus malignus tran-

G s

fierit.

fierit, & mutatus fuerit, & interim membro ulcerato succurrédum balsamis externis, vigorantibus & roborantibus internum membri balsamum, ut resistere queat spiritui mundi, astrorū maligno aspectu infecto, ne dum viget & jungitur nostro, valeat nostrum pervertere, & suis qualitatibus inficere, quod præstare valde arduum est, & Medico summo & peritissimo dignum; nā paucissimi sunt, imò nulli, qui hæc omnia cogitent. Cū ergo in aliquod ulcus incurabile incidet, quod spernit medicamenta balsamica interius sumpta, & exterius applicata curandi capacia, certum tibi sit, & notissimum, constellationem quandam, quæ huic ulceri prædominatur, curationē illius retardare, & impedire, quod causas ejusdem ulceris materiales & efficientes, foveat & multiplicet. Itaq; omnis cura adhibenda est, ut planeta talis seu constellatio nobis nota sit, & postquam cognoverimus ipsam, quærenda est constellatio quædam terrestris, hoc est mixtum quoddā, quod correspondeat cœlesti constellationi ulcus causanti, in cuius balsamo, seu interna ejus essentia, consistet absoluta, ulceris hujus cura. Ut verbi gratia detur homo temperamenti melancholici, nigri capillitii, nigræque faciei, taciturni eloquii, & rari, incessusque gravis, qui cancro aliquo maligno afficiatur, in aliqua sui corporis parte. Saturnus absq; dubio erit planeta dominans, & infundens suam malignitatem tali ulceri, & ejus curam retardabit & impediet, itaque Medicus prudens & doctus, recurret ad plumbum quod est Saturnus terrestris, & correspondet omnino Saturno cœlesti, ejusq; malignitatem temperat & frænât; itaque elicito oleo seu balsamo dulci ex ejus substantia, curam certissimè absolvet hujus cancri, & maligni saturnini ulceris; vel confugiet tāquam ad sacratissimam anchoram.

um & tutissimam, ad balsamum auri seu solis, qui correspondet omnino soli cœlesti & habet homogeneas virtutes & efficacias: nam sicut sol cœlestis seu aspectu & conjunctione refrænât, & temperat suo benigno lumine & vitali omnes planetarũ malignos aspectus, & influxus; sic & aurum suo benignissimo & vitali nectare, omnes qualescunq; sint humorum malignos affectus, astrorum spiritibus imprægnatos, moderat & lenit: sic aurum potabile, verum & legitimum, non fucatum nec potabile, curabit omnes internos, & externos affectus.

Primum, verum, legitimum & potabile aurum, est Elixir Arabicum, seu lapis Philosophorum antiquorũ, cujus qui habent notitiam Dii potius haberi merentur quàm homines, hæc enim cognitio Angelos potius decet, & Deum, quàm homines: Paratur autem ex antiquorum omnium Philosophorũ qui hunc lapidem viderunt, & fecerunt sententia, ex humido interno radicali metallorum, quod & Mercurius dicitur, cujus essentia seu liquor perennis, terrestrẽ quandam substantiam fixam cõtinet, quæ ejus aurum & sulphur dicitur, quæ quidẽ substantia terrestris in suo humido cocta, putrefacta, & ad puram substantiam redacta, verum est aurum potabile antiquorum cujus ope, vita in nostris corporibus invitis morbis cunctis retineri potest, & multiplicari, & juvenus conservari in suo vigore, de cujus virtute, & operatione, ejusq; compositione totum Palladium nostrum refertum est, & adhuc Deo favente, Panchymicum in lucẽ dabimus, quod lucem adhuc majorem & ampliorem de ejus compositione Chymicis omnibus dabit.

Sunt tamen & aliæ auri essentia, seu tinctura, quæ eliciuntur ex auro communi, quæ auri potabilis nomen, falsò apud vulgus Chymicorũ sibi vendicant.

Remedium omnium morborum quæle.

dicant, quæ quidem magni sunt momenti ad curam omnium morborum, non tamen sunt aurum petabile antiquorum; imò quid multò vilius: non tamen ego eas reprobo auri essentias, at magni facio, & præcipuè essentias has, quæ parantur ex auro communi calcinato, & soluto in spiritu salis communis, à phlegmate suo vindicato, vel auro tonanti soluto, in eodem spiritu salis, vel ex auro communi foliato, cum oleo vitrioli rectificato, & à suo phlegmate depurato, cum illo enim oleo per digestionem satis levem tinctura rubicundissima ex auro elicitur, quæ magni est valoris in ulceris cujuscumque curatione modò dulcoretur ex infusione limaturæ chalybis in ipsum oleum vitrioli, quæ limatura ejus tincturam multiplicat, & cicatrizandi virtutes.

CAPUT IX.

De Ulceribus Simplicibus.

*De Ulceribus
simplicibus.*

Medici Spagyrici ulcerus dicunt simplex, quod causatur à sale simpliciter corrosivo, nulla alia maligna qualitate prædito: nec ulcerus ullo alio symptomate circumvolutum. Ulcera hæc simplicia proveniunt ex sale balsami naturalis abundanti, qui copia sua desiccatur & coagulatur suomet naturali calore cum quo coagulatus est, & desiccatus, ab harmonia & temperamento reliquarum duarum substantiarum, sulphuris putà & Mercurii balsamum naturale constituentium, separatur & disjungitur, & à facultate naturali expultrice amandatur in aliquam corporis partem, ibique magis ac magis desiccatur & calcinatur, & sic corrosionem acquirit & ulcerat partem, in quam amandatur, simplici ulcere, si sal nulla alia maligna qualitate, quam simplici corrosione afficiatur. In omnibus corporis partibus hæc
ulcer.

ulcera simplicia possunt oriri, quia in omnibus partibus, tam internis quam externis potest sal superabundare, & calcinari suomet calore: hinc oriuntur omnes herpes, serpigines, scabiosa lues, & cæteræ simplices cutaneæ excoriationes, quando sal naturale balsami nostri abundans, ejus subtilissima pars sublimatur ad cutem, ibique desiccatur, pruritus excitando, & pendetentim cutem excoriando, cum aliqua carnis subjacentis parte. Quod si sal sit fixior, & crassior, profundè magis ulcerat, non tamen facit differentiam ulceris simplicis, modo nullis aliis qualitatibus, quàm simplici corrosione partes afficiat, nec proinde methodum curandi mutant, sed iisdem & similibus omnino balsamis, & medicaminibus curari possunt. In primis observandum est in eorum cura, ut alvus expurgetur crassioribus excrementis, ut sal & tartarus à natura in locis segregatus & depositus expurgetur: Expurgata alvo, deveniendum est ad phlebotomiam, ut misso sanguine calor naturalis temperetur, & balsamum naturale frigidius multo quàm antea reddatur, & ita sal quod inibi latet, abundans, non desiccetur & coaguletur, utpote frigidiore facto balsamo, quod frigiditate sua & humore, salis caliditatem & siccitatem temperabit; ejusque acrimoniam vincet: præscripto deinde victus regimine humectante & refrigerante, balsamum adhuc frigidius reddetur, & sic salis acrimoniam fortius vincet, & dissolutum intra limites sui temperamenti continebit; si enim tale permaneat impossibile est, ut ulcera ulla producat & constituat. Usus lactis, & feri lactis maximè confert ad hanc rem obtinendam, balnea etiam aquæ dulcis tepidæ plurimum conferunt ad acrimoniam salis balsami naturalis contemperandam. Purgationes verò minimo sunt, & debent esse in usu, quia calfaciunt naturale balsamum
&

& calorem augment præter naturam in corpore humano, beneficio cuius sæpius qui scabiosi sunt, scabiosiores evadunt, quod calor præter naturam auctus, in corpore deficet & calcinet sal corporis, & amandet in superficiem cutis, ibique scabiem producit: confert tamè hac in parte alvum habere fluidam, & laxam: at id procurandum est clysteribus emollientibus, & prunis dulcibus in cœna sumptis ante omnes alios cibos. Postquam hæc omnia facta fuerint, balsamum sulphuris sufficit ad ulcuscula illa cutanea curanda, aut aqua sclopetaria, vel aqua in qua cuprum candens sæpius extinctum fuerit, vel viride æris ebullierit, de qua aqua lavandum est sæpè in die ulcus.

C A P. X.

De ulceribus complicatis.

De ulceribus complicatis.

Complicata ulcera differunt toto cœlo à simplicibus, secundum Medicorum Spagyricorū sententiam, beneficio symptomatum quæ à sale causantur, dum præter simplicem calcinationem, & corrodingi facultatem malignis quibusdam qualitatibus astralibus, aut aliis afficiuntur, quæ inficiunt ulcera, & complicata constituunt multis variisq; symptomatis, ut inflammatione maxima, tumore magno, duritiæ maxima, sanguinis seu balsamī naturalis fluxu, fœtor & dolor maximus, & partis ulceratæ torpor, & multa alia symptomata quæ immediatè non dependent à corrosione ipsius salis ulcus causantis, sed ab intemperie quadam maligna ipsius salis quæ trahit in intemperiem aliam, Mercuriū & sulphur, duas alias substantias balsamum naturale constituentes, quæ quidem dum intemperatæ sunt, aut corruptæ, varia symptomata unà cum sale, in ulceribus constituunt, & sic complicata oriuntur

ut ce-

ulcera: ex eodemque sale simplici possunt etiam
oriri ulcera complicata, quia in ipso sale simplici,
possunt ab astris, & ab aliis causis pro cathartici in-
troducti alia qualitates, præter simplicem corrosio-
nem, ut sunt omnia enumerata symptomata.

Itaque ulcerum omnium complicatorum cau-
sæ conjunctæ, & materiales sunt sulphur, Mercu-
rius & sal; sal autem est causa principalis & prima-
ria, quia ab hac sola causa, sulphur & Mercurius
fiunt alia duæ causæ: nam à sale corrumpuntur &
alterantur, ita ut una cum sale jungantur in perni-
ciem ulceratæ partis, omniaque symptomata su-
pradiçta; quæ complicata constituunt ulcera de-
pendent ex his prædictis causis alteratis & corru-
ptis.

Ut verbi gratia, inflammationes quæ sunt in ul-
ceribus complicatis, ex alteratione sulphuris bal-
sami naturalis dependent: inflammatur autem
sulphur & excandescit ex nimia corrosione par-
tis quam sulphur nutrit, & fovet in suo esse natu-
rali; non potest enim pati solutionem continui
vehementem, & acrem, quin excandescat partis
sulphur: Tumor autem magnus & excessivus in ul-
ceribus complicatis dependet ex abundanti Mer-
curio, qui affluit parti, tum ad sedandam inflam-
mationem & compescendum ignem, tum ad mo-
derandum salis acrimoniam ne corrodat partem
affectam, ibique in molem accrescit, & aliquando
concrescit ab spiritu salis copioso, in lapideos mo-
dulos, unde duri & callosi fiunt tumores: fluxus
verò sanguinis & balsami naturalis fit, ex partis
venis (quæ sunt in parte affecta) à sale corrosis,
unde etiam & dolor dependet. Torpor verò & fœ-
tor maximus qui aliquando & sæpius reperiuntur
in ulceribus, fiunt à sulphure corrupto & altera-
to, quod

to, quod dum privatur spiritu vitali, atram ædolet memphytim, & partem sensu privat, sua narcotica substantia.

Curantur autem hæc omnia symptomata, & eorum causæ tolluntur sequenti methodo. In primis deveniendum est ad regimen victus refrigerans & humectans, ut salis acrimonia temperetur, & mutetur totus corporis habitus: deinde ad phlebotomiam, & balnea aquæ dulcis tepidæ, ad eundem scopum attingendum: Sic enim causæ antecedentes ulcerum complicatorum tollentur. His sublatis causis, ad topica deveniendum remedia, ut pote, ad inflammationem tollendam utendum est butyro saturni, superius descripto, vel sulphure vitrioli, quod in ejus dissolutione colligitur in forma spumæ deauratæ, quæ spatula lignea colligitur, & cum albumine ovi cogitur, & ulceribus inflammatis superimponitur, vel ex spiritu narcotico vitrioli, qui ex eodem vitriolo calcinato & spiritu vini simul mixtis, & in vitro clauso, per mensem putrefactis separatur: hic spiritus mirum est arcanum ad inflammationes omnes sedandas, & dolores omnes, non solum ulcerum, sed etiam arthritidis ipsius: aquæ etiam quæ eliciuntur per distillationem ex alumine, & ex oleo vitrioli, quod putret & fœtet maximè, miram habent efficaciam in sedandis doloribus & inflammationibus ulcerum omnium.

Durities vero & callositas curantur spiritu salis communis, permixto cum oleo vitellorum ovorum, vel cum oleo ceræ rectificato, vel cum oleo Philosophorum seu laterino; fœtor verò tollitur cum balsa-
mo Aristolochiæ rotundæ, ex lotionem ejusdem Aristolochiæ tincturæ, aut ex spiritu salis. Torpor vero curatur, ex lotionem ulceris cum oleo tartari, & spiritu vini, simul permixtis: deinde perungenda sunt
ulcera

ulcera oleo roris marini, aut salviæ, aut petroleo naturali.

Curantur autem hæc omnia symptomata quamvis varia sint & à diversis causis dependeant, unico balsamo, auro scilicet potabili superius descripto, quod non est quid putabile & fictitium, ut quidam Medicorum nomine tenus, falsissimè putant, & nimis stultè: nam quod ego ipse vidi & multoties feci, fideliter testari possum, præter rationes naturales, quæ possunt omnibus doctis viris, hanc naturæ potestatem & facultatem ostendere facilem: at multi sunt adeò stulti, ut putent impossibile omne, quod ipsi nesciunt: quasi vero omnis naturæ potestas, eorum coërceatur cerebro. Itaque ego iterum assero ulcera omnia posse curari auro potabili supradicto: arcanū etiam sanguinis humani, quod docuimus in myrothecio nostro, vires huius auri potabilis æmulaturum, maximi est momenti in curandis omnibus cutaneis affectibus: hæc sola medicamenta merentur, ut Chirurgi omnes, assiduè in pyxide aurea gestent, & non putrida illa quæ vulgariter solent afferri.

C A P. XI.

De ulceribus ex defluxione.

VLcera quæ dependent ex defluxu humorum, dicuntur à Chymicis fontanea ulcera, quod hæc ulcera imitentur fontium scaturigines in macrocosmo: nam cum homo microcosmus dicatur, & compendium totius naturæ, debet aliquid reperiri in homine, quod respondeat fontibus macrocosmi. Fontes autem in macrocosmo dependent ex humiditatibus superfluis quæ in terræ cavitatibus & poris ejus magnis & parvis reperiuntur, quæ

De ulceribus ex defluxione.

Fontes unde sunt in macrocosmo.

H impe-

impetu quodam ad superficiem terræ pelluntur ab spiritu mundi, qui perpetuo ad generationem rerum omnium terræ poros permeat omnes: hæ autem humiditates superflue occludunt poros terræ, & claudunt, adeo ut spiritus hujus mundi quotidianus & assiduus impediatur aditus, & commune commercium. Itaque illa occlusione crescit spiritus, & multiplicatur donec sufficiens sit, ut cum violentia pellat illas humiditates superfluas ad terræ superficiem, ex quibus fiunt fontes varii qui fluxus & refluxus, habent, ut in Palladio nostro clarius ostendimus: sic & in homine fieri solet; nam humiditates superflue seu serositates, ut ajunt Galenistæ, dum à balsamo naturali separantur, & à facultate expultrice foras amendantur, pellente spiritu vitali microcosmi; tunc temporis si illæ humiditates inveniant in aliqua parte quantitatem salis separati & desiccati, eam dissolvunt & ulcerant partem per quam exitum habent: aut illæ humiditates possunt exeundo colligere undiquaque sal corporis, si abundans sit, & secum deferre, & in exitu corrodere partem, per quam exeunt: sic fiunt ulcera in extremitate penis, & in collo vesicæ, & in aliis partibus corporis, in quibus sal aliquod separatum reperitur, ibique humiditas adveniens, sal illud dissolvit, & cutem aperit, & ulcus facit. In cujus cura duo consideranda sunt, humiditas primo desiccanda, & auferenda, & sal deinde auferendum, aut temperandum: in quibus obtinendis Medicus debet imitari actiones naturæ in macrocosmo, in desiccandis fontibus, fluviis, & aquis stagnantibus; sol etenim suo multiplicato calore tempore æstatis, & fontes & fluvios, & aquas stagnantes desiccatur, & disperdit; itaque similiter excitanda est æstas in corporibus ulceratis ab ulceribus ex defluxione, ut sol

vitalis

vitalis noster excitet, & multiplicet suum calorem *Methodo*
 & hæc faciat: hoc autem impetrabimus sequenti *dissociandi*
 methodo: Mittemus sanguinem secundum vires & *ulcerandi*
 ætatem agrotantis; deinde præscribemus illi victum *fonti-*
 calidum, & moderatè siccum; Assis utetur, non eli- *nea.*
 xis: purgabitur frequenter purgatione sequenti R.
 Cremoris tartari ʒ. j. Syrupi rosati laxativi spagyri-
 cè præparati ex succo rosarum depurato ʒ. ʒ. Aqua
 stillat. Mercurialis ʒ. j. Misce, fiat potio: iteretur
 frequentissimè, & sumatur manè jejuno ventricu-
 lo, servato regimine & custodia. Deinde utatur per
 quindecim dies manè jejuno ventriculo superfu-
 dando quantum fieri poterit, potione sequenti R.
 Tincturæ ferri ʒ. ʒ. Aqua cardui benedicti ʒ. j. Sy-
 rupi de fumaria, ex succo ejus depurato præparati
 ʒ. ʒ. Auri tonantis ʒ. j. Spiritus vini, tinctura ma-
 lorum aurantiorum imprægnati ʒ. iij. Misce, fiat
 potio sudorifica, quam sumet summo manè, coo-
 pertus in lecto, exspectans sudorem quantum fieri
 poterit. Hisce medicamentis procul dubio, exsic-
 cabuntur ulcera ex defluxione, quia hæc medica-
 menta excitant & multiplicant calorem nativum
 nostrum, & aptum reddunt, ut desiccet, & con-
 sumat superfluas humiditates in corpore nostro
 stagnantes; & his desiccatis & consumptis, ulce-
 ra se ipsa agglutinant & cicatrizant balsamo natu-
 rali partis ulceratæ operante, quod ut citius fiat
 ego consulo, ut ulcus lavetur sæpius aqua com-
 muni, vel aqua sclopetaria, aut tinctura Martis, seu
 ferri.

CAP. XII.

De ulceribus leprosis.

IN his ulceribus leprosis sal quod est eorum cau- *De ulceribus*
 sa efficiens, & materialis, habet præter simpli- *causam*
 cem corrodingi facultatem, quam ex sui ipsius *proprietate*

H 2

calci-

calcinatione & desiccatione obtinet, corruptionem & alterationem peculiarem suametipsum substantiæ; qua corruptione & alteratione privatur spiritu vitæ, tartareamque acquirit substantiam omnino terream, & fœculentam: beneficio cujus inficiuntur & reliquæ duæ substantiæ balsami naturalis, Mercurius scilicet & sulphur: nam cum sal balsami naturalis sit causa conservationis ipsius, & partium omnium: si corrumpatur, corrumpi & necesse est reliqua cuncta, quæ à solo sale conservabantur. Itaque in leprosis corrumpitur omnino substantia tota humidi radicalis, & proinde mirum non est si adeò deformes sint, cum toto corpore tuberosi & ulcerati sint propter salis universalis balsami naturalis absolutam corruptionem. Quod salita corruptum & alteratum terreni & fœculenti tartari naturam imitatur, reliquasque substantias, Mercurium puta & sulphur convertit in tartaream & fœculentam substantiam, & sic balsamum omnem, tum proximum, tum futurum, tartareum quid est & fœculentum, adeò ut non permittat liberale commercium spirituum animalium & non detur copiosus aditus spirituum animalium, in partes omnes corporis leprosi: unde sensu sunt obtuso, & hebeti prorsus, & adhuc magis ac magis corruptione inficiuntur nectareo illo volatili balsamo privatae partes: quam obrem cura eorum valde est difficilis, imò impossibilis, dum lepra est omnino confirmata, hoc est, dum substantiæ omnes balsami naturalis, à sale naturæ corrupto, & alterato corrumpuntur, & alterantur, tunc temporis eorum cura æquè difficilis est ac resurrectio mortui in vitam, cum oporteat reficere, & reparare partes substantiales vitales perditas omnino, & corruptas, unde talis reparatio est potius recreatio, quam curatio & soli Deo
con-

convenit: & propterea solus in hac miseriarum valle curavit hos morbos miraculo, ut ostenderet, quod creator esset rerum omnium, & verus Deus potēs reparare, & reficere solo suo verbo ea omnia, quæ corruptio mundi infecerat & vastaverat, in his omnibus quæ ipse creaverat.

At dum balsamum naturale non ita centraliter corrumpitur, at aliquo modo alteratur, in suo sale, tunc temporis potest reparari illa alteratio, & refici omni ex parte, medicamentis quamplurimis, ita ut ni curaretur, in lepram absolutam & confirmatam incideret, qui tali salis sui corruptione afficeretur. Itaque ad curationem ergo ipsius corruptionis sic procedendum. Præscripto victu humido & refrigeranti euchymo, seu boni succi, mittendus est sanguis è basilica brachii dextri, in parva quantitate viribus & ætati ægrotantis correspondente. Et iteranda est phlebotomia ista singulis mensibus in plenilunio: deinde statim singulis etiam mensibus in plenilunio post phlebotomiam, purgandum est corpus antimonio, aut ex Mercurio sublimato, super antimonium quod est sublimatum albissimū, & potentissimum arcanum ad lepram, & veneream luem quamcunque expurgandam: hic autem sublimatus Mercurius præparatur per cohobationes multoties factas, Mercurii crudi super antimonium crudum, donec una cum floribus antimonii ascendat Mercurius, in crystallos pellucas: dosis hujus sublimati est dragma una, in conserva rosarum: purgat lentissimè per inferiora tantum, sed renovat maximè totum sanguinem. Idem etiam præstat tinctura antimonii extracta beneficio aceti ex oleo antimonii extracti, ut declaratum est superius. Præstat autem omnibus hisce remediis aurum potabile nostrum, supradictum: quintam etiam sanguinis

H 3

essen-

essentiam valdè probamus, & reliqua cuncta quæ ex sanguine humano eliciuntur Spagyri a arte, & omnia extracta, tincturæ & essentia, quæ ex serpentibus, & præcipuè ex vipera eliciuntur, mirum enim faciunt in renovandis corporibus leprosis: aurum etiam tonans & fulminans maximè etiam confert, dosis ejus est ʒ. j. in aqua cardui benedicti, aut ulmaria.

C A P. XIII.

De ulceribus venereis.

De ulceribus venereis.

Unde nã morbus venereus.

VLcera venerea nullo pacto differunt ab aliis ulceribus secundum causam efficientem, & materialem essentialiter, hoc est, ex essentia, & substantia ipsius causæ; sed secundum quædam accidentia, quæ huic peculiariter causæ adveniunt, ut corruptio insignis balsami naturalis futuri, hoc est sanguinis & cambii, & corruptio naturalium spirituum, beneficio quorum hic morbus sit contagiosus: nam spiritus seminales qui naturales sunt constant ex tenuissima sulphuris Mercurii & præcipuè salis substantia; turgēt enim spiritus salis in hoc spiritu seminali, unde est illa ingentitillatio & voluptas toti corpori communicata. Spiritus inquam, hi cum egrediuntur è corpore per vias communes & generationi destinatas, dum homo suo simili jungitur, non ad sui similis productionem & generationem, sed ad voluptatem & delicias in quibus ob fragilitatem carnis, volutatur: idèd repetit actus illos ut voluptate sua inebrietur; quibus tandem tamdiu repetitis ob humiditatem partium generationi dicatarum & calorem sæpè naturalè corrumpitur semen in sua substantia, & spiritus inficiuntur, & infecti regrediuntur ad fontem, nempe ad hepar, ibique sanguinem & spiritus naturales reliquos

liquos inficiunt, & ab hoc fonte, totum corpus inficitur: homo autem sic infectus, aut mulier, si cum altero rem habeat veneream, inficit eum simili infectione, per contactum seminis & spirituum naturalium infectorum, qui suos similes illico aggrediuntur, & inficiunt: calor deinde naturalis per facultatem expultricem excitatur ad expurgationem illius infectionis unde desiccatur & calcinat salē balsami naturalis, desiccatumq; ad cutem pellit, ibiq; ulcuscula rotunda rubea crustacea excitat. Tunc aliquando si materia corrupta maximo abundet sale, & pellatur ad superficiem cutis, decidunt pili, quia sal corrodit & causticat radices pillorum, unde fit eorum casus. Si vero hæc eadem materia quæ ad cutem amandatur, nō tota ad cutem, sed ad centrum corporis, hoc est ad imum musculorum, nervorum & tendinum & periostiorum amandetur, tunc fiunt dolores ingentes & crudeliores arthritide, ex corrosione illarum partium ab ipso sale; hoc autem fit, dum tota materia luis venereæ non ad cutem & superficiem corporis cogitur, propter crassitiam suam & tartaream ejus naturam, quæ non potest à calore naturali corporis sublimari ad partes superiores. Itaque crassior redditur, & fixior, & proinde acrior & mordacior fit. coquitur n. à calore sēper sal, unde dolores illi crudeles, & atroces. Hæc deinde materia pedetentim coalescit in tophos & nodulos, qui curationem difficiliorem multò reddunt, imò incurabilem medicamentis vulgaribus. Ab hisce causis internis dependent ulcera venerea. Causæ verò externæ à quibus etiam dependere possunt, sunt vel contactus externi infectorum hominum cum non infectis, solo enim contactu ut acubitu, potione in eodem vitro non loto, vel vase

aliquo alio potest contrahi hic morbus, quia spiritus naturales per poros corporis dimanant semper ab illis corporibus infectis, & junguntur aliis spiritibus, unde non infectus aut per inspirationem, aut per insensibilem transpirationem: nam spiritus hi totum permeant corpus) contrahet hunc morbum.

Sunt & aliæ causæ externæ hujus morbi, præter contactum contagiosum alicujus infecti; hæ autem sunt astrales, & influxus cœlestes, beneficio spiritus mundi, qui recipit in se primò, & immediate malignos, & perversos planetarum radios, & influxus, & sic spiritus ita infectus, aëre mediante corpus nostrum ingreditur, & nostro spiritui, quo vivimus jungitur, & ita inficit illum infectione, quam ab astris recepit: quod naturaliter contingit, apud Indos, ubi Gaiaci quantitas crescit, theoriā hanc testari potest, ibi enim hic morbus epidemicus est, & regionalis, inficit natales omnes, tanquam quædam pestis: ideò benigna natura, ubi malum natale, ibi posuit patrium remedium. Quod & in nostris regionibus, & per totam Europam solet etiam evenire in morbillis, & variolis, quæ ulcuscula sunt ab astris descendunt, & pueros omnes, una vice saltem in vita inficientia: Spiritus enim mundi, tali peculiari influxu astrali infectus, inficit balsamum naturale puerorum, & infectum balsamum tali lue ebullit, ut eam expellat ad cutem, in qua fiunt illa ulcuscula, universam puerorum cutem defœdantia. Sic & in Indicis regionibus spiritus mundi afficitur peculiari astrorum influxu producendæ lue venereæ idoneo & capaci. Itaque ab spiritu deinde mundi afficitur, & contaminatur balsamum naturale Indorum, & hinc oritur lues illa venerea, quæ tandiu fuit à Medicis ferè omnibus incognita, &

curatur

curatu impossibilis, quam lepræ & elephantiasis speciem esse assero, propter corruptionem universalem, & insignem, quam inducit in totum corporis humani balsamum & suavissimum vitæ nectar: quid enim lepra est, quàm corruptio insignis, humidi radicalis vitæ nostræ? Quid vero lues illa venerea, quàm id ipsum? Unde etiam medicamenta quæ lepram curant, luem etiam veneream mendant, ut videre est inferius in curatione istius morbi.

Medici Galenici non probabunt ullatenus huius morbi theoriam; in eo potissimum quod asseram spiritus humidi radicalis nostri corruptioni esse obnoxios, imo etiam spiritum mundi, quem omnes Philosophi incorruptibilem, & inalterabilem dixere, ex ætherea substantia & cœlesti, qua fiunt & componuntur, quæ quidem substantia inalterabilis est, ex copia sui ignis innati, quo turget. Respondemus spiritum mundi, & spiritus nostros quibus vivimus, spiritusque aliorum mixtorum esse quidem in simplici sua substantia ætherea & cœlesti incorruptibiles; at quatenus permiscantur elementis, ut vitæ nostræ profint, eatenus corruptibiles sunt, quia corpora sunt elementaria, ut corpori nostro elementari jungantur, & cæteris profint mixtis, itaque nullatenus mirandum est si cum Medicis Spagyricis admittam corruptionem, & alterationem spirituum nostrorum, quibus vivimus, & cætera elementorum mixta conservantur & fiunt, quod hi spiritus antequam fiant idonei conservandæ vitæ nostræ, oportet ut jungantur elementis, & fiant quid corporeum elementare; id autem corruptibile est, non ratione primæ suæ substantiæ cœlestis & ætheræ, sed ratione secundæ, & elementaris: illæ autem substantiæ simul sum-

H s

ptæ

ptæ & unitæ, fiunt unum quid corruptibile, & alterabile, ut possit mutari in nostram substantiam, Objectione prædicta soluta, possumus jam ad curam absolutam hujus morbi pervenire. Si sit ergo corruptio universalis trium substantiarum, balsami naturalis, salis sulphuris, & Mercurii, cum corruptione & alteratione spirituum vitalium, & calcinatione & desiccatione salis balsami naturalis, ita ut lepram imitetur: si non absoluta, & integra sit corruptio, & alteratio trium substantiarum possumus sequenti methodo tanto succurrere malo.

In primis nutriendus & alendus est ægrotus alimentis boni succi, ut caponibus, palumbis, columbis, alaudis, coturnicibus, perdicibus, & aliis ejusmodi, quibus omnibus parcè admodum utendum est, ne stomachus cruditatibus impleatur, quibus potissimum vigente morbo abundat, itaque commodum erit singulis hebdomadis has serofitates, & stomachi cruditates medicamento vomitivo evacuare, ut sale vitrioli, vel antimonio optimè præparato, deinde aqua theriacali singulis matutinis horis sumpta roborandus est ventriculus. Præscripto hoc vitæ regimine, mittendus est sanguis è basilica brachii dextri, ad quantitatem viribus ægrotantis, regioni, & ætati illius correspondentem; copiosa debet autem esse hæc phlebotomia, ne tamen ægrotus debilitetur, per vices iteranda est, ut sanguis omnino corruptus extrahatur, & tandem renovetur, medicamentis aliis sequentibus: Præscribetur per mensem integrum, si pertinax sit morbus, sequens potio. R. aquæ cinnamomi sudorificæ distillatæ (ex partibus æqualibus vini optimi, cinnamomi, & ligni Gaiaci) ℥. iiii. Antimonii sudorifici, seu pulveris bezoartici mineralis ʒ. Lapidis bezoartici naturalis grana quatuor, misce fiat potio, utatur per mensem,

sem, manè fumendo, jejuno ventriculo, supersudando, quantum fieri poterit, in lecto optimè cooperatus. Post sudores purgandum est corpus, ab humoribus crassis & tartareis quibus abundant hi ægrotautes; erit autem eorum purgatio ex Mercurio præcipitato cum oleo vitrioli, aut oleo sulphuris, quod si amalgaveris Mercurium cum auro, & illud amalgama fixaveris, aut saltem coagulaveris cum oleo sulphuris, per coabationes ter aut quater iteratas in alembico, aut in retorta, habebis Mercurium præcipitatum purgativum optimū, qui eluendus est ab acritudine olei sulphuris lotionibus quāplurimis, aqua dulci factis donec dulcescat: dosis ejus erit grana duodecim ad quindecim ad conservam rosarum.

Datur & alia Mercurii præparatio quæ radicitus tollit malum hoc, seu lepram hanc veneream: fit autem sequenti methodo. Capiatur Mercurius sublimatus vulgi, & jungatur cum æquali quantitate salis communis depurati & dealbati: deinde sublimetur Mercurius & septies iteretur hæc sublimatio, renovato & mutato singulis vicibus sale communi: deinde super illum Mercurium ita præparatum ponatur ad eminentiam quatuor digitorum, spiritus salis communis, & digerantur simul in matratio optimè clauso in cineribus tepidis per quindecim dies. His transactis auferatur spiritus salis per inclinationem, & reponatur novus, donec tota Mercurii substantia solvatur: hæc soluta distilletur per retortam in cineribus; deinde in balneo mariæ separetur spiritus salis qui primo egreditur: deinde in cineribus pellatur Mercurii substantia, quæ potest rectificari ad majorem penetrationem. Aliquando ascendit in pulverem albißimum, & tenuissimū,
at sta.

at statim solvitur in aquam : hæc aqua rectificata donec nullas emittat feces, potest, estque capax curandi hunc morbum. Cui adhuc si addas aliquid auri tonantis solvetur statim, & præstantius fiet remedium, aut si addas aurum foliatum, extrahet tincturam ad eundem effectum præstantissimam, & huic soli medicamento debetur cura hujus lepræ venereæ absoluta, & radicalis: Ideò prudens & doctus Medicus debet omni cura adhibita, habere hoc præstantissimum medicamentum, quo gloriam & laudem sibi comparare poterit, modò observet cætera prædicta, in hoc prædicto capitulo; regimen puta victus præscriptum, & phlebotomiam, & dietam, & reliqua cuncta: deinde præscribat hoc medicamentum ad curam absolvendam.

C A P. XIV.

De strumis, seu scrofulis.

*De stru-
mis.*

VLcera quæ strumæ seu scrofulæ dicuntur vulgariter, à Chymicis dicuntur ulcera nitrea, quod à nitro præter naturam corporis humani fiant; sunt enim quamplurimæ species salis in corpore humano, nitrum verò copiosum est, & in communi suo emunctorio, quod est renes, & vesica, foras expellatur, hæc ulcera parit. Nam fertur undique per totum corpus per medias serositates Mercuriales, quibus omne corpus turgere, & potissimum cerebrum, in cujus emunctorio, natura ipsa constituit glandulas quasdam tanquam spongas ad attrahendas illas serositates, & digerendas, & foras per insensibilem transpirationem detrudendas. Quod si calor illarum glandularum, & facultas innata imbellis sit, serositas crescit, magna in copia, & coagulatur, beneficio salis nitri quo turgere in globu-

globulos & nodulos ; non secus ac nitrum in magno mundo : deinde sal istud coagulatum pedetentim calore suo , & partis in qua coagulatum est , acrimoniam acquirit , & adurendi potentiam , qua cutem rodit , & causticat , unde fiunt hæc ulcera.

Causæ externæ horum ulcerum sunt alimenta omnia , quæ turgent & abundant sale , quibus si nitrium sal nitrum corporis multiplicatur & crescit ; unde videmus animalia omnia quæ utuntur alimentis putridis , tartareis , & feculentis hæc sola esse obnoxia prædictis ulceribus , ut sunt porci & homines , quod utantur omni genere alimentorum , & quod copiosè edant : sic enim eorum tartarea excrementa multiplicantur , ac proinde sal præternaturam balsami naturalis , ex quo hæc ulcera fiunt : unde possunt definiri hæc ulcera , sequentibus verbis. Strumæ seu scosulæ sunt nitrum præternaturam balsami naturalis , separatum & amandatum , in emunctoria communia partium nobilium , aut in alias aliquando partes , ubi coagulatur in tophos & nodulos lapideos quasi , qui successu temporis ab acrimonia salis fiunt ulcera cancrofa & phagædenica.

Curatio horum ulcerum dependet ab ablatione , aut diminutione salis illius nitrosi , præternaturam quod in balsamo naturali residet , & crescit , ut causa antecedens tollatur : Tollitur autem sal istud , aut diminuitur , victus regimine euchymo , & purgatione ex Mercurio superius præparato , singulis mensibus in plenilunio iterata : potest etiam ante purgationem , aut post celebrari phlebotomia , ætati , & viribus ægrotantis correspondens. Oleum etiam Mercurii seu ejus essentia , superiori capite descripta & præparata , præstat omnibus remediis , ut humorum omnium saburram è corpore horum ægro-

*Causa
Strumæ
rum.*

*Scrofis-
laris de-
finitio.*

*Curatio
Strumæ
rum.*

ægotantium sine noxa expellamus, sufficit etiam istud oleum ut ad cicatricem laudatam ulcera hæc omnia perducamus; modo admisceatur oleo vitellorum ovi, & sic ulceribus superimponatur tepidè: debent tamen prius hæc ulcera lavari & ablui, bis aut ter in die, spiritu nitri aut spiritu salis communis, & his solis medicamentis Deo dante exterius applicatis, & interius assumptis possunt certissimè curari hæc ulcera.

CAP. XV.

De Tinea.

*De Ti.
nea.*

Tinea est ulcus peculiare capitis crustas siccas & aridas, & squamosas producens, caloris albi, & aliquando subcrocei. Hæc ulcera dependent à sale vitriolato præter naturam balsami nostri; vitriolum enim in magno mundo, dum fortissimè calcinatur igne, modò ab excrementis suis terreis & argillofis sit defœcatum, coagulatur in squamosam massam albam & subflavam. Sic & in parvo mundo, vitriolum dum separatur à balsamo corporis nostri, tendit ad cutem, ibiq; coagulatur in squamosam substantiam una cum cute, quam ulcerat & corrodit, & si id fiat universaliter per totum corpus, fit vera lepra: nam Tinea, est vera lepra peculiaris capitis; à sale enim illo corrumpitur omnimodo balsamum naturale pericranii. Itaque potest definiri Tinea, ulcus peculiare capitis phagædenicū & cancrōsum à sale vitrioli corporis humani dependens, cujus ope pericraniū corroditur in squamas albas & subflavas.

Hoc ulcus malignum admodum est & curatu valde difficile, cui si segniter succurratur, & negligatur ejus cura, convertitur certissimè in veram lepram, & pedetentim serpit per totum corpus & inficit

inficit universum totius corporis habitum, balsamo naturali corrupto; quamobrem citissimè mederi debemus huic malo, sequenti methodo. Inprimis præscribendum est victus regimen euchymum refrigerans & humectans, ut temperemus calorem naturalē, ne vivacitate sua & robore deficcet & coagulet sal illud, & amandet ad superficiem capitis, at coërceatur in centro balsami naturalis dissolutum. Post præscriptum victus regimen, deveniendum ad sanguinis missionem, ex cephalica ad quantitatem viribus ægotantis, & ætati correspondentem. Quæ sanguinis missio iteranda est, ter aut quater in anno in plenilunio. Deinde balneanda sunt corpora prædicto ulcere affecta balneo aquæ dulcis tepidæ hæticorum more, prohibendo ne in balneo, nec extra balnea supersudent, id autem fit, ut acrimonia salis illius vitriolati moderetur, ad auctis corporis humani humiditatibus quibus & salis istius acrimonia temperatur, & caloris nativi robur & vivacitas moderatur, ne coagulet & deficcet sal istud, & amandet ad cutem: interim inter balneandum laxanda est alvus clysteribus emollientibus & refrigerantibus, aut potionibus benignis catharticis, ut ex fenna decocta cum prunis dulcibus, aut aliis ejusmodi, potionibus, vel ex cremore tartari cum syrupo rosato laxativo. His celebratis medicamentis, deveniendum est ad topica remedia quibus sal istud corrumpitur, & mutatur in aliam substantiam, ita ut ejus corrosiva facultas pereat & annihiletur: quod ut faciliùs obtineas sequentem observabis methodum.

Truncandi & radendi imprimis sunt capilli, aut evellendi una cum crustis si fieri possit, aut post capillorū tonsionem humectandæ sunt crustæ decocto serpentariæ majoris, & eas crustas sic hume-

ctatas

Etatas perungere oportet oleo vitellorum ovorum; ut omnes decidant: deinde ulcus ipsum seu totum caput perungendum est balsamo Mercurii superius descripto, Capite de lue venerea: aut oleo antimoni rubeo descripto in secunda sectione hujus libri, capite nono, vulnerum. Quæ duo balsama possunt applicari sola ipsis ulceribus, aut permixta cum oleo vitellorum ovorum, capite tamen cooperto emplastro de Diapalma, cui malaxandum est, seu permiscendum calcinatum magnum Paracelsi, qui est Mercurius præcipitatus cum aqua forti.

*Balsa-
mū tar-
tari sit
extarta-
ro arce-
nico &
salepe-
tra si-
mul per-
mixtis
& calci-
natis, &
de lib. 3
myrothe-
ci capi-
te de tar-
taro.*

Vel si hæc balsama prædicta non sunt præ manibus, nec haberi queant applicandum est oleum sulphuris, vel vitrioli, temperatum cum modica aqua plantaginis, vel rosacea: deinde postquam ulcus erit lotum & nitidum ab omnibus crustis, lavandum est balsamo tartari bis in die, cum balsamo sulphuris per quatuor, aut quinque dies: quibus transactis cicatrizandum est ulcus cum oleo vitellorum ovi, & croco martis simul permixtis & malaxatis, unguenti & linimenti instar. Ad capillorum autem subitam regenerationem lavandum est caput jam ad cicatricem laudatam perductum, aqua mellis permixta cum oleo tartari, vel cum aqua vitæ, quibus obtinebis, Deo dante, omne quod in votis erit circa curationem hujus maligni ulceris.

C A P. XVI.

De Fistulis.

*De Fi-
stulis.*

Fistulæ sunt ulcera apud Medicos vulgares & Galenistas concava, & cavernosa sic appellata, quod fistulas muscas imitentur sua concavitate. Medici verò Spagyrici, totius naturæ veri anatomi hæc ulcera dicunt, ulcera salis petra, quod fiant à salepe-

salepetra præter naturam balsami nostri: sal enim istud dum separatur à balsamo naturali, & amandatur in aliquam partem ibi coagulatur in fistulas seu canales longos & fistulosos, qui pedetentim corrosione sua ulcerant cutem & carnes cuti suppositas, secundum suam formam quam à natura obtinent, quæ cum sit fistulosa, fistulosa fiunt ulcera: at causa eorum materialis secundum Chymicos est salpetra, ut jam dictum est. Hæc ulcera sunt sine dolore propter sal istud à quo fiunt quod sit frigidum manifestè, & narcoticum secundum humiditatem quam secum habet innatam & naturalem, cujus ope, igne & calorem maximum quo turgēt in suo centro, retineri & exingui certum est, ne aliquas habeat facultates & operationes dum viget illa humiditas, cujus ope ulcera hæc indolentia sunt. Itaque possumus definire hæc ulcera fistulosa, ulcera cavernosa, longa, pyramidum & fistularum instar à salepetra corporis humani, qui separatur à sale naturali balsami nostri, ad superficiem corporis ibique coagulatur in figuras pyramidales & fistulosas, quæ pedetentim cutem & carnes ulcerant secundum eā figuram.

Cura horum ulcerum dependet ex regimine optimo & euchymo, & tenui, ne copia ciborum multiplicetur sal istud petra: nam in humano corpore in quo salpetra scatet & turgēt, sal omne quaecunque sit quod ex alimentis provenit facili negotio convertitur in salempetra: non secus ac in macrocosmo in cavernis ubi salpetra crescit, quicquid salis advenit in eo loco, convertitur in salempetra, unde & salpetrarii inveniūt omne genus salis in ipso salpetra conficiendo, & separant illud suis filtrationibus & coagulationibus; unde parcè admodum cibandum est, ne copia alimenti sal istud

Cura fistularū.

crescat, & multiplicetur. Post regimen victus præscriptum, phlebotomandum est ex parte opposita parti ulceratæ, & mittendus est sanguis secundum vires & ætatem ægrotantis, habita ratione temporis & regionis, & reliquarum omnium rerum quas expostulat phlebotomia, quæ iteranda est singulis mensibus, modò vires & ætas permittant: deinde purgandum est corpus pillulis sequentibus. *℞.* Micæ panis optimi ℥j. *℞.* Mercurii sublimati super aliud Mercurium crudum & super salem cōmunem decrepitatum ℥. j. Balsami Mercurii dulcis superius descripti capite de lue venerea, ℥. iij. Balsami antimonii superius etiam descripti, ℥. ij. Mosci & ambari grisei an. grana vj. Olei cinnamomi gutt. viij. misce fiat massa pillularum, de qua capiet singulis mensibus in plenilunio dragmam semis manè jejuno ventriculo, servato & regimine & custodia: & interim laxanda est alvus cremore tartari & syrupo rosato solutivo, singulis hebdomadis.

His præscriptis medicamentis deveniendum erit ad topica remedia, ut fistulosa hæc ulcera ad cicatricem laudatam perducere valeamus. Oleum autem Mercurii dulcis superius citati, & oleum rubrum antimonii sufficient ad curationem absolutè absolvendam, ad quam ut citius pervenias, imprimis spiritu salispetræ fistulas tuas siphone aliquo lavabis, magno impetu injiciendo spiritum hunc in centrum fistulæ ut undiquaque penetret, & tangat omnes partes ulceratas & corrosas, & dissolvat omnes callositates & durities, quæ communiter solent concomitari hæc ulcera: spiritus autem hic omnia hæc emollit & discutit: deinde balsama prædicta Mercurii & Antimonii ad cicatricem laudatam conducunt ulcus: quam accelerant Iulapia ex spiritu salispetræ & succo limonum, & syrupo eorundem

eundem composita & singulis matutinis horis je-
juno ventriculo sumpta, ut sanguinis massam ex-
purgent ab omnibus tartareis excrementis quæ sub-
ito mutantur in salem.

Balsama etiam seu olea, quæ possunt elici ex me-
tallis omnibus beneficio olei Mercurii conferunt
multum ad fistulas curandas, cujuscunque sint ge-
neris, ut Argentum solutum & in oleum conver-
sum ab oleo Mercurii curat omnes capitis seu peri-
cranii fistulas & talpas.

Cuprum in oleum redactum ab ipso met oleo
Mercurii curat omnia ulcera, quæ possunt natura-
liter contingere in partibus generationi dicatis, &
sic de aliis metallis asserendum est: Mercurius enim
cùm sit humidum radicale cujuscunque metalli, si
jungatur aliis metallis habet & observat easdem
proprietas, & energias ac metallum cum quo cõ-
nectitur; non secus ac Mercurius cœlestis, qui dum
soli jungitur est sol, dum lunæ est luna: si jungatur
veneri est venus, si saturno est saturnus. Itaque si
habueris essentiam seu humidum radicale Mercu-
rii vulgaris, cum eo habere poteris omnia alia hu-
mida radicalia metallorum cum quibus miraculo-
sè operaberis.

C A P. XVII.

De Cancro.

CAncri apud Medicos vulgares & Galenistas o-
riginem habent ex sanguine crasso, fœculento,
melancholico & terrestri, adusto calore præter na-
turam qui in hisce tumoribus invenitur. Medici
verò Spagyrici horum ulcerum originem, & sca-
turiginem ducunt ex sale tartareo excrementoso,
qui separatur ex sale dulci balsami naturalis nostri
tanquam quid contrarium vitæ, adeò mordax &

*De Can-
cro.*

I 2

can-

causticum cum peculiari quadam maligna qualitate, ut habeat potentiam urendi & causticandi; non secus ac caustica potentialia, cujus salis caustici ratione & opera, ulcera hæc dolorosa omnino sunt difformia, & variis coloribus variegata, putrida omnino & infecta, supra modum ulcerum omnium: quamobrem Medici Spagyrici una cum Paracelfo, cancrofa ulcera in homine dependere putarunt ex iisdem causis, quibus dependet caries & putredo terrarum & lapidum in subterraneis locis, in quibus generatur Arsenicum, auripigmentum & Realgar, quæ omnia sunt species salis mineralis tartarei, & excrementosi, in quibus latet mira urendi & causticandi potestas; unde terræ & mineræ in quibus generantur, steriles manent & mortuæ nihil aliud generant, præter illud ipsum mortiferum quod turgent, & circumcirca vitales omnes actiones, & producendi facultates extinguunt. Pari ratione in homine, hoc sal vitæ per totum corpus sparsum separat facultate sua expultrice, & in cutem amandat aliud sal excrementitium tartarosum, arcenicale & Realgarinum: quod si in aliqua parte coaguletur ulcera cancrofa constituit, sic à Medicis appellata vulgaribus, quod figura, aliqua ratione cancos marinos imitentur. Medici verò Spagyrici, hæc ulcera definiunt salia, Arcenicalia & Realgarina, quæ dum separantur à balsamo naturali, dum non possunt resolvi per poros cutis condensantur, & coagulantur in tumores, ubi corrodunt partes, & maligna sua qualitate spiritus vitales offendunt, & tandem extinguunt & perdunt, ita ut partes cancro, affectæ sphacelo capiantur. Itaque ex doctrina Chymicorum ulcera hæc videntur mineræ arcenici, Realgaris, auripigmenti, & aliorum similium mineralium quæ virtute caustica & adurente pollent:

Hoc

Hoc videtur autem stupendum apud Medicos Galenistas tales in corpore dari mineras, & tamen non mirantur in eodem homine lapides multi generis generari, & animalcula, quidni ergo & mineralia?

Ad curam ergo horum ulcerum ex doctrina Chymicorum imprimis observandum est: Vitæ balsamum immutandum esse, & renovandum victus regimine, & purgationibus benignis sæpius iteratis. Victus autem erit euchymus, fugiendo & evitando omnia tartarea alimenta salita, & crassa, quæ sanguinem crassum & fœculentum generant: sanguis missus in plenilunio copiosè si vires ferant est magnum arcanum ad sanguinem innovandum. Sudores etiam ab antimonio sudorifico elicti maximè profunt post purgationem ab eodem antimonio: antimonium autem sudorificum habes in hoc opere multis in locis descriptum sequenti autem methodo optimum habebis. ℞. Reguli antimonii optimi & albissimi quantum volueris, reduc in pulverem, & misce cum pari quantitate salis petræ, & calcina ambo in tigillo forti, per tres horas in mediocri igne: Deinde iterum reduc in pulverem & iterum permisce novæ quantitati salis petræ, & calcina iterum, & hoc itera donec regulus antimonii in pulverem albissimum convertatur quem ablue aqua dulci tepida, donec tota salis substantia pereat, & habeas pulverem albissimum quem igne desiccabis, & ad usus miros conservabis. Dosis ejus erit dragma unica, aut semis cum aqua cardui benedicti, aut ulmaria.

Ad topica deinde deveniendum est, ut causas conjunctas horum ulcerum auferamus. Sunt qui ferro candenti conantur auferre has causas: hoc quidem probo, modò radicitus tota minera arcenici auferatur

I 3

ratur

ratur in illa amputatione ; alioquin nihil prodest, quia quod reliquum est, citò crescit & multiplicatur attrahendo quidquid arcenici natura expellit per poros cutis. Medici autem Spagyrici, quamplurima excogitarunt ad mineras arcenicales sine ullo ferè dolore auferendas, & eradicandas virtute Mercurii metallici alicujus in primum chaos reducti, & ad dulcedinem cocti : nam alioquin venenum summum est, & causticum potentiale efficacissimum : hic Mercurius sic Spagyricè præparatus, qui est substantia viscosa & tenax ex qua mineralia & metalla omnia fiunt, est verum, unicum, & legitimum remedium horum ulcerum, quod quidem & potest ad quantitatem guttularum decem, aut viginti interius assumi ad renovationem sanguinis, modò coctum sit & dulce, & exterius applicari ad causas conjunctas tollendas sine dolore. Docui satis apertè harum substantiarum Mercurialium extractiones ex metallis & mineralibus in libro tertio myrothecii Spagyrici, & virtutes earum declaravi passim in Palladio meo. Et adhuc particulari eloquio & faciliiori docui in capite de ulceribus venereis, & in capite de fistulis hujus tertiæ sectionis.

C A P. XVIII.

*De ulceribus ex combustione.**De combustionis.*

Combusta sunt ulcera quæ dependent à causis externis comburentibus & causticantibus, quæ ex calore præter naturam quem habent adurunt & causticant partes quibus infliguntur: veluti ferrum candens, pruna, carbones igniti, cineres ex calfacti, aqua, oleum, butyrum, vinumq; ebulliens & reliqua cuncta quæ possunt igniri. Ea ipsa ignita si possint partibus corporis nostri applicari, ulcerant partes & comburunt magno cum dolore quòd in igni-

ignitione suarum substantiarum, hæ substantiæ acquirant acrimoniam & corrodingi potentiam ab excessivo calore, & præcipuè sal quod est substantia præcipua quæ suscipit igneam illam facultatem & vim corrodingi; Aliæ enim substantiæ non tam citò suscipiunt illam. Hæc ergo substantia, substantiæ partium quibus applicatur jungitur & communicat suam corrodingi virtutem, & sic fiunt ulcera à combustione, caustica potentialia, artificialia, aut naturalia qualiacunque sint, ut cantharides, flammula, Ranunculus, calx, arsenicum, auripigmentum, viride æris, sublimatum, aqua fortis, sal tartari, & sal sarmentorum, & reliqua cuncta quæ corrodingi facultatem habent, nobis satis clarè commonstrant hujus rei veritatem; nam calor præter naturam qui inest ipsis substantiis, acres, & mordaces, & corrodinges efficit, ita ut spirituosè & subtiliter penetrent partes quibus applicantur, easque ulcerent & causticent summo cum dolore, sicut de reliquis quæ ignitionem ab eisdem causis externis pati possunt, ut sunt aquæ bullientis liquores, & metalla ignita, quæ possunt ab ignitione sua & inflammatione partes quibus applicantur inflammare & ignire. Quibus malis ut succurrat Medicus Spagyricus, calorem illum præter naturam imprimis extinguere debet, remedio aliquo humido & frigido, ut puta aqua communi, vel aqua rosacea, plantaginis, nenupharis, vel earum plantarum succis: potest etiam ad majorem efficaciam & virtutem haberi præ manibus aqua glaciei & nivis; hæ enim aquæ refrigerandi & humectandi majorem præ reliquis habent efficaciam, quòd sint absque ullis igneis spiritibus & æthereis; frigus enim eos ipsos spiritus fugavit, unde & Mercurius rerum omnium aquosus & excrementitius qui nullis vitæ spiritibus turget, est

arcanum combustorum : extinguit enim citissime omnes inflammationes & partium ardores, habetur autem hic Mercurius post extractionem spirituosæ substantiæ ex succis omnibus, post extractionem enim illius spirituosæ substantiæ sequitur phlegma quoddam aquosum & insipidum, quod est verus Mercurius excrementitius & aquosus rerum omnium, quodque Medici communes Serum dicunt, aut phlegma. Post extinctionem caloris præter naturam possumus uti ad ulcus curandum oleo plumbi, vel in ejus penuria, butyro saturni, quod fit ex calce plumbi, in aceto stillatitio dissoluta, & ex hac dissolutione clara & filtrata modo permisceatur cum oleo violaceo, aut nenupharino, agitando simul convertentur ambo in substantiam butyro similem: vel possumus uti oleo vitellorum ovorum cum camphora in eo dissoluta. Terra etiam ex calce vera privata multis lotionibus ab omni sale est etiã valde efficax remedium, si cum oleo violaceo permisceatur. At hæc omnia remedia, oleo plumbi, & oleo Mercurii dulci inferiora sunt, ut antea diximus, capite de ulceribus venereis.

Sunt qui combusta curant remediis adurentibus & veluti causticis, ut sunt oleo tartari, salibus omnibus in aceto dissolutis, semine sinapi cum multo malaxato, aqua vitæ, quia hisce remediis adurentibus & calidis inflammatur de novo pars affecta, & humor copiosus attrahitur, undique quo extinguitur & remedii & partis combustæ calor: sed hæc cura, quamvis aliquando in euchymis corporibus succedat satis feliciter, nihilominus tamen in cacochymis adauget malum & ulcera cacoethea efficit, attractis undique humoribus malignis & perversis qui ulcus malignum & prævum constituunt. Unde & dolores fiunt ingentes & vehementes.

tes, qui ægrotū valde discruciant & affligunt, quare non consulo ut his utamur ; at Galenicis reliquamus, quibus sic placet corpus humanum dilaniare & distorquere. Nos verò naturæ benigniores servi sumus, mala omnia sua , quo possumus ingenio & industria demulcemus, proverbii communis sequaces (omne violentum naturæ inimicum) hinc curam jucundam & sine dolore cæteris præstantiorem esse asserimus. Curavimus nos combustam undique faciem à pulvere bellico, quatuor diebus absque ullo dolore & summo cum solatio ægrotantis, nulla remanente cicatrice , cum tamen omnes putarent virum hunc honestum & satis clarum utroque lumine orbatum , & pulchritudine sua omni præcedenti qua vigebat denudatum : vivit tamen adhuc, ac si nunquam combustus fuisset, & sola plumbi essentia curatus est.

CONCLUSIO HUIUS SECTIONIS TERTIÆ.

HAbes Amice Lector quidquid Spagyricè potest dici de ulceribus , in hac tertia sectione completum: Si nihil de herpete, de serpigine, aliisque ulcusculis quæ cutem humanam deturpant non visum fuit hæc ulcuscula peculiari capite tractare, quod levissima sint, & minimi momenti, & multa sint apud Spagyricos Chirurgos & alios vulgares descripta medicamenta quæ hæc curant, sola simplici lotionem olei tartari, aut aquæ salis & aceti: quamobrem sectionem quartam de luxationibus Spagyricè tractandam aggredimur.

SECTIO IV.
DE LUXATIONIBUS.

C A P. I.

Luxatio quid sit.

Medici communes luxationem definiunt, mutationem præter naturam ossium ex locis suis naturalibus : Medici verò Spagyrici addunt huic definitioni aliquos terminos quibus explicantur & causæ omissæ omnes luxationum : Itaque clarius multo est definitio Spagyrica præcedenti definitione. Est autem definitio Spagyrica hisce terminis : Luxatio est mutatio præter naturam ossiū ex causis præter naturam, quæ temperamentum balsami naturalis nostri pervertunt, unde articulatio, & ejus usus, & functiones omnes læduntur. In hac mutatione præter naturam ossium ex suis locis naturalibus, accidit tumor, inflammatio, & dolor : Tumor accidit ex accursu humorum, qui naturaliter partibus læsis accurrunt in auxilium, ut dolorem & inflammationem aliquatenus mitigent : dependet etiā aliquando ex osse ipso luxato : inflammatio dependet ex liquore balsamico qui in suis naturalibus substantiis, sale, sulphure & Mercurio, temperamentum naturale non observat, & tendit ad acquisitionem alterius temperamenti, ni subito succurratur ; dolor vero dependet ex solutione continui quæ in luxationibus omnibus reperitur, & ex acrimonia salis balsami naturalis, quæ ex in-
temperamento ipsius pedetentim
acquiritur.

C A P.

CAP. II.

De causis Luxationum.

CAusæ Luxationum vel esse possunt externæ vel internæ: externæ sunt omnes motus violēti, casus, saltus, extensiones membrorum supra naturam, & alia multa similia quæ possunt ossa ex loco suo naturali dimovere: constellationes etiā & astrorum maligni influxus & aspectus qui catarrhos & defluxiones excitant sunt etiam sæpissimè causæ externæ luxationū. Causæ verò internæ sunt omnes catarrhi & defluxiones humorum, qui sursum & deorsum totum corpus permeant, per poros, canales, & tubos insensibiles humani corporis, quos humores humanus archæus, hoc est calor naturalis gubernat, vel ad exclusionem tanquam excrementa, vel ad alimentum humani corporis, qui si in articulationes & symphyfes decidant copiosi, emolliunt præter modum articulationes, aut substantiā tartaream & durā in ipsa articulatione producunt, ita ut impediatur articulatio, aut ossa è suo loco dimoveantur, aut si nimis emolliantur ea quæ articulationem naturalem custodiūt, ea postmodum simplici motū depravatur ossibus demotis è suo loco naturali. Ut manifestū est in his omnibus qui diuturnam arthritidem passi sunt; liquor enim copiosus qui defluit in articulationes membrorum aliquando emollitione nimia sua luxat ossa, vel productione alicujus humoris tartarei ipsa etiam ossa è suo loco naturali pellit, quorum luxationum cura dependet in dissolvendis tartareis, sive nodosis illis substantiis, & in fluxione, vel congestione impedienda, antequam cogitemus ossa luxata ad suū locum naturalem collocanda, ut in capitulo curationis copiosiori eloquio
legetur.

Luxa-
tionum
causa.

CAP.

Signa
luxationum.

Humanum corpus ita artificiosè compactum ex diversis & variis partibus fuit à summo rerum opifice, ut si omnes hæ partes locum naturalem & situm, figuram, quantitatem, proportionem, & modum observent tanta est in humano corpore pulchritudo, & formosa effigies, ut facili negotio omnia à Deo creata, animalia, vegetantia & mineralia pulchritudine vincat, verusque sit totius mundi coryphæus; nullum enim metallum, nec aurum nec argentum, nec lapis ullus pretiosus, adamas, nec carbunculus, radios & lumen æquant oculi perfecti, & omnibus partibus absoluti: quod etiam fructuum & florum genus formosum colorem vincit: qui foliorum atque herbarum tenuitatem capillorum & pulchritudinem superat, imò æquat. Quid verò animalium est quod æquare queat, humanorum membrorum formosas figuras, & teneras cutis humanæ mollities. Hæc autem externa membrorum humanorum formosa structura & compago, signum est manifestum & evidens, harmoniam, unionem & conjunctionem partium diversarum quibus componitur, esse ex ordine & lege creatoris, quam dum inviolatam observant, hæc etiam observatur externa species. Quod si ex accidenti pereat, perit & id quod superius mirum supra omnia fecimus. Itaque si in articulationibus, tumor aliquis præter naturam videatur in una parte, in alia verò depressum videatur membrum, & dolor maximus perferentur, motus depravetur & figura & forma naturalis, tunc temporis ossa luxata dicere possumus. Ecce quod in genere dicere possumus de luxationibus: nam in particulari de
omni

omnibus luxationibus dicere nimis fastidiosum esset & superfluum, cum & multi Galenicorum Medicorum de his dixerint, quod si nostris codicibus jungatur, perfecta erit hac in parte de luxationibus doctrina.

CAP. IV.

De Cura Luxationum.

AD curationem omnium luxationum, oportet imprimis ossa luxata, ad suum locum naturale manu reponere: quod si manus, & robur humanum imbecille sit, recurrendum est ad instrumenta, quæ huic rei faciendæ ab arte excogitata sunt; instrumenta autem sunt depicta quæ huic rei inserviunt apud Oribasium libro suo de machinamentis. Postquam ossa remissa sunt, & in suis locis naturalibus collocata, membrum in quo accidit luxatio, ligandum est convenienti ligatura, ut os in suo loco naturali contineatur, & membrum deinde ita ligatum quieti est dandum, ne iterum luxetur, aut accurrant humores ibique putrescant & phlegmone fiat, quod ut præcaveatur statim ac remissum est os, cataplasma refrigerans & astringens apponendum est membro, quod sequitur. *℞.* Croci martis $\mathfrak{z}$. j. Lapidis hæmatitis calcinati. $\mathfrak{z}$. β . Colchotar vitrioli loti & à sale suo depurati. $\mathfrak{z}$. j. Succij jusquiæmi. $\mathfrak{z}$. iij. albuminis ovi in spumam agitatione conversi quantum satis ad incorporandum, & fiat cum stupa aceto madida cataplasma frigidè applicandū membro luxato: deinde statim mittendus est sanguis ex basilica partis membro luxato oppositæ, ad quantitatem viribus & ætati ægrotantis correspondentem, ut fiat revulsio sanguinis affluentis membro luxato, ne phlegmonem pariat, aliaque multa incommoda. Hoc autem cataplasma superius descri

Cura luxationis.

scriptum virtute innata sua fluxiones impedit, & humores affluxi ne corrumpantur agit: Itaque necesse est, ut per octo dies, aut decem, maneat membrum ligatum, donec omnino agrotus persentiat se absolutè valere. Quod si interim calor & pruritus persentiat, aceto frigido est huic rei succurrendum, cataplasma madefaciendo donec frigiditas aceti persentiat: interim motu lento est agitando membrum ter aut quater in die, ut humores pedetentim evanescant qui in remissione ossis luxati in articulatione affluxi sunt, ne faciant Anchilosis de qua peculiari sequenti capite agemus, est enim symptoma prægrande, quod est curatu valde difficile.

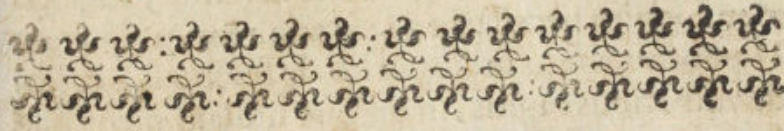
C A P. V.

De Anchilosi articulationis luxatæ.

*Anchilosis
quid est
et curatio*

IN luxatione aliquando contingit Anchilosis quæ est ossium connexio humore aliquo agglutinante, qui impedit eorum motus: hæc autem Anchilosis fit in curatione luxationis, dum nunquam movetur membrum luxatū, ut motu illo levi rum-patur gluten Mercurii qui affluxit luxatæ parti: dū enim aliqua pars luxationem patitur, maximus in ea parte causatur dolor, & à dolore inflammatio, & calor præter naturam, qui ut extinguatur, natura maximam Mercurii vitalis quantitatem ad eam partem compellit, hic autem Mercurius calore partis magis ac magis condensatur, & glutinescit, donec motus omnino impediatur, & synarthrosis, ex diarthrosi fiat, quam Medici Græci Anchilosis dixêre, curatu omnino difficilem: si tamen naturalibus remediis possumus eam curare, consulo ut fontes Chymicorum adeamus, ut hinc hauriamus aliquid Anchilosi utile. Oleum ergo tartari & spi-ritus

ritus tartari rectificatus, & à suo phlegmate depu-
ratus, possunt (si quid est in rerum natura) Anchi-
losim curare: nam hic spiritus dissolvit certissimè
omnes tartareos humores, & dissipat glutinosas &
viscosas, quæ generantur in articulatione substan-
tias absque ulla noxa.

SECTIO V. DE FRACTIONIBUS.

CAP. I.

Quid sit fractio.

Fractio est solutio continui in osse facta; seu, *Fractio quid.*
præcisio ossis ab aliqua causa externa violenter
facta, cum intemperie balsami naturalis, partis in
qua accidit ossis fractio; non enim os unquam vi-
dimus ruptum ab aliqua causa externa violenta,
quin pars in qua rumpitur os illico intemperiem
quàm maximam suscipiat: omnia enim symptoma-
ta quæ in luxationibus supervenire solent, in fra-
ctionibus etiam communia sunt, præcipuè dolor,
inflammatio, & humorum accursus; illa autem
symptomata non possunt alicui parti supervenire
quin balsamum naturale illius partis intemperiem
quàm maximam recipiat; quæ intemperies maxi-
me est impedienda, lenitis, aut omnino sublati a-
liis symptomatibus; hoc autem demonstra-
bimus peculiari capite, ubi de
curatione agemus.

*De differentiis & speciebus fractionis.**De differentiis
fractionis.*

SEx sunt species seu differentiae fractionis, à Medicis Galenistis excogitatae & inventae; non tamen cognitu necessariae ad curationem, ut ipsemet Hippocrates satis indicavit lib. de fracturis, & lib. de vulneribus capitis, in quibus nullam mentionem fecit harum specierum & differentiarum: transversales verò & secundum longitudinem sunt notatu dignae, quod indicent aliquid quod curationi confert, nempe, ut os fractum reponatur in suo situ naturali, si reponi possit. Medici etiam Spagyrici has contemnunt ossis fracti differentias, habent tantum naturae intentum, hoc est reponere ossa in suo loco naturali, & parti mederi, non curant qualicunque modo ruptum sit os, modo reponant suis balsamis & medicamentis.

Dividunt autem moderni Medici has fractionis species, in Raphanidon, schidacidon, cauledon, Eisonycham, Alphytidon, & Apothorauzin.

Raphanidon dicunt fractionem transversalem ossis, sub qua comprehendunt cauledon quod scissuras habeat in sua fractione transversali. Schidacidon dicunt fractionem ossis secundum longitudinem, sub qua comprehendunt Eisonycham quod in longitudine sua in semilunam terminetur. Alphytidon dicunt fracturam ossis in multas & varias partes in suo loco naturali aliquando manentes. Apothorauzin verò appellant praecisionem alicujus partis ossis in superficie ejus, manente illa parte à toto separata. Hæ omnes fractionis species possunt cognosci Chirurgicis instrumentis quibus Chi-

Chirurgi vulnera percontantur, quibus cognitio facilis est earum remissio, & curatio, ut sequenti capitulo Deo dante videbitur.

C A P. III.

De Curatione fractionum.

Cura omnis fractionis consistit in reuisione ossis fracti & in coagulatione illius: reuio partium ossis fracti fit industria Chirurgi peritissimi, dum manu sua ossium fractorum partes ad suum locum naturalem & situm reponit; in quo loco naturali tamdiu sunt conservanda ossa, quamdiu est opus ad ea unienda & agglutinanda: communiter intra quadraginta dies fit: in nonnullis autem bene valentibus & adolescentibus breviori fit tempore; in senibus autem tardiori: quapropter ligamenta convenientia eligenda sunt, qua de re legendus est Oribasius de fasciis & ligamentis.

*Cura
fractionum.*

Repositis ergo ossibus, quod cognoscitur figura naturali membrorum in quibus est fractio, deveniendum erit ad agglutinationem & coagulationem partium ossium fractarum, quod fiet, tum naturali interiori balsamo vitæ, quo nutriuntur partes, & quo conservantur; eo enim solo balsamo utitur natura, ad agglutinationem partium separatarum: balsama enim exteriora quæ adhibentur adjuvant tantum & fovent balsamum illud internum & impediunt ne corrumpatur, aut in alienam transeat naturam, quo solo iuvamine natura habet opus ad opera sua perficienda; balsama autem iuvantia naturam quamplurima sunt, ut est oleum sanguinis humani, oleum carnis humanæ, & oleum ossium humanorum, & alia multa quamplurima balsama passim in hoc opere enarrata, & præsertim in sectione de vulneribus quibus omnibus uti poterit Chirurgus cum prudentia

K

debito

debito tempore, ad agglutinationem ossium fractorum: ut autem melius ad scopum suum collimare possit, sequenti methodo curabit fractiones. In primis mittit sanguinem ex brachio opposito parti læsæ, ad quantitatem viribus ægrotantis correspondentem postquam ossa fracta ad suum locum naturalem remiserit: ut si sint omnino fracta & à periostio separata, auferenda sunt omnino & à parte rejicienda. Postquam autem hæc omnia ex arte facta fuerint, sanguinem mittet ut diximus: deinde cataplasma astringens & refrigerans superius in capite de cura luxationum præscriptum, membro læso applicabit: transactis decem aut octo diebus auferet, & partem perunget extracto Symphyti majoris & balsamis superius dictis, regimine vitæ observato enchymo, & pauco, quiete partis læsæ observata, præsertim donec coalescant omnia; & pars summo pruritu titilletur.

CONCLUSIO TOTIUS

OPERIS.

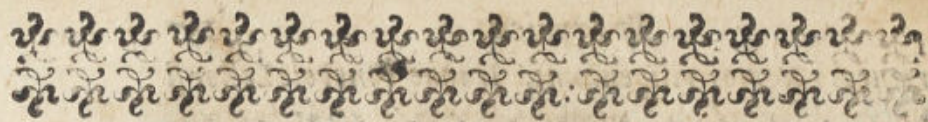
Completam habes amice Lector, & absolutam Chirurgiæ artem, Spagyrica methodo pertractatam: si quid est quod Grecis autoribus Medicina, ut ajunt, coryphæis repugnet, id non industria factum putes, ut me ipsis clariorem, & in arte nostra subtiliorem putem, aut videri cupiam; at tantum quod libratis undiquaque ex omnibus harum sectarum authorum rationibus, veritatis & rationis plus in Spagyricorum libris inveniam, & curam citiorem & jucundior, imò & tutiorem reperiam, quam in aliis Galenicorum sectis, quas tamen non reprobo, at in multis laudo. Quod si aliquando in ipsam acrior, & mordacior, quam postulet professio, qua fungor videar; id tantum est in particulares quosdam Medicos Galenicos, quæ ignorata prorsus Chymia, ipsam veluti vulpes Æsopice

matu-

in maturos racemos vilipendunt. Itaque benevole Lector si quid inter legendum, nimium durum & acre tibi occurrat, ne me picrocolum in Galenicos existimes; at tantum artis Spagyricæ acerrimum defensorem: nam vim vi repellere licet. Sunt equidem Galenicorum nonnulli, in propugnandis suis, in Spagyricos injuriis & calumniis nimis pertinaces: itaq; in posterum si inducias querant, linguam compefcent, & amico loquantur eloquio, sic etiam tandem noster illis ridebit Apollo, arcanâq; nostra habebunt patefacta, & fideliter communicata. Certissimum equidem est Paracelsum numquam ita intricatè, & ænigmatice scripturum fecisse, si Medici sui temporis, injuriis & calumniis primi ipsum non affecissent: iniquum enim erat sua manifestare secreta his ipsis, qui passim suam sectam, & curandi methodum calumniis dilaniabant: non ita tamen ego feci; at clarè admodum scripsi, & lumen, facemq; tenebris induxi, ut Chymia nitor percipiatur. Hilari fronte suscipe quæso, lucubrationis meæ laborem, & talentum à Deo mihi communicatum, quod ni me vinceret proximorum promerendi cupiditas, abditis verborum ænigmatibus adhuc occultarem: his interim utere Lector, ad laudem & gloriam summi, optimiq; Dei, & ad solatium Christi æclarum.

K 3

TABU.

TABULA ALPHABETICA Chirurgiæ Spagyricæ.

A

A nchilosis quid & ejus cura. pag.	152
Antimonii Balsamum.	75
omnium præstantius.	77
Antimonii purgativum quo modo fiat.	127
Antimonii vomitivæ præparatio & dosi.	45
Antimonium sudorificum quo modo fiat.	143
Antrax quid sit.	30
Auri potabilis veritas asseritur.	123
Aurum potabile.	50. 107. 108.

B.

Balsamum naturale quia sit.	11
ex quibus componatur.	ibid.
Balsamum sanguinis humani.	57
Balsami vitæ corruptio unde dependeat.	58
Balsamum ad vulnere nervorum.	64
Balsamum Antimonii omnium præstantius.	75. 76
Balsamum carnis humana.	77
Balsamum sulfuris.	82
Balsamum margaritarum.	ibid.
Balsamum tartari.	ibid.
Bezoard minerale 49. & ejus compositio. 143. alia compositio & usus.	45
Bilis quid sit apud Chymicos.	15
Bubo quid 33. ejus cura.	35

C.

Cancer & ejus cura.	141. 142
Canceri occulti curatio contra Hippocratis aphorismum 49 50	
Capitis ulcera interna.	97
Carbunculus quid. 29. 30. ejus cura.	32
Chirurgia antiquitas.	6
Chirurgia chymica in eliendis medicamentis qualis sit scopus.	23
Chymica & Galenica scientia non dissentunt. 18. imò conferuntur.	ibid.
Combustio & ejus cura.	144. 145
Contusio quid sit.	58

D

Diarrhea & fluxus Ventræ curatio.	58
Dysenteria deplorata curatio.	102

E.

Erysipelas quid sit.	40
Causa & cura ejus.	41. 42

F.

Flegmon quid sit.	26
Ejus digestio & cura.	27
Fistula & earum curatio. 138. 139	
Fractio quid sit.	153
Ejus differentia & species.	154
Ejus cura.	155

G

Gangrena quid sit.	36
Ejus cura.	39

L.

Lapis philosophorum.	107
Lepra	

INDEX

*Lepora & lues Generea praparato
mercurio curatur & auro po-
tabili.* 127
Luxat ones & earum causa. 148.
149

Earum signa & curatio. 150. 152

M.

Margaritarum balsamum. 82
*Medicamentis compositio ad o-
mnes morbos.* 45
Medicamentum sudorificum. ibi-
dem

*Mercurii humidum radicale si ve
essenti.* 142

*Mercurius, sulphur & sal gene-
raliter dicuntur* 14

*Mercurius vera in quibus reperi-
atur humoribus* 13

Mercurii definit ones. 13. & ex
quibus Substantiis compona-
tur. ibid.

N.

*Nervus ex quibus substantiis com-
ponatur.* 62

Nervorum Vulneris Balsamum.
64

O.

Oedema quid sit. 43

Ejus species. ibid. & seq.

Cura. 45

P.

Pectoris interna ulcera. 29

Eorum cura. ibid. & seq.

Pigmentum faciei mirum. 83

Pituita quid sit apud Chymicos.
15

R.

Realgar quid sit. 29

*Remedium omnium morborum
quale.* 107

*Rerum omnium compositio ex
quibus fiat.* 13

S.

Sanguis quid sit apud Chymicos.
15

Sanitas unde fiat. 104

Scyrrhus quid sit. 47

Scyrrhus erysipelatodes. 48

Sphacelus quid. 36. & ejus cura. 39

Struma & scrofula quid sint. 134

Earum causa, definitio & cura.
110. 135

Sulfuris Balsamum. 82

T.

Tartarus an sit humor Vitalis.
16.

Ejus balsamum. 138

*Tartarus quid sit apud Chymi-
cos.* 47

*Tinea & ejus curatio Valde dif-
ficilis.* 136. 137

Tumores contra naturam. 19

Tumor quid sit apud Chymicos.
ibidem.

Tumorum differentia. 16. causa
efficientes. 17

Tumorum tempora. 19

*Tumorum principio quid agen-
dum* 21. 22. quid in eis impediatur

corruptionem. 22. qualia in
principio medicamenta sine

applicanda 24. qualia in ejus
augmento. ibid.

*Tumorsibus frigidis quid agen-
dum.* 25

V.

Vulnus quid sit. 52

Causa & differentia. ibid. & seq.

*Vulnerum periculum unde de-
pendeat.* 53

Vulnus simplex quid sit. 55

Differentia & cura. 56

*Vulnera ex solutione Vena arte-
ria.* 60

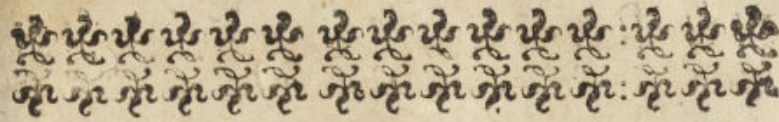
Cura eorum. 62

Vuln.

INDEX.

<i>Vulnus cum solutione nervi.</i>	62	<i>Vlcera interna capitis.</i>	97
<i>Ejus Balsamum.</i>	64	<i>Pectoris.</i>	99
<i>Vulnus cum solutione ossis & ejus cura.</i>	64	<i>Eorum cura.</i>	ibidem
<i>Vulnus Vulneratum & ejus cura.</i>	65. 67	<i>Vlcera interna Ventris.</i>	100. 101
<i>Vulnus sclopetorum aliorumque armorum igneorum.</i>	72	<i>Eorum cura.</i>	102
<i>Qua ratione differant ab aliis.</i>	ibid.	<i>Vlcera ex influxu astrorum. ibid.</i>	ibidem
<i>Eorum cura.</i>	73	<i>Vitæ quid sit.</i>	ibidem
<i>Vulnus capitis.</i>	79	<i>Qua ratione à calo descendat.</i>	103
<i>Pectoris & eorum balsama.</i>	80.	<i>Ejus sympathia & antipathia.</i>	104
81. 82		<i>Vlcera simplicia.</i>	108
<i>Ventris superioris & infimi.</i>	83	<i>Complicata.</i>	110
<i>Ejus cura.</i>	84. 85	<i>Eorum cura.</i>	112
<i>Vulnus articulorum & juncturarum.</i>	85	<i>Vlcera ex defluxione & unde fiant fontes in macrocosmo.</i>	123
<i>Ejus cura.</i>	86	<i>Eorum cura.</i>	124.
<i>De Vulneribus.</i>	87	<i>Vlcera leprosa.</i>	125
<i>Vlcus quid sit.</i>	89	<i>Eorum cura difficilis & impossibilis.</i>	126
<i>Vulnerum pus & sanies quid sit.</i>	ibid.	<i>Vlcera Venerea & undenam talis morbus.</i>	128
<i>Vulnerum causa.</i>	90	<i>Eorum cura.</i>	131. 132
<i>Differentia.</i>	93	<i>Vlcera ex combustione.</i>	144. 145
<i>Eorum diagnostica & prognostica signa.</i>	95	<i>Vulnerum sanguis quibus remediis compescendus.</i>	61. 62.

AD

AD HUIUS AUCTORIS
ET CHIRURGIAE SUAE VE-

rè chymicæ laudatissimam
experientiam,

Amica duo Epigrammata.

Q Vis metuat posthac, lethali occumbere morbo?
Curat eum verâ, Chymicus, arte **FABER**.
Hoc tamen, ut fons est, intellige, Zoile, Corpus
Si, sine sit morbus, non sine morte fore:

Phaleucia.

Hinc Cancri, scrofulæ, lues, venena,
Leprosæ tineæ, tetri tumores,
Exeste, & celeres procul migrate:
Aut noster Philochymicus **FABER** vos
Flammis mercurii sui vorabit.

Hæc posuit in tanti sui Medici per-
petuam, & numquam intermo-
rituram amicitiam: P. de PA-
SCHERIE Consiliarius Re-
gius.

F I N I S.

